KURDISTAN

سەرچاوە
Serchawe

پێڕست:

– گەلێک ئازادیی بوێ دەبێ نرخی ئەو ئازادییەش بدا ..... شەهید دوکتور قاسملوو ٨
– دیمەنە بە شکۆکانی کاروانی نەپساوەی ڕێگای تێکۆشان ..... قادر وریا ٩

ڕێبەرانی شەهیدی حیزبی دێموکرات لە ڕۆژی دامەزرانی حیزب تا ئێستا

١- پێشەوا قازی محەممەد: سەدری یەکەمی حیزب و یەکەم سەرۆک کۆماری کوردستان..... ١٦
٢- محەمەد حسێن خانی سەیفی قازی: وەزیری بەرگەری و ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی یەکەم..... ٢٣
٣- سەدیق ئەنجیری: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دووهەم..... ٢٨
٤- دڵشاد ڕەسوولی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی یەکەم..... ٣٣
٥- مەلارەحیم ویردی ناسراو بە میرزا ئەحمەد: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دووهەم..... ٣٥
٦- سمائل شەریف زادە: ئەندامی ڕێبەری و کادری دیاری جوڵانەوەی ٤٧ – ٤٦..... ٣٨
٧- سولەیمان موعینی: ئەندامی ڕێبەری و کادری دیاری جوڵانەوەی ٤٧ – ٤٦..... ٤١
٨- باپیرشکاک(نحۆ): ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دووهەم..... ٥٢
٩- عەوڵا موعینی: ئەندامانی کۆمیتەی چاوەدێریی بەرز کۆنگرەی دووهەم..... ٥٥
١٠- مەلا ئاوارە (ئەحمەد شەڵماشی): ئەندامی ڕێبەری و کادری دیاری جوڵانەوەی ٤٧ - ٤٦..... ٥٨
١١- ئەحمەد توفیق(عەبدوڵڵا ئیسحاقی): کەسایەتی یەکەمی کۆنگرەی دووهەم..... ٦٢
١٢- قادری ویردی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنفرانسی سێیەم..... ٧٠
١٣- سەرگورد عەبباسی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەمی حدکا..... ٧٣
١٤- سەروان ئەحمەد جاویدفەر ناسراو بە کاک هەژار: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی کۆنگرەی پێنجەمی حدکا..... ٧٥
١٥- عەبدوڵڵا بەهرامی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەمی حدکا..... ٧٩
١٦- سەدیق فەرۆخیان: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەمی حدکا..... ٨٣
١٧- سەرگورد کەریم عەلییار: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەمی حدکا..... ٨٦
١٨- تەها حەق تەڵەب: ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەمی حدکا..... ٨٩
١٩- کەماڵ دەباغی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حدکا..... ٩١
٢٠- عەبدولحەکیم ڕەزایی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی حەوتەمی حدکا..... ٩٤
٢١- سەید ڕەسوڵی بابی گەورە (سەید ڕەسوڵ دێهقان): ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حدکا..... ٩٦
٢٢- سەدیق فیروزی: جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی هەشتەمی حدکا..... ١٠٠
٢٣- دوکتور عەبدولرحمان قاسملوو: سکرتیری گشتی حدکا..... ١٠٤
٢٤- عەبدوڵڵا قادری ئازەر: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە حەوتەمی حدکا..... ١٠٧
٢٥- ڕەشاد حوسێنی: ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنفرانسی چوارەمی"ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر"..... ١١٠
٢٦- عەلی کاشف پوور: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنفرانسی چوارەمی"ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر"..... ١١٣
٢٧- شاپوور فیرۆزی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆهەمی"ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر"..... ١١٧

٢٨- دوکتور سادق شەرەفکندی: سکرتێری گشتیی حدکا..... ١٢٢
٢٩- فەتاح عەبدولی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆهەمی بەرپرسی دەرەوەی ولاّتی حدکا..... ١٢٦
٣٠- هومایوونی ئەردەلان: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەمی و بەرپرسی ئالّمانی حدکا..... ١٣٠
٣١- غەفوور هەمزەیی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە نۆهەمی حدکا..... ١٣٤
٣٢- سەعدون عەباسی: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی حەوتەمی حدکا..... ١٣٧
٣٣- عەبدوللا شەریفی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆهە گۆنگرە دەیەم حدکا..... ١٣٨
٣٤- ئەبووبەکر هیدایەتی؛ ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم، بەرپرسی کۆمیتەی سویدی حیزبی دێموکر..... ١٤٢
٣٥- مەنسوور فەتاحی: ناسراو بە ڕەشە هەورامی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆهەمی حدکا..... ١٤٧
٣٦- سەید مەنسور ناسری: جێگری کومیتەی ناوەندی لەکۆنگرەی دەیەمی حدکا..... ١٥١
٣٧- داود جەوانمەرد ناسراو بە "کاوە": ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی کۆنگرەی پازدەی حدکا..... ١٥٥
٣٨- برایم برایمی ناسراو بە برایم زێوەیی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدەی حدک..... ١٥٨
٣٩- نەسرین حەددادد: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدەی حدک..... ١٦١
٤٠- کەریم مەهدەوی: ناسراو بە کەریم سەقزی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدەی حدک..... ١٦٥
٤١- ڕەحمان پیرۆتی: ناسراو بە میرزا ڕەحمان ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدەی حدک..... ١٦٩
٤٢- سوهەیلا قادری: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدەی حدک..... ١٧٢
٤٣- هاشم عەزیزی: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدەی حدک..... ١٧٦
٤٤- محەممەد حەسەن پوور: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دوازدەیەمی حدک..... ١٧٩
٤٥- مووسا باباخانی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی کۆنگرەی حەڤدەی حدک..... ١٨٣

٤٦- عوسمان فەتاحی: ئەندامی راوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنفرانسی چوارەمی(ڕێبەرایەتی شۆرشگیر)

بەداخەوە هیچ زانیاری لە ژیانی ناوبراو دەست نەکەوت

مانّاوایی بەشێک لە ئەندامی ڕێبەری حیزب

کە بە هۆی نەخۆشی یان تەمەن دریژی

١- عەزیزی یوسفی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دووهەم..... ١٨٧
٢- ئەمیر قادری: ئەندامـی موشاویری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆیەم(ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر)..... ١٩١
٣- نەبی قادری: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دەهەم. "ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر"..... ١٩٣
٤- سەید سەلامی عەزیزی: ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆنگرەی دەهەم حدکا..... ١٩٥
٥- عوسمان ڕەحیمی: ئەندامی دەستەی ڕاوێژکاری دەفتەری سیاسی حدک..... ١٩٨

٦- مەلاخدر دۆڵەگەرمی(خدرعومەرزادە): ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دەهەم"ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر"..... ٢٠١
٧- جەعفەر زەمانی: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چاردەهەم حدک..... ٢٠٣
٨- تەها عەتیقی: ئەندامی پێشووی راوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم حدکا..... ٢٠٥
٩- محەممەد ئەمین مۆعینی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی یەکەم..... ٢٠٨
١٠- عەبدوڵڕەحمان ڕەحیمی ناسراو بە چەکۆ: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی کۆنگرەی ١٥ی حدکا..... ٢١١
١١- حەمەڕەسووڵ حەسەنپوور: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە سێهەم حدکا..... ٢١٤
١٢- سەید ڕەزای درووگەر: ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دوازدەیەم حدکا..... ٢٢٠
١٣- فەتاح کاویان: ئەندامی دەستەی راوێژکاری دەفتەری سیاسی حدک..... ٢٢٣
١٤- عەبدوڵڕەزا کەریمی: ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی حدکا..... ٢٢٦
١٥- سەعید کویستانی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حدکا..... ٢٢٨
١٦- کەریم حەدداد: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگری سێهەمی حدکا..... ٢٣٢
١٨- ئەبووبەکر ڕاد؛ تێکۆشەری دێرین و بەئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب..... ٢٣٥
١٧- جەلیل گادانی: راوێژکاری دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان حدک..... ٢٤١
١٩- تەیفوور بەتحایی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حدکا..... ٢٤٥
٢٠- لوقمان میهفەر: ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی ناوەندی سیاسی حدکا..... ٢٥١
٢١- عەبدوڵڵا عیزەتپوور: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی حەوتەمی حدکا..... ٢٥٣
٢٢- عیسمەت عەبدی؛ ئەندامی پێشووی ڕێبەریی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران..... ٢٥٥
٢٣- هاشم کەریمی؛ کەسایەتیی سیاسی و تێکۆشەری لەمێژینەی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرا..... ٢٥٧

٢٤- ڕەحیم بەغدادی: ئەندامی راوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەمی حدکا...
٢٥- عەزیز لەحیمی: ئەندامانی راوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حدکا...

بەداخەوە هیچ زانیاری لە ژیانی ناوبراو دەست نەکەوت

کۆچی دوایی ئەندامانی پیشووی حیزب

هەریەک بە هۆیەک حیزبیان جێی هێشتبوو، یان دوور خراونەتەوە

١- عەبدولڕەحمان زەبیحی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە یەکەم..... ٢٦٦
٢- مامۆستا هێمن: ئەندامی ئیفتخاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم..... ٢٧١
٣- ڕەحیم سەیفی قازی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم..... ٢٧٩
٤- کەریم حیسامی: ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆنگرەی سێهەمی حیزبی دێموکرات..... ٢٨٢
٥- سەنار مامەدی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم..... ٢٨٥
٦- حەمەدەمین سیراجی: ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆنگرەی سێهەم..... ٢٨٧
٧- غەنی بلوریان: ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆنگرەی چوارەمی حیزب..... ٢٩١

– بۆ هەموو شەهیدانی کوردستان ..... مستەفا شڵماشی ٢٩٥

وتەکانی دوکتور قاسملوو، لە سەر شەهیدان

گەلێک ئازادیی بوێ دەبێ نرخی ئەو ئازادییەش بدا. هیچ میللەتێک بە بێ زەحمەت و تێکۆشان، بە بێ بەختکردنی رۆڵە بە نرخەکانی خۆی بە ئازادی نەگەیشتوە.

گەلی کوردیش و حیزبی ئێمەش کە پێشڕەوی خەباتی گەلی کوردە لەمێژە ئەوەی دەزانن کە ئازادی، فیداکاریی دەوێ، خۆبەختکردنی دەوێ. کاروانی شەهیدانمان دریژە، بەڵام رەنگە لەوەش دریژتر بێ.

ئێمە لە رۆژی شەهید بوونی شەهیدەکانمان لەمێژە بڕیارمان داوە نەگرین. لەمێژە بڕیارمان داوە کە تەنیاو تەنیا کارێک کە دەتوانین بکەین و لەبەرچاو و لەبەر بیری شەهیدانمان شەرمەزار نەبین ئەوەیە کە رێگای ئەوان بەرنەدەین، وەک ئەوان تا سەر ئەو رێگایە بڕۆین، لە هیچ تەنگ و چەڵەمەیەک نەترسێین، لە هیچ سەختی یەک نەکشێینەوە.

خەباتی ئێمە خەباتێکی رەوایە.خەبات بۆ ئازادیی میللەتێکە، خەبات بۆ دوارۆژی منداڵەکانو نەسلەکانی دیکەیە. ئەگەر ئێمە وەک ئەم نەسلە ئەرکی خۆمان بە چاکی بەجێ بگەیەنین دەتوانین هیوادار بین کە نەسلی داهاتوومان شەهیدی نەبێ. هەروەها ئەگەر نەسلی رابردوو یا نەسلەکانی رابردوو بە چاکی ئەرکی خۆیان بەجێ هێنابا رەنگ بێ ئەو نەسلەی ئێمە شەهیدی نەدەبوو.

بۆیە بیرەوەریی شەهیدەکانمان جارێکی دیکە دەمان هێنێتە سەر ئەو بڕوایە کە بە بیروباوەڕێکی چەسپاو، بە دڵێکی پڕ لە شۆڕشو بە هیوایەکی زۆر، خەباتی خۆمان دریژە پێ بدەین. ئەو خەباتە ئاکامی دەبێتە دوو شت:

هەم گیانی شەهیدەکانمان شاد دەکاو هەم میللەتەکەمان رزگار دەکا بۆ ئەوە لە دوارۆژدا شەهیدمان نەبێ.

ئەم وتانە لە رێورەسمی پرسەو سەرەخۆشیی پێشمەرگەو ئەندامی لەمێژینەی حیزب کاک خالیدی عەلیپوور دا

(زستانی ١٣٦٧) پێشکەش کراون.

دیمەنە بە شکۆکانی کاروانی نەپساوەی ڕێگای تێکۆشان

(پێشکەشە بە شەهیدانی کوردستان)

قادر وریا

"گەلێک ئازادیی بوێ دەبێ نرخی ئەو ئازادییەش بدا". خەباتی پڕ لە قوربانیدانی نەتەوەی کورد بە گشتیو کاروانی دوورو درێژی شەهیدانی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، ڕاستیی ئەم وتەیەی د.عەبدولڕەحمانی قاسملوو، دەسەلمێنن. مێژووی قوربانیدان لە پێناوی سەربەستیو ئازادی ژیان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، دەگەڕێتەوە بۆ دوور. بەڵام لە مێژووی نوێ دا، کاروانی گیانبەخشینو سەردانان لە ڕیی سەربەستیی کوردستانو سەربەرزیی کورد دا، دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ساڵانەی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی نیشتمانەکەی، لەدایکبوونی کۆمەڵەی ژێکاف و حیزبی دیموکراتی کوردستان و جمهووریی کوردستانی بە خۆوە دیت. هەر لە سەردەمی حوکومڕانیی کۆماردا، دایکی نیشتمان شایەدی گیانبەخشینی ژمارەیەک لە ڕۆڵەکانی بوو. محەممەدی نانەوازادە جێگری وەزیری بەرگریی کۆمار، یەک لەوان بوو. دواتر، کووژانەوەی مۆمی تەمەنی جمهووریی کوردستان، تۆڵەستاندنەوە لە دامەزرێنەرانو بەڕێوەبەرانی ئەو دەوڵەتە نەتەوەییەو بەوەجترین ڕۆڵەکانی، لە گەڵ دابوو. لە سەقز، لە ٢٦ی ڕەشەمەی ١٣٢٥ی هەتاوی، سێدارەی بێداد بۆ ١٢ شۆڕەسواری کۆمارپارێز هەڵخرا. عەلی

بەگی شێرزاد(فەرماندەری هێزی بۆکان، لە گەڵ ١١ ئەفسەرو پێشمەرگەی ئیفتیخاریی جمهووریی کوردستان(ئەحمەد خانی فاروقی، عەبدوڵڵاخانی مەتین، محەممەد خانی دانیشوەر، محەممەد خانی فەیزووڵڵا بەگی، حەسەن خانی فەیزووڵڵا بەگی، ئەحمەد خانی شەجیعی، عەلی خانی فاتیح، عەلی ئاغای جەوانمەردی، شێخ سەدیق ئەسعەدیی یازی بڵاغی، شێخ حەمەدەمین ئەسعەدیی کەسنەزانیو ڕەسوڵاغای جەوانمەردی) دەبن بە پێشەنگی کاروانی نەپساوەی ڕێی تێکۆشان. دوو حەوتوو دواتر، قازی محەممەد پێشەوای حیزبی دیموکراتی کوردستانو سەرکۆماری کوردستان، دەبێتە پێشەوای گیانبازی. لە سەفەری هەرمانی قازی محەممەددا، کە لە تاریکو ڕوونی١٠ی خاکەلێوەی١٣٢٦هەتاوی(٣٠ی مارسی١٩٤٧ی زایینی) دەست پێدەکا، ئەبولقاسمی سەدری قازی، بۆ پێشەوا قازیو نوێنەر لە پارڵمانی ئێرانو، حەمەحوسێن خانی سەیفی قازی ئامۆژای پێشەواو وەزیری بەرگریی کۆمار، هاوڕێیەتی پێشەواکەیان دەکەن.

قازی محەممەد بە داکۆکییە پڕشانازییەکەی لە مافەکانی نەتەوەکەی و بە چوونی سەربەرزانەی بۆسەر داری بێداد، هەر وەها بە وتە مێژوویییەکەی لە دواساتەکانی ژیانیدا، ناوێکی هەتاهەتایی و ڕێگایەکی بێکۆتایی بۆ خۆی ڕەنگڕێژکرد:

"من زیندووم و دوژمن مردوون ئێوە من ئێعدامم کردوون
کەی لە پاش من بێخەم دەبن هەرکوردێک یەکێکە وەک من
مردن لە ڕێگەی نیشتمان سەربەرزییە بۆ گشتمان"(١)

لە ١٠ی خاکەلێوەی ١٣٢٦ی هەتاوییەوە، کاروانی نەپساوەی ڕێی تێکۆشان بە سەرقافڵەیی سەرکۆماری شەهیدی کوردستان، ڕێگای سەفەری گرتووەتە بەر، سەفەر بەرەو خۆر، بەرەو خۆری ئازادی.

"هەر کاروانێ،
بۆ پڕشنگی خۆر بڕوانێ،
کەم بن یا زۆر،
دەگەنە خۆر." (٢)

چرای تەمەنی کۆماری کوردستان، قیبلەی ئاواتی کوردی هەموو پارچەکان، کوژایەوە. بەڵام خەباتو قوربانیدان لە پێناوی ئامانجەکانی ئەم کۆمارە دا نەوەستاو ئالای تێکۆشان لە دەستی حیزبی دیموکراتی کوردستاندا بە شەکاوەیی مایەوە.

خەباتکارانی دیموکرات تووشی ژیانی نهێنیو چوونە بەندیخانەو پەڕەوازەیی بوون، بەڵام هەر کۆڵیان نەداو دەستیان بەرنەدایەوە.

ڕاپەڕینی چەکدارانەی ٤٦ - ٤٧ (١٩٦٧ - ١٩٦٨) لە سەردەمێکدا بە سەر تێکۆشەرانی حیزبی دیموکراتدا سەپا، کە شای ئێران خاوەنی گەورەترین ئەرتەشی ناوچە بوو و بە خەیاڵی خۆی ئێرانی کردبووە دووڕگەی هێمنیو سەقامگیری. بۆ ماوەی نزیک بە ١٨ مانگ ئەم بزووتنەوەیە لە ڕووبەرێکی بەرین لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، بووە مایەی نیگەرانیی ڕێژیمی شایەتی. نرخی شەکاوە ڕاگرتنی ئاڵای بەرخۆدانو دڕدانی تاریکی، نرخی بە گژاچوونەوەی ئەم ئەرتەشە پۆشتەو پەرداخەی ناوچە، شەهید بوونی دەیان کادرو بەڕێوەبەرو پێشمەرگەی بە ئەزموون بوو. کاروانی شەهیدان، بە دەیان ناوی پڕشنگداری دیکە درێژ بۆوە. مەلا ڕەحیم وردی، سلەیمان موعینی، عەبدوڵلا موعینی، مەلا مەحموود زەنگەنە، باپیر شکاک(نحۆ)، مەلا ئاوارە، سمایلی شەریفزادە، مینە شەم، سالەح لاجانی، سەید فەتاحو کۆمەڵێک ناوی دیکە تێکەڵ بە ئەستێرە هەرگیز ئاوانەبووەکانی جیهانی نەمری دەبن.

"ئەوانەی گیانیان دەدەن بۆ ژیان، ژیان تاجی ژین دەنێتە سەریان. هەر کەس بیهەوێ ڕێزی ژیان بگرێ، ژیان بە وەفایە و ناهێڵێ بمرێ."(٣)

حیزبی دیموکراتی کوردستان، لە مێژسالە بۆ بەرز ڕاگرتنی یادی ئازیزترین ڕۆڵەکانی نیشتمان کە شەهیدەکانن، بیری لە ناودێر کردنی ڕۆژێک بە ناوی "ڕۆژی شەهیدانی کوردستان" کردەوەتەوە. بۆ ئەم ڕۆژە، ١٠ی خاکەلێوەی لە هەموو ڕۆژەکانی سالێ بۆ ناودێرکردن بە ڕۆژی شەهیدان بە گونجاوتر زانیوە، چونکە خاوەنی بەرزترین پلە و پایەی فەرمی و سیاسی و نەتەوەیی کورد، واتە سەرکۆماری کوردستان، لەم ڕۆژە دا شەهید بووە.

نزیکەی نیوسەدەیە حیزبی دیموکراتی کوردستان و لە گەڵ ئەم حیزبە دا خەڵکێکی زۆر لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لە ڕۆژی ١٠ی خاکەلیوە دا یادی شەهیدانی کوردستان دەکەنەوە. لە ڕۆژی ١٠ی خاکەلیوە دا دریژەدەرانی ڕێگای شەهیدانو بنەماڵە سەربەرزەکانی شەهیدان، دەچنە سەر گلکۆی شەهیدانو وەفاداریی خۆیان بە ئامانجەکانو ڕێگاکەیان دووپات دەکەنەوە.

لە دوای هاتنە سەرکاری کۆماری ئیسلامیو داسەپانی شەڕێکی نابەرامبەر بە سەر خەباتوخۆڕاگریی شۆڕشگێڕانەی خەڵکی کوردستاندا، گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، تووشی زۆرترین قوربانیی گیانیو ماڵیی بۆوە. ژمارەی ئەو خەڵکەی لە ڕەوتی هێرشو پەلامـاری هەوایـی و زەوینیـی ڕێژیمـی ئێـران دا، گیانیـان لە دەست داوە، بە نـزیکەی پەنجـا هەزار کەس مەزەندە دەکرێ. شارەکانی سنە، نەغەدە، مەهاباد، شنۆ، سەقز، کامیـاران، پـاوە و ژمـارەیەک شـاری دیکە، ئەو کـاتەی بە دەسـت هیزەکـانی بەرەی خەڵـکەوە بـوون، جارێـک یـا چەنـد جـار بـوون بە ئامـانجی پەلامـار لە زەوی‌و ئاسـمانەوە و، دانیشتوانیان ئاگرو ئاسنیان بە سەر دا بارا. دانیشـتوانی دەیـان گوند لە گەڵ کوشـتاری بە کۆمەڵ بەرەوڕوو بـوون. قـارنێ، ئیندرقـاش، قەڵاتان،سۆفیان، سەروکانی، هەڵەقووش، دیلانچەرخ، کەرێـزە، گونـدەوێلە، حەسـەنلۆلان، قەرەگـۆل، سـەوزی، سەرچنار،خەڵیفەلیان،شێخ مارف، چەقەڵ مستەفاو چەندین گوندی دیکە، تـامی تـاڵی کارەسـاتو قەڵاچـۆی گەورەو بچـووکی دانیشتوانیان چێشتوە. ژمارەی قوربـانیـانی هێنـدێک لەو کۆمەڵکوژیـانە لە پەنجـا کەس زیـاترەو سـەرجەم قوربـانییەکـان لە ٥٠٠ کەس تێدەپەڕن.

نزیک بە پێنج هەزار کادرو پێشمەرگە و تێکۆشەرو ئەندامی چالاکی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە خەبات لە گەڵ دوو ڕێژیمی پاشایەتی و کۆماری ئیسلامیدا شەهید بوون.

ڕێژەیەکی بەرچاو لە شەهیدانی کوردستان، لە کەسانێک پێک هـاتوون کە لە لایەن کۆمـاری ئیسلامییەوە لە بەندیخانە دا گیانیـان لـێ ئەسـتیندراوە. لە ڕیـزی کـاروانی شـەهیدانی کوردسـتاندا، بە سـەدان نـاو هەن کە دوژمنـانی ئـازادیی کـوردو کوردستان دوای ئەشکەنجەو ئـازارێکی زۆر، بە تـاوانی ئـازادیخوازی، گوللەبارانیـان کـردوون یـا لە سێدارەیـان داون. ئەمـانە بیرخەرەوەی خۆڕاگریو لەشکانـنەهاتوویی تێکۆشەرە بەبیروباوەڕەکـانی کوردسـتان لە بەندیخانەکانی دوو ڕێژیمی شـایەتیو کۆماری ئیسلامیدان. زەوتکەرانی ماف و ئازادییەکانی گەلی کورد، جگە لە ئێعدامی تـاک و تەرای خەباتکـارانی کوردسـتان، چەندین جار، لاوانی بەندکراوی کوردیان بە کۆمەڵ ئێعدام کردوە کە بۆ نموونە لە یەکێکیان دا ٥٩ لاو و مێرمنـداڵ گیانیـان لێ ئەستیندراوە.

بەچاوخشاندنێک بە کاروانی دوورو درێژی شەهیدانی کوردستان، جۆراوجۆریی سروشتی ڕەنگاوڕەنگو فرەلایەنی خەباتی

ئازادیخوازیی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانمان بۆ دەردەکەوێ. ئەو خەباتە، نەتەوەیی و گشتی و سەرانسەرییە، چونکە زۆربەی چین و توێژەکانی خەڵکی کوردستان و خەباتکارانی زۆرترین شارو ناوچەکانی کوردستان، تێیدا بەشدارن. شاری، لادێیی، هونەرمەند، نووسەر، دوکتور، مامۆستا، قوتابی، خوێندکار، وەرزێڕ، کرێکار، ئەفسەرو سەربازی نیشتمانپەروەر، بە شانازییەوە لەم خەباتەهدا بەشداربوون. شارو ناوچەکانی خۆی، ماکۆ، سەلماس، ورمێ،شنۆ، نەغەدە، پیرانشار، مەهاباد، بۆکان، سەردەشت، ڕەبەت، بانە، سەقز، سنە، هەوشار، مەریوان، دیواندەرە، هەورامان، کامیاران، کرماشانو ئیلام هەرهەموویان بە نۆرەی خۆیان پێشوازییان لە کاروانی تێکۆشانو قوربانیدان کردوەو ڕۆڵەی خۆیان ڕەگەڵ خستوە. ئاخێوەرانی دیالێکتە جۆراوجۆرەکانو پەیرەوانی ئایینو ئایینزا جیاوازەکان، نامۆییان لەو کاروانە نەکردوەو بە هی خۆیان زانیوە. دانیشتوانی ئازەری زمانی کوردستانو ئازەرییەکانی دراوسێی کوردستان، بە شانازییەوە هاتوونە ڕیزی تێکۆشەرانیو بە چەندین کەسیان لە ڕیزەکانی دا گیانیان بەخشیوە.

بە سەدان مامۆستای ئایینیی نیشتمانپەروەر، لە ڕیزەکانی بزووتنەوەی نەتەوەیی و دیموکراتیکی کوردستان دا،گیانیان بەخشیوە وخەبات لە ڕێی نەتەوە و نیشتمان لە ڕیزەکانی حیزبی دیموکراتیان دا، بە تەواوکەری ئەرکە ئایینی و کۆمەڵایەتییەکانی خۆیان زانیوە.

عەشیرەتە نیشتمانپەروەرەکان، بەشداریی خۆیان لە خەباتی نەتەوەیی و ئازادیخوازیی کوردستان دا، لە گەڵ پێگەی چینایەتی و کۆمەڵایەتیی خۆیان نەک هەر بە ناتەبا نەزانیوە بەڵکوو بە مایەی سەربەرزی و شانازییان داناوە. زۆربەی هۆز و عەشیرەتەکانی کوردستان، لە ڕیزی هێزە خەباتکارەکانی کوردستان و بە تایبەتی حیزبی دیموکراتی کوردستان دا، قوربانیان داوە و شەهیدیان هەیە.

قوربانیدان لە ڕێگای ئازادی، لە کوردستان شارو گوندی نەناسیوە. شارەکان سەردەمانێک ببوونە ئامانجی پەلاماری هەوایی و زەمینیی هێزەکانی کۆماری ئیسلامیو دانیشتوانیان شانبەشانی ڕۆڵە پێشمەرگەکانیان بەرەوڕووی هێرشکەران دەوەستانەوەو بە سەدانیان گیانیان دەبەخشی. گوندەکانیش بۆ ماوەی زیاتر لە دوو دەیە بوونە مەیدانی بەرەنگاربوونەوەی هیزی پێشمەرگە لە گەڵ هێزی پۆشتەو پەرداخی کۆماری ئیسلامی. ئەوان هەر تەنیا پەشتو پەنای هێزی پێشمەرگەو دابینکەری نانو ئاویان نەبوون، بەڵکوو سەرچاوەی دابینکردنی بەشی هەرە زۆری هێزی ئینسانیی ئەو خەباتەش بوون. ڕاستە هەر شارێک، هەر گەرەکێک، هەر گوندێک، پشکێک لە شانازییو بەخشندەیی لە ڕێی ئازادییدا، بەر کەوتوە. بەڵام

هێندێک شار، هێندێک گەڕەک، هێندێک گوندو تەنانەت هێندێک بنەماڵە، بەشێکی زیاتر لە قوربانیدانو خۆبەختکردنیان بەرکەوتوە. بزووتنەوەی کوردستان، قەرزدارو قەدرزانی ئەوشارو ناوچەو گوندو بنەماڵانەیە کە لە پێشبڕکێی تێکۆشان و قوربانیدان، لە پێشەوەترن.

ژنانو کچان، هەموو کات بەشێکی جیانەکراوە بوون لە خەباتی ڕەوای نەتەوەکەیان. ئەوان هەر بە پشتیوانیی پیاوانی خەباتکار لە شارو گوند نەوەستاون، بۆخۆشیان چوونەتە نیو چەقی مەیدانی بەرەنگاری. لە بەندیخانەکان، لە مەتەریزەکانی چیا، لەڕێکخستنە نهێنییەکانو لە هەموو سەنگەرەکانی تێکۆشاندا، بە پێی توانای ئیمکان، دیار بوونو لە گیانبەخشین نەسڵەمیونەوە.

لە ڕیزی تێکۆشەرانی ئاشکراو دووڕەوڵاتو لە نیوخۆی شارو گوندەکانی ڕۆژهەلاتی کوردستان، زۆر مرۆڤی نیشتمانپەروەرو خەباتکارو، زۆر ئەندامو دۆستی وەفاداری حیزبی دیموکراتو بزووتنەوەی کوردستان هەبوون کە تا دواهەناسە بە ڕێگای پڕشانازیی شەهیدان دا ڕۆیشتوون. ئەوانە لە گەڵ ئەوەی بە مەرگی ئاسایی سەریان ناوەتەوە، لە ڕوانگەی حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە، لە ڕیزی نەمران دانو لە گەڵ شەهیدان دا، بە ڕێزەوە یادیان دەکرێتەوە.

ئەگەر چی حیزبی دیموکراتی کوردستان زۆرترین پشکی لە کاروانی شەهیدانی کوردستاندا هەیە بەڵام گیانبەختکردوانی هەموو هێزە خەباتکارەکانو هەر کەسێک بە هەر بیروباوەڕێک، ژیان و گیانی خۆی لە خەبات لە پێناوی حەقخوازی وداواکردنی ماف و ئازادییەکانی نەتەوەکەی دا بەخشیوە، وەک بەشێک لەو کاروانە سەیر دەکا ڕێزیان بۆ دادەنێ.

لە حیزبی دیموکراتی کوردستان دا، هەر لە سەرەتاوە نەریتێک داکەوتوە. نەریتی پێشەنگ بوونی ڕێبەرانو بەرپرسان لە گیانبەخشین لە پێناوی ئامانجە بەرزەکانی گەلو نیشتمان دا. دەیان فەرماندەری بە ناوبانگ و سەدان کادری بەوەجی بواری جۆراوجۆرەکان لە ڕیزی کاروانی شەهیدان دا زیاتر لە ٢٥ کەس لە کادری ڕێبەریی حیزب لە مەیدانی تێکۆشان و لە کاتی جێبەجێکردنی ئەرکی خەباتکارانە دا گیانیان بەخشیوە. جگە لەمەش هەر سێ ڕێبەری حیزب، قازی محەمەد پێشەوای حیزبو هەر دوو سکرتێری گشتیی حیزب: د. عەبدولڕەحمان قاسملوو و د.سادق شەرەفکەندی لە لایەن دوژمنانی کوردەوە گیانیان لێ ئەستێندراوەو شەهید کراون.

١٠ خاکە لێوە، هەر بۆ یادکردنەوەی شەهیدانی حیزبی دیموکراتو ڕۆژهەلاتی کوردستان نییە. لەم ڕۆژە جیی خۆیەتی

سەرکردە نەمرەکان، ڕێبەرانو تێکۆشەرانی شەهیدی هەموو بەشەکانی کوردستان یادیان بکرێتەوە. ١٠ی خاکەلێوە، بۆنەیەکە بۆ نوێکردنەوەی پەیمانی وەفاداری لە گەڵ پێشەوا قازی محەممەدو هەموو شەهیدانی کوردستان. بۆنەیەکە بۆ چوونە سەر گڵکۆی شەهیدان و ئاوڕدانەوە لە بنەماڵە سەربەرزەکانیان. دەرفەتێکە بۆ ڕێزگرتن لە هەموو ئەو مرۆڤانەی بە نرخترین سەرمایەی ژیانیان، لە پێناوی نەتەوە و نیشتمانی خۆیان دا بەخشی. ١٠ خاکەلێوە ئەم ڕۆژەیە کە ڕوو دەکەینە شەهیدەکانمان و پێیان دەڵێین بە ئاسوودەیی سەر بنێنەوە. چونکە بە دڵنیاییەوە بە ئامانجەکانتان کە رزگاریی کوردستانو نەتەوەی کورد لە داگیرکراویو بندەستییە، وەفادار دەمێنینەوە و هەتا وەدیهێنانی ئامانجە بەرزەکانتان،لە تێکۆشان و خەبات سارد نابینەوە.

پەراوێزەکان:

١- وەرگیراو لە شێعری: "شینی پێشەوا"ی مامۆستا هەژاری موکوریانی، دیوانی "بۆ کوردستان".
٢- ناوی خاوەنی ئەم شێعرە نازانم.
٣- پەخشانی "تاجی ژین"، دارا بیستوون، ڕۆژنامەی "کوردستان" ژمارە ١٦٠، ئاوریلی ١٩٩٠

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٩ی مارچی ٢٠١٦

شەهیدانی ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان

لە ٨١ ساڵی رابردوو

پێشەوا قازی محەممەد: سەرۆک کۆماری کوردستان

قازی محەممەد کوڕی قازی عەلی، کوڕی میرزا قاسم قازییە. رابردووی ئەو بنەماڵەیە لە شاری سابڵاغ بۆ چوار سەدە پێشتر دەگەڕێتەوە. ئەوان نە تەنیا لەلای خەڵک بەڵکوو لەلایەن دەسەڵاتداران و بەرپرسانی حکوومەتییش، جێگەی ڕێزو تەقدیر بوون.

قازی عەلیی باوکی پێشەوا. لە ١٣٠٩هەتاوی (١٩٣٠ز) لە مەهاباد ڕێکخراوێکی کوردیی بە ناوی "بزووتنەوەی محمد" پێک هێنا. ناوبراو لەگەڵ جووڵانەوەی شێخ محەممەد خیابانی لە تەورێز پێوەندییان هەبوو، تا ساڵی ١٣١٣ هەتاوی (١٩٣٤ز)یش کە فەوتی کردوە لەسەر ئەو کارە بەردەوام بووە.

قازی عەلی، دوو کوڕی هەبووە، یەکیان ئەبولقاسم قازی ناسراو بە سەدری قازی بووە کە یەک دوو دەورە لەلایەن خەڵکەوە کراوەتە نوێنەری مەجلیسو ئیعتیبارو نفووزێکی تایبەتی هەبووە. دوای تەواوبوونی دەورەکەشی لەسەر ڕاسپاردەی پێشەوا، بۆ ڕاپەراندنی کارە سیاسییەکانو یاریدەدانی خەڵک هەر لە تاران مابۆوە.

قازی محەممەدیش کە ساڵی ١٩٠٠ی زایینی لەو بنەماڵە بە فەرهەنگەدا لەدایک بووە, هەر لە سەرەتای لاویەوە هەستی نیشتمانپەروەریی تێدا بە هێز بووەو زۆری عەلاقە بە خوێندنی علوومی کۆنو تازە هەبووەو زۆر زوو لەم بارەیەوە پێگەیشتوەو زۆری هەوڵ داوە زمانی بێگانەنیش فێر بێ. جگە لە عەرەبیو فارسیو کوردی دەگەڵ زمانی فەرانسەییو ئینگلیسیو تا ڕادەیەکیش ڕووسی ئاشنایەتیی هەبووە.

قازی محەممەد زۆری حەز بە تێکەڵاوی دەگەڵ ئەهلی فەزڵو زانایانی زەمانو پیاو چاکانو کوردانی نیشتمانپەروەرو سەرۆک عەشیرەتەکان هەبووە.

بە دوای فەوتی باوکیدا بووە بە قازیی شار. لە بەر ئۆگریی زۆر بە کاری فەرهەنگیو بەرەو ژوور بردنی زانیاریی خەڵک، لە ساڵەکانی بەر لە ١٩٤١ و دواتریش بۆ یەک دوو ساڵ بەرپرسایەتیی ئیدارەی فەرهەنگو ئەوقافی شاری مەهابادی بە ئەستۆوە گرتوەو خزمەتی بەرچاوی فەرهەنگیی کردوەو لە کاتی بەرپرسایەتیی ئەودا، یەکەم مەدرەسەی کچان لە مەهاباد کراوەتەوە.

هەر لەو پێوەندییەش دا دەگەڵ زۆربەی خوێندکاران، ڕۆشنبیرانو مامۆستاکان زۆر نزیک بووە.

قازی محەممەد حورمەتی تایبەتیی بۆ دامەزرێنەرانی کۆمەڵەی ژ - ک هەبووە. لە چەند ساڵ دەورەی بێ حکوومەتییش دا واتە ١٩٤١ تا ١٩٤٥ کە کۆماری کوردستان پێک هاتوە، لە بەڕێوەچوونی کاروبارەکان داو بە تایبەتی لە چارەسەرکردنی کێشە عەشیرەییەکاندا نەخشی بەرچاوی هەبووە. زۆر لە دامەزرێنەرانی ژ ـ ک ڕاوێژیان لەگەڵ کردوەو زۆریان خۆش ویستوەو گەلێکیان هەوڵ دەگەڵ داوە تا ببێتە ئەندامی ژ ـ ک. زۆر لە گرێوگۆڵی کاری ڕۆژانەی خەڵک لە دیوانی ئەودا کە "مەحکەمەیان" پێگوتوە, کراونەوە.

قازی لە ڕوانگەی نوێنەرانی بیگانەشەوە کە ئەوکات ئێرانیان لەنێو خۆیان دا دابەش کردبوو حورمەتی تایبەتیی هەبووە. هەر کەس چۆتە مەهاباد تێکۆشاوە بەر لە هەموو کەس چاوی بە ناوبراو بکەوێ. بانگ کرانی بۆ سۆڤیەت هەر لەم پێوەندییەدا بووە، کە دەگەڵ هەیئەتێکی گەورە چۆتە باکۆ.

قازی محەممەد کە بوو بە ئەندامی "کۆمەڵەی ژ ـ ک"و ناوی نهێنیی "بینایی" بۆ دانرا، ئومێدێکی زیاتری بە بەرپرسانو خەڵک دا. لە ئاکامی دەرکی بە وەختو شەهامەتی سیاسیی ئەو و بە قەناعەت گەیشتنی بەرپرسانی کۆمەڵەدا بوو کە "ژ - ک" بوو بە "حیزبی دێمۆکراتی کوردستان"و وەک حیزبێکی دێمۆکراتو پێشکەوتوو دەستی کرد بە تێکۆشان. قازی لەبەر حورمەتی تایبەتی کە بۆ "ژ - ک"ی هەبوو، ڕۆژی دامەزرانی حیزبی دێمۆکراتیشی هەر بە ٢٥ی گەلاوێژ ڕۆژی دامەزرانی ژ - ک دانا و هەر بۆیەش سەرنجی زۆربەی نیزیک بە تەواوی بەرپرسانی بۆ تێکۆشان لە نێو حیزبی دێمۆکراتی کوردستان ڕاکێشا. حیزب زۆر بە تونديی پەلوپۆی هاویشتو تێکۆشانی لە هەموو ناوچەی ئازادی کوردستان دا پەرەی سەند. قەیرانی بە زۆر لکاندنی کوردستانی بە ئازەربایجانەوەی ڕەواندوەو ناچاری کردن کردن حیسابی جیاواز بۆ کوردستان بکەن. بە دوای بەستنی یەکەم کۆنگرەدا، لە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٢٤ی هەتاوی (٢٢ی ڕێبەندانی ١٩٤٦ز) دا بە بەشداریی نوێنەری پارچەکانی دیکەی کوردستانو مەلا مستەفای بارزانیو سەرۆک عەشیرەتو نوێنەرانی هەموو چینو توێژەکانی کوردستان پێکهاتنی یەکەم کۆماری کوردستانی ڕاگەیاند.

ئەگەر تا ئەودەم جارجار لە ڕۆژنامەی "کوردستان"دا بە ناوی پێشەوا باسی لێ دەکرا، لە دوای دامەزرانی کۆمارەوە بە شێوەی ڕەسمی عینوانی پێشەوایی پێ بەخشراو ئەو ناوە تا ئێستاش لەنێو کۆڕوکۆمەڵی خەڵک دا هەر باوە. پێشەوا مرۆڤێکی گەلێک بە فەرهەنگ، دڵساف، خۆش بەیان، ئەدەبو هونەر دۆست، بە ڕاوێژو لە عەینی کات دا سیاسیو دێمۆکراتێکی نیشتمانپەروەرو گەل خۆشەویست بوو،

لەگەڵ هەموو چینو توێژێک جۆشی دەخواردو لە کاتی پێویست دا لە هەستو هێزیان کەڵکی وەردەگرت.

قازی محەممەد برایەتیو یەکگرتوویی کوردی پێ گەورەترین هۆی سەرکەوتن بوو. هەربۆیە لە زۆربەی وتارەکانی کە لە ڕۆژنامەی "کوردستان"ی ئەوکات دا چاپ کراون لەسەر مەسەلەی یەکیەتیو برایەتی دواوەو بە مەرجی سەرکەوتنو کۆڵەکەی ڕاگرتنی کۆمارو هۆی سەرکەوتن بەسەر دوژمنانیدا زانیوە.

هەرچەند دەیزانی دوژمنەکانی کورد ڕاست ناکەن بەڵام لە وتووێژدا زۆر بە ڕاشکاوی ڕایدەگەیاند کورد حەز دەکا لە ڕێگای ئاشتیەوە بە مافی خۆی بگا، بەڵام ئەگەر وا نەبێ ئەوەی بۆی بکرێ دەیکا.

ئەوەی پێویست بوو زۆر بە ڕاشکاوی بە شاو قەوامی ڕاگەیاندوە, قامکی لەسەر زەعفەکانیان بەرانبەر بە گەلی کورد داناوە. بە ئاشکرا پێی گوتون، ئێوە لە قسەکانی خۆتان دا دوو دڵنو ناتانەوێ مەسەلەی کوردستان چارەسەر بکەن.

کاتێک پێشەوا لەلایەن "قوام السلگنە" بۆ تاران دەعوەت دەکرێو لە ڕێکەوتی ٢٨ی ژوئەنی ١٩٤٦ دەچێتە تاران، لە لایەن ژمارەیەک لە وەزیران، نوێنەرانی پارلمانو نوێنەری کوردەکانی تارانو نوێنەری حیزبەکانو یەکیەتیی کرێکاران لە فرۆکەخانە پێشوازیی لێ دەکرێ.

ڕۆژنامەی "ایران ما" هەر ئەوکات دەنووسێ: "ئێستا کە قازی محەممەد لە تارانەو ئازادیخوازان چاویان پێی کەوتوە، دەردەکەوێ کە بیروڕای ئەو بەرقەراریی ئازادیو دێمۆکراسی لە تەواوی ئێران دایەو، مافی کۆمەڵایەتیو سیاسیو ئینسانی بۆ نەتەوەی کوردیش لە گۆڕێ دایە. هەر کارێکی بە سوودی دێمۆکراسی بێ لەلایەن پێشەوای کوردستانەوە بە دڵەوە پێشوازی لێ دەکرێ. هیوادارین جەنابی قەوام لەو سەفەرە میژوویی‌یە کەڵک وەرگرێ."

ئەو لە کاتی ماڵئاوایی لەگەڵ مەلا مستەفا دەڵێ: "من خۆم فیدای خەڵکی دەکەمو هیچ کات وەک پیشەوەریو سەرانی ئازەربایجان ناکەم تا وڵاتەکەم لە خوێن دا شەڵاڵ بێو هەزاران کەس بە کوشت بچن."

پێشەوا و هاوڕێیانی ئەوەندەی لە ماوەی یازدە مانگی کۆماردا هەوڵیان دا، هەر ئەوەندەش لەو دادگا فەرمایشی‌یانەی بۆ موحاکەمە کردنیان دانرا بوو، لە خۆبردوویو ئازایەتی‌یان لە خۆیان نیشان داوە.

لەگەڵ هەموو نارەحەتیی دەروونیو ئەو ژیانە تاڵەی کە لە بەندیخانەی پادگانی مەهابادا بۆیان پێک هاتبوو، نە تەنیا بڕوایان بە کوردایەتیو رزگاری لاواز نەبوو بەڵکوو زۆر جیددیترو بە وەرتر ببوون.

ئەوان لە مولاقاتێکی نهێنیدا کە لەگەڵ یەک دوو مرۆڤی جێی باوەڕ بوویانە، فەرموویانە: "ئێمەیان فریودا، با نەتەوەی کورد فریو نەخواو خەباتی خۆی بۆ رزگاریو سەربەستی دریژە بداو چەک دانەنێ". هەروەها گوتبوویان کە زۆریان زەخت خستووینە سەر تا نامەیەک بۆ مەلا مستەفا بنووسین دەست هەڵبگرێ. بەڵام ئێمە نەتەنیا شتی وا نانووسین بەڵکوو پێمان وایە ئەوەی بۆی دەکرێ دەبێ دەگەڵ ئەو ناپیاوانە بیکا.

ئازایەتیان لە دادگاکان دا بە رادەیەک بووە کە ئەفسەرەکان سەریان سوڕماوە. لە راستیدا ئەو دادگایە ئەمریکاو ئینگلیسیشی لە پشت بوو. هەرچەند جگە لە کاربەدەستانی خۆیان کەسی غەریبەی لێ نەبووە، بەڵام هەر لە ڕێگای ئەوانەوە زۆر شت بڵاو بۆتەوە کە پێویستە بیزانین.

پێشەوا هەر جارێک لەو دوو جارە کە بە ناو دادگایی کراوە زیاتر لە چوار سەعات قسەی کردووە بە قەولی سەروان شەریفی کە وەکیلی بووە "ئەوە قازی محەممەد بووە کە حکوومەتی موحاکەمە کردووە لە هەموو بوارێکەوە هێناویەتە ژێر پرسیار".

ڕۆژنامەی "ئازادی" کە لەو سەردەم دا لە بەغدا بە زمانی کوردی دەردەچوو, لەمەر پشتگیریی ئەمریکاو ئینگلیس لەو موحاکەمەیە نوسیبووی: "ئیستیعماری ئینگلیسو ئەمریکا لە وجوودی قازی محەممەد وهاوڕێکانیدا دوژمنی هەرە سەرسەختی خۆیان دەدی. ئومێدیان هەبوو بتوانن بە چۆکیان دابێنن‌و لە بەندیخانەش نوێنەرەکانیان چوون دەگەڵیان دوان تا بتوانن بۆ لای خۆیانیان رابکێشن، بەڵام هیچ کات سەرکەوتوو نەبوون. دواتریش ڕۆژنامەی "ئازەربایجان" لە باکۆ نوسیبووی قازی محەممەد بە نوێنەری ئەمریکا (جورج ئالێن)ی گوتبوو, گەلی کورد چاوەڕوانیی هیچ چاکەیەکی لە ولاتانی ئیستیعماری نیە.

"نەجەفقولیی پەسیان" وتەکانی پێشەوا لە دادگادا لە چەند رستەدا خولاسە دەکاتەوەو دەنووسێ: "لە کاتی موحاکەمەدا قازی محەممەد پەلاماری دەبردە سەر سیاسەتو ئاکاری دەولەتی تاران‌و دەیگوت: "من لە قوزبنی گرتووخانە دەنگی خۆم بەرز دەکەمەوە لە دژی دەولەتی تاران‌و سەرۆکەکانی‌و دەڵێم تاوانبار ئێوەن نەک ئێمە. ئێوە ولاتتان لێ داگیرکردووین"

ڕۆژنامەنووسێکی دیکە بە نێوی "سلیمان.خ" لە نووسراوەکانیدا دەڵێ، قازی گوتی: "تەواوی ئەم بەسەرهاتو رووداوانە ئاکامی سیاسەتی داگیرکەرانەی دەولەتە. ئەگەر دەولەت تەواوی کوردان بەخائین دەزانێ با دەست لەو مەڵبەندە هەڵبگرێ, ئەگەر بە نیشتمانپەروەریشیان دەزانێ با لێ بگەڕێ خۆیان کاروباری خۆیان بگرنە دەست."

لە بەڵگەو ڕۆژنامەکانی یەکیەتیی سۆڤیەتی پێشوودا زۆر شت لەم بابەتانە نووسراونو لە زمان ئەفسەرە ئێرانییەکانەوە دەگێڕنەوە کە قازی گوتویە: "ئەو ڕووداوانە لە ئاکامی ئەوەی دابووە کە ئێوە خۆتان قانوونی بنەڕەتیتان لە ژێر پێ ناوە. ئێستاش من تەنیا خۆم پەرەپێدەری دێمۆکراسی لە کوردستانمو هیچ هێزێکی بیگانە منی هان نەداوە. بێبەشیی کورد منی بۆ بەڕێوەبردنی ئەو کارانە هان داوە."

کاتێک سەرۆکی دادگا یا دادستان بە خەیانەت تاوانباری دەکا لە وەڵام دا دەڵێ: "ئێرە ماڵی منە، خاکی کوردستان خاکی بابو باپیرو ئەجدادی منە چۆن دەتوانم دەستی لێ هەڵگرم."

ئەگەر موحاکەمەی یەکەم لە ١٩ی مانگی ژانویە دەستی پێکردو چەند رۆژی خایاندو حوکمی ئیعدامی قازییەکانی دا، موحاکەمەی دووهەم لە ٢٨ی مارسی ١٩٤٧ واتە ٧ی خاکەلێوە دەستی پێکردو رۆژی ٣٠ی مارس کۆتایی پێهات.

گۆڤاری "خەباتی قوتابیان" ژمارە ٣٧ لەم دوایانەدا لە زمان سەروان کیومەرس سالحی هەواڵنێری گۆڤاری ئەرتەش کە لە دادگاکەدا بووەو دوایە لەسەر نووسینی ڕاپۆرتێک لەو پێوەندییەدا دەگیرێو سااڵێک دەبەندیخانەدا دەمێنێتەوە، هێندێک رستە لە وتەکانی پێشەوای بڵاو کردەوە.

پێشەوا فەرمویە: "من لە زووەوە خۆم بۆ ئەوە ئامادە کردوە, بە باوەشی ئاواڵەوە پێشوازی لەو مردنە سەربەرزانەیە دەکەم کە لە ڕێگای ئازادیی میللەتەکەم دا دەکوژرێم. ئەوە بەڵێنێکە کە بە نەتەوەکەمم داوە لەگەڵیان بژیمو بۆ ئەوانیش بمرم، تازە چۆن ئامادەم بەڵێنی خۆم بشکێنم."

سەروان کیومەرس هەروەها دەنووسێ: "من لە زۆربەی دادگاکانی مەیدانیو سەربازی وەک هەواڵنێر بەشداریم کردوە بەڵام هەرگیز هیچ کەسێکم بە ڕادەی قازی محەممەد بە جەرگو بوێر نەدیوە. ئەو لە کاتی دادگاییکردن دا نەیدەزانی ترس چیە. زۆر بە بێباکی قسەی دەکردو وەڵامی پرسیارەکانی دەدایەوە."

هەر ئەو بە جەرگیو لەخۆبردوویی‌یەش بوو کە لە پای سێدارە ئیزنی نەدا چاوی ببەستنو فەرمووی: "حەز دەکەم لە ئاخرین چرکەی ژیانیشم دا بە سەربەرزیو چاوی کراوەوە لە نیشتمانی خۆشەویستم بروانم."

هەروەها فەرموویەتی:

"ئێوە قازی محەممەدێک دەکوژن بەڵام بزانن لە هەر تنوکە خوێنێکی من قازی محەممەدێک شین دەبێتەوە. داوا لە

گەلی کورد دەکەم خەباتی خۆی لەپێناو رزگاریی کوردستان دا پەک نەخا, باوەڕ بە دەوڵەتی خۆفرۆشی تاران مەکەن. بژی کوردو کوردستان".

لە بەرەبەیانی ١٠ی خاکەلێوەی ساڵی ١٣٢٦ی هەتاوی (٣٠ - ٣ - ١٩٤٧ زایینی) دا پێشەوا قازی. حەمەحوسێن خان سەیفی قازی(ئامۆزای پێشەوا) و ئەبولقاسم سەدری قازی(برای پێشەوا) بە دوای حوکم دران لەدوو دادگای ناعادلانەو فەرمایشیدا بەدەستی چەپەڵی دوژمنانی گەلی کورد لە چوارچرای شاری مەهاباد.

واتە هەر لەو شوێنەی کە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٢٤ی هەتاوی (٢٢ - ١ - ١٩٤٦ی زایینی) دا کۆماری کوردستانی لێ ڕاگەیەندرابوو, لە سێدارە دران و شەهید کرانو هەر ئەو ڕۆژە لەسەر شانو پیلی خەڵکی بە شەرەفی مەهاباد لە گۆرستانی مەلا جامی بە خاکی پیرۆزی نیشتمان سپێردران.

حیزبی دێمۆکراتی کوردستان لە ١٠ی خاکەلێوەی ١٣٥٨ی هەتاوی (٣٠ - ٣ - ١٩٧٩ زایینی) ئەو ڕۆژەی وەک ڕۆژی شەهیدانی کوردستانی ڕاگەیاند. ئەگەر پێش ئەو دەم، لەبەر زەختو زۆری بەکرێگیراوانی شای دیکتاتۆر مەجالی بەڕێوەبردنی ڕێورەسم بەو بۆنەیەوە نەبوو، بەڵام بە دوای ڕووخانی حکوومەتی پاشایەتیدا بە تایبەتی دوای ئەوەی کە حیزب ئەم ڕۆژەی بەو ناوە ناودێر کرد، هەموو ساڵێ لە وەها ڕۆژێک دا ڕێز لە شەهیدانو سەرقافلەیان پێشەوا قازی دەگیرێ.

ڕاستە پێشەوا قازی سەرکۆماری کوردستانو بەدیمەنترین کەسایەتیی موکریان بوو و لە هەموو ناوچەکان نێو بەدەرەوەو ناسراو بوو،

بەڵام تا چەند ساڵ دوای شەهید کرانیشی بۆ گەلی کورد بە تێکڕا بەو شێوەیە کە دەبێ بناسرێ نەناسرابوو، یا ئەگەر ناسرابووش ئەو ڕێزەی لەو سەردەمەدا لێی دەگیرێ لێی نەدەگیرا. پێویستە زۆر لەوە زیاتر لێ کۆلینەوە لەسەر کەسایەتیی پێشەوا بکرێ تا بەو جۆرەی شیاوی ئەوە، بناسرێ.

شەهید محەممەد حوسێن خان سەیفی قازی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە یەکەم

سەیفی قازی لە بازرگانییەوە بۆ وەزیری جەنگی کۆماری کوردستان

کەسایەتی قازی محەممەد ئەوەندە گەورەیە کە زۆرجار کەسە گەورەکانی دیکەی شاردوەتەوە، سەیفی قازیی گەرچی دەوڵەمەندێکی بەناوبانگی مەهاباد بوو، بەڵام لەسەر داوای قازی محەممەد تێکەڵ بە دنیای سیاسەت بووە و تا بوو بەوەزیری جەنگی کۆماری کوردستان، لەگەڵ روخانی کۆمارەکەدا هاوسەرە تورکەکەی داوای لێدەکات بچێتە روسیا، بەڵام ئەو ڕازی نابێت و دەڵێت سوێندم خواردووە خیانەت لە قازی محەممەد و کوردستان و خەڵکی مەهاباد ناکەم، سەر ئەنجام لە سێدارە دەدرێت.

محەممەد حوسێن سەیفی قازی ناسراو بە حەمەحوسێن خان ساڵی ١٩١١ لە شاری مەهاباد لە دایکبووە. میرزا حوسێن سەیف و لقوزات، باوکی حەمەحوسێن خان، یەکێک لە پیاوە زانا و ناسراوەکانی کوردستان. لە هۆنراوە و نوسیندا دەستێکی زۆر باڵای هەبووە، هۆنراوەکانی بە کوردی و فارسی لە کاتی خۆیدا دەستاودەست دەگەڕان و جێی بایەخی خەڵکبوون. لە تەورێز لە قوتابخانەی فیردەوسی خوێندوویەتی تا قۆناغی دبلۆم، حەمەحوسێن خان لە ژێر دەستی باوکێکی زانا و نیشتمانپەروەردا پێگەیشتبوو. ئامۆزای پێشەوا قازی محەممەد و یەکێک لە دامەزرێنەرانی پارتی دیموکراتی کوردستانی ئێران بووە.

لە سەر دەمی کۆماری کوردستاندا کرایە وەزیری جەنگ (بەرگری) بووەو تا گیران و شەهیدبوونی هەر لە سەر کارەکەی بەردەوام بووە. دووجار هاوسەرگیریی کردووەو هەردوو هاوسەرەکەشی تورکبوون. هاوسەری یەکەمی کۆچی دوایی کردووەو کە

کچی گەورە بەرپرسێکی مەرراغە بووە، بە دوای ئەودا خێزانی دووەمی پێکهێناوە، باوکی لەگەڵ تورکە قاجارییەکان پەیوەندی زۆری هەبووە، لەبەر ئەوەی ئازاربایجان زۆر پێشکەوتوو بووە، زۆری ژیانی لە تەورێز بووە، ئەو پەیوەندییە بۆ سەیفی قازیش ماوەتەوە، بەدەر لە نەتەوەی جیاواز کە تا ئەو کاتانە تۆخ نەبووبوویەوە تێکەڵاوی ئەوان بۆ پەیوەندی بازرگانی و ژن و ژنخوازیش بووە. هاوسەری دووەمی فەروغ لیقا مەلیک قاسمی کچی ئیمام قولی خانی ئامۆزای نەسرەدین پاشای قاجارە.

بنەماڵەی سەیفی قازی مەلازادە بوون و زۆرینەیان ڕێچکەی مەلایەتییان گرتووەو بە بنەماڵەیەکی ئاینی بەناوبانگن، تا دەگاتە حەمە حسین سەیفی قازیی ئیتر مەلایەتیان نامێنێت، سەیفی قازی سەرەتا بە بازرگانی و دواتربە کاری سیاسی و سەربازیی لەوانی دیکە جیادەکرێتەوەو لەگەڵ ئەوەشدا باوەڕدارێکی بەهێزیش بووە بە خودا، لە بنەماڵەی باوکیدا چەندین هونەرمەند و شاعیر و خۆشنووس بوون و تائێستاش لەناو نەوەکانیدا ڕەنگی داوەتەوە. وەک دەگوترێت موریدی شێخەکانی بورهان بوون، بنەماڵەکەیان باوەڕیان بە شێخی بورهان بووە، وەک دەگێڕنەوە کاتێک دەچووە ناوچەکە نەیدەهێشت پشت بکاتە خانەقای بورهان، چوون ئەو پێی وابوو پشتکردنە ئەو خانەقایە بێڕێزییە.

سەیفولقوزات، باوکی سەیفی قازیی، کەسێکی دەوڵەنەمد بووە، بەڕادەیەک زۆرینەی بازرگانی ناوچەی مەهابادو دەوروبەری لە لایەن ئەوەوە ئەنجامدراوە، لەبەر ئەوەی پیاوێکی دەست واڵاو خێرخوازبووە هاوکاریی زۆری وانەخوێن و فەقێکان کردووە، نامەی پەهلەوی بۆ هاتووە و دەعوەتی کردووە بۆ ئاهەنگی هاوسەرگیریی کوڕەکەی و ئەو نازانراوەی لە لایەن شاوە پێی دراوە.

نەک هەر هاوکاریی لایەنی زانستی بەڵکو چاوی لە نوسەرو شاعیرەکان بووەو هاوکاریی کردوون، لەوانەش محەمەدی قازی نوسەرو وەرگێڕی بەناوبانگ و هێمن و هەژار و ئەیوبییان. دواتر سەیفی قازیی، هەمان ڕێچکەی باوکی گرتووە و بە وشتر لە مەراغەوە بۆ مەهاباد کاری بازرگانی کردووە، بەمەبەستی پاراستنی بازرگانیەکەی لە دەستی تاڵانچی و ڕێگرەکان سەیفی قازی چەکداریی هەبووە، وەک سەرچاوەکان باسی دەکەن دابینکردنی چەک و چۆڵ لە لایەن دەوڵەتەوە دابینکراوە. خێزانەکەی فەروغ لیقا کە کچی ئیمام قولی بووە لە نەتەوەی تورک، نەیویستووە دەست بۆ کاروباری سیاسی ببات و بەردەوام داوای لێکردووە کە سەرقاڵی کاروباری بازرگانی بێت، هەر بۆیە چەند جارێک داوای لێکراوە کە پەیوەندی بە جوڵانەوە کوردیەکانەوە بکات، بەڵام ڕازیی نەبووە، بۆ ئەو مەبەستە پێشەوا قازی محەمەد دوو جار چووەتە لای و داوای کردووە کە ببێتە هاوکاری لە بواری سیاسیدا و دواجار ڕازی بووە.

سەیفی قازی لە ڕووی کۆمەڵایەتییەوە بە پیاوێکی قەدرگران و قورس بەناوبانگ بووەو زمانەکانی روسی و ئینگلیزی و فارسی و تورکی بە باشی زانیوەو هەندێک لە نوسینەکانی کە لێی بەجێ ماون هەریەکەیان بە زمانێک نوسراوە. لە تەورێز نوێنەری کورد بووە لای ئازەربایجانیەکان و لە سەروو باڵیۆزەوە مامەڵەی لەگەڵ کراوە، لای زۆرینەی دەسەڵاتدارانی ئەوکاتی کۆماری ئازەربایجان قسەی لەبەر ڕۆشتووە، پیشەوەری قسەی نەشکاندووەو تەنانەت چەند جارێک فەرمانی لە سێدارەدانی هەڵوەشاندووەتەوە.

قازی محمد ڕێکەوتبوو لەگەڵ پیشەوەری کە خوێندن لە هەردوولا هەبیت بە تورکی و کوردیش

ماوەیەکیش نوێنەری مەهاباد بووە لە تاران، چەند جارێک لەگەڵ قازی محەمەد و هاوڕێکانی دیداری شای بۆ ڕێکخستوون، لەناو دانوستاندنەکانیاندا چەندین خاڵیان چەسپاندووە، یەکێک لەوانە دەوامکردنی فەرمانبەرانی دەوڵەتە لەناوچە کوردییەکان جل و بەرگی کوردییەوە و تا ئێستەش بەردەوامەو ئەو یادگارییە ماوەتەوە.

شای ئێران لە دەربەندی تاران خانووی بۆ دابینکردوە، ئەیوبیان دەگێڕێتەوە کە سەیفی قازیی و قازی محەمەد ڕێکەوتوون لەگەڵ پیشەوەری کە خوێندن لە هەردوولا هەبیت بە تورکی و کوردی، لە ڕووی سەربازیشەوە کۆمەک بەیەکتری بکەن، ئەیوبیان دەڵێت: کاتێک ڕێکەوتبوون لەگەڵ تورکەکان کە پێکەوە چالاکی سەربازیی ئەنجام بدەن و ئەو ناوچانەی لە سنووری ئەوانداییەو بە دەستی دەوڵەتەوە وەری بگرنەوە، بەڵام چەکدارە کوردەکان گلەیی ئەوەیان دەکرد کە تورکەکان خۆیان بێدەنگ دەکەن، تا چەکدارەکانی حەمەسدیق خان شوێنەکە دەگرن، بەڵام دواتر ئەوانی تێدەچن، بۆیە سەیفی قازیی گوتوویەتی کەواتە ئەوان ئێوەیان کردووەتە پێشمەرگەی خۆیان، بۆیە لەمەودوا من پێتان دەڵێم پێشمەرگە، مەحمودی کوڕی سەیفی قازیی لە بەرنامەیەکی تەلەفزیۆنی - پەنجەمۆری ڕووداو- دا، گومان لەسەر ئەوە دروست دەکات کە چاپچییەکەی قازی محەمەد پێشنیاری دەستەواژەی پێشمەرگەی کردبێت و بۆ ئەو مەبەستەش چەند بەڵگە دەهێنێتەوە، کە یەکێک لەو بەڵگانە ئەوەیە کە ئەیوبییان بۆی گێڕاوەتەوە. ئەو هۆکاری ئەوەی کە باس لەوە دەکرێت ئەو پێشنیارە دەخرێتە پاڵ چاپچییەکە بە دوژمن ناویان دەبات و دەڵێت ئامانجیان لێدانی باوکمە لەڕووی سیاسییەوەو نایانەوێت ناوی باوکم بەگەورەیی بمێنێتەوە.

کاتێکیش باس لەوە دەکرێت کە سەیفی قازیی نەیتوانیوە چەکدارو پێشمەرگەکانی کۆمار یەکبخات و سەرجەم تفەنگ بەدەستەکانی کورد لە ناو سیستەمێکی سەربازیی و نبشتیمانیدا یەک بخات دەبێت باس لەوەش بکرێت کەمتەرخەمی مالیک و خاوەن گوندو خاوەن دەسەڵاتەکان هۆکاریی سەرەکی بوون، بەشێک لەوان دووسەرە لەگەڵ حکومەتی پەهلەوی و کۆماریشد

کاریان کردووە، لەو سەردەمەدا کۆمار متمانەی گەورەی پێیان هەبووە بەڵام لەبەر ئەوەی پشتگیرییان نەکردووە لە کۆمار بووەتە هۆی ئەوەی ژمارەیەکی کەم نەبێت چەکداریان لەگەڵ نەمێنێتەوە. لەکاتی گرتنی مەهابادیش لە لایەن ڕژێمی شاوە خەڵک و قازی محمد و هاوڕێکانیشی خواخوای ئەوەیان بوو عەشیرەتە کوردەکانی چواردەور پەلاماری مەهاباد نەدەن بەمەبەستی تاڵانکردنی خەڵک و بردنی شت و مەکی خەڵک.

لە سەروبەندی گەمارۆی مەهاباددا و خیانەتی دۆستەکانیی کۆمار گەشتە لووتکەو هەموویان پشتیان تێکردو شای ئێران و ڕوسیاش پەیمانەکەیان نەبردە سەر، کاتێکیش کار لەکار ترازا و هەمووان بێئومێد بوون لە ڕزگاربوون خێزانەکەی سەیفی قازی پێیی دەڵێت وەرە با بچینە ڕوسیاو لەگەڵ جەماعەتی بازرانی بڕۆین، من دڵنیام ئەمانە وازت لێناهێنن و دەتکوژن. بەڵام سەیفی قازی دەڵێت من سوێندم خواردووە قازی جێناهێڵم و خیانەت لە میللەتی خۆم ناکەم، بۆیە جێیی نەهێشتووەو لەسەر بەڵێمی خۆی سوور بووە.

لە سەروبەندی گەمارۆی مەهاباددا و خیانەتی دۆستەکانیی کۆمار گەشتە لووتکەو هەموویان پشتیان تێکرد

دوای دەستگیرکردن و لە دادگای سەربازیی دادگایی دەکرێن، سەیفی قازی لە بەردەم دادگادا کە بە مست داویەتی بە سەر مێزەکەدا و گوتویەتی ئێوە کێن و لە کوێوە هاتوون تا دادگایی ئێمە بکەن، ئەوانیش چەند تاوانێکیان بۆ خوێندوونەتەوە کە تیایدا هاتووە ئەوان خەڵکی بێگانەیان هێناوەتە وڵاتە و پلەوپۆستیان پێداون، پاشان داوای جیابوبوونەوەیان لە ئێران کردووە، یەکێکی تر لە تاوانەکانی پێدانی چەکەکان بووە بە بارزانی کە دژایەتی کردوون و وەک بێگانەیەک حسابیان کردووە، سەیفی قازی دانی پێدا دەنێت و دەڵێت بەڵێ من چەکەکانم داوە بە برای خۆم، خۆ ئەو بێگانەیەک نیە، کە مەبەستی بارزانی بووە و گوتوویەتی ئەو فەرماندە بووە لای من. مەحموودی کوڕی سەیفی قازی لەبەرنامەی پەنجەمۆردا گوتوویەتی: باوکم وەسیەتی کردووە بۆ دایکم و پێی گوتووەوەکوڕەکانم بەرە ئەوروپا، با بخوێنن، من نەمتوانی بیانبەمە ئەوروپا، بەڵام تۆ بیانبە، سەبارەت بە بەشە سیاسیەکەی وەسیەت نامەکەی ئەو کوڕەی سەیفی قازی هیچی نەدرکاندووەو گوتویەتی (نەمخوێندوەتەوە). گەرچی پاشماوەو یاداوەرییەکانی سەیفی قازیی زۆربوون بەڵام بە پێی قسەی مەحموودی کوڕی لە لایەن دزێکەوە براوە، کە پێدەچێت دەستێکی نادیار بوو بێت و ئەوان بۆیان یەکلایی نەبوەتەوە کە ئەو دزە دزێکی ئاسایی بووە یان بابەتێکی سیاسی لەپشتەوە بووەو بۆ فەوتان و لەناودان یان دەستخستنی پاشماوەکانی سەیفی قازی بووبێت.

کاتێکیش سەیفی قازی دەچێتە سەر پەتی سێدارە دەڵێت یەک داواکاریم هەیە ئەویش ئەوەیە چاوم مەبەستن، کاتێکیش لێی دەپرسن بۆچی؟ ئەویش گوتویەتی پێمخۆشە ببینم کە سەری ئێوە لە ژێرپێی منداینەو چاوم لە چاوتان بێت و ببینم چۆن دەترسن، مەحموودە کوڕی دەڵێت: دەگوترێت پەتی سێدارەکەی پساوەو کە هەستاوەتەوە گوتویەت دەسەڵاتی شاکەتان و دەوڵەتەکەتان وەک ئەو پەتە ڕزیوە هاکا بچڕا.

کێشەی نێوان ڕەزم ئاراو سەیفی قازی لەبەردەم وەزیری بەرگری ئێراندا کە دەنگی بەرزکردووەتەوە بەسەر ڕەزم ئارادا، بووەتە هۆی ئەوەی کە جەخت بکاتەوە لەسەر لە سێدارەدانی قازی و هاوڕێکانی و سەرپەرشتی ئەو هێرشە بکات کە کراوەتە سەر مەهاباد

حەمەحوسێن خانی سەیفی قازیی لە دادگادا زۆر پیاوانە لە بیرو باوەڕی خۆی، لە کۆماری کوردستان، لە پێشەوای کورد قازی محەممەد بەرگری کرد و شانازی پێوەدەکردن، کە ئەو لە سەر ئازادی نەتەوەکەی دادگایی دەکرێت و لە سێدارە دەرێت.

شەوی ٣٠ - ٣ - ١٩٤٧ پێشەوا قازی محەممەد و سەدری قازی و حەمەحوسێن خان لە چوارچرای شاری مەهاباد لە سێدارە دران و دواتر لە تەنیشتی یەکەوە هەرسێک (قازی محمد – سەیفی قازی – سەدری قازی) نێژران و تا ئێستەش خەڵک گۆڕەکەشیان بە پیرۆز سەیردەکەن و لە هەمان کاتیشدا سمبولی بەرخۆدان و پاکی و نیشتیمان پەروەرییە.

تیبینی:

بۆ بەشێک لە زانیاریەکانی نێو ئەم ڕاپۆرتە پشت بە بەرنامەی – پەنجەمۆری کەنالی ڕوداو بەستراوە. کە چاوپێکەوتنە لەگەڵ مەحموودی کوڕی سەیفی قازی

سەرچاوە: ماڵپەڕی پەیسەرپریس - ڕێکەوتی: ٢١ی جانێوێری ٢٠٢١

شەهید سەدیق ئەنجیری ئازەر: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دووهەم

سەدیقی ئەنجیری ئازەر، لەدایک بووی ساڵی ١٩٢٤ی شاری مەهابادە و کوڕی کاک حەمە ڕەسوڵ و ئایشە خاتونەو خاوەنی دوو برا بوو کە یەکێکیان لە ساڵانی پەنجاکاندا مردو بۆ خۆشی زەماوەندی نەکردوە و بە ڕەبەنی مابۆوە.

خوێندنی سەرەتایی لەشاری مەهاباد تەواو کردووە و قۆناغی ناوەندیشی لەدانیشەرای مقدماتی(پەیمانگای پەروەردە کردنی مامۆستایان) کە ماوەی خوێندن تێیدا دوو ساڵ بوو بروانامەی دیپلۆمی وەرگرتۆوە. ناوبراو لەساڵی ١٩٤٤دا بۆتە مامۆستای قوتابخانە و لەئیدارەی فەرهەنگی مەهاباد دامەزراوە و خەریکی وانەگوتنەوە بووە.

ئەندامی کۆمەڵەی(ژ - ک) بووە و ناوی نهێنی(ئاگریان) بوو و دوای دامەزراندنی حیزبی دیموکراتی کوردستان و دەورانی جەمهوریەتی کوردستاندا،

سەدیق ئەنجیری ئازەر ساڵی ١٩٤٦ بۆتە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان و بووە لێپرسراوی تەبلیغاتی خوێندکاران لە ئەستوو گرتووە و ئەندامی(یەکێتی جەوانانی دیموکراتی کوردستان) بووە. دەوتریت لەچاپکردن و لەو دەرچوونی گۆڤاری (کوردستان)ی زمانحاڵی حیزبی و کۆمار دا ڕۆڵی هەبووە و جاروبار وتاریشی تێدا نووسیوە.

بە ڕووخاندنی هەر دوو دەسەڵاتەکەی ئازەربایجان و کۆماری کوردستان و گەڕانەوەی ئەرتەشی شاهەنشاهیی بۆ مەهاباد،

سەدیق ئەنجیری دەچێتە گوندی (گڵندوک)ی نزیک تاران کە ئێستا کراوەتە گەڕەکێکی شارۆکەی لوسان لە باکووری تاران و لەوی بەکاری مامۆستایەتییەوە خەریک دەبێت.

ناوبراو وەک گەنجێکی خوێندەوار هەر لە سەردەمی کۆمەڵەی(ژ - ک)وە و دواتر کار کردن لە یەکێتی جەوانانی دیموکراتدا لە ژێر کاریگەریی بیری چەپ و سۆسیالیستیدا بووە کاریگەری دەوانی جەنگی دووەمی جیهانیی و سەرکەتنەکانی شورەوی دژی نازیزم و چالاکیی و پرۆپاگەندی شورەویخوازەکانی لە ئێران لەو قوناغەدا بە سەرەوە بووە. هەر بۆیە دوای چوون بۆ نێو تاران پایتەخت لەساڵی ١٩٤٨ دا کە ناوەندی چالاکیی و هەڵسۆرانی لایەنگران و بەڕێوبەرانی حیزبی تووەدەی ئێران بوو لەساڵی ١٩٤٩دا بەڕەسمی دەبێتە ئەئەندامی حیزبی تودەی ئێران و کارەکەشی دەگوازێتەوە بۆ تاران و دایک و باوک و دوو براکەشی دەباتە ئەوێ، دەبێتە کارمەندی پلەی نۆی ئیدارەی باڵای فەرهەنگ، بەشی نیگارش. هەر لە تارانیش لە گەڕەکی تەجریش نێشتەجی دەبێت و ماڵەکەی تەنیا وەتاغێکی روو بە هەتاوە، وەک بنکەیەکی نهێنیی حیزبی تووەدەی لێ دێت.

شایەنی باسە لەسەرەتای ساڵانی پەنجاکاندا، جوڵانەوەی دیموکراتی ئێرانی بەسەرکردایەتی جەبهەی میللی و دوکتۆر موسەددیق تا دەهات زیاتر پەرەی دەگرت و پاشەکشەی بەشاپەرستەکان دەکرد.

پاش ئەوەی جەبهەی میللی حکومەتی گرتە دەست فەزایەکی ئاوەڵە لەتاران و هەرێمەکانی دیکەی ئێران هاتەدی، حیزبی تووەدە لەو دەمەدا لەدوای جەبهەی میللی مەزنترین هێزی سیاسی و جەماوەری سەر گۆڕەپانەکە بوو. حیزبی دیموکراتی کوردستانیش کە لەلایەن چەند لاوێکی خوێن گەرمی وەک: عەبدوڵای ئیسحاقی (ئەحمەد تۆفیق)، غەنی بلوریان، ڕەحیمی سوڵتانیان، عەزیز یوسفی، عوبەیدوڵای ئەیوبیان) سەر لەنوێ دامەزرابۆوە و کەتبۆ گەشەکردن، بەهۆی سەدیقی هەنجیری و (سارمەددینی سادق وەزیری) وەکیلی پایەی یەکی دادوەری لەتاران، لەگەڵ حیزبی تودە، لەهاوینی ساڵی ١٩٥١دا ڕێکە وتن، کەحیزبی دیموکراتی کوردستان هەر بەو ناوە لەکوردستان وەک شاخەیەکی حیزبی تودە کاربکات و لەژێر ڕێنماییە سیاسیی و ڕێکخراوەییەکانی سەرکردایەتی ئەو حیزبەدا بێت کە (ڕێبەرایەتییەکەی ئەکات لەتاران دادمەنیشتن. بەوەش حیزبی دیموکراتی کوردستان سەربەخۆیی بڕیاردانی لەدەستدا و خەباتی نەتەوایەتی لەبیرکرد و لەهەموو ڕوویەکی ئیدۆلۆژی و سیاسیی و حیزبییەوە بووە وابەستەی حیزبی تودەی ئێران لەتاران).

دووای ڕووخاندنی حکومەتی د. موسەدیق لە ١٩ی ئاب(ئاگۆست)ی ١٩٥٣ و دەسپێکردنی شالاوی، قۆڵبەستکردنی نەیارانی ڕژێم لە لایەن حکومەتی کودەتا و فەرماندەی نیزامی و پیاوەکانی(تەیموری بەختیار)وە بەشێکی زۆری کادێر و ئەندامانی

حیزبی تووده بۆ دەزگای ئەمنیەتی رژێمی شاهەنشاهی ئاشکرا بوون. سەدیق ئەنجیریش یەکێک بوو لەو کەسانەی کە لە ڕۆژی پێنج شەممەی ٢ی ڕەزبەڕی ١٣٣٢ی هەتاوی بەرامبەر ٢٣ی سێپتەمبەری ١٩٥٣ دەسبەسەر کرا و پاشتر بە قەیدی کەفیل لە لایەن دادستانی ئەرتەشەوە ئازاد کرا.

بەڵام لێرە بەدواوە سەدیق ئەنجیری بە وردیی لە لایەن دەزگای سیخوریی و ئەمنییەکانی رژێمەوە چاوەدێری خۆی مانەکەی دەکرێ.

دوای کودەتای ژێنراڵ زاهیدی، ڕێبەرایەتی لاوی حیزبی دیموکراتی کوردستان کە ئەو دەم ببنە شاخەی حیزبی تووده لە کوردستان، بە سوود وەرگرتن لە فەزای ئاوڵەی گوندەکانی کوردستان و دوور لە ڕێنماییەکانی ڕێبەرایەتی حیزبی تووده کە ئەو دەم کەوتبوونە بەر فشار پەلاماری فەرماندەی نیزامی لە تاران بەسەرکردایەتی سوپەهبود(تەیمور بەختیار)، کەوتنە کار کردن و لەسەرەتای ساڵی ١٩٥٤، لەشاری تەورێز بە هاوکاری(فیرقەی دیموکراتی ئازەربایجان) توانیان پێنج ژمارە لە (کوردستان)ی ئۆرگانی حیزبی دیموکرات چاپ و بڵاو بکەنەوە. شایانی باسە سەدیق ئەنجیری یەک لەوانە بوو کە بۆ چاپکردنی کوردستان لە تارانەوە خۆی گەیاندە تەورێز و لەگەڵ (عەبدولڕەحمان قاسملوو) دا پێکەوە وتارە فارسییەکانی ڕۆژنامەکەیان دەنووسی. ئەم ڕۆژنامەی کە بە ئاشکرا بوونی چاپخانەکە و دەستبەسەراگرتنی لە لایەن پیاوانی رژێمەوە وەستا و لە بڵاو کردنەوە کەوت.

ڕێبەرانی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە بەهاری ساڵی ١٩٥٥، لە شاری تاران و لە ماڵی سەدیق ئەنجیری کۆبوونەوە و بە مەبەستی خۆپارێزیی و هەڵوێست وەرگرتن لە ڕۆڵی مەنفی و ئاکاری نا شۆڕشگێڕانەی حیزبی تووده لە شکستی جووڵانەوەی دیموکراتی ئێرانیی و سەرکەوتنی کودەتاکەی زاهیدی، بڕیاریاندا بە پەیوەندی تەشکیلاتی لە گەڵ حیزبی تووده دا بپچڕێنن و نامەیەکی ڕەخنە ئامیزیش سەبارەت بەو بێ هەڵوێستییەی حیزبی تووده لەسەر کودەتاکەی ١٩ی ئاب(ئاگۆست) بنوسن و حیزبی کۆمۆنیستی شورەوی لێ ئاگادار بکەنەوە.

شکستی ڕەوتی دیموکراتی و چاکسازی و بااڵدەستبوونەوەی دەربار و گەڕانەوەی دۆخێکی داخراو لە ئێراندا و پاشەکشەی ئازادی و سەرکوتی ئۆپۆزسیۆنی دۆخێکی دەرونیی دژواری بەگشتیی و بۆ بەشێک لە نووسەرانیش بە تایبەت پێکهێنا بوو، ئەوەش دۆخێکی لە نامۆ بوونی و بەسەرخۆدا داخران و نقوم بوون لە نێو دێڕی شیعر و تێکستە ئەدەبییەکاندا بە دوای شێوازێکی دیکەی بەرگری و خۆڕاگریی لێکەوتەوە، ئەم دۆخە بە شێوەیەک کاریگەریی لەسەر ژیانی سەدیق ئەنجیری ئازەریش هەبوو، ئەو پاش واز هێنان و بڕوانەمان بە سەرکردایەتیی حزبی تووده زیاتر خۆی بە خوێندەوە و وەرگێڕانەوە

سەرقاڵ کرد و ڕووی لە ڕێبازی ئەدەبی(تیکرایستانسیالیوم - Existentialsim) کردووە.

* سەدیقی ئەنجیری ئازەر بە جەستە کەسێکی باریکەلەی باڵای مامناوەندی ڕەنگپەریو، بە ئاکاریش کەسایەتییەکی بە دیمەن زۆر سادە و ساکار و خاکی بوو، هیچ کات هەڵپەی ناوبانگ و لێپرسراوێتی حیزبی نەدەکرد، ئۆگرێکی بەردەوامی خوێندنەوە و کتێب و قەڵەم بوو، شارەزایی زمانی فەرەنسی هەبوو، دوو شانۆنامەی(مگسها - میشەکان) (مردەهای بی کفن و دفن)ی ژان پۆل سارتەری(Jean Paul Sartre) لە فەرەنسییەوە وەرگێرایە سەر زمانی فارسیی و لە ساڵی ١٩٦٠ دا چاپیکرد و لە تاران بڵاو بۆوە، کە ئەو کاتە لە پیوەندی ئەدەبی ئێرانییدا دەنگدانەوەیەکی زۆری هەبوو، بە پێی بەڵگەنامەی ساواک هەر لەم ماوەیەشدا واتە ساڵانی ١٩٥٧ - ١٩٥٩ زایینی رۆڵی هاوکاریکردنی چالاکییەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان را گێڕاوە.

* سەدیق ئەنجیری ئازەر لەساڵی ١٩٦٤ زایینی و لەسەر داوای خۆی لەکارەکەی خانەنشین کراو و کاتێک لەپایزی ئەو ساڵە هاتە باشووری کوردستان تەقریبەن ململانێی و دەستەبەندییەکانی نێو حیزبی دیموکرات و ئەوانەی بەناوی (کۆمەڵەی رزگاری کوردستان) و (کۆمیتەی ساخ کەرەوە) جیابوونەوە، بێ هیچ خوێن ڕێژییەک کۆتایی هاتبوو. دیارە رۆڵی مەلا مستە فا بارزانی لەپشتگیریکردنی ئەحمەد تۆفیق لەبەرامبەر نەیارە شەخسی و فیکری و حیزبییەکانیدا و سەرکەوتنی لەو ململانێیەدا یەکلاکەرەوە بوو، لەبەرامبەردا (مەکتەبی سیاسی) پارتی کەدوژمنی ئەحمەد تۆفیق بوون و پشتگیری نەیارانیش دەکرد، نەیانتوانی بەهۆی شکستییان لەبەرامبەر بارزانیدا تاسەر بیانپارێزێن و لەناوچەکانی خۆیاندا رایانگرن.

لە ١٩ی تشرینی دووەمی ساڵی ١٩٦٤زایینی، لەگوندی (سۆن)ی داوێنی چیای (مامەندە)، کۆنگرەی دووەمی حیزبی دیموکراتی کوردستان دەستی بەکارەکانی خۆی کرد، سەدیق ئەنجیری ئازەر وەک ڕێکخەری دانیشتنەکان و بەسەر ڕاگەیشتنی وەرگرتنی دەنگەکان و کۆکردنەوەیان لەکۆنگرە هەڵدەسوڕا، پاش تەواو بوونی کارەکانی کۆنگرە لە ٣٠ی تشرینی دووەمی ١٩٦٤، هە ڵبژاردنی کۆمیتەی ناوەندی و کۆمیتەی چاودێری بەرز، سەدیق ئەنجیری ئازەر بەئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دیموکراتی کوردستان هەڵبژێردرا.

ویرای ئەوەی حیزبی دیموکراتی کوردستان پاش کۆنگرەی دووهەمی چالاکییەنی زیاتر پەرەیان سەند و دەردانی پێشمەرگە بۆ ناوچەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بایەخیان پێدرایەوە خودی ئەحمەد تۆفیق چەند جەولەیەکی بە نێو گوندە سنوورییەکاندا کرد. بەڵام ناتەبایی و ناکۆکییەکانی نێو ڕێبەرایەتی کۆتایی نەهات و سەرکردایەتی حیزبی لە حاڵەتێکی شل و شێواویدا هێشتبۆوە. سەدیق ئەنجیری کە دوای کۆنگرەی دووهەم ببو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی بە هاوکاریی چەند

کادرێکی ڕێبەرایەتی وەک سولەیمان موعینی و حەمەدمین سیراجی هەر لە سەرتاوە لە هەوڵی یەکخستنەوەی تواناکان و گێڕانەوە و ئاشتکردنەوەی پێشمەرگە و کادرە بە تۆراو و ناڕازییەکان بوو لە ڕێبەری ئەحمەد توفیق، لەم ڕووەشەوە تا ڕادەیەکی باش سەرکەوتنی بە دەستهێنا و ئەندامە دەرکراوەکانی کۆمیتەی ساخ کەرەوەی وەک سەعید کاوە، حەسەن ڕەستگار و مەلا ئاوارە گێڕانەوە و کرانە مشاویری کۆمیتەی ناوەندی.

– دروست لە کۆتایی مانگی نیسانی ١٩٦٦ (بانەمەڕی ١٣٤٥) و چەند ڕۆژێکی کەم پێش شەڕە بەناوبانگەکەی (هە ندرێن)، سەدیق ئەنجیری ئازەر و سەعید کاوە کەئەوکات پێکەوە لەگوندی (دەربەند)ی باڵەکایەتی لەدۆڵێکدا خانوویە کیان گرتبوو تێیدا دەژیان، سەردانی گوندی (لێوژە) دەکەن و پاشان دەچنە ماڵی خالیدی حیسامی (هێدی شاعیر) لە مامە ڕووت. سەدیق ئەنجیری ئازەر بەمەبەستی مانەوە و دیتنی مەلا مستەفا بارزانی سەعید کاوە دەنێرێتەوە دەربەند و خۆی لەماڵی حیسامی دەمێنێتەوە. لێرەوە ئیدی کەس سەدیق ئەنجیری نەدیتەوە و شوێنەون کرا.

سەرچاوە: گێڕانەوەی بەسەرهاتی بێسەرو شوێنکراوێکی بێ گلکۆ و مەزار سەدیقی ئەنجیری ئازەر.

نووسینی: دوکتور یاسین سەردەشتی

دڵشاد ڕەسوولی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی یەکەم

* ساڵی ١٣٠٢ (١٩٢٣ز) لە شاری کۆیەی باشووری کوردستان لە دایک بووە.

- دڵشادی ڕەسوولی لە ئەندامە بەراییەکانی کۆمەڵەی ژیانی کورد (کوردستان) و یەک لە کادرە هەرە هەڵسووڕاوەکانی حیزبی بووە لە سەردەمی کۆماری کوردستان دا.

- دڵشاد ڕەسوولی لە گۆنگرە یەکەمی حیزب کە لە ٢ی خەزڵوەری ١٣٢٤(٢٣ی ئۆکتۆبری ١٩٤٥) لە شاری مەهاباد بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکراتی کوردستان هەڵدبژێدری.

- لە کاتی ڕاگەیاندنی کۆمار ئەو و هاوڕێانی عەبدوڵڕەحمانی زەبیحی و قاسمی قازی لە مهاباد نە بوون. ئەوان کە بۆ ڕاپەڕاندنی ئەرکێکی سیاسی کۆمەڵە چووبوونە ناوچەی ورمێ لە ٢٤ی گەلاوێژی ١٣٢٤ی هەتاوی (١٤ی ئووتی ١٩٤٥) لە لایەن ژاندارمەکانی ئێرانەوە قۆڵبەست دەکرێن و دەبردرێن بۆ تاران. نزیکەی ٧ مانگ لە تاران لە بەندیخانەدا دەیانهێڵنەوە و ئەبولقاسمی سەدری قازی نوێنەری مهاباد لە پارڵمانی ئێران زۆر تێدەکۆشێ بۆ بەردانیان و دواجار لە کۆتاییەکانی مانگی ڕێبەندان دا دەگەنەوە مهاباد و دەست بە چالاکی دەکەن،

- دڵشاد ڕەسوولی لەگەڵ زەبیحی و لە ڕۆژنامەی کوردستان دا کە بڵاوکەرەوەی بیری حیزبی دێمۆکراتی کوردستان و حکوومەتی کوردستان بووە نووسینیان زۆرە،

دڵشادی ڕەسوولّی لەبەر توانای ڕووناکبیرانەی کە لە نووسینەکانی را دەردەکەوێ، گەرچی زیاتر نێوەرۆکی ئەخلاقیانە و چاکە خوازییان هەیە دەکرێ وەکوو تێئۆریسیەنێکی ئەو سەردەمە چاولێبکرێ.

دڵشادی ڕەسوولّی لە گەڵ درێژەدان بە نووسین و چالاکی تەشکیلاتی بوو بە "معاونی ڕەئیسی (وەزیر) ئیدارەی فەرهەنگی کوردستان". کۆماری کوردستان. جێی سەرنجە کە لە ژمارەی ٦١ی ڕۆژنامەی کوردستان ١ی پووشپەڕی ١٣٢٥ی هەتاوی (٢٣ی ژوەنی ١٩٤٦ی زایینی) دا دڵشاد وەکوو "مدیری مسئول و خاوەن امتیازی گووارى زانست" ئاگادارییەکی بڵاو کردووەتەوە. بە داخەوە تائێستا لێمان ڕوون نییە گەلۆ ئەو گۆڤارە قەت چاوی بە ژیان هەڵهێناوە یان نا؟ تا ئێستا هیچکام لەو سەرچاوە نووسراوانەی ئەمن دیتوومن لەو بارەیەوە چ زانیارییەکیان تێدا نییە.

دڵشادی ڕەسوولّی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان، کۆنگرە یەکەم و جێگری وەزیری فەرهەنگ لە کۆماری کوردستان. لە ساڵی ١٩٦٨ بەهۆی تیرۆر لە باشووری کوردستان شەهید دەکری.

شەهید مەلا ڕەحیم وێردی: ئەندامی کومیتەی ناوەندی کۆنگرەی دووهەمی

ئێوە بە ڕۆیشتنتان ڕێگایەکتان دیاری کرد و ئێستاش کاروانی هەزاران ڕۆڵەتان پێیدا دەڕوا. خوێن و تەمەنی لاوەتی و ئاوازی غەریبی بەرەو پشووگەی ئازادی دە ئاژۆێن و ئازادییان وەک مەرگی خۆیان لێ دیارە و ئازادیشیان ڕۆحی ئێوەی پێ شاد دەبێ. سروودی ئێستا سروودی ژیانەوە و وێردی هەستەکانی ئێمەیە کە چریکەی پڕ لە مانا و ژیان و هیوا بە دواڕۆژێکی ڕووتر لە لانە بەجێماوەکەتاندا دەچڕێ.

لەساڵی ١٢٨٦ی هەتاوی لە گوندی نجنێی خواروی ناوچەی مەیدانانی بانە لە بنەماڵەیەکی ئایینی و نیشتمانپەروەر منداڵێک پێی نایە ژیانەوە و چاوی بۆ ژیان کردەوە. ناویان نا ڕەحیم، ڕەحیم کوڕی کاک مەلا نەسروڵڵای وێردی، ناسراو بە میرزا ئەحمەد.

ڕەحیم لەبەر ئەوەی کە لە بنەماڵەیەکی ئایینیدا لە دایک ببوو، هەر بەمنداڵی پەرتووکە سەرەتاییەکانی ئەو دەمی فەقێیەتیی پێ خوێندرا و دوای تەمەنی ٨ - ٩ ساڵی بەفەرمی نرایە بەر خوێندن و چووە حوجرەی فەقێیانەوە و وەک هەموو فەقێ و مامۆستایانی ئەو کات پەرەوازەی شار و گوندەکانی کوردستان بوو بە دوای فێربوونی زانستدا، حوجرە و مزگەوتەکانی ئەو دەم تەنیا قوتابخانەیەک بۆ فێربوونی زانستی خواناسی و ئەدەبیاتی عەرەبی نەبوون، بەڵکوو مەکۆی شۆڕش و نیشتمانپەروەری و لانەی ڕێبەرە سەربەرزەکانی گەلی کورد بوون؛ هەر لەبەر ئەوەش بوو کە چین و توێژەکانی کۆمەڵگە مامۆستایانی ئایینیان بە گیان و دڵ خۆش دەویست و لە خزمەتیاندا بوون.

فەقێ ڕەحیمیش یەکێک بوو لە قوتابیانی ئەو قوتابخانەیە و هەر لە سەرەتای چوونی بۆ ئەو قوتابخانەیە، بە هەستی نیشتمانپەروەری گۆش کرا و هاوکات لەگەڵ برینی پلە زانستییەکاندا بیری نەتەوەییشی گەشەی دەکرد و دەپشکووت.

مەلا ڕەحیم کاتێ کە چاوی کردەوە لە چوار دەوری خۆی گەلێکی هەژار و چەوساوەی بە چاو ئەنگاوت کە لە لایەکەوە لە ژێر ستەمی نەتەوایەتی ڕێژێمی پاشایەتیدا دە چەوسێتەوە و لە لایەکی دیکەشەوە لە ژێر باری زوڵم و زۆریی چەوسانەوەی ئاغا و دەرەبەگەکاندا چەمیوە و پرزەی لێ بڕاوە. ئەوەشی لێ ڕوون بوو کە ڕزگار بوون لە ستەم و چەوسانەوە بە بێ خەبات و خۆڕاگری و قوربانی دان سەر ناگرێ بەڵام خەبات بە چ شێوەیەک و لە کام ڕێگەوە و بە چ بوارێکدا؟ ئەوە و زۆر مەبەستی دی، ڕیزە پرسیارێک بوون کە مێشکی مەلا ڕەحیمیان بە خۆوە سەرقاڵ کردبوو.

سەرئەنجام سەرچاوەی وڵامی ئەو هەموو پرسیارانەی بۆ خەباتێکی یەکگرتوو بە دژی چەوسێنەران لە بەرنامە و ڕێبازی حیزبی دیموکراتدا بەدی کرد و لە ساڵی ١٣٢٧ هەتاویدا بە ڕەسمی پێوەندیی تەشکیلاتیی لەگەڵ ئەو حیزبەدا دامەزراند و تێکۆشانی سیاسیی خۆی دەست پێ کرد.

مامۆستا مەلا ڕەحیم کاتێک پێی نایە گۆڕەپانی سیاسەتەوە، ئاڵۆگۆڕێکی سەرەکی و بەرچاوی فکری بەسەر ژیانیدا هات. لە لایەکەوە خەمی غەدرلێکراویی گەلەکەی و ئەو ستەم و ناهەقیانەی لەلایەن دەرەبەگەکانی ناوچە و ساواکی شاوە دەرهەقی ئەنجام دەدران و لەولاشەوە نەداری و هەژاریی ئەندامانی بنەماڵەکەی، بوونە هۆی ئەوەی کە لەوە زیاتر نەتوانێ درێژە بە فێربوونی زانست بدا و واز لە خوێندن بهێنێ، کە بە درێژایی مێژووی داگیرکەرانی کوردستان سیاسەتی نەخوێندەوارکردنی کۆمەڵگەی کوردەواریان بەم شێوەیە داوە و دەدەن.

مەلا ڕەحیم پێش ئەوەی کە ئیجازە و بڕوانامەی مەلایەتی وەرگرێ واز لە خوێندن دێنێ و ئەرکی مامۆستایی بەجێ دەگەیێنێ لە چەند گوندێکدا، بۆ نموونە نجنێی سەروو، مەریجەلان، دۆڵەرزن و سیوچ. مامۆستا هاوکات لەگەڵ ئەرکە مەلایەتییەکەی ئەرکی خۆیشی ڕادەپەڕاند و وەکوو کادێرێکی شارەزا و تێگەییشتوو و پێگەییشتووی حیزبی دیموکرات سیاسەتەکانی حیزبی بە زمانێکی سادە و ساکار بۆ گەلە ستەملێکراوەکەی شی دەکردەوە و جینایەت و پێشێلکاریەکانی ڕێژێمی شای لە قاو دەدان و ڕێگای ڕزگاریی گەلەکەی بۆ دەستنیشان دەکردن.

مامۆستا هەتا ئەوکاتەی کە لەساڵی ١٣٣٨ ساواک شوێنپێی تێکۆشەرانی دێموکراتی هەڵگرت و زۆری لێ دەستگیر و ڕەوانەی بەندیخانەکانی کردن، وەکو کادێرێکی بە توانا لە نێو گەلەکەیدا ژیا و ئەرکەکانی بە ئەوپەڕی لێهاتوویی و دڵسۆزییەوە

بەجێ گەیاندن. لەو سەردەمدا مامۆستاش وەکوو تێکۆشەرێکی بەرچاو کەوتە ژێر چاوەدێرییەوە و بواری حەوانەوەی لێ بەرتەسک کرایەوە و دواتر بەناچاری زێدەکەی خۆیی بەجێهێشت و پەڕیوەی باشووری کوردستان بوو، بەڵام ئاوارەیی و دەربەدەریش لە تێکۆشان بۆ ئامانجە بەرزەکانی سارد نەکردەوە و وەی دانەبەزاند، بەڵکوو ئەم تەنگوچەڵەمانە مامۆستایان مکوورتر کرد لەسەر کاری زیاتر و چالاکتر بوونی.

مامۆستا مەلا ڕەحیم، لەگەڵ ئەوەی کە مامۆستایەکی تێگەیشتوو لە باری ئایینییەوە بوو، شارەزایەکی کەمویێنەی ئەدەبیاتی کوردی و فارسیش بوو، هەر بۆیە بە دڵنیاییەوە دەتوانین بڵێین کە لەو سەردەمەدا یەکێک لە ئاگاترین ڕووناکبیرانی کورد بوو لە باری بابەتە نەتەوەییەکانەوە. هەروەها لە هۆنینی شێعری نەتەواتیشدا خاوەن هەستێکی ناسک بوو، بەڵام بەداخەوە هۆنراوەکانی یان بە گشتی تێدا چوون یان لەلای هەر کەسێک بن دەستیان بەسەردا گیراوە و بێ سەروشوێن کراون.

مامۆستا یەکێک لەو کادێرە زانا و بەوەجانەی حیزب بوو کە بە هۆی لێوەشاوەیی و سەرکەوتنی بەرچاوی لە ئەرکە پێسپێردراوەکاندا، لە کۆنگرەی دووهەمی حیزبدا کە لە سەرماوەزی ١٣٤٣ هەتاوی (نۆڤەمبەری ١٩٦٤)زایینی لە گوندی سونی لە باشووری کوردستان بەسترا متمانەی بەشدارانی بۆ خۆی مسۆگەر کرد و بە ئەندامی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا و ئەرکی قورستری پێ سپێردرا.

مامۆستا گەورەترین ئاواتی سەرکەوتنی بزووتنەوەی نەتەوەیی دیموکراتیکی گەلەکەی و ڕزگار بوونی ستەم و چەوسانەوە بوو، بەڵام بەداخەوە ئەو ڕۆژەی بەچاوی خۆی نەدی و لە ئاکامدا ١٧ی جوونی ١٩٦٧ی زایینی = ٢٧ی جۆزەردانی ١٣٤٦ی هەتاوی؛ مەلارەحیم ویردی ناسراو بە میرزا ئەحمەد ئەندامی کومیتەی ناوەندی حیزبی دێموکراتی کوردستان کۆنگرەی دووەم بە دەستی خەیانەت لە گوندی تەوێڵە لە باشووری کوردستان شەهید کرا و چووە ڕیزی کاروانی شەهیدانی حیزب و گەلەوە.

ڕۆحی شاد.

عادڵ مەحموودی

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد

شەهید سمایل شەریفزادە: ئەندامی ڕێبەری حیزب، ٤٦ - ٤٧

سمایل شەریفزادە ساڵی ١٩٤٢ لە شاری مەهاباد لە خێزانێکی بازرگان لە دایک بوو. لەم کاتەدا مەهاباد ناوەندی جووڵانەوەی رزگاریخوازی کوردستان بوو. گەلی کورد ئەو بەشەی نیشتمانکەی لە چەنگ حکوومەتی دیکتاتۆرو بەستراوەی شایەتی رزگار کردبوو.
پاش چەندین ساڵ زوڵم لێکرانو بێبەشی لە هەموو مافێکی نەتەوایەتی، چارەنووسی خۆی گرتبوە دەستو تیشکی ئازادی و سەربەستی ئەم ناوچەیەی ڕووناک کردبووە.

شەریفزادە خوێندنی سەرەتایی‌و پۆلی پێنجی مەدرەسەی ناوەندی لە مەهاباد خوێندبوو. ساڵی شەشی ناوەندی لە تاران لە کولیژی "ئەلبرز "تەواو کردبوە.

پاشان لە ڕشتەی "ئەلێکترومکانیک دا"، لە خوێندنگەی فەننی زانستگەی تاران خوێندنی دڕێژە پێدا. سمایل کە پووڵی چواری ناوەندی بە دواوە، سەبارەت بە موتالعە کردنی کتێبی سیاسی و کۆمەڵایەتی،و هەست کردن بە بێبەشی نەتەوەی کورد لە هەموو مافێکی نەتەوایەتی و نەبوونی ئازادی‌و دێموکراسی لە ئێران، تووشی ئاڵۆگۆڕێکی فکری هات.

سمایل شەریفزادە بۆ ئازادی نیشتمانو وەدەسهێنانی مافی نەتەوایەتی گەلی کورد بۆ پێک هێنانی حکوومەتێکی نیشتمانی دێموکرات ڕێگای خەباتی سیاسی گرتە پێش.

هەر لە هەوەڵی خوێندنی زانستگاییدا سمایل بۆ گەیشتن بەو ئامانجە دەگەڵ دەستەی خوێندکارە شۆڕشگێڕەکانی زانستگەی تاران کەوت.

ساڵی ١٩٦١ لە کاتی پەلاماردانی زانستگەدا، لە لایەن پۆلیس و کوماندۆکانی حکوومەتەوە، سمایل گیراو بۆ ماوەیەک دەسبەسەر کرا. سمایل شەریفزادە، لە گەڵ هاوڕێ هاوفکرەکانی خۆی، لە نێو خوێندکارە کوردەکانی زانستگای تاراندا، قۆڵی چەپی و شۆڕشگیری کۆمەڵی خوێندکار بوون و لە دژی بیروباوەڕی چەوتو نالەبار خەباتیان دەکرد. پەلاماری سازمانی ئەمنییەت بۆ سەر کوردستان و کوردەکانی زانستگەی تارانیش ساڵی ١٩٦٤ و گرتنو دورخستنەوەی زۆر لە خوێندکارانو مامۆستایانی کورد سمایل شەریفزادەی ناچار کرد خۆی بشارێتەوەو بچێتە نیو کۆری تێکۆشانی نهێنییەوە. هەر ئەو ساڵە لەگەڵ هێندێک لە لاوە تێکۆشەرەکان رووی کردە نێو شۆڕشی کوردستانی عێراقو تێکەڵ بە تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان بوو،کە لە کوردستانی عێراق گیرسابوونەوە. لەو ماوەیەدا بیجگە لە کاری سیاسی کتێبی "دیفاعیاتی خوسرەوی روزبەی" وەرگێرایە سەر زمانی کوردی. ساڵی ١٩٦٧ سمایل و هاوڵەکانی لە کومیتەی شۆرشگێری حیزبی دێموکراتی کوردستان لە بەر هەڵو مەرجی نالەباری تێکۆشانیان لە کوردستانی عێراق ، گەڕانەوە نیوخۆی کوردستانی ئێرانو لە نێو خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستاندا دەستیان بە تێکۆشانی سیاسی کرد. بەڵام رێژیمی حەمەرەزا کە وای دەنواند کە ئێران دورگەی هێمنو سەقامگرتووی رۆژهەڵاتی نێوەراستە، لە حوزووری رێبەرانو تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە نێو خەڵکی رۆژهەڵاتی کوردستان، تووشی وەحشیەت بوو و قۆڵی لە سەر کوتو لە نیو بردنی خەباتگێڕشانی حیزبی دێموکرات هەڵمالی. بەم جۆرە خەباتێکی چەکدارانە بە سەر شۆرشگێڕانی ئەم حیزبەدا سەپاکە لە مێژووی حیزبی دێموکراتو بزووتنەوەی کورددا بە خەباتی چەکدارانەی ١٣٤٦ و ١٣٤٧ (١٩٦٧ و ١٩٦٨) ناوبانگی دەرکرد. راونانو تەنگ پێهەڵچنینی ژاندارمو سازمانی ئەمنییەتی ئێران، سمایل شەریفزادە و هاوڵە شۆرشگێڕەکانی لە خەبات و تێکۆشان نەسڵەماندەوە و لە دێهات و چیاو کەژەکانی نیشتمان و لە ئامێزی زەحمەتکێشانی کوردستان دا خەباتیان درێژە پێدەدا.

ژاندارمەکانی حکوومەتی شا کە، لە هەموو شوێنێک بە دوای شەریفزادە و هاوڵەکانیدا دەگەڕان. تا رۆژی ٢ - ٥ - ١٩٦٨ بە هۆی کەسێکی خۆفرۆشەوە بە ناوی (کوێخا شەریف) شوێنی ئەویان هەڵگرت دوای ئەوە کە دەست بە جێی پتر لە (٣٥٠) ژاندارم و عەسکەرو جاش، بۆ سەر سمایل شەریفزادەو چوار هاوڕێی دەنگ دران. ٣٥٠ کەس، بە چەکو قۆرخانانەی زۆرو مودێرنەوە، پینج تێکۆشەری کوردیان گەمارۆ دابوو، کە لە شەرەف و ژیانی نەتەوەی خۆیان دیفاعیان دەکرد. سمایل شەریفزادە کە بڕیاری دابوو تا دوا هەناسە، لە خەبات و تێکۆشان بەردەوام بێ و سەر بۆ دوژمن دانەنوێنێ، لە وڵامی فەرماندەی سەربازو ژاندارم و جاشەکاندا، کە داوای تەسلیم بوون و چەک فڕێدانیان لێ دەکرد **بە دەنگێکی بوێرانە گوتی:**

"ئەی خۆفرۆشە ناپیاو و خوێڕییەکان! بڕۆن خەجاڵەت بن لە ئێمەی پێشمەرگەی گیانفیدا کە بۆ ئازادیی ئێران و ئەستاندنی مافی نەتەوایەتیی گەلەکەمان خەبات دەکەین داوای تەسلیم بوون دەکەن؟!

سەرەنجام پاش شەش سەعات شەڕی قارەمانانە پێنج کەس، لەگەڵ ٣٥٠ کەس لە چەکدارەکانی ڕێژیمی شایەتی، گوللەی بازوکا سینگی ئەم لاوە تێکۆشەرو قارەمانەی قەڵاشتەوە و چرای تەمەنی کورت بەڵام پڕ لە شانازی سمایل کوژایەوە و وێڕا ٣ کەس لە هاوڕێیانی لە پێناوی رزگاری کوردستان دا بەخت کرد...

١٢ی بانەمەر، سااڵڕۆژی شەهید بوونی یەکێک لە ڕێبەرانی ڕاپەڕینی چەکدارانەی ١٩٦٧ - ١٩٦٨ی حیزبی دێموکراتی کوردستانە. لە ١٢ی بانەمەری ١٩٦٨دا سمایل شەریفزادە ڕووناکبیری شۆڕشگیر و یەکێک لە سیما ناسراوەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە دەیەی چلی هەتاوی‌دا کە لە گەڵ چوار هاوڕێی دیکەی، لە نزیک گوندی"دارینە"ی ناوچەی بانە لە لایەن هێزێکی ٣٥٠ کەسی ژاندارمو جاشەوە گەمارۆ دران. شەریفزادەو سێ کەس لە هاوڕێیانی پاش ٥ سەعات خۆڕاگری، بەداخەوە لەو شەڕە نابەرامبەرەدا بە گوللەی بازوکا سینگی ئەم لاوە تێکۆشەرو قارەمانەی قەڵاشتەوە و چرای تەمەنی کورت بەڵام پڕ لە شانازی سمایل کوژایەوە و وێڕا ٣ کەس لە هاوڕێیانی لە پێناوی رزگاری کوردستان دا بەخت کرد...

ناوی ئەو تێکوشەرانەی کە وێرای شەریف زادە شەهید بوون بریتیە لە:

- میرزا محەممەد شادمانی.
- حوسێن ڕەحمان رابی.
- عەلی عەولا کۆڵی.

هەر ئەو کات یەکێک لە نووسەرەکانی کورد بەم بۆنەیەوە، لە نووسراوەیەکی خۆیدا بەم دوو دێڕە شێعرە تەعبیری لە شەهید بوونی ئەو پۆلە تێکۆشەرە کردبوو:

ئەو نەمامانەی، ئەمرۆ دەنێژرێن
بە خوێنی پاکی خۆیان ئاو دەدرێن
دەڕازێننەوە باغی کوردستان
دێنە بەر بۆمان، ڕۆژێ لە ڕۆژان

بەرزو پیرۆز بێ یادی شەهیدانی ڕاپەڕینی ١٣٤٦ - ١٣٤٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستان و سەرجەم شەهیدانی ڕێگای دابین کردنی مافە نەتەوایەتییەکانی نەتەوەی کورد.

شەهید سولەیمان موعینی، ناسراو بە: کاک فایق:

ئەندامی ڕێبەری حیزب، ٤٦ - ٤٧

ڕۆژی هەینی ١٧ - ٢ - ١٩٣٣، (٢٨ - ١١ - ١٣١١ هەتاوی) لە گەڕەکی سەهۆڵخانەی شاری مەهاباد لە دایکبووە. لە سەردەمی کۆماری کوردستان، سولەیمان بۆ خوێندن دەنێردرێتە شاری تەورێز. دوای جوانەمەرگبوونی کۆماری کورد و گێڕانی باوکی، دەگەڕێتەوە مەهاباد و دەست بە خوێندن دەکاتەوە. کاتێک کە باوکی بۆ تاران دوور دەخرێتەوە، سولەیمانیش دەچێتە تاران و لە وێ دەخوێنێ. دەگەڵ گەڕانەوەی باوکی بۆ مەهاباد، ئەویش دیسان دەگەڕێتەوە و لە فێرگەی محمدرەزاشا پەهلەوی، دەست بە خوێندن دەکاتەوە.

سولەیمان هەر لە تەمەنی لاوی و لە سەردەمی خوێندکاریدا، دەگەڵ هاوڕێیانی وەک سەید عەبدوڵلا ئیسحاقی (ئەحمەد تۆفیق)،خەریکی کاری سیاسی و تەشکیلاتی دەبێت. هاوکات دەگەڵ کاری سیاسی، لە خزمەتکردن بە هەژار و بێدەرەتانان نامێنێتەوە و دەکرێ بگوترێ بەشی هەرە مەزنی ڕۆژگارانی ژیانی سەردەمی لاوێتێی سولەیمان بەم بوارانە دا تێپەڕ بووە. سولەیمان شان بە شانی بیری شۆڕشگێرانەیەوە، کەسایەتییەکی چالاکی بواری وەرزشی و مەیدانداریکی کارامەی گۆڕەپانی چالاکیی وەرزکاریش بووە و ئۆگرایەتییەکی پتەوی دەگەڵ کەژ و کێو داوێنی سروشتی جوانی کوردستان هەبووە.

ساڵی ١٩٥٣ (١٣٣٢ی هەتاوی)، لە سەردەمی دەسەڵاتی دوکتور محمد موسەدیق دا، سولەیمان دەورێکی بەرچاوی گێڕاوە لە ڕێکخستنی گەنج و لاوان و سازدانی خۆپێشاندان و میتینگەکانی شاری مەهاباد. هەروەها ماوەیەکیش بەرپرسایەتیی

ڕاهێنانی سرودی نەتەوەیی کورِ و کچانی شارەکەی بە ئەستۆیەوە بووە.

ڕۆژی ١٥ - ٦ - ١٩٥٣ ڕێکخراوی لاوانی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە شاری مەهاباد، بە ڕێبەرایەتیی سولەیمان و سەید عەبدوڵلای ئیسحاقی و چەند لاوی تێکۆشەری دیکە کۆبونەوەیەکی بەرین لە باغی میکائیل سازدەدەن. مەبەست لەو کۆبونەوەیە ئەوە دەبێت کە لاوانی نێو ڕیزەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان نوێنەری خۆیان بۆ بەشداریی لە چوارەمین ڤیستیڤاڵی جیهانیی یەکێتی لاوانی دیموکراتی هەڵبژێرن. بەڵام لەگەرمەی گوتوبێژی ئەو لاوانەدا ژاندارمە درندەکانی حکومەتی ئێران هەڵدەکوتنە سەریان و پاش لێدان و ئازاردانیان، لولەی تفەنگەکانیان ئاڕاستەیان دەکەن و میرمنداڵێک بەناوی «حسن ڕەمەزانی» شەهید و چەند کەس بریندار دەکەن. ئیدی ئەو لاوە شۆڕشگێڕانە، دەکەونە شەقامەکانی شار و بە گێڕانی تەرمی ئەو لاوە شەهیدە، ڕێپێوان و بزووتنەوەیەکی جەماوەری گەورە بەڕێدەخەن.

هەر لەو سەردەمەدا پێداگری و خەباتی نەپساوەی بەرهەڵستکارانی سەراسەری بوو بە هۆی هەڵاتنی شای ئێران و هاتنە سەر حوکمی حکومەتی دوکتور موسەدیق، کە هیوای چاکسازی و بوژانەوەی لێدەکرا، بەڵام بەداخەوە بە هۆی پشتیوانیی ڕۆژئاوا لە شای ئێران و لە ئاکامی کۆدیتایەکی نیزامی، شای ئێران گەڕاندرایەوە و حکومەتی دیموکراتیکی موسەدیق تێک ڕووخا. دوای ڕووخانی حکومەتی دوکتور موسەدیق، لە ٢٨ی گەلاوێژی ساڵی ١٩٥٤، هێزەکانی سەرکوتکەری ئێرانی هێرشیان کردە سەر جەماوەری شار و گوندەکان و، گرتن و کوشتن و بێ سەروشوێن کردن دەستی پێکرد.

لە شاری مەهاباد دا، یەکێک لە گیراوەکان محمدئەمین معینی، باوکی سولەیمان بوو کە بە ماوەی ٢٠ ڕۆژان لە گرتوخانەی سەربازیدا ڕایان گرت. هەر ئەودەم لەلایەن فەرماندەی نیزامیی شاری مەهاباد، کە سەرلەشکەر کەریم وەرئەهرام ی ناو بوو، بە باوکی سولەیمانیان ڕاگەیاند کە بە شوێن سولەیمان دا بنێرێت و پێی بڵێ کە حکومەت لێی دەبووریت و دەتوانێ بەبێ هیچ ترسێک بگەڕێتەوە ماڵی خۆی. بەڵام سولەیمان بەهۆی ناسینی کارنامەی کرداری ڕژێمی ئێران، ئەم داوایەی بەڕەچ دایەوە و وەڵامی نای دانەوە. پاش ماوەیەک، سولەیمان بەنیازی چوونی تاران و بەردەوامبوونی ژیانی سیاسی و نهێنی، لە ساڵی ١٩٥٦دا بەرەو ناوندی ئێران وەڕێ کەوت. بەڵام لە نێوان ڕێگای تاران تەورێز دا بە هۆی سیخوڕە نهێنییەکانی ڕژێم دەناسرێتەوە و دەگیرێت. لە گیرانی سولەیمان هیچ کەس خەبەردار نەبوو. دوای تێپەڕینی چەندێک، عەبدوڵلای حەکیمزادە عەکسی سولەیمان لە لاپەڕەی ڕۆژنامەیەک لە نێو زیندانییەکانی ژێردەستی ڕژێم دا دەبینێت و خەبەر بە بنەماڵەکەیان دەگەیەنێت. سولەیمان لەژێر ئازار و شکەنجەی زیندانەوانان دەمێنێتەوە هەتا ڕۆژی ١ - ٣ - ١٩٥٧ کە لە بری ئەسپاردنی بارمتەیەکی دەهەزار تمەنی ئەو سەردەمە، ئازاد دەکرێت.

سولەیمان ماوەیەک لە تاران دەمێنێتەوە و دەگەڵ هاوبیرێکی خۆی بەناوی (بەحری) دەست بە چالاکی دەکەنەوە، بەڵام بۆ دا پۆشینی هەڵسوڕانی سیاسی، دوکانێکی وێنەگری دەکەنەوە و خەریکی کار دەبن. بەڵام سولەیمان ناتوانێ خەڵکی خۆی لەبیربکات و لە هەندەران بمێنێتەوە، هەربۆیە دەگەڕێتەوە مەهاباد. لە ساڵی ١٩٥٩، دەگەڵ کچێکی خەڵکی گوندی سیاقۆڵ، بەناوی خانمی «مریەمی عومەری»، زەماوەند دەکات و ساڵی ١٩٦٠ دەبنە خاوەنی کوڕێک کە «سیامەند»ی ناو لێدەنێن.

پێکەوەنانی خێزان و باوەشی گەرمی بنەماڵەش ناتوانێ ئەو هیوا گەرمەی کە دە مێشکی سولەیماندا دەبێ، تووشی خەو و بێهەستیی بکات.

لە میانەی ساڵی ١٩٦٠ دا ڕژێمێ پاشایەتیی ئێران هێرشێکی هەمە لایەنە و بەربڵاو دەکاتە سەر ڕۆژهەڵاتی کوردستان، کە لە ئاکامی ئەو هێرشەدا زیاتر لە ١٥٠٠ گەنج و لاو دەکەونە بەردەستی هێزەکانی پۆلیس و ژاندارم. ئەم ڕەشبگیری و گرتن و بێ سەر و شوێن کردنە بە هۆی عەبدوڵلای موعینی، براچکۆڵەی سولەیمان بەو ڕادەگاتەوە و ئەویش هەوڵەکانی ئاگادار دەکاتەوە و بە پێی بەرنامەیەکی زۆر نهێنی، دەگەڵ چەند هاوڕێیەک، بەهیوای گەیشتن بە باوەشی شۆڕشی باشووری کوردستان ، بەرەو باشور دەکەونە ڕێ.

سولەیمان و هاوڕێیانی هەرکە دەگەنە باشووری کوردستان، بە ئاگاداریی و لە ژێر چاوەدێریی سەرۆکایەتی ئەوسەردەمەی باشووری کوردستان، لە هەوڵی سازمانکاری و بووژاندنەوەی ڕێکخراوەی پرژ و بڵاوی حیزبی دیموکراتی کوردستان دەکەون.

دەزگای ساواک و ژاندارمی ئێرانی لە ساڵی ١٩٦٥ دا، دیسان هێرش دەبەنە سەر ڕێکخراوە نهێنییەکانی حیزبی دیموکراتی کوردستان و ژمارەیەک لە خەباتکارانی دەگرن. بەڵام ژمارەیەک لە تێکۆشەرانی حیزب، کە یەکێک لەوان عەبدوڵلای موعینی دەبێ، لە زەختی پۆلیس ڕزگاریان دەبێ و پەنا دەبەنە بەر سایەی شۆڕشی کوردستان لە باشووری وڵات.

کۆمبوون و تێکەڵبوونی ژمارەیەکی زۆر لە خەباتکارانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە گۆڕەپانی شۆڕشی باشووری کوردستاندا و ڕێکخستنەوە و سازماندەهیی ئەوان لە لایەن سولەیمان (فایق) و عەبدوڵلای ئیساقی (ئەحمەدتۆفیق)ەوە، ڕژێمی ئێرانی تۆقاند.

ساواک لە مەهاباد بۆ ڕاگرتن و تێکدانی ڕێکخراوەی تازە دامەزراوی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە ژێر سێبەری شۆڕشی

کورد دا کەوتەوە خۆ. لە یەکەمین هەنگاودا مۆرە چالاک و کاراکانی ڕێکخراوەی ناوبراو دەخەنە بەر هێرشی تیژی تێکدەرانە؛ بۆ ئەنجامی بەڕێوەچوونی پیلانە گلاوەکەیشیان، پێشەکی بنەماڵەی کەسانی بەناوبانگی وەک سولەیمان دەخەنە لیستەی هەرە باڵای میکانیزمی کار و خەباتە دژێوەکانی خۆیان. هەربۆیە لەلایەن ساواکەوە بە محەمەدئەمینی موعینی، باوکی سولەیمان، ڕادەگەیەندرێت کە شای ئێران لە کار و کردەوەکانی سولەیمان و هاوکارانی ئەو خۆش دەبێت بە مەرجێک دەست لە چالاکی هەڵبگرن و بگەڕێنەوە زێد و نیشتمانەکەی خۆیان. تەنانەت ساواک بەڵێنیی هەمە چەشنە کارئاسانی و، پێدانی پلە و پایەی بەرزی کۆمەڵایەتی و ئیداریی بۆ سولەیمان دەستنیشان دەکات. باوکی سولەیمان سەری بۆ ئەم فەرمانە نزم نەکرد و هیچ وەرامێکی پێنەدانەوە. هەربۆیە، ساواک کەسێکی بەناوی کەریم خوسرەوی، کە لە کەسانی ناسراوی مەهابادی و لەباری خزمایەتیشدا دەگەڵ خانەدانی موعینییەکان خزمەیەتییەکی هەبوو، بەهەمان مەبەست و بە هەمان بەڵێنەکانەوە ڕەوانەی باشووری کوردستان دەکات.

هاوکات ساواکی ئێران بە ڕێگای عەلی قازی کوڕی پێشەوا قازی محەمەد کە بە میرمنداڵی بە هۆی پەیوەندی بنەماڵەی موعینی و قازیەوە لە گەڵ کاک سولەیمان ڕەفیق بوون، و پاش ڕوخاندنی کۆمار کەوتبووە خزمەت بکووژانی باوکی و تێکدەرانی کۆماری کوردوستان نامەیەک بۆ کاک سولەیمان دەنێریت و لەو نامەیەدا هاتوە:... سولەیمان تو بۆت نیە و بۆت ناکریت لە بەرامبەر حکومەتی مەزنی شاهەنشاهی ئێراندا دژایەتی بکەی وا باشترە بی یەوەو ژیانی ئاسایی خۆت بکەی و هەر ئیمکانیاتیکیش پیویستت بێت بۆت ساز دەکرێت، من وەک هەواڵیک ئەم نەسیحەتەت دەکەم بۆ خۆت و مالباتەکەشت وا باشترە دژایەتی حکومەتی شاهەنشاهی ئێران نەکەیت هێندێک لە فکری خۆت دابە باشترە... لە ووڵام دا کاک سولەیمان دەنوسیتەوە،... کوڕی ڕەش شتێک بزانە کە پێشەوا لە ڕیگای گەل سەری چووە سەر سێدارە ئێمە ڕیگای ئەو بۆ رزگاری ووڵات بەر نادەین تۆ کوڕی قازی محەمەد نی، من و هەواڵانم کە ڕێڕەو و دریژەدەری کۆمارین، کووڕی قازی محەمەدین، تۆ بویت بە کاسەلیسی دۆژمنان و بکوژانی کۆمار، من ژیانی سەربەستی و ئازادیم هەڵ بژاردوە، ئەو ژیانەی تۆش هەڵت بژاردوە پێشکەشی خۆت...

سولەیمان، کە دوژمنی کورد و پیلانە گلاوە میژوویییەکانی باش دەزانی، وەڵامی بۆ ناردنەوە کە من ڕۆڵەی کوردم و خۆم بە ئالاهەڵگر و دریژەدەری ئامانجە پیرۆزەکانی کۆماری کوردستان دەزانم. من پێشەکی و هەر لەسەرتای کار و هەڵوێستگرتنەکانمدا شێوە ژیان و شیوە مەرگی خۆم دیاری کردووە و هەرگیز ئەم گرانبارە زەنگین و ڕەنگینەم بە هەموو ئیمکانیاتی خۆشگوزەرانی ناگۆڕمەوە.

سولەیمان بەدڵ و گیان هەموو پتانسیەلی خۆی دەخاتە خزمەت شۆڕشەوە و لە نزیکەوە لە گەڵ مەلا مستەفا بارزانی

کاردەکات و بەشێکی هەرە زۆری ڕۆژنامەی «دیسان بارزانی» بە قەڵەمی ئەو دەنوسرێت. لە کار و چالاکی سیاسی و نیزامیش دا مۆرەیەکی بەکار و گیانبەختکەر دەبێت و لە هیچ خەتەرومەترسییەک خۆی کل ناکات.

بەڵام سولەیمان و ژمارەیەک لە هاوخەباتانی ئەوهەتا زیاتر لە دەقی شۆڕشی باشووری کوردستان خوردتر دەبنەوە و وردبینانەتر سەیری پەیوەندییەکان و پلە و پایەی کادرەکان دەکەن، زۆر زوو تێدەگەن کە دەزگای شۆڕش بە سەرۆکایەتیی بارزانی، لە ڕێگای خزمەت بە گەلەکەی لای داوە. هەمیسان سولەیمان بە چاو دەبینێ کە دەرەبەگە مەزنەکانی ئەو سە ردەمە، لە ناو پارتی دیموکرات، بۆ پاراستنی بەرژەوەندیی عەشیرەتی خۆیان و دەرە بەگەکانی تر کەڵکی ناسیاسی لە ئیمکانیاتی شۆڕش وەردەگرن. هەر ئەم شێوە کارەی مەلامستەفا و دار و دەستەکەی دەبێتە هۆی دابڕان و دوور کەوتنەوەی ڕونـاکبیر و زەحمەتکێشانی گەلی کورد لە پارتی دیموکراتی کوردستان لە عێراقدا. هەر درێژەدان بەم سیاسەتە و لایەنگیری لە دەربەگانیش بوو کە دەتوانێ بووبێتە هۆی شیواندن و تاریک کردنی پەیوەندییەکانی نێوان عەبدولکەریم قاسم و مەلامستەفا، کە ڕۆژ بە ڕۆژ بەرەو ئاڵۆزی ڕۆیشت و سەرەنجام شەڕی لێ کەوتەوە. لە درێژەی شەڕی نابەرامبەری هێزەکانی دەوڵەتی عێراق و شۆڕشی کوردستان دا، مەلامستەفا دەستی یارمەتیی بەرەو شای ئێران درێژ کرد و شۆڕشی کوردی خستە باوەشی ڕژێمی دژبەکوردی ئێرانی.

بارزانی بەهۆی پەیوەندیی لەگەڵ ڕژێمی شای ئێران، سیاسەتی خۆی لەسەر بناغەی بەرژەوەندیی ئێران داڕشتەوە و لە وتەکانی خۆیدا دەڵێ کە ئێمە دەبێ پێشەکی گەلی کورد لە عێراق ئازاد بکەین، جا دوایە دە فکری بەشەکانی تر دا بین؛ بە مانایەکی تر، خەباتی بەشەکانی دیکەی کوردستان بکرێتە قوربانی لە ڕێی سیاسەتی پێوەندییەکانی ڕێبەرایەتی شۆڕش دەگەڵ شای ئێراندا.

بەڵام سولەیمان و هاوڕێیانی مل بۆ ئەم سیاسەتە نادەن و لە ژێر تیشکی بیر و فەلسەفەیەکی نەتەوەیی دا ئەم شێوە خۆ بەدەستەوەدانە بەرپەرچ دەدەنەوە و پێوەندییەکانی مەلامستەفا و شای ئێران بە قوماربکی پڕ لە مەترسی دیپلۆماسی دەزانن.

بارزانی کە لە هوشیاری و زانایی سولەیمان ئاگادار بوو، پێی وابوو ئەگەر پلە و پایەی ئەو لە شۆڕش دا بەرێتە سەر، ئەوا لایەنگریی ئەو بۆ خۆی دەکڕێتەوە و ئەوانی تریش بەشوین ئەودا دێن.بەڵام سولەیمان، کە ڕۆڵەی دڵسۆزی گەلی خۆی بوو و بە کردەوە هەموو ژیانی خۆی و ئاسایشی بنەماڵەکەی خۆی لە پێناو هەست و شعوری بەرزی نیشتمان پەروەری دا

فیدا کردبوو، هەرگیز لە بەرامبەر پلە و پایەی حیزبی و سیاسی دا ئامادە نەبوو مل بۆ سیاسەتی ناڕاست کەچ بکات و لە ڕێی خزمەت لابدات.

بەهۆی قووڵ بوونەوەی پەیوەندییەکانی مەلامستەفا و ڕژێمی ئێران، بەرەبەرە دەزگای پاراستنی ئێران (ساواک)، شوێن پێی زیاتر و قوڵتری لە جەرگەی شۆڕشی کوردستان دا دەست کەوت و دەستەڵاتی قایمتری تێدا وەدەست هێنا.

لە دایک بوونی کۆمیتەی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستان (کۆمیتەی ئینقلابی حیزبی دیموکراتی کوردستان)، لەو سەردەمە دا، جوڵانەوەیەکی دە کۆمەڵگای ڕۆژهەڵاتی کوردستان خست، کە دەزگای پاراستنی ئێرانی بە مەترسییەکی مەزنی لێکدایەوە. کۆمیتەی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستان ئەگەرچی وەک هەنگاوی یەکەمدا خەباتی سیاسیی گرتبوویە پێش، بەڵام ساواک و دەزگای سیخوڕیی ئێرانی لە دایک بوونی ئەو سیستیمە نوێیەیان بە مەترسییەکی گەلێک مەزن زانی، هەربۆیە بە هەموو تواناوە، لە ناوەوەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دا هێزی نیزامی و جاش و سیخوڕیان بۆ وەگەڕ خست و لە بەشی باشووری کوردستانیش دا ئاستەنگی تووند و تۆڵیان خستە سەر ڕێ.

دەزگای بە ڕێوە بەری کۆمیتەی ئینقلابیی حیزبی دیموکرات کە بریتی بوون : سولەیمان موعینی، سمایلی شەریفزادە، مەلا ئاوارە، خەلیل شەوباش، عەولای موعینی، مەلامەحمود زەنگەنە و چەند خەباتکارانێکی دیکە، کەوتنە بەر شاڵاوی دڕندانەی جاش و جەیش لە هەر دووک بەری سنووران و بزوتنەوە ساواکەیان لە خوێن دا نوقوم کرد.

لە ڕاستیدا ئامانجی بەرنامەی کۆمیتەی ئینقلابی، پەیوەندی گرتن دەگەڵ زەحمەتکێشانی گەلی کورد لە شار و دێهاتەکانی ڕۆژهەڵاتی کورستان دا بوو، کە هەر لە دەسپێک و سەرەتای کاردا، لە سای سەر ڕاستی و دڵ و دەروون خاوێنیی ئەندامانی بەڕێوەبەر و کادڕ و هەوادارانی کۆمیتەی شۆڕشگیری حیزب دا، ژمارەیەکی بەرچاوی هێزی زەحمەتکێشیان پێوە لکا. سازماندانی هێزی زەحمەتکێش و ڕاکێشانی ڕۆناکبیرانی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، کۆمیتەی ئینقلابی ئەوەندە ناودار کرد، کە لە ماوەیەکی زۆر کەمدا هەموو مەڵبەندەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی گرتەوە.

دەزگای ساواکی ئێران کە لە باشوور دا حوکمی دەڕۆییشت و لەوێوە دەستی پێکرد. لە یەکەم هەنگاودا، بۆ بەرگیری کردن و لە ڕیشە دەرهێنانی کۆمیتەی ئینقلابی، بە فەرمانی شای ئێران، یەکێک لە خوێنخۆرترینی مۆرەکانی خۆی تەرخانی سەرکوتکردنی سەرهەڵدانی گەلی کوردی ڕۆژهەڵات کرد، کە ئەویش ژەنەرال ئەرتەشبود ئوویسی بێت کە لە ئاست شای ئێران دا بە گەورە نۆکەر و، لە لایەن گەلی کوردەوە خوێنمژترین دوژمن ناسراو بوو. ئەو ژەنەرالە چەکمەڕەقە فەرمانی

خاشەبڕکردنی بزووتنەوەی نوێی گەلی کوردی لە شای ئێران وەرگرت و دەستی پێکرد. ژەنەرال ئوەیسی دوای ئەوەی کە لەو دیوی سنوور دڵنیا بوو، لەم دیوەش دا هێزێکی لە دەرەبەگە کۆنەپەرستەکان ساز کرد و ئینجا بە هەموو هێزێ سیخوڕی و جاش و جەیشەوە قۆڵی فەوتاندنی لێ هەڵماڵین.

زۆری نەخایاند لە ئاکامی پیلانێکی لە ڕێدا چاندراو، کە کەسێک بەناوی قادر تەگەرانی بگێڕی پیلانەکە بوو،

سولەیمان و خەلیل شەوباش لە ڕێگای سلێمانی ـ سیتەکەوە، دەکەونە داوی پیاوانی سەدیق ئەفەندی و ڕەوانەی بارەگای بارزانی دەکرێن.

شایانی باسە بگوترێ کە شێخ لەتیفی حەفید، دۆستایەتی و نزیکایەتی و هاوڵبەندییەکی زۆر گەورە و گرانی دەگەڵ تێکۆشەرانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان هەبوو. گەلێک جاران کارئاسانیەکانی ئەو دەبوو بە هۆی پێشوەچوونی بەرنامەکانیان. لەم بوارەدا ناوی بەزری ئەو کەسایەتییە هەرگیز فەرامۆش ناکرێت.

شایانی ئاماژەپێکردنە، شەوێک کە سولەیمان و سیامەندی کوڕی و خەلیل شەوباش سەردانی شێخ لەتیف دەکەن، شێخ لەتیف بەئاشکرا پێیان دەڵێت کە خۆیان لە داوی قادر تەگەرانی بپارێزن، چونکە ناوبراو گرێدراوی چەند سیاسەتێکی دژ بەیەکە و پێدەچێت لەم بوارە دا خەریکی سات و سەودای سیاسیش بێت. سولەیمان لە وەرامدا دەڵێت: «من لەمێژە قادر تەگەرانی دەناسم و باوەڕ ناکەم ئەو بیری پیس و چەوتی بۆ ئێمە ببێت». بەڵام بەداخەوە دوایی دەرکەوت کە قادر تەگەرانی هاوکات پیاوی ئێران و عێراق و بارزانییە و سێ سەرە خەریکی سات و سەوداکردنە.

هەر ئەو ڕۆژەی کە قادر تەگەرانی بە پێی پیلانێکی لەپێش داڕێژراودا، سولەیمان و خەلیل شەوباش بە جێپ لاندرۆڤەرەکەی لە ڕێگەی سیتەکەوە بۆ سولەیمانی دەبات، دەیانباتە جێداوی کەسێک بەناوی سەدیق ئەفەندی و دەسبەجێ دەیانگرن. سەدیق ئەفەندی لە ڕێگادا خەلیل شەوباش شەهید دەکات و سولەیمان بۆ بارەگای بارزانی ڕادەگوێزێت.

دەگێڕنەوە کە مەلامستەفا لەبری بەخێرهێنانەوەی سولەیمان و لە جیاتی دڵدانەوەی، بە ئەوپەڕی بێحورمەتی و بەدەم جوێن و قسەی ناشایستە، کە لە سەرۆکی بزوتنەوەی میللەتێک بەدوورە، سولەیمان دادەگرێت و تەنانەت پێی دەڵێت: باشترین کار ئەوەیە خۆی ڕادەستی ئێران بکاتەوە و دەگەڵیان پێکبێت، بەڵام سولەیمان ڕابوردوی دەخاتەوە بیر و دەڵێت: «ئەو سەردەمەی کە وا شۆڕشی کوردستان لە ئەوپەڕی هەژاریدا بوو، من و کەسانی وەک من بۆی تێکۆشاوین و هەرگیز

چاومان لە حەسانەوە و سازان دەگەڵ حکومەتە داگیرکەرەکان نەبووە کە ئێستا من هەم بێت. من وەک کوردێک کە هەڵگری بیر و باوەڕێکی خاوێنی کوردانەم، بۆم هەیە سەر بە شوێن ئاواتەکانمدا بڕۆم و گیانمی بۆ بەخت بکەم. من هەرگیز ئامادە نیم سەرشۆڕ بکەم و مل بۆ ڕژێمێک دابنەوێنم کە دەستی بە خوێنی کۆمار سوورە».

ئەوەی کە ئاشکرایە، لەو دەمەدا جگە لە مەلا مستەفا، ئیدریس و مەسعودی کوڕی و دوو کارگێڕی ساواکی ئێرانیش ئامادە بوون و گوێگری ئەم قسە و باسەی بارزانی و سوڵەیمان بوون.

مەسعود بارزانی لە کتیبی "البارزاني و الحركة التحررية‌الكردية" لە لاپەرەی ٣٦٢ دا دە نوسیت:

"لە ١٩٦٧ دا شۆرش ناچار بوو کاریکی ناخۆش ئەنجام بدات، کە نەدەتوانرا خۆی لێ ببوێردرێت. ئەوێش کاتێک سلیمانی موعینی کە دژی ئەحمەد تۆفیق بوو، دەستگیر کرا، کە چوو بووە پاڵ جاشەکانی ٦٦ و هاوکاری رژێمی عیراقی لە دژی شۆرش کردبوو، ئیدی کۆژراو لاشەکەی بۆ ئێران نێردرایەوە. نەدەکرا وا چاو لە مەسەلەی چارەنوسی سوڵەیمانی موعینی بکرێت کە مەسەلەیەکی حیزبی ناو خۆییە. ئەو هاوکاری جاشەکانی ٦٦ی کردووە و دوژمنی شورشە و ناکرێت کێشەکەی جیابکرێتەوە بە بیانووی ئەوەی کە پەیوەندی بە کاروباری حیزبەکەیەوە هەبووە. هەرچەند ئێمە ئەو کۆتاییە ناخۆشەمان بۆ ئەو پێناوە نەدەخواست." وەرگێردراو لە کتێبی البارزاني و الحركة التحررية. مەسعود بارزانی بەبێ بەڵگە کاک سوڵەیمان تاوانبار دەکات و کوشتن و تەحویل دانەوەی ڕۆڵەکانی ڕۆژهەلاتی کوردستان بە ئێران بە کارێکی ئاسایی دادەنێت و فرۆشتنی شۆرشی ڕۆژهەڵاتی کۆردستان بە ئێران لە ژێر سیبەری شۆرشی باشوور حەقانیەت پی دەدات...

مەلا مستەفا ئەمر دەردەکات سوڵەیمان بخەنە بەندیخانەی شۆڕش. پاشان بە هەژار، شاعیری دەربار دەستوور دەدات کە سەردانی سوڵەیمان بکات و بە هەر زمانێک بێت، ئەو ناچار بە چونەوە و خۆ بەدەستەوەدان بکات. هەژار، هەر ئەو جۆرەی کە لە کتێبی «چێشتی مجێور»دا نووسیویەتی، لەجیاتی دڵدانەوە و دۆزینەوەی ڕێگایەک بۆ بەردەوامبوونی خەباتی کوردانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، دەست دەکات بە مەحاکەمەکردنی سوڵەیمان. تەنانەت لە کتێبی «چێشتی مجێور»دا کە دوای مردنی لە چاپدراوە، گەلێک ناو و ناتوورەی بەدوور لە ڕاستیی داوەتە پاڵ سوڵەیمان و تاوانەکانی سەرکردایەتیی شۆڕشی پێ شاردۆتەوە. ئەگەرچی نوسراوەکانی هەژار لە ئاست سوڵەیمان سەر بە سەری سووکایەتین و بێحورمەتی، بەڵام دیار و ئاشکرایە کە هیچیان ڕاست نین و هەر هەمووی ئەوەندە ساختەچییانە سازکراون، کە ڕوانگەتی شاعیرانەی هەژاریان هێناوەتە ژێر پرسیارەوە. دەبێ بڵێین جێی گەلێک داخ و کەسەرە بۆ پیاوێکی ئەدیب و شاعیری وەک هەژار، کە سەر و سەردەمێک دەگەڵ مامۆستا «هێمن» دوو شاعیری میللیی کوردستان بوون و لە ڕێزەی یارانی بەوەفای پێشەوا قازی محەمەد

دەناسران، لەو سەردەمە ناسکەدا کە بزوتنەوە و سەرهەڵدانی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دنەدەر و چاوسوری زانا و لێهاتووی پێویست بوو، هەژار لە جیاتی یارمەتی و پشتیوانی لە سەرهەڵدانی ساوای ڕۆژهەڵاتی کوردستان، شان بە شانی کاربەدەستانی ساواک، تێکۆشەرێکی کورد مەحاکمە دەکات و دوای تێرۆرکردنیشی، بە ئەوپەڕی هەژاری و کەسادی و دۆڕاوییەوە لە چێشتە، مجێورە نەخۆرەکەیدا بە خراپە باسی ئەو کەسە دەکات، کە هەر لە سەردەمی کوڕ و کاڵی و لە هەڕەتی لاوەتیی خۆیدا دەستی لە هەرچی خێر و خۆشی ناو بنەماڵەکەی هەڵگرتبوو و فیداکارانە خۆی بە فیدای کورد و کوردستان کردبوو.

لە کتیبی؛ چپ در ایران بە ڕوایت اسناد ساواک؛ لە لاپەڕەی ٣٠٦ سەبارەت بە هەژار ئاوا دەنوسیت: عبدالرەحمان شەرەفکەندی کوری مەلا محەممەد ناسراو بە هەژار لە سالی ١٣٢٥ لە گەل یاخیەکان هاوکاری کردووە و پاش تیکشکانی سەرهەلدانی ئازەربایجان و لە بەین چونی قازی محەممەد، هەژار هەڵدێتە عیراق و لەو ناوچەیەی مەلا مستەفای لیدەبێت جێگیر دەکریت، ناوبراو لەو ماوەیە کە لە عیراق دەبیت لە گەل حیزبی دیموکراتی کوردستان هاوکاری دەکات و هاوکاریەکەش بەو چەشنە دەبیت کە، شیعر و هەلبەستیان بە زمانی کوردی بو ساز دەکات و هاوکات کاری تەبلیغیان بو ئەنجام دەدات.

بە پیی ڕاپورتی ساواک لە ١٤ - ٨ - ١٣٥٤ ناو براو وە بەر عەفوی شا دەکەویت و لەگەل مەلا مستەفا دێتەوە ئیران و دەنێردریتە کەرەج و ماڵیکی کە نرخی زیاتر لە یەک میلیون بوەدە دریتی، و مانگانەش موچەی چوار هەزار تمەنی بو دەبردریتەوە، ناوبراو لەوەزعی خوی زور رازی بووە. بە پیی ڕاپورتی ساواک لە سالی ١٣٥٤ لە گەڵ محمود جعفریان، جیگری سازمانی رادیو تلویزیونی میللی ئیران قسە دەکات و زوری پی خوش دەبیت لە گەڵ بەرنامەکانی کوردی رادیو ئیران هاوکاری بکات، و لە سالی ١٣٥٥ ئەو کارەی پی دەسپیردریت.

بە پیی ڕاپورتی ساواک لە ٧ - ٨ - ١٣٥٦ هەژار باس دەکات کە: تەمەنیکم تیپەرکردوە و تیگەیشتوم کە ژیانم دوراندووە ئیستاش دەمهەوێ بۆ خۆم بژیم...

دوای ناهومێد بوونی دەزگای بارزانی بۆ ڕووخاندنی کەسایەتیی سولەیمان، مەلا مستەفا دەستور دەدات ڕادەستی ئێران بکرێتەوە، بەڵام کاربەدەستانی ساواک لە وەرگرتنی سولەیمان بە زیندوویی خۆ دەپارێزن و داوای تەرمی بێ گیانی ئەو لە بارزانی دەکەن.

سەرکردایەتیی شۆڕشی کوردستانی باشووریش بەبێ ئەوەیکە مەبەستی ساواک لێکبداتەوە، ئەم کارەش دەکات و سوڵەیمان دەست بەستە شەهید دەکات.

ساواک لەم کارەدا دوو ئامانجان دەپێکێت؛ یەکەم ـ تێکدان و لێک بڵاوکردنی کۆمیتەی شۆڕشگێڕی تازە پێگرتوو. دووەم ـ ڕەش و دزێو کردنی ڕوانگەتی شۆڕشی کوردستانی باشوور بەلای خەڵکی کورد، بەتایبەت لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دا بوو؛ کە هەر دووک مەبەستیشی لە لایەن هەڵویستی نادروست و دوژمن پەسەندانەی بارزانیەوە بۆ پێکهات. بزوتنەوەی ساوای ڕۆژهەڵاتی کوردستان نوقمی خوێن کرد و شەپۆلی ناڕەزایەتی و قین و تووڕەیی خەڵکی زەحمەتکێشی ڕۆژهەڵاتی کوردستانیشی لە سەرکردایەتیی شۆڕشی باشووری کوردستان بزواند.

ڕۆژی چوارشەممە ١٥ - ٥ - ١٩٦٨ (٢٥ - ٢ - ١٣٤٧ هەتاوی)، بە ئەمری سەرۆکی شۆڕشی کوردستان، سوڵەیمان شەهید دەکرێت. هەر ئەو ڕۆژەش تەرمەکەی بە هێلی کۆپتەر دەگوازرێتەوە ئەو دیوی سنوور و لە پادگانێ پێرانشار دادەندرێت و بۆ وەرە بەرزکردنەوەی هێزی نیزامیی شاهەنشاهی ، نیشانی سەرباز و ژاندارمەکان دەدرێت و دوای وێنەکێشانێک ڕەوانەی شاری مەهاباد دەکرێتەوە.

ئەو ڕۆژەی کە خەبەری شەهیدکرنی سوڵەیمان لە نێو خەڵکی مەهاباد و دەور و بەر دا دەنگدەداتەوە، خەڵک دەڕژێنە نێو شەقام و کۆڵانەکان. دوکان و بازاڕ و دایرەکان دادەخرێن و بە عام بەرەو گۆڕستانی بداغ سوڵتان دەکەونە ڕێ. ڕۆژی هەینی ١٧ - ٥ - ١٩٦٨ (٢٧ - ٢ - ١٣٤٧ هەتاوی)، شەهیدی سەربەرزی کورد، لە سەر دەست و باوەشی گەرمی خەڵکی کورد بە خاکی نیشتمانەکەی دەسپێردرێت. شایانی باسە ئاماژە بەمەش بکەین کە هەتا ئەو ڕۆژە، مەلا مستەفا وەک ڕەمزی شۆڕش و بەوێنەی کاریسمایەکی بەتوانای کوردایەتی ناوی لەسەر زمانی کوردی ڕۆژهەڵات بە خۆشی و ڕەوانی دەگەڕا، بەڵام بەم هەڵوێستە ناشایستەیە و بەم سور کردنی ئەنگوچکی شۆڕش بە خوێنی ڕۆڵەی شۆڕش، نەخوازا بە ئەمری خوێنخوارترین قاتڵی قازی محەمەد و یارانی ئەو، ئیتر ڕەمز و کاریسماکە شکا و هەتا لە ژیان دا بوو، نەکەوتەوە نێو دڵی گەلی کوردستان بە تێکڕایی.

کاتێک محەمەد ئەمینی موعینی هەواڵی شەهیدکردنی سوڵەیمانی کوڕی دەبیستێت، دەڵێت: «پێم وانییە مەلامستەفا ئەم کارەی کردبێت، چونکە من گەلێکم خزمەتی مەلامستەفا کردووە و قەت بڕوا ناکەم ئەو خەیانەتە مەزنە بە دەستی ئەو لە کورد کرابێ!». بەڵام دواتر دەرکەوت کە کارەساتەکە بە فیتی ساواک و بە دەستی بارەگای بارزانی کراوە.

هەواڵی شەهیدبوونی سوڵەیمان موکریان دەهەژێنێت و لە شاری مەهاباد دا خەڵک دەڕژێنە سەر شەقامان، کە لە ئاکامی خۆ ڕاگری و کۆڵنەدانی خەڵک و داخستنی دوکان و بازاڕی شار، ساواک ناچار دەکەن تەرمی سوڵەیمان بدرێتەوە کەس و کارەکەی لە شاری مەهاباد. خەڵکی مەهاباد بە ئەو پەڕی ڕێز و پێزانینەوە تەرمی سوڵەیمان لە گۆڕستانی بداغ سوڵتان بە خاک دەسپێرن.

بەم جۆرە و لە ئاکامی هێرشی وەحشییانەی هێزەکانی ئێرانی و بە هۆی بەرژەوەندیی کاتی و پڕ لە هەڵەی شۆڕشی باشوور دا،

حوکمی فەوتانی کۆمیتەی ئینقلابی بە دەست و باسکی دوو لایەنان بەڕێوە بردرا.

ئەگەرچی سوڵەیمان و بەشێکی هەرە زۆری هاوڕێیانی کۆمیتەی ئینقلابی لە شەڕی داسەپێندراوی ڕژێمی شای ئێران دا شەهید کران، بەڵام ڕێگای پیرۆز و ئامانجی بەرزی کۆمیتەی ئینقلابی، کە ڕزگاریی گەلی کورد و سەربەخۆیی کوردستان بوو، لە دڵ و میشکی گەلی کورد دا لە جاران نەمرتر ڕاگیرا و بوو بە سەرمەشقی ڕاپەڕین و سەرهەڵدان و بزوتنەوەکانی دووایيش.

شەش مانگ بەر لە کارەساتی دڵتەزێنی شەهیدبوونی سوڵەیمان، لە گوندی قەمتەرە ـ ی نزیک بە شاری مەهاباد، سوڵەیمان و عەبدوڵلا و مینەشەم و چەند پێشمەرگەی تر، دیداریک دەگەڵ پەریزاد و فاتم و جەعفەر، واتە خوشک و براکانی سوڵەیمان و عەبدوڵلا ساز دەکەن کە هەر لەو چاوپێکەوتنەدا سوڵەیمان بە ئاشکرا ڕادەگەیەنێت کە ئەو دەگەڵ بارزانی نەماوە و ئامادەش نییە بچێتە ژێر فەرمانی ئەوەوە. خوشک و براکانی هۆیەکە پرسیاردەکەن، سوڵەیمان لە وڵامیاندا دەڵێت: " هەتا ئەوکاتەی کە شۆڕشی گەلی کورد بە پشتیوانی و یاریکاریی زەحمەتکێشانی گە لی کورد و، بۆ وەدیهاتنی مافی ئەوان بەڕێوەدەچوو، ئێمە لە خزمەتی دابووین، بەڵام هەرکە ڕێبەرایەتیی شۆڕش کەوتە داوی پیلانی دوژمنانی گەل و لە گەل جیا بۆوە، ئێمەیش لێی جیابووینەوە و خەتی خەباتێکی ڕاستەقینەمان گرتۆتەوە بەر" .

هەر لەو چاوپێکەتنەدا سوڵەیمان ئەمەش دەڵێ کە دوای مااڵوێی لێکردنیان و لێک هەڵبڕانیان، بە ماوەی شەش مانگان لەو مەڵبەندە دوور دەکەوێتەوە و دوای گەڕانەوەی، ڕەوشێکی تری شۆڕشگێرانە دەگرنە بەر.

مریەم خانمی خێزانی سوڵەیمان و سیامەندی کوڕیان کە لە گوندی دێرێ دەبن، بە یارمەتیی محمد مەلا عەلی بێژوێی ڕادەگوێزرێنە سونێ، بەڵام ساڵی ١٩٦٧، لە ئاکامی هێرشێکی پێشمەرگەکانی پارتی بۆ سەر سونێ، خێزان و کوڕی

سولەیمان دەکەونە بەردەستی کەسێک بەناوی حەسۆ میرخان و لە سەنگەسەر دەسبەسەر دەکرێن. هەر لە گوندی سەنگەسەر دا دووەمین منداڵی سولەیمان، کە سامڕەندی ناوە، لە دایکدەبێ. لە ماوەی لەدایکبوونی سامڕەنددا، هاوڕێی دێرینی سولەیمان، واتە سەید ڕەسوڵی دێهقان ئەو پەڕی فیداکاری و لە خۆ بوردویی نیشاندەدات.

پاش ماوەیەک، سولەیمان نامەیەک بۆ حەسۆمیرخان دەنووسێ و داوا دەکات ژن و منداڵەکەی ئازاد بکرێن و ڕەوانەی سلێمانی بکرێنەوە، بەڵام حەسۆمیرخان هیچ وەڵامێکی پێناداتەوە. هەر بۆیە سولەیمان چەند پێشمەرگە دەنێرێت و ژن و منداڵەکەی لە دیلی و ژێردەستی ڕزگار دەکات. لە ڕاگواستن و جێگیرکردنی ژن و منداڵەکانیدا، شێخ لەتیفی حەفید ئەوپەڕی هاوکاری نیشان دەدات و لە نزیک ماڵەکەی خۆی خانویەکیان بۆ بەکرێدەگرێت.

کارنامەی ڕاپەڕین و سەرهەڵدانی کۆمیتەی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستان ئەگەرچی لە ژێر تەم و مژێکی لێڵ دا شاراوە ماوەتەوە و هەرچەند کە ڕێبەران و ئەندامانی بەوەفای ئەو هێزە ساوایە غەرقی خوێن کران، بەڵام سولەیمان و هاوڕێیانی بە سەربڵندی ژیان و بە ڕووسووری کەوتنە ژێر خاک. ناویان و یادی ئاشکرایان بوو بە سوێند و بەڵێنی کوڕان و کێژانی کوردستان لە ژوانگەی دڵداری و خەبات دا و سوێندیان پێ خورا. دەنگی دەنگبێژان بە دەنگ یادی و یادگارەکانیان لاواندنەوە و هەڵبەستوانان سرودیان بۆ هەڵبەستن. مامڵێی مەزن بە یادی یەکەم ژوانی یارانی شۆڕش لە زمزیرانی سەرکەش دا، ڕەمزی ڕازێکی بە گوێی خەڵک دا چرپاند، و هێمن .ێ زاناو شاعیری میللی کورد ڕایگەیاندکە ڕەوەز بە دارەدست وردنابێت وسولەیمان بە گوللە ناکوژرێت و شێرکۆ بێکەس هەلبەستی بۆ دەنوسێت وبە سەدان کەس هەستی خۆیان لە یادی کاک سولەیمان بە شێعر و هەڵبەست بڵاو دەکەنەوە.

سیامەند موعینی - ماڵپەڕی: شەهید

شەهید نحۆ پاشا ناسراو بە باپیرشکاک:

ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب

کاک نحۆ خەڵکی گوندی ساکان لەناوچەی شکاکان بوو. نوح ناوی راستی کاک نحۆیە، کە لە ناوچەی شکاکان نوح بە نحۆ بانگ دەکەن،

وە لە ناو حیزبدا بە باپیر شکاک ناسرابوو. باپیر شکاک ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان بەپیاوێکی دڵسۆز و دوژمنی زوڵم و زۆری حکوومەت و دەرەبەگە خائینەکان ناسرا بوو.

ساڵی ١٩٥٩ کەوتە بەرپەلاماری سازمانی ئەمنیەت و گیرا و پاش پێنج ساڵ زیندان ئازادکرا. کاک باپیر بەگرتن و شکنجەو ئازاری چڵکاوخۆرانی شا چاوترسێن نەکرا و هاتەوە ریزی تێکۆشەرانی دێموکرات.

لە هاوینی ١٩٦٧ لە ناوچەی سەلماس لەخرەعەجەم لە لایەن ٨٠ ژاندارمەوە گەمارۆ دەدرێن و لەخەوێدا دەبن کە لە هەموو لایەکەوە دەستریژیان لێ دەکەن و لەهەوەلین دەستریژدا چۆار کەس لە تێکۆشەرەکانی دێموکرات بە ناوەکانی:

١- مەلاسمایل فەقێ یسی.
٢- ناجی.

٣- فیروز برای نحۆ.

٤- مام ڕەزا مامی نحۆ شەهیدکران.

کاک باپیر کە هێندێک دوورتر دەبێ و هەر چوار هاوڕێ شەهید بوون و بە تەنیا لێان وەخۆ دەکەوێ و لە شەڕێکی قارەمانانەدا ١٦ کەسیان لێ دەکوژرێ و زیاتر لە ٣٠٠ ژاندارم و جاش لە ورمێ و پاسگاکان را بە هێلیکۆپتێر دەگەنە فریای بەکرێگیراوەکانی تر بۆ شەڕ دەگەڵ یەک پێشمەرگەی کوردستان کاک نحۆ. پاش چەند سەعات شەڕ بە گوللەی ژاندارمێکی کورد شەهیدکرا.

بەداخەوە باپیرشکاک(نحۆ) ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی گۆنگرەی دووهەمی حیزبی دێموکرات و چوار کەس لە تێکۆشەرەکانی دێموکرات ١٧ی مای ١٩٦٧ی زایینی = ٢٧ی بانەمەری ١٣٤٦ی هەتاوی؛ بەدەست هێزەکانی ئێران لە ناوچەی سەلماس لە خڕەعەجەم. شەهید بوون

شەهید عەولا موعینی: ئەندامانی کۆمیتەی چاوەدێریی بەرز کۆنگرە دووهەمی

عەبدوڵڵای کوری میرزا حەمەدەمین موعینی، براچوکەی سولەیمانی موعینی یە و شەهیدی دووهەمی بنە ماڵەی موعینی یە! عەبدوڵڵا لە دایکبووی (٢٤ - ١ - ١٣٢٤) (١٤ - ٤ - ١٩٤٣)ی زایینی شاری مەهابادە. عەبدوڵلا لەقوتابخانەی سەعادەتی شاری مەهابادو سەعدی دەورەی سەرەتایی تەواو کردووە، ودەورەی ناوەندیشی لە قوتابخانەی – دبیرستان، محەمەدرەزاشا، لە مەهابادتەواو کردووە.

عەبدوڵلا بە پێڕەوی لە سوننەتی بنەماڵەکەیان لە سەرەتای لاوێتییەوە دەستی کردووە بەخەباتی سیاسی نهێنی. لە بەر کاری سیاسی کوردایەتی، لەلایەکو ماوە پێ نەدانی ساواک لەلایەکیتر، نەیتوانی درێژە بەخوێندنی زانکۆ بدات ، وەکوو برا گەورەکەی - سولەیمان، ناچارکرا شار بەجێ بێڵێو ڕووبکاتە چیا.

عەبدوڵلا لەسالی ١٣٤٣ (١٩٦٤ز) دا بەهۆی هێرشی ساواک بۆ سەر ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، لە رۆژهەڵاتی کوردستان، دەگەڵ جەماعەتێکی زۆر لە ئەندامانی حیزب، خۆیان بەدەستەوە نادەن و ڕوو دەکەنە ناو شۆڕشی باشووری کوردستان. عەبدوڵلا لە مانگی خاکەلێوەی ١٩٦٤ (١٣٤٣ز) هاتە سەنگەسەر. ئەو دەمە بنکەیەکی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە سەنگەسەر بوو. عەبدوڵلا لەهاوینی ئەوسالەدا، کاک ئەحمەد تۆفیق دەگەڵ دوو خوێندکاری تر ڕوانەی کردن بۆ بەغەدا کە ئەگەر بۆی بکرێ بینێرێتە دەرەوە - ئوروپا بوخوێندن. دوای ماوەیەک مەحتەل بوون لەبەغدا، سەفەرەکەی بۆنەکراگەڕاوە سەنگەسەر. ئەوجارەدەگەڵ بەشی تایپ وچاپەمەنی دەستی کرد بەکار. عەبدوڵلا لاوێکی خاوەن ئینێرژی و بە

هەوسەلە و پشتکاربوو.

عەبدوڵڵا موعینی لە کۆنگرە دووهەمی حیزب کە لە سەرماوەزی ١٣٤٣ (نۆڤەمبەری ١٩٦٤ز) لە گوندی سونی لە باشووری کوردستان پێکهات بە ئەندامانی کۆمیتەی چاوەدێریی بەرز هەڵبژێردرا.

لەهاوینی ١٩٦٥ز دا دەگەڵ کاک سولەیمان و کۆمەڵێک لە کادرو پێشمەرگەکانی حیزب بۆ کاری تەشکیلاتی، گەڕاوە ناوخۆی وڵات. ماوەی ٦ - ٧ مانگ لە ناوخۆی وڵات ماوە. عەبدوڵڵا دەگەڵ ئەوە کە لە شار مەزن ببوو، سەربازیی نەکرد بوو، کورد گوتەنی هێشتا زۆری چەرمەسەری ژیان نەچێشتبوو، بەڵام هەتا خوا حەزدەکا ئازاو نەترس بوو! وای خۆپێشان دەدا کە قەت لە شار گەورەنەبووە. پارتیزانێکی بەتەواو مانابوو. دوای ئەوەی کەکاک سولەیمان گەڕاوە، دەگەڵ کاکی و کۆمەڵێک لە کادروپێشمەرگە دوور خرانەوە بۆ "دۆڵە ڕەقە". هەتا ئەو دەمەی کە کەوتنەبەر پەلاماری پاراستن و شۆڕشی کوردستان هەر لە "دۆڵە ڕەقە" و "دێرێ" مانەوە.

دوایی کە ناچاربوو دەگەڵ کاکی ئەو کۆمەڵە کادرو پێشمەرگەیە، کوردستانی باشوور بەجێ بێڵن، ڕوویان کردەوە وڵاتی خۆیان.

عەبدوڵڵا لە یەکەم دەرگیری دا، لە چیای سپی سەنگ بریندار ببوو. لەو دەرگیرییەدا عەبدوڵڵا ئازایی و بوێری خۆی نیشاندا. دوای دەرگیری بۆ دەرمان کردنی بریندارەکەی گەڕاوە بۆ ناوچەی سولەیمانی چووە ماڵی شێخ لەتیفی شێخ مەحمودی نەمر. بەهۆی شێخ لەتیفەوە، دوکتوران تەداوییان کرد، پاش چاکبوونەوەی بریندارەکەی خێرا گەڕاوە لای هاوڕێکانی، لە ناوچەکانی مەهابادو بۆکان وسەردەشت، لە جەولە دابوون. عەبدوڵڵا دوای شەهید بوونی کاک سولەیمانیش بێ وچان خەریکی کاری سیاسی و بەرگری کردن و دارشتنەوەی ڕێبەرایەتییەکی بەهێز بوو. دەگەڵ هەموو بێ ئیمکاناتی و هێرشی بەربڵاوی لەشکری شاهەنشایی، سەنگەری غیرەتی چۆل نەکردو کوردستانی بەجێ نەهێشت. مردنی لە پێناو ڕزگاری گەلە چەوساوەکەیدا، بەلاوە خۆشتر و بە چێژتر بوو لەتەسلیم و مەتەرێز چۆل کردن!

هەتا ئەو ڕۆژەی کە دەگەڵ هاوڕێی بە جەرگ و ئازای، مینەشەم، بوێرانە درێژە بەخەباتی سیاسی نیزامی خۆیان دەدن. مخابن شەوی ٣٠ی جۆزردانی ١٣٤٧ی هەتاوی = ٢٠ی جوونی ١٩٦٨ی زایینی؛ لە نزیک گوندی قالوێی ناوچەی گەورکی موکریان، لەشکرێکی لەڕادەبەدەری ژاندارم و جاش و دلاوەرو هەوانیروز، ئابلوقەیان دەدن. لەو شەڕە نابەرانبەرەدا عەبدوڵڵا و مینە شەم، شەهید دەکرێن. ئیتر عەبدوڵڵا لە ٣٠ی جۆزردانی ١٣٤٧دا. لە سەنگەری

شەڕفدا لە پێناوی بەرگری لە گەلە بێ مافەکەیدا، دەگەڵ مینەشەم، دڵە پڕلە ئاواتەکەیان بە گوللەی داگیرکەرانی کوردستان، لە لێدان دەکەوێ و چاوەکانیان لێکدەنێنو لاپەڕەیەکی ترلە میژووی خەباتی خوێناوی نەتەوەکەیان،

ئازایانە و سەربەرزانە، بەخوێنی خۆیان دەڕەنگێنن و تۆماردەکەن، بەڕوحێکی شادەوە ماڵئاوایی لەگەل ونیشتیمان دەکەن.

ئەوجارە لەشکری ژاندارمەری ئیران، تەرمی عەبدوڵلاو مینەشەم نادەنەوە بنەماڵەکانیان، شەو بەدزی ڕەوانەی پادگانی جەڵدیان یان پێرانشاریان دەکەن، تەرمەکانیان دەشارنەوە! هەتا ئێستاش بە تەواوی نەزانراوە کە گلکۆکەیان لە کوێیە؟ لەو شەڕەدا، پێشمەرگەیەکیش بەناوی حەسەن خورخورەیی بە بریندارای دەسگیردەکرێ، دواتر ئەویش شەهید دەکرێ. ئا بەو جۆرە ئەوانیش بەسەری بەرزەوە، تێکەڵ بە کاروانی شەهیدانی کوردستانی داگیرکراو بوون. روحیان شاد!

بۆیە هێمنی نەمر لەبارەیاندا دەڵێ: بەناهەق خوێنی تێکۆشەر دەڕێژن – شەهیدی بێ سەرو بێ شوێن دەنێژن.

محەمەدی خزری - ماڵپەڕی: شەهید

شەهید مەلا ئاوارە (ئەحمەد شڵماشی): ئەندامی ڕێبەری حیزب، ٤٦ - ٤٧

ئامادە کردنی: ڕەحمان نەقشی

* مەلا ئاوارە (مەلا ئەحمەد شڵماشی) لە یەکێک لە ڕۆژەکانی ساڵی ١٣١٣ هەتاوی (١٩٣٤ ی ز) لە گوندی " شڵماش " سەر بە شارستانی سەردەشت، لە دایک بوو. بنەماڵەی مەلا"محەممەد ئەمین" بوون بە خاوەنی کوڕێکی چاوشین و خنجیلانە.

باوکی ئەحمەد لە لە ئەسڵ دا خەڵکی دێهاتی دەورو بەری سنە و لە هۆزی هەمەوەند بوو و پاش تەواو کردنی خوێندنی مەلایەتی ڕێگای کەوتبوو ئەم گوندە و دڵی لێی گیر ببوو هەر لەوێ ژنی هێنا بوو و بنەماڵەی پێکەوە نابوو. گوێا مەلا محەممەد ئەمین لە سڵێمانی باشووری کوردستان ڕا بە ناوچەی شارباژێڕ و ئالانی باشووردا بەرەو ئالانی سەردەشت هاتووە تا لەوێووە بڕوا بۆ سەردەشت و مەهاباد. لە گوندی بێژوێ لا دەدا و دەچێتە خزمەت شێخ محەممەد ئەمینی بێژوەیی. ئەویش کە دەمێک دەبێ بۆ مەلایەکی باش دەگەڕێ بۆ گوندی شڵماش، وەڵام دەداتە شڵماشیان کە مەلایەکی ئاوا چاک بەوێ دا دێ، مەیەڵ بڕوا و بیکەنە مەلای خۆتان. کاتیک بە گوندی شڵماش دا ڕۆیشتووە و خەڵکەکەی داوایان لێ کردوە ببێتە مەلایان، ئەویش کە گوندەکەی زۆرپێ خۆش بوە، ویستویەتی بۆ ماوەیەکی کاتی لە وێ بێ، بەڵام دوایە نەیتوانیوە دەستی لێ هەڵگرێ و هەر لە وێ ماوەتەوە.

مەلا حەمەدەمینی باوکی ئاواره مرۆڤێکی لە خواترس و زانا و عالم بوو لە شەرعی ئیسلامیدا و لە سەرف و نەحوی عەرەبیدا دەستێکی باڵای هەبوو زۆر مەسائیلی شەرعی لە لا دەکرانەوە. بێجگە لەوەش خۆشەویستی نیشتیمانی وەلا نەنا بوو ئۆگری نەتەوە و نیشتیمانەکەی بوو.

شەهید مەلا ئاواره لە منداڵیەوە لای باوکی خوێندبووی، پاشان لە حوجرە و مزگەوتەکانی کوردستاندا، گەڕا بوو وخوێندبووی. مەلا ئاواره لە سەردەمی خوێندن و گەڕان بە کوردستاندا،بێ بەشی و هەژاری گەلی کوردی دی بوو،

دەست تەنگی و نەداری جێشتبوو، هەربۆیە بۆ رزگاری گەلەکەی ڕێگای خەباتی سیاسی گرتەبەر و بو بە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان، و کادرێکی تێکۆشەر و زانای حیزب بوو.

ئاواره لە ماڵ و ژیانی خۆی دوور کەوتبۆوە بەڵام هەموو جێگەیەکی ئەم کوردستانەی بە ماڵ و زێدی خۆی دەزانی و لەو کاتەیەوە لە ماڵ دوور کەوتبووە هەستی بە غەریبی نەکرد بوو. چوونکە ئەو تەنیا خۆی بە ڕۆڵەی دایک و بابی نەدەزانی و خۆی بە ڕۆڵەی هەموو خەڵکی کوردستان دەزانی، هەر بۆیە بوو ئەو دەم و ئێستاش ئەوانەی ناو و ناوبانگی ئاوارەیان بیستبوو ڕێزی تایبەتی یان بۆی هەیە.

- ئاواره لە ساڵی ١٣٤٠ی هەتاوی (١٩٦١ی ز) بە هۆی حیزبایەتی و ئیش و کاری سیاسی یەوە لە بەر چاوی سیخورەکانی پاشایەتی بۆگەن ئاشکرا بوو بەرەو کوردستانی گەرمێن ڕێی داگرت کە ئەو دەم تازە شۆرشێکی گەرم و گوڕی تێدا بەرپابوو بوو. ئەو چالاکانە لەو شۆرشە دا بەشداری کرد و هێندەی نەخایاند لەبەر ئەمینداری و ئۆگری لە رادە بە دەری بە خاک و وڵات بوو بە جیی متمانەی ڕێبەرایەتی شۆرش.

- مەلا ئاواره لە پاش ساڵەکانی ١٣٤٤ و ١٣٤٣ی هەتاوی (١٩٦٥ - ١٩٦٤) زایینی لە باشووری کوردستان گەڕایەوە ڕۆژهەڵاتی کوردستان و گۆڕانێکی بە دەستەوە گرت و لە ناوچەکانی بانە و سەردەشت لە نێو جوتیاران و زەحمەتکێشاندا ئەرکی نیشتیمانی و حیزبی خۆی بە جێ دەگەیاند. ڕژیم بە هیچ شیوەیەک زەفەری پی نەدەدی و هیندە لە نێو کۆمەڵانی خەڵک دا خۆشەویست بو کە پەنایان دەدا و دەیان شاردەوە.

- ئاواره لە دەورانی فەقێ یەتی لە حوجرەی فەقێیان و پاشانیش بە خویندنەوەی شێعری شاعیرانی نیشتیمان پەروەری کورد ئۆگری یەکی زۆری بە شێعری پاراو و ڕەسەنی کوردی پەیدا کرد بوو و لە کاتی پێشمەرگایەتی دا زۆر جار بە زمانی

خەڵک شێعری دەگوتن و زۆر زوو شێعرەکانی دەما و دەم لە نێو خەڵکی دا بڵاو دەبونەوە و خەڵک شێعرەکانی ئەویان بۆ یەکتری لە بەر دەگووتەوە.

ئەگەر بمانەوێ بە ناخی شێعرەکانی ئاواڕە دا بچینە خوارەوە و دابەش کردنێکیان لێ بکەین بۆمان دەردەکەوێ ئەو دوو جۆرە هەڵبەستی هۆنیوەتەوە.

هەڵبەستی نیشتیمان پەروەری وەک هەڵبەستی "کوردم کوردستانم دەوێ و "توتنەوان"، ڕەش بگیری و لای لایە، هەڵبەستی توتنەوان لە دیاردە کۆمەڵایەتیەکانەوە دەچێتە سەر دیاردەی سیاسی. دیارە ئاوارە هۆی بەش مەینەتیەکانی گەلەکەی بە هۆی سیاسی دادەنێ. هەروەها لە هەڵبەستی لای لایە دا کە لاوانەوەیە دوبارە ئامانجی دەربڕینی نیشتیمان پەروەرییە. هەڵبەستی وەسفی وەک "ئالان".

- لە بەهاری ساڵی ١٣٤٦ی هەتاوی (١٩٦٧)ی زایینی کادر و پێشمەرگەکانی حیزب ئیمکانی حاوانەوەیان لە باشووری کوردستان نەما و بە قەولی خەڵکی لێرەواری لای خۆمان کە بن دەوەن شین بوون تێکۆشەرانی حیزب بەرەبەرە داوەرینەوە ولاتی و ئەوانی تا ئێستا لە پەنا و پەسیوان و ئەشکەوتی تەنگ و تاریک و تنوک و سارد و کادێن و وچخانەی تەنگەبەر دا خۆیان حەشاردا بوو خۆیان وەبەر هەتاوێ دا. لە نێو ئەوان دا کادری ڕێبەری حیزب وەک: سولەیمان موعینی، سمایل شەریفزادە، قادر شەریف... کە لە گەڵ مەلا ئاوارە جولانەوەی ١٣٤٦ - ١٣٤٧ (١٩٦٧ - ١٩٦٨) یان ڕێبەری دەکرد.

ژاندارم و جاشە خۆفرۆشەکان و چلکاو خۆرە بوو دەڵەکانی حەمە ڕەزا کە توانای بەر بەرەکانی ڕوو بەرووبان لە گەڵ ئەم تێکۆشەرە لە خۆ بوردوانە دانەبوو بە شێوەی کۆن و هەمیشەیی ئاغاکانیان دەستیان بە فیڵ و داو نانەوە بۆ ئەم تێکۆشەرانە کرد.

- حەسەن سەکر کویخای گوندی دیوالان بە دنەدانی حاجی برایمی بەریاجی کێشەی زەوی و زاری لە نێو جوتیارانی گوندەکە سازکرد بوو لە لایەکی دیکە داوای لە ئاوارە کرد بوو بۆ خۆی بێ و ئەو کێشەیە چارەسەر بکات. ئاوارەش بە پێی واجبی خۆی و بە هەست کردن بە مسئولیەتی خۆی بەم کارە هەستا بوو و شەوێک لە شەوانی مانگی بانەمەری ١٣٤٧ی هەتاوی (١٩٦٨)ی زایینی بە خۆی و دوو پێشمەرگەوە بۆ چارەسەری کێشەکە دەچێتە گوندی دیوالان و لە پاش ڕاگەیشتن بە کێشەکە و چارەسەر کردنی لە لایەن خۆفرۆش حەسەن سەکری دیوالان مەلا ئاوارە دەرمان داو دەکرێ و هەر ئەو شەوە حەسەن سەکر پیاو دەنێری بۆ دام و دەزگای حکوومەتی و بەیانی زوو شەوەکی لە لایەن ئەرتەش و ژاندارمەری و جاشەکانەوە دەوری گوندی دیوالان دەگیرێ و مەلا ئاوارە بە هەلیکۆپتەر لە گەڵ دوو پێشمەرگەکەی دەبەن بۆ شاری

سەردەشت و لە پاشان لەوێوە بەرێ دەکرێن بۆ دادگای سەحرایی جەڵدیان کە ئەو دەم بۆ تێکۆشەرانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان لە لایەن ژنیرالّ (اویسی) جەللادی شا پێک هاتبوو. کاتێک مەلا ئاوارەیان گرت تا ئەو کاتەی شەهیدیان کرد زیاتر لە چوار مانگی خایاند. لەو ماوەیەدا زۆرتر لە قەسابخانەکەی جەڵدیان رادەگیّراو لە ژێر درندانەترین و سامناک ترین ئەشکەنجە و ئازار دا بوو. بەڵام بە شەهامەت و ئەمیندارێەکی زۆرەوە خۆی راگرت و ئەو ئەمانەتەی دایکی نیشتیمان کە بە لایەوە بوو نەی درکاند و نهینیەکانی لەگەڵ خوێنی گەشی دا نەمامی ئازادی کوردستانی ڕەنگین و دەلالیان پاراو کرد.

ئاخرەکەی کاتێک دوژمنەکان بۆیان ڕوون بۆوە کە مەلا ئەحمەد شڵماشی خزمەت بە گەل و نەتەوەکەی دەگەڵ چۆر چۆر شیری مەمکی دایکی دا بە گەرووی داکراوە و دەگەڵ هەموو دەمارەکانی لەشی و لە نێو دڵۆپ دڵۆپی خوێنی نێو لەشیدایە تا کاتێک گیان لە جەستەی دا بێ خەیانەت بە گەل و نەتەوە و وڵات ناکا، جەلادانی ڕێژیمی پاشایەتی ئێران زۆر بێ بەزەیی یانە ئازار ئەشکەنجەیان دان تا ئاخرەکەی شەهید مەلا ئاوارە لە گەڵ دوو خەباتگێری دیکەی حیزبی دێموکراتی کوردستان، ڕەحمانی حەمەدی وەتمان چاوشین و مەلا کەچە "محەممەد ئەحمەدی" کە هەردووکیان خەڵکی گوندی دیوالآن ی ناوچەی سەردەشت بوون. کە لە مانگی بانەمەڕی ١٣٤٧ (مای ١٩٦٨)ی زایینی لە گوندی دیوالآن لە گەڵ شەهید ئاوارە گیرابوون، و دوای چوار مانگ زیندان و ئەشکەنجە لەبەرە بەیانی ڕۆژی ١١ی خەرمانانی ساڵی ١٣٤٧ی هەتاوی بەرانبەر(٢ی سێپتەمبەری ١٩٦٨)ی زایینی لە خوار نەخۆشخانەی شار لە شوێنێک بە ناوی "خڕی کانی ساردێ" شاری سەردەشت لە ڕۆژهەلآتی کوردستان ئیعدامیان کردن.

بە پێچەوانەی ئەوەی کە تەرمی شەهیدەکانی جوولآنەوەی ساڵەکانی ١٣٤٦ - ١٣٤٧ی هەتاوی (١٩٦٧ - ١٩٦٨) یان بۆ چاو ترسێن کردنی خەڵک بە شار و گوندی کوردستان دا دەگێڕا، بە کرێگیراوانی ڕژیم هەر بەو بەیانیە زووە تەرتیبی ناشتنی تەرمی ئەو سێ شەهیدەیان دابوو لە قبرستانی گردە سووری شاری سەردەشت و تا چەند مانگ دواتر شوینی ناشتنەکەیان ئاشکرا نەبوو، بەڵام لە پاشان گلکوی پیرۆزیان بوو بە جێ نەزرگەی پیر و لاوی کورد.

کاتێک جەلاددەکانی شا مەلا ئاوارەیان بۆ گۆرەپانی تیرە باران دە برد، بە دەنگی بەرز و شۆڕشگێڕانە گوتی:

(بە کوشتنی من خەباتی ڕزگاریخوازی نیشتمانپەروەرانی کورد دووایی نایە).

بژی کوردستان

سەرچاوە: ١- یادی یاران، نووسینی حەمە ڕەسوڵ حەسەن پوور. ٢- ڕۆژنامەی کوردستان.

پێداچوونە: مستەفا شڵماشی

شەهید عەبدوڵڵا ئیسحاقی (ئەحمەد توفیق) کەسایەتی یەکەمی کۆنگرەی دووهەمی

ئامادە کردنی: ڕەحمان نەقشی

ئەحمەد تۆفیق، ناوە ڕاستەقینەکەی عەبدوڵڵا یە، کوڕی سەید حەمەدەمینی ئیسحاقی یە. لە ساڵی ١٣١٠ی هەتاوی بەرامبەر بە ساڵی ١٩٣١ی زایینی لە گەڕەکی هەرمەنیانی شاری مەهابادی ڕۆژهەڵاتی کوردستان چاوی بە دنیا هەڵهێناوە. ئەو سێ برا و دوو خوشکی هەبوو، کە بەپێی تەمەنیان بریتی بوون لە: محەممەد، حوسێن، خودی عەبدوڵڵا، مستەفا، سەیزادە خونچە و سەیزادە کەلسوم. دایکی لە مەنگوڕەکانی مەهاباد بوو. باوکی ماوەیەک لە مەهاباد کاری قەسابی دەکرد و پاشتر بە کاری چێودارییەوە خەریک و لەو ڕێگەیەوە بژێوی خێزانەکەی دابین دەکرد.

ئەحمەد لە ساڵی ١٩٣٨دا لە خوێندنگەی سەرەتایی پەهلەوی لە مەهاباد خرایەبەر خوێندن. پتر لە ساڵێکی نەبرد کە هەلومەرجی جیهان و ناوچەکە بەرەو ئاڵۆزییەکی توند ڕۆیی. هەڵگیرساندنی جەنگی دووەمی جیهان و بەهێزبوونی خێرای پێوەندییەکانی ئێرانی شاهەنشاهی و ئەڵمانیای نازیی و زیادبوونی فشاری ڕێژیمی ڕەزاشا لە نێوخۆی وڵات، تا دەهات دۆخی سیاسیی ئێران و ناوچەکەی ئاڵۆزتر دەکرد. بەتایبەت پەلامار و داگیرکردنی ئێران لەلایەن هێزە هاوپەیمانەکانی شورەوی و بریتانیاوە لە ٢٥ی ئابی (ئاگوستی) ١٩٤١دا، کە ئاکامەکانی بە ڕووخاندنی ڕێژیمی دیکتاتۆری بیست ساڵەی ڕەزاشا و لەبەریەک هەڵوەشاندنی لەشکری شاهەنشاهی کۆتایی هات. بەوەش ئاڵوگۆڕێکی نوێ لە هەلومەرجی گشتیی ئێران و تایبەتی کوردستان و هەرێمی موکریان دەستپێکرد.

ڕووداوەکانی ساڵانی ١٩٤١ - ١٩٤٦ی زایینی شاری مەهاباد، کاریگەرییەکی گەورەیان لەسەر لاوانی ئەو شارە بەگشتی و لەسەر ڕۆحییەت و کەسایەتی ئەحمەد تۆفیق بەتایبەتی هەبوو. هەڵوەشاندنەوەی حکومەتی نیزامی لەو شارە، دەست پێکردنەوەی چالاکیی سیاسیی، بووژاندنەوەی هۆشی نەتەوایەتی، دامەزراندن و تێکۆشانی چەند ڕێکخراوی ئازادیخوازانە و ناسیۆنالیستی کوردیی، وەک "حیزبی ئازادیی کوردستان" و "کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستان" (ژ. ک.) و پاشتر "حیزبی دێموکراتی کوردستان" و پەرەسەندنی شەپۆلی خەباتی نەتەوایەتی کورد لەپێناوی وەدیهێنانی ئازادی و مافە نەتەوایەتییەکاندا، هەلومەرجێکی تایبەتی لە مەهاباد هێنابووە ئارا. ئەو هەلومەرجە بەخێرایی لاوانی خوێندەوەی مەهابادی بۆ کۆڕی بەشداری و تێکۆشان ڕادەکێشا.

ئەحمەد کە ئەو کات لە پۆلی پێنجەمی سەرەتایی بوو، بەزووبی تێکەڵاوی چالاکییە خوێندکارییەکانی لاوانی مەهاباد بوو. بەتایبەتی لەدوای دامەزراندنی "سازمانی جەوانانی کورد"، لەلایەن ژمارەیەک لە خوێندکارانی "دەبیرستانی پەهلەوی"وەک: غەنی بلوریان، عەلی مەولەوی، سەدیقی سیاسەری... هتد، لە نێوەڕاستی شوباتی (فێوڕییەی) ساڵی ١٩٤٢دا. ئەو ڕێکخراوە یانەیەکیان بۆ خۆیان پێکهێنابوو، خەریکی چالاکیی ڕۆشنبیریی و کۆڕی شیعرخوێندنەوە بوون و لەپاش دامەزراندنی کۆمەڵی ژ. ک. لە ١٦ی ئابی (ئاگۆستی) زایینی ١٩٤٢دا، بوونە بەشێک لە "ڕێکخراوی لاوانی ژ. ک. و پاشتریش "یکخراوی لاوانی دێموکرات" .

پاش ئەوەی کۆمەڵەی ژیانەوەی کورد (ژ. ک) بە مەبەستی فێرکردنی منداڵانی کورد بە نووسین و خوێندنەوەی زمانی زگماکیان و بڵاوکردنەوەی زمانی کوردی، هەستا بە دامەزراندنی دوو خوێندنگەی شەوانە لە شاری مەهاباد، یەکێکیان بە ناوی 'گەلاوێژ' و ئەوی دیکەیان بە ناوی "ئازادی". ئەحمەد خۆی لە خوێندنگەی گەلاوێژ ناونووس کرد و شەوانە بۆ فێربوونی نووسین و خوێندنەوە بە زمانی کوردی ڕووی لەو خوێندنگەیە دەکرد کە لە گەرەکی "قولە قەبران"ی شاری مەهاباد و سەرەتا لە ماڵی حاجی ئەحمەدی گادانی و پاشتریش بۆ ماڵی سەید عەبدوڵڵای تەهازادە گوێزرایەوە. ئەو خوێندنگەیە لەلایەن مەلا عەبدوڵڵای داودی کە ناسراوە بە "مەلای حەجۆکی" و بەرپرسی کۆمیتەی کۆمەڵەی ژ. ک. ی شاری مەهاباد بوو دەبرابەڕێوە. لەڕاستیدا ئەو خوێندنگەیە جگە لە فێربوونی زمانی کوردی، شوێنی خوێندنەوەی شیعر و وتاری حەماسی نەتەوەیی بوو و لەڕووی پەروەردەییەوە نەخشی لە پەرەپێدانی هەستی نەتەوەیی خوێندکارانیدا هەبوو.

پێویستە بگوترێت وێڕای ئەو نائارامییەی کە لەدوای داگیرکردنی ئێران و هەڵوەشاندنەوەی دامودەزگا سەربازییەکانی ڕێژیمی شاهەنشاهی سەراسەری وڵاتی تێوەگلابوو، شاری مەهاباد بەدرێژایی ساڵەکانی جەنگی دووەمی جیهانی نموونەیەکی ئاساییش و ئارامی بوو. بەشێکی ئەو ئارامییە بەهۆی هەڵوێستی دڵسۆزی گەورەپیاوانی شارەوە بوو. ئەوانەی لە ترسی

پەلاماری تاڵانخوازی عەشیرەتە چەکدارەکانی دەوروبەری شار، وەک بەشێک لە پاشماوەکانی ڕۆژانی کێشەی "کۆچەر و نیشتەجێکان" هەڵسان بە پێکهێنانی دەستەی چەکداری کێشکچی کە ئەرکی پاراستنی ئاساییشی شەو و ڕۆژی شاریان گرتەئەستۆ و ئامادە بوون بەرپەرچی هەر پێشهاتێکی لەناکاو بدەنەوە، هێمنی شارەکە تێکبدات. ئەم هەوڵانەش لەژێر چاودێریی و ڕێنیشاندەری کەسایەتیی ڕێزدار و دڵسۆزی شار، محەممەدی قازی، کە دواتر بە پێشەوا قازی محەممەد، ناوبانگی دەرکرد، دەچوو بەڕێوە.

شایەنی باسە، ئەحمەد وەک لاوێکی خوێندگەرم و ئەندامێکی سازمانی جەوانان بەپەرۆشەوە لەگەڵ هاوڕێکانیدا شەو و ڕۆژ بەنێو کۆڵان و شەقامەکانی نێو شاردا دەسووڕان و وەک پاسەوانێکی هەمیشەئامادە ڕۆڵیان لە ئارامی شاردا دەبینی. بۆ ئەو مەبەستەش سازمانی جەوانان تفەنگێکیان بە ئەحمەد بەخشیبوو کە دەگونجێت ئەوە یەکەمین دەرفەت و ئەزموون بێت بۆ ئەحمەد لەگەڵ چەک و کاری چەکداریدا.

لەگەڵ کۆتاییهاتنی جەنگی دووەمی جیهانی جووڵانەوەی نەتەوایەتی لە کوردستانی ئێران وەرچەرخانێکی گەورەی بەخۆوەدی و پێی خستە قۆناغێکی گرنگ و نوێی مێژوویییەوە، بە چەشنێک زەمینەی گونجاوی بۆ ڕەخسا کە دەسەڵاتی سیاسیی بگرێتەدەست. ئەویش بە دامەزراندنی 'جەمهوریەتی کوردستان' بە ڕێبەرایەتی پێشەوا قازی محەممەد، کە پایتەختەکەی شاری مەهاباد بوو، لە ٢٢ی کانونی دووەمی (جانێوێری)ی ١٩٤٦دا. لەڕاستیدا ئەو ئەزموونە نەک هەر مۆرێکی قووڵی لە جووڵانەوەی نەتەوایەتی گەلی کورد لە کوردستانی ئێران دا بەڵکو کاریگەرییەکی قووڵیشی لەسەر ڕۆحییەتی لاوانی ئەودەمی کوردستان بەگشتی و شاری مەهاباد بەتایبەتی هەبوو. ئەو ڕۆحییەتەی کە بە داگیرکردنەوەی مەهاباد لەلایەن لەشکری شاهەنشاهی و لەسێدارە دانی پێشەوا قازی و هاوڕێیانی لە مەیدانی چوارچرای مەهابادا و ڕووخاندنی کۆمارە ساواکە تووشی شۆک و هوروژانێکی توند هات.

دانا ئادەمز شمدت، ڕۆژنامەنووسی بەناوبانگی ئەمریکایی، لەو بارەیەوە سەبارەت بە ئەحمەد تۆفیق نووسیویە "ئەحمەد لاو بوو، کاتێک لە ساڵی ١٩٤٧دا هەڵواسینی تەرمی قازی محەممەد و خزمەکانی لە مەیدانی شارەکەدا دیتبوو، ئەو دیمەنە بە شێوەیەکی وا تەزاندبووی کە بەدرێژایی تەمەنی لەبەرچاوی ون نەدەبوو. قازی محەممەد پاڵەوانی ئەو بوو، کاری ئەو لەو کاتەدا گەیاندنی نامە بوو بۆ سەرۆککۆمار، زۆر شانازیشی بەوەوە دەکرد کە دوو جار لەلایەن سەرۆککۆمارەوە ستایش کراوە. جارێکیان بەهۆی ئەوەی کە نەیهێشتووە کابرایەکی نەناسراوی بێ پێناس بچێتە نێو بارەگای حیزب و ئەوی دیکەشی بەهۆی هاوکاریکردنی لە دانان و دیزاینی ئارمی نیشتمانی کوردی دا".

هەر لێرەدا ڕاستییەک هەیە کە دەبێت ئاماژەی بۆ بکرێت، ئەویش ئەوەیە کە بنەماڵەی ئیسحاقی بۆ کوردایەتی قوربانیدەر بوون، سەید محەممەدی ئیسحاقی، برا گەورەی ئەحمەد، ئەندامی کۆمەڵەی ژ. ک. و دۆست و هاوڕێی حوسێنی فروهەر، دامەزرێنەر و سەرۆکی کۆمەڵە، بوو. سەید محەممەد لە دەورانی جەمهوری کوردستاندا ئەفسەری سوپای دێموکراتی کوردستان و سەرکردەیی ستادی میاندواوی لە ئەستۆدا بوو. پاش ڕووخاندنی حکومەتی کوردستان و شاڵاوی سەرکوتکەرانەی ڕێژیمی شاهەنشاهی، سەید محەممەدیش وەبەر ئەو پەلاماره کەوت و پێنج ساڵ زیندانی و دوو ساڵ دوورخستنەوەی پێبڕا. پاش ئازادبوونی دووبارە کەوتەوە بەر ڕاوەدوونانی هێزە ڕێژیم، هەربۆیە چەند ساڵ لە ناوچەی مەنگورایەتی خۆی شاردبووەوە تا دواتر لە پەلاماره‌کانی ساڵی ١٩٥٩زایینی دا لەگەڵ سەید حوسێنی برای و سەید ڕەحمانی برازای ڕاپێچی زیندانە تاریکەکانی ساواک کران. سەید محەممەد حەوت ساڵی دیکە لە زیندان ڕاگیرا و بەهۆی ئەشکەنجە و لێدانەوە پێیەکانی فەلەج بوون، پاش دەرکردنی لە زیندان شەش ساڵی دیکە دوورخرایەوە تا سەرئەنجام لە ساڵی ١٩٧٨ زایینی دا بەدەم ئازار و نەخۆشییەوە گیانی سپارد.

هەروەها سەید مستەفا ئیسحاقی، برابچوکی ئەحمەد، لەژێر کاریگەری و بە ڕێنمایی ئەحمەدی برای لەگەڵ چەند خوێندکاری دیکەی زانکۆی تاراندا وەک: عەزیز ژیان، حەسەن باباتاهیری، ئەمیر قازی، حەمەدمینی سیراجی، فاتیحی شێخولئیسلامی و سەلاحودینی موهتەدی 'کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد'یان دامەزراند؛ ئەو کۆمەڵەیەی ڕۆڵێکی باشی گێڕا لە کۆکردنەوەی خوێندکارانی کوردی زانکۆی تاران لە دەوری خۆی و پەروەردەکردنیان بە گیان و شێوەیەکی کوردانە جگە لەو هاوکاری و پشتگیرییەی کە کۆمەڵەی ناوبراو بە قازانجی شۆڕشی ئەیلول لە باشووری کوردستان پێشکەشی دەکرد، مەسەلەیەکی وا کە پاشتر لە بارەیەوە دەدوێین. هەربۆیە سەید مستەفا و هاوڕێیانی کەوتنەبەر پەلاماری دەزگای سازمانی ئەمنیەت و لە ساڵی ١٩٦١دا ڕاپێچی زیندانی قزل قلعە لە تاران کران.

- پاش هەڵگیرساندنی شۆڕشی ئەیلولی (سپتامبری) ساڵی ١٩٦١ بە سەرکردایەتی مەلا مستەفا بارزانی و پەیوەستبوونی ئەحمەد تۆفیق بەو شۆڕشە، نابراو داوای لە خزمانی کرد بۆ بەشداریکردن لە شۆڕش خۆ بگەێننە باشووری کوردستان. ئەوە بوو سەید حەسەنی کوڕی سەید حوسێنی برای و دوو خوشکەزای دیکەی بە ناوەکانی مەلاغەفور و حەسەن ئیبراهیمی بۆ پێشمەرگایەتی ڕوویان لە باشووری کوردستان کرد.

- لێرەدا دەتوانرێت ئەو خۆپیشاندانە جەماوەرییەی کە کۆمیتەی مەهابادی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە بۆنەی دەرچوونی بڕیاری خۆماڵیکردنی نەوتدا لە ١ی ئایاری (مای) ١٩٥١دا و لە مەیدانی چوارچرای شاری مەهاباد ئەنجامیاندا، بە یەکەمین خۆپیشاندانی سیاسیی و جەماوەریی ئاشکرای حیزبی دێموکرات لەقەڵەم بدرێت لەدوای ڕووخاندنی کۆمارەوە.

شایەنی باسە، ئەحمەد تۆفیق چ لە ئامادەکردن و چ لە ڕێبەرایەتیکردنی خۆپیشاندانەکە کە زیاتر لە سێ هەزار لاوی شاری مەهاباد بوون، ڕۆڵی سەرەکیی هەبوو. ناوبراو بۆ وەرگرتنی مۆڵەتی خۆپیشاندانەکە سەرەتا لەگەڵ غەنی بلوریان چوونە لای سەرگورد پەنبە بەگوش، سەرۆکی شارەوانی، و دواتریش لەگەڵ عەزیزی حیسامی چووبوونە لای فەرماندەی تیپی مەهاباد، سرهنگ وەفا و توانیبوویان چاوپۆشی لێبپرسراوان بۆ ئەنجامدانی خۆپیشاندانەکە مسۆگەر بکەن. پاش ئەوەی خۆپیشاندان دەستپێکرد، ئەحمەد تۆفیق لە ڕیزی پێشەوەی خۆپیشاندەران بوو؛ ئەو خۆپیشاندانەی کە بەبێ گیروگرفت کۆتایی هات.

- کاتێکیش مەسەلەی ریفراندۆم سەبارەت بە هێشتنەوە یاخود هەڵوەشاندنەوەی مەجلیسی شازدە لە سەرەتای ئابی (ئاگوستی) ١٩٥٣دا لە ئێراندا هاتەگۆڕێ، حیزبی تودە و شاخەکەی لە کوردستان بڕیاریاندا هانی خەڵک بدەن بە قازانجی موسەدیق بە (بەڵێ) بۆ هەڵوەشاندنەوەی مەجلیس دەنگ بدەن. شایەنی باسە ئەحمەد تۆفیق یەکێک لەو کەسانە بوو کە حیزبی دێموکرات لە شاری مەهاباد دا دەستنیشانی کردبوون تا کۆبوونەوە بە خەڵکی شار بکەن و دەربارەی ریفراندۆم پێویستی دەنگدان بە بەڵێ لەپێناو هەڵوەشاندنەوەی مەجلیس بۆ خەڵک قسان بکەن. ئەحمەد لە ڕۆژی ریفراندۆم دا و لە نێزیک سندوقی دەنگدان و لەبەر مزگەوتی هەباس ئاغای مەهاباد خەڵکێکی زۆری کۆکردبۆوە و هانی دەدان لەپێناو هەڵوەشاندنەوەی مەجلیسی شاپەرستەکان دەنگ بدەن. دیارە زۆرینەی دەنگەکانی مەهاباد و شارەکانی دیکەی کوردستان بۆ هەڵوەشاندنەوەی مەجلیس و بە قازانجی موسەدیق کۆتایی هات.

- هەروەها بە لێپرسراوێتی ئەحمەد تۆفیق ئەندامی کۆمیتەی ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستان و بە مەبەستی بەشداریکردنی لاوانی سەرتاسەری ئێران و پێشوازیکردن لە فێستیڤاڵی چوارەمی لاوانی جیهان، لاوان و خوێنکارانی شاری مەهاباد لە ٦ی حوزەیرانی (جوونی) ١٩٥٣دا لە باخی میکایل دەستیان بە ئاهەنگگێڕان کرد. سەرتیپ زەنگەنە، فەرماندەی تیپی مەهاباد، بە بیستنی ئەو هەواڵە هێزێک بە ڕابەری سەرگورد رادپور دەنێرێتەسەر ئاهەنگگێڕەکان. هێزەکە بە گەیشتنی بۆنێو باخی میکایل پەلاماری لاوان دەدات و ڕەهێڵەی گوللە بە ناویاندا دەکات. سەرئەنجام لاوێک بە ناوی حەسەنی ڕەمەزانی دەکوژرێت و ژمارەیەکی دیکەشیان لێ بریندار دەکرێن و هێندێکیشیان لێ دەگیرێن.

- سەبارەت بە بڕیاری سەربەخۆیی حیزبی دێموکراتیش، ڕێبەرایەتیی حیزب لە بەهاری ساڵی ١٩٥٥دا لە تاران کۆبوونەوە و بەگشتی بڕیاریاندا پێوەندیی تەشکیلاتی لەگەڵ حیزبی تودەدا بپچڕێنن و نامەیەکی ڕەخنەئامێزیش سەبارەت بە بێهەڵوێستی حیزبی تودە لەمەڕ کودەتای ١٩ی ئاب (ئاگوست)ی بنووسن و حیزبی کۆمۆنیستی شووەروی لێ ئاگادار بکەنەوە؛ ئەو بڕیارەی لە یەکەمین کۆنفرانسی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا لە ناوچەی لاجان و لە مایسی ١٩٥٥دا جەختی لەسەر

کرایەوە و هەنگاوی بۆ نرا.

ئەحمەد تۆفیق کە ئەوکات بە نهێنی لە شاری سنە و لە ماڵی عوبێدی خالقی کاری حیزبی دەکرد، پاش مەترسیی ئاشکرابوونی، بە بڕیاری حیزبی گەڕایەوە مەهاباد و ئەرکی بەڕێوە بردنی کۆمیتەی مەهابادی پێسپێردرا. ناوبراو وەک ئەندامێکی ڕێبەرایەتی حیزب بەتوندی پشتگیریی لە سەربەخۆیی حیزب و گەڕانەوە بۆسەر خەتی ڕەسەنی نەتەوایەتیی دەکرد لە بەرامبەر ئەندامە تودەکرات و کۆسمۆپۆلیتییەکاندا.

- لەڕاستیدا، دوای تێپەڕبوونی نۆزدە ساڵ بەسەر کۆنگرەی یەکەم و ژیانێکی پڕ هەوراز و نشێودا، حیزبی دێموکراتی کوردستان لەسایەی ڕێبەرایەتی ئەحمەد تۆفیق، دووەمین کۆنگرەی خۆی لە ١٩ی تشرینی دووەمی (نۆڤەمبەری) ساڵی ١٩٦٤ لە گوندی سونێی ناوچەی پشدەری کوردستانی عێراق، لە کەشوهەوایەکی سارد و لەژێر سێ دەواری گەورە کە بە ئاڵای سێ ڕەنگی کوردستان و وێنەی پێشەوا قازی محەممەد و ڕابەرانی دیکەی ڕێگای کورد ایەتی ڕازێنرابوو، دەستپێکرد.لەم کۆنگرەیەدا ئەحمەد توفیق وەک سکرتێری حیزب هەڵبژێردرا.

- ئەحمەد تۆفیق کە لە سەرەتای پاییزی ساڵی ١٩٧٢دا لەلایەن پیاوانی ئەمنی عێراقەوە گیرا، نزیکەی هەشت مانگ لە زیندانی "ئەبو غرێب" لەژێر لێکۆڵینەوە و ئەشکەنجەدا هێشتیانەوە. ئەو جگە لە تاهیری گاردی، کەسی دیکەی لەگەڵدا نەبوو. تاهیر درێژەی ئەو لێکۆڵینەوە و ئەشکەنجەدانەی لە وتووێژێکدا باسکردووە و دەڵێت: "لە زیندانی قەسری نیهایە... تا کاک ئەحمەد مرد پێکەوە بووین، هیچ کەسی دیکەمان لەگەڵ نەبوو. دیوەکانیش ٢ میتر لە ٢ میتردا بوون... لە دیوەکەی چاویان کە کردینەوە هەموو گیانمان بە لێدان شین و ڕەش ببۆوە. ئەحمەد زۆر لە من خرابتر بوو. پرسیم کە بۆ وا ناڕەحەتی و نەفەست نایە؟ گوتی یەک نەفەر لەسەر سینگم دانیشتووە، قورسایی ئەو کە نازانم ئینسان بوو یا بەرد بوو، ئەمنی کوشت. پاش مانگێک کەمتر کاک ئەحمەدیان برد. دوایە کە هێنایانەوە حاڵی زۆر خراپ بوو و خێرا خێرا هەناسەی دەکێشا. گریانم بۆی دەهات... لێم پرسی چییان لێکردی، گوتی: کوشتیانم! هەرچی ئەمن لەگەڵ خۆم لە بەغدا کردوومە ئەویان لێ پرسیوم! گوتیان تۆ هاوکاری مەلا مستەفات کردووە. گوتم: نەمکردووە، پێشتر کردوومە و دەبێ بیکەم و من پەناهەندەی سیاسییم و وەزیفەشە، دژی شای ئێران بم، نەک دژی ئێوە... ئەوەی ئێوە لەگەڵ ئەمنی دەکەن تاتار و هیتلەریش نەیکردووە... یەکیان گوتی: ئەحمەد تۆ زۆر زمانت درێژە ئێرە لای مەلا مستەفا نییە".

تاهیر لە وتووێژە کەیدا بەدرێژی باس لە ئەشکەنجەدانی ئەحمەد تۆفیق و خۆی دەکات کە چۆن نینۆکەکانی قاچیان دەرهێناون، دواتر دێتەسەر چوونی سەعدون غەیدان و عبدالخاق سامەڕایی بۆلای ئەحمەد تۆفیق، چۆن داوای ئەوەیان لە

ئەحمەد کردووە گەر وتار دژی مەلا مستەفا بنووسێت ئازادی دەکەن. تاهیر دەڵێت: "ئەحمەد تۆفیق گوتی: ئێستاش بڵێن لەسەر شای بنووسە. هیچیشم نەدەنێ دەینووسم، بەڵام قامکەکانیشم بدەم لەسەر مەلا مستەفا ئەوەی داوای لێدەکەم ناینووسم... ئەوە لەمن بەدوورە! ئەوانەی ئەهلی کەیفن، ئەوانەی دەتوانن،

ئەمن ناتوانم. ئەمن نانی میللەتی کوردم خواردووە، چاویشم بە نانی ئەوان پشکوتووە، قەولیشم بەوان داوە کە لەسەر ئەوان بمرم خیانەتیان پێ ناکەم... ئەمن چەندەی لەو زیندانەیدا بم ئیحترامم دەمێنی بەڵام ئەگەر بێم مەقالەیەکی بۆ ئێوە بنووسم دەبم بە پووشی بەر ڕۆژی. ئەوەندەو کار بە منە تا مەقالەکەی دەنووسم و ئیمزای دەکەم. دواتر دەڵێن ئیمزای عەبدوڵڵا ئیسحاقی یە. پاشان فڕێم دەدەنە دەرێ و لە دنیاش ئابڕووم نامێنێ. لێرەدا دەبم و ئەرزیشم زۆر زیاترە... هەر شتێکی بیڵێن بە قسەتان دەکەم، بەڵام بە دژی میللەتی کورد لە عێراق یا تورکیا، سوریە و ئێرانیش نە بە عەمەل و قسە هیچ شتێک ناکەم... من مردن هەڵدەبژێرم نەک ژینی خوێڕیانە و سەرشۆڕی. بۆ مانی دنیا و تەمەن و نان، شەرەف و عیزەتی ئینسانی و کوردی لەژێر پێ نانێم".

سەبارەت بە مەرگی ئەحمەد تۆفیق، تاهیر دەڵێت: "سێ، چوار جاریان ئەشکەنجە کردەوە... جارێکی دیکە شەوێک پێکەوە بردیانین... لەگەڵ کاک ئەحمەد هاتینەوە دیوەکان. گوتم: کاک ئەحمەد، چۆنی؟ چییان لێ پرسی؟ گوتی: ئەمن هەموو سەفحەکانم ئیمزا کردووە، هەر سەفحەی ئیعدامێکە، ١٥ سەفحەیە. بۆخۆم خوێندوومەتەوە. بەو پەروەندەیەی کە لە دادگایە بۆم سازکراوە، ئەگەر بڵێم مەلاییکەتم، بە شەیتان دەردەچم. گوتم: موتەهەم بە چی کراوی؟ گوتی: کۆمەک بە مەلا مستەفا بارزانی و هێنانی خەبەرنیگاری خەبەرگوزاری ڕۆیتێرز، دانا ئادام ئیشمیت، و خیانەت بە عێراق و گوتی هەرچی کردوومە و گوتووومە بە بەعسییەکان گەیشتۆتەوە... دواتر کاک ئەحمەد هیچی نەدەخوارد، ئەوە هەشتەم مانگە و کاک ئەحمەد سەروبەندی گیاندەرچوونی بوو. شەوێکی گوتی: تاهیر وەرە دانیشە. ئەمڕۆ سەیرە چاک چاک بوومەوە. هیچ جێگایەکم نایەشێ. جێگایەکم بۆ ڕاخە. بۆم ڕاخست، دەستم لە لاقی دا سارد و عاددی بوو، گوتی: مانتە، ئەو دەرکەیەی لەو کابرایانە بکەوە، دێنە ژووری!! گوتم کاکە، ئەوە تۆ قسان دەپڕوکێنی. ئاخر ئەو دەرکە لە دەرێ ڕا داخراوە. گوتی:

ئەگەر وایە لاقت وەبن سەرم بدە، بن سەرم نەوییە. لاقم بۆ درێژ کرد و گوتی: زۆر خۆشە. هەر هێندەی پێ نەچوو، چاوەکانی وێک نان و هەناسەی نەما و شەهید بوو. هەرچی بانگم کرد هیچ دەنگی نەهات. لاقم لەبن سەری دەرهێنا و لەسەر پەتووەکەم دانا و ملم نا لە گریان، یەک بە خۆم بە دەنگی بەرز دەستم بە گریان کرد... ئەوە بەهاری ١٩٧٣ی زایینی بوو... تەرمی کاک ئەحمەدیان برد و نازانم چی بەسەر هات و چیان لێکرد".

ئەحمەد تۆفیق چون بە ڕەبەنی مابۆوە و ژنی نەهێنابوو، پاش مەرگی کەسی لەپاش بەجێ نەما، لە ژیانیدا زۆر کەس پێیان خۆش بوو خزمایەتی لەگەڵدا بکەن، بەڵام ئەحمەد بڕیاری هاوسەرگیری هەمیشەیی لەگەڵ وڵاتەکەی دابوو، وەک شمیدت دەڵێت: "ئەو باسی ئەو کچانەی دەکرد لە پراگ چاوی پێیان کەوتبوو و گوتی:

"لەڕاستیدا من یەک خۆشەویستم هەیە، ئەویش خۆشەویستی وڵاتەکەمە".

ئەم کورتە ژیننامەیە لە: ژیان و تێکۆشانی سیاسیی ئەحمەد تۆفیق (١٩٣١ - ١٩٧٣)
لە نووسینی د. یاسین سەردەشتی وەرگێڕاوە

مەلا قادر ویردی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی کۆنفڕانسی سێیەم

ڕۆژی سێی مانگی جۆزەردانی ساڵی ١٣٢٤ (٢٣ی مای ١٩٤٦ی ز) لە ئاوایی مەریجەلانی ناوچەی بانە لە بنەماڵەیەکی ئایینی و نیشتمان پەروەردا، کۆرپەیەڵەیەک چاوی بۆ ژیان کردەوە و لەسەر نەریتی کوردەواری کۆڕێکیان بۆ گرت و ناویان نا قادر.

قادر، کوڕی مامۆستا مەلا ڕەحیمی ویردی بوو کە لە کۆڕی خەبات و تێکۆشان لە ڕیزی حیزبی دیموکراتدا بە «میرزا ئەحمەد» ناسرابوو، تا ئێستاش فیداکارییەکانی هەر لەسەر زاری شۆڕشگێڕانی حیزب و نیشتمانە.

قادری ویردی لەو بنەماڵەیەدا هەڵی دا و بەخۆداهات و «شیلەی نیشتمانپەروەری و گەلدۆستی لەگەڵ شیری دایکیدا مژیبوو». قادر دوای بڕینی قۆناغی ساوایی لە خزمەتی باوکیدا پەرتووکە سەرەتاییەکانی خوێندن و دواتر وەک هەموو فەقێ و مامۆستایانی کوردەواری ڕووی کردە حوجرە و بە ڕەسمی بوو بە فەقێ و لە ناوچەی بانە هەتا قۆناغی سووختەیی بڕی و دواتر، بەدوای فێربوونی زانستدا شار و گوند و ناوچەکانی کوردستان گەڕا و هەتاکوو خەرمانی زانستی خۆیی دەوڵەمەندتر کرد و پێگەیشت. ئەو گەڕان و ئاشنابوونەی بە ژیانی پڕ لە کوێرەوەریی زەحمەتکێشانی نەتەوەکەی و، زوڵم و زۆریی ڕێژیمی دژ بە کوردی پاشایەتی، بوو بەهۆی ئەوە کە ڕۆژانە بیر لەو زامە بەسۆیەی گەلە بەشمەینەتەکەی بکاتەوە و وەک بریندێکی بێ هەتوان بەدەستیەوە بنالێنێ. هەر ئەوەش بوو بە هۆی ئەوەیکە پێش وەرگرتنی بڕوانامەکەی واز لە خوێندن بێنێ و بڕواتە ڕیزی ئەو خەباتکارانەی کە لە قوتابخانەی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا بوونەتە

خەمخۆری ڕاستەقینەی گەل و نیشتمانەکەیان و بێ منەتانە گیان لەسەر دەستن.

مەلا قادر وبردی، لە ساڵی ١٣٤٢ی هەتاوی (١٩٦٣ز) بە ڕەسمی بوو بە ئەندامی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان و لە شانە نهێنییەکانی حیزبدا سازمان درا، ئیتر لەودەمەوە دەستی لە ژیانی ئاسایی خۆی هەڵگرت و، هەموو کات و ساتی ژیانی سەربەرزانەی بۆ خزمەت بە حیزب و گەلەکەی و، وەدیهێنانی ئامانجە پیرۆزەکانی تەرخان کرد. ئەوینی نیشتمانپەروەری و گەلدۆستی بە ڕادەیەک ئاوێتەی ژیانی ببوو، کە هەموو ئاوات و خۆزگەکانی لە سەرکەوتنی حیزب و بە ئاوات گەیشتنی گەلە بەشمەینەتەکەیدا کۆ کردبوونەوە.

مەلا قادر وبردی لە پێناوی گەشەپێدانی تەشکیلاتی حیزبەکەیدا شەویشی بە دەم ڕۆژەوە دابوو. بێپشوودان و حەسانەوە هەوڵی دەدا و ببوو بە چەقڵی چاوی بەرماوخۆرانی ڕێژیم و هەر بۆیەش جاش و ساواکییەکان شوێن پێیان هەڵگرت و، ساڵی ١٣٤٥ی هەتاوی (١٩٦٦ز) لەلایەن ئەو سازمانەوە لە شاری بانە گیرا و ڕاپێچی چاڵەڕەشەکان درا و خرایە ژێر ئازار و ئەشکەنجەوە.

جەللادەکانی ڕێژیمی شا بە درندانەترین شێوە هەوڵیان دەدا کە ئەو ڕۆڵەیەی دێموکرات بەچۆک دابێنن و نەهێنییەکانی پێ ئاشکرا بکەن، بەڵام قادری خاوەن باوەڕ و ئیرادە، زۆر لەوە بە جەرگتر و بە ئەمەگتر بوو کە لە بەرانبەر ئازار و ئەشکەنجەدا بەچۆکدا بێ و مل بۆ ویستە چەپەڵەکانی ساواک کەچ بکا و هاوکارییان بکا، لە ژێر ئەشکەنجەدا بریندار بوو، ڕەنج و ئازار و لێدانی قەبووڵ کرد، بەڵام لێوی لە ئاست درکاندنی نهێنییەکان هەڵ نەپچڕی و هیچی بۆ نەدرکاندن. قادری وبردی بەخۆڕاگری و ئیرادەی پۆڵایینی، توانی چۆک بە دوژمنانی ئازادیدا بدا و، پاش ئەوەی نەیانتوانی بەڵگەیەکی لێ وەدەست بێنن، بە ناچار دوای چەند مانگ ڕاگرتن و ئازار و ئەشکەنجە ئازادیان کرد. دوای ئازادبوونیشی کە مەیدانی حەوانەوەیان لێ بەرتەسک کردبوویەوە و بێپسانەوە لە ژێر چاوەدێریدا بوو، بەناچاری ڕۆژهەڵاتی بەجێهێشت و ڕووی کردە باشووری کوردستان و لە ڕیزی هاوسەنگەرانیدا چەکی شەرەفی پێشمەرگایەتیی کردە شان و تێکۆشانی ئاشکرای دەست پێکرد.

گرتن و لێدان، ئازار و ئەشکەنجە، دەربەدەری و ئاوارەیی و دووری لە زێد و نیشتمان و خاووخێزان، نەک هەر نەیانتوانی کار بکەنە سەر ئیرادەی پۆڵایین و ئیمانی بەهێزی قادر وبردی، بەڵکوو کردەوەی درندانەی جەللادە خوێنڕێژەکانی ڕێژیمی حەمەڕەزاشا، ئەویان لەسەر درێژەدان بە خەبات لە پێناوی ئازادی و دێموکراسی و، ڕزگارکردنی نەتەوەکەی لە زوڵم و چەوسانەوە، شێلگیرتر و پێداگرتر کرد. ئەو مکووڕی و کۆڵنەدانەی مامۆستا، بوو بە یەکێک لەو ئیمتیازانەی کە لە

کۆنفڕانسی سێیەمدا کە لە ٣١ی جۆزەردانی ١٣٥٠ (٢١ی جوونی ١٩٧١ز) لە شاری کۆیە باشووری کوردستان گیرا بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان هەڵبژێردرێ و ئەرکی قورستر بکەوێتە سەر شانی.

مامۆستا مەلا قادر وردی لەو پۆستە گرینگەشدا بە کردەوە لێوەشاوەیی خۆی نیشان دا و، وەک تێکۆشەرێکی نموونە و ماندووبی نەناس، بێ پشوودان و حەسانەوە، لە ڕێی بەختەوەریی گەلە بەشخوراوەکەی و، وەدیهێنانی ئامانجەکانی حیزبی دێموکرات و ئازادی و دێموکراسیدا تێ کۆشا و خەباتی درێژە پێ دا.

نەمر قادر ویردی لە خەباتی نەهێنیی پاش سەرکوتکرانی بزووتنەوەی چەکدارانەی ساڵەکانی ٤٦ و ٤٧ی هەتاوی، ئازایەتییەکی کەمویّنەی لەخۆی نیشان دا. لەحاڵێکدا ڕێژیمی پاشایەتی کە لە سەرکەوتنی سەرکوتی ئەو ڕاپەڕینە شایی لە دڵی پڕ لە کینەیدا دەگەڕا و، لە تێهەڵچوونەوەی خەباتگێڕانی دێموکرات زراوی چووبوو و، هەموو سنووردکانی بە جاش و ئەرتەشی دژی گەلی تەنیبوو، قادر ویردی کە ئەوکات لە کوردستانی باشوور دەژیا، بە خۆی و دەمانچەیەکەوە هەمیشە بۆ پێوەندیگرتن لەگەڵ گوند نشینەکانی نێوخۆی وڵات لە پێوەندی و هاتوچۆدا بوو.

سەرەڕای ئەوەی کە باشترین پێوەندیی تەشکیلاتیی لە ناوچەی بانە پێک هێنابوو، بۆ ناوچەکانی دیکەش پەڕی هەڵدەویشتبوو. ڕێژیمی پاشایەتی لەو پێوەندیگرتنە تووندوتۆڵە بە تەواوی ترسی لێ نیشتبوو، هەر بۆیە هەنگاو بە هەنگاو لە دووی دەگەڕا هەتا لە ئاکامدا لە بەهاری ساڵی ١٣٥٢ی هەتاوی (١٩٧٣ی ز) کە بۆ کارێکی تەشکیلاتی سەردانی شاری بانەی کردبوو و لە ماڵی یەکێک لە ئەندامە نهێنییەکانی حیزبدا بە ناوی عەزیز مابوویەوە، بە هۆی ڕاپۆرتی خۆفرۆشێکی ئەو شارە لەکاتی دەرچوون درانە بەر دەستڕێژی گولە و دەستبەجێ مامۆستا گیانی لە دەست دا و چووە ڕیزی کاروانی شەهیدانی گەلەوە.

قادری ویردی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنفرانسی سێهەمی حیزبی دێموکرات کە بۆ کارێکی تەشکیلاتی سەردانی شاری بانەی کردبوو ٢ی خاکەلێوەی ١٣٥٢ی هەتاوی = ٢٢ی مارچی ١٩٧٣ی زایینی؛ لە نیو شاری بانە بەهۆی دەستڕێژی خۆفرۆشێکەوە شەهید کرا.

یادی بەرز و سەنگەری ئاوەدان.

عادڵ مەحموودی - سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد

شەهید سەرگورد حەبیب اللە عەبباسی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم

سەرگورد حەبیب اللە عەبباسی یەکێک لە ئەفسەرانی ئازادیخوازی کوردی خەڵکی مەهاباد بوو. ئەو لە کاتی ڕاپەڕینی گەلانی ئێران دا لە خزمەتی دەکرد. هەر لەوێ لە گەڵ حیزبی دێموکرات پێوەندیی گرت و وەک لایەنگرێکی چالاک دەستی کرد بە تێکۆشان. پاش سەرکەوتنی شۆڕش گەرایەوە مەهاباد و لە بەرنامە دانان بۆ گرتنی پادگانی مەهاباد دا نەخشێکی بەرچاوی یاری کرد.

لە شەڕی سێ مانگەی ساڵی ١٣٥٨(١٩٧٩ی ز) دا خزمەتی گەورەی بە پێگەیاندنی پێشمەرگە کرد و لە بەرەکانی شەڕیش دا لە هەر جێ یەک پێویست بـا، ئامادەی خزمەت و فیداکاری بوو. بۆیە بوو بە خۆشەویستی ئەندامانی حیزب و کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و لە کۆنگرەی چوارەمی حیزب کە لە ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨ (١٩ی فێبریوێری ١٩٨٠) لە شاری مەهاباد بەڕێوچوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێرا.

دوای کۆنگرە سەرگورد عەبباسی بوو بە بەرپرسی شووڕای نیزامیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە مەهاباد. دۆژمن زۆری لێ دەخەفتا و هەمیشە لە پیلانگێران دا بوو بۆ ئەوەی بتوانی لە نێوی بەرێ.

سەرەنجام کۆماری ئیسلامی زەفەری پێ برد. ڕۆژی ٣١ی خەرمانانی ١٣٥٩ (٢٢ی سێپتەمبەری ١٩٨٠ی ز) پاسدارێکی

خەڵکی ورمێ کە گۆیا دۆستی سەرگورد و عامیلی نفووزیی ئەو لە نێو ڕێژیم دابوو لە گەڵ پاسدارێکی دیکە دەچنە شووڕای نیزامی و داوای چاوپێکەوتنی سەرگورد دەکەن. سەرگورد ئیجازەی چاوپێکەوتن بە بەناو "هاوکار"ەکەی خۆی دەدا و کابرا بە چەکێکی ئوتوماتیکەوە ڕێگای دەدرێ بچێتە ژووری دەرگورد. پاش چەند دەقیقە ناوبراو دەسڕێژ لە سەرگورد و هاوکارەکانی دەکا و دەسبەجێ سەرگورد و هاوکارێکی بە ناوی سەروان ئەحمەد چەلەبی دەکوژێ و دەردەپەڕێ.(١)

پاش ئەنجامی ئەو عەمەلیاتە هەر دوو پاسدار بەرەو پادگانی مەهاباد ڕا دەکەن و پێشمەرگەکانیش وەدوایان دەکەون. لە ئاکامی تەقەی پێشمەرگەکان دا پاسدارێک دوکۆژرێ. بەڵام تاوانباری ئەسڵی خۆی دەگەیەنێتە پادگانی مەهاباد. مەرگی سەرگورد عەبباسی داخێکی گرانی لەسەر دڵی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان دانا و سەنەدێکی دیکەی خستە سەر پەروەندەی پڕ لە غەدر و خەیانەتی دەسەڵاتدارانی ئێران و بەتایبەتی ڕێژیمی تیرۆریست پەروەری ئاخوندی.

بۆ حەقیقەت میژوو دەبێ بگوترێ ساڵی ١٣٦١ موجاهیدینی گەلی ئێران لە نێو شاری ورمێ ئەو تاوانبارەیان بە سزای کردەوەی خەیانەتکارانەی خۆی گەیاند.

سەرچاوە نیو سەدە تێکۆشان - مامۆستا حەسەنزادە

شەهید سەروان ئەحمەد جاویدفەر ناسراو بە(کاک هەژار): ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی کۆنگرەی پێنجەم

ڕەنگ بێ نەتوانیین بەچەند دێڕێک ئاوڕدانەوێک لەژیانی تێکۆشەرێک کە هەموو پلەو مقامو خۆشیەکانی ژیانی بۆ ئازادی نەتەوەکەی وەلا نا باس بکەین. ئەگەرچی تێکۆشانی سیاسیی ئەو لە ریزی خەباتگێڕان کەم بوو چونکی مەرگ مەودای نەدا توانا پڕلە ئەزموونەکەی بەتەواوی بە هاوسەنگەرانی بڵێتەوە. بەڵام لەم دەرفەتەدا ئەم چەند دێرەی خوارەوە لە لایەک وەبیرهێنانەوەی یەکێک لەرووپەڕە پڕلە فیداکاریو قارەمانەتییەکانی هێزی پیشمەرگەی کوردستانە کە لەودا فەرماندەیەکی دیکەی گەلی قارەمانی کورد وێڕای تۆمار کردنی داستانێک لە پارێزگاری لە نیشتمان، لە روو بەڕوو بوونەوە لەگەڵ سپای داگیرکەرو دژی کورد گیانی بەختی سەربەرزیو بەختەوەریی وڵاتەکەی کرد. لەلایەکی دیکەشەوە دەرفەتێکە بۆ یاد کردنەوە لەناو قارەمانەتیی یەکێک لە فەرماندەرە شەهیدەکانی هێزی پیشمەرگەی کوردستان. دوای کۆنگرە ٥ بە پێی بڕیاری حیزب ڕەوانەی ناوچەی بانە کراو لەم مەڵبەندە دابوو لەڕۆژی ٢٢ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی پیش بە پەلاماری دوژمن بگرنو تێکی بشکێنن ئەحمەد جاوید فەر ناسراو بە کاک هەژار بووە هەوێنی تۆمار کردنی ئەم لاپەڕە زێڕینەو مەزنترین سەرمایە واتە گیانیان بەخشی، تا شانازیی بەرگری لەخاکو نیشتمانو سەروەریی کوردستانی پێ ببڕێ.

سەروان ئەحمەد جاویدفەڕ ناسراو بە کاک هەژار لەسالی ١٣٣٠ی هەتاوی لە دەشتی پڕ پیتو بەرەکەتی ناوچەی شاروێرانی مەهاباد لە ئاوایی قومقەلا چاوی بۆ دنیای ڕوون کردەوە. بەرە بەرە لە باوەشی دایکی خۆشەویستیدا پێی گرتو لە تەمەنی ٧ ساڵان ڕەوانەی قوتابخانە کراو وێڕای منداڵە چاوگەشەکانی ئاوایی دەستی بە دەرس خوێندن کرد، قۆناغەکانی خوێندنی زۆر زیرەکانە بڕی، پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن ڕەوانەی شاری مەهاباد کراو تا دیپلۆم لەشاری مەهاباد درێژەی بەخوێندن دا.

لەساڵی ١٣٤٩ دوای سەربازی لە زانکۆی ئەفسەریی تاران وەرگیرا، پاش تەواو کردنی دەورەکەی بوو بە ئەفسەرێکی لێهاتوو کە لە نێو ئەرتەشدا کاری دەکرد. لەو ماوەیەدا کە لە ئەرتەش دابوو بەتەواوی بۆی دەرکەوتبوو کە ڕێژیمی پاشایەتی چەندەی جیاوازیی لە نێوان نەتەوەکاندا دەنێ، بۆیە سەروان ئەحمەدی جاویدفەڕ هەمیشە لەبەرامبەر ناعەدالەتییەکاندا ڕادەوەستا.

لە سەرەتای شۆڕشی گەلانی ئێران لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاویدا پێوەندی نەهێنی بە حیزبەوە گرت، ئەوە دەرفەتێک بوو بۆ کاک هەژار کە بتوانێ لە گەڵ نەتەوەکەی بژی، یا لە گەڵ ئەوان بەسەربەستی بژی یا سەری بۆ ڕزگاری ئەوان دانێ. بۆیە بڕیاریدا ئەرتەشی ڕێژیمی تازە بەدەسەلات گەیشتووی کۆماری ئیسلامی بەجێ بێڵێو هەر لەیەکەم هاویشتنی تیری نەگەبەتی بۆ سەر خەڵکی کوردستان، کاک هەژار قۆڵی هیممەتی لێهەڵماڵیو چەکی پاراستنی نەتەوەکەی کردەشانو، بوو بە پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتی کوردستان. ئەو زۆر زوو بۆ سازماندانو ڕێکو پێکردنی هێزی پێشمەرگە دەست بەکار بوو، لە سەرەتا وەک جێگری هێزی پێشەواو پاشان وەک فەرماندەری ئەو هێزە دیاری کرا.

سەروان ئەحمەدی جاویدفەڕ، کە لە خەباتی ڕزگاریخوازی کوردستاندا ناوی هەژاری لەسەر دانرا. هەر لەو ماوەیەدا کە کاری فەرماندەری دەکرد ڕۆڵێکی گرینگ وکاریگەری لەڕێکخستنو سازماندانو کارلێهاتوویی پێشمەرگەکانی ناوچەی مەهابادا گێڕا.

کاک هەژار ئەگەرچی لە بنەماڵەیەکی هەژاری گوندی قومقەڵا لە دایک بوو بەڵام هەژاری هەژارانی کوردستان بوو، بۆ ئەوان ژیا، بۆ ئەوان خەباتی کرد، هەر لە ڕێگای سەربەستی ئەوان گەورەترین سەرمایەی ژیانی واتە گیانی پێشکەش بەوان کرد.

هەژاری قارەمانو پێشمەرگە، فەرماندەیەکی لێهاتوو، بەمشوور، بەورە و بە ئەزموون، خەباتکارێکی چاونەترسو بوێر بوو. پێشمەرگەیەک بە مانای واقعی پێشمەرگە بۆ گەڵو نیشتمان، کەسایەتیەکی پاکو خاکی. بیرێکی پڕ هیواو بڕوا، فەرماندەیەکی هەڵسووڕو چالاک، تووندوتۆڵ، گەڵالەدارێژێکی بە ئەزموون کە هەر ئەرکێکی بەڕێوەی بردبایە پڕ دەسکەوت بوو.

کاک هەژار هەموو خۆشییەکانی ژیانی وەلانا بوو، بۆ ئەوە خۆشی ئەوو بنەماڵەکەی بە خۆشییەکانی گەلەکەی بسترابۆوە. پێی وابوو ئەگەر ئەوان لە خۆشی دابن چارەنووسی بنەماڵەکەشی لەگەڵ ئەوان گرێ دراوە بۆیەش بەردەوام بۆ گەل و

نیشتمان خەباتی بێ‌پسانەوەی درێژە دەدا. ئەو ئامادە بوو بەرگی پڕلە ئەستێرەداری نیزامیی و پلەو پایەی سەروانی و سەرهەنگی وەلانێ، بۆ ئەوە شانازی پێشمەرگایەتی پێ ببڕێت بە بەرگی خاکی پێشمەرگایەتی گۆڕییەوەو شانازیشی پێوە دەکرد.

کاک هەژار تەنیا فەرماندەی قارەمان نەبوو بەڵکوو کادرێکی سیاسی بەتوانای لە ماوەیەکی کورتدا لێ دروست بوو. هەر بۆیە لە ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی کاک هەژار دەنگی متمانەی هێناوەو لە کۆنگرەی پێنجەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانەدا بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی حیزب هەڵبژێردرا. تەنیا دوو ڕۆژ دوای هەڵبژێرانی بە ئەندامەتیی کۆمیتەی ناوەندیو مانەوە لە پۆستی فەرماندەریی هێزی شەهید پێشەوادا لە لایەن دەفتەری سیاسیەوە مەئموریەتی پێ دەدرێ کە بۆ یارمەتی هێزی شەهیدانی وردی لە ناوچەی بانە کە ئەوکات بە هەموو شێوەیەک پەلامار درابوو وەڕێ کەوت. کاک هەژار لەگەڵ ژمارەیەک لە پێشمەرگەکانی هێزی شەهید پێشەوا بۆ یارمەتیدان بە کۆمیتەی شارستانی بانەو هێزی شەهیدانی وردی رووبان لەو ناوچەیە کرد.

ئەگەرچی کاک هەژار فەرماندەی هێزی پێشمەرگە بوو، بەڵام خزمەتکردنی و لە خۆبایی نەبوون، ببوونە کولتورو ئەخلاقی ئینسانیو شۆڕشگێڕی ژیانی. کەم کەس دەیتوانی کاک هەژار لە پێشمەرگەیەکی سادە جیا بکاتەوە، چونکی هەروەک ئەوان دەژیا، وەک ئەوان هەستانو دانیشنو بەرگو خواردن و خەوتنی قەت لە پێشمەرگەیەکی ئاسایی جیا نەبوو.

هاوسەنگەرێکی بەمجۆرە لە بیرەوەرییەکانیدا دەنووسێ.

"کاک هەژار بڕوایەکی قووڵی بەو ڕێبازە بوو کە گرتبوویە بەرو بە ئیمان بە بڕواوە بەرگی پیرۆزی پێشمەگایەتی کردە بەر، لە پێناو وەدیهاتنی ئامانجەکانی گەلی کوردی هەژار ئامادەی هەموو قوربانی دانێک بوو هەمیشە دەی گوت" بەرخی نێر بۆ سەربڕێنە."هەر بۆیە لە جیاتی باوەشی گەرمی تازە بووکی ژیانی، سەری وەسەرینی بەردینی چیای کوردستان کردو کوڕە کۆڕپەڵە جگەرگۆشەی بەرمەکانی بە باوەشی دایکێکی هەناسەساردو بێ هاوسەر ئەسپاردو خۆشەویستی ئەوانی خستە سەر هەموو کۆڕپەڵە و زارۆکەکانی کوردستان. بەڵام لە دەوڵەمەندیەکی گەورەو پڕ لەشانازی بە پانایی دەشتەکانو بەرزایی چیاکانو خوڕەی ڕووبارەکانی کوردستان و بۆنی گوڵەگەنمەکانی جووتیاران و هەموو تەقەو نرکەی خەباتکارانی کوردستان ماڵئاوایی لە گەل و نیشتمان کرد.

هەموو وەک برا چاویان لێدەکرد. هەموو ڕێزیان دەگرت، وەک ڕێز لە ڕێزداران. هەموو خۆشیان دەویست بە مانای

خۆشەویستی پاک و بێ ڕیا. هەموو هیوایان پێی بوو، بەڵام نەک هیوای کاتی، هیوای هەمیشەگیو سەرکەوتن، ئەو چاوسووری گەلەکەی و وەی پێشمەرگە و پێشرەوێکی خەباتکار بوو. قەت سەنگەری چۆل نەدەکردو لە هەموو بەرەکانی شەڕدا سەرکەوتوو بوو، قەت نەشکا. پرینسیپی شۆڕشگێڕیو بەرزی ئەخلاقی ئینسانی ئەوەندەی دیکەش خۆشەویسترو ڕێزدارتریان کردبوو، لەکۆڕو کۆبوونەوەکانداکەمتر قسەی دەکردو زۆرتر گوێی دەگرت چون هەردەم حەزی لە فێربوون بوو، لە هەموو کەس شت فێر دەبوو. پێشمەرگە و خەڵک سوێندی ڕاستیان بە سەرو ژیانی دەخوارد".

هاوڕێیەکی دیکە بەمجۆرە باسی کاک هەژار دەکا.

"گومانم نیە ئەو کەسانەی تەنیا جارێکیش ناوبراویان دیتبێ، هۆگرو تامەزرۆی کەسایەتی بەرزی ئەو ڕێبەرە شەهیدە نەبووبێن. کاک هەژار مرۆڤێکی خوێندەوار، وێچوو، بە هەیبەت و ماندویی نەناس، شۆڕشگێڕێکی کەم وێنە و نیشتیمانپەروەرێکی ڕاستەقینە بوو. جێگای متمانەی حیزب و کۆمەڵانی خەڵکی مەهابادو شارەکانی دەورو بەر بوو هەر وەتر خۆشەویستی وردو درشتی ناوچەکە بوو. بە شاهیدی گشت هاوڕێیانی، کاک هەژار یار و هاودەم و غەمخۆری خەڵکی هەژار و خۆشی لە ژیان نەدیتوو بوو. بە لە دەست دانی هەر ڕۆڵەیەکی کورد غەم و پەژارە هەڵیدەگرت و تەم و خەمی پێوە دیار بوو".

بەڵێ وەک ئاماژەی پێکرا بۆ مەئموریيەتی حیزبی ڕووی لە ناوچەی بانە کرد ڕۆژی ٢٠ی سەرماوەز سالّی ١٣٦٠ی هەتاوی لەگەڵ هێزی شەهیدانی وردی لە ناوچەی بانە بەرەنگاری هێزی کۆنەپەرستی بونەوەو پاش دوو ڕۆژ شەر دوژمنیان تیکشکاند، بەداخەدوە ڕۆژی ٢٢ی سەرماوەز لە کاتی ڕاونانی هێزی دوژمن کەوتە بەر پریشکی تۆپخانەی داگیرکەرانو شەهید بوو وەک بڕیاری دابوو یا بەسەربەستی دەژی یاسەری بۆ نەتەوەکەی دادەنێ. بەمجۆرە دوژمنی داخ لەدڵ کاک هەژاری هەژارانی لێئەستاندین کاک هەژار چوە ریزی کاروانی شەهیدانی کوردستانو لە گوندی لاچین بەخاکی نیشتمان سپێردرا.

سەرچاوە: کتێبی فەرماندەرانی شەهید - برایم چووکەڵی

شەهید عەبدوڵڵا بەهرامی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەم

عەبدوڵڵا بەهرامی ٢٩ی بانەمەری هەر ساڵێک یادی شەهیدبوونی هاوڕێی فیداکارو تێکۆشەر عەبدوڵڵا بەهرامی ئەندامی کومیتەی ناوەندی حیزبی دێموکراتی کوردستانە.

ڕۆژی ٢٩ی بانەمەڕی ساڵی ١٣٦٣ کوڕی شۆڕشگێڕی دێموکرات لەشەڕێکی سەختو نابەرامبەردا لەگەڵ هێزە سەرکوتکەرەکانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی ئێران لەناوچەی دیواندەرە لەگەڵ ٣ هاوسەنگەری دیکەی بە ناوەکانی سەدیق ئەندام، ئەنوەر شیلانانو حەمەی رامین بۆ هەمیشە چاوی لەسەر یەک داناو چرای تەمەنی کوژایەوەو تێکەڵ بە کاروانی سەربەرزیو سەروەری شەهیدانی سوور خەڵاتی کوردستان بوو.

عەبدوڵڵا بەهرامی چۆن پێی نایە مەیدانی خەباتو تا دوا هەناسەکانی ژیان ئەو مەیدانەو ئەو ڕێگا پیرۆزەی بە شانازییەوە پێواو سەرئەنجان چۆن ڕێگاو ڕێبازی بۆ هاوسەنگەرانی بە جێ هێشت؟ باسی ژیانی دڵسۆزو نیشتمانپەروەرێک دەکەین کە هەموو پێی خۆشە بزانێو شارەزای دەردو ڕەنجەکانی، ژیانو بەسەرهات، هەورازو نشیوی خەباتی شۆڕشگێڕێک بێ، کە لەپێناوی ئازادیو ڕزگاری نەتەوەی بندەستی کورددا بەسەخاوەتەوە گیانی بەخشی.

عەبدوڵڵا بەهرامی ساڵی١٣٢٨ی هەتاوی لەشاری پاوە لەناوچەی هەورامان، لە بنەماڵەیەکی نیشتمانپەروەر چاوی بە

دنیای ڕوون کردەوە، لە داوێنی دایکێکی دڵپاکو ڕووسوور لە نێو سروشتی جوانو ڕازاوەی هەورامانداو گەورە بوو، بەرەبەرە کە گەورە بوو وێڕای ئەوە کە کوڕە گەورەی ماڵەوە بوو باوکی بۆ پەروەردە کردنی کۆڕپە خۆشەویستەکەی وەک زۆر منداڵی ئەو دەڤەرە ڕەوانەی قوتابخانە کراو بۆ ئەوەی ڕەنجی باوکی بەخەسارو بە بای دا نەداو زیرەکانەو دڵسۆزانە دەرسی خوێندو هاوینانیش بۆ ئەوەی لە ئێشو ئازارەکانی باوکی کەم کاتەوە قۆڵی لە کار هەڵدەماڵیو بتوانێ لانی کەم خەرجی خوێندنی خۆی دابین بکا. پاش تەواو کردنی پۆلی ٣ی ناوەندی، دەچێتە دانشسەرای کەشاوەرزی شاری کرماشان، پاش تەواو کردنی دانشسەرا، لە ئیدارەی کەشاوەرزی پاوە دامەزرا.

عەبدوڵڵا بەهرامی زەحمەتکێشی نەتەوەکەمان لە تەمەنی مێرمنداڵیەوە، هەستی پاکی نیشتمانپەروەریو رزگاری، لقوپۆی لەشی داگرتبوو، هەست بە زۆڵمو زۆریو بندەستی نەتەوەکەی هێنابوویە سەر ئەو بڕوایە کە کوردیش دەبێ بە سەربەستیو ئازادی بژیو دەسەڵاتی بە سەر چارەنووسی خۆیدا هەبێ. بۆیە حەولی دەدا کە فێری خوێندنو نووسین بە زمانی زگماکی بێ، شێعری شاعیرانی شۆڕشگێڕی کوردی لە بەر دەکردو هەستی خاوێنی خۆی پێ دەر دەبڕی.

عەبدوڵڵا بەهرامی لاوێکی وەرزشکاریش بوو وەرزش بۆ ئەو بیانوویەک بوو تا بتوانێ لەگەڵ وەرزشکارانی دیکە لە سەر هەژاریو بندەستی نەتەوەکەی بدوێو هەستی کوردایەتی لەنێو دڵو دەروونیاندا پێک بێنێ، ئەوە سەرەتایەک بوو بۆ ناوبراو کە زیاتر لەو بوارەدا هەوڵ بدا.

کارکردن لە ئیدارەی کشاوەرزیو پێوەندی نزیک لەگەڵ زەحمەتکێشانی وەرزێڕ، ناوبراویان زیاتر شارەزای دەردو ئازارەکانو خەمەکانی چەوساوانی کۆمەڵگاکەی کرد، ئەوە ئیمانو بڕوای لە دڵو دەروونیدا پێک هێنا کە بۆ کۆتایی هێنان بە بارودۆخی ژیانی نالەباری چەوساوان دەبێ خەبات بکرێ. هەمیشە چاوی لە شەپۆلی قینی شۆڕشگێڕانەی خەڵک بوو. بەڵام زۆری نەخایاندو تەمەنی ٢٩ساڵە بوو کە ئاواتی گەورەی هاتە دی، لافاوی ئاگرو خوێنو بێزاری کۆمەڵانی خەڵک لە شارو گوندەکان هاتە کوڵینو وێڕای خەڵک هەڵی کوتایە سەر دامو دەزگای ڕێژیمی پاشایەتیی دەنگی مێرانەی تێکەڵ بە هاواری زەحمەتکێشانی پاوە کردو ئاسەواری ڕێژیمی پاشایەتیان لەو ناوچەیەدا سڕییەوە.

بە ئاشکرابوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی کوردستان عەبدوڵڵا بەهرامی ئاسۆی ڕوونی رزگاری نەتەوەکەی لە دروشمەکانی حیزبی دێموکراتدا بەدی دەکرد بۆیە بێ ڕاوەستان وەک یەکەم کەس لەشاری پاوە پێوەندی بە حیزبەوە گرت، هەر لە یەکەم ڕۆژی دەست پێکردنی بەڵێنی بە حیزبو نەتەوەکەیدا کە تا وەدی هێنانی ئامانجەکانی نەتەوەکەی ساتێک لەخەباتو تێکۆشان نەوەستێ. حەولو تێکۆشانی عەولا بەهرامیو حەکیم ڕەزاییو هەموو دڵسۆزانی حیزبی لەشاری پاوە بوو

کە ناوی حیزبی دێموکرات لەهەموو ناوچەکانی هەورامان زار بەزار بگەڕێ و ببێتە خۆشەویستی خەڵکی زەحمەتکێشانی ئەو ناوچەیەو رووناکی خستە نێو دڵی پڕ لەئاواتی هەژارانی دەڤەری هەورامان.

مێژوو هیچکات لەبیر نەتەوەی زوڵم لێکراو ناچێتەوە، بە داخەوە بە هۆی پیلانی جۆراوجۆر شەڕی پاوە هەڵگیرساو نەیارانو دوژمنانی کورد لە نفوزی خۆشەویستی حیزبی دێموکرات لەنێو کۆمەڵانی خەڵکدا نەترەیان چوو بوو، بۆیە تاوانی ئەو شەڕەیان خستە سەر شانی حیزبی دێموکراتو خومەینی کۆنەپەرست راستەوخۆ فەرمانی جیهادی دژ بە خەڵکی کوردستانی دەرکردو حیزبیشی (منحلە) ڕاگەیاند. بۆیە هێزە دژی گەلییەکانی کۆماری ئیسلامی پەلاماری کوردستانیانداو دەیان تووڵە نەمامی کورد، بە بڕیاری بە ناو دادگای شۆڕش لەشاری پاوە، بە گوللەی پاسدارەکانی کۆماری ئیسلامیی لە بن دیواری ماڵەکانیان ویشک بوونو گوللەباران کران کە بۆ هەمیشە بوو بە پەڵەیەکی پڕ لە نەنگو سەر شۆڕی بە نێو چاوانی کۆماری ئیسلامییەوەو، بوو بە هۆی ئەوە نێوەرۆکو ماهییەتی کۆنەپەرستانەی زۆر زوو بۆ نەتەوەکانی ئێران دەر بکەوێ.

دوای کارەساتی پاوە عەبدوڵڵا بەهرامی وێڕای هاوسەنگەرانی بۆ درێژەدانی خەباتی شۆڕشگێڕانەی ڕووی کردە کەژو کێوە سەرکەشەکانی هەورامانو ئازایەتیو سووربوون لەسەر ڕێبازیو هەڵوێستی بەجێی بەرامبەر بە هەموو ئەو کەسانەی کە دەیان ویست بزووتنەوەی کورد بەلاڕێ دابەرن.

تایبەتمەندی هەرە بەرچاوی ڕۆڵەی تێکۆشەر، لێهاتوویی و کارزانی، ماندوو نەبوونی، سەداقەتو بیرو بڕوای پتەو قایمی ئەویان کردبووە خۆشەویستی خەڵکو هاوسەنگەرانی. هەر بۆیەش لە یەکەم کۆنفرانسی حیزبی لە هەورامان مەکۆی قارەمانەتی تێکۆشەرانی هێزی شاهۆ بە بەرپرسی کومیتەی شارستانی هەورامان دیاری کرا. زۆری نەخایاند لێوەشاوەیی و شایستەگی لەم بوارەشدا نیشانداو لەلایەن حیزبەوە وەک ئەندامی کۆمیسیونی تەشکیلات دیاری کرا.

عەبدوڵڵا بەهرامی بۆ جێبەجێ کردنی کارو بڕیاراتی حیزبی، ماندوویی نەدەناسیو بە عەلاقەیەکی زۆرەوە ئەرکی پێ ئەسپێردراوی ڕادەپەڕاندو لە هەر شوێنێکی کوردستان کاریان بۆ دیاری کردبایە بەوپەڕی سەداقەتو ڕێکوپێکی بەڕێوەی دەبرد. بەشداری عەبدوڵڵا بەهرامی لەشەڕی شنۆو خۆڕاگری ئەم ڕۆڵە پێشمەرگەیە لە بەرانبەر هێرشی بەناوبانگی ڕێژیم بۆ سەر ئەو ناوچەیە، جێگای تایبەتی لە ژیانی پێشمەرگایەتی عەبدوڵڵا بەهرامیدا هەیە.

عەبدوڵڵا بەهرامی لە کۆنگرەی ٥ی حیزب بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب هەڵبژێردراو وەک بەرپرسی کومیتەی

مەریوانو ئەندامی ناوەندی ئاژوان دیاری کرا. ئەو بە هەڵسووکەوتی جوامێرانەی، گوێگرتن بۆ هاوسەنگەرانی، ڕاگەیشتن بەدەردو مەرگیان، شەریکی ڕۆژی تەنگانەو ناخۆشییەکانیان بوو، بە هەموو وجوودییەوە هەستی بە ئیشو ئازارەکانی خەڵکی ناوچەی مەریوانیش کردبوو. ئەو تەنیا کادرێکی سیاسی نەبوو بەڵکوو پێشمەرگەیەکی ئازاو قارەمانیش بوو لە ڕۆژی تەنگانەدا هەستی بە مەسئوولییەت دەکردو بە لەسەرەخۆیی بڕیاری دەدا.

لەمانگی سەرماوەزی ١٣٦٢ کاتێک هێزەکانی کۆماری ئیسلامی پەلاماری ئاوایی بێسارانی ناوچەی ژاوەڕۆی مەریوانیدا لەو شەڕەدا بە داخەوە حیسام ئەسعەدی فەرماندەری هێزی زڕێباری مەریوان شەهید بوو. دوای شەهید بوونی حیسام، عەبدوڵلا بەهرامی بێ ئەوەی وەری لەدەست بدا جێی بەتاڵی شەهید حیسامی لەو ڕۆژەدا پڕ کردەوەو فەرماندەهی ئەو شەڕەی کردو هێزەکەی سازمان داوەو بەرپرسایەتێەکی کەم وێنە، لە هوشیاری ڕۆڵەی دێموکرات توانی ئەرکی سەختو دژوار لەو ڕۆژەدا بەڕێوە بەرێ.

عەبدوڵلا بەهرامی تەنیا ئەو داستانەی تۆمار نەکرد بوو. لە ٢٥ی گلاوێژی ساڵی ١٣٦٢ ڕۆژێکی دیکە، لەڕۆژە پڕ لەشانازییەکانی ژیانی پێشمەرگایەتی ئەو شەهیدەیە. ئێوارێی ٢٤ی گەلاوێژ پێشمەرگەکان، تا بەیانی ڕۆژی ٢٥ی گلاوێژ بۆ ماوەی ١٦ سەعات ڕێگایان بڕی، لە سەعات ٦ی بەیانی لەنێوان ئاوایییەکانی "کاکۆ زەکریا" و" دەرەهەر"ی ناوچەی بەرپلەی ساڕاڵ کەوتنە کەمینی دوژمنەوە لە یەکەم دەسڕێژدا سەلاح ئەحمەدی شەهید بوو، بەڵام فەرماندەری بەڕێوجێی عەولای بەهرامی، ئازایەتیو نەترسی ئەو فیداکارەو پێشمەرگەکان، توانیان گەمارۆی دوژمن تێک بشکێنێو ڕاویان بنێن. حەماسەو قارەمانەتی پێشمەرگەکانو فەرماندەهی ئەو نەمرە بەرادەیەک بوو کە عەبدوڵلا بەهرامی لەسەر گلکۆی شەهید سەلاح ڕووی لەهاوڕێیانی کرد گوتی "ئەوە تەنیا ئیمانی پێشمەرگە بوو کە دوژمنی شکاند بڵێنی بە سەلاح دەدەین تا سەر وەفاداری ڕێگای بین."

پێشمەرگەی ئازا، کادری بە ئیمان، فەرماندەی بە توانا، لە کۆنگرەی ٦ بۆوە بە ئەندامی کومیتەی ناوەندیو بە وزەو توانای پترو ئیمانێکی قوڵتر بە خەباتی نەتەوەکەی، وەک ئەندامی ناوەندی ئاژوان بۆ بەڕێوەبردنی ئەرکە پێ ئەسپێردراوەکانی بەرەو جنووبی کوردستان وەڕێ کەوت، لە گەڕانەوەی بۆ ناوچە هێندە تێنەپەڕیبوو کە هێزەکانی کۆماری ئیسلامی هێرشیان کردە سەر ناوچە ئازاد کراوەکانی دیواندەرە، کە پاش شەڕێکی قارەمانانە بە داخەوە وەک لە سەرەوە ئاماژەی پێکرا لە گوندی "نەرگەسەڵە"ی دیواندەرە گیانی پێشکەش بە رزگاری نەتەوەکەی کرد.

سەرچاوە: کتێبی فەرماندەرانی شەهید - برایم چووکەڵی

شەهید سەدیق فەرۆخییان: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەم

لەو کاتەدا کە گیانو جەستەی شەهیدان دوا ماچی لێکجیا بوونەوەی هەتاهەتایی یەکتر دەکەنو خوێنی گەشیان خاکی پیرۆزی وڵات ئاو دەدات، داری ئازادیی گەشە دەکا، چرۆی سەرکەوتن دەپشکوێ، شالووری سەرمەست بە دەنگی زۆڵالی گورانی (داری ئاڵا) دەڵێتو ژیانی ئاسوودەییو نوێ بوونەوەی دوارۆژی گەل دێتە پێکەنین. هەر بۆیەش ڕێگەیان نەپساوەو نەوە لەدوای نەوە بە باڵای میژووی ڕۆژگار یادیان تازە دەکەنەوەو دەبنە شاگردو ڕێبواری ڕێگایانو، ڕێگا بەردانیشیان بە نەمانی زۆردارانەوە دەبەستنەوە. هەڵۆ ئەگەر بەرز دەفڕێ لاسای بەرزیی شەهیدان دەکاتەوە. لەم بەرنامەیەدا یادی هەڵۆیەکی بەرزەفڕ دەکەینەوە، یادی شەهیدێک کە هەموو خۆشیەکانی ژیانی وەڵا ناو تا دوا هەناسەی ژیانی بە سەربەرزیی ژیا، ئەویش شەهید سەدیقی فەرۆخیانە لە ناوچەی سەقز.

هێشتا ئەو کوودەتا شوومەی کە دژی دەوڵەتی موسەدیق بەڕێوە چووبوو، دەنگوباسی لە ناو خەڵکدا مابوو و ڕێژیمی پاشایەتی بەرەبەرە دەسەڵاتی دیکتاتۆریی خۆی بە سەر وڵاتدا دەسەپاند کە لەو سەروبەندەداو لە هەلومەرجی نالەباری سیاسی ئەو کات واتە لە ساڵی ١٣٣٣ی هەتاوی، لە گوندی "کیسەڵان"ی سەرشیوی سەقز کۆڕپەیەک لە دایک دەبێ کە ناوی سەدیقی لەسەر دادەنێن. لە دایکبوونی سەدیق خۆشحاڵی لەڕادەبەدەری خستە ناو بنەماڵەو کەسوکارییەوەو وردە وردە لە ئامێزی دایکی خۆشەویستیدا گەورە و خرە کە بوو؛ تازە کاتی چوونی بۆ قوتابخانە دەهات کە ماڵیان بەرەو شاری سەقز کۆچی کردو لەوێ گیرسانەوە. هەر لە شاری سەقز مێشکی بە پیتەکانی ئەلف و بێ شارەزا بوون و وەک دەگوترێ

قوتابییەکی زیت و زۆر وریا و کراوە بووە. هەر بە هۆی ئەو تایبەتمەندی و بەهرانەی کە هەیبووە زۆر زوو هەستی بە سیاسەتی پڕ لە جیاوازی دانانی حکوومەتی حەمە ڕەزا شای پەهلەوی دەرهەق بە کورد کرد، بۆ وێنە ئەو سیاسەتە کە نەیدەهێشت لاوانی کورد لە قوتابخانە دا بە کوردی بخوێنن و جلوبەرگی کوردی لەبەر بکەن، هەستی خاوێنی کوردانەی لە ناخیدا جۆش درا. سەدیق فەڕوخیان ئەگەرچی بە تەمەن منداڵ بوو، بەڵام زۆر جار بابەتی سیاسی لە ناو قوتابخانەدا دەوروژاند و بۆ هاوپۆلەکانی شیدەکردەوە، لە قۆناغی دواناوەندی لە گەڵ چەند لاوی دیکەی سەقزی بێ ئەوەی سەر بە هیچ ڕێکخراوێکی سیاسی بن، لە ناو قوتابخانەکەیان دەستیان بە کاری سیاسی کرد.

سەدیق فەڕوخیان بەهۆی بەردەوامیی لە کاری سیاسی، ساڵی ١٣٥٥ی هەتاوی لەلایەن ساواکەوە دەست بەسەر دەکرێو بۆ ماوەی دوو ساڵو نیو لە زیندانی ڕێژیمی پاشایەتیدا ئەشکەنجە و ئازاری دەدەن. کاتێک لەساڵی ١٣٥٧ ڕاپەڕینی کۆمەڵانی خەڵکی ئێران دەستی پێکرد کۆمەڵێک زیندانی ئازاد کران، سەدیقی فەروخیان یەکێک لەو کەسانە بوو؛ ناوبراو هەر لە ڕۆژەکانی یەکەمی ئازادکرانییەوە پێوەندی بە حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە گرتو شەڕەفی ئەندامی حیزبی پێ بەخشراو دەستی بە تێکۆشان کردو هاتە ریزی ڕێبازی پڕ لە شانازی ڕێکخستنەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانەوەو هەوڵو تێکۆشانی بێوچانی خۆی بۆ ڕزگاری گەلەکەی دەست پێکرد.

ناوبراو لەساڵی ١٣٥٧ دوای تێکۆشانی ئاشکرای حیزب، لە سەرەتای ساڵی ١٣٥٨دا وەک ئەندامی کۆمیتەی شارستانی سەقز هەڵبژێردراو هاوکات مەسئوولییەتی نیزامیی ئەو ناوچەیەی پێئەسپێردرا. لەو مەسئوولییەتدا زۆر ڕووسوور هاتەدەرو بە لێوەشاوەیی خۆی نیشانیدا کە کوڕی ڕۆژی تەنگانەیە. سەدیق فەڕوخیان بە هۆی ئازایەتی لە شەڕەکاندا بەتایبەتی لە پاییزی ساڵی ١٣٥٨ لە جادەی نێوان سەقز - مەریوان زۆر بەتوندی بریندار بوو؛ هەر چەند برینەکەی قورس بوو، بەڵام پاش ساڕێژ بوونەوەی برینەکەی بێ ئەوەی تۆسقاڵێک کار بکاتە سەر وەی پوڵاییەنی، ئازاتر لە پێشوو گەڕایەوە مەیدانی خەباتو تێکۆشان و باشتر لە جاران قۆڵی لە کار و تێکۆشان هەڵماڵی و بەگژ دوژمنانی گەلەکەماندا چۆوە.

سەدیق فەڕوخیان بەهۆی بەڕێوەبردنی لێهاتووانەی ئەرکە دیاریکراوەکانی، لەساڵی ١٣٥٩ وەک ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی کۆمیتەی شارستانی سەقز هەڵبژێردرا، لەو پۆستەشدا ئەوپەڕی لێهاتوویی لە خۆی نیشاندا و تەنانەت لە کاتی جیابوونەوەی تاقمی ٧ کەسیدا زۆر بەتوندی دژی ئەوان وەستاوەو بەهەڵوێستی شۆڕشگێڕانەی بەرپەرچی دەدانەوە.

کارو تێکۆشان، ماندوویی‌نەناسی، بەدەم دەردو مەرگی خەڵکەوە بوون و سووربوون لە سەر خەبات، سەدیقی قارەمانو

خۆڕاگری لە کوورەی خەباتدا قاڵ کردبوو و ببوو بە خۆشەویستی کۆمەڵانی خەڵکی ناوچەی سەقزو هەوشار، هەر بۆیە لەساڵی ١٣٦٢ بە هۆی ئەزموونی کاری تەشکیلاتیو پێشمەرگایەتی وەک بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی هەوشار دیاری کرا. ژیانی سەدیقی فەرۆخیان لە ناوچەی هەوشار هەروەک پێشوو وەک پێشمەرگەکان وابوو، ئەو لە گەڵ پێشمەرگە دەژیا و هیچکات خۆی لە هاوسەنگەرانی جیا نەدەکردەوە. بۆ خەڵکو حیزبەکەی ژیا و لە پێناو سەربەستی خەڵک سەری دانا.

سەدیقی فەرۆخیان بە هۆی تواناکانی لە کۆنگرەی شەشی حیزبدا بە ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو لە یەکەم پلینۆمی دوای کۆنگرە لە ناوەندی ئاژوان کاری بۆ دیاری کرا، ناوبراو سەرەڕای کارکردن لە ناوەندی ئاژوان ڕاستەوخۆ بەرپرسایەتی کاری سیاسیو تەشکیلاتیو پێشمەرگەکانی ناوچەی هەوشاری پێسپێردرا، پاشان سەرپەرستی کۆمیتەی شارستانی سەقزیشی وەئەستۆ گرت. زانایی و ئازایەتیو چالاکیو لەخۆبوردوویی سەدیق بووە هۆی ئەوە کە لە نێو هاوسەنگەرانیدا وەک نموونەی حیزبیەکی هەڵسووڕو خۆشناو بناسرێ. هەر کارێکی پێئەسپێردرابایە بەباشی بەڕێوەی دەبرد و لە هیچ فیداکاریەک دریغیی نەدەکرد و بە کورتی لە بە ئەنجام گەیاندنی ئەرکی شۆڕشگێڕانەی زۆر شێلگیر بوو. توانایی لە بەڕێوەبردنی سیاسەتی نیشتمانپەروەرانەو شۆڕشگێڕانەی حیزبی دێموکرات، لێزانی، دڵسۆزی، هەوڵو تێکۆشانی بێوچان ئەویان کردبووە سیمایەکی جێگای متمانە لە نێو خەڵکی ناوچەدا.

سەدیقی فەرۆخیان هەم پێشمەرگە و هەم کادرو هەم ڕێبەرێکی لێهاتوو بوو و لە زۆر شەڕی قارەمانانەدا بەشداری کرد. ئەگەرچی وەک پسپۆرێکی کاری تەشکیلاتی لەئاستی حیزبدا ناوی دەرکردبوو، لە ئازایەتیو نەترسیو شەڕکەریدا، لە هیچ قارەمانێکی مەڵبەندەکەی خۆی، نەدەمایەوە.

لەگەڵ جێژنی نەورۆز و سەرەتای ساڵی ١٣٦٤ کە پێشمەرگەکان بەرەو نەورۆز و دەست پێکردنەوەی ساڵێکی دیکە لە خەباتو تیکۆشان دەچوون، لە یەکەم شەوی جێژنی نەورۆز کە پێشمەرگەکان لە دەوری یەکتر کۆببوونەوە لە لایەن کۆمەڵەوە هێرش کرایە سەر بنکەکانیانو خوێنی سووری سەدیقی فەرۆخیان تێکەڵ بە گوڵاڵە سوورەی بەهارانی دەشتی شلێر بوو و مخابن یاری بە وفاداری ناوچەی سەقز لە شەڕی ناوخۆییدا شەهید کرا.

سەرچاوە: کتێبی فەرماندەرانی شەهید - برایم چووکەڵی

شەهید سەرگورد کەریم عەلییار: ئەندامی کومیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەم

پشت چەماندم

لە دڵی بەردی چیای کوێستانا پەرێیەک هاتو هەواڵی هێنا
وتی لەرزی هەرچی دەشتو کێوە کە جیهان گوردی لە ئامێز دانا
ڕەبی بشکێ دەسی زوڵمت دونیا بۆ شکاندت دەستی هانای هانا
بۆ بە بێ روحمی چەماندت پشتم باری قورسی خەمی تاڵت لێ نا
بێبەش

کەریم عەلیار ناسراو بە سەرگورد عەلیار لە ساڵی ١٣٢٠ی هەتاوی لە ئاوایی عەمبار سەر بە ناوچەی ئەحمەدی کۆری بۆکان چاوی بە دنیای ڕوون کردەوە، ئەو لە بنەماڵەیەکی دەوڵەمەند گەورە بوو، لە خوێندنیش زۆر زیرەک بوو پۆلەکانی خوێندنی یەک بەدوایەکدا بڕی. پاشان ڕەوانە سەربازی کراو پلە نیزامییەکانی تا پلەی سەرگوردی بڕی.

سەرگورد کەریمی عەلیار، بەر لەوەی بێتە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، لە ئەرتەشی ئێراندا خزمەتی دەکرد. ئەو کۆلیژی ئەفسەریی تەواو کردبوو لیسانسی حوقووقی سیاسیشی وەرگرتبوو. شارەزایی تەواوی لە زمانەکانی فارسی، تورکیو ئینگلیسیدا هەبووو لە کۆلیژی زمانی ئینگلیزی لە ئەرتەشدا نەفەری دووهەم هاتبۆوە. ئەگەرچی بنەماڵەکەی لە کۆنەوە تێکەڵاوی سیاسەت بوونو تەنانەت مامو برایەکی لە سەردەمی ڕێژیمی شایەتیدا، پێوەندییان بە

حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە هەبوو، بەڵام سەرگورد عەلیار تا رووخانی ڕێژیمی شایەتی نەچووە نێو تێکۆشانی سیاسییەوە. بە دوای دەرچوونی فەرمانی جیهاد لەلایەن خومەینییەوە لە دژی گەلی کوردو دەستپێکردنی بەرەنگاریی چەکدارانەی خەڵکی کوردستان دژی ڕێژیمی خومەینی، سەرگورد کەریمی عەلیار، ئەرتەشی بەجێ هێشتو هاتە ریزی پێشمەرگەکانی کوردستانەوەو تا ڕۆژی شەهیدبوونی، لە ریزی حیزبی دێموکراتو لە پێناوی هێنانەدیی ئامانجە پیرۆزەکانی گەلی کورددا خەباتی کرد.

سەرگورد عەلیار, لەبەر پسپۆریو لێوەشاوەیی لە کاری نیزامیو فەرماندەریداو هەروەها بەبۆنەی بڕوای قووڵی بە حیزبی دێموکراتی کوردستان و خەباتەکەی، پاش ماوەیەکی کورت بە فەرماندەری هێزی پێشمەرگە دیاری کراو لە چەندین ناوچەی کوردستان ئەم بەرپرسایەتییەی بەڕێوە برد. لە ماوەی ٦ ساڵ بەرپرسایەتی لە کاروباری نیزامیدا، چ وەک فەرماندەی هێزو ئەندامی کۆمیسیۆنی پێشمەرگەو چ وەک ڕاوێژکاری نیزامیی دەفتەری سیاسی، سەرگورد عەلیار نیشانی دا کە پێشمەرگەیەکی خاوەن بیروباوەڕو بەرپرسێکی پسپۆرو شارەزایە.

سەرگورد عەلیار، ئەو کاتەی لە ئەرتەش دابوو، هیچ کات نەیدەشاردەوە کە ئەفسەرێکی کوردەو شانازیی بە کوردبوونی خۆیەوە دەکرد. ئەم هەستە لەلایەکو ئاگاداربوون لە نێوەرۆکی ڕێژیمی تازە بەدەسەڵات گەیشتووو نیازە چەپەڵو دژی گەلییەکانی ڕێبەرانی ئەو ڕێژیمە، هانی دا ببێ بە پێشمەرگەی گەلو نیشتمانەکەی، ئەگەرچی پلەی سەرگوردیی هەبوو، لە پێشمەرگایەتیو تێکۆشان لە ریزەکانی حیزبی دێموکراتیشدا سادەو ساکار دەژیا, ئەندامێکی بە دیسیپلینی حیزب بوو، هەر ئەرکێکی پێ سپێردرابا، بە شانازییەوە بەجێی دەگەیاند، مرۆڤێکی لەسەرەخۆ، بە ئەخلاقو ئەرکناس بووو زانستو ئەزموونو پسپۆریی خۆی بە سەخاوەتەوە نابووە خزمەت تێکۆشانی حیزبی دێموکراتو خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەی.

ئەم تایبەتمەندییانە سەرگورد کەریمی عەلیاریان لە ریزەکانی حیزبی دێموکراتدا خۆشەویست کردبوو، هەربۆیە لە کۆنگرەی شەشەمی حیزب کە لە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٦٢ (٢٢ی ژانویەی ١٩٨٤ز) لە گوندی گەڵاڵەی باشووری کوردستان بەڕێوە چوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

سەرگورد عەلیار، هەروا کە لە مەیدانی کردەوەو لە بەرەکانی شەڕدا فەرماندەرو ڕێنوێنی پێشمەرگەکان بوو، بە بیرو قەڵەمی خۆشی لە بەرەوژوورببردنی ئاستی زانستو زانیاریی فەرماندەرانو پێشمەرگەکانی حیزب، غافڵ نەبوو. جگە لە شیکردنەوەو هەڵسەنگاندنی مەسەلە نیزامییەکان لە کۆڕو کۆبوونەوە تایبەتییەکاندا، زنجیرە باسێکیشی لەژێر ناوی

"ئوسووڵی شەڕ" لە گۆڤاری "٢٦ی سەرماوەز" (ئۆرگانی کۆمیسیۆنی پێشمەرگە دا دەست پێکرد کە بەداخەوە بەهۆی شەهیدبوونی تەنیا ٢ بەشی لێ بڵاو کرایەوە. نامیلکەیەکیشی بەناوی "جنگهای ویژە" ئامادە کرد کە دوای شەهیدبوونیەوە، چاپو بڵاو بۆوە.

سەرگورد کەریمی عەلیار ئەگەر لە ئەرتەشی ئێراندا مابایەوەو سەری بۆ ویستو داواکانی ڕێژیمی تازە دانوندباو خزمەتی نیازە دژی گەلیو کۆنەپەرستانەکانی ئەو ڕێژیمەی کردبا, بێگومان بەرپرسایەتیو پلەو پایەی زۆر لەو کەسانە بەرزتر دەبۆوە کە زۆر لە خوارەوەی ئەودا بوونو لە ئاکامی خزمەت بەو ڕێژیمەو خەیانەت بە ئامانجەکانی خەڵکی وڵاتەکەیان, بە مەقامو پۆستی بەرز گەیشتن. بەڵام ئەوە "پێشمەرگایەتیی گەلو نیشتمان"ی لە بەرپرسایەتیو پۆستو مەقامی بەرز لە ئەرتەشێکی سەرکوتکەرو دژی خەڵکدا، زۆر بەلاوە گەورەترو گرنگتر بوو. ژینی پێشمەرگایەتیی سەرگورد عەلیارو ماوەی خزمەتە بەنرخەکانی بە حیزبی دێموکراتی کوردستان و خەباتی هەقخوازانەی نەتەوەکەی بە داخەوە زۆر کورت بوو, چونکە لە شەشەمین ساڵی ئەم ژیانە نوێیەدا بوو کە شەهید بوو. بەڵام هەر ئەم ڕێبازو ژیانە نوێیە کە سەرگورد هەڵیبژاردو هەر ئەم ماوە کورتەی خزمەتی گەلو نیشتمان، جێگایەکی ئەبەدیو بەرزی بۆ ناوو یادی ئەم مرۆڤە لە دڵی مێژووی نەتەوەکەیدا دابین کرد.

لە ١٠ی مانگی پووشپەڕی ١٣٦٤، (٣٠ی جوونی ١٩٨٥) سەرگورد کەریمی عەلیار، ئەندامی کومیتەی ناوەندی و جێگری کۆمیسیۆنی پێشمەرگەی حیزبی دێموکراتی کوردستان، لە شەڕێکی قارەمانانەدا بە دژی لەشکری جینایەتکاری کۆماری ئیسلامی لە ناوچەی بانە، لەگەڵ ٣ پێشمەرگەی دیکەدا، بە ناوەکانی ئەبووبەکر کاکەبرا (ئەبوو سەقزی)، سلێمان مام پیرۆتیو هەمزە شێخەیی، شەهید بوون.

شەهید بوونی ئەم ڕۆڵە هەڵکەوتەی حیزب و گەلەکەمان و ئەم فەرماندە پایەبەرزەی پێشمەرگەکانی کوردستاندا، بە ڕێزەوە یادی ئەو سێ پێشمەرگە شەهیدەکەی هاوڕێی، ئەبووبەکر کاکەبرا، سلێمان مام پیرۆت و هەمزە شێخەیی دەکەینەوەو چەپکە گوڵی ئەمەگناسیو وەفاداری لەسەر گڵکۆکەیان دادەنێین.

قادر وریا - ماڵپەڕی شەهید

شەهید تەها حەق تەڵەب: ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەم

شەهید تەها حەق تەڵەب ساڵی ١٣٢٠ (١٩٤١ز) لە بنەماڵەیەکی تێکۆشەری شاری مەهاباد دا لە دایک ببوو، براکەی هاشم اقل الطلاب ناسراو بە "قادر شەریف" یەکیک لە بەرپرسانی بە ناوبانگی حیزب بوو کە ساڵی ١٣٤٩ (١٩٧٠ز) لە شاری سلێمانی لە باشووری کوردستان تیرۆر کرا.

تەها حەق تەڵەب پاس وەرگرتنی لیسانسی فیزیک لە دەبیرستانەکانی مەهاباد دا دەستی بە دەرس گوتنەوە کرد. بەڵام چۆنکە بە ئازادیخواز دەناسرا، ساواک تێی هەڵ پێچا و نەی هێشت لەو شارە بمێنێتەوە. بۆیە چووە تاران و ماوەیەک لە دەبیرستانەکانی تاران کاری ئازادی کرد.دوایە لە وەزارەتی پۆست و تەلگراف دامەزرا.

کاک تەها حەق تەڵەب هەر لە منداڵی یەوە لە گەڵ کاری سیاسی تێکەڵ و لە گەڵ حیزبی دێموکرات ئاشنا بوو. لە سەرەتای ڕاپەرینی گەلانی ئێرانەوە بە ئاشکرا دەستی بە تێکۆشان کرد و بە چالاکی لە کاروباری جەمعیەتی کوردەکانی مەرکەز دا بەشدار بوو. دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی لە وەگەڕ خستنی تەشکیلاتی حیزب لە تاران دا نەخشی بەرچاوی یاری کرد و لە کاتی شەڕی سێ مانگەی ساڵی ١٣٥٨ (١٩٧٩ز) دا ئەو و هاوڕێ یەکانی، لەو تەشکیلاتە کەڵکی باشیان بە قازانجی بزووتنەوەی کوردستان وەرگرت.

لە بەهاری ساڵی ١٣٥٩ (١٩٨٠ز)وە بوو بە بەرپرسی تەشکیلاتی تاران و تا ئەو کاتەی گیرا خزمەتێکی زۆری بەو نەخۆش

و بریندارانە کرد کە لە ڕێگای نهێنی یەوە بۆ دەرمان کردن دەچوونە تاران.

کاک تەها لە کۆنگرەی چوارەم لە ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨(١٩ی فێبریوێری ١٩٨٠) لە شاری مەهاباد دا بەڕێوە چوو بە ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. بەداخەوە دوژمن هەستی بە تێکۆشانی ناوبراو کرد و ساڵی ١٣٦٢ (١٩٨٣) لە تاران گیرا.

سەرەنجام ڕۆژی ١٥ی ڕەزبەری ساڵی ١٣٦٤ (٧ی ئۆکتۆبەری ١٩٨٥) لە بەندیخانەی "ئەوین"ی تاران بە دەستی بەکرێگیراوانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی ئیعدام کرا.

شەهید تەها حەق تەڵەب نموونەی ئەندامیکی بە دیسیپلین و بەشەخسیەتی حیزبی بوو. ڕووناکبیرێکی تێگەیشتوو و پێگەیشتوو و ئازا و خەباتگێڕ بوو. بە دەڵەوە حیزبی خۆش دەویست و خۆشەویستی حیزب و هاوڕێ حیزبی یەکانیشی بوو. زیندان و ئەشکەنجە وڕەی پێ بەر نەدا و تا سەر بە ئامانجەکانی وەفادار مایەوە. ئەو مردنی بە سەربەرزیی هەڵبژارد بۆ ئەوەی ژیانی بە سەربەرزی بۆ گەلەکەی وەدەست بێ.

شەهید کەماڵ دەباغی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم

شەهید کەماڵ دەباغی ساڵی ١٣٢٤ (١٩٤٥ز) لە شاری مەهاباد لە دایک ببوو. ئەو کە لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێش دا هاتبووە دنیا بە ڕەنج و کوێرەوەری توانی تا وەرگرتنی (فوق دیپلۆم) دەرس بخوێنی و ببێ بە مامۆستای مەدرەسەی ڕاهنمایی لە مەهاباد. لە ساڵی ١٣٤٦ (١٩٦٧ز) هەتاوی بەم لاوە وەک لایەنگرێکی چالاکی حیزب بیرورای ئازادیخوازیی لە نێو مامۆستایان و قۆتابی یان دا بڵاو دەکردەوە لە ماوەی ڕاپەرینی گەلانی ئێران دا تێکۆشانێکی بەرچاوی لە پێک هێنان و بەرێوە بردنی خۆپێشاندان و بزووتنەوەی نارەزای یەکان دا هەبوو. لە سەرەتای سەرکەوتنی شۆڕش دا بە ڕەسمی بوو بە ئەندامی حیزب.

لە کۆنگرەی چوارەمی حیزب دا لە ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨(١٩ی فێبریوێری ١٩٨٠) لە شاری مەهاباد بەرێوە چوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا و بەرپرسایەتیی ڕێک و پێک کردنی کۆمیتەکانی حیزب لە کرماشان و ئیلامی پێ سپێردرا، کە بە ڕێوەبردنی ئەم ئەرکە دا سەرکەوتنی بەرچاوی وەدست هێنا. لە کۆنگرەی پێنجەمیش ١٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠ (٦ی دێسەمبەری ١٩٨١ دا بۆ جارێکتر دووهەم بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێرایەوە و ئەمجارە کرا بە بەرپرسی گشتیی کۆمیتەی ناوەندی ئاژوان و بەرپرسی ڕاستە و خۆی شارستانی کرماشان.

بەداخەوە مانگی بانەمەری ١٣٦١ (١٩٨٢ز) هاوری کەماڵ دەباغی لە کاتی بەرێوەبردنی ئەرکی حیزبی دا لە نێو شاری کرماشان گیرا و دوای چوار ساڵ ئازار و ئەشکەنجە لە زێندانەکانی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامیی لە کرماشان و سنە و تاران و ورمێ و دوای ئەوەی بە ڕواڵەت بە پازدە ساڵ زیندانی مەحکووم ببوو. لە ٣ی سەرماوزی ١٣٦٤ (٢٤ی

نۆڤەمبەری ١٩٨٥ز) دا لە لایەن ئەو ڕێژیمەوە ئیعدام کرا. بەشەهید بوونی کەماڵ دەباغی حیزبی دێموکرات یەکێک لە باشترین و فیداکارترین ڕۆڵەکانی خۆی لە دەست دا.

بشکێنە داری جەزرە بە هەموو ئێسکی لەشم
تێکێ کە وە بە جارێ، شەویلکە و ددانی من
بمکووژی حەستە مە بدرکێ، قسەم لە لێو
مەرجی دە گەڵ ژیانمە، دە می بێ زمانی من
ئە و لێوە ماچی کردووە، بە یداغی قینی خەڵک
قە مچی جەفا، نەهێنی، چلۆن پێ دەخاتە ڕوو!!

سەبارەت بە خۆراگری و نەترسی لە کاتی ئەسارەت و گیرانی دا بەدەستی خوێنخۆران و دوژمنانی گەلی کورد، بۆ هاوسەنگەران و هاوڕێیانی خۆشەویست لە چوار ساڵ شکەنجە و ئازاری لە زیندانەکانی کرماشان، تاران، ورمێ ....

گەلی کورد و هاوسەنگەرانی پێویستە ئاگادار بن و بزانن کە گیران و لە داو کەوتنی ئەو گەورە پێاوەش وەکی زۆربەی بەندکراوەکانی دیکە بە هاوکاری و یارمەتی جاش و زۆڵە کورد بوو کە کاری دوژمنیان سەهل و هاسان کردۆ و پشتی کورد بە خەیانەتی خائینان چەمیوە. کاک کەماڵ دوای گیرانی بۆ ماوەیەکی زۆر دەخرێتە ژێر جەزرەبەو ئازار و شکەنجەی دوژمن، تا لە زمانی خۆی ببیسن نێو و سمەت و کەسایەتی ئەو زاتە بەرزە، بەڵام وشەیەکی لێ نابیسن و بە شکەنجەو ئازارناتوانن زە فەری پێ ببەن.... دوژمن کە دەبینێ حەولی بۆ ئیقرار و ئیعتراف وەرگرتن بێ سوودە، لە حاست ئەو هەمۆ نەترسی و خۆراگری وشەهامەتەدا، عاجز وهەراسان، دیسان بە یارمەتی وەرگرتن لە چلکاو خۆرانی و ڕووبەروو کردنەوەی خۆفرۆشان و خائینانی گەلی کورد لە گەڵ کاک کەمال هۆویەتی بۆ دوژمن ئاشکرا دەبێ..

لە ژێر ئازار و شکەنجەی زۆر لە زیندان دا تووشی نەخۆشێکی حەستەم دێت کە هەر چەند مانگ جارێک بۆ تەبابەت و دەرمان لە بیمارستانی کرماشان بەستەری دەبی، هەر وەکی خۆی فەرمووی ئەگەر ئازادیش بۆایە بە هۆی ئەو نەخۆشێ هێندە نەدژیا...

پێش ئیعدام و شەهید بوونی لە ئاخرین چاوپێکەوتن و ملاقات دا، چۆنیەتی گیران و ئازار و ئەشکەنجە و جەزرەبەی زیندانی بۆ مەرحوومی بابم مەلا غەفووری دەبباغی باس کردبوو...

کاک کەمالیش وەک پێشەوا و هاوڕێیانی، وەک هەموو ڕێبوارانی ڕێی ئازادی سەری دانا لەڕێی رزگاری نیشتمانی، تەسلیمی داوا وویستی دوژمن نەبوو تا دواپشوو... تەرمی پیرۆزی بە بەرگی جوانی پێشمەرگایەتی هاتەو باوەشی کەس وکارو شاری شەهید پەروەری مەهاباد.

تەنیا داوای بەر لە شەهید بوونی لە دوژمن ئەوە بوو، کە بە بەرگی پیرۆزی پێشمەرگایەتی، هەربەو بەرگە کە کاتی گیرانی لەبەری دابوو پچێتە پای سێ دارە و بەشانازی سەری دانا لەڕێ گەل و نیشتمانی. مەرگ ونەمان بۆ جاش و خائینانی گەل فرۆش کە وەک سەگ بۆسەو لە هەمیشە لە بەرپێی دوژمنانی میللەتی کورد کلکە سووتەیان کردۆ و بە نۆکەری و چلّکاو خۆری بوونەتە هۆی تێک شکان و لاوز کردنی ریزەکانی خەبات و مانعێکی گەورە بوون لەسەر ڕێ شۆرشی ئازادی خۆازانەی گەلی کورد.....

برایم قەزاق - کەژاڵ دەبباغی

شەهید عەبدولحەکیم ڕەزایی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حەوتەم

شەهید حەکیم ڕەزایی لەو سەروبەندە کە ڕێژیمی پاشایەتی سێبەری شومی خۆی بەسەر وڵاتدا کێشا لەشاری پاوە لە بنەماڵەیەکی کەم دەرامەتو زەحمەتکێش لە ساڵی ١٣٣٤ی هەتاوی (١٩٥٥ز) چاوی بە دنیای پڕ لە کوێرەوەری هەڵێنا.

لە باوەشێ دایکی خۆشەویستیدا گەورە بوو دوای تێپەڕاندنی قۆناغی منداڵی، لە حەوت ساڵانەدا لە ساڵی ١٣٤١(١٩٦٢ز) ڕەوانەی قوتابخانە کرا. حەکیم ڕەزایی لە وانەکانیدا زۆر زیرەک بوو بۆیە هەموو ساڵێ بە پلەیەکی باش لە قوتابخانەدا پۆلەکانی خوێندنی تێدەپەڕاند. بەمجۆرە تا چواری دەبیرستان لە شاری پاوە دەرسی خوێند. پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن ئەگەرچی بۆ ئەو کارێکی دژوار بوو بەڵام ڕووی لە شاری کرماشان کردو لەو شارە بە ناچاری بۆ بژێوی خۆی تا بتوانێ خوێندن تەواو بکا ڕۆژانە دوای تەواو بوونی وانەکانی دەستی بەکار کردن دەکرد، هەربۆیە زۆر ئازایانە هەم دەرسی دەخوێندو هەم ژیانی نەمر نەژی خۆی دابین دەکرد. حەکیم ڕەزایی لەساڵی ١٣٥٦ (١٩٧٧ز) توانی بڕوانامەی فەوقی دیپلۆم لەڕشتەی زانستی ئینسانیدا وەرگرێو پاش چەند مانگ ڕەوانەی سەربازی بکرێ.

حەکیم ڕەزایی لە قۆناغەکانی خوێندندا لەگەڵ باوەڕ پێ کراوەکانی باسی چەوسانەوەی گەلەکەی و زوڵم و زۆری ڕێژیمی پاشایەتی دەکرد و ڕێگای ڕزگار بوون لەم ژیانە پر لە ئازارەی لە گەڵ دێنانە گۆرێو بێ پسانەوە بیری لەو قۆناخە پڕ لە تەنگو چەڵەمەیە دەکردەوەو ڕێگای ڕزگاریو خۆدەرباز کردنی بەدی نەدەکرد. خەبات بۆ ڕزگاری لە چنگ زوڵمو زۆرو چەوسانەوە بۆ حەکیمی لاو ببوو بە ئاواتو ئارەزوو. بەڵام نەیدەزانی لە چ ڕێگایەکەوە بۆی بچێو لە کوێوە دەست پێ بکاو

چۆنو لە گەڵ کێ وەڕێ کەوێ بە چ شێوەیەک لە پێناوێدا ئەرکی سەر شانی بە ئەنجام بگەیەنێ. سەرئەنجام جموجۆڵ بە دژی ڕێژیمی پاشایەتی لە شارە گەورەکانی ئێران دەستی پێکردو بۆ شارەکانی کوردستانیش پەرەی ستاند. تەنیا چەند مانگێک لە سەربازی بوو کە ساڵی ١٣٥٦ی هەتاوی (١٩٧٧ز) بەرەبەرە خۆپێشاندان بە دژی ڕێژیم دەستی پێکرد. حەکیم ڕەزایی وەک سەربازێکی شۆڕشگێڕو لاوێکی کورد هەستکردن بەزۆڵمو زۆر لەنەتەوەکەی ریزی ئەرتەشی شاهنشاهی بەجێهێشتو وێڕای خەڵک تێکەڵ بەدەریای خروشانی شۆڕش بوو، هەر لەبەر ئەوە بوو کە لە لایەن ساواکەوە گیراو ڕەوانەی زیندانی پادگانی بێستوونی کرماشان کراو لە زیندانیدا زۆریان ئازارو ئەشکەنجەدا. بەمجۆرە حەکیم ڕەزایی تا ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی لە زیندانیدا مایەوە.

کاتێک لە ١١ی ڕەشەممەی ساڵی ١٣٥٧ (٢ی مارچی ١٩٧٩ز) تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕادەگەیەندرێو بنکەکانی لە ناوچەی پاوە دەکرێتەوە، حەکیم ڕەزایی یەکێک لەو لاوە ڕووناکبیرانە بوو کە هاتە ریزی تێکۆشەرانی دێموکراتو زۆر ئازایانە قۆڵی بۆ خەباتو تێکۆشان لێ هەڵمالی. سەرەتا بە هۆی ئەوەی شارەزایی لە نووسینو ئەدەبییاتی شۆڕشدا ئاشنایەتی هەبوو وەک بەرپرسی بەشی ئینتشاراتی حیزب لە پاوە دیاری کرا. پاشان بە هۆی هێرشی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر کوردستان لەشەڕی سێ مانگەدا کاری تداروکاتی هێزی پێشمەرگەی کەوتە سەرشانو وەک قارەمانێکی مەیدانی خەبات لەوسەنگەردا بەرگری لە ئاوو خاکو نیشتمانەکەی دەکرد. دوای ئەوەی کە هێزی پێشمەرگە لە پاییزی ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی (١٩٨٠ز) دا سەر لە نوێ شارەکانی کوردستانی لە چنگ داگیرکەران دەرهێنا، حەکیم ڕەزایی کاری تەبلیغیو ئینتشاراتی دەست پێکردەوەو هاوکات لەگەڵ کاری خۆی بەرپرسایەتی یەکیتی لاوانی وەستۆ گرتوو بۆ کار لە نێو لاواندا لە شارەکانی پاوە، نەوسودو نۆدشە ئەرکی قورسی لەسەر شان بوو، بە هەموو شێوەیەکی گونجاو بۆ کاری لاوان تێدەکۆشا.

حەکیم ڕەزایی بە هۆی ماندوو بوونی بێوچان توانی دەنگی متمانە لە ناوچەی پاوە بێنیتەوەو لە کۆنگری ٤ی حیزبی دێموکرات کە لە ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨(١٩ی فێبریوێری ١٩٨٠) بەڕێوەچوو بەشدار بێت. دوایی گەرانەوەی لە کۆنگرە بە ئۆگری یەکی زیاترەوە پەرەی بە کار و تێکۆشانی خۆی دا. لە مانگی ڕێبەندانیدا بەشدار بێو دوای تەواو بوونی کۆنگرە بە ئامادەگیو عەلاقەیەکی دیکەوە بۆ میدانی خەبات گەڕایەوە.

برایم چووکەڵی - فەرماندەرانی شەهید

شەهید سەید ڕەسوڵ دێهقان ناسراو بە (سەید ڕەسوڵی بابی گەورە):

ئەندامی ڕێبەری کۆنگرەی پێنجەم

کاک سەیدڕەسوڵ ـ هەروەک بۆخۆی لە یادداشتەکانی دا نووسیویەتی ـ بەهاری ساڵی ١٣١٧ی هەتاوی، بەرامبەری ١٩٣٦ی زایینی، لە حاڵێک دا ماڵی بابی لە حاڵی کۆچکردن دا بوون، لە ئەشکەوتی "چینچینۆکان" دا، کە لە چیایەکی ڕۆژد و هەڵەمووتی پشت گوندی "کانی زەرد"ی ناوچەی "سەرشاخان" دا هەڵکەوتوە، لە دایک بووە.

بنەماڵەی "بابی گەورە" کە سەیدڕەسووی تێدا لە دایک بووە، بنەماڵەیەکی بە نێوبانگی ناوچەکەن. ئەو بنەماڵەیە، کە لە سەردەمی ژیانی کاک سەیدڕەسوولیش دا هەر لە ناوچەی سەرشاخان و لە گوندی "سەیداوا" کە بۆخۆیان ئاوەدانیان کردۆتەوە، ژیاون، بە هۆی ئەوەوە کە بابی گەورە، واتە باپیری کاک سەیدڕەسوڵ پیاوێکی دڵسۆز و خەڵکی بووە و وەک شێخ چاوی لێکراوە و زیاتر لەوەش بە هۆی هەستی نیشتمانویستی و کوردایەتییەوە، هەمیشە بۆ خەڵکی ناوچەی خۆیان و ناوچەکانی دەوروبەریشیان خۆشەویست بوون و ڕێزیان لێگیراوە. ڕەنگە لێرە دا ئیشارەکردن بەو ڕاستییەش بەجێ بێ کە هەڵکەوتنی کاک سەیدڕەسوو لەو بنەماڵەیەش قەدر و ڕێزی ئەوانی لە نێو خەڵک دا دووقات کردوە.

دەوری منداڵیی سەیدڕەسووش وەک هەموو منداڵانی ئەو سەردەمەی کوردستان بە شوانی و کاری نێو مووچە و مەزرا

تێدەپەڕێ، بەڵام ئەو کە منداڵێکی زیرەک بوو، چوارچێوەی بیری لە دنیای بچووکی دەوروبەری ئەوکاتی خۆی بەرینتر دەبۆوە و هەستی دەکرد پێویستیی بە خوێندن و وەدەستهێنانی زانیاری هەیە و بنەماڵەکەشیان دەسڕۆیشتوو بوون و خەرجی خوێندنی ئەویان بۆ دابین دەکرا، توانی بابی ڕازی بکا و دەورەی سەرەتایی لە شاری مەهاباد بە سەرکەوتنەوە تەواو بکا.

وەگەڕکەوتنی هەستی خەبات لە دڵ و زەینی سەید ڕەسووی لاو دا ئەو کاتە ڕوو دەدا کە قۆناخێکی دژوار لە مێژووی نەتەوەی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دا دەستی پێکردوە: کات سەرەتای دەیەی سیی هەتاویە. زیاتر لە حەوت - هەشت ساڵ بە سەر ڕووخانی کۆماری کوردستان و لە سێدارە درانی پێشەوا قازی محەممەد دا تێنەپەڕیوە.

برینەکان هێشتاش سارێژ نەبوونەوە و سینگەکان هێشتاش تژی لە هەناسەی ساردن. ڕۆڵە دڵسۆزەکان، ئەوانەی چاویان بەرایی نادا دیلی و زەلیلی نەتەوەکەیان ببینن و بۆیان قبووڵ ناکرێ مل بۆ نیری ژێردەستی ڕاکێشن، مشتومانی مێشک دەدەن، هێزی هەنگاو تاقی دەکەنەوە، دەیانەوێ ڕێکخراوەکانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان زیندوو کەنەوە و دەرەتانێک بۆ تێکۆشان بە نێو دەسەڵاتی ڕەشی ڕێژیم دا بدۆزنەوە. هەر ئەو بەینە کۆدیتای ٢٨ی گەلاوێژیش ڕووی داوە و بارودۆخەکە شێواوتر و دژوارترە. مانی بابی گەورە لە گوندی "کەڵەکۆکەی سەرێ" و "سەیداوێ" کە لە شوێنێکی هەرە کێوپارە و ئاستەمی هەرێمەکە هەڵکەوتوون و بە هاسانی دەستی ژاندرمەکانی ڕێژیمیان ناگاتێ، مەکۆی حاوانەوە و کۆبوونەوەی تێکۆشەرانی ناسراوی وەک: کاک عەزیزی یۆسفی، دوکتور قاسملوو، عەبدوڵڵای ئیسحاقی(ئەحمەد تۆفیق)، خەلیلی سەدیقی، ئەسعەدی خودایاری، هاشمی ئەقەللوتتوللاب و زۆر خەباتکاری دیکەیە. ئەو کەسانە و زیاتر لە هەمووانیش نەمر عەزیز یۆسفی شوێن لە سەر سەید ڕەسووڵی لاو دادنێن و وردە وردە ناوبراو دەست بە کاری سیاسی دەکا و هەروەک بۆخۆی نووسیویەتی یەکەم چالاکیی سیاسیشی بردنی نامەی کاک عەزیز یۆسفی لە مانی خۆیانەوە بۆ عیسمەت خانمی کچی پێشەوا قازی لە مەهاباد بووە.

زۆری پێناچێ کاک سەید ڕەسووڵ لە کۆبوونەوەیەکی حیزبی دا کە لە گوندی "کەڵەکۆکەی سەرێ" دەگیرێ، هەر لە لایەن کاک عەزیزەوە پێی ڕادەگەیەنرێ کە وەک ئەندامی ڕەسمیی حیزب وەرگیراوە و وێڕای تێکۆشەرانی دێرین، کاپیتان حەمەدی قادری، مەلا ڕەحمانی لاهیجانی، سەید حاجی کەڵەویە و کاک حوسێن لاسوور، بە ئەندامی کۆمیتەی لاجان دیاریکراوە. ئەویش ئەو ئەرکە قبووڵ دەکا ولەو کاتەوە دەبێتە ئەندامێکی بە ڕاپەڕی کۆمیتەی لاجان کە یەکێک لە کۆمیتە هەرە هەڵسووڕەکان و ئاڵقەی پێوەندی لە گەڵ زۆربەی کۆمیتەکانی دیکەی حیزب بووە.

١١ی گەلاوێژی ١٣٣٨ی هەتاوی،(٣ی ئاگۆستی ١٩٥٩ز) ئەو کاتەی شەپۆلی هێرشی ساواکی شا بۆ سەر ئەندامانی حیزب

دەست پێدەکا، کاک سەیدڕەسوڵیش وەک زۆربەی تێکۆشەرانی دیکەی حیزب دەگیرێ و دوای ئەشکەنجەیەکی زۆری ڕووحی و جیسمی لە بەندیخانەکانی مەهاباد و تەورێز، بەڕێدەکرێتە زیندانی قزڵقەڵا و حوکمی ٥ ساڵ زیندانی بە سەر دا دەبڕێ.

کاک سەیدڕەسوول دوای کێشانی سێ ساڵ و شەش مانگ لە ماوەی بەندییوونەکەی، ئازاد دەبێ و دێتەوە گوندی سەیداوای مەوتەنی کە خۆی گوتەنی بە دڵ و گیان ئاشقی بوو و زەحمەتێکی زۆری بۆ ئاوەدانکردنەوە و ڕێکوپێک کردنی کێشابوو. بەڵام حەسانەوەی لەو مەڵبەندە دڵبەندەی زۆر ناخایەنێ و هێشتا کابووسەکانی شەووڕۆژە تاڵەکانی زیندانی لە سەر لاناچن، کە تێیەهەڵدەپێچنەوە و ساواک و سیخوڕەکانی وەدووی پێوشوێنی دەکەونەوە.

چەندین جار بانگی دەکەنەوە و لێکۆڵینەوەی لە گەڵ دەکەن. ئەویش کە دەزانێ ئەوانە وازی لێناهێنن و دەیگرنەوە، ناچار ماڵ و کەسوکاری بە جێدێڵی، بەرەو کوردستانی ئازادی باشوور دەڕوا و تێکەڵی هاوڕێیانی لە حیزبی دێمۆکراتی کوردستان دەبێتەوە. لەوێ لە لایەن هاوڕێیانی حیزبیەوە وەک "ئەندامی کۆمیتەی چاوەدێریی بەرز" ی حیزب دیاری دەکرێ.

لەو کاتەوە کاک سەید ڕەسوول لە گەڵ هاوڕێیانی حیزبی لە باشووری کوردستان دەمێنێتەوە و گەلێک قۆناخی ئاستەم و پڕ کەند و لەندی خەبات تێدەپەڕێنێ. ساڵی ١٣٥٠ی هەتاوی (١٩٧١ز) لە کۆنفڕانسیک دا کە حیزبی دێمۆکراتی کوردستان لە کۆیە دەیگرێ، بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرێ.

لە بەهاری ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی (١٩٧٨ز) دا، ئەوکاتەی دەروویەک بۆ کاری حیزبی لە نێو کۆمەڵانی خەڵکی ڕۆژهەڵاتی کوردستان بەدی دەکرێ، کاک سەید ڕەسوڵی دیهقان یەکەم کادری حیزبی دێمۆکراتە کە دەگەڕێتەوە نێوخۆی کوردستان، ٢ مانگان دەمێنێتەوە، پێوەندی لە گەڵ ئەندامانی حیزب دەگرێتەوە و بواری هەڵسووران خۆش دەکاتەوە.

بە قەولی بەڕێز مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەنزادە کە لە کتێبی "نیو سەدە تێکۆشان" دا باس دەکا: "ئەو تەنیا کەس بوو کە ئامادە بوو(لەو بارودۆخە دا) بێ قەید و شەرت بگەڕێتەوە نێوخۆی وڵات و کاری حیزبی بکا". پاشانیش بۆتە ئەندامی "کۆمیتەی زاگرۆس"ی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان، کە هەر لە پاییزی ئەو ساڵە دا بۆ کار و ڕێبەریی ڕێکخراوەکانی حیزب لە نێوخۆی وڵات پێکهاتوە و ئەندامانی گەڕاونەوە نێوخۆی ڕۆژهەڵاتی کوردستان. کاک سەید ڕەسوڵ لەو کۆمیتەیە دا بەرپرسایەتیی کاری حیزبیی ناوچەکانی نەغەدە، پیرانشار و شنۆی بە ئەستۆوە بووە.

دوای ئەوەی حیزبی دێمۆکرات تێکۆشانی ئاشکرای خۆی دەستپێکردەوە، کاک سەید ڕەسوڵ وەک یەکێک لە

بەرپرسە پڕکار و ماندوویی نەناسەکانی حیزب لە نێو حیزب و کۆمەڵانی خەڵک دا کاری کرد و ناوی دەرکرد. ئەو هەم لە کۆنگرەی ٤ و هەم لە کۆنگرەی پێنجی حیزب دا وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێررایەوە. لە ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی، لە قۆناخێکی ئاستەمی دیکە و لە کاتێک دا دوژمن هێرشی توند و درندانەی خۆی بۆ داگیرکردنەوەی ناوچە ئازادکراوەکانی کوردستان دەست پێکردبوو، ئەو فەرماندەری هێزی شەهید ئاوارەی ناوچەی پیرانشار بوو و ئەو هێزە بە تایبەت لە کاتی فەرماندەرایەتیی ئەو دا یەکێک لە کارامەترین هێزەکانی حیزب بوو.

کاک سەید ڕەسوڵ تا ئەو کاتەی بەرپرسایەتیی حیزبیی بە ئەستۆوە بوو، ساتێک لە ئەرک و سپاردەی نیشتمانیی خۆی خافڵ نەبوو و ئەوەندەی لە توانای دا بوو ماندوو بوو و کاری کرد. دواییین لێپرسراویشی لە بەشی کۆمەلایەتیی حیزب دا و پێراگەیشتن بە کاروباری کەمئەندامانی حیزب بوو و ئەوەش لەو کاتە دا بوو کە بنکەکانی ڕێبەرایەتیی حیزب لە دۆڵی جافەتیی باشووری کوردستان دا جێگیر ببوون.

کاک سەید ڕەسوڵ دوای بڕینی ئەو قۆناخانە و زیاتر لە سێ دەیە خزمەت بە نەتەوەکەی لە ڕیزەکانی حیزب دا، لە مانگی حەوتی ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی (١٩٨٥ز) دا وازی لە کاری حیزبی هێنا و لە شاری سلێمانی نیشتەجێ بوو. بە داخێکی گرانەوە نێزیک بە دووساڵ و سێمانگ دواتر و لە بەیانیی ڕۆژی ٦ - ٧ - ٦٦ (٢٨ - ٩ - ١٩٨٧) لە ماڵەکەی خۆی دا کەوتە بەر دەسڕێژی چەند چەکداری نەناسراو و بە شێوەیەکی مەزلوومانە شەهید کرا.

شەهیدبوونی کاک سەید ڕەسوڵ بۆ بزووتنەوەی کوردستان، حیزبی دێمۆکرات و هاوڕێیان و هاوسەنگەرانی خەساڕێکی گەورە بوو و بەڕاستی دڵی هەموو ئەو کەسانەی بە سەختی خەفەتبار کرد، کە ئەویان دەناسی و بایەخ و شوێنی تێکۆشانی ئەویان لەخەباتی ڕەوای نەتەوەکەمان دا دەزانی.

ئەگەر بمانەوێ لە چەند وشە دا پەسنی ئەو تێکۆشەرە شەهیدە بکەین، دەبێ بڵێین کە ئەو پیاوێکی ڕوح سووک، نیشتمانپەروەرێکی دڵسۆز، پێشمەرگەیەکی ئازا، فەرماندەرێکی کارزان، کادرێکی بە وەج و ڕێبەرێکی بە توانا بوو. کاک سەید ڕەسوول یەکێک لەو ڕێبەرانە بوو کە بە هۆی خزمەتی بێدریغ و خەڵکی بوونی خۆشەویستی ئەندامانی حیزب و کۆمەڵانی خەڵک بوو.

یادی شەهیدی نەمر سەید ڕەسوڵی بابی گەورە لە دڵمان دا زیندوو ڕادەگرین.

حیزبی دێمۆکراتی کوردستان - کۆمیتەی سوئێد

شەهید سەدیق فیروزی: جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی هەشتەم

زۆر سەختەو لەتوانای قەڵەم دابێ، تەنانەت کارێکی سانا نیە کە بتوانی هەموو ژیانو بەرخۆدانی کەسیک بنووسی کە باشترین کاتەکانی ژیانی بۆ نەتەوەکەی تەرخان کرد بە ڕەستەیەک، پاراگرافێکو تەنانەت چەند لاپەڕەش، ناوی بەرزی ئەوانە لێک بدرێتەوە، بۆیە ئەگەر ژیانی ئەو قارەمانانە لێک بدەمەوەو هەڵسەنگێنم دەبێ بەهەموو چرکە ساتەکانی مێژووی کوردستانداا بچمەوە، لەبەر ئەوەی ناوو یادی شەهیدان پیرۆزترینو گەورەترین بەرهەمی شۆڕشی کوردستانن کە هەستی سۆزو خۆشەویستی لە دەروونی هەر تاکێکی کورددا دەجووڵێنن. لەبەر ئەوەی ژیانو فیداکاریی هەر شەهیدێکی ئەم ئاوخاکو نیشتمانە، دەتوانێ هەڵگری پەرتووکێکی سەدان لاپەڕە بێ کە لە سەری بنووسرێ. لەبەر ئەوەی باش دەزانین شەهید لووتکەی فیداکاریو خۆبەخشینە.

ئەمجارە بۆ شەهیدێکی دیکەی ئەو ئاوخاکە روو لە شامیانی مەریوان دەکەینەوە سەختی دژواری خەبات، زیاتر هانیدا بۆ بەرێوە بردنی ئەرکەکانیو بە هەموو توانا تێدەکۆشا. ئەو کەسەی هیچکات هەستی بە ماندوویی‌و شەکەتی نەدەکرد شەهید سەدیق فیروزیە یادی دەکرێتەوە.

سەدیق فیروزی لەساڵی۱۳۳۹ لەئاوایی نسڵ (ناوچەی شامیان)ی مەریوان لەدایک بوو. بەرە بەرە کە گەورە بووە ڕەوانەی قۆتابخانە کراوە هەر لە منداڵییەوە لەگەڵ ڕەنجو کوێرەوەری دەستەو یەخە بوو لە سەرانسەری دەورانی خوێندنیدا ناچار

لەکاتی پشووداندا کاتی خۆی بۆ کارکردن تەرخان بکا تا خەرجی خوێندنی خۆی پەیدا بکاو لەهەمان کاتدا بتوانێ یارمەتێک بە بنەماڵە هەژارەکەی بکا، بەمجۆرە خوێندنی تا وەرگرتنی دیپلۆم لە شارەکانی مەریوانو سنە درێژە پێدا.

لەخۆپێشاندانەکانی ساڵی١٣٥٧ی هەتاوی دژی ڕێژیمی شاهنشاهی لەشاری مەریوانو سنە بەشداری کرد. ژیانی سیاسی سەدیق فیروزی لە سەرەتای ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوییەوە دەستی پێکرد. لە سەرەتادا وەک ئەندامی جەمعیەتی قوتابیانی سنە، بۆ ڕێکوپێک کردنی خەباتی قوتابیان تێکۆشا. پاشان پێوەندی بە حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە گرت. لاوی تازە خەباتکار وەک بەرپرسی یەکیەتی لاوانی ئاوایی‌یەکانی نسڵو گۆشخانی دیاری کرا. هەر لەو کاتەدا سەرەڕای تەمەن کەمی بە هۆی لێهاتوویی لەلایەن خەڵکی ئاوایی‌یەکەیانەوە وەک شووڕای ئاوایی نسڵ هەڵبژێردرا. سەدیقی فیروزی لاو تازە دەستی بە کاری شۆڕشگێڕی کرد بوو کە باوکی کۆچی دوایی کرد. سەدیقی لەگەڵ کۆمەڵێک تەنگو چەڵەمەی ژیان بەجێهێشت. بۆیە لەکاتێکی ئاوادا دەبوایە بڕیار بدا لە دوو ڕێگا یەکیان هەڵبژێری. یا دەست لەخەباتو تێکۆشان هەڵبگرێو پێوشوێنی بنەماڵە هەژارەکەی بکەوێ، یا ڕێگای خەباتو تێکۆشانی سەختو پڕ لەشانازی درێژە بدا. بەڵام ئەو کەسێکی سیاسیو تێگەیشتوو بوو دەیزانی قازانجی بنەماڵەکەی بەستراوەتەوە بە بەرژەوەندی گشتی نەتەوەیی، بۆیە تێکۆشانی سیاسی هەڵبژاردو هەموو شتێکی وەلاناو، ژیانی خۆی بۆ ڕێگای رزگاری نەتەوەکەی، رزگاری بنەماڵەکەشی بوو تەرخان کرد.

سەدیق فیروزی سەختیو دژواری خەباتو گیروگرفتی ژیانی ڕۆژانەی کە تێکەڵ لەگەڵ فشارو زۆری ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بۆ سەر بنەماڵەکەی، نەک هەر نەیان توانی ئەو ڕۆڵە قارەمانە لە خەباتو تێکۆشان سارد بکەنەوە بەڵکوو هەر ئەندازە فشار زۆرتر دەبوو هەر بەو ڕادەیە بڕواو ئیمانی قایمی بۆ بەربەرەکانی بەرزتر دەبۆوە.

سەدیق فیروزی لە پێشمەرگایەتی‌یەوە دەستی پێکرد، ئازاو بە جەرگ بوو لەزۆر شەڕی قارەمانانەدا بەشداری کرد، پاشان وەک کادری سیاسی لک دیاری کرا، کادرێکی بە تواناو سیاسیو هەڵسووڕ بوو بۆیە لە کۆنفڕانسدا بە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی مەریوان هەڵبژێردراو بە بەرپرسی کۆمیتە لە ناوچەکانی شامیانو سەرشیو دیاری کرا. ئەو کوڕی ڕۆژی تەنگانەو هاوسەنگەرێکی وەفاداری شۆڕشگێڕان بوو، ئەو تەنیا پێشمەرگەیەکی ئازا نەبوو بەڵکو بۆ پێگەیاندنی خۆیو هاوڕێیانی لە باری سیاسی‌یەوە زۆری هەوڵ دەدا هەر مەئموورییەتێکی حیزب پێی ئەسپاردبایە بە گیانو بە دڵ بەڕێوەی دەبرد. پاشان بە هۆی لێوەشاوەیی بەرپرسایەتی لکی کەوتە سەرشانو لە زۆر شەڕی قارەمانانەدا ڕۆڵی سەرەکی گێڕا، بە هۆی کارامەی تێگەیشتوویی سیاسی بە ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی کۆمیتەی شارستانی مەریوانو پاشان لە سازماندەهی تازەدا بە ئەندامی مەڵبەندی یەکی جنووبو بەرپرسایەتی کۆمیتەی شارستانی مەریوان پێئەسپێردرا.

سەدیق فیروزی لە کۆنگرەی ٨ی حیزبدا وەک ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو دوای کۆنگرە ئەندامەتی مەڵبەندی یەکو بەرپرسایەتی کۆمیتەی شارستانی کرماشانی پێ ئەسپێردرا. کوڕی شۆڕشگێڕی دێموکرات بەردەوام هەوڵی دەدا خۆی پێ بگەیەنێو پەروەردە بێ. پلەی تێگەیشتووی زانیاری خۆی بە کەڵک وەرگرتن لەهەموو ئەزموونەکانی خەباتو خوێندنەوە، بەشداربووون لەدەورە سیاسیو نیزامییەکاندا بەرێتە سەر. هەربۆیەش ئەو قارەمانە زۆر زوو هەڵدەداو بە تێکۆشانی بێ وچانو بە نیشاندانی فیداکاریو لەخۆبووردوویی سەلماندی کە شیاوی بەرپرسایەتی بەرزترە.

سەختی دژواری خەبات، زیاتر هانی دەدا بۆ بەرێوە بردنی ئەرکەکانیو بە هەموو توانا تێدەکۆشا، هیچکات هەستی بە ماندوویی و شەکەتی نەدەکرد. ئەو شۆڕشگێڕێکی بەئیمانو بە وردەو کادرێکی لێزانو تێگەیشتوو بوو، هونەرمەندێکی بە زەوقو سەلیقەش بوو. بە نەقاشیو فیلم هەڵگرتن عەلاقەیەکی زۆری هەبوو دووربین لەشان، بن بەردو ڕەوەزو دەوەن، لەگەڵ پێشمەرگان دەگەڕاو لە جەریانی ژیانی خەڵکو خەباتی پێشمەرگەکان وێنەی هەڵدەگرت وەک بەڵگە بۆ داهاتوو تۆماری دەکرد.

سەدیق فیروزی لە ئاخرین بەرپرسایەتیدا نیشانیدا کە بەدڵو گیان کە بۆ جێبەجێ کردنی بڕیاراتی حیزب ئامادەیەو خەبات لەرێگای ئازادیو وەدیهینانی ئامانجی نەتەوەکەی لە هەموو کات سوورترە. ئەگەرچی گوڵی تەمەنی زوو هەڵپڕوکا، بەڵام هەر لەو ماوە کورتەی ژیانیدا نیشانیدا کە شۆڕشگێڕێکی کەم وێنەو خەباتگێڕێکی بەئیمانو وەفادار بە ئامانجی بەرزی گەلەکەیەتی. خۆشەویستی خەڵکی ناوچەی باشووری ڕۆژهەڵاتی کوردستان بوو بە تایبەت ناوچەی مەریوانو ژاوەڕۆ و شامیان.

زەحمەتکێشانی ئەو ناوچانە سەدیقی فیروزی لەخۆیان دەزانی دەردو دڵیان لەلا دەکردو ڕێنوێنییەکانی ئەویان لە گوێ دەگرت، خاکیو خەڵکی، سەرو ڕووخۆش بوو.

کادرێکی بە ئەزموونو لێوەشاوە پێشکەش بە بارەگای ئازادی کرد.

بەداخەوە کەم ژیا، ڕۆژی ٢٧ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٦٧ لە شەڕێکی قارەمانانە لەگەڵ بەکرێگیراوانی کۆماری ئیسلامی لەناوچەی کامیاران شەهید کراو گیانی خۆی کردە پردە بازی سەرکەوتنی نەتەوەکەی.

بەڵام ڕۆڵەکانی دێموکرات وەک نیشانیان دابوو نەک وەیان بەر نەدا بەڵکوو لە دریژەدانی ڕێگای خەباتدا دڵگەرمتر بوون، ڕۆڵەکانی دێموکرات بەتایبەتی بە پشتیوانانی بێ دریغی خەڵکی کوردستان کە شەهید سەدیقیان لە داوێنی خۆیاندا پەروەردە کردبوو یادی ئەویان هەر زیندوو ڕاگرتو کردەوە بەنرخەکانی شەهید سەدیق فیروزیان کردە مەشغەڵی ڕێگای خەباتی خۆیان.

برایم چووکەڵی - فەرماندەرانی شەهید

شەهید د. عەبدولڕەحمان قاسملوو: سکرتێری گشتیی حیزب

عەبدولڕەحمان قاسملوو لە شەو زستان (شەوی یەلدا)ی ١ی بەفرانباری ١٣٠٩ی هەتاوی ڕێکەوتی ٢٢ی دێسەمبەری ساڵی ١٩٣٠ زایینیدا لە شاری ورمێ لە بنەماڵەیەکی خاوەن ملکی دەست ڕۆیشتوودا لە دایک بوو. خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی، پێشان لە ورمێو دوایە لە تاران تەواوکرد. هێشتا زۆر منداڵ بوو کە لەگەڵ مەسەلە سیاسییەکان ئاشنا بووو بیرو باوەڕی ئازادیخوازانە لە مێشکیدا جووڵا.

بۆ خۆی لەم بارەیەوە لە کتێبی "چل ساڵ خەبات لە پێناوی ئازادی"دا پاش باسی سەفەری ٣٠ کەس لە کوردەکان بۆ باکۆ لە سەر بانگهێشتنی دەوڵەتی شووڕەوی، دەنووسێ :"هەر چەند ئەو کاتە من تەمەنم یازدە ساڵ بوو، بەڵام وەک زۆر منداڵی ئەو سەردەمە سیاسەت سەرنجی ڕاکێشا بووم. بابم یەکێک لە ئەندامانی ئەو هەیئەتە بوو. زۆر باشم لە بیرە کە لە باکۆ هاتەوە چەندین تاقەندی لەگەڵ خۆی هێنابوو، تا پڕێکی باشیشی پێ بوو. وادیارە سۆوێتییەکان قەندو تفەنگو شتی دیکەیان بە دیاری دابوو بە هەموو ئەندامانی هەیئەت. قەند بە تایبەتی زۆر بە نرخ بوو، چونکە ئەو کاتە لە ئێران زۆر کەم و گران بوو. من ئەو کارەم زۆر پێ سەیر بوو، چونکە لە ماڵی ئێمە براکانم و ئامۆزاکانم کە لە من گەورەتر بوون، باسی ئەوەیان دەکرد کەبابم لەگەڵ چەند کەسی دیکە چوون بۆ باکۆ حەقو ئازادیی کوردان داوا بکەن. بۆیە ڕاستو ڕەوان لە بابم پرسی: ئەدی مافی کوردان چی لێ هات؟"

(چل ساڵ خەبات لە پێناوی ئازادی، چاپی دووهەم، ١٣٦٧ لاپەڕی ٦٢ ـ ٦١).

عەبدولڕەحمان قاسملوو ساڵی ١٣٢٤(١٩٤٥ز) تێکۆشانی سیاسیی خۆی بە دامەزراندنی یەکیەتیی لاوانی دێموکرات لە شاری ورمێ دەست پێ کرد. ساڵی ١٣٢٥(١٩٤٦ز) کۆماری کوردستان لە مەهاباد ڕووخا. بە دوای ئەو دا ئەویش بۆ خوێندن چووە تاران. ساڵی ١٣٢٧ (١٩٤٨ز) بۆ درێژە پێدانی خوێندن چوو بۆ پاریس پایتەختی فەرانسە. گەیشتنی بە پاریس هاوکات بوو لەگەڵ تەقە کردن لە شا لە زانستگەی تاران ٢٥ی ڕێبەندانی ١٣٢٧ (١٣ی فێبریوێری ١٩٤٩ز) کە بوو بە هۆی لە نێو چوونی ئازادیی دێموکراتیی‌یەکان لە سەرانسەری ئێران‌دا. بەو بۆنەیەوە کۆبوونەوەیەکی بەرینی خوێندکارە ئێرانی‌یەکان لە پاریس پێک هات کە لەوێ دا عەبدولڕەحمان قاسملوو بە درێژی لە دژی شاو ڕژێمەکەی قسەی کرد لە ئاکام دا خوێندکاران پەیامێکی ئیعترازییان بۆ حەمە ڕەزا شا نارد. ئەم کارە بوو بە هۆی فشاری باڵیۆزخانەی ئێران لە پاریس، تەنانەت حکوومەتی فەرانسە بۆ سەر قاسملوو. سەرئەنجام ناچار بوو پاریس بە جێ بهێڵێ‌و وەک یەکەم بوورسیەی ئێرانیی "یەکیەتیی نێونەتەوەیی خوێندکاران" چوو بۆ پراگ پێتەختی چیکوسلۆواکی. هەر لەو ماوەیەدا کە لە فەرانسە بوو، بە هاوکاریی چەند خوێندکاری دیکەی کورد"کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە ئوروپا"یان دامەزراند.

لەو ماوەیەدا کە لە پراگ خەریکی خوێندن بوو لە تێکۆشانی یەکیەتیی نێونەتەوەیی خوێندکارانیش‌دا بەشدار بوو. ساڵی ١٣٣٠ (١٩٥٢ز) بە نوێنەرایەتیی خوێندکارانی ئێران لە دووهەم کۆبوونەوەی ئەم ڕێکخراوەدا کە لە شاری پراگ گیرا، بەشدار بوو. هەر لەو ماوەیەدا وەک نوێنەری ئێران لە زۆر کۆبوونەوەو کۆنفرانسی فیدراسیۆنی جیهانیی لاوان‌دا لە شاری بوودا پێست پێتەختی مەجارستان بەشدار بوو.

ساڵی ١٣٣١ (١٩٥٣ز) لە سەردەمی حکوومەتی میللیی دوکتور موسەدیق‌دا عەبدولڕەحمان قاسملوو پاش ئەوەی لە زانستگەی پراگدا لیسانسی زانستە کۆمەڵایەتی‌و سیاسی‌یەکانی وەرگرت گەڕایەوە ئێران. ئەو کاتە لە نێوان حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران‌و حیزبی تووەی ئێران دا یەکیەتیی تەشکیلاتی هەبوو. قاسملوو پاش شەش مانگ تێکۆشان لەتاران هاتەوە مەهابادو لەوێ بەرپرسایەتیی کاری حیزبی بەئەستۆ گرت.
پاش کودیتای شووەمی ٢٨ی گەلاوێژی ١٣٣٢(٢٠ی ئاگۆستی ١٩٥١ز) ناچار بوو بە تەواوی خۆی بشارێتەوەو بە نهێنی لە تاران و لە کوردستان خەریکی کاری حیزبی بێ. لەو ماوەیەدا عەبدولڕەحمان قاسملوو سەرپەرستیی ڕۆژنامەی "کوردستان" ئۆرگانی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی بە ئەستۆوە بوو کە تەنیا پێنج ژمارەی بە نهێنی لێ دەرچوو. هەر لەو ماوەیەش دا بوو کە کۆمیتەیەکی سەرانسەری بۆ کاروباری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە بەرپرسایەتیی ئەو پێک هات.

عەبدولڕەحمان قاسملوو پاش پێنج ساڵ تێکۆشانی سیاسی لە ئێران و بەتایبەتی لە کوردستان، ساڵی ١٣٣٦ (١٩٥٧ز) جارێکی دیکە چۆوە چیکوسلۆواکی، ساڵی ١٣٣٧ (١٩٥٨ز) پاش سەرکەوتنی شۆڕشی عێراق و بووژانەوەی بزووتنەوەی کورد لە

کوردستانی عێراق قاسملوو لەگەڵ چەند ئەندامی مەسئوولی دیکەی حیزبی هەوڵیان دا لە ڕێگای عێراقەوە ڕێکخراوەکانی حیزبی زیندوو بکەنەوە. بەڵام بە هۆی کارشکێنیی هێندێک لە بەڕێوەبەرانی پارتی دیموکراتی کوردستانی عێراق لەو کارەدا سەرنەکەوتن. ساڵی ١٣٣٩ (١٩٦٠ز) عەبدولڕەحمان قاسملوو بە دەستووری دەوڵەتی عێراق لەو ولاتە دەرکراو گەڕایەوە بۆ پڕاگ.

ساڵی ١٣٤١ (١٩٦٢ز) قاسملوو لەزانستگەی پڕاگ دوکتورای زانستی ئابووریی وەرگرتو هەتا ساڵی ١٣٤٩(١٩٧٠ز) لە زانستگەی پڕاگ دەرسی ئابووریی سەرمایەداری و ئابووریی سۆسیالیستی و تیئۆریی هەڵدانی ئابووری"ی گوتەوە. لەو ماوەیەدا دوکتور قاسملوو چەندین کتێب و نامێلکەی لە سەر گیرو گرفتە ئابووریو کۆمەڵایەتیو سیاسییەکان نووسی کە لە هەموویان بە ناوبانگتر کتێبی "کوردستانو کورد"ە. ئەم کتێبە لە جێدا بە زمانی چێکی نووسراوە، تا ئێستا بە زمانەکانی ئینگلیسی، سڵۆواکی، لەهێستانی، عەرەبیو کوردیو فارسیو هێندیوچەند بەشیشی بە فەرانسەیی چاپ و بڵاو کراوەتەوە. دوکتور قاسملوو زمانەکانی کوردی، فارسی، تورکی، عەرەبی، فەرانسە، ئینگلیسی، چیکیو ڕووسی بە باشی دەزانیو بە زۆر زمانی دیکەش وەک ئەڵمانی و زمانەکانی سلاو تا ڕادەیەک ئاشنا بوو. ساڵی ١٣٤٩(١٩٧٠ز) پاش دەرچوونی بەیاننامەی ١١ی مارس و ڕێککەوتنی نێوان ڕێبەرایەتیی بزووتنەوەی کورد لەکوردستانی عێراقو دەوڵەتی ئەو وڵاتە ئیمکانی تێکۆشانی سیاسی لەکوردستانی ئێران زیاتر بوو. لەو کاتەدا دوکتور قاسملوو لە ئوروپا گەڕایەوەو بە هاوکاریی چەند کەس لە یارانی نیزیکی ئەرکی زیندوو کردنەوەی ڕێکخراوەکانی حیزبی دێموکراتی بەئەستۆ گرت. لە کۆنفرانسی سێهەمی حیزبدا کە مانگی جۆزەردانی ساڵی ١٣٥٠ (١٩٧١ز) گیرا، دوکتور قاسملوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیو پاشان بە سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستان هەڵبژێردراو لەو کاتەوە لە هەموو کۆنگرەکانی حیزبی دا وەک سکرتێری گشتی هەڵ بژێرایەوە. بەم جۆرە بۆ ماوەی هەژدە ساڵ وەک ڕێبەرێکی کارزانو شارەزا لە پلەی یەکەمی مەسئوولییەتدا کاروباری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانی لە یەکێک لە سەختترین قۆناخەکانی خەباتی ئەم حیزبەدا بەڕێوەبرد.

مامۆستای ڕێبەر دوکتور قاسملوو ڕۆژی ٢٢ی پووشپەری ١٣٦٨ (١٣ی جوولای ١٩٨٩ز) لە کاتێکدا بۆ دۆزینەوەی ڕێگای چارەسەری ئاشتیخوازانەی مەسەلەی کورد لە ئێراندا لەگەڵ چەند نوێنەری حکوومەتی کۆماری ئیسلامی لە وییەن لە سەر مێزی وتوویژ دانیشتبوو لەگەڵ هاوڕێی تێکۆشەر کاک عبدالله قادری ئازەر ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیو نوێنەری حیزب لە ئوروپا بە دەستی بە ناو نوێنەرانی دەوڵەت بۆ وتوویژی ئاشتی، شەهید کرا. لەو تیرورە ناجوانمێرانەیەدا دوکتور فازل ڕەسوڵ کوردی عێراقیی مامۆستای زانستگە لەوییەنیش هەر بە دەستی ئەو تیروریستانە شەهید بوو.

وەرگێڕاو لە ڕۆژنامەی "کوردستان" ژمارە ١٦٣، پووشپەری ١٣٦٩(ژوئیەی ١٩٩٠)

شەهید عەبدوڵڵا قادری ئازەر: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە هەشتەم

شەهید عەبدوواڵا قادری ئازەر ساڵی ١٣٣١ (١٩٥٢ز) لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێش لە شاری نەغەدە لە دایک بووە،

پاشان ڕەوانەی قوتابخانە کراو خوێندنی سەرەتایی لە شاری نەغەدە تەواو کردوو دوای ئەوەی سێهەمی ناوەندی تەواو کرد پاشان بۆ دەورەی هونەرستانی سەنعەتی دەچێتە شاری ورمێ و بۆ ماوی ٣ ساڵ ئەم دەورەیەی تەواو کرد، پاشان ساڵی ١٣٤٨ دیپلۆمی فەننی هونەرستانی سەنعەتی وەرگرت. ساڵی ١٣٤٩ ڕەوانەی سەربازی کراو دوای تەواو کردنی دەورەی ئاموزشی چوە قەزوێن و وەک سپای دانشی لەگوندی" ئەڵەموتی "سەر بەو شارەستانە مایەوە، پاش تەواو کردنی دەورەی سپای دانش گەڕایەوە بۆ شاری نەغەدە.

عەبدوڵڵای قادری ئازەر پاشان بۆ ماوی دوو ساڵ وەک مامۆستا دەرسی بە منداڵان دەگوتەوە، دواتر ئۆکر و خۆلیایەکی تایبەتی بە کاری هونەری بوو هەر بۆیە چوە ئەنیستیتۆی کاروباری هونەری جوانەکان لە شاری تاران بۆ ماوی دووساڵ مایەوە لەو ماوەیەدا فەوقی دیپلۆمی هونەری وەرگرت. دوای وەرگرتنی فەقی دیپلۆم گەڕایەوە شاری نەغەدە و لە دبیرستانەکانی ئەو شارە خزمەتی بەمنداڵانی هەر دوو نەتەوەی ئازەری کورد دەکرد. ئەوە تەنیا وەک کەرەسەیەکی خۆڕیاندن نەبوو بەڵکوو تەنیا بۆ ئەوەی ئەو کارەی هەڵبژاردبوو کە خزمەتی زیاتر بەنەتەوە بەشخوراوەکەی بکا. ئەو لە ڕێگای قوتابخەنە و قوتابییەکانیەوە لەگەڵ ژیانی پڕ لە کوێرەوەری هاونیشتمانیان ئاشنا دەبوو.

عەبدوڵڵای قادری ئازەر تا ساڵی ١٣٥٧ مامۆستای قوتابخانەکان بوو پاشان هەر ئەو ساڵە پێوەندی بە حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە گرت و وەک ئەندامی حیزب تا ئاشکرا بوونی تێکۆشانی حیزب، بە نەهێنی لەشاری نەغەدە کاری دەکرد. کاتێک تێکۆشانی ئاشکرای حیزب لە نەغەدە دەستی پێکرد کۆمیتەی حیزبی لەو شارە دامەزرا ناوبراو بوو بە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی نەغەدەو بە ئیمانێکی بەهێزترو بیروباوەڕێکی قووڵتر قۆڵی بۆ خەبات دژی دوژمنانی ئازادیو هەموو ئەو کەسانەی خەونی نابوودیی گەلی کوردیان دیبوو هەڵماڵی. لەنێو ریزەکانی حیزبدا بەهۆی لێهاتوویی و تێگەیشتوویی ئەرکەکانی لەنێو خەڵکدا بەڕێوە دەبرد. سیاسەتەکانی حیزبی لە نێو خەڵکدا بەباشی شیی دەکردەوە. بۆ هەموو مەئموورییەتێک سەر لەپێناو بوو. وێڕای ئەوانەش ئەو خۆشەویستی خەڵک بوو دڵسۆزی و پرکاری و لە خۆ بووردەیی لەلایەک و زیرەکی و خوێندەواری و وشیاریی سیاسی لە لایەکی دیکە مەودایەکی بەرینیان بۆ پێگەیشتنی ئەو هاوڕێیە ڕەخساند. زۆری پێ نەچوو بۆ ماوەیەک بوو بە بەرپرسی کۆمیتەی شارستان و دواتر گوازرایەوە بۆ ئۆرگانەکانی دەوروبەری دەفتەری سیاسی. لە دەفتەری سیاسی ماوەیەک لە رادیۆ کاری کرد. لەو بەشە دا زۆر بەکەڵک بوو، چونکە جگە لە زمانی خۆی، دوو زمانی فارسی و تورکییشی زۆر باش دەزانین و بە هەر دووکیان دەی نووسی. ماوەیەک لە کۆمیسیۆنی ماڵی خزمەتی کرد، چونکە لە بەشی حیسابداری دا شارەزایی باشی هەبوو، هەر لەو کاتەش دا نموونەی دەستپاکی و ئەمانەتداری بوو. ماوەیەکیش لە نەخۆشخانە بە خەمی بریندار و نەخۆش و پێشمەرگە و خەڵکەوە بوو.

بەڵام ئەو کارەی عەبدوڵڵا قادری ئازەر زیاتر گەشەی تێدا کردو بەرەوپێشی برد کار لە پێوەندییەکانی دەرەوە بوو کە لەو بەشەدا بوو بە هاوکاری ڕاستەوخۆی دوکتور قاسملووی نەمر. لە ژێر دەستی دوکتوردا پێ گەیشت. ماوەیەک لە بەغدا بوو، زۆر زوو جێی خۆی کردەوە، زمان بە خێرایی فێر بوو، بەجۆرێک کە هەموو کارەکانی ڕاستەو خۆو بێ پێویستیی وەرگێڕ جێبەجێ دەکردن. کاتێک لێوەشاوەیی خۆی لەو بەشەدا بۆ هەمووان دەرخست بیر لەوە کرایەوە کە بنێردرێتە پاریس پێتەختی فەرانسە و بکرێتە بەرپرسی دەفتەری حیزب و نوێنەری حیزب لە ئوروپا یان باشتر بڵێین دەرەوەی کوردستان بەگشتی.

لە کۆنگرەی حەوتەم کە لە ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٦٤ (١٧ی دیسامبری ١٩٨٥) لە گوندی کانیە میّو، باشووری کوردستان بەستراو ناوبراو بوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی.

ئەو پلە حیزبییەشی بەهەق بە لێوەشاوەیی و کارزانیی خۆی پێ سپێردرا. کاتێک بەدوای هەڵبژێرانی دا ناردرایە پاریس و ئەو پۆستە گرنگەی وەرگرت، لەگەڵ زەمان کەوتە پێشبرکێ. دەبوو زوو فێری زمانی فەڕانسەیی بێ و هەر لەو کاتەدا ڕێ و شوێنی کاری دیپلۆماسی و ژیان لە ئوروپا و لەگەڵ ئوروواپییەکان شارەزایی پەیدا بکا کە دیارە کارێکی ئاسان نەبوو.

بەڵام توانایی و لێوەشاوەیی عەبدوڵڵا شتێکی دیکە بوو. زووتر لەوە کە چاوەڕوان دەکرا فێری زمان بوو، و زۆر زووش لەگەڵ ژیانی ئوروپا راهات و لەگەڵ فەرانسەییەکان پێوەندیی گەرمی دۆستایەتی و سیاسی و دیپلۆماسیی دامەزراند. بە ڕاستی دۆستە فەڕانسەییەکان ئۆگری بوون، ستایشیان دەکردو لێی رازی بوون.

شەهید عەبدوڵڵا لە کۆنگرەی هەشتەم کە لە ٢٨ی بەفرانباری ١٣٦٦ (١٨ی جانێوێری ١٩٨٨ز) لە شاری سلێمانی باشووری کوردستان بەستراو بۆ جاری دووهەم وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرایەوە.

کار دەگەڵ قاسملووی ڕێبەرو لە بەردەستی دیپلۆماتێکی وا شارەزادا بۆ قوتابییەکی زیرەک و ئۆگرو لە خۆ بوردوو وەک عەبدوڵڵا قادری دەرفەتێکی زێڕین بوو. بۆی ڕەخسا ڕۆژنامەنووسان، نووسەران، سیاسەتوانان، دیپلۆماتەکان و بەگشتی خەڵکی چین و تۆێژە جۆراوجۆرەکانی وڵاتێکی پێشکەوتووی وەک فەڕانسە بناسێ و دەگەڵیان ببێتە دۆست و هاوڕێ. لە کاتی بوونی دوکتور قاسملوو لە دەرەوە هاوڕێ و هاوسەفەر و لە نەبوونی وی دا نوێنەری بوو. بۆیە دەرگەی هەموو شوێنێکی بۆ لە سەرپشت بوو، و بە هەقیش کەڵکی لە دەرفەت وەرگرت و خۆی پێ گەیاند.
عەبدوڵڵا هاوڕێ و هاوکاری تا سەری قاسملووی ڕێبەر بوو. بۆ سەفەری هاتونەهاتیش هاوسەفەری بوو. نیشانەکان دەریان خست کە زۆر بە قووڵی هەستی بەو مەترسییە کردوە کە بۆ خۆی و ڕێبەرە خۆشەویستەکەی لە کەمین دا بووە. بەڵام ئامادە نەبوو لێی هەڵ ببڕێ، لە تەنگانەدا پشتی تێ کاو بە تەنیا ڕەوانەی بۆسەی دوژمنانی ئازادیی بکا. ئەو ڕازی نەبوو پاش قاسملوو بژی و پێی باش بوو لە باوەشی قاسملوودا بمرێ و لە پایینی کێڵەکەی قاسملوودا بنێژرێ.

بەداخەوە لە ٢٢ی پووشپەڕی ١٣٦٨ ١٣ی جوولای ١٩٨٩ لە کاتی وتووێژ لە گەڵ کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامیی بۆ چارەسەری ئاشتی خوازانەی پرسی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان ناجوانمیرانە لە گەڵ دکتور قاسملوو سکرتێری گشتیی حیزب و فازل ڕەسوڵ بەدەست پیاو کوژانی تیرۆریست پەروەری کۆماری ئیسلامیی لە وییە پێتەختی وڵاتی ئۆتریش تیرۆر کران.

هەزاران سڵاو لە گیانی و شانازی بۆ وی کە هەتا سەر بە ڕێبازی حیزبەکەی و ئامانجی گەلەکەی و هاو چارەنووسی دەگەڵ ڕێبەرەکەی وەفادار ما. ڕوحی شاد و ڕێگەی خەباتی پر ڕێبوار.

ڕۆژنامەی کوردستان

برایم چووکەڵی - فەرماندەرانی شەهید

شەهید ڕەشاد حوسەینی: ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی(ڕێبەرایەتی)

ڕەشاد لە ساڵی ١٣٤٣ هەتاوی (١٩٦٤ز) لە گوندی کاشتەر سەر بە ناوچەی بێلەوار لە دایک بووە.

ئەو تا پۆلی پێنجەمی سەرەتایی لە قوتابخانەی گوندی کاشتەر خوێندوە. پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن ناردوویانە بۆ شاری کرماشان و تا ساڵی ئاخەری ماموناوەندی لە ڕشتەی ریازی و فیزیک لە دەبیرستانی رازی ئەو شارە درێژەی بە خوێندن داوە. لەو کاتەدا ئەو کە درێژەی بە خوێندن ئەدا شۆرشی گەلانی ئیران هەڵگرسا. ئەویش وەکوو زۆربەی قوتابیانی ڕووناکبیر لە چالاکی سیاسی و کۆبوونەوەکانی ڕێکخراوە چریکەکانی فیدای خەڵک لەو ماوەدا چالاک بوو. لە زستانی ساڵی ١٣٥٨ (١٩٧٩ز) لە لایەن ڕێکخراوی موجاهیدین و چریکەکانی فیدایی خەڵک ڕێپێوانێکیان دژی سیاسەتی ئەو سەردەمی ڕژیم بە ناوی هەڵبژاردنی ریاسەتی جمهوری ساز کرد. ڕەشاد یەکێک لەو خۆپیشاندەرانە بوو کە لە لایەن هێزی سپا و ئیتلاعەت گیرا و بۆ ماوەی دوو هەفتە زیندان کرا.

ڕەشاد لە ماوەی خوێندنیدا یەکێک لە شاگردە بلیمەتەکان بوو لە نێو دەبیرستانی رازیدا. ئەو هەروەها زۆر ئۆگر بوو بۆ خوێندن و بردنەسەری زانیاری گشتی و ئەمش بوو بە هۆی ئەوە کە زوو دەرک بکا بە ستەمی نەتەوایەتی دژی گەلی کورد. لە هاوینی ١٣٥٩ (١٩٨٠ز) کاتیک پشوودانی قوتابخانەکان دەستیان پێکرد ئەویش گەڕایەوە بۆ گوندی کاشتەر. هەر لەو هاوینەدا ڕژیم هێرشی کردە سەر ناوچەکانی کوردستان کە ئەو کاتە لە دەست ڕێکخراوە سیاسیەکانی کوردستان بوو. کاتێک کە ڕەشاد گەڕاوە بۆ کاشتەر ناوچە لە دەست هێزی پێشمەرگە بوو. ئەو مەبەستی هاتنی وەک هاوینەکانی پێش بۆ یارمەتی

بنەماڵکەی بۆ کاری جوتیاری نەبوو بەڵکوو بڕیاری ئەوەی دابوو کە بێتە نێو یەکێک لە هێزە سیاسیەکانی کوردستان.

مەقەڕی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە کاشتەر و دەوروبەری بوو و بەو بۆنەوە ڕەشاد پەیوەندی بە بەرپرسی ئەو کاتەی یەکێتی لاوانی حیزب کاک حیسامی ئەسعەدی کرد. سەرەڕای ئەوە کە ڕەشاد بیر و بۆچوونێکی چەپی هەبوو بەڵام بە هۆی ئەوە کە حیزبی دیموکراتی کوردستان حیزبێکی میلی و دیموکراتی بوو و ئەوان زۆرتر بۆ خاک و نەتەوە خەباتیان ئەکرد، ڕەشاد هاتە ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دیموکرات و دەستی کرد بە تێکۆشانی سیاسی و تەبلیغی خۆی. هەر لە ماوەیەکی کورتدا ڕەشاد تووانی لە گوندەکانی ناوچەی بێلەواردا وەکوو کادرێکی یەکێتی لاوان دروشمی ڕۆژانەی ئەو سەردەمە سیاسەتی حیزبی دیموکراتی کوردستان، لقاودانی سیاسەتەکانی ڕژیم دژ بە خەلکی کورد بەتایبەت بۆ لاوان ڕابگەیەنێت.

لە پایزی هەر ئەو ساڵە لە ناوچەی سنە، لە گوندی شیان کلاسێکی یەک مانگەی کادریی پێکهێنرا و ڕەشادیش بەشدار بوو لەو کلاسە. بۆ ساڤکردنەوەی کومیتەی شارستانی کامیارنی ئەو کاتە سەرەڕای ئەوە کە ڕەشاد تەنیا تەمەنی هەڤدە ساڵە بوو بەڵام بە هۆی لێوەشاوەیی و تێکوشانی لەو ماوە کورتەدا ڕەشاد نیشانی دا کە ئەو کادرێکی دڵسۆز و تێکۆشەرە هەر بۆیە لە لایەنی زۆربەی کادر و پێشمەرگە و بەرپرسانی حیزب لە ناوچ هەلبژێردرا بۆ ئەندامی کومیتەی شارستانی کامیاران و بەرپرسی یەکێتی لاوان.

لە ساڵی ١٣٦٠ (١٩٨١ز) لە لایەن پلۆنۆمی کۆنگرەی حیزنی دیموکراتی کوردستان بڕیار درا هێزیک بە ناوی بێستوون و کومیتەی شارستان کرماشان پێک بهێنرێت. بۆ دانانی کومیتەی شارستانی کرماشان چەند کادرێکیان دیاری کرد و ڕەشاد یەکێک لەو کادرانە بوو کە هەڵبژێردرا وەکوو ئەندامی کومیتەی شارستانی کرماشان و ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی بەرپرسی بەشی تەشکیلات. هەر ئەو ساڵەش کۆنفرانس گیرا بۆ کۆنگرەی ٦ و ئەندامانی کومیتەی شارستانی کامیاران و ڕوانسەر. لە کۆنفرانسەدا ڕەشاد هەڵبژێردرا وەک نوێنەری حیزب بۆ کونگرە و وەک ئەندامی کومیتەی شارستانی کرماشان و بەرپرسی کومیتەی شاری کامیاران.

لە هاوینی ساڵی ١٣٦٢ (١٩٨٣ز) وەکوو بەرپرسی بەشی تەبلیغات و چاپەمەنی لە ناوەندی ئاژوان کاری کردووە. لە ساڵی ١٣٦٣ (١٩٨٤ز) دووبارە گەرایەوە کومیتەی شارستانی کرماشان وەک بەرپرسی تەشکیلات و ئاموزش. ڕەشاد هەروەها بۆ ماوەی ٦ مانگ بەشداری کرد لە کلاسی عالی حیزبدا کە حیزب بۆ کادرەکانی دانابوو.لە کۆنگرەی ٧ دا نوێنەر بوو و کاتێک دەفتەری سیاسی حیزب مەڵبەندی یەکی جنوبیان پێک هێنا ڕەشاد بوو بە ئەندامی مەڵبەند و بەرپرسی بەشی ئاموزش.

لەسەر پێشنیاری دەفتەری سیاسی ئەو کاتە کە داوایان لە مەڵبەند کرد بوو کە گوایە پێویستیان بە ڕەشادە وەکوو کادری رادیو ناوچەی بەجێهێشت بۆ دەفتەری سیاسی. ئەمە سەرەڕای ئەوە کە ڕەشاد خۆی پێیخۆش نەبوو بڕوات بۆ دەفتەری سیاسی و لەوێ کار بکا چونکە ئەو پێی وا بوو مەبەستێکی تر لە پشت ئەو بڕیارەی سەرۆکایەتی دایە. بۆ خۆی هەستی دەکرد کە قەت ڕێگای نادەن لە بەشی رادیو کار بکا و هەروەهاش وا دەرچوو. ئەویان برد لە کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی وەکوو دەستبەسەرکراو دایان نا. تەنیا کاری ئەو ئەوە بوو گۆڤاری ،جەنگ لە کوردستان، کە گۆڤارێکی مانگانە بوو بەستەبەندی بکا و ڕەوانەی کومیتەکانی حیزبی بکات. ئەمانە هەمووی سەرەڕای ئەوە ڕەشاد پێویست بوو لە ناوچە و لەوێ کادرێکی چالاک و دڵسۆز بوو و پەیوەندیکی نەپچڕاوی لەگەڵ خەڵکی ناوچەدا هەبوو و چەندین ساڵ لەوێ تێکۆشانی سیاسی و تەشکیلاتی هەبوو. بەڵام ڕێبەرانی ئەو دەمەی حیزب پێویستیان بە خەڵکانێک هەبوو کە بەڵی قوربانیان بۆ بکات و ڕەشاد یەکێک لەو کادرانە بوو کە ڕووڕاست و دایم هەڵویستی خۆی هەبوو و لەبەر ئەمەش ڕەشادیان لە ناوچە دوور خستەوە و هەرەوەهاش هۆیەکی تریش ئەوە بوو کە کۆنگەرەی ٨ لە پێشدا بوو. بەو جۆرە ڕەشادیان هەم لە کۆنگەرە و هەم لە ناوچە دوور خستەوە.

پاش کۆنگرەی ٨ ناکۆکی لەنێوان بەشێک لە سەرکردایەتی و بەدەنی حیزبدا هەبوو کە بوون بە هۆی ئەوە لە حیزبدا ئینشیعاب ڕوو بدا. ئەو باڵەی سەرکردایەتی و بەدەنە حیزب بە ناو ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕی حیزبی دیموکراتی کوردستان بوونی خۆیان ڕاگەیاند و ڕەشادیش یەکیک لە بەرهەڵستکارانیی کۆنگەرەی ٨ بوو. ڕەشاد و بەشێک لە کادر و ئەندامانی کۆمیتەی شارستانی کرماشان و مەڵبەندی ١ هاتنە نێو ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ.

ڕەشاد لە کۆنفرانسی ٤ حیزبی دیموکراتی کوردستان ریبەرایەتی شۆڕشگێڕ کە لە ٨ی پووشپەری ١٣٦٧ (٢٩ی جوونی ١٩٨٨ز) لە شاری رانیە بەسترا وەک مشاوەری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. ئەو وەکوو بەرپرسی کومیتەی شارستانی کرماشان و ئەندامی مەڵبەندی ١ ئەرکی بەرپرسایەتی بە ئەستۆ گرت و درێژەی بە تێکۆشانی کاری تەشکیلاتی و سیاسی خۆی دا تا ئەو کاتە بە پێشنیاری خۆی و ڕەزامەندی ڕێبەرایەتی گەڕاوە بۆ ناوچە و تێکۆشانی سیاسی بە شێوەیەکی تر واتە لە ڕێگەی پەیوەندی ڕاستەوخۆ لەگەڵ خەڵک.

بەداخەوە بە شێوەیەکی نادیار لە لایەن هێزی ئیتلاعاتی رژیمەوە لە شاری سنە گیرا و پاش چەند مانگ زیندان و ئەنشکەنجە و ئازارێکی زۆر لە لایەن حکوومەتەوە لە ڕێکەوتی ٢٨ی مانگی ١٠ی ١٣٦٨ (١٨ی جانیۆیری ١٩٩٠ز) ئیعدام کرا.

یادداشتەکای ڕەشاد حوسەینی

شەهید عەلی کاشف پوور: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنفرانسی چوارەمی (ڕێبەرایەتی)

عەلی کاشفپوور ساڵی ١٣٥٤ (١٩٥٧)زایینی لە گوندی پیرانجیک لە ناوچەی ورمێ لە دایک بوو،

پاش لە دایک بوونی عەلی، بنەماڵەکەیان چوونە گوندی هۆوەسنێ سەر بە شاری ورمێ. خوێندنی سەرەتایی هەر لەو گوندە تەواو کرد و بۆ درێژەدانی خوێندن چوو بۆ ورمێ، ناوبراو هەتا وەرگرتنی دیپلۆم هەر لە شاری ورمێ درێژەی بە خوێندن دا. پاش وەرگرتنی دیپلۆم لە کۆنکووری سەرتاسەری بەشداری کرد و لە زانستگای تەورێز لە بەشی کۆمەڵناسی قبووڵ بوو. دوای ساڵێک ناوبراو دیسان بەشداری کۆنکووری سەرتاسەری کرد و لە زانستگای تاران لە بەشی حقووقی سیاسی وەرگیرا و پاش چووار ساڵ خوێندن لە زانستگای تاران، ساڵی ١٣٥٧ (١٩٧٨ز) کە سەر هەڵدانی خەڵک لە ئێران دژی رژێم دەستی پێکرد، وەک هەموو کوردێکی نیشتیمان پەروەر کە تێکەڵاوی ئێش و ئازاری کۆمەڵانی خەڵک بوو و هەستی بە چەوسانەوە دەکرد، زۆر چالاکانە بەشداری خۆپیشاندانەکانی دەکرد و خەڵکی دژی رژێم هاندەدا. کاک عەلی کاشفپور چەندین جار لە لایەن کاربەدەستانی ساواک بە تاوانی بوونی هەستی کوردایەتی و روناکبیرێوە خرایە نێو سیاچاڵەکانی رژیمی گەندەڵی پاشایەتی، و ئەویش یەکێک لەو کەسانە بوو کە نە تەنیا زەبر و زەنگ و ئازار و ئەشکەنجە بە چۆکی دا نەهێنا، بەڵکوو ئەو ئازار و ئەشکەنجانە بوونە هەوێنی خۆراگری و بەربەرەکانی لە بەرامبەر ساواکی دڵ ڕەش و بێ بەزە و کورد کوژی رژیمی پەهلەوی. دوژمن کە زانی چی لێ هەڵناوەرێ ئازادی کرد، بەڵام بە نهێنی هەر لە ژێر چاوەدێری ساواک و دەست و پێوەندەکانی دا بوو.

بە دووای ڕووخانی ڕژێمی پاشایەتی و هاتنە کایەی ئازادی و تێکۆشانی بەر بڵاوی تێکۆشەرانی خەڵک لە سەرانسەری ئێران و بە تایبەتی لە کوردستان و هاتنە کایەی حزب و ڕێکخراوەکانی سیاسی لە سەرانسەری ئێراندا و خۆسازماندانی تێکۆشەران لە نێو ئەحزابی سیاسی دا، کاک عەلی کاشفپور وەک هەموو تێکۆشەر و کوردێکی دڵسۆز و بە لە بەرچاو گرتنی ئەو هەموو زوڵم و زۆرێی کە لە زەمانی دەسەڵات داری شا ساواک بە سەر کوردیان هێنابوو، بڕیاری دا کە بۆ درێژە دان بە خەبات و وەدەست هێنانی ماڤی ڕەوای گەلەکەی و رزگاری کورد لە چەوسانەوە ببێتە ئەندامی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان. ساڵی ١٣٥٧ (١٩٧٨ز) وەک زۆربەی شۆڕشگێڕانی کورد لیباسی پێرۆزی پێشمەرگایەتی لە بەر کرد و هەستی بە بەرپرسایەتێکی قورس دەکرد و بە تەواوی وجوودەوە هەوڵی بۆ دەدا و لەو ڕێگایەش دا بە شاهیدی هەموو کەس یەکێک لە باشترین و بە ئەمەگترین و دڵسۆزترین و سادقترین ئەندامی حیزب بوو لە ناوچەی ورمێ و لە نێو کۆمەڵانی خەڵکیش دا بە خۆش نێو و تێکۆشەرێکی کورد نێو بانگی دەرکردبوو و ببوو بە جێگای باوەر و متمانەی خەڵک و زۆربەی کێشە کۆمەڵایەتی و ناوخۆیەکانی بە بیر و هزرێکی شۆڕشگێڕانەوە چارەسەر دەکرد. کاک عەلی لە ماوەیەکی کورت دا توانی کۆمەڵێکی بەرچاو لە خەڵکی ناوچە بێنێتە نێو ڕێزی حیزبی دیمکراتی کوردستان و هەستێکی شۆڕشگێڕی و نیشتیمانپەروەری لە نێو خەڵک دا پەرە پێ بدا.

کاک عەلی کاشفپور، سەرەڕای وەی کە لە باری سیاسێوە کادرێکی بە ئەزموون و لێهاتوو بوو، پێشمەرگەیەکی قارەمانی مەیدانەکانی شەڕ بە دژی دوژمنانی ئازادی و کۆنەپەرەستی بوو، هیچ کات ئیجازەی بە خۆی نەدەدا کە، مەسئولییەت بەرچاوی بگرێ و بە شێوەیەکی غەڵەت کەڵکی لێوەربگرێ، هەمیشە خۆی بە چووکترین پێشمەرگە و خزمەتگوزاری خەڵک و پێشمەرگە دادەنا، هەر ئەو ئاکار و کردەوەی بەرزی ناوبراو بوو کە زیاتر هیمایەکی پیاوانە و شۆڕشگێڕانەی بە کاک عەلی بەخشیبوو و هەموو کەس لە گەورە و چووکەوە ڕێز و ئیحترامی تایبەتیان بۆ دادەنا.

لە کۆنگرەی چواری حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە شاری مەهاباد کە لە ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨(١٩)ی فێوریەی ١٩٨٠) لە شاری مەهاباد بەڕێوە چوو، کاک عەلی بە هۆی لێهاتوویی و لێزانی و هەست و بیری شۆڕشگێڕانەی کە هەیبوو، وەک جێگری کومیتەی ناوەندی دیاری کراو،

دوای گەڕانەوەی بۆ ناوچەی شوومالی کوردستان چالاکانەتر لە جاران کار و ئەرکەکانی پێئەسپێردراوی کۆنگرەی ٤ی بەو پەڕی ئیمان و لەخۆبوردوویەوە بەڕێوە دەبرد و ڕۆژ دەگەڵ ڕۆژ ئەندامانی حیزب لە ناوچەکە دا کار و تێکۆشانیان پەرەی دەستاند و، داگیرکەرانی کوردستان وەخۆکەوتن و بە فرۆکە بۆمب هاوێژەکانیان گوندی "ئاخچەقەلعە" ی سەر بە شاری ورمێ یان بۆمباران کرد، کە بوو بە هۆی بریندار بوونی کاک عەلی کاشفپور. بەڵام بە خۆشێوە زۆری نەخایاند کە برینەکەی

چاک بۆوە و نەتەنیا وەی دانەبەزی، بەڵکوو دڵخۆشکەر و هاندەری کادر و پێشمەرگەکانیش بوو کە لە سەر کارەکانی خۆیان سوور بن و ئەرکەکانی خۆیان بە باشی بەڕێوە بەرن.

عەلی کاشفپوور لە کۆنگرەی پێنجی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ١٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠ (٦ی دیسەمبەری ١٩٨١ز) لە گوندی شیوەجۆ لە ناوچەی گەورکی سەردەشت بەسترا بە کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا و دواتر بەرپرسایەتی فێرگەی لە باری سیاسیەوە لە ناوچەی ورمێی پێ ئەسپێردرا، زۆر بە باشی و ڕێک و پێکی کارەکانی بەڕێوە دەبرد و زۆر کەس لە ژێر چاوەدێری ناوبراو دا پەروەردە بوون و لە نێو حیزب دا پێگەیشتن و هیندێکیشیان بە داخەوە شەهید بوون.

ساڵی ١٣٦٦ (١٩٨٧ز) کاک عەلی لە لایەن حیزبەوە ناردرا بۆ فەرانسە و بۆ ماوەی مانگێک لەوێ بوو و پاشان گەڕاوە بۆ کوردستان و دەیگووت: بستێک خاکی کوردستان، هەمووی ئوروپا دێنێ و ژیانی پێشمەرگایەتیش، گەورەترین شانازییە کە بە نسیبی هەموو کەس نابێ. ناوبراو کە قاڵبووی کورەی خەبات و بەربەرەکانی دەگەڵ زوڵم و زۆر و چەوسانەوە بوو لە فەرانسەش هانی نەداو لە خۆپێشاندانەکانی دژی ڕژیمی کۆماری ئیسلامی بەشداری چالاکانەی هەبوو.

لەم کۆنگرانە بە ئەندامی ڕێبەری هەڵبژێردراوە:

* کۆنگرەی شەشەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ٢ی ڕێبەندانی ١٣٦٢ (٢٢ی جانیۆیری ١٩٨٤ز) لە گوندی گەڵاڵەی باشووری کوردستان.
* کۆنگرەی حەوتەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٦٤ (١٧ی دێسەمبەری ١٩٨٥ز) لە گوندی کانیە مێو، باشووری کوردستان.
* کۆنفرانسی چوارەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران(ڕێبەرایەتی شۆرشگێر) ٨ی پووشپەری ١٣٦٧ (٢٩ی جووی ١٩٨٨ز) لە شاری رانیە.

کاک عەلی کاشفپور هەتا کاتی شەهید بوونی شەڕەفی ئەندامەتی کومیتەی ناوەندی حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران بوو، دوای هەڵوێستگرتنی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر یەکێک لەو کەسانە بوو کە هەڵوێستی گرت و بە دوای دەست بە کار بوونەوەی دووبارەیان دیسان بۆوە بە بەرپرسی شوومالی کوردستان و هەر وەک جاران بە ئیمانەوە درێژەی بە کار و باری سیاسی و نیزامی لە ناوچە دا، ساڵی ١٩٩٠ بە هۆی گیر و گرفتی بنەماڵە کە لە تورکیە بۆیان هاتبوو پێش ڕێبەرایەتی

حیزب داوای لێکرد کە بە هانای بنەماڵەکەیەوە بچێ و لەو گرفتە رزگاریان بکا، بەڵام رازی نەدەبوو کە حیزب بە جێ بێڵێ، بەڵام پاشان رازی بوو کە بچێ و رزگاریان بکا و بۆ خۆی بە زوویی بگەڕێتەوە نێو حیزب، دوای ماوەیەک کە دوژمنی بەدفەڕ هەمیشە لە هەلێک دەگەڕێ بۆ زەربە وەشاندن، بە هۆی جاش و سیخوڕەکانیەوە ئاگادار دەکرێتەوە کە ئەوەی لێی دەگەڕێن لێرەیە،

بەداخەوە شەوی ٢٤ی گەلاوێژی ١٣٦٩ (١٥ی ئاگۆستی ١٩٩٠ز) لە شاری قوونیە ی تورکیا ٣ کەس بە جل و بەرگی پۆلیسی تورکی دەچنە ماڵە کاک عەلی و بە زۆر لە ماڵی دێننە دەر و لە پێش چاوی ژن و منداڵی بە لێدان و راکێشان دەگەڵ خۆیان دەیبەن و دوای ماوەیەک بە دەست و چاوی بەستراو کە هەموو لەشی لە ژێر شکەنجەو ئازار دا شێوا بوو شەهیدیان کردو لە سەر جادەی قوونیە و ئانکارا فرێیان دابوو.

ئەو کردەوە دڕندانەیە لە لایەن تیرۆریستانی ئێران و بێگومان بە هاوکاری میتی تورکی بەڕێوە چوو کە خەسارێکی گەورە لە جووڵانەو بە تایبەتی شوومالی کوردستان کەوت. بێگوومان کاک عەلی ئەوەلین و ئاخرین کەس نابێ کە لە پێناو گەلەکەی دا گیانی خۆی فیدا دەکا، بەڵام هەتا کەسێکی دیکە ئاوا بەم شێوەیە پەروەردە دەبێ و جێگای ناو براو دەگرێتەوە مەودایەکی زۆری دەوێ، هەربۆیە دەبێ دیسان بڵێم حەیف و مخابن شەهید بوو و بە ئاواتی خۆی نەگەیشت و حیزبی دیمۆکراتی کوردستان رۆڵەیەکی بە ئەمەگ و هەڵکەوتووی لەدەست داو ناوچەی شوومالی کوردستانیش هەمیشە شانازی بە جێ پێی کاک عەلی کاشفپورەوە دەکەن. پیرۆز بێ یاد و بیرەوەری شەهیدانی کوردستان بروخێ رژیمی کۆنەپەرەست و تیرۆریست پەروەری کۆماری ئیسلامی ئێران.

ماڵپەڕی شەهیدانی

شەهید شاپوور فیروزی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە نۆهەم(ڕێبەرایەتی)

شاپوری فیروزی بە پێی نووسراوەکانی خۆی ساڵی ١٣٢٤ (١٩٤٥ز) لەسەردەمی گەشانەوەی کۆماری جوانەمەرگەکەی کوردستان، لەبنەماڵەیەکی هەژارو بێدەرەتانی شاری کرماشان لە دایک بووە.

بەڵام پڕلە کوێرەوەری کردەوە. گەورە بوونی شاپوور بە قۆناغێکی سەختی ژیاندا تێپەڕی. لەکاتێکدا کتێبی وەبن پیلی داو رووی لەقوتابخانە کرد کە باوکی لەهەموو کات زیاتر لە باری ئابوورییەوە بێدەرەتان بوو. هەرچەند بنەماڵەیەکی خێزاندار بوون بەڵام باوکی خوێندنی منداڵەکانی بۆ گرینگ بوو.

شاپور لەپشووی هاوینەدا بە شاگرد نانەوایی و میکانیکی داهاتێکی کەمی وەدەست دێنا بۆ ئەوەی کەلێنێکی بچووک بۆ بنەماڵەکەی پڕ بکاتەوە، بە هۆی هەوڵو ماندوو بوونی لەراده بەدەر قۆناغەکانی خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی بڕی و پێی نایە قۆناغی دواناوەندی. هەرچەند گەورەتر دەبوو تێپەڕاندنی ژیانی بنەماڵەکەی ناهەموارتر دەبوو، بۆیە نەیتوانی لەوە زیاتر درێژە بە خوێندن بدا بە یەکجاری مانئاوایی لەقوتابخانە کردو رووی لە کارو کاسبی کرد. لەڕێگای پیشەی شۆفیرییەوە هەوڵی دەدا بژێوو ژیانێکی سەربەرزانە بۆ خۆی و بنەماڵەکەی دەستەبەر بکا. پاش ماوەیەک بە هۆی شارەزابوون لە کارەکەی لەپارێزگای سنە لەئیدارەی ڕێگاوبان دامەزرا، بە دەست پێکردنی ئەو کارە بەرەبەرە لەباری ئابووریەوە بووژانەوە.

تێکەڵ بوونی شاپور لەگەڵ دنیای سیاسەتو چاندنی بیری ئازادی لە دەروونیدا بۆ ساڵی ١٣٥٤ دەگەڕێتەوە. لەو سەردەمەدا سێبەری زەبرو زەنگی ڕێژیمی پاشایەتی باڵی بە سەر وڵاتدا کێشابوو، بەڵام شاپور ترسی لە لەشدا نەبوو. کاتێک هەستی کرد کە نەتەوەکەی بەشخوراوە ڕێگای رزگاریو دەرباز بوونی لەبەرنامەی حیزبی دێموکراتدا دیتەوەو پێوەندی تەشکیلاتیی لەگەڵ کادرەکانی ڕێکخستنی نەهێنیی حیزبی دێموکراتی کوردستان دامەزراندو تێکۆشانی بەنهێنی تەشکیلاتی دەست پێکرد. هەر ئەرکێکی بۆیان دیاری کردبوایە بە باشی بەڕێوەی دەبردو بە هەموو وجوودییەوە تێدەکۆشا.

لەسەرەتای خۆپیشاندانەکانی ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی (١٩٧٨ز) بێراوەستان لە ڕێپێوانەکاندا بەشداری دەکردو لەهەموو دەرفەتێکی لەبار بۆ هاندانی خەڵک دژی ڕێژیمی شا کەڵکی وەردەگرت.

دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی و سەرکەوتنی شۆڕشی ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی (١٩٧٩ز) و ئاشکرابوونی تێکۆشانی حیزب لەمەڵبەندی کرماشانو کامیاران، پێوەندیی خۆی لەگەل حیزب نوێ کردەوە. وەک بۆ خۆی لەیادداشتەکانیدا نووسیویەتی" لەکومیتەی ژاندارمەریدا ئەرکی وەئەستۆ گرتبوو، بەڵام لە کردەوەدا پێشمەرگەو کادرێکی دڵسۆزی حیزبەکەی بوو. هەر بۆیە ڕێژیم لێی وەگومان کەوتو، شەوی ٢٠ی گەلاوێژی ١٣٥٨ی هەتاوی(١١ی ئاگۆستی ١٩٧٩ز) فەرماندەی ژاندارمەری بە هێزێکی زۆرەوە دەفتەری پاسگای گەمارۆداو چەکی کردن."

بە دوای ئەو ڕووداوەدا بە تەواوی بۆی ڕوون بۆوە کە سیاسەتی ڕێژیمی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو نەک هیچی بۆ کورد پێ نیە، بەڵکوو نکۆڵی لەشوناسو مافو ئازادییەکانیشی دەکا. بۆیە بڕیاری یەکلاکەرەوەی داو لە کومیتەی شارستانی کامیاراندا تێکۆشانی تەواو وەختی دەست پێکرد. ئەو وێڕای تێکۆشەرانی دێموکرات لەناوچەی کامیاران شانی دایە بەر قورسایی کارەکانو بۆ بووژانەوەی ڕێکخراوی حیزبی هەرچی لەتوانای دابوو کردی.

دوای شەڕی سێ مانگە لەکونفرانسی ناوچەی کامیاران کە لە سەرەتای زستانی ١٣٥٨(١٩٨٠ز) بەڕێوە چوو دەنگی متمانەی کۆنفرانسی وەدەست هێناو، بوو بە بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی کامیاران. وەئەستۆ گرتنی بەرپرسایەتیی قورس شاپوری زیاتر لەڕێبازی پیرۆزی سوورتر کرد. زۆر ماندوونەناسانە درێژەی بە تێکۆشانو ئەرکی حیزبیدا. ئەو بۆ هەموو کارو مەئموورییەتێکی حیزبی سەر لەپێناو بوو.

هەر لەو ساڵەدا بوو کە بە نوێنەری کۆنگرەی ٤ هەڵبژێردرا، بەڵام بە هۆی دۆخی نالەبارو ئاڵۆزی ناوچەکە لەسەر بڕیاری حیزب لەناوچە مایەوەو لەکۆنگرە بەشدار نەبوو. دوای تەواو بوونی کۆنگرەی چوارەم کە لە ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨(١٩ی

فێبریوێری ١٩٨٠ز) لە شاری مەهاباد بەڕێوەچوو، لە لایەن کومیتەی ناوەندییەوە بە راوێژکاری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو، هەر لەم کاتەدا وەک فەرماندەری هێزی بێستوون دیاری کرا.

ساڵی ١٣٦٠(١٩٨٢ز) دوابەدوای تێکەڵ کردنی دوو کومیتەی شارستانی کرماشانو کامیاران بوو بە ئەندامی ناوەندی ئاژوانو بەرپرسایەتیی هێزی بێستوونی پێ ئەسپێردرایەوە. هەر لەو ساڵەدا لە کۆنگرەی پێنجەم کە لە ١٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠(٦ی دێسەمبەری ١٩٨١ز) لە گوندی شیوەجۆ لە ناوچەی گەورکی سەردەشت وەک جێگری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو فەرماندەری هێزی بێستوونی وەستۆ گرتەوە.

شاپوری فیروزی لە فەرماندە بژاردەکانی حیزبی دێموکرات بوو، ئەو ئەوەندە بە بیروباوەر بوو کە بە شەهید بوونی ئەردەشیری کوڕی، تاقە جگەرگۆشەکەی کە وەک خۆی لەریزی تێکۆشەرانی دێموکراتدا پێشمەرگە بوو، توسقاڵێک وەی نەهاتە خوارێو هەنگاوی پێشل نەبوو. شایانی باسە ئەردەشیری کوڕی چەند ڕۆژێک پێش شەهید بوونی بە هۆی هاوسەنگەرێکیەوە ئەم پەیامەی بۆ باوکی ناردوە.

"منو باوکم دوو هاوڕێی واقعی بووین کە بۆ یەکجاریش لە یەکتر نەڕەنجاین، ڕێزمان بۆ وەیستی یەکتر هەبوو.

زۆرم پێخۆش بوو ئەو ڕاسپاردەیەی پێ بگەیەنمو ماڵئاوایی لێبکەم، بەڵام بەداخەوە درەنگ بوە. پێی بڵێ کە هاوڕێکەت داوای لێکردووی خۆڕاگر بی. وابیر بکەوە کە هیچکات منت نەبووەو تەماشای ئەردەشیرەکانی هاوڕێت بکە. ئەو ڕێگایەی ئاگاهانە هەڵت بژاردوە درێژە بدەو، بۆ بەرەو پێش بردنی تێبکۆشە.، هەرکات بیرت کردم ئەو شێعرەی بخوێنەوە کە پێکەوە دەمانخوێندەوە. بەڵام هەوڵ بدە لەو کاتەدا پەژارە بە سەرتدا زاڵ نەبێ".

فەرماندەی بە توانا شاپوری فیروزی بە هۆی سەرکەوتن لەڕاپەڕاندنی بەرێوەبردنی ئەرکە سیاسیو نیزامییەکانیدا لە کۆنگرەی شەشەمی کە لە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٦٢ (٢٢ی جانیۆێری ١٩٨٤ز) لە گوندی گەڵاڵەی باشووری کوردستان بە ئەندامی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. پاشان وەک ئەندامی ناوەندی ئاژوانیش دیاری کرا.

لە کۆنگرەی حەوتەمی حیزب لە ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٦٤ (١٧ی دێسەمبەری ١٩٨٥ز) لە گوندی کانیە میۆ، باشووری کوردستان بەسترا بە جێگری کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو لە کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامیی ئەرکی نوێی بۆ دیاری کرا.

شاپوری فیروزی سەبارەت بەو ئەرکە تازەیە ئاوا دەڵێ: لەو کومیسیونەدا زۆر زانیاریم وەدەست هێنا، بە تایبەت ئاشنا بوونم بە کاری تەشکیلاتیو و هەروەها تایبەتمەندیو بۆچوونی هاوڕێیانی حیزبیم. چونکە تا ئەو کاتە بە هۆی تێکۆشانم لەناوچەداو دوور بوونم لەڕێبەرایەتی لێی بێبەش بووم. کار کردنی ئەو ماوەیەم لەو کومیسیونەدا چەندی بڵێی گرینگو بە سوود بوو هەرچەند بۆ منێک مانەوە لەو کومیسیونەدا کە لەسەرەتای خەباتی چەکدارانەوە تا ئێستا بەردەوام لەگەڵ پێشمەرگەکان لەناوچە نیزامیی کراوەکاندا لە تێکهەڵچوون لەگەڵ بەکرێگیراوانی ڕێژیمدا بووم و تەنانەت ماوەی خوێندنەوەشم نەبووە، وەک زانستگەیەک وابوو، بەڵام بەو حاڵەش خۆگونجاندنم لەگەڵ ئەو قۆناغە کارێکی هاسان نەبوو".

شاپور لە دژوارترین قۆناغی خەباتدا لەگەل پێشمەرگە ژیا. سەرکەوتوویی ئەو لە فەرماندەیی هێزی بێستوندا ناوبانگی ئەو هێزەی گەیاندە لای خەلکی کوردستانو زۆربەی ناوچەکانی کوردستان. هێزەکانی ڕێژیم زۆریان هەوڵدا بۆ تاقەجارێکیش ئەو هێزە لەداو بخەنو یا غافڵگیری بکەن، بەڵام هەموو هەوڵەکانی لەگەڵ شکست ڕووبەروو دەبۆوە.

لە زۆربەی شاخو دەشتو دۆڵو چیاکانی ناوچەی کرماشان، کامیاران، مەریوانو پاوە بە فەرماندەیی ئەو ڕۆڵە تێکۆشەرەی دێموکرات عەمەلیاتی قارەمانانە ئەنجام دراوەو زەبری زۆر کاریگەری لە دوژمن وەشێندراوە. شەڕە بە ناوبانگەکانی نێو شاری کامیاران، دەرەویان، پشتە، بێڵەوار، شیرینسوار، شارێی کرماشان - سنە، نالەشکێنە، ماویان، شەریفاوا، بزوەش، چیای شاهۆ، ناوچەی تیلەکۆ، ژاوەرۆ، چرووسانە، گرگڕ، نێو شاری کرماشان، تەختی زەنگی، نەرگسلە، شانشینو بەردەسپیو چەندین عەمەلیاتی سەرکەوتوانەی دیکە بە فەرماندەیی شاپور فیروزی ئەنجام دران، ئێستاش لەبیری خەڵکی ئەو ناوچانەدا بە زیندوویی ماوەتەوە.

کاتێک ٥٩ لاوی مەهاباد لەڕۆژی ١٢ی جۆزەردان ساڵی ١٣٦٢ (٢ی جوونی ١٩٨٣ز) لەلایەن کۆماری ئیسلامیەوە ئێعدام کران، بە تۆڵەی ئەو ٥٩ لاوە، ٥٩ عەمەلیاتی سەرکەوتوانە بە فەرماندەیی شاپور فیروزی لە ناوچەکانی خواروو کوردستان ئەنجام دراو، بەم چەشنە لاپەڕەیەکی زێڕین لە دەفتەری بیرەوەرییەکانی پێشمەرگەدا تۆمار کراوە. ئەو بە تەواوی خەڵکیو خاکی دیار دەکەوت، ڕێزی لەخەڵک دەگرتو زۆر جار دەیگوتەوە کە بەو بایە دەژیم کە لەلای خەڵکەوە دێ. شاپوری فیروزی سەرەرای ئەرکە سیاسیو نیزامییەکانی، لە نووسینەوەی بیرەوەرییەکانی تەنەخی نەدەکرد. بەشێکی زۆر لەبیرەوەرییەکانی خۆی نووسییەوەو بۆ لاوانی کوردی بە یادگار بەجێهێشت. هەرچەند بەداخەوە مەرگ مەودای نەدا کە بۆخۆی بە چاپکراوی بیانبینێ، بەڵام لەم دواییانەدا بە هەوڵی هاوسەنگەرانی دوو بەرگی لێ چاپ کراوە.

کاروانێک لە ڕێبەرانی شەهیدی حیزبی دێموکراتی کوردستان

بەداخەوە شەوی ١٠ی جۆزەردانی ساڵی ١٣٧١، (٣١ی مای ١٩٩٢ز) لە کاتێکدا لە شوێنی پشوودانی خۆی خەریکی دارشتنی بیرەوەرییەکانی بوو، لە لایەن کەسێکەوە تەقەی لێ دەکرێ و شەهید دەکرێ. بەم چەشنە روحی مەزنی فڕیە ئاسمانی نەمریی شەهیدانی کوردو کوردستان.

سەرچاوە: فەرماندەرانی شەهید نووسینی: برایم چووکەڵی

تێبینی: لە ئاکامدا کێشەکانی ناو کۆنگرەی هەشتەم کە بۆ بەهۆی راگەیاندنی "حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران ڕێبەرایەتی شورشگیر"، کاک شاپور فیروزی یەکێک لەو کەسانە بوو باڵی حدکا(ڕێبەرایەتی شۆرشگێر) هەڵبژارد.

شاپوور فیروزی لە کۆنفرانسی چوارەمی حدکا(ڕێبەرایەتی شۆرشگێر) کە لە ٨ی پووشپەری ١٣٦٧ (٢٩ی جوونی ١٩٨٨ز) لە شاری رانیە بەڕێوەچوو بە کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. هەروەها لە کۆنگرەی نۆیەمی ئەم حیزبە لە ٢١ی گەلاوێژی ١٣٦٩ (١٢ی ئاگۆستی ١٩٩٠ز) لە گوندی قەڵاسەیدەی دۆڵی شاوری شاری رانیەی باشووری کوردستان بەسترا بۆ جار دووهەم وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حدکا (ڕێبەرایەتی شۆرشگێر) دیاری کرا.

ڕەحمان نەقشی

شەهید د. سادق شەرەفکەندی: سکرتێری گشتیی

سادقی شەرەفکەندی ٢١ی بەفرانباری ساڵی ١٣١٦ی هەتاوی (١١ی جانێوێری ١٩٣٨ی زایینی) لە بنەماڵەیەکی نیشتمانپەروەردا لە گوندی تەرەغەی بۆکان لە دایک بوو.

لە تەمەنی منداڵی دا باوکی لەدەستداو سەرپەرستییەکەی، کەوتە سەرشانی براگەورەکەی، شاعیرو نیشتمانپەروەری گەورەی کوردستان خوالێخۆشبوو مامۆستا "هەژار"ی نەمر. سەردەمی منداڵیی محەممەد سادق، هاوکات بوو لەگەڵ پەرەئەستاندنی خەباتی رزگاریخوازانەی خەڵکی کوردستانی ئێرانو دامەزراندنی کۆماری کوردستان. ڕێنوێنیو ئاموژگاریەکانی برا زاناو خەباتگێڕەکەیو زۆر دیمەن لە قۆناخی میژوویی ئەوکات لەبیرو زەینیدا نەخشی بەست.

پۆلی یەکو دووی سەرەتایی لە بۆکانو پاشان کە بنەماڵەکەی لە مەهاباد گیرساوە، خوێندنی سەرەتاییو ناوەندی لەو شارەو ساڵی ئاخیری دەبیرستانی لە تەورێز تەواو کردو ساڵی ١٣٣٨ی هەتاوی (١٩٥٩ی زایینی) لە "دانشسرای عالی"ی تاران لیسانسی شیمیی وەرگرت. شایانی سەرنجە کە لە هەموو پلەکانی خوێندندا یان خاوەنی پلەی یەکەم یان یەکێک لە باشترین قوتابیانو خوێندکاران بوو. هەر لەو ساڵەدا بوو بە مامۆستای دەرسی شیمیو هەتا ساڵی ١٣٤٤ی هەتاوی (١٩٦٥ی زایینی) لە شارەکانی ورمێو مەهاباد بە ئەرکی مامۆستایەتییەوە خەریک بوو. لەوماوەیەدا وەک مامۆستایەکی شارەزا ناوی دەرکردو بۆ پێگەیاندنی قوتابیانی کوردستان زەحمەتێکی زۆرو بەرچاوی کێشا بە جۆرێک کە ئەو قوتابیانە کە ئەو

دەرسی پێدەگوتنو لە زانستگاکان قبووڵ دەبوون، ساڵ بە ساڵ زیاتر دەبووون. سەرەنجام "ساواک"، دەزگای جاسوسیی ڕێژیمی حەمە ڕەزا شا ئەو خزمەتەی لە کوردستان پێ ڕەوا نەدیو لە گەڵ ژمارەیەک ماموستای دیکەی هاببیرو هاوکاری بۆ شارەکانی "اراک"و "کرج"و چەند شاری دیکەی دوور خستنەوە. محەممەد سادق شەرەفکەندی ساڵی ١٣٤٩ی هەتاوی (١٩٧٠ی زایینی) بۆ زانستگای"تربیت معلم" نەقڵ کراو وەک ئاسیستانی بەشی شیمی کاری پێ ئەسپێردرا. پاش نیشاندانی لێوەشاوەییەکی تەواو لەو ئەرکەدا، ساڵی ١٣٥١ی هەتاوی (١٩٧٢ی زایینی) بە کەڵک وەرگرتن لە بورسی وەزارەتی علووم چوو بۆ فەرانسەو پاش چوار ساڵ مانەوە لەو وڵاتە توانی دوکتورای شیمیی ئانالیز (شیمی تجزیه) لە زانستگای ژمارە ٦ی پاریس وەربگرێ. دوکتور سادق شەرفکەندی ساڵی ١٣٥٥ی هەتاوی (١٩٧٦ی زایینی) گەڕایەوە تارانو وەک "استادیار"ی شیمی لە زانستگای "تربیت معلم" درێژەی بە کاری مامۆستایەتی دا کە لە بەجێهێنانی ئەو ئەرکەشدا بە تەواوی سەرکەوتوو بوو. هەربۆیە بوو بە خۆشەویستی مامۆستایانو خوێندکارانی ئەو زانستگایەو وەک مامۆستایەکی دڵسوزو لە هەمان کاتیشدا خەباتگێڕ ناوی دەرکرد. دوکتور محەممەد سادق شەرەفکەندی ساڵی ١٣٥٢ی هەتاوی (١٩٧٣ی زایینی) کاتێک لە پاریس دەورەی دوکتورای دەدیت، لە ڕێگای مامۆستای مەزن دوکتور "عبدالرحمان قاسملو"ی ڕێبەرمانەوە لەگەڵ بەرنامەو پێرەوی نێوخۆی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ئاشنا بووو داوای ئەندامەتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانی کرد. پاش گەڕانەوەی بۆ ئێران بوو بە رابیتی نێوان دوکتور قاسملووو ئەندامانی کۆنی ڕێبەرایەتیی حیزبو لەو پێوەندییەدا زەحمەتێکی زۆری کێشاو زۆر جاریش گیانی خۆی خستە مەترسییەوە. دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتیو دەستپێکردنەوەی تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکرات، ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی (١٩٧٩ی زایینی) بوو بە موشاویری کومیتەی ناوەندیو ڕەشەمەی ساڵی ١٣٥٨ (فیوریيەی ١٩٨٠ی زایینی) لە کۆنگرەی چوارەمی حیزبدا بە ئەندامی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو بەرپرسایەتیی کومیتەی حیزب لە تارانی پێ ئەسپێردرا کە ئەو بەرپرسایەتییەشی بە لێوەشاوەییو کارزانییەوە بە ئەنجام گەیاند.

سەرەتای هاوینی ساڵی ١٣٥٩ی هەتاوی (١٩٨٠ی زایینی) لە لایەن ڕێبەرایەتیی حیزبەوە بۆ کاری تەواووەخت بانگ کرایەوە کوردستانو هەموو توانای خۆی لە خزمەت حیزب نا. لە پلینومی کومیتەی ناوەندی لە هاوینی ساڵی ١٣٥٩ی هەتاوی (١٩٨٠ی زایینی)دا بە ئەندامی دەفتەر سیاسی هەڵبژێردرا. لە کۆنگرەکانی پێنجەم، شەشەم، حەوتەم، هەشتەمو نۆهەمی حیزبدا هەموو جارێ بە ئەندامی کومیتەی ناوەندیو لە کومیتەی ناوەندییشدا هەموو جارێ بە ئەندامی دەفتەری سیاسی هەڵبژێردراوەتەوە.

دوکتور سادق شەرفکەندی ماوەی بوونی لە ڕێبەرایەتیی حیزبدا زۆرتر بەرپرسایەتیی بەشی تەبلیغات (رادیوو چاپەمەنی)ی لە سەرشان بووو لە ساڵی ١٣٦٥ (١٩٨٦ز)دەوە هەتا کاتی شەهید بوونی ماموستای گەورەمان دوکتور "قاسملوو"ی نەمر ئەرکی

جێگری سکرتێری گشتیی حیزبی بە ئەستووە بوو.

دوکتور سادق شەرفکەندی لە یەکەم پلینومی دوای شەهید بوونی دوکتور قاسملوودا بە تێکڕای دەنگی ئەندامانی کومیتەی ناوەندی بە سکرتێری گشتیی حیزب هەڵبژێردراو لە کۆنگرەی نۆهەمی حیزبیشەوە تا کاتی شەهیدبوونی (٢٦ی خەرمانانی ئەمساڵ (١٣٧١) ریکەوتی ١٧ی سێپتەمبەری ١٩٩٢ز) ئەرکو بەرپرسایەتیی قورسی "سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران"ی بەرێوەدەبرد.

خەباتگێڕی مەزنی گەلەکەمان دوکتور سادق شەرفکەندی لە ماوەی ئەو دوازدە ساڵەی دواییدا ڕۆڵێکی بنەڕەتی لە ڕێبەرایەتیی حیزبو جووڵانەوەی گەلەکەماندا هەبوو. یەکێک لە بەوەجترینو شارەزاترین ڕێبەرانی نێو ریزەکانی بزووتنەوەی میللی . دێموکراتیکی گەلەکەمان بووو بە هەق دەبێ بڵێین کە قوتابییەکی لێوەشاوەو یارێکی وەفاداری دوکتور قاسملووی نەمر بووو پاش دوکتور قاسملوویش بوو بە مامۆستای ئیدامەکاریو درێژەدان بە ڕێبازو ڕێگای دوکتور قاسملووو بە لێهاتوویو لێوەشاوەیی خۆی نەیهێشت بێ قاسملوویش بەم جۆرە کە ئاواتی دوژمنانی بزووتنەوە بوو بە حیزبەوە دیار بێ. دوکتور سادق هەر لەو کاتەوە کە هاتە نێو ڕێبەرایەتیی حیزب یەکێک لە دارێژەرانی کاریگەری سیاسەتو هەڵوێستەکانی حیزب بوو، لەسەر پاراستنی ئوسوولو پرنسیپەکانی حیزب شێلگیرو پێداگر بوو، ئەفرادی دوو دڵو ڕاڕای دەدانە بەر هێرشو ڕێگای پێ نەدەدان شوێنی خراپ لەسەر ڕەوتی بزووتنەوەو کاروباری حیزبی دابنێن. ئەو کادرو پێشمەرگەکانی حیزبی خۆش دەویستن بەڵام ئەو خۆشەویستیە هەرگیز شوێنی لەسەر هەڵسەنگاندنی واقیعبینانەی کادرو پێشمەرگەکانو کاروباری ئەوان دانەدەنا. دڵپاکیو بێغەرەزیی کاک دوکتور سەعید بۆ هەموو هاوڕێیانی حیزبی بە تەواوی دەرکەوتبوو هەر بۆیەش ئامۆژگاریەکانی وەردەگیران. نەخشی گرینگی تەشکیلاتی لە حیزبو بزووتنەوەدا زۆر بە باشی هەست پێکردبوو، بەڵام هەرگیز تەشکیلاتی بەجێ خەلک دانەدەناو لە دەمارگرژیو سکتاریستی بەدوور بوو، چونکە ئەو تەشکیلاتی حیزبو خودی حیزبیشی بۆ ڕێبەرایەتیکردنی خەباتی گەل دەویستن. تێکوشەر دوکتور سادق ئینسانێکی شوجاع، بەورە، بەئەخلاق، ڕاستگۆو دروستکارو بەڕاستی سادق بوو. لە هەقو عەدالەت پشتیوانی دەکردو لە هەموو ئەو تایبەتمەندیانە لە سیاسەتو کردەوەدا کەڵکی وەردەگرت. ئینسانێکی پڕکار بووو ماندوویی نەدەناسی، هەموو کاتو وەختی خۆی بۆ جێبەجێکردنی ئەرکە حیزبییەکان تەرخان کردبوو، شۆڕشگێڕێکی بە تەواو ماناو دێموکرتێکی واقیعی بوو، کە لە هەر کارو کردەوەو هەڵوێستێکیدا ئەو تایبەتمەندیانەی خۆیان دەنواند. بڕوایەکی قووڵی بە دێموکراسیو مافی گەلانی ئێران هەبوو، هەر بۆیە لە ڕوانگەی ئەوەوە پێوانەی هەر حەرەکەتێکی خەباتگێڕانە لە ئێرانو کوردستاندا بریتی بوو لە تێکۆشان بۆ سەقامگیرکردنی ئازادیو دێموکراسیو مافە ڕەواکانی گەلی کوردو گەلانی ئێران. سیاسەتو تاکتیک بۆ دوکتور سادق زاراوەو دەستەواژەی خەیاڵیو زەینی نەبوون، لە ڕوانگەی ئەوەوە سیاسەت کردەوەی خەباتگێڕانە بوو، هەر بۆیەش بەهەقو کردەوە

ببوو بە ئاوێنەی تایبەتمەندییە مەزنەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران. دوکتور سادق شەرەفکەندی ئینسانێکی خاکی‌و خەڵکی‌و بە"تواچع" بوو، هەر ئەوەندە کە لە ڕاست دۆستان و هاوڕێیانی دا ڕووخۆش‌و بەگوزەشت بوو، لە ڕاست دوژمنانو نەیارانی حیزبو گەلدا توند و بێلێبوردن بوو، قورس‌و قایم لە بەرامبەریاندا ڕادەوەستاو زەڕەیەک "نەرمش"و هەنگاوێک گەڕانەوەی بۆ نەبوو. ئەو خەڵکی کوردستانی بە ڕەگ‌و پێستییەوە خۆش دەویست، هەر بۆیەش گیان‌و ژیانی بۆ خزمەت بەوان تەرخان کردبوو. ئەو لەو سیاسەتمەدارانە نەبوو کە خەڵکیان وەک ئامرازی بردنەپێشی مەبەستەکانی خۆیان دەوێ، ئەو بۆ خۆی پێشڕەوی خەباتی خەڵکی کوردستان بووو جگە لە قازانج‌و بەرژەوندییەکانی گەل هیچ قازانج‌و بەرژەوندییەکی تایبەتی‌و شەخسی بەلاوە گرینگ نەبوو. ئەو بۆ کادرو پێشمەرگەکانی حیزب تەنیا هەر سکرتێری گشتی نەبوو، ئەو دۆست‌و هاوڵی هاوڕێیان بووو بە ڕادەیەک لەگەڵیان تێکەڵاوو لێیان نیزیک بوو کە هەر هاوڕێیەک بە ڕاشکاوی دەیتوانی پریسکەی دڵی خۆی لە لای هەڵڕێژێ‌و لە ڕێنوێنییە بە کەڵکەکانی کەڵک وەبگرێ. کاک دوکتور سادق بڕوایەکی قووڵی بە هاوکاریی گەلان‌و هەموو ئازادیخوازانی ئێران هەبوو، لەو بڕوایەدا بوو کە ڕووخاندنی ڕێژیمی ئاخوندی بەبێ نیزیکی‌و هاوکاری‌و هاوپێوەندی هێزە نیشتمانپەروەرو خەباتگێڕەکانی ئێران، کارێکی مومکین یان لانی کەم هاسان نیە، هەر بۆیە لە هەر دەرفەتێک بۆ ئەو مەبەستە کەڵکی وەردەگرتو بە کردەوە هەوڵی بۆ دەداو سەرنجام لەو ڕێیەدا گیانی بەختی ئازادیی ئێران‌و خودموختاری کوردستان کرد. یادو ناوی شەرەفکەندیی مەزن هەمیشە بە نەمری دەمێنێتەوەو خەبات‌و تێکۆشانی پڕشنگداری لە پێناو ئامانجە پیرۆزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران‌و گەلی کوردو خەڵکی ئێرانداو تایبەتمەندییە شۆڕشگێڕانەکانی دوای نەمانیشی ڕێنوێن‌و ئیلهامدەری تێکۆشەرانی وڵاتەکەمان دەبێ.

شەهید فەتاح عەبدولی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی حەوتەم

سەرماوەزی ساڵی ١٣٦٦ی هەتاوی بوو بەرەبەرە کۆنفرانسی کۆمیتەی شارستانەکان بۆ هەڵبژاردنی نوێنەر بۆ کۆنگرەی ٨ی حیزب گیران. ڕۆژی ١٥ی سەرماوەز، لە بنکەی کانیمێو لە گەورەدێ کۆنفرانسی کۆمیتەی شارستانی بۆکان گیرا کە نوێنەری ئامادەکاری کۆنگرە شەهید فەتاح عەبدولی لە کۆنفرانسی کۆمیتەی شارستانی بۆکان بەشدار بوو لەوێ بۆ یەکەم جار چاوم پێی کەوت کە زۆر زیرەکانە لە سەر خەتە گشتییەکانی سیاسەتی حیزبو کاری داهاتووی حیزبو هەر وەها هاتنی خوێنی تازە بۆ نێو ڕێبەرایەتی حیزب، بە شێوەیەکی ئاکادیمی بۆ بەشدارانی کۆنفرانس قسەی کرد، لەراستیدا لە یەکەم چاو پیکەوتنمدا بۆم دەر کەوتو نیشانیدا کە ئایندەیەکی ڕووزو کەسایەتییەکی بەتوانا دەبێ، هەر ئەو توانایی بوو بە هۆی ئەوە کە ڕۆژ لەگەڵ ڕۆژ زیاتر خۆی لە نێو کۆمەڵانی خەڵکو هاوسەنگەرانیدا خۆشەویستتر بکاو تەنانەت خزمەتەکانی بە حیزب گەلەکەی ئەوەندە بەرچاو بوو کە نوێنەرایەتی حیزبی دێموکراتی لە ئوروپا بکەوێتە سەرشان.

فەتاح عەبدولی کەسێک بوو بە تەمەنێکی زۆر کەمەوە ڕێی خەباتێکی پڕ مەترسیی گرتە بەرو لە پێناو گەیشتن بە ئاواتەکانی میللەتێکدا کوێرەوەریی زۆری دیتو بەسەر بازگە پڕ مەترسییەکانی ژیاندا تێپەڕی. ئەو کە خۆی لە نێو ڕەوتی ئەو خەباتە پڕ فیداکارییە دا دیتەوە بە ڕەگو پێستەوە هەستی بە مەترسییەکانی کرد. بۆیە دەبێ بە هەموو توانا وزەی خۆمان بۆ گەیاندنی دەنگی ئەوانەو خەباتو تێکۆشانی ئەو نەمرانە بە نەسلی نوێو دوا ڕۆژی نەتەوەکەی تەرخان بکەین. هەرکات بیر لە ژیانی تێکۆشەران، پێشمەرگەو فەرماندەو کادرە شەهیدەکانی نەتەوەکەمان دەکەمەوە وەبیر پاڵەوانی

چیرۆکەکان، وەبیر کەسایەتی و کاراکتیرەکانی ڕۆمانەکان دەکەومەوە. دیارە نەک ئەو لایەنەی لەو ڕۆمانانەدا، پاڵەوانەکە لە سەرەوەی ئێنسانەکاندا هەڵسو کەوت دەکا، بەڵکوو ئەو لایەنەی کەسایەتیەکە سەرەتا شەخسییەتیەکی سادە وسروشتی هەیە، بەڵام بە تێپەڕینی زەمان وردە وردە دەبێتە کەسایەتییەک کە شوێندانەر دەبێو بەرپرسایەتی گەورەی دەکەوێتە سەرشان.

با ئاوڕێک لە ژیانی کادری بە توانای ڕێبەری حیزبەکەمان بدەینەوەو لە چیو لە کوێوە دەستێ پێکرد چۆن بوو بە نموونەی تێکۆشەرێکی سیاسیو سەری بۆ نەتەوەکەی دانا.

فەتاحی عەبدولی لە سالی ١٣٤٠ی هەتاوی لە گوندی " وەزنێ"ی ناوچەی سندوسی نەغەدە لە بنەماڵەیەکی زەحمەتکێشدا چاوی بەدنیای پڕ لە کوێرەوەری هەڵێنا، خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی لە پێشدا لە زێدەکەی و دوایە لە شاری نەغەدە تەواو کرد. بەدەست پێکردنی ڕاپەرینی پڕ شکۆی نەتەوەکانی ئێران لە ساڵی ١٣٥٧، دژی ڕێژیمی پاشایەتی فەتاح عەبدولی وەک زۆر لە لاوانی کوردستان پێی نایە مەیدانی سیاسەتو، بڕیاریدا پاشماوەی ژیانی لە ریزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتدا بۆ خەباتو تێکۆشان لەپێناوی رزگاری هاونیشتمانانی لە بێ مافیو ژێر چەپۆکیو دیکتاتۆری تەرخان بکا.

پاش ئەوەی سیاسەتەکانی حیزبی پەسەند کردو لە گەڵ بەرنامەو پێرەوی نێو خۆی حیزبی دیموکراتی کوردستان و دەست پێکردنی تێکۆشانی ئاشکرای حیزب، بوو بە ئەندامی یەکیەتی لاوانی دیموکراتی کوردستان، بەمجۆرە ژیانی خۆی لەگەڵ تیکۆشانی حیزبو خەباتی رزگاریخوازانەی خەڵکی کوردستان لێک گرێ دا.

فەتاحی عەبدولی زۆر بە زووی توانی تێگەیشتنو تایبەتمەندییە شۆڕشگێڕانەکانی تێکەڵاوی کاری بە کردەوە بکاو لە ڕەوتی تێکۆشانی حیزبیدا خۆی پێ بگەیەنێو کارامە بێ. لە یەکەم دەورەی پێ گەیاندنی کادر دا بەشداری کردو لەسەرەتای ساڵی ١٣٥٩ وەک کادرێکی هەڵسووڕو لێوەشاوە لە ریزەکانی تەشکیلاتی حیزبی دیموکراتدا جێی خۆی کردەوە. فەتاحی عەبدولی لە ژیانی حیزبایەتیدا بە هەموو هەستو توانیاو فیداکارییەوە تێکۆشاو بە لێهاتوویی‌یەوە پلەکانی سەرکەوتن لە ئەرکە حیزبی‌یەکانیدا یەک لە دوای‌یەک بڕیو لە ماوەی ١٤ ساڵ تێکۆشانی شۆڕشگێڕانەو ئازایانەو لەخۆبووردووانە لەنێو حیزبدا، زۆر بەرپرسایەتی جۆراوجۆری وەئەستۆ گرت، کە لێهاتووی خۆی لە بە جێ گەیاندنیاندا نیشاندا.

فەتاحی عەبدولی لە یەکەم کۆنفرانسی ڕێکخراوی کۆمیتەی شارستانی نەغەدەدا کە بە دوای دەست پێکردنەوەی تێکۆشانی حیزب پێکهات، بە ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی نەغەدە هەڵبژێردرا، بە دوای بەشداری لە کۆنگرەی ٥ی حیزبدا بۆ ماوەیەک وەک بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی نەغەدە دیاری کراو زۆر ئازایانە ئەو بەرپرسایەتییەی بەڕێوە برد، لە کۆنگرەی ٦ی حیزب وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو پاشان لە سازماندەهی تازەدا وەک بەرپرسی کۆمیتە شارستانی سنە دیاری کرا. ناوبراو زۆر ئازایانە لە ناوچەی سنە بۆ ڕێکوپێک کردنو دانی دیسیپلینی نوێو، هەوڵو ماندوو بوونێکی زۆر توانی تواناکانی خۆی زیاتر دەربخا. فەتاح عەبدولی لە کۆنگرەی ٧ی حیزبیشدا بۆوە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیو بەرپرسایەتی کۆمیتەی مەڵبەندی یەکی جنوبی کوردستان، سنە، مەریوانو کرماشانی کەوتە سەرشانو، وێڕای هاوسەنگەرانی شانی بەر ئەو ئەرکە قورسەداو زۆر ڕووسوورو سەربلیند گۆی لەمەیدان بردە دەر.

پاش ماوەیەک لە پلینۆمی دووهەمی کۆمیتە ناوەندی هەڵبژێراوی کۆنگرەی ٧ بریاریدا، فەتاحی عەبدولی وەک بەرپرسی کۆمیتە شارستانی سەردشت دیاری بکرێو وەک چاوەڕوان دەکرا لەو ناوچەیەش بە مەسئوولییەتێک کە لەسەر شانی بوو فیداکاری لە خۆی نیشاندا.

ناوبراو لە ماوەی ١٤ ساڵ تێکۆشانی حیزبایەتیدا هەموو تواناو زانستی خۆی بۆ بەرەو پێش بردنی کارەکانی حیزب تەرخان کرد. وەک کادرێکی بە تواناو لێهاتووی سیاسیو خارا لە مەیدانی کردەوەدا، بوو بە نموونەی بە تواناو دیار لە نێو کادرەکانی ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستاندا.

فەتاح عەبدولی لە کۆنگرەکانی هەشتو نۆ سەر لەنوێ وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرایەوە، ناوبراو ڕۆژ بە ڕۆژ زیاتر زانیاری خۆی دەبردە سەرو وەک کەسایەتییەکی سیاسی و بەرچاو تێکۆشانو ئەرکە گرینگەکانی بەڕێوە دەبرد.
لەساڵی ١٣٦٨ بە دوای شەهیدبوونی ڕێبەری مەزنو ناوداری حیزبەکەمان شەهید دوکتور قاسملووی نەمرو، کاک عەبدوڵڵای قادری ئازەر نوێنەری حیزب لە دەرەوەی وڵات، کاک فەتاحی عەبدولی لەلایەن کۆمیتەی ناوەندیی حیزبەوە ئەرکی نوێنەرایەتی حیزب لە دەرەوەی وڵاتی کەوتە سەرشانیو تا کاتی شەهیدبوونی ئەو ئەرکەی بەڕێوە برد.

فەتاحی عەبدولی ڕووناکبیرێکی شۆڕشگێڕو تێکۆشەرێکی شێلگیری ڕێگای ڕزگاری نەتەوەکەی بوو بە ئیمانەوە لە بە جێگەیاندنی ئەرکی حیزبیو کار کردن لە ناو خەڵکدا ماندووبی نەدەناسی. کەسێکی لە سەرەخۆ، وردبین، باوەڕ بەخۆ بوو. بڕوای تەواوی بە هێزی خەڵک هەبوو. بە هۆی تایبەتمەندییە شۆڕشگێڕانەو ئەخلاقییە بەرچاوەکانی لە نێو ریزکانی حیزبدا زۆر خۆشەویست بوو، فەتاحی عەبدولی وەک کادریکی لێوەشاوەو لێهاتوو، بەئیمانو ورەیەکی پتەو، تێکۆشانی

هەرچی زیاتری لە ڕێبازی حیزبەکەیدا هەنگاوی دەناو تا دوا کاتەکانی ژیانی خۆی بە ئامانجە پیرۆزەکانی حیزبو نەتەوەکەی وەفادار مایەوە.

بەداخەوە ئاوڵەبوونی دەستی تێرۆریستی کۆماری ئیسلامی لە ئوروپا، زەربەیەکی قورسی لە حیزبەکەمان دا. ڕۆژی ٢٦ی خەرمانانی ساڵی ١٣٧١ لە پیلانێکی خاپینانەدا لەکاتێکدا فەتاحی عەبدولی وێڕای سکرتیری حیزب دوکتور سادق شەرەفکەندیو کاک هومایون ئەردەڵان، کە سەرقاڵی جێبەجێ کردنی کارە دیپلۆماسیەکانیان بوون، تیمێکی سیخوری دەزگای هەواڵگری کۆماری ئیسلامیش لە سەر چۆنیەتی کارێکی تیرۆریستی بە نهێنی چالاکیان دەکردو زانیاریان لە سەر ئەو شوێنە دەست کەوتبوو. بەداخەوە دەرفەتیان دەست کەوتو لە ئیوارێی ٢٦ی خەرمانان لە رستووڕانی میکونووس درانە بەر دەسرێژی بەکرێگیراوانی کۆماری ئیسلامیو چوارکەسیان لە بەشدارانی کۆبوونەوە کە مەبەستیان بوو شەهیدیان کردن" د. سادق شەرەفکەندی" سکرتێری گشتی حیزبی دێموکرات، فەتاحی عەبدولی نوێنەری حیزب لە ئەروپا، هومایۆن ئەردەلان نوێنەری حیزب لە ئاڵمان و نووری دێهکوردی کەسایەتی سیاسی ئیرانی. لەو ڕۆژەدا دایکی نیشتمان قوربانی گەورەی بەختی بارەگای ئازادی کردو فەتاحی عەبدولی ماندوونەناس سروودی هەرمانی ئەوین بە نیشتمانی چڕیو دڵی تاسەباری لە لێدان کەوت.
ئەگەرچی حیزبی دێموکرات بە شەهید بوونی ئەو تێکۆشەرانە زەربەیەکی قورسی خوارد بەڵام ڕێبوارانی هەر درێژەیان بە ڕێگایاندا، بەلێنیان پێداون تا سەرکەوتن وەفادار بە ئامانجیان بنو ڕێبازیان بەر نەدەن. بەڵام لەلایەکی دیکەوە روو ڕەشی بۆ ڕێژیمی تیرۆریست پەروەری کۆماری ئیسلامیی مایەوە بۆ یەکەم جار لە مێژووی ئاڵماندا، دەوڵەتی ئاڵمان لەسەر بریاری دادگا گوتی کە کۆماری ئیسلامی دەوڵەتێکی تیرۆریستە لەو پێوەندییەدا دادگای میکۆنوس پێکهاتو تێیدا کار بەدەستە هەرە باڵاکانی ڕێژیم بە ئەنجام دەرانی بنەڕەتی و پلاندانەرانی ئەو تیرۆرە ناسێندران.

سەرچاوە: فەرماندەرانی شەهید - برایم چووکەڵی

شەهید کاک هۆمایون ئەردەڵان: ئەندامی ڕاوێژکاری کومیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەم

یەدوللا سۆڵتان پەنا

لە مێژووی بزوتنەوەی ڕزگاریخوازانەی کوردستاندا بە دەیان هەزار مرۆڤی شۆڕشگێر گیانی خۆیان لە ڕێگای ڕزگاری نەتەوەی کورد و خاکی پیرۆزی کوردستان لە ژێر داگیرکاری بەخت کردوە، بە ملیۆنان لە خەڵکی وڵاتەکەمان دوای تێکۆشان و کوێرەوەری زۆر بۆ گەیشتن بە ئامانج، بێ ئەوەی بە ئاواتیان بگەن.

بە داخەوە سەریان ناوەتەوە و هەر ئێستاش ڕۆڵەکانی ئەوان گیرۆدەی بە کۆتایی گەیاندنی ئەم ئەرکەنە نەتەوەیە پیرۆزەی سەر شانیانن. بەو هیوایە بە یەکگرتوویی و هەنگاوی ژیرانەی سیاسەتوانان، پارتە کوردیەکان و خەڵکی کورد، کوردستانێکی ئازاد و سەربەخۆ بەدی بێت.

لەم باسە دا بە بۆنەی هەژدە ساڵەی تیرۆری ڕیبەری زانای حدکا و بەشێکی وڵاتەکەمان دوکتور سادق شەرەفکەندی و هاوڕێیانی بە دەس ڕژیمی دژی کورد و تیرۆریستی کۆماری ئیسلامی ئێران یادی پێشمەرگەی ماندووبی نەناس و بە ئەمەگی گەلەکەمان کاک هۆمایون ئەردەلان تازە دەکەینەوە کە لە ڕاستیدا یادکردنەوەی شەهیدانی ڕێگای ئازادی ئەرکێکی پیرۆزە کە لە ئاست لێبردوویی ئەوان لە ژیانیان ئەکرێتەوە.

بنەماڵەی کاک هۆمایون لە هۆزی گەورەی ئەردەلانەکان، پێش چەند سەد ساڵ لە سنەوە، ناوەندی ئەمارەتی ئەردەلان بەرەو سەقز کۆچیان کردوە و هەر لەو کاتەوە وەک حاکمی شاری سەقز لەم ناوچەیە ژیاون و دەسەڵاتدار بون و بەردەوام پارێزگاریان لە شاری سەقز و دەوروبەری کردوە. پێش شەری یەکەمی جیهانی سەیفەدین خان حاکمی سەقز باپیری کاک هۆمایون لە گەڵ سەرداری بۆکان و حەمەخانی بانە لە ساڵی ١٢٨٥ی کۆچی لە شاری مەراغە لە لایەن حکومەتی تۆرکیی عۆسمانیەوە بە پیلانیک لە سێدارە ئەدرێن، وا دەرکەوتووە کە لە سێدارە دانیان پێوەندی بە دۆزی نەتەوەییەوە هەبووە. بە داوی ئەم ڕووداوە دا سەیفۆلا خان ئەبیت بە حاکمی سەقز، سەیفۆلا خان کەسایەتیەکی سیاسی، تێگەیشتوو و پێشکەوتنخواز بووە، سەرەتای بە دەسەڵات گەیشتنی ڕەزا شاە، کاتیک دێت بۆ سەقز سەیفۆلاخان میوانداری ئەکات کە بە دوای گەڕانەوەیدا بۆ تاران لە ساڵی ١٣١٣ی هەتاویدا (١٩٣٤ز) بە دەستوری ناوبراو سەیفولا خان بۆ تاران تەبعید ئەکرێت، تا لە شەهریوەری ساڵی ١٣٢٠ (١٩٤١ز) دا بەرەو سەقز ئەگەڕێتەوە، لە ساڵی ١٣٢٢ (١٩٤٣ز) بۆ جاری دووهەم لە لایەن ئینگلیسیەکان و حکومەتی ئێرانەوە دەگیرێت و بۆ ماوەی ٦ مانگ لە بەندیخانەی سۆڵتان ئابادی ئەراک لە بەند دا ئەمێنێتەوە و هەروەها لە شۆڕشی دوکتۆر موسەدیق بە دژی حەمە ڕەزا شادا لایەنگری د. موسەدیق ئە ات هەر بۆیە سەیفولا خان تا کۆچی دوایی لە ساڵی ١٣٥٢ی هەتاوی (١٩٧٣ز) جێگای مۆتمانەی ڕژیمی پەهلەوی نەبوو.

کاک هۆمایون لە سالی ١٣٢٩ی هەتاوی (١٩٥٠ز) لە شاری سەقز لە دایک بووە،

خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی لەم شارە تەواو کردوە، دوو سال سپای دانش ئەبێت کە دواتر بۆ درێژەی خوێندن لە بواری نەوتدا ئەچێتە زانکۆی نەوت لە ئابادان بۆ ماوەی یەکسالٌ و نیو، ساڵی دواتر لە زانکۆی سەنعەتی نەوتی تاران درێژە بە خوێندن ئەدات. لە سەرەتای شۆڕشی ئێراندا ئەگەڕێتەوە کوردستان و لە خوێندنگای ناوەندی کچان و هۆنەرستانی سەقز ئەبێتە مامۆستای زمانی ئینگلیسی کە جێگای بڕوا و خۆشەویستی هاوکاران و قوتابیانی ئەبێت، پاشان لە زانکۆی سنە درێژە بە خوێندنی ئینگلیسی ئەدات و هاوکات وانەش ئەڵێتەوە. لە لایەکیترەوە چالاکێکی وەرزشی بوو، بە تایبەت لە یانەی باسکێتبالٌ دا بەشداری ئەکرد و وەرزشکارانی سەقزی بە گشتی بە باشی ئەیانناسی.

کاک هومایون حەولی ئەدا هەر کاریک دەیکات لە ڕوی شارەزاییەوە بێت بۆیە تێدەکۆشا زانیاریەکانی لە هەموو ئاستەکاندا بەرز بکاتەوە، هەر بۆیە دوای ماوەیەکی کورت لە سەرکەوتنی شۆڕشی ئێران پێوەندی بە حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانەوە ئەگرێت و بە هەڵگیرساندنی شەر لە لایەن ڕژیمی خۆمەینیەوە دژی نەتەوەی کورد، لە نەورۆزی ١٣٥٩ی هەتاوی(١٩٨٠ز) چەکی شەرەف ئەکاتە شان و ئەبێتە ئەندام و پێشمەرگەی حیزبی دیموکراتی کوردستان. کاک هۆمایون بێ هیچ چاوەڕوانێک و بێ ماندووبون کاری حیزبی ئەکرد، سەرەتا زۆر کات لە گەڵ تاکە پێشمەرگەیەک ناوچەکانی بەینی

سەقز، بانە و مەریوانی بە پێی پیادە ئەپێوا و سیاسەتی حیزبی بۆ کۆمەڵانی خەڵک شی ئەکردەوە، لە ماوەیەکی کورتدا باشتر ناسرا و بوو بە جێگای متمانەی خەڵک و بەرپرسانی حیزبی دیموکرات و دواتر ئەرکی پێویستی پێ ئەسپێدرا. لە کۆتایی سای ١٣٥٩ی هەتاوی(١٩٨٠ز) بۆ خۆلێکی سیاسی دەچیتە خدراوێ لە نێوان پیرانشار و سەردەشت کە بە پلەی بەرز و سەرکەوتووانە بە کۆتایی ئەگەیەنێت. دواتر ئەبێتە جێگری کۆمیتە شارستانی سەردەشت و پاشان بەرپرسی کۆمیتەی میراوێ بووە و بۆ ماوەیەک بەرپرسی تەشکیلاتی دەفتەری سیاسی ژمارە یەک بە ئەستۆ ئەگرێت کە بنکەکەی لە نێوان سەردەشت و مەهاباد هەڵکەوتبوو،

لە کونگرەی ٥ی حیزبدا لە ١٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠ (٦ی دێسەمبەری ١٩٨١ز) لە گوندی شیوەجۆ لە ناوچەی گەورکی سەردەشت بەسترا بە ئەندامی ڕاوێژکاری کومیتەی ناوەندی دیاری ئەکرێت.

کاک هومایوون لە کۆنگرەی شەشەمی حیزبدا کە لە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٦٢ (٢٢ی جانێویڕی ١٩٨٤ز) لە گوندی گەڵاڵەی باشووری کوردستان وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرێت کە بە دوای ئەمە دا ئەبێتە ئەندامی ناوەندی ئاژوان، ماوەیەکی کورت بەرپرسی کۆمیتە شارستانی سنە ئەبێت،

دوایی بە هۆی ناساخیەوە بۆ چارەسەری سەفەری دەفتەر ئەکات، دواتر ئەگەڕێتەوە و ئەبێت بە بەرپرسی کۆمیتە شارستانی سەقز، لە ناوەندی ئاژوان لە گەڵ هێزی پێشمەرگە دا جەولەی ئەکرد، کاتێک دۆژمن لە ئاوایی سەردەرە گەمارۆی هێزی پێشمەرگە ئەدات، فەرماندەی پێشمەرگەکان زەخمار ئەبێت کاک هۆمایون وەک بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی سەقز لەو شەڕە دا بەشداری ئەکات و لە ڕێنوێنی شەرەکە دا دەوری بەرچاوی هەبووە. ئەم ئەرکەی لە ناوەندی ئاژوان سەرکەوتوانە ئەنجام ئەدات. دواتر و لە کۆتاییدا ئەبێتە بەرپرسی نەخۆشخانەی حیزب. لە کۆنگرەی ٧ دا خۆی بۆ ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندی کاندیدا ناکات و دوای گرتنی کۆنگرەی ٨ی حیزب بە پێشنیاری سەرکردایەتی بە هۆی نەخۆشیەوە سەفەری ئۆروپا دەکات و لە کاتی ماڵئاوایی لە هاورێیانی چاوی بە دۆکتور قاسملوی نەمر ئەکەوێت و دواتر تا کۆتایی ژیانی لە وڵاتی ئاڵمان دەمێنێتەوە. لە ئاڵمان وەک بەرپرسی حیزب لەم وڵاتە دیاری ئەکریت، لەم ماوە دا سەفەری چەندین وڵاتی ئۆروپایی ئەکات و لە گەڵ ئەندامانی پێشووی حیزبدا وتووێژی ئەبێت بۆ ئەوەی سەر لە نوێ کار بکەنەوە و حیزب بتوانێت لە ئاستی ئۆروپادا زیاتر چالاک بێت. سێ ڕۆژ پێش شەهید بونی پێوەندی تەلەفونی لە گەڵ چەند کەس لە هاورێیانی پێشووی ئەگرێت و ئەڵێت بە زوویی لە گەڵ د. شەرفکەندی سەفەری دانمارک دەکەن حەز ئەکەن چاوپێکەوتنیان ببێت، بەڵام بە داخ و کەسەرێکی زۆرەوە ئەم پێکگەیشتنە قەت ڕوو نادات و لە پیلانێکی دژی مرۆڤایەتیدا.

بەداخەوە لە ڕێکەوتی ٢٦ی خەرمانانی ساڵی ١٣٧١ی هەتاوی، بەرانبەر بە ١٧ی سێپتامبری ١٩٩٢ی زایینی سکرتێری گشتی حیزب د. سادق شەرەفکەندی هاوڕێ لە گەڵ نوێنەری حیزب لە ئۆروپا فەتاح عەبدولی، نوێنەری حیزب لە ئاڵمان هۆمایون ئەردەلان و نوری دێهکردی چالاکی سیاسی ئێرانی لە لایەن دژبەرانی مافەکانی نەتەوەی کورد، کە هەمان ڕێبەرانی تیرۆریستی کۆماری ئیسلامی ئێرانن لە رستۆرانی میکوونوس لە شاری بیرلین ی ئاڵمان شەهید ئەکرێن.

لە ئاوڕدانەوەیەکدا بۆ هەڵسو کەوتەکانی کاک هۆمایون لە ماوەی ژیانیدا ئەوەی باس کراوە یان من خۆم لەم دوایانە دا لە هاوڕێیانیم بیستوە بە دەقی وتەکانی ئەوان، ناوبراو بە کۆرتی مرۆڤێکی شۆرشگێر، خەڵکی، پاک، بە ڕەوشت، بە وردە، ئازا، خوێنەر، بە ئەزموون، هەڵسوور، هێمن، باوەربەخۆ و دژی کاری خراپ بووە. بە زانیاریەوە هاتبوە ناو ڕیزەکانی حیزبەوە، هەستی چینایەتی نەبوو، لە گەڵ هاوڕێیانی لە چۆنیەتی بەڕێوەبردنی کاری سیاسیدا ڕێدەکەوت و پەیرەوی بڕیارەکان دەبوو، نە بیستراوە ئەندامانی حیزبی دیموکرات یان پارتە سیاسیەکانیتر ڕەخنەی ئەوتۆیان لە هەڵوێستی سیاسی و شێوەی کارکردنی کاک هۆمایون گرتبێت و بە گشتی جێگای خۆشەویستیان بووە، بە تایبەت دۆکتۆر شەرەفکەندی زۆری خۆش ئەویست و جێگای باوەڕی بوو کە یارمەتیشیدا بۆ هاتنە دەرەوە، هەروەها ئەویش دۆکتوری زۆر خۆش ئەویست و ڕێزی بۆ دائەنا. کاک هۆمایون تا دوا ساتەکانی ژیانی لە پەیوەندی گرتن لە گەڵ تێکۆشەرانی کورد نەوەستا و هەر دەم بۆ بە دیهاتنی ئامانجەکانی نەتەوەی کورد وڵاتە داگیرکراوەکەمان تێدەکۆشا.

یادیان بەرز و پیرۆز و ڕێگایان پڕ ڕێبوار بێت.

سەرچاوە: ماڵپەری گیارەنگ

شەهید غەفوور هەمزەیی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆهەم

نەتەوەی کورد بە بارتەقای باڵای مێژوو لە هەموو قۆناغەکانی خەباتی رزگاری خوازانەی خۆیدا، ماندوونەناسانە درێژەی بە تێکۆشان داوەو لە بەرانبەر زەبرو زەنگ و ئیعدام و ڕەشەکوژی و سەرکوت و خەفەقاندا ملی بۆ داگیرکەران و چەوسێنەران ڕانەکێشاوەو بە چۆک دا نەهاتووە. ڕۆڵەکانی ئەم نەتەوەیە لێ بڕاوانەو بە ئیمانێکی پۆڵاینەوە درێژەیان بە خەبات داوەو لە پێشکەش کردنی گیانی پاکیان بۆ دابینکردنی ویستو داخوازەکانی نەتەوەیی یان بەر چاو تەنگ نەبوون.

تا چەوساوان و لە کۆڕی خەبات و بەربەرەکانی کردندا یەک دەنگ نەبن و لە بەرامبەر پێشێل کەرانی مافی مرۆڤدا رانەوەستن و بە گژ ناهەقیدا نەچنەوە، تا وڵات پارێزان سینگیان بە گوللەی شەو پەرستانی دڵ ڕەق و قین لەزگ و دوژمنانی ئازادییەوە نەنێن، تا لاوە بە هەست و خوێن گەرمەکان پۆل پۆل نەبنە قوربانی ویستو داخوازە لە مێژینەکانیان، تا لێشاوی فرمێسک و خوێن نەبێتە دەریای شەپۆلان و تەخت و بەختی سەر کوتکەران را نەماڵێ، ئازادی و بەختەوەری نایەتە بەرهەم. ڕوون و ئاشکرایە کە مێژوویی پڕ لە شانازی و پڕ لە سەروەریی حیزبی دێموکراتی کوردستان بە کردەوە نیشانی داوە کە لە ڕابردووی خەباتی دەیان ساڵەی پڕ لە فرمێسک و خوێن و دارماڵ لە حەماسەو خۆ ڕاگریی خۆیدا، پشت ئەستوور بە پشتیوانی هەمە لایەنەی خەڵکی کوردستان و هێزی باسک و دەست و مەچەکی ڕۆڵە فیداکارەکانی، لە بەرانبەر ڕێژیمە دژ بە کوردە یەک لەدوای یەکەکانی زاڵ بە سەر وڵاتەکەمان دا، درێژەی بە خەبات داوەو ماندوویی‌نەناسانە بەرەو تروپکی رزگاری هەنگاوی ناوەتەوە.

غەفوور هەمزەیی لەو چوار چێوەیەدا سەرئەنجام بەڵێنی وەفاداریی بە حیزب و نەتەوەکەی بردە سەرو بە ڕوو سووری دەستە ملانی خاکی پیرۆزی وڵاتەکەی بوو.

غەفوور هەمزەیی لە ساڵی ١٣٢٣ لە بناری ئاربابا، لە شاری بانەو لە بنەماڵەیەکی مام ناوەندی چاوی بەدنیای پڕلە ڕەنج‌و کوێرەوەری هەڵێنا. پاشان دوای تێپەڕکردنی قۆناغی منداڵی، هەر لە شاری بانە خوێندنی سەرەتایی‌و ناوەندی تەواو کرد، لەساڵی ١٣٣٨ چۆتە دانشسەرای موقەدەماتی‌و پاش دوو ساڵ لە گوندەکانی ناوچەی بانە بۆتە ماموستاو دەرسی بە منداڵانی هەژارو بێ دەرەتانی ئەو ناوچەیە دەگوتەوە.

غەفوور هەمزەیی پاش ٧ساڵ وانە وتنەوە لە کۆنکۆری زانستگەدا بەشداری کردو لە زانستگەی تەورێز وەرگیرا، پاش تێپەڕبوونی دەورانی زانستگە بە سەرکەوتوویی‌و وەرگرتنی لیسانسی ئەدەبیاتی زمانی فارسی، گەڕاوە شاری بانەو لە یەکێک لە دەبیرستانەکانی ئەو شارە دەرسی دەگوتەوە.

ژیانی سیاسی غەفوور هەمزەیی لە ساڵی ١٣٥٦ی هەتاوی دەست پێ دەکاو لەو کاتەوە پێوەندی بە حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە دەگرێ‌و وەک ئەندامێکی تێکۆشەری حیزبی دێموکراتی کوردستان دەست بە کار بوو، لەخۆپێشاندانەکانی ساڵی ١٣٥٧ وەک ڕووناکبیرێک لاوانی بۆ یەکگرتوویی‌و خۆپێشاندان هان دەدا.

زۆری نەکێشا کە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی تازە بە دەسەڵات گەیشتوو ویستوداخوازییەکانی تەواوی چین وتووێژەکانی خەڵکی ئێران بەگشتی‌و کوردستان بە تایبەتی پێشێل بکاو ویستو داخوازی خەڵک بە ئاورو ئاسن وەڵام دایەوە. هەر لەو کاتەدا حیزبی دیموکرات بە کردەوە لە مەیداندا دژی ئەم دیکتاتۆرییە ڕاوەستاو لاوانی لەدەوری خۆی کۆ کردەوە، غەفوور هەمزەیی وێڕای زۆرێک لە لاوانی ئەو ئاو وخاکە نەیتوانی لە ئاست زوڵم و زۆری ڕێژیمی ئاخوندی دەرحەق بە گەلەکەی چاو هەڵنەبڕێ. بۆیە لەریزەکانی حیزب بە ئاشکرا دەستی بە خەبات کردو بە ئیمانێکی بە هێزترو بیروباوەڕێکی قووڵتر قۆڵی بۆ خەبات دژی دوژمنانی ئازادی‌و هەموو ئەو کەسانەی خەونی نابوودیی گەلی کوردیان دیبوو هەڵماڵی. ساڵی ١٣٥٧ هەموو پلەو پایەیەکی ئیداری‌و هەر جۆرە مەقامو بەرپرسایەتیەکی لە کاری ماموستایەتی بە جێبهێڵێ‌و پاشماوەی ژیانی لەریزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتدا بۆ خەبات‌و تێکۆشان لەپێناوی رزگاری هاونیشتمانانی لە بێمافی‌و ژێرچەپۆکی‌و دیکتاتۆری تەرخان بکا.

لەساڵی ١٣٥٨ لە کۆنفرانسی کۆمیتە شارسانی بانە بە ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی هەڵبژێردرا، لە ساڵی ١٣٦٠ وەک مشاویری کۆمیتەی ناوەندی دیاری کرا. پاشان بەرپرسایەتی کۆمیتە شارستانی بانەیان پێ سپارد. لە ساڵی ١٣٦١ و ١٣٦٢ وەک بەرپرسی کۆمیتە شارستانی بۆکان دیاری کراو کە لەو ناوچەیەش خزمەتێکی بەرچاوی کردو سیاسەتەکانی حیزبی لە ناو خەڵکدا تەبلیغ دەکرد وەک کادرێکی هەڵسووڕ لە بەر چاو بوو. لە کۆنگرەی ٦ی حیزب لە ساڵی ١٣٦٢ بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو تا کاتی شەهید بوونی وەک ئەندامێکی بە تواناو چالاکی ڕێبەری ئەرکی پێ ئەسپێردراوی بەڕیوە برد. لەژیانی حیزبایەتیدا بە هەموو هەستو تواناو فیداکارییەوە تێکۆشاو بە لێهاتوویی‌یەوە پلەکانی سەرکەوتن لە ئەرکە حیزبی‌یەکانیدا یەک لە دوای‌یەک بڕی.

لە ساڵی ١٣٦٤ دوای کۆنگرەی ٧ بوو بە بەرپرسی پێوەندییەکانی دەرەوە لە شاری سولێمانی‌و دواتر پێوەندییەکانی دەرەوە لە بەغدای پێ سپێردرا. لە ماوەی ٩ ساڵ تێکۆشانی شەهید غەفوور لەو پۆستەدا جێگای ڕەزامەندی ڕێبەرانی بوو.

ئەو کوڕی ڕۆژانی تەنگانەی حیزب بوو بەرامبەر بە حیزبو ڕێبازەکەی ڕۆڵەیەکی بە ئەمەگو وەفادار بوو و قەت لە بیروباوەڕیدا ناهومێدی‌و لەرزۆک بوون بەدی نەکرا. بەرپرسێکی مودیرو قاتع بوو، هەمیشە دەم بە پیکەنین‌و لەکاتی کاری حیزبی زۆر جیدی بوو.

غەفوور هەمزەیی ئینسانێکی خەڵکی‌و خاکی، دڵپاکو مەجلیس خۆش‌و کادرو بەرپرسێکی لێوەشاوەو خۆشەویست بوو، بەراستی کەسێکی جیدی، هەڵسوور، بەهۆش‌و وریاو لە کارو تێکۆشانی حیزبی ماندوویی نەدەناسی، هەوڵی دەدا پلەی زانیاری سیاسی خۆی بەرەو سەر بەرێ، بە ڕێکوپێکی ئەو ئەرکەی بۆیان دیاری کردبوو بەڕێوە دەبرد.

ڕۆژی ١٣ی گلاوێژی ساڵی ١٣٧٣ لە بەر دەرگای ماڵی خۆی لە شاری بەغدا کەوتە بەر دەسرێژی تێرۆریستانەوە بە داخەوە دەستی تێرۆر گیانی لێ ئەستاندوو بۆ هەمیشە ماڵئاوایی لە حیزبەکەی‌و نەتەوەکەی کرد.

فەرماندەرانی شەهید – برایم چووکەڵی

شەهید سەعدون عەباسی: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی حەوت

سەعدون عەباسی خەڵکی گوندی بەفرەوان ی ناوچەی مەهابادە و هەر لەو گوندەش لەدایک بووە. سەعدوون هەر لە سەرەتاوە خەریکی کاری ڕێکخراوەیی و تەشکیلاتی بوو. زۆر زوو توانی پلەکانی حزبی و تەشکیلاتی ببڕێ و وەک کادرێکی دڵسۆزو خۆشەویستی خەڵکی ناوچەکە جێگای لەناو دڵی خەڵک و هاوسەنگەرانی بکاتەوە. ئێمە وەکوو پێشمەرگەکانی هێزی پێشەوا بە تایبەتی لکی ١ ی شەهید کاک شوان. بەهۆی کارەکانمان لەناوچەی شاروێران نزیکایەتی و هاوکاریمان زۆر بوو لەگەڵ کادرەکان و بەرپرسانی ڕێکخراوەکانی شاروێران و شامات. سەعدوون یەکێک لەو کوڕانە بوو کە زۆر تێکەڵاو بوو لەگەڵ پێشمەرگەکان. کاتێک ئێمە لە ناوچەی مەحاڵ بووین سەعدوون عەباسی لەبیرمە بەرپرسی بەشی مالّی کۆمیتەی شارستانی مەهاباد بوو. هەروەها ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی کۆمیتەی شارستان بوو.

لە کۆنگرەی حەوت وەکوو ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. لە دوای کۆنگرەی هەشت و هەڵوێستی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر سەعدون هەڵوێستی خۆی گرت و پشتیوانی خۆی لە ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ دەربڕی.

هەرچەندە لەت بوونی حزبێک وەکوو حزبی دیموکرات ناخۆشەو جێگای داخە بۆ هەموومان بەڵام من پێموایە کارێکی سروشتی یەو لەدنیادا لەم هەڵوێستانە زۆرە. کە هیوادارم هەردوو باڵی دیموکرات ببێتەوە بە حزبێکی بەهێزتر لەجاران.

١٣ی مای ١٩٩٣ی زایینی = ٢٣ی بانەمڕی ١٣٧٢ی هەتاوی؛ تیرۆری سەعدون عەباسی ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی حەوت لەشاری ڕانیە باشووری کوردستان.

شۆڕش ئەسەدزادە - ٢٧ - ٦ - ٢٠١٨

شەهید عەولا شەریفی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆهەم

شەهید عەولای شەریفی لە ساڵی ١٣٤١ی هەتاوی (١٩٦٢ز) لە ئاوایی "شارەزوور"ی ناوچەی گەورگی مەهاباد لە بنەماڵەیەکی وەرزێر چاوە گەشەکانی بە دونیا هەڵێنا. لەدایکبوونی ناوبراو بوو بەهۆی خۆشحاڵی لەڕادەبەدەری بنەماڵەکەی و هیوا و هومێدێکی زۆری خستە ناویانەوە.

عەولای شەریفی بەرەبەرە کە گەورە بوو، ڕەوانەی قوتابخانە کرا و وەک قوتابییەکی زیرەک توانی تا ٥ی سەرەتایی لە گوندی شارەزوور بخوێنێ، پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن ڕەوانەی شاری مەهاباد کرا. ناوبراو زۆر زیرەکانە وانەکانی دەخوێندو توانی تا ئاستی دیپلۆم لە شاری مەهاباد درێژە بە خوێندن بدا. لەو ماوەی کە دەرسی دەخوێند، لە هەموو قۆناغەکاندا زۆر زیرەک، پێداگر و جیددی و بە ئەخلاق و خاوەن دیسیپلین بوو، هەر بۆیەش بە قوتابییەکی نموونە دەناسرا.

عەولای شەریفی ساڵی خوێندنی ١٣٥٦ و ١٣٥٧ (١٩٧٧ - ١٩٧٨ز) لە ڕشتەی ئەدەبیاتی فارسی لە زانستگەی تەورێز وەرگیرا و بەداخەوە پاش دوو ساڵان بەهۆی شۆرشی بە ناو فەرهەنگی و داخرانی زانستگەکان، نەیتوانی زانکۆ تەواو بکا و ئەویش کەوتە بەر شاڵاوی دەرکران لە زانکۆ. شیاوی باسە لە کاتی ڕاپەڕینەکانی ساڵی ١٣٥٧(١٩٧٨ز)یش وەک خوێندکارێکی ڕووناکبیر و بوێر، ئازایانە بەشداریی خۆپیشاندانەکانی دەکرد.

کاتێک عەولا شەریفی کەوتە بەر غەزەبی بە ناو شۆڕشی فەرهەنگی، زانستگەی حیزبی دێموکراتی هەڵبژاردو تێکۆشانی

خۆی لە ناوچەی لەدایکبوونی واتە لە گەورکایەتی دەست پێکردو ئەوە سەرەتای ژیانی سیاسیی ناوبراو لە ساڵی ١٣٥٩ (١٩٨٠ز) بوو، بەهۆی وشیاری سیاسی و کارلێهاتوویی لە ماوەیەکی کەمدا بوو بە ئەندامی کۆمیتەی گەورک و پاشان بوو بە بەرپرسی ئەو ناوچەیە.

کاک عەولا لە کۆنگرەی حەوتەمدا بە ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کە لە ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٦٤ی هەتاوی (١٧ی دێسەمبەری ١٩٨٥ز) لە گوندی کانیە مێو، باشووری کوردستان هەڵبژێردرا.

هەڵسووڕان و کار کردن لەنێو خەڵک وای کرد کە زۆر زوو بناسرێو هەموو تواناکانی بۆ بردنە پێشی سیاسەتەکانی حیزب بەکار بێنێ، هەر بۆیە ساڵی ١٣٦٠ (١٩٨١ز) بوو بە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی مەهابادو زۆر بە لێوەشاوەیی تا ساڵی ١٣٦٦ (١٩٨٧ز) بەرپرسایەتی سەرشانی بە باشی بەڕێوە دەبرد،

پاشان لە کۆنگرەی هەشتەم بەئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کە لە ٢٨ی بەفرانباری ١٣٦٦ (١٨ی جانێوێری ١٩٨٨ز) لە شاری سلێمانی باشووری کوردستان بەڕێوە چوو هەڵبژێردرا و وەک کادری ڕێبەری کارو تێکۆشانی خۆی دریژە پێدا.

عەولا شەریفی کاتێک بوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی، زیاتر قۆڵی بۆ خەبات هەڵماڵی و هەر بەو پێیەش بەرپرسایەتی جۆراوجۆری کەوتە سەر شان، وەک بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی مەهاباد، سەردەشت و بەرپرسی کۆمیسیۆنی ماڵی و خەدەمات. عەولای شەریفی بەوپەڕی لێهاتوویی و توانای خۆیەوە ئەرکەکانی جێبەجێ دەکرد،

ناوبراو لە کۆنگرەی ٩ی حیزبدا کە لە ١ی بەفرانباری ١٣٧٠ (٢٢ی دێسەمبەری ١٩٩١ لەگەڵی بەدران لای زارگەلی (ناوچیا) باشووری کوردستان، بەڕێوەچوو سەر لەنوێ وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرایەوەو پاشان وەک بەرپرسی کۆمیتەی مەهاباد دیاری کرایەوە کە، تا کاتی شەهیدبوونی لەم پۆستەدا مایەوە.

عەولای شەریفی لاوی ڕووناکبیرو بەئەمەگی حیزبی دیموکرات، باشی دەزانی مێژوو چ ئەرکێکی خستۆتە سەرشان. لەراستیدا کادرێکی سیاسی، بەتوانا، لێهاتوو، ئازا و ماندوویینەناس بوو و بەردەوام بۆ خۆپێگەیاندن خەریکی خوێندنەوە بوو و لە کتێبخانە خنجیلانەکەی هەموو جۆرە کتێبێک دەست دەکەوت، ئەوە بۆ خۆی نیشانەی ڕووناکبیریو حەز و خولیا بۆ خوێندنەوەو فێربوون بوو. زۆر جار وەک کادرێکی تەشکیلاتی تەنانەت هاوکاری بەشی ڕاگەیاندنی دەکردو زۆر وتاری بەنرخی بۆ ڕۆژنامەی کوردستانو ڕادیۆ کوردستان دەنووسی.

دڵسۆزیی‌و راستگوویی، ئازایەتی شەخسی‌و ئەخلاقی، راشکاوی‌و دەستاو داوێن پاکی لە تایبەتمەندییە بەرزەکانی عەوڵای شەریفی بوون، بیرو باوەڕێکی قووڵی بە ڕێبازەکەی بوو، هیچکات کردەوەیەکی وای لە خۆی نیشان نەدا کە پرستیژی حیزب بێنێتە ژێر پرسیار، یان زەبر لە ئیعتباری حیزبەکەی بدا. لە دۆستایەتی دۆست و خاکی‌و خەڵکخۆشەویست بوو و لە هەر جێگایەک کاری کردبایە لە گەڵ هاوڕێکانی وەک بڕا کاری دەکرد. زمانی قەناعەت پێکردنی لەسەرێ بوو و بەهەق جێی متمانەی هاوسەنگەرانی و کۆمەڵانی خەڵکی بوو، بەو هەموو تایبەتمەندییەوە بەڕاستی یەکێک لە لێوەشاوەترین کادرەکانی ڕێبەریی حیزب بوو. بەکورتی شۆڕەسواری مەیدانی خەبات و دۆستو خەمخۆری خەڵکو کوڕی ڕۆژانی سەختی خەبات بوو.

پێش شەهیدبوونی کە بەرەبەرە خۆی بۆ ناو خەڵکو قووڵای ناوچەکانی کوردستان ئامادە دەکرد لە وەسییەت نامەیەک دا دەنووسێ:

"شەوێکی مات و بێدەنگە. زۆری نەماوە بۆ درێژەدانی ئەرکی پیرۆزم بگەڕێمەوە ناوچە جوانەکەی مەهابادو نێو خەڵکە دێموکرات و پێشمەرگە پەروەردەکەی. نازانم چۆن بە دڵم داهات شتێک وەک وەسیەتنامە بنووسم. هەر چەند ژیان خۆشە، بەڵام کاتێک پێویست بێ بمرین، بۆ ژیان خۆشیی گەل، دەبێ بەختی بکەین. زۆرم ئاوات بوو ڕۆژێک لە نیشتمانی خۆمان و لە نێو گەلی خۆمان و بە ئازادی و سەربەستی بژیابامایە و ڕزگاریی گەلەکەم بە چاوی خۆم دیتبایە.

دایکی خۆشەویستم! بابە ڕۆیشت و لەسەر دڵم داخە نەمتوانی بیبینمەوە. لەسەر منو بۆ من چیهای بەسەرهات! زۆر لەمێژە تۆشم نەدیتوە. ئێستا کە کاروانی مەرگم دەڕواتو گەڕانەوەی بۆ نیە، بە یەکجاری ماڵئاواییتان لێدەکەم. خۆزیا مەرگی من وەپێش بابەش بکەوتایە. گوتوویانە ئەولاد بۆ ئەوەیە کە باوکو دایکی بحەسێنێتەوە، هەر چەند ئاواتی منیش ئەوە بوو بتوانم خزمەتێکتان پێ بکەمو لە هەزاران هەزار ڕەنجو زەحمەتی ئێوە یەکیان قەرەبوو بکەمەوە، بەڵام بەو ئاواتەش نەگەیشتم.

خۆشەویستان! من تەنیا کوڕی ئێوە نەبووم، هی هەموو باوک و دایکێکی ئەو کوردستانە بووم. دایە گیان! چاوەکەم! بیناکانت ماچ دەکەم، نابێ بۆ من بگری. منانەکان گەورە بوون. دەبێ بە دیتنی وان غەمی منتان لەبیر بچێتەوە. باش دەزانی کە من لەسەر خۆم و بۆ خۆم نەبوومە پێشمەرگە، ئاهو نانەی ڕەشو ڕووتو ڕەجانەکانی کوردستان، ئیمان بە ئازادیی و ڕزگاریی، بۆ ئەو ڕێگایەی هان دام. ئازایانە، دڵسۆزانە و سادقانە، قایم و پتەو، ئەرکەکانی شۆڕشم بەجێگەیاند. بەو هیوایە خیزبە خۆشەویستەکەم و گەلە هەژارەکەم لێم ڕازی بنو وەک من بەوان وەفادار بووم، ئەوانیش من لەیاد نەکەن.

کاک حەمەدەمین! و عوسمان! و عومەر! و خوشکە فاتم! چاوەکانتان ماچ دەکەم. تازە ناتان بینمەوە، ئاوات زۆر بوون بە یەک بگەینەوە بەڵام نەگونجا. ئیمانێکی قوواڵم بە ڕێگاو ڕێبازەکەم هەبوو کە بۆی کوژرام. ئەمن بۆم نەکرا، بەڵام ئێوە خزمەتی دایە پیرەتان لەبیر نەچێ. چاوتان بە منااڵکانەوە بێ و مەهێڵن بێ ناز بن. منااڵکان دەبێ بخوێنن و ڕێگای پیرۆزی باوکیان ون نەکەن.

خێزانی خۆشەویستم ئەسمەر گیان! هەر چەند پێت ناخۆش بوو بۆ ساتێکیش لێت دوور کەومەوە، ئەوجار دوور کەوتنەوەکەم بۆتە هەمیشەیی و تازە ناگەڕێمەوە، ماڵاوایت لێ دەکەم. داوام ئەوەیە بۆم غەمبار مەبە و خۆت نارەحەت مەکە. منااڵکان چاک پەرورده کە، حەتمان پێیان بخوێنە و باشیان پێ تەڵقین بکە ڕێگای باوکیان قەت بەر نەدەن و هەمیشە بە سەربڵندی بژین و بۆ گەلەکەیان بژین.

خزم و دۆستان و هاوڕێیان! هەموتانم خۆش دەویست و خۆشتان ویستم. ماڵئاوایتان لێ دەکەم. ئەوەندەی کە من بۆم کرا ئێومم لەبیر نەکرد، بەو ئاواتە ئێوەش من لەبیر نەکەن. هەر کەس کە منی خۆش دەوێ داوام ئەوەیە حیزبەکەی من، حیزبی دێموکراتی کوردستانی خۆش بوێ و ڕێگای دێموکرات بگرێتە پێش.

پەروەردەی ئاوو هەوای کوردستان بووم و گیانم وەک دیاری بۆ گەل و کوردستانم بەخت کرد و بە پێی توانا دژی زاڵم و زۆردار خەباتم کرد و بە ڕێبازو گەلەکەم وەفادار مامەوە. بەو هیوایە حیزبەکەم و ئێوەش لێم ڕازی بن. دڵنیام درەنگ یا زوو ئاواتی ڕزگاریی گەلەکەم وەدی دێت و کوردیش بە مافی خۆی دەگا و کوردستانیش ڕزگار دەبێ."

شەوی ۷ی مانگی ڕەزبەری ساڵی ۱۳۷۳ (۲۸ی سێپتەمبەری ۱۹۹٤ز) شەوپەرەستان لە نێوان گوندەکانی کووراندو کاوڵان لە دەراوی شەکراوێ کەمینیان بۆ تیکۆشەرانی دیموکرات دانابۆوە کە بەداخەوە لەو کەمینەدا خەباتکاری ماندوویی نەناس، عەوڵای شەریفی کەوتە بەر گوللەی داگیرکەراندو خوێنی تیکەڵ بە خوێنی قارەمانێکی دیکە بە ناوی قەرەنی مامنەبی بوو و خوێنیان بوو بە چرای ڕووناکی ڕێگای تیکۆشانمان.

فەرماندەرانی شەهید – برایم چووکەڵی

شەهید کامڕان (ئەبوبەکر) هیدایەتی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم.

ژیانێک لەخزمەتی ئازادی کورد: خەباتی کاک کامڕان (ئەبوبەکر) هیدایەتی لە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران"،

حەسەن قارەمانی

یادێک لە کاک ئەبوبەکر هیدایەتی، "با تەرمیشی بخرێتە بن گڵ چۆن یادی دەردەچێ لە دڵ"

٦ی ژوئیەی ٢٩ ساڵ بەسەر کۆچی دوایی کاک ئەبوبەکر هیدایەتی تێدەپەڕێت، یەکێک لە کەسایەتییە سیاسییە دیارەکانی کورد لە کوردستان و لە وڵاتی سوید، ژیانی ئەبوبەکر هیدایەتی دەتوانرێت بە یەک وشە کورت بکرێتەوە، خزمەتکردن، بۆ گەلەکەی، بۆ ئازادی و بۆ ئەو بنەمایانەی کە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران هەرگیز وازی لێ نەهێناوە. بە پابەندبوونێکی قووڵ بە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و گەلەکەی و ئیرادەیەکی نەبڕاوە بۆ وەستانەوە بەرامبەر ستەم.

کاک ئەبوبەکر هیدایەتی بۆ گەلی کورد نەک هەر وەک سەرکردەیەکی سیاسی، بەڵکو وەک ڕێبەرێکی ئەخلاقی و ڕۆشنبیرێکی پرەنسیپی و داکۆکیکارێکی ماندوونەناسانەی چارەنووسی نەتەوەیی کورد دەردەکەوێ. زیاتر لە سەرکردەیەکی سیاسی، ئەمڕۆ وەک دەنگی ویژدان و ئایدیالی پرەنسیپ و دڵسۆزی نەتەوەیی کورد سەیر دەکرێت.

کاک ئەبوبەکر هیدایەتی بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە کیمیا لە زانکۆی ئەراک لە ساڵانی ١٩٧٦ - ١٩٧٧ وەرگرتووە. دوای ماوەیەکی کەم، وەک مامۆستا لە کرماشان دەستی بە کاری پیشەیی خۆی کرد، ڕۆڵێک کە هەم دیسیپلینی ئەکادیمی و هەم بەشداریکردنی کۆمەڵگای تێکەڵ کرد. بەڵام دوای شۆڕشی ساڵی ١٩٧٩ بوو کە ژیانی سیاسیی بە جددییەوە بەرزبووەوە.

هیدایەتی بە فەرمی پەیوەندی بە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانەوە کرد و دەستپێشخەری لە دامەزراندنی کۆمیتەی حیزبی لە کرماشان کرد، هەنگاوێکی ستراتیژی لە فراوانبوونی تەشکیلاتی حیزب لە کرماشان چەسپاند، هیدایەتی لە ڕێگەی ئەم هەوڵە ڕێکخراوەییەوە یارمەتیدەر بوو لە دانانی بناغەی هۆشیاری سیاسی فراوانتر لە کرماشان.

کاک ئەبوبەکر هیدایەتی وەک نوێنەری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە بازنەی هەڵبژاردنی "شاری بۆکان" لە یەکەمین هەڵبژاردنی ئازاد لە دوای شۆڕش ,کاندیدی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بوو, لە بازنەی هەڵبژاردنی بۆکان. ئەنجامی هەڵبژاردنەکان سەرەڕای کێبرکێی توندی چەندین لایەنی سیاسی حیزبی چەپگەرای مارکسی وەک کۆمەڵە و سازمان چریکی فدایی گەلی ئێران، حیزبی تودە، بە لاّم کاک ئەبوبەکر هیدایەتی زۆرینەی ڕەهای ٥٧.٢ %ی دەنگەکانی بەدەستهێنا کە ١١ هەزار و ٦٣٣ دەنگ بوو. کۆمەڵە ٢٣.٥% وسازمان چریک ها فدایی گەلی ئێران ١٨.٦%ی حیزبی تودە لایەنگری سۆڤیەت بە تەواوی پەراوێز خرا و تەنها ٠.٥%ی دەنگەکانی بەدەستهێنا.ئەوە پیشان دەدات کە دەنگدەرانی "شاری بۆکان" لەم هەڵبژاردنەدا نوێنەرایەتی نەتەوەییان لە ئینتەرناسیۆنالیزمی خەباتی چینایەتی پێ باشتر بووە لە کاتێکدا سەرکردە سەرەکییەکانی" کۆمەڵە" خەڵکی شاری بوکان بوون. لە پەیوەندی لەگەڵ هەڵبژاردنەکاندا، ڕۆڵی ئامارەکان بە تایبەتی زۆر گرنگە. پرۆسەی هەڵبژاردنێکی ئازاد و دادپەروەرانە دەبێت لە ئەنجامدا ڕێژەیەکی ڕوون و پەسەندکراو بێت، نوێنەرایەتییەک کە ڕەنگدانەوەی دەنگی خەڵک بێت. بە هیوای ئایندەیەک کە لە داهاتوو دا هەڵبژاردنی ئازاد لە کوردستان بەڕێوە بچێت، هاوشێوەی هەڵبژاردنە مێژوویییەکەی ٤٦ ساڵ لەمەوبەر لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، زۆر گرنگ دەبێت کە هەر لایەنێک ڕێز لە ئەنجامی هەڵبژاردن و بڕیاری خەڵک بگرێت. سیستەمی فرە حیزبی پێویستی بەوەیە کە هەموو ئەکتەرەکان پشکی ڕەوای خۆیان لە پشتیوانی خەڵک بناسن.

بەم پێیە هەڵبژاردن نەک هەر سەرکەوتنێکی شەخسی بۆ کاک ئەبوبەکر هیدایەتی, وەک نوێنەر حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران تومارکرد، بەڵکو دەربڕینێکی مێژوویی ئیرادەی سیاسی گەلی کورد بوو. لە ڕێگەی ئەم هەڵبژاردنەوە، کە خەونی بەکۆمەڵ لە خۆنوێنەرایەتیکردن و کەرامەتی نەتەوەیی لە ڕێگەی هەڵبژاردنەوە ڕوون و ئاشکرا کەناڵ کرا. ئەو ڕاستییەی کە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران پشکێکی گەورەتری لە پشتیوانی وەرگرتووە، جیاوازی نێوان دەنگی

زۆرینەی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ئاماژەیە بۆ ئەوەیە کە دەنگدەرانی "شاری بۆکان" پرسی نەتەوەیی و چارەنووسی نەتەوەییان کوردیان لە پێشینەی خەباتی چینایەتیی ئایدیۆلۆژیدا دانا.

کاک ئەبوبەکر هیدایەتی نوێنەرایەتی سەرکردایەتییەکی سیاسی دەکرد کە قەناعەتی ئەخلاقی لەگەڵ ستراتیژی پراگماتیک تێکەڵ دەکرد. ئەو تەنیا سەرکردەیەکی سیاسی نەبوو، بەڵکو سەرچاوەیەکی فیکری و ئەخلاقی بوو بۆ هێز لە کۆمەڵگایەکدا کە زۆرجار شەڕ لەسەر ئەم سیفەتانە دەکرا. وەک دەنگێک بۆ وێژدانی کورد خزمەت دەکات و بووە پەرەنسیپێکی ڕێنوێنی بۆ نەوەکانی داهاتووی سیاسەتمەداران و چالاکانی کورد.

دوای ئەوەی کاک ئەبوبەکر هیدایەتی بە نەخۆشییەکی سەختی جەرگ نەخۆش کەوت، لە ساڵی ١٩٨٥ بە پاڵپشتی حیزب بۆ چارەسەر نەخۆشییە بۆ سوید ناردرا.

لە ١٧ی ژانویەی ١٩٩٣ هەموو شتێک گۆڕا، کاتێک کاک ئەبوبەکر هیدایەتی لە ماڵەکەی خۆی لە ستۆکهۆڵم نامەیەکی کردەوە، بۆمبێکی نامە شاراوە کە لەلایەن هەواڵگری تیرۆریستی ئێرانەوە نێردرابوو، تەقیەوە، تەقینەوەکە بووە هۆی بریندارببوونی مەترسیدار بۆ سەر ژیانی، لەدەستدانی بینایی، سووتانی تووندی دەموچاوی، زیانگەیاندن بە دەست و قاچەکانی، هەروەها بریندارببوونی بەرفراوانی. سەرەڕای چەندین جار نەشتەرگەری، هەرگیز چاک نەبووەوە. لە ٦ی، ژوئیە ١٩٩٦، دوای چوار ساڵ لە ئازاری بێوچان، کۆچی دوایی کرد.

تیرۆرکردنی کاک ئەبوبەکر هیدایەتی نابێت تەنها وەک هێرشکردنە سەر تاکێک، بەڵکو دەبێت لە ژێر ڕۆشنایی کاریگەرییە سیاسی و ڕەمزییە قووڵەکانیدا شیبکرێتەوە. هیدایەتی کە کەسایەتییەکی دیاری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بوو بۆ دەیان ساڵ، نەک هەر نوێنەرایەتی سەرکردایەتییەک دەکرد کە لەسەر بنەمای لێهاتوویی ڕێکخراوەیی و ئەزموونی سیاسی دامەزرابوو.

بۆیە دەکرێت ئەو تیرۆرکردنە وەک بەشێک لە نەخشێکی فراوانتری سەرکوتکردن بەرامبەر سەرکردەکانی کورد سەیر بکرێت، بە هێرشکردنە سەر کەسایەتییەکی سەرەکی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لەو شێوەیە، هەوڵێک درا بۆ بێدەنگکردنی دەنگێک، بەردەوام بوو لە خستنەڕووی هیوا بۆ کوردو کوردستان.

نزیکەی سێ دەیە دوای کۆچی دوایی، میراتی کاک ئەبوبەکر هیدایەتی وەک هێزێکی هەمیشەیی لە هۆشیاری سیاسی کورددا

دەیانێتەوە. کاک ئەبوبەکر هیدایەتی نەک تەنها وەک ئەکتەرێکی سیاسی، بەڵکو وەک مرۆڤێک کە ژیانی بەتەواوی تەرخانکرابوو بۆ ڕزگارکردنی گەلێک. یادکردنەوەی بریتییە لە بیرهێنانەوەی ژیانێک کە هەرگیز کڕنۆشی بۆ ترس و تۆقاندن و ئاسانکاری نەبووە. کارەکانی وەک میراتێکی زیندوو دەیانێتەوە، بە قوونڵی لە هۆشیاری بەکۆمەڵی کورددا چەسپاوە، ژیانێک، بەڕاستی، لە خزمەت ئازادی کوردو کوردستان،هێمای دڵسۆزی و دەستپاکی و خۆشەویستی نەگۆڕ بوو بۆ گەلەکەی. هەستێکی قوونڵی بەرپرسیارێتی و پابەندبوونی ئەو لە قسەدا نەبوو بەڵکو لە کردارێکدا بوو کە هیوا و هێز و یەکڕیزییان لە نێوان ئەو خەڵکەدا دروست دەکرد کە خزمەتیان دەکرد. ئەوەی تا ئێستا بەدەستمان هێناوە، هەر هەنگاوێک بۆ پێشەوە، هەر سەرکەوتنێک، هەر هێمایەکی پارێزراوی ناسنامەمان، دەرئەنجامی ڕاستەوخۆی خەباتی نەتەوەییمان بۆ کوردایەتیمانە. هەر ئەم ناسنامەیە، ئەم هەستی سەربەخۆیی و میراتی مێژوویییە، کە سەرەڕای قەدەغەکردن و تووندوتیژی، خەباتی ئێمەی بە زیندووی هێشتووەتەوە. کوردبوون بریتییە لە هەڵگرتنی بەرپرسیارێتی، نەک تەنها بەرامبەر بە خۆمان، بەڵکو بەرامبەر بە نەوەکانی داهاتوو کە شایەنی ژیانن لە کوردستانێکی ئازاد. ڕەنگە لە هەمووی سەرنجڕاکێشتر ئەوە بێت کە پشتگیری لە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ئەمڕۆ زیاترە لە ٤٦ ساڵ لەمەوبەر، ئەمڕۆ باس لە بزووتنەوەیەکی قووڵتر و ڕەگداکوتاوتر دەکات، کە بەهۆی دەیان ساڵ ستەم و شەهیدبوون و پەراوێزخستنی سیاسییەوە زیاترە. ڕۆڵی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە بەردەوامی بوونی لە هەڵوێستە سیاسییەکانی بووەتە هۆی ئەوەی کە وەک نوێنەرێکی ڕەسەن و ڕەوای گەلی کورد هەست پێبکرێت.

نەورۆزی ٢٠٢٥ تەنها ئاهەنگێکی سەری ساڵ نەبوو، بەیاننامەیەکی سیاسی بوو. ڕیفراندۆمێکی جەماوەری، نافەرمی بەڵام هێندەی تر بەهێزتر بوو بۆ پشتیوانی لە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران. ئەوە پشتڕاست دەکاتەوە کە حەسرەتی کورد بۆ نوێنەرایەتی و و چارەی خۆنووسین ئەمڕۆ لە ٤٦ ساڵ لەمەوبەر زیندووترە، ڕەنگە لەوەش بەهێزتر بێت.

بۆیە دووبارە جەماوەریکردنی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ڕەوتێکی کاتی نییە، بەڵکو ڕەنگدانەوەی بەئاگابوونەوەیەکی سیاسی درێژخایەنە کە جارێکی دیکە ئەو حیزبە دەکاتە خاڵی کۆبوونەوەی سروشتی بۆ خەباتی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

ژیان و چارەنووسی دڵتەزێنی کاک ئەبوبەکر هیدایەتی لە دەرەوەی وڵات تەنیا چیرۆکێکی شەخسیی و خەسار نییە، بەڵکوو هێمایەکی بەهێزی خەباتی درێژخایەنی گەلی کوردە بۆ ئازادی.

سەرچاوەکان:

- میدیای چاپکراو (ڕۆژنامەکانی سوید):بابەتەکانی ١٩ و ٢٠ی ژانویەی ١٩٩٣ سەبارەت بە تیرۆرکردنی کاک ئەبوبەکر هیدایەتی.

داگێنسنیهێتەر، ١٩ی ژانویەی ١٩٩٣

سۆێنسکاداگبلادێت،

٥ - ٧ - ٢٠٢٥ - ١٩ - ٢ - ٢٠٢٦

شەهید مەنسوور فەتاحی ناسراو بە ڕەشە هەورامی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی هەشتەمی

ناوچەی شامیانی مەریوان یەکێک لەو ناوچە بە دیمەنانەی کوردستانی ڕۆژهەڵاتە کە بە درێژایی شەڕی داسەپاوی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بەسەر کورددا، شانبەشانی ناوچەکانی دیکەی کوردستان، بەشداریی لەخەباتی ڕەوای کورددا کردوەو، باشترینو لێهاتووترین ڕۆڵەکانی خۆی پێشکەش بە بارەگای ئازادیو سەربەستی کورد کردوە.

ئاوایی "کەڕاوا" یەکێک لەگوندەکانی ناوچەی شامیانی مەریوانەو دیمەنێکی هەست بزوێنو دڵڕفێنی سروشتی ڕازاوەی ئەو ناوچەیەی لەخۆ گرتوە. ئەو گوندە لەسەر بەشێک لە چۆمی سیروانو لە بەرامبەر زنجیرە کێوی کۆسالان لەسەر شارێگەی سنە – مەریوان هەڵکەوتوە.

خەڵکی ئاوایی "کەڕاوا" هەرچەند لەبەشی سۆرانینشینی ناوچەی شامیان نیشتەجێن بە زاراوەی هەورامی دەدوێن چۆمی سیروان ئەو گوندەی لە ئاوایی هەورامی نشینەکانی دیکە، جیا کردۆتەوە.

ساڵی ١٣٣٥ی هەتاوی لە نێو بنەماڵەیەکی مامناوەندی ئاوایی "کەڕاوا" بە ناوی بنەماڵەی ڕەشەهەورامی منداڵێکی خوێنگەرم پێی نایە قۆناغی ژیانو ناوی مەنسووریان لەسەر دانا. چەند ساڵ دواتر بنەماڵەی مامەڕەشە بۆ مەریوان کۆچیان کرد، لەوێ مەنسووریان نارده قۆتابخانەو وەک قۆتابیەکی زیرەک پۆلەکانی خوێندنی سەرەتایی بە دوای یەکدا

بڕی، پاش چەند ساڵ بنەماڵەی مامەڕەشە بۆ شاری پاوە کۆچیان کردو لەوێ درێژەی بە خوێندنیدا. دوای چەند ساڵ دووبارە گەڕانەوە شاری مەریوان، سەرئەنجام ساڵی ١٣٥٦ لە ڕشتەی علومی تەبیعیدا بڕوانامەی دیپلۆمی وەرگرت.

منسووری فەتاحی هەر زۆر زوو بە دەوروبەرەکەی سەلماند کە کەسێکی بە بەهرەو تایبەتە. بەهرەی هونەری لە خۆشنووسیو وێنەکێشاندا هەبوو. لەڕشتەی وەرزشی زۆرانبازیشدا بە تواناو لێهاتوو بوو، چەند جار لە پێش بڕکێیی ئوستانی پلەی یەکەم تا سێهەمی بەدەست هێنابوو.

ساڵی ١٣٥٦ کە ساڵی دەست پێکردنی خەباتی ئازادیخوازانەی خەڵک دژی ڕێژیمی پاشایەتی بوو، مەنسوور فەتاحی لەگەڵ کۆمەڵێک هاوڕێی دیکەیدا بێ ئەوەی ئاگاداری خەباتێکی سیاسیو خەتێکی دیاری کراو بن گروهێکی زەربەتیان پێکهێنا شەوانە هێرشیان دەکردە سەر دامو دەزگای ڕێژیمی پاشایەتیو زەبریان لێ دەوەشاند.

پاش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێرانو ئاشکرا بوونی تیکۆشانی حیزب، لەگەڵ چەند هاوڕێی دیکەی "کانوونی فاروغتەحسیلاتیان" دامەزراند. پاشان لە ژێر تەعسیری بەرپرسی کانوونەوە ریزی چریکە فیدایییەکانی خەڵکی ئێرانیان هەڵبژارد، بە هۆی زانایی‌و کارلێهاتوویی وەک بەرپرسی نیزامیی ناوچەی مەریوان دیاری کرا، لەشەڕی سێ مانگەدا بە کردەوە قارەمانەتی خۆی سەلماند. بەدوای لێکترازانی چریکە فیدایییەکانو مانەوە لە باڵی ئەقەلێیەتدا، بیری نەتەوایەتی لە بیری مەنسووری ڕەشە هەورامیدا ریشەی داکوتاو بەرەو سەنگەری خەبات بۆ وەدیهێنانی مافی نەتەوەکەی هەنگاوی ناو، لەگەڵ چەند هاوڕێی دیکەی ریزی خەباتگێڕانی دێموکراتیان هەڵبژاردو لە هێزی زرێباری مەریوان سازمان درا.

هاتنی مەنسوور فەتاحی بۆ نێو ریزەکانی حیزبی دێموکرات لاپەڕەیەکی نوێ بوو لە ژیانی سیاسی ئەو ڕۆڵە تێکۆشەرە. هێشتا ماوەیەکی کەم بەسەر ئەو قۆناغەی ژیانیدا تێپەڕی کە بە کردەوە دڵسۆزیو لێهاتوویی خۆی نیشاندا. هەر بۆیە ساڵی ١٣٦١ لەسەر بڕیاری دەفتەری سیاسی بە جیگری فەرماندەری هێزی زرێباری مەریوان دیاری کرا. ساڵی ١٣٦٢ دوای شەهید بوونی فەرماندەری هێزی زرێبار حسام ئەسعەدی، مەنسوور فەتاحی بە فەرماندەری هێز دیاری کرا، لەو پۆستەشدا هەروەک چاوەڕوان دەکرا، گۆی سەرکەوتنی لەمەیدان بردە دەرێ.

ساڵی١٣٦٤ی هەتاوی پاش گۆنگرەی ٧ی حیزب کە یەکێک لە بەشداران بوو، بە فەرماندەری هێزی شەهید عەزیزیوسفی دیاری کرا لەو ناوچەیەش ڕووسوور هاتەدەر. لە کۆنگرەی هەشتەم بە ئەندامی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو

بەرپرسایەتی مەڵبەندی یەکی جنووبی پێ سپێردرا.

لە کۆنگرەی ٩ وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو لە کومیسیونی سیاسی نیزامیی وەک جێگرو بەشی تەشکیلات کاری دەکرد. ساڵی ١٣٧٣ لەسەر بڕیاری دەفتەری سیاسی بەرپرسی مەڵبەندی یەکی پێ سپێردراو تا کۆنگرای ١٠ی حیزب ئەو ئەرکەی بەڕێوە برد. دوای کۆنگرە لە ساڵی ١٣٧٤ لە کۆمیسیونی رادیو کاری نوێی دەست پێکرد.

مەنسوور فەتاحی بەدوای هەڵوەشاندنەوەی مەڵبەندەکان لە سەر بڕیاری دەفتەری سیاسی بەرپرسایەتی کومیتەی شارستانی پاوەی پێ سپێردراو تاکاتی شەهیدبوونی بەوپەری فیداکارییەوە لەو پۆستەشدا تێکۆشاو خزمەتی کرد. ناوبراو سەرەڕای تێگەیشتوویی سیاسیو مودیرییەت لە بەرپرسایەتیدا، لەباری نیزامییەوە فەرماندەیەکی کارامەو لەکڵ دەرهاتووی حیزب بوو. لە کاتی شەڕو تێکەهەڵچوون لەگەڵ دوژمندا، وەی بە هاوسەنگەرانی دەبەخشیو بەکردەوەش لەگەڵیان بوو. ئەو هیچکات ترسی نەدەناسی لە ڕووبەڕووبوونەوە لەگەڵ دوژمندا وەک چیا سەرکەشەکانی شاهۆ، کۆساڵان رادەوەستاو فەرماندەهی پێشمەرگەکانی دەکرد.

لە دەورانی فەرماندەری خۆیدا لە دەیان عەمەلیاتی گەورەو بچووکدا بەشداری کرد، سەبرو حەوسەلەو وەی بەرزی ئەو لەکاتی شەڕو تەنگانەدا، ئێستاش لەسەر زمانی هاوسەنگەرانییەتی.

مەنسوری فەتاحی بۆ هەر جێگایەکی کوردستان مەئموورییەتی پێ سپێردرابایە بە گیانو دڵ بەڕێوەی دەبردو خۆی بە پێشمەرگەی هەموو ناوچەکانی کوردستان دەزانی ئێستاش ئەو ڕستەیەی لە گوێی هاوسەنگەرانی دەنگ دەداتەوە کە دەیگوت "ئەگەر حیزب مەئموورییەتێکی پێ سپاردی، بیر لە گەورەو چووکەیی مەکەوە بەڵکوو بیر لەوە بکەوە کە ئەرکی حیزبەو دەبێ بەڕێوەی بەری، هەر کارێکی کە حیزب بۆی دیاری کردی بە گیانو بەدڵ ئەنجامی بدەو هیچ دوودڵی لێ مەکە".

تێکۆشەرێکی نێو ریزەکانی حیزب، کەسێکی بەئیرادەو خاوەن هەڵوێستی شۆڕشگێڕانە بوو لە گەڵ ئەوەدا کە زۆر عاتفی بوو، سیمایەکی جیدی ئیرادەیەکی پۆڵایینی هەبوو. خەڵکی ناوچەی مەریوان، سنە، ژاوەرۆ هەورامانی تەخت، سەقزو دیواندەرە، لە نزیکەوە مەنسووری فەتاحییان خۆش دەویست، بۆیە بۆ ناساندنی ئەو فیداکارە هەر ئەوەندە بەسە بڵێین، لەسەنگەرەوە دەستی پێکردو لەڕووی تەشکیلاتییەوە متمانەی کۆنگرەکانی حیزبی وەدەست هێناو لە کۆتاییدا لە نیو دڵی خەڵکەکەیدا جێی خۆی کردەوەو، گەیشتە ڕێبەریو خۆشەویستی حیزبو خەڵکی کوردستان.

هەر بۆیە ڕێژیمی تێرۆریست پەروەری کۆماری ئیسلامی زۆر جار لەڕێگای جۆراوجۆر لەهەوڵی ئەوەدا بوو کەزەربەی لێبدا، بەداخەوە بە کەڵک وەرگرتن لە هەلومەرجی تایبەتی کوردستانی عێراق، بەهۆی کەسانی نەفس نزمو خۆفرۆشەوە هەلی بۆ ڕەخساو لە کردەوەیەکی تێرۆریستیدا مەنسووری فەتاحی ناسراو بە مەنسووری ڕەشەهەورامییان شەهید کرد.

ڕۆژی ١٧ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٧٦ لەگەڵ ژمارەیەک لەهاوڕێیانی بە دوو ماشێنەوە بۆ کاری حیزبی لەسولیمانی بەرەو بنکەی دەفتەری سیاسی ڕێکەوتن، بەڵام لەنزیک شاری"دووکان" کەوتنە بەر دەسڕێژی تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامیو شەهید مەنسوورو هاوڕێیانی لێیان وەدەست دێنو تێرۆریستەکان راو دەنێنو دەست بەسەر ماشێنی تێرۆریستەکانو کۆمەڵێک بەڵگەی تیرۆریستیدا دەگرن. بەداخەوە لەدواین کاتی شەڕ مەنسووری فەتاحی ناسراو بە مەنسووری ڕەشەهەورامی کەوتە بەر گوللەی گەل فرۆشان و کورد کوژانو، گیانی پێشکەش بە نیشتمان کرد.

فەرماندەرانی شەهید – برایم چووکەڵی

شەهید سەید مەنسور ناسری: جێگری کومیتەی ناوەندی کۆنگرەی دەیەم

ناوچەی شامیانی مەریوان یەکێک لەو ناوچە بە دیمەنانەی کوردستانی ڕۆژهەڵاتە کە بە درێژایی شەڕی داسەپاوی ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی بەسەر کورددا، شانبەشانی ناوچەکانی دیکەی کوردستان، بەشداریی لەخەباتی ڕەوای کورددا کردووە، باشترینو لێهاتووترین ڕۆڵەکانی خۆی پێشکەش بە بارەگای ئازادیو سەربەستی کورد کردوە.

ئاوایی "کەڕاوا" یەکێک لەگوندەکانی ناوچەی شامیانی مەریوانەو دیمەنێکی هەست بزوێنو دڵڕفێنی سروشتی ڕازاوەی ئەو ناوچەیەی لەخۆ گرتوە. ئەو گوندە لەسەر بەشێک لە چۆمی سیروانو لە بەرامبەر زنجیرە کێوی کۆسااڵن لەسەر شارێگەی سنە – مەریوان هەڵکەوتوە.

خەڵکی ئاوایی "کەڕاوا" هەرچەند لەبەشی سۆرانینشینی ناوچەی شامیان نیشتەجێن بە زاراوەی هەورامی دەدوێن چۆمی سیروان ئەو گوندەی لە ئاوایی هەورامی نشینەکانی دیکە، جیا کردۆتەوە.

ساڵی ١٣٣٥ی هەتاوی لە نێو بنەماڵەیەکی مامناوەندی ئاوایی "کەڕاوا" بە ناوی بنەماڵەی ڕەشەهەورامی منداڵێکی خوێنگەرم پێی نایە قۆناغی ژیانو ناوی مەنسووریان لەسەر دانا. چەند ساڵ دواتر بنەماڵەی مامەڕەشە بۆ مەریوان کۆچیان کرد، لەوێ مەنسووریان نارده قۆتابخانەو وەک قۆتابیەکی زیرەک پۆلەکانی خوێندنی سەرەتایی بە دوای یەکدا بڕی، پاش چەند ساڵ بنەماڵەی مامەڕەشە بۆ شاری پاوە کۆچیان کردو لەوێ درێژەی بە خوێندنداً. دوای چەند ساڵ

دووبارە گەڕانەوە شاری مەریوان، سەرئەنجام سالێ ١٣٥٦ لە ڕشتەی علومی تەبیعیدا بڕوانامەی دیپلۆمی وەرگرت.

منسووری فەتاحی هەر زۆر زوو بە دەوروبەرەکەی سەلماند کە کەسێکی بە بەهرەو تایبەتە. بەهرەی هونەری لە خۆشنووسیو وێنەکێشاندا هەبوو. لەرشتەی وەرزشی زۆرانبازیشدا بە تواناو لێهاتوو بوو، چەند جار لە پێش بڕکێیی ئوستانی پلەی یەکەم تا سێهەمی بەدەست هێنابوو.

سالی ١٣٥٦ کە سالّی دەست پێکردنی خەباتی ئازادیخوازانەی خەڵک دژی ڕێژیمی پاشایەتی بوو، مەنسوور فەتاحی لەگەڵ کۆمەڵێک هاوڕێی دیکەیدا بێ ئەوەی ئاگاداری خەباتێکی سیاسیو خەتێکی دیاری کراو بن گروهێکی زەربەتیان پێکهێنا شەوانە هێرشیان دەکردە سەر دامو دەزگای ڕێژیمی پاشایەتیو زەبریان لێ دەوەشاند.

پاش سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێرانو ئاشکرا بوونی تیکۆشانی حیزب، لەگەڵ چەند هاوڕێی دیکەی "کانوونی فاروغتەحسیلاتیان" دامەزراند. پاشان لە ژێر تەعسیری بەرپرسی کانوونەوە ریزی چریکە فیدایییەکانی خەڵکی ئێرانیان هەڵبژارد، بە هۆی زانایيو کارلێهاتوویی وەک بەرپرسی نیزامیی ناوچەی مەریوان دیاری کرا، لەشەڕی سێ مانگەدا بە کردەوە قارەمانەتی خۆی سەلماند. بەدوای لێکترازانی چریکە فیدایییەکانو مانەوە لە باڵی ئەقەلێیەتدا، بیری نەتەوایەتی لە بیری مەنسووری ڕەشە هەورامیدا ریشەی داکوتاو بەرەو سەنگەری خەبات بۆ وەدیهێنانی مافی نەتەوەکەی هەنگاوی ناو، لەگەڵ چەند هاوڕێی دیکەی ریزی خەباتگێڕانی دێموکراتیان هەڵبژاردو لە هێزی زرێباری مەریوان سازمان درا.

هاتنی مەنسوور فەتاحی بۆ نێو ریزەکانی حیزبی دێموکرات لاپەڕەیەکی نوێ بوو لە ژیانی سیاسی ئەو ڕۆڵە تێکۆشەرە. هێشتا ماوەیەکی کەم بەسەر ئەو قۆناغەی ژیانیدا تێپەڕی کە بە کردەوە دڵسۆزیو لێهاتوویی خۆی نیشاندا. هەر بۆیە سالّی ١٣٦١ لەسەر بڕیاری دەفتەری سیاسی بە جیگری فەرماندەری هێزی زرێباری مەریوان دیاری کرا. سالّی ١٣٦٢ دوای شەهید بوونی فەرماندەری هێزی زرێبار حسام ئەسعەدی، مەنسوور فەتاحی بە فەرماندەری هێز دیاری کرا، لەو پۆستەشدا هەروەک چاوەڕوان دەکرا، گۆی سەرکەوتنی لەمەیدان بردە دەرێ.

سالّی١٣٦٤ی هەتاوی پاش گۆنگرەی ٧ی حیزب کە یەکێک لە بەشداران بوو، بە فەرماندەری هێزی شەهید عەزیزیوسفی دیاری کرا لەو ناوچەیەش ڕووسوور هاتەدەر. لە کۆنگرەی هەشتەم بە ئەندامی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو بەرپرسایەتی مەڵبەندی یەکی جنووبی پێ سپێردرا.

لە کۆنگرەی ٩ وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو لە کومیسیونی سیاسی نیزامیی وەک جێگرو بەشی تەشکیلات کاری دەکرد. ساڵی ١٣٧٣ لەسەر بڕیاری دەفتەری سیاسی بەرپرسی مەڵبەندی یەکی پێ سپێردراو تا کۆنگرای ١٠ی حیزب ئەو ئەرکەی بەڕێوە برد. دوای کۆنگرە لە ساڵی ١٣٧٤ لە کۆمیسیونی رادیو کاری نوێی دەست پێکرد.

مەنسوور فەتاحی بەدوای هەڵوەشاندنەوەی مەڵبەندەکان لە سەر بڕیاری دەفتەری سیاسی بەرپرسایەتی کومیتەی شارستانی پاوەی پێ سپێردراو تاکاتی شەهیدبوونی بەوپەری فیداکارییەوە لەو پۆستەشدا تێکۆشاو خزمەتی کرد. ناوبراو سەرەڕای تێگەیشتوویی سیاسیو مودیرییەت لە بەرپرسایەتیدا، لەباری نیزامییەوە فەرماندەیەکی کارامەو لەکڵ دەرهاتووی حیزب بوو. لە کاتی شەڕو تێکهەڵچوون لەگەڵ دوژمندا، وەی بە هاوسەنگەرانی دەبەخشیو بەکردەوەش لەگەڵیان بوو. ئەو هیچکات ترسی نەدەناسی لە ڕووبەڕووبوونەوە لەگەڵ دوژمندا وەک چیا سەرکەشەکانی شاهۆ، کۆساڵان رادەوەستاو فەرماندەهی پێشمەرگەکانی دەکرد.

لە دەورانی فەرماندەری خۆیدا لە دەیان عەمەلیاتی گەورەو بچووکدا بەشداری کرد، سەبرو حەوسەلەو وەی بەرزی ئەو لەکاتی شەڕو تەنگانەدا، ئێستاش لەسەر زمانی هاوسەنگەرانییەتی.

مەنسوری فەتاحی بۆ هەر جێگایەکی کوردستان مەئموورییەتی پێ سپێردرابایە بە گیانو دڵ بەڕێوەی دەبردو خۆی بە پێشمەرگەی هەموو ناوچەکانی کوردستان دەزانی ئێستاش ئەو ڕستەیەی لە گوێی هاوسەنگەرانی دەنگ دەداتەوە کە دەیگوت "ئەگەر حیزب مەئموورییەتێکی پێ سپاردی، بیر لە گەورەو چووکەیی مەکەوە بەڵکوو بیر لەوە بکەوە کە ئەرکی حیزبەو دەبێ بەڕێوەی بەری، هەر کارێکی کە حیزب بۆی دیاری کردی بە گیانو بەدڵ ئەنجامی بدەو هیچ دوودڵی لێ مەکە".

تێکۆشەرێکی نێو ریزەکانی حیزب، کەسێکی بەئیرادەو خاوەن هەڵوێستی شۆڕشگێڕانە بوو لە گەڵ ئەوەدا کە زۆر عاتفی بوو، سیمایەکی جیدی ئیرادەیەکی پۆڵایینی هەبوو. خەڵکی ناوچەی مەریوان، سنە، ژاوەرۆ هەورامانی تەخت، سەقزو دیواندەرە، لە نزیکەوە مەنسووری فەتاحییان خۆش دەویست، بۆیە بۆ ناساندنی ئەو فیداکارە هەر ئەوەندە بەسە بڵێین، لەسەنگەرەوە دەستی پێکردو لەرووی تەشکیلاتییەوە متمانەی کۆنگرەکانی حیزبی وەدەست هێناو لە کۆتاییدا لە نیو دڵی خەڵکەکەیدا جێی خۆی کردەوەو، گەیشتە ڕێبەریو خۆشەویستی حیزبو خەڵکی کوردستان.

هەر بۆیە ڕێژیمی تێرۆریست پەروەری کۆماری ئیسلامی زۆر جار لەڕێگای جۆراوجۆر لەهەوڵی ئەوەدا بوو کەزەربەی لێبدا،

بەداخەوە بە کەڵک وەرگرتن لە هەلومەرجی تایبەتی کوردستانی عێراق، بەهۆی کەسانی نەفس نزمو خۆفرۆشەوە هەلی بۆ ڕەخساو لە کردەوەیەکی تێرۆریستیدا مەنسووری فەتاحی ناسراو بە مەنسووری ڕەشەهەورامییان شەهید کرد.

ڕۆژی ١٧ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٧٦ لەگەڵ ژمارەیەک لەهاوڕێیانی بە دوو ماشێنەوە بۆ کاری حیزبی لەسولیمانی بەرەو بنکەی دەفتەری سیاسی ڕێکەوتن، بەڵام لەنزیک شاری"دووکان" کەوتنە بەر دەسڕێژی تیرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامیو شەهید مەنسوورو هاوڕێیانی لێیان وەدەست دێنو تێرۆریستەکان ڕاو دەنێنو دەست بەسەر ماشێنی تێرۆریستەکانو کۆمەڵێک بەڵگەی تیرۆریستیدا دەگرن. بەداخەوە لەدواین کاتی شەڕ مەنسووری فەتاحی ناسراو بە مەنسووری ڕەشەهەورامی کەوتە بەر گوللەی گەل فرۆشان وکوردکوژانو، گیانی پێشکەش بە نیشتمان کرد.

فەرماندەرانی شەهید – برایم چووکەڵی

شەهید "داود جەوانمەرد" ناسراو بە "کاوە": ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی کۆنگرەی پازدەی حدکا

شەهید "داوود جەوانمەرد" ناسراو بە "کاوە" کوڕی شەهید "نەجمەدین جەوانمەرد" لە ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی(١٩٧٩ی زایینی) لە شاری سنە لە دایک بوو.

خوێندنی تا وەرگرتنی مەدرەکی دیپلم درێژە دا. تەمەنی ٥ ساڵان بوو کە باوکی وەک ئەندامی حیزب لە لایەن دەزگا ئیتلاعاتییەکانی ڕژێمەوە دەستبەسەر کرا و پاش بەسەردا سەپاندنی حوکمی ئیعدام شەهید کرا.

شەهید کاوە جگە لە کارکردن بۆ دابینکردنی بژێوی ژیانی بنەماڵە ئۆگرێکی تەواوی بە کاری سیاسی و ڕێبازی پڕ سەروەری باوکی هەبوو ئەو هەستەی لە ڕێگای ڕۆژنامەوانییەوە چالاکانە پێرە و کرد و لە هەمانکاتدا یەکێک لە هەلسووراوانی بزووتنەوە ئیعترازییەکانی ناوشار بوو.

سەرئەنجام ساڵی ١٣٨٠ی هەتاوی(٢٠٠١ی زایینی) لە ڕێگای هاوڕێیانی تەشکیلاتی ناوشاری سنەوە پێوەندیی ڕاستەوخۆی بە حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرانەوە گرت و پاش وەرگرتنی شانازی ئەندامەتی ئەرکە پێ ئەسپێردراوەکانی بە باشی و بە لێوەشاوەییەوە لە نێوخۆی کوردستان بە جێی گەیاند و هەر بە تاوانی ئەو چالاکییانە لە ساڵ ١٣٨٤ی هەتاوی (٢٠٠٥ی زایینی) دەستبەسەر و زیندانی کراو و حوکمی ٥ ساڵ زیندانی بە تاوانی چالاکی سیاسی و مەدەنی بەسەردا سەپێندرا. پاش

ئازادبوون لە زیندان ئەرکی کاری تەشکیلاتی و ڕێکخستنی لە ناو شاری سنەی وەئەستوو گرت و ئەو ئەرکەی بە باشترین شێوە بەڕێوە برد و دەورێکی چالاکی لەو ئەرکەدا گێڕا.

ساڵی ١٣٨٨ی هەتاوی(٢٠٠٩ی زایینی بە هۆی ئاشکرابوون و ئەگەری زیندانی کردنی دووبارە خۆی گەیاندە ڕێزی پێشمەرگەکانی حیزب و پاش بەشداری لە دەورەی ١٩٣ی سەرەتایی پێشمەرگە لە بەهاری ١٣٨٩ی هەتاوی(٢٠١٠ی زایینی بە فەرمی بەرگی پڕ لە شانازی پێشمەرگایەتی پۆشی.

شەهید کاوە لە درێژەی کار و چالاکیی حیزبدا گەلێک ئەرکی وەئەستۆ گرت وەک ئیدارە و سەرپەرەستیی مالپەڕەکانی حیزب و بە هۆی لێوەشاوەییەوە لە کۆنگرەی ١٥ی حیزبدا کە ڕێکەوتی ٨ی ڕەزبەری ١٣٩١ی هەتاوی = ٢٩ی سێپتەمبەری ٢٠١٢ی زایینی بەڕێوەچوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

پاش بوونی بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی ئەرکی بەرپرسایەتی تیشک تی قی لە کوردستان وەستۆ گرت و خزمەتێکی شایانی لەو بوارەدا ئەنجام دا لە ساڵی ١٣٩٤ی هەتاوی بەرپرسایەتی تەشکیلاتی ئاشکرای حیزبی پێ ئەسپێردرا و لەو ئەرکەشدا شیاوی خۆی نیشاندا.

چوونییەتی شەهید بوون

پاش دە ڕۆژ تێپەڕبوون لە تێکهەڵچوونەکانی ڕۆژی شەممە ڕێکەوتی ١٥ی پووشپەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی = ٥ی جوولای ٢٠١٦ی زایینی)، لە نێوان هێزە دژی گەلییەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێران و پۆلێک لە پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە کێوی کۆساڵان لە ناوچەی سەولاوا کە کوژران و بریندارببوونی ژمارەیەکی بەرچاو لە بەکرێگیراوانی ڕێژیمی لێکەوتەوە، پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتیش بە دانی ٣ شەهید داستانێکی دیکەیان لە حەماسە و خۆڕاگری تۆمار کرد.

ڕۆژی سێشەممە ڕێکەوتی ١٥ی پووشپەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی ١٥ی پووشپەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی = ٥ی جوولای ٢٠١٦ی زایینی)، ٢ پێشمەرگەی هەڵبڕاو لە تیمی شەڕەکەی کۆساڵان و دووركەوتنەوە لە شوێنی شەڕەکە و جێگیربوونیان لە نێزیک ئاوایی "بۆڕییەر" لە لایەن جاش و پاسدارەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێران و بە پشتیوانی تۆپخانە و مۆشەکی کاتیوشا و چەکی جۆراوجۆر گەمارۆ دەدرێن و شەڕێکی دوو کاتژمێری خوێناوی لە نێوان ئەو ٢ فیداکار و تێکۆشەرە دێموکراتە لە لایەک و هێزەی زۆر و پۆشتە و پەرداخی ڕێژیم لە لایەکی دیکەوە ڕوو دەدا.

قارەمانەکانی دێموکرات پاش کوشتن و بریندارکردنی ژمارەیەک لە جاش و پاسدارەکان و تەواو بوونی کەرەسەی بەرگری لە خۆیان بۆ ئەوەی بە زیندوویی نەکەونە دەست دوژمن و بە دیل نەگیرێن دوا نارنجۆکی دەستی بە خۆیاندا دەتەقێنەوە و بەداخەوە شەهید دەبن و دەچنە ڕیزی شەهیدانی حیزب و گەلەوە.

"داودی جەوانمەرد" ناسراو بە "کاوە" ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بەداخەوە لە ڕۆژی ١٥ی پووشپەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی = ٥ی جوولای ٢٠١٦ی زایینی)، لەگەڵ هاوسەنگەرەکەی "سەرکەوت سەمەدی" کادری حیزب لە ئاوایی بۆڕییەر شەهید بوون.

بەدست کاریەوە

سەرچاوە: ماڵپەڕی پێشەرگەکان: ٧ی جوولای ٢٠١٦ی زایینی = ١٧ی پووشپەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی

شەهید برایم برایمی ناسراو بە برایم زێوەیی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدە

شەهید برایمی برایمی ناسراو بە برایم زێوەیی کوڕی کاک قادر، لە دایک بووی ساڵی ١٣٤١ی هەتاوی (١٩٦٢ز) لە بنەماڵەیەکی گوندی زێوە و دانیشتووی شاری سەردەشت.

وەک هەموو منداڵە بێ بەشەکانی گوندەکانی کوردستان بە نازی دایک و بابی خۆی گرت و ڕەوانەی خوێندنگە کرا، ژیرانە دەرسی خوێند و زیرەکانە قۆناغەکانی خوێندنی یەک لە دوای یەک بە سەرکەوتنەوە بڕین و بە هەوڵ و تێکۆشانی بێ وچانی لە ئاستێکی بەرزدا بڕوانامەی دیپلۆمی وەدەست هێنا.

سەرەتای تەمەنی لاوەتیی برایمی دڵ پڕ لە ئاوات هاوکات بوو لەگەڵ ناڕەزایەتیی گەلانی ئێران لە ڕێژیمی سەرەڕۆی پاشایەتی و سەرهەڵدانی خۆپیشاندان و ڕێپێوانەکان کە شارەکانی کوردستانیشی گرتەوە، ئەو ڕووداوە مێژوویییە هەستی کوردایەتی لە ناخی برایمدا وە گڕوگاڵ خست و تێکەڵ بە شەپۆلی ناڕازییانی کرد. وەک لاوێکی خوێندەوار لە هاندانی لاوە هاوتەمەنەکانی بە دژی ئەو ڕێژیمە و مانگرتن و ڕێپێوانەکاندا نەخشی بەرچاوی وەئەستۆ گرت بە تایبەت خۆپیشاندانی ڕۆژی ١٤ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٥٧ (٥ی دێسەمبەری ١٩٧٨ز) کە چەندین شەهید و بریندارى لێ کەوتەوە.

پاش سەرکەوتنی ڕاپەڕین و تێکۆشانی ئاشکرای حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکان، کاک برایم کە ئەو کات ئەندامی شووڕای قوتابیان بوو، وەک هەستەی ناوەندیی یەکیەتیی لاوانی دێموکرات بەرپرسایەتیی پێوەندییەکانی ئەو یەکیەتییەی وەئەستۆ

گرت. هەر ئەو ساڵە بە شێوەی نیوەئاشکرا لە نەخۆشخانەی شار لە دەورەیەکی دەرمانیدا بەشداریی کرد و لەو بەشەدا شارەزایی باشی وەدەست هێنا و، هاوینان لە چەند دەستەی دەرمانیدا بە گوندەکانی دەوروبەری سەردەشتدا دەگەڕان.

کاک برایم لە سەرەتای ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوییەوە (١٩٧٩ز) پێوەندیی تەشکیلاتیی لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستاندا دامەزراندبوو، بە هۆی هەڵسووڕان و تێکۆشان و دەمەقاڵەی لەگەڵ کاربەدەستانی ڕێژیم و پاسدارموعەللیمەکان بەردەوام لە ژێر فشار و چاوەدێریدا بوو، هەر بۆیە بە تەواوی مەودای حەوانەوەی لێ بەرتەسک بۆوە و، ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی (١٩٨١ز) تەواو وەخت و بە کردەوە تێکەڵ بە کۆڕی هاوسەنگەرانی بوو، بەرگی پڕ لە سەروەریی پێشمەرگەی پۆشی و، ئامادەیی خۆی بۆ ئەنجام دانی هەر ئەرک و بەرپرسایەتییەکی لە لایەن حیزبەکەیەوە بۆی دیاری کرابایە دەربڕی.
کاک برایم زێوەیی بە هۆی دیتنی دەورەی دەرمانی و شارەزابوونی لەو بوارەدا، بۆ شاری ڕەبەت بەڕێ کرا کە ئەو کات دەرمانگایەکی حیزبی لێ پێک هاتبوو، وەک سەرکادری دەرمانی ئەرکی وە ئەستۆ گرت و دڵسۆزانە درێژەی بە تێکۆشان دا. بە هۆی سەرکەوتنی بەرچاوی لە ئەنجام دانی ئەرکی پێسپێراوی و، ئەو بڕوا و متمانەی لە ڕێزی هاوسەنگەرانیدا وەدەستی هێنابوو، ساڵی ١٣٦٢ (١٩٨٣ز) لە کۆنفڕانسی کۆنگرەی شەشەمدا دەنگی بەشدارانی کۆنگرەی بۆخۆی مسۆگەر کرد و بە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی سەردەشت هەڵبژێرا.

هەر لەو کۆنفڕانسەدا بۆ بەشداری کردن لە کۆنگرەدا وەک نوێنەری کادر و پێشمەرگەکان دەنگی پێ درا و چالاکانە بەشداری کۆنگرە بوو.

کاک برایم یەکێک لەو کادرە تێکۆشەر و ماندووییی نەناسانە بوو کە لە ناوچەی سەردەشت جێ پەنجەی دیار بوو. سەرەتا بەرپرسایەتیی کۆمیتەی ناوچەی باژاری وەئەستۆ گرت، دواتر بەرپرسی کۆمیتەی ناوچەی بۆڵفەت و پاشان بە بەرپرسی تەشکیلاتی شار دیاری کرا کە لە هەموویاندا سەرکەوتنی بەرچاوی وەدەست هێنا.ئەو هەڵسووڕان و تێکۆشان و وەرە و ئیمانە کاک برایمیان کردە کەسایەتییەکی ناسراوی ناوچەکە و جێمتمانەی زیاتری هاوڕێیانی و بۆ ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی کۆمیتەی شارستانی سەردەشت هەڵبژێرا.

کاک برایم قۆناغ بە قۆناغ پلەی تەشکیلاتی زیاتر دەچوە سەرێ و ئەرکی سەرشانی قورستر دەبوو. ساڵی ١٣٦٨ی هەتاوی (١٩٨٩ز) لە سەر بڕیاری کۆمیسیۆنی سیاسی - نیزامی نەقڵی ئەو کۆمیسیۆنە کرا و، لێ بڕاوانە شانی دایە بەر ڕاپەڕاندنی ئەرکی پیرۆزی. بەڵام ئەوە دواییین بەرپرسایەتیی برایم زێوەیی نەبوو. ساڵی ١٣٧٠ (١٩٩١ز) بۆ بنکەی پێوەندییەکان لە شاری سلێمانی نەقڵ کراو ئەرکی مودیرداخلە و پێڕاگەیشتن بە کار و باری ڕۆژانەی بنکەی وە ئەستۆ گرت. ساڵی ١٣٧١

(١٩٩٢ز) بۆ کۆمیسیۆنی ئاموزش بەڕێ کرا و، وەک مامۆستایەکی شارەزا لە دەورەکاندا دەرسی مێژووی جوولانەوەکانی کوردی بۆ کادرەکان شی کردەوە. دوای چەند ساڵ بەڕێوەبردنی ئەو ئەرکە پیرۆزە، ساڵی ١٣٧٥ (١٩٩٦ز) نەقڵی سکرتاریای حیزب کرا و بەرپرسایەتیی بایەگانیی حیزبی لەو ئۆرگانەدا وەئەستۆ گرت و کاری پێوەندییەکانیشی بەڕێوە دەبرد.

ساڵی ١٣٨٤ (٢٠٠٥ز) بەرپرسایەتیی پێوەندییەکانیی لە کۆیە و ڕانیە و قەڵادزێ وە ئەستۆ گرت و هەر بەو ئیمان و باوەڕە بەهێزەوە لە خزمەت بەڕێوەبردنی ئەرکەکانیدا بوو.

کاک برایم زێوەیی ئەو کادرە دەراتە و پێگەیشتووە بوو، لە کۆنگرەی چاردەیەمی حیزبدا کە ١٦ی ڕەشەمەی ١٣٨٦ (٦ی مارچی ٢٠٠٨) لە شاری کۆیە بەڕێوە چوو دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرەی بۆخۆی مسۆگەر کرد و بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێرا. لە دابەش کردنی کاری حیزبیدا وەک جێگری بەرپرسی کۆمیسیۆنی سیاسی – نیزامی دیاری کرا و، چالاکانەتر لە پێشوو درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پێ سپێراوی دا.

دواییین بەرپرسایەتیی برایم زێوەیی وەئەستۆگرتنی بەرپرسایەتیی پێوەندییەکان لە شاری هەولێر بوو. ناوبراو لە ماوەی ژیانی پێشمەرگایەتیی خۆیدا هیچ کات لە تەنگ و چەڵەمە و کەندو و کۆسپەکانی سەرڕێی تێکۆشانی سڵی نەکرد و، بەردەوام پێداگر لەسەر ئەنجام دانی ئەرک و بڕیارەکانی حیزب بوو.

کاک برایم لە کۆنگرەی پازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ٢ی جوزەردانی ١٣٨٠ (٢٣ ی مای ٢٠١١ز) لە شاری کویە بەڕێوە چوو بۆ جاری دووهەم بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

کاک برایم لە کۆنگرەی شازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ١٧ی ڕێبەندانی ١٣٩٤ (٦ی فێبریوێری ٢٠١٦ز) لە شاری کویە بەڕێوە چوو بۆ جاری سێهەم بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

شەهید برایم هەمیشە وەک کادرێکی خاوەن نەزەر بە بیر و باوەڕێکی پتەو و دڵێکی ئاوەڵاوە لەگەڵ هاوڕێیانی هەڵس و کەوتی دەکرد. لایەنگری یەکیەتی و هاوەدەنگیی لە نێو ڕیزەکانی حیزبدا بوو. بەڵام بەداخەوە ئەویش بە مراد نەگەیشت و دەستی تاوان لە گەلی کوردی ستاند. لە مووشەک بارانەکەی قەڵای دێموکراتدا کە ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ هەتاوی (٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨ز) شەهید کرا و خوێنی گەشی تێکەڵ بە خوێنی هاوسەنگەرە شەهیدەکانی بوو.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

شەهید نەسرین حەددادە: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدە

شەهید نەسرین حەددادە ناسراو بە مامۆستا نەسرین کچی کاک کەریم. ساڵی ١٣٣٩ی هەتاوی (١٩٦٠ز) لە بنەماڵەیەکی نیشتمانخۆشەویست و پێشمەرگەپەروەری شاری سەردەشت چاوی بۆ ژیان کردەوە.

بە نازی دایک و بابی تەمەنی هەڵکشا و گەشەی کرد و خرپەکە بوو. بە پێچەوانەی نەریتی دواکەوتووانەی کۆمەڵایەتی لەو سەردەمەدا، بواری خوێندنی بۆ ڕەخسا و، لە یەکێک لە خوێندنگەکانی ئەو شارەدا لەگەڵ دنیای فێربوونی زانست ئاشنا بوو. وەک قوتابییەکی ژیر و بە بیر دەرسی خوێند و، قۆناغەکانی خوێندنی سەرەتایی و ناوەندیشی یەک لە دوای یەک بە سەرکەوتنەوە گەیاندنە کۆتایی.

کاک کەریم حەددادە باوکی نەسرین کە ساڵانێکی دوور و درێژ لە ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا ئەرکی خزمەت بە بزووتنەوەی نەتەوایەتیی گەلەکەی وە ئەستۆ گرت و، لە ڕاپەڕینە چەکدارانەکەی ساڵەکانی ٤٦ و ٤٧ی تێکۆشەرانی دێموکراتدا یەکێک لەو کادر و فەرماندانە بوو کە دورگەی ئارامی حەمەڕەزاشای شڵەقاند و، لە بڕینی پلە تەشکیلاتییەکاندا گەیشتە ئەندامی ڕێبەرایەتی، سەلمێنەری ئاکار و کردەوەی شۆڕشگێڕانەی ئەو بنەماڵە کورد پەروەردەیە.

نەسرین کە لە قوتابخانەی پێشکەوتنخوازانەی ئەو بنەماڵەدا تێگەیشت و پێگەیشت و باوخۆش بوو، زۆر زوو گەرای بیری

ئازادیخوازی لە ناخیدا وە گڕوگاڵ کەوت و، لە مانگرتن و ڕێپێوانی گەلانی ئێران بە دژی ڕێژیمی سەرەڕۆی پاشایەتیدا تێکەڵ بە شەپۆلی ناڕازییان بوو. وەک کیژێکی دڵ پڕ لە ئاوات کە هەستی بە چەوسانەوەی ڕەگەزی و نەتەوایەتی کردبوو، لە هاندانی دەستەخوشکانی و قوتابیە هاوپۆلەکانی بە دژی ئەو ڕێژیمە بێزراوە نەخشی سەرەکی و بەرچاوی وە ئەستۆ گرت.

بە دوای سەرکەوتنی ڕاپەڕین و تێکۆشانی ئاشکرای حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکاندا، بۆ دیفاع لە دەسکەوتەکانی شۆڕش هەڵوێستی لێ بڕاوانەی گرت و، لە ڕێکخراوی یەکیەتیی لاوانی دێموکراتدا تێکۆشانی دەست پێ کرد. ساڵی ١٣٥٩ (١٩٨٠ز) کە بنەماڵەکەی بە گشتی لە ڕیزی تێکۆشەرانی دێموکراتدا بوون، دوای وەدەست هێنانی بڕوانامەی دیپلۆمەکەی، تەواو وەخت و بە کردەوە تێکەڵ بە کۆڕی هاوسەنگەرانی بوو. بەرگی پیرۆزی پێشمەرگەی پۆشی و ئامادەیی خۆی بۆ وە ئەستۆ گرتنی هەر ئەرک و بەرپرسایەتییەکی بۆی دیاری کرابایە دەربڕی. خاتو نەسرین کە ئۆگرییەکی لە ڕادەبەدەری بە زانست و پێشکەوتن هەبوو، لە کۆڕی پەروەردەی حیزبدا ئەرکی مامۆستای شۆڕشی وە ئەستۆ گرت. بوو بە هاوڕێی دڵسۆزی منداڵە چاوگەش و لە خۆشی بێبەشەکانی گەلەکەی و، بۆ پێگەیاندیان لە هەموو توانای خۆی کەڵکی وەر گرت و، نازناوی مامۆستا نەسرینی بۆ دیاری کرا. دواتر هەر لە کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتیدا بە ئەندامی کۆڕی پەروەردە دیاری کرا و، لەو پۆستەشدا وەک کادرێکی لێزان و تێگەیشتوو درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پیرۆزی دا. بە ماوەیەکی دوور و درێژ لەو پۆستەیدا مایەوە و ئەوەی لە دەستی هات ئەنجامی دا. ساڵی ١٣٦٥ (١٩٨٦ز) لەگەڵ کادری لە مێژینە و پێگەیشتووی حیزب کاک محەممەدی حەسەنپوور کە بە داخەوە ئەویش لە موشەکبارانەکەی قەڵای دێموکراتدا دەستی تاوان لە گەلی کوردی ستاند، ژیانی هاوسەریی پێک هێنا و، بەرهەمی ئەو ژیانە سەربەرزانەیە کیژ و لاوێک بە ناوەکانی ژیلوان و ژیوارە کە ئێستا لە وڵاتانی دەرەوە بە پەنابەری دەژین.

مامۆستا نەسرین کە لە سەرەتای دەست بە کاربوونەوەی ڕێکخراوی یەکیەتیی ژنانی دێموکراتدا تێکۆشانی بەردەوامی لەو ڕێکخراوەیە دا هەبوو،

لە سێیەمین کۆنگرەی ڕێکخراوەکەیاندا کە لە ڕێکەوتی ١٣ی گەلاوێژی ١٣٩٠ هەتاوی (٤ی ئووتی ٢٠١١ لە شاری کۆیە، لە باشووری کوردستان پێکهات دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرەی وەدەست هێنا و بە سکرتێری گشتیی هەڵبژێرا.

بەو پەڕی لێهاتوویییەوە شانی دایە بەر ڕاپەڕاندنی ئەرکی پیرۆزی و، بۆ بووژاندنەوە و گەشەپێدانی تەشکیلاتەکەی لە

هەموو توانای خۆی کەڵکی وەرگرت و، ماندوویی نەناسانە تێکۆشا. ماموستا نەسرین ئەو کادرە توانا و باوەڕ بە خۆبووە بوو کە بۆ ئەنجام دانی هەر ئەرک و بەرپرسایەتییەکی لە لایەن حیزبەکەیەوە بۆی دیاری کرابایە ئامادە و دەست لە سەر سنگ بوو. یەکێک لەو ئەرکە قورسانە وە ئەستۆ گرتنی بەرپرسی بونیادی ڕێکخراوە دێموکراتییەکانی حیزب بوو، لە ماوەی ئەو بەرپرسایەتییەی دا بۆ گەیاندنی دەنگی مەزڵوومانەی نەتەوە سەرکوتکراوەکەی بە دنیای مرۆڤایەتی و داکۆکیکەرانی مافی مرۆڤ بەو پەڕی توانایەوە هەوڵی داو لە تێکۆشان ماندوو نەبوو.

ماموستا نەسرین ساڵی ١٣٨٠ (٢٠٠١ز) دوای کۆنگرەی ١٢ی حیزب لەگەڵ کاک محەممەدی هاوسەری بۆ بنکەی پێوەندییەکانی دەرەوە لە شاری بەغدایە نەقڵ کرا و، بەو پەڕی دڵگەرمییەوە لە خزمەت بەڕێوەبردنی ئەرکی پێسپێڕاویدا بوو. ساڵی ١٣٨٦ بۆ کۆمیسیۆنی ماڵی نەقڵ کرا و، بە هۆی زیرەکی و سەردەرچوویی لە بەشی حیسابداریدا ئەرکی بۆ دیاری کرا. بەو پەڕی وردبینی و لێزانییەوە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پێسپێڕاوی دا و سەرکەوتنی بەرچاوی تێدا وەدەست هێنا.

ماموستا نەسرین بە هۆی ڕابردووی تێکۆشانی سەربەرزانە و بێ وچانی و، ئەو کەسایەتییە بەرزەی لە ڕیزی هاوسەنگەرانیدا وەدەستی هێنا بوو.

لە کۆنگرەی پازدەیەمی حیزبدا کە لە ٢ی جوزەردانی ١٣٨٠ (٢٣ ی مای ٢٠١١ز) لە شاری کۆیە بەڕێوە چوو دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرەی وەدەست هێنا و بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێرا.

دیارە لەو گۆڕەپانەشدا بە کردەوە سەلماندی کە هاوڕێیانی لەو هەڵبژاردنەدا بە هەڵە نەچوون و کاریان بە کارزان سپاردوە. دواتر بۆ کۆمیسیۆنی سیاسی - نیزامی نەقڵ کرا و، بە هۆی ئەوە کە شارەزایی باشی لە بەشی ئیداریدا هەبوو، بەرپرسایەتیی بەشی ئیداری ئەو کۆمیسیۆنەی پێسپێرا و، بۆ ڕێکخستنی کارە ئیدارییەکانی ئەو کۆمیسیۆنە لە هەموو توانای خۆی کەڵکی وەرگرت.

ماموستا نەسرین لە کۆنگرەی شازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ڕێکەوتی ١٧ی ڕێبەندانی ١٣٩٤ (٦ی فێبریوێری ٢٠١٦ز) لە شاری کویە بەڕێوە چوو بۆ جاری دووهەم بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

دواییین بەرپرسایەتیی ماموستا نەسرین کە هەر لە پلەی ئەندامەتیی کۆمیتەی ناوەندیدا بوو لە کۆمیسیۆنی ئاموزش بوو. لەو کۆمیسیۆنەشدا ماندوویی نەناسانە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پێسپێراوی دا و، بە هەموو وجوودیەوە لە خزمەت

بەرژەوەندیی گشتیی حیزب و نەتەوە مافخوازەکەیدا بوو.

مامۆستا نەسرین لە ماوەی ژیانی پێشمەرگایەتیی خۆیدا بۆ کەمترین ماوە لە ئەنجامدانی ئەرکی حیزبی کەمتەرخەمیی نەکرد و لە کارکردن ماندوو نەبوو. ئەو حیزبەکەی و گەلەکەی تا ڕادەی پەرەستن خۆش دەویستن. پێداگر لە سەر ئەنجامدانی ئەرک و بڕیارەکانی حیزب و، لایەنگری تەبایی و یەکڕیزی و یەکدەنگی لە نێو کۆڕی هاوڕێیانیدا بوو. مەزنترین ئاواتی سەرکەوتنی حیزبەکەی و بە ئاوات گەیشتنی گەلەکەی بوو. بەڵام بە داخەوە ئەویش وەک هەزاران شەهیدی گەلەکەمان بە ئاوات نەگەیشت و، لە مووشەک بارانەکەی قەڵای دێموکراتدا ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ هەتاوی (٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨ز) گیانی فیدای ئامانجی کرد.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

شەهید کەریم مەهدەوی ناسراو بە کەریم سەقزی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدە

شەهید کەریم مەهدەوی ناسراو بە کەریم سەقزی کوڕی کاک ڕەحیم ساڵی ١٣٤٢ی هەتاوی (١٩٦٣ز) لە بنەماڵەیەکی گوندی قشڵاخ سەر بەناوچەی شاری سەقز چاوی بۆ ژیان کردەوە.

وەک زۆربەی منداڵانی دێهاتی کوردەواری لەوسەردەمەدا بەسەرەتایی‌ترین پێداویستێکانی ژیان گەشەی کرت و بە خۆ داهات، تەنیا کۆتایی قۆناغی سەرەتایی توانیی دەرس بخوێنێ و هەرلە تەمەنی مێرمنداڵیەوە ناچار بوو شان بداتە بەرکارو کاسبی و لەسەر پێی خۆیی ڕاوەستێ.

سەرەتایی تەمەنی لاوێتی کەریم هاوکات بوو لەگەڵ سەرکەوتنی ڕاپەڕینی پڕشکۆی گەلانی ئێران لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی (١٩٧٩ز) بەسەر ڕێژیمی بێزراوی پاشایەتیدا، و زەوتکردنی دەستەڵات لەلایەن ڕێژیمی کۆماری کاتێک ڕێژیم وەڵامی داواکارێکانی گەلی کوردی بە ئاگر و ئاسن دایەوە و کوردستانی لە خوێن وەردا و گەلی کوردی ناچار بە دیفاعی چەکدارانە کرت کەریمیش یەکێک لەو لاوە ئەرک وەخۆگرانە بوو کە بڕیاریان بە کەمتەرخەمی زانی و لە بەرامبەر هێزی هێرشکەری دوژمندا هەڵوێستی گرت. ڕیزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی هەڵبژارد و چەک لە شان تێکەڵ بە کۆڕی هاوسەنگەرانی بوو.

کاک کەریم بۆ ماوەیەکی کورت لە ناوچەی سەقز دڕێژەی بە تێکۆشاندا، و دواتر بۆ ناوچەی سەردەشت نەقڵکرا، وەک پیشمەرگەیەکی نەترس و چالاک دڕێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکە نێزامێیەکانیدا و لە سەنگەردا باکی لەرمەرگ نەبوو. لە شەڕە بە ناوبانگەکەی هەڵۆێدا کە زەبرێکی بە ژان وەهێرشکەران کەوت و ژمارەیەکی بەرچاو لە خۆفڕۆش و هەڵخەڵەتاوان کوژران یان بریندرا بوون، کاک کەریم لەو شەڕەدا بە سەختی بریندار بوو. بەڵام ئەو بریندار بوونەش وەی پێشمەرگانەی لاواز نەکرد، و پاش ساڕێژ بوونەوەی زامەکانی دڵگەرمتر لە پێشوو گەڕایەوە سەنگەری دیفاع لە نیشتمانەکەی. کاک کەریم هەموو ناوچەکانی کوردستانی بە ماڵی خۆیی دەزانی، دواتر لەسەر داوای خۆی بۆ ناوچەی بانە نەقڵکرا و لە لەلکی هێزی شەهیدانی وردی دا سازمان درا، بە هۆی قارەمانەتی و بوێری و سەرکەوتنی لە بواری نیزامیدا، لە ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی بەفەرماندەی یەکێک لە پێشمەرگەکان دیاری کرا و ئەرکی سەرشانی قۆرستر بوو، بەڵام هەر وەک چاوەڕوان دەکرا لە گۆڕەپانیشدا گۆی سەرکەوتنی لە مەیدان ڕەفاند و خۆی بۆ وەئەستۆگرتنی ئەرکی قۆرستر لە دەسکنا. ساڵی ١٣٦١ (١٩٨٢ز) بە هۆی شارەزا بوونی لە هونەری نیزامیدا گەیشتە پلەی بەرزتر بە جێگری فەرماندەی لک دیاری کرا. بەڵام کاک کەریم تەنیا فەرماندەیەکی پێگەیشتووی بواری نیزامی نەبوو، بەڵکوو لە بواری تەبلیغاتیشەوە کادرێکی بە توانا و لێزان بوو.

کاک کەریم ڕۆژ بە ڕۆژ لە میدانی کردەوەدا لێهاتوویی خۆی زیاتر دەسەلماند و سەرنجی هاوسەنگەرانی زۆرتر بۆ لای خۆی ڕادەکێشا، و ساڵی ١٣٦٣ (١٩٨٤ز) وەک جێگەری فەرماندەی هێز دیاری کرا کە بە حەق شیاوی ئەو پۆستە گرینگە بوو، و هەر ئەو ساڵە متمانەی زیاتری پێکرا و بە ئەندامی کۆمیتەی شارەستانی بانە هەڵبژێردرا. ساڵی ١٣٦٥ی هەتاوی (١٩٨٦ز) ئەرکی سەرپەرەست هێزی ئاربابای بانەی وەئەستۆگرت و گەیشتە پلەی هەیئەتی ئیجرایی کۆمیتەی شارەستانی بانە. و کاک کەریم ساڵی ١٣٦٧ی هەتاوی(١٩٨٨ز) ڕاستەوخۆ ئەرکی فەرماندەری هێزی وەئەستۆ گرت.

کاک کەریم یەکێک لە کادر و خاوەن بیروباوەڕ بوو کە لە کاری سەخت و دژوار نەدەترسا، و بۆ هەر ناوچەیەکی کوردستان مەئموریەتی پێسپێردرابایە بە گیان و دڵ قەبوولی دەکرت و بەو پەڕی دڵ فراوانیەوە بەرەوپیری دەچوو. ساڵی ١٣٦٩ی هەتاوی (١٩٩٠ز) بۆ ناوچەی بۆکان نەقڵراو بەرپرسایەتی هێزی بەیانی وەئەستۆگرت، و هەر بەو ئیمان و باوەڕەپتەوەی شانیدایە بەر ڕاپەڕاندنی ئەرکە نیزامێکانی و لە زۆر عەمەلیاتی سەرکەوتوانەدا فەرماندەریی پێشمەرگەکانی کرد و دوژمنی تاراند. ساڵی ١٣٧٢ی هەتاوی(١٩٩٣ز) بۆ مەڵبەندی خواروی کوردستان نەقڵکرا، و وەک فەرماندەری هێز ئەرکی وەئەستۆگرت و بەو پەڕی دڵگەرمێیەوە شانیدایە بەر ئەرکی وەئەستۆگرت، و بەو پەڕی دڵگەرمێیەوە شانی دایە بەر ئەرکە نیزامییەکانی و لە کارکردندا ماندوویی نەدەناسی شەویشی بەدەم ڕۆژەوەدادەدا.

کاک کەریم لە بواری نیزامیدا وەک فەرماندەیەکی قاڵبووی کوردی دیفاعی چەکدارانەی گەلەکمان پێگەیشتبوو، و دواتر وەک سەرپەرەستی هێزی پارێزگاری دیاریی کرا و ئەرکی پاراستنی دەفتەری سیاسی و کۆمیسیۆنەکانی دەوروبەری وەئەستۆگرت. بەڵام ئەو تەنیا سەرپەرەستی هێز نەبوو بەڵکوو شان بە شانی ئەو ئەرکە قورسە، وەک ئەندامی کۆمیتەی ئەمنییەت ئەرکی وەئەستۆ گرت و لەوبوارەشدا لێهاتوویی و کارامەیی خۆیی لە مەیدانی کردەوەدا نیشاندا.و دواتر ئەرکی فەرماندەی هێزی پارێزگاریی پێسپێردراو و بەوپەڕی دڵگەرمێیەوە دەرێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکەکانیدا.

کاک کەریم لە کۆنگری ١٠ی حیزبدا کە لە ساڵی ٢٣ی خاکەلێوەی ١٣٧٤ (١٢ی ئەپریلی ١٩٩٥) لە شاری هەولێر لە باشووری کوردستان بەڕێوەچوو، متمانەی وەدەست هێناو و بەئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. دواتر لەدابەشکردنی ئەرکی حیزبیدا بەرپرسایەتی کۆمیتەی شارەستانی بۆکانی پێسپێردرا و لەوێش کەمی پێچوو کە متمانەی هاوڕێیانی وەدەست هینا.

ساڵی ١٣٧٧ی هەتاوی (١٩٩٨ز) وەک فەرماندەری ناوەندی دووی کوردستان دیاریی کرا و بەرپرسایەتی کۆمیتەی شارستانی بانەشی وەئەستۆگرت. ساڵی ١٣٧٨ی هەتاوی (١٩٩٩ز) فەرماندەیی هێزی پارێزگاری وەئەستۆ گرتەوەو و دواتر بەرپرسی و بەشی پاراستنی و ئەندامی کۆمیتەی ئەمنییەت بوو.

کۆنگرە یازدەیەمی حیزبی دێموکرات ١ی بەفرانباری ١٣٧٦ (٢٢ی دێسەمبەری ١٩٩٧ز) لە شاری کەرکوک و کۆنگرەی دوازدەیەمی حیزبدا ٤ی سەرماوەزی ١٣٧٩ (٢٤ی نۆڤەمبەری ٢٠٠٠ز) لە شاری کۆیە بەڕێوەچوون بە ئەندامانی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردار.

شەهید کەریم سەفز لە کۆنگرەی ١٤ حیزب ١٦ی رەشەمەی ١٣٨٦ (٦ی مارسی ٢٠٠٨ز)، کۆنگرەی ١٥ی حیزب ٢ی جوزەردانی ١٣٨٠ (٢٣ ی مای ٢٠١١ز) و کۆنگرەی ١٦، ١٧ی ڕێبەندانی ١٣٩٤ (٦ی فێبریوێری ٢٠١٦ز) کە لە شاری کۆیە بەڕێوەچوون متمانەی زیاتری پێکراو و بەئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی هەڵبژێردرا.

و ساڵی ١٣٨٧ بەرپرسایەتی کۆمیسۆنی ماڵیی وەئەستۆگرت، و دواتر بەرپرسایەتی پیوەندیکانی لە شاری سولێمانی پێسپێردراو و بەڕاپەڕاندی ئەرک پێئەسپێردراوی دا. دواین بەرپرسایەتی کاک کەریم ئەندامی کۆمیتەی ئەمنییەت بوو.

کاک کەریم پێنج جار لەشەڕ لە گەڵ دوژمنانی ئازادی بریندار بوو، بەڵام هیچکام لەو بریندرا بوونانەش ئێرادەیان

لاواز نەکرد، و هەموو جارەکان پاش ساڕێژ بوونەوەی زامەکانی دەگەڕایەوە سەنگەری دیفاع لە ئازادی و گەیشتن بە مافی گەلەکەی. بەداخەوە دەستی تاوان ئەویشی لە گەلی کورد ستاندوو، و لە مووشەک بارانەکەی قەڵای دێموکرات ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ هەتاوی (٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨ز) گیانی بە نیشتمان بەخشی.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

شەهید ڕەحمان پیرۆتی ناسراو بە میرزا ڕەحمان: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدە

شەهید ڕەحمانی پیرۆتی ناسراو بە میرزا ڕەحمان کوڕی کاک فەقێ ڕەسوڵ. ساڵی ١٣٣١ی هەتاوی (١٩٥٢ز) لە بنەماڵەیەکی نیشتمانپەروەری ناوچەی لاجانی شاری پیرانشار چاوی بۆ ژیان کردەوە.

پاش تێپەڕکردنی قۆناغی ساوایی لە یەکێک لە خوێندنگەکانی ئەو شارەدا پیتەکانی ئەلف و بێی ناسین و لەگەڵ دنیای فێربوونی زانست ئاشنا بوو. ژیرانە دەرسی خوێند و وەک قوتابییەکی زیرەک قۆناغەکانی خوێندنی یەک لە دوای یەک بە سەرکەوتنەوە بڕین و بڕوانامەی دیپلۆمی و ەدەست هێنا.

کاک ڕەحمان هێشتا تەمەنی زۆر لە سەرێ نەبوو کە ساڵی ١٣٥٦ی هەتاوی (١٩٧٧ز) لە ڕێگای سەید ڕەسوڵی دێهقان ناسراو بە سەید ڕەسوڵی بابی گەورەوە لەگەڵ ڕێبازی حیزبی دێموکراتی کوردستان ئاشنا بوو. بە دوای سەرکەوتنی ڕاپەڕینی گەلانی ئێران بەسەر ڕێژیمی پاشایەتی و دەست پێکردنەوەی تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتدا، بۆ دیفاع لە دەسکەوتەکانی شۆڕش چەکی شەڕەفی کردە شان و لە ڕیزی مەشخەڵدارانی هێزی شەهید ئاوارە سەر بە ناوچەی پیرانشاردا سازمان درا.

کاک ڕەحمان یەکێک لەو لاوە فیداکار و ئەرک وەخۆگرانە بوو کە زۆر زوو لە بواری نیزامیدا گەشەی کرد و گەیشتە پلەی بەرپرسایەتی. سەرەتا وەک فەرماندەری پەلێک لە پێشمەرگەکان دیاری کرا و، پاش ماوەیەک فەرماندەیی دەستەیەک لە پێشمەرگەکانی وە ئەستۆ گرت. بەڵام کاک ڕەحمان تەنیا فەرماندەیەکی هەڵکەوتووی نیزامی نەبوو، بەڵکوو لە بوارەکانی سیاسی و تەشکیلاتیشدا بە حەق لێوەشاوە بوو. لە خۆڕا نەبوو کە زۆر زوو متمانەی هاوسەنگەرەکانی وەدەست هێنا و بە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی پیرانشار هەڵبژێردرا و ئەرکی سەر شانی قورستر بوو. کاک ڕەحمان کە ڕۆژ بە ڕۆژ لە مەیدانی کردەوەدا لێهاتوویی خۆی زیاتر نیشان دەدا، پاش ماوەیەک ئەرکی فەرماندەریی لکی پێ سپێردرا و هەر بەو ئیمان و باوەڕەوە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پیرۆزی دا. بەڵام ئەوە دواییین بەرپرسایەتیی ناوبراو نەبوو. زۆری پێ نەچوو کە بە هۆی شارەزابوونی لە هونەری نیزامیدا بە جێگری فەرماندەری هێزی شەهید ئاوارە دیاریی کرا.

کاک ڕەحمان یەکێک لەو کادرە خاوەن بیر و باوەڕانە بوو کە لە هەر مەڵبەندێکی کوردستان ئەرکی بۆ دیاری کرابا، بێ دوودڵی و ڕاڕایی قەبووڵی دەکرد و هەموو ناوچەکانی بە ماڵی خۆی دەزانی. ساڵی ١٣٥٩ بۆ ناوچەی شنۆ نەقڵ کرا، بووە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی شنۆ و بەرپرسایەتیی هێزی شەهید سمکۆی پێ سپێردرا و زۆر زوو لە نێو دڵی هاوسەنگەرانیدا جێی خۆی کردەوە و بەو پەڕی دڵگەرمییەوە شانی دایە بەر ڕاپەڕاندنی ئەرکە نیزامییەکانی و، لە زۆر عەمەلیاتی سەرکەوتووانەدا، لەوانە زنجیرە عەمەلیاتەکانی دەڕەی قاسملوو فەرماندەیی پێشمەرگەکانی کرد. بەڵام ئەوەش دواییین بەرپرسایەتیی کاک ڕەحمان نەبوو. ڕۆژ بە ڕۆژ لە مەیدانی کردەوەدا زیاتر هێز و توانای خۆی دەسەلماند و، خۆی بۆ وەئەستۆ گرتنی ئەرکی قورستر ئامادە دەکرد. پاش ماوەیەک بۆ ناوچەی بۆکان نەقڵ کرا و بە فەرماندەریی هێزی ١١٠ی بەیان دیاریی کرا و هەر بەو دڵگەرمییەوە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پێ سپێردراوی دا.

کاک ڕەحمان کە وێڕای ئەنجام دانی ئەرکە نیزامییەکانی ئەندامی کۆمیتەی شارستانی بۆکانیش بوو، ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی (١٩٨١ز) بە هێندێک هۆی تایبەت لە ئەرکی حیزبی دوور کەوتەوە و گەڕایەوە نێو ماڵ و خێزانی و ژیانی ئاسایی دەست پێ کردەوە. کاک ڕەحمان بۆ ماوەی چوار ساڵان لە ئەرکی حیزبی دابڕا، بەڵام ئەو دابڕانە هەمیشەیی نەبوو، دوای ئەو چوار ساڵە لە سەردانێکی دەفتەری سیاسیدا پێوەندیی تەشکیلاتیی لەگەڵ حیزبەکەی نوێ کردەوە و، وەک ئاڵقەی پێوەندیی نێوان حیزب و ئەندامانی نێوخۆ ئەرکی پێ سپێراوی بەرپێوە برد. لەو ماوەدا ڕۆڵی بەرچاوی لە پێوەندیی حیزب بە ناوخۆی ڕۆژهەڵات و جێبەجێکردنی پڕۆژەکانی حیزب لە ناوخۆ هەبووە و وەک کەسایەتییەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی نەک تەنیا لە پیرانشار و دەوروبەری بەڵکوو لە هاندانی خەڵک بەتایبەت خوێندکار و کەسایەتییەکان و نوێنەرانی پەرلەمان بۆ داکۆکی کردن لە مافی نەتەوەیی هەڵسوراوە. ئەو هەڵسووڕان و تێکۆشانە سیخوڕەکانی ڕێژیمی وە گومان خست و بەردەوام لە ژێر چاوەدێریدا بوو، هەر بۆیە مەودای حەوانەوەی لێ بەرتەسک بۆوە و، ساڵی ١٣٨٦ی هەتاوی (٢٠٠٧ز) بە ناچار زێد

و ژینگەی خۆی بەجێهێشت و بە بنەماڵەوە پەڕیوەی باشووری کوردستان بوون و، وەک ئەندامێکی چالاک ئەرکی وە ئەستۆ گرتەوە.

لەڕێکەوتی ١٦ی ڕەشەمەی ١٣٨٦ (٦ی مارچی ٢٠٠٨ ز) لە شاری کۆیە کاک ڕەحمان کە لەلایەن حیزبەوە وەک میوان بۆ بەشداری کردن لە کۆنگرەی ١٤ دەعوەت کرابوو، دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرەی وەدەست هێنا و بە ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا، و لەدابەش کردنی ئەرک و بەرپرسایەتییەکانی کۆنگرەدا بە ئەندامی کۆمیسیونی تەشکیلات دیاریکرا، و بەرپرسایەتی هەرێمی ئاگری پێسپێردرا و چالاکانە شانی دایە بەر ڕاپەڕاندنی ئەرکە تەشکیلاتییەکان، و ماندوویی نەناسانە لە خزمەت بەرژەوەندییە گشتییەکانی حیزب لە ناوخۆی وڵات لە پیوەندیی تەشکیلاتیدا بوو. کاک ڕەحمان یەکێک لەو کادرە خاوەن ئیرادە و بیرو باوەڕانە بوو کە لە کارکردندا ماندوویی نەدەناسی، و لە دژواری سەر ڕێگای تێکۆشانی سڵی نەدەکرد، چ لەبواری سیاسی و چ لە بواری نیزامیدا بە حەق کادر بوو، ئەو تایبەتمەندییانەو زۆر تایبەتمەندیی پەسندی دیکە ئەویان کردبووە خۆشەویست و جێی بڕوا و متمانەی هاوڕێیانی.

لە خۆڕا نەبوو لە کۆنگرەی پازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ٢ی جوزەردانی ١٣٩٠ (٢٣ی مای ٢٠١١ز) لە شاری کویە پێک هات، دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرەی وەدەست هێنا و بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا کە بە حەق شیاوی ئەو پلەوپایە بوو.

لە کۆنگرەی شازدەهەمی حیزبدا کە ١٧ی ڕێبەندانی ١٣٩٤ (٧ی فێبریوێری ٢٠١٦ز) لە شاری کویە پێکهات بۆ جارێکی دیکە بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراوە و دریژەی بە تێکۆشانی دا.

دواییین بەرپرسایەتی کاک ڕەحمان لە کۆمیسیۆنی ئاموزش بوو کە بە هۆی شارەزابوون لەو بوارەدا بە ئەندامی ئەو کۆمیسۆنە دیاری کرا و هەر بەو ئیمان و ئیرادەیەوە و بە هێزەوە شانی دایە بەر بەڕێوەبردنی ئەرکی پیرۆزی و چ لەبواری وانەووتنەوە لە دەورە سیاسییەکاندا و چ لە بواری نووسینی وتار و تۆێژینەوەی سیاسی و مێژوویەکاندا یەکێک لەو کادرە بە توانایانە بوو کە بە حەق جێپەنجەی دیار بوو.

بەڵام سەد داخ و مخابن ئەویش وەک ١٣ هاوڕێ شەهیدەکەی چێژی لە میوەی بەری داری ڕەنج و خەباتی وەرنەگرت، و لە مووشەک بارانەکەی ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ی هەتاوی (٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨ز) قەڵای دێموکراتدا خوێنی پاکی تێکەڵ بە خاک و خۆڵی کوردستان بوو.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

شەهید سوهەیلا قادری: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدە

شەهید سوهەیلا قادری کچی کاک محەممەد ناسراو بە ئەحمەد سیمبان، ساڵی ١٣٥١ی هەتاوی (١٩٧٢)زایینی، لە بنەماڵەیەکی خۆش ناو و پێشمەرگەپەروەر و نیشتمان خۆشەویست چاوی بۆ ژیان کردەوە. لە تەمەنی ٦ ساڵیدا وێڕای خوشکەکانی ڕێگای خوێندنگەی گرتە بەر و لەگەڵ پیتەکانی ئەلف و بێ ئاشنا بوو.

بەڵام لە کۆتایی پۆلی دووی سەرەتاییدا بوو کە ڕاپەڕینی گەلانی ئێران دەستی پێ کرد و، بە دوای بە گۆڕسپاردنی ڕێژیمی پاشایەتی و دەست پێ کردنەوەی تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستاندا، کاک ئەحمەدی باوکی پێوەندیی تەشکیلاتی لەگەڵ ئەو حیزبە دامەزراند و، دوو کامیۆنی شارەداریی وەک دەسکەوت تەحویلی حیزب دان و بە بنەماڵەوە کە دایک و باوک و سێ خوشک و دوو برا بوون تێکەڵ بە ڕیزەکانی حیزبی دێموکرات بوون و شاریان بەجێهێشت. کاک ئەحمەد خۆی و دوو کیژی ڕووسووری بە ناوەکانی فەریدە و شوعلە و خاتوو ئامینەی خێزانی چەکی پێشمەرگەیان کردە شان و تێکەڵ بە کۆڕی دیفاعی چەکدارانە بوون.

سوهەیلا پۆلەکانی خوێندنی لە سێیەمی سەرەتاییەوە تا کۆتایی یەکەمی دەبیرستان لە خوێندنگەکانی حیزبدا گەیاندنە کۆتایی. ساڵی ١٣٦٥ (١٩٨٦ز) لەگەڵ پۆلێک لە کیژ و لاوانی بنەماڵەی ئەندامانی دەفتەری سیاسی پێوەندیی تەشکیلاتییان لەگەڵ حیزبەکەیان دامەزراند. هەر ئەو ساڵە پێوەندیی لەگەڵ یەکیەتیی ژنانی دێموکراتی کوردستان

دامەزراند و، وەک ئەندامێکی چالاک و هەڵسووڕ ئەرکی وەئەستۆ گرت. سوهەیلا لە ساڵی ١٣٦٧ (١٩٨٨ز) تەوە بەردەوام بەرپرسایەتیی شانەی تەشکیلاتیی بەشێک لە ئەندامانی حیزبی لە ئەستۆ بوو.

خاتو سوهەیلا ساڵی ١٣٦٨ (١٩٨٩ز) پاش دیتنی دەورەی مامۆستایی لە کۆڕی پەروەردەی حیزبی دێموکراتدا وەک مامۆستای گەورە ساڵان دیاری کرا و، دڵسۆزانە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی دژی نەخوێندەواریی دا. ساڵی ١٣٦٩ (١٩٩٠ز) بە هۆی ئەوە کە بە هەوڵ و تێکۆشانی بێ وچانی دوو دەورە لە پۆلەکەی بە سەرکەوتنەوە بڕیبوون، لە لایەن کۆڕی پەروەردەوە بە نووسراوە تەشویق کرا.

ساڵی ١٣٧٠ی هەتاوی (١٩٩١ز) لەگەڵ کادری تێکۆشەر و ماندووبیی نەناسی حیزب کاک مەنسووری خوسرەوی ژیانی هاوبەشیی پێک هێنا و، بەرهەمی ئەو ژیانە سەربەرزانەیە کێژ و لاوێک بە ناوەکانی نەمام و ئارامن.

خاتو سوهەیلا ساڵی ١٣٧٤ (١٩٩٥ز) دوای دەورەیەکی دیکە و دوو ساڵ مامۆستایی، لە دەورەیەکی دیکەی مامۆستایدا بەشداریی کرد و بە ماوەی چوار ساڵی دیکە دەرسی گەورە ساڵانی گوتەوە.

ساڵی ١٣٧٦ (١٩٩٧ز) کە لەگەڵ کۆمیسیۆنی ڕادیۆی دەنگی کوردستان بۆ کەرکووک نەقڵ کران، وەک سەرشانەی ژنانی بنەماڵەکانی ڕادیۆ ئەرکی وە ئەستۆ گرت و، دوای ساڵێک لەگەڵ گوێگرانی ڕادیۆ لە پێوەندیدا بووکە لە ڕێگای بێتەل و تەلەفوونەوە تێکۆشانی بەردەوام بوو.

بە دوای گەڕانەوەمان لە کەرکووکەوە بۆ ناوچەی کۆیە، خاتو سوهەیلا ئەرکی مامۆستایی وە ئەستۆ گرتەوە و، ساڵی ١٣٨٢ (٢٠٠٣ز) لە سێیەمین کۆنفڕانسی یەکیەتیی ژنانی دێموکراتی کوردستاندا دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنفڕانسی مسۆگەر کرد و بە ئەندامی بەڕێوەبەریی ئەو یەکیەتییە هەڵبژێرا. ساڵی ١٣٨٤(٢٠٠٥ز) لە دیتنی دەورەیەکی دەرمانیدا لە نەخۆشخانەی ئازادی پلەی یەکەمی وەدەست هێنا. هەر لەو ساڵە لە فێرگەی سیاسی - نیزامی وەک مامۆستا دەرسی مافی ژنانی گوتۆتەوە. ساڵی ١٣٨٥ (٢٠٠٦ز) لە یەکەم کۆنگرەی یەکیەتیی ژناندا بۆ جارێکی دیکە بە ئەندامی بەڕێوەبەریی هەڵبژێرایەوە.

خاتو سوهەیلا لە ماوەی ساڵەکانی ١٣٨٠ تا ١٣٨١ (٢٠٠١ تا ٢٠٠٢ز) لە دەورەی سیاسیدا بەشدار بووە کە یەکەمیان لە لایەن یەکیەتیی ژنان و دووهەمیان لە لایەن کۆمیسیۆنی تەشکیلاتەوە بەڕێوە چووە.

پاییزی ساڵی ١٣٨٥(٢٠٠٦ز) تەواو وەخت و بە کردەوە بەرگی پڕ لە سەروەریی پێشمەرگەی پۆشی و بۆ دیتنی دەورەی سەرەتایی پێشمەرگە ڕەوانەی فێرگەی سیاسی - نیزامی کرا. دوای دیتنی دەورەکەی لە ڕادیۆی دەنگی کوردستانداوەک وێژەر و ئامادەکاری بەرنامە و، وەرگێڕانی هەواڵەکان ئەرکی وە ئەستۆ گرت.

لە کۆنگرەی ١٤ی حیزبدا کە ١٦ی ڕەشەمەی ١٣٨٦ (٦ی مارسی ٢٠٠٨ ز) لە شاری کۆیە کە دووهەمین کۆنگرە بوو بەشداریی تێدا دەکرد، دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرەی وەدەست هێنا و بە ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندیی هەڵبژێراو، دوای کۆنگرە بە جێگری بەرپرسی کۆمیسیۆنی ڕادیۆ دیاری کرا.

خاتو سوهەیلا لە ماوەی ساڵانی ١٣٨٥ و ١٣٨٦ (٢٠٠٦ - ٢٠٠٧ز) دا سێ لەوحەی ڕێز لێنانی پێ بەخشراوە کە یەکەمیان لە لایەن دەفتەری سیاسی لە سااڵرۆژی ڕادیۆدا و، لە لایەن کۆمیسیۆنی ئاموزش بۆ وەدەست هێنانی پلەی یەکەم، لە فستیڤاڵی پێشمەرگەدا لە بواری شیعر و ٢٥ ساڵەی فێرگەی سیاسی - نیزامی بە بۆنەی کاری بەردەوامی لەگەڵیاندا. ساڵی ١٣٨٧ (٢٠٠٨ز) لە کانااڵی ئاسمانیی کوردکانااڵدا وەک وێژەری هەواڵ و لە هەمان کاتدا ئامادەکاری بەرنامە ئەرکی وە ئەستۆ گرت.

لە کۆنگرەی چاردەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ١٦ی ڕەشەمەی ١٣٨٦ (٦ی مارچی ٢٠٠٨ز) لە شاری کۆیە وەک ئەندامانی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

لە ڕێکەوتی ٢٩ی ڕەزبەڕی ١٣٨٧ (١٩ی نۆڤەمبەری ٢٠٠٨ز) پێک هاتنی کۆنگرەی دووهەمی یەکیەتی ژنانی دێموکراتی کوردستان. بە دەنگی زۆرینەی بەشداران بە سکرتێری گشتیی ئەو یەکیەتیە هەڵبژێرا.

دواییانەشدا وەک ئەندامی هەیئەتی ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران دیاری کرا و لە چەند کۆبوونەوەی ئەو پێنج حیزبەی ڕۆژهەاڵتدا بەشداریی چاالکانەی کرد. هەروەها لە بەشی تەشکیاتیشدا ئاڵقەی پێوەندیی نێوان بەشێک لە ژنانی ئەندام لە نێوخۆ و کۆمیسیۆنی تەشکیات بوو.

خاتوو سوهەیلا لە بواری ئەدەبیشدا ئۆگریەکی لە ڕادەبەدەری بە شیعر و ئەدەبیاتی کوردیی هەبوو. ساڵی ١٣٨٥ هەتاوی (٢٠٠٦ز) یەکەمین کۆمەڵە شیعری لە لایەن یەکیەتیی لاوانەوە لە وڵاتی سوئێد چاپ و باڵو کرایەوە، هەروەها ساڵی ١٣٨٧ (٢٠٠٨ز) لە تاقی کردنەوەی بواری ئەدەبیدا بە شێوەی موتەفەریقە لە شاری هەولێر بڕوانامەی دیپلۆمی وەدەست هێنا.

خاتوو سوهەیلا کۆنگرەی پازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە٢ی جوزەردانی ١٣٨٠ (٢٣ی مای ٢٠١١ز) لە شاری کویە بۆ جاری دووهەم وەک ئەندامانی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی خاتوو سوهەیلا کە لە بنەماڵەیەکی پێشمەرگە و پێشمەرگە پەروەردا باوخۆش ببوو ئەوە بوو کە لە کار نەدەترسا، لە تێکۆشاندا ماندوویی نەناس و پشوو درێژ بوو. هەر ئەرک و بەرپرسایەتییەک لە لایەن حیزبەوە بۆی دیاری کرابایە بە گیان و بە دڵ قەبوولی دەکرد. بەڵام بە داخەوە ئەویش بەو ئاواتە نەگەیشت کە هەوڵی بۆ دا و بە جوانەمەرگی سەری نایەوە. لە مووشەک بارانەکەی قەڵای دێموکراتدا لە ڕێکەوتی ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ هەتاوی (٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨) زایینی شەهید کرا و تێکەڵ بە کاروانی نەمران بوو.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

شەهید هاشم عەزیزی: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شانزدە

شەهید هاشم عەزیزی کوڕی محەممەد سالّی ١٣٣٩ی هەتاوی (١٩٦٠ز) لە بنەماڵەیەکی مامناوەندی چاوی بۆ ژیان کردەوە.

پاش تێپەڕکردنی قۆناغی ساوایی لە حوجرەی فەقێیاندا وەبەر خوێندنیان نا. دواتر لە یەکیک لە خوێندنگەکانی شاری بانە درێژەی بە فێربوونی زانست دا و، قۆناغەکانی خوێندنی تا پۆلی سێهەمی نەزەری بە سەرکەوتنەوە گەیاندە کۆتایی.

لە ڕاپەڕینە مەزنەکەی سالّی ١٣٥٧ (١٩٨٩ز) ی گەلانی ئێراندا بە دژی ڕێژیمی بێزراوی پاشایەتی، کاک هاشمیش یەکێک لەو لاوە خوێنگەرمانە بوو کە بێ ڕاوەستان تێکەڵ بە شەپۆلی ناڕازیانی بوو. بە دوای سەرکەوتنی ڕاپەڕین و تێکۆشانی ئاشکرای حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکاندا، بۆ دیفاع لە دەستکەوتەکانی شۆڕشی پیرۆزی گەلّ ڕێکخراوەی موجاهیدینی خەڵکی ئێران دامەزراند و تێکۆشانی تەشکیلاتی لەو ڕێکخراوەیەدا دەست پێدەکا. دواتر لە ئاخیری سالّی ١٣٥٩(١٩٨١ز)ی هەتاویدا بە هۆی شەهید کاک عومەری ڕەحیمی ڕووی کردە بارەگای حیزبی دێموکراتی کوردستان و تێکەڵ بە کۆڕی هاوسەنگەرانی بوو و لە بەشی چاپەمەنی کومیتە شارستانی بانەدا ئەرکی بۆ دیاری کرا.

کاک هاشم دواتر لە بەشەکانی دەرمانی، تەداروکات، حیسابداریی، بەشی ئاموزشی سیاسی، چاپەمەنی و تەبلیغاتدا

درێژەی بە ڕاپەڕینی ئەرکی پێ سپێردراو، بۆ ماوەیەکیش وەک، مامۆستای شۆڕشی ئەرکی خوێندەوارکردنی پیشمەرگەکانی وەئەستۆ گرت. ساڵی ١٣٦٣ی هەتاوی (١٩٨٤ز) بۆ بنکەی پێوەندیەکانی دەرەوە لە شاری سلێمانی نەقڵ کرا، هەر بەو ئیمان و ئیرادەیەوە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پێسپێردراوی دا.

کاک هاشم بە هۆی چالاکی و هەڵسووڕی و باوەڕی پتەوی بە ڕێبازەکەی زۆر زوو سەرنجی هاوڕێیانی بۆ لای خۆی ڕاکێشا و گەیشتە پلەی کادری سیاسی و بە ئەندامی کومیتەی شارستانی شاری بانە هەڵبژێردرا. وئەستۆگرتنی ئەو ئەرکە گۆڕەپانێکی تاقیکردنەوەی دیکە بوو کە لێهاتوویی و کارامەیی خۆی زیاتر تێدا سەلماند و بە کردەوە نیشانی دا کە لە توانای دایە ئەرکی قورستریش وە ئەستۆ بگرێ و خزمەتی زۆرتر بە خەباتی نەتەوەیی نەتەوە مافخوازەکەی بکا. لە خۆڕا نەبوو کە پاش ماوەیەک متمانەی زیاتری هاوڕێیانی وەدەست هێنا و بە ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی کومیتەی شارستانی بانە هەڵبژێردرا کە بەحەق هاوڕێیانی لەو هەڵبژاردنەدا بەهەڵە نەچوون و کاریان بە کارزان سپارد. لە ماوەی ئەو پۆستە گرینگەدا بەرپرسایەتی جۆراوجۆری وە ئەستۆ گرتن و لە هەموویاندا سەرکەوتنی بەرچاوی وەدەست هێنا.

کاک هاشم ساڵی ١٣٧٥ (١٩٩٦ز) کە سەر داوای خۆی بۆ کۆمیتەی شارستانی ڕەبەت نەقڵ کرا و لەوێش لە ماوەیەکی کەمدا بە هۆی سەداقەت و ڕاستی و پاکی لە نێو دڵی هاوسەنگەرانی جێی خۆی کردەوە. سەرەڕای بەڕێوەبردنی ئەرک و بەرپرسایەتییەکانی لەو کومیتەیەدا وەک مامۆستایەکی شارەزا بۆ خوێندەوار کردنی پێشمەرگەکان بە هەموو توانایەوە تێکۆشا.

ساڵی ١٣٧٧ (١٩٩٨ز) لە لایەن دەفتەری سیاسییەوە بۆ بەشی پیوەندییەکان لە شاری بەغدا نەقڵ کرا و ئەرکی پێڕاگەیشتن بە نەخۆش و برینداڕەکانی وە ئەستۆ گرت. هەروەها خاتوو سورەیای هاوژینیشی لە بواری ئاشپەزی و پێڕاگەیشتن بە کار و باری بنکە و خزمەت بە کادر و پێشمەرگەکان ئەوپەڕێ فیداکاری لە خۆی نیشاندا و ماندووبینەناسانە هەوڵی دا.

کاک هاشم ساڵی ١٣٨١ (٢٠٠٢ز) بۆ کۆمیسیونی کۆمەڵایەتی نەقڵ کرا و لە بەشی قەزاییدا ئەرکی وەئەستۆ گرت. ساڵی ١٣٨٢ بۆ کۆمیتەی ئەمنییەت بەڕی کرا و بەو پەڕی لێهاتوویییەوە لە خزمەت بەڕێوەبردنی ئەرکی پێ سپێراوی دابوو. دواتر لە کۆمیسۆینی سیاسی - نیزامیدا ئەرکی وەئەستۆ گرت و بە هۆی کارامەیی و سەرکەوتنی بەرچاوی لە بەڕێوەبردنی ئەرکی پێ سپێردراویدا گەیشتە پلەی ئەندامی ئەو کۆمیسیۆنە.

کاک هاشم یەکێک لەو کادرە باوەڕ بەخۆبووانە بوو کە لە یەکەم سەنگەری پێشمەرگایەتییەوە دەستی پێکرد و پلەی تەشکیلاتییەکانی یەک لە دوای یەک بەسەرکەوتنەوە بڕین.

لە کۆنگرەی ١٥یەمی حیزبدا کە لە ٢ی جۆزەردانی ١٣٨٠ (٢٣ی مای ٢٠١١ز) و کۆنگرەی ١٦یەمی ١٧ی ڕێبەندانی ١٣٩٤ (٦ی فێبریوێری ٢٠١٦ز) لە شاری کویە بەڕێوەچوو، دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرەکانی وەدەست هێنا و بە ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژیرا.

لە دابەشکردنی ئەرکەکانی وەدوای کۆنگرە بەرپرسایەتی بەشی خەدەماتی پێسپێرا بەو پەڕی لێهاتوویییەوە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پیرۆزیدا دواییں بەرپرسایەتی کاک هاشم لە بەشی پیوەندییەکانی کۆیە بوو کە لە بەڕێوەبردنی ئەو ئەرکەشدا سەرەکەوتنی وەدەست هێنا بە هەموو توانایەوە لە خزمەت بەرژەوەندی گشتی حیزبەکەیدا بوو ئەوەی زۆرتر کاک هاشمی کردە جێی بڕوا و متمانەی هاوڕێیانی ئیمان و باوەڕی پتەو بە ڕێبازەکەی، نەزم و دیسپلینی پیداگر لەسەر بەڕێوەدردنی ئەو ئەرکە بڕیارەکانی حیزب بوو.

بەڵام بەداخەوە ئەویش وەک هەزاران شەهیدی ناکامی گەلەکەمان چێژی لە بەری داری ڕەنج و تێکۆشانی وەرنەگرت و بە نامرادی سەری نایەوە. لە مووشەکبارانەکەی قەڵای دێموکرات لە ڕێکەوتی ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ هەتاوی (٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨) گیانی بە نیشتمان بەخشی و تێکەڵ بە کاروانی سوورنیشانی گەلەکەمان بوو.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

شەهید محەممەد حەسەن پوور: ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دوازدەیەم

شەهید محەممەدی حەسەن پوور کوڕی کاک حاجی حەمەدەمین دووهەمین شەهیدی بنەماڵە. ساڵی ١٣٣٠ی هەتاوی، لە بنەماڵەیەکی خەباتگێڕ و ناوبەدەرەوە و پێشمەرگەپەروەری شاری سەردەشت چاوی بۆ ژیان کردەوە.

پاش تێپەڕکردنی قۆناغی ساوایی لە باوەشی دایکی دڵسۆزیدا، وێڕای منداڵانی گەڕەک ڕووی کردە خوێندنگە و لەگەڵ دنیای عیلم و زانست ئاشنا بوو. وەک قوتابییەکی زیرەک و پیتۆڵ دەرسی خوێند و قۆناغەکانی خوێندنی یەک لە دوای یەک بەسەرکەوتنەوە بڕین و بڕوانامەی دیپلۆمی وەدەست هێنا. دواتر لە ئیدارەی پۆست و تەلەگراف و تەلەفووندا وەک کارمەند دامەزرا و، لەو ڕێگایەوە جیا لەوەی کە بە ژیانی ئەندامانی بنەماڵەکەی ڕادەگەیشت، لەو سەردەمەدا کە پێوەندی گرتن بە شوێنە دوورەکانەوە دژوار بوو خزمەتێکی بەرچاو بە خەڵکی شارەکە و دەور و بەری بوو.

ساڵی ١٣٣٨ی هەتاوی محەممەد کە هێشتا لە تەمەنی هەشت ساڵیدا بوو، حاجی حەمەدەمینی باوکی کە پێشمەرگەی کۆماری کوردستان و ئەندامی چالاکی حیزبی دێموکراتی کوردستان بوو، لەگەڵ کۆمەڵێک تێکۆشەرانی دێموکرات لە لایەن ڕێژیمی پاشایەتییەوە چۆڵە پێچەن دران و ڕاپێچی ئەشکەنجەگاکان دران و، بە ماوەی ٣١ مانگ لە ژێر ئازار و ئەشکەنجەی جەللادەکانی ئەو ڕێژیمەدا بوون. ئەو ڕووداوە دڵتەزێنە لەو تەمەنە کەمەدا شوێنەوارێکی قووڵی لەسەر هەستی بێ خەوشی دانا و، قینێکی پیرۆزی لە ناخیدا بەرانبەر ئەو ڕێژیمە دژ بەکورده جێگر کرد و، دژایەتیی لەگەڵ ئەو دەسەڵاتە شوومەی

بە ئەرکی سەر شانی خۆی دەزانی.

محەممەد بەرەبەرە بە خۆدا هات و باوخۆش بوو. دۆست و دوژمنی خۆی بە تەواوی ناسین و بەدوای ڕێگای ڕزگاربوون لە ستەم و چەوسانەوەدا گەڕا. بزووتنەوەی چەکدارانەی سالانی چل و شەش و چل و حەوتی تێکۆشەرانی دێموکرات و، هەروەها خوێندنەوەی ئەو نووسراونامانە کە لە لایەن تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتەوە بە باوکی دڵسۆزی دەگەیشتن، هەستی ئازادیخوازی و نیشتمان خۆشەویستیی کاک محەممەدیان ئەوەندەی دیکەش وروژاند و، بەرەو ڕێبازی پڕ لە سەروەریی ئەو حیزبە خاوەن میژووە ڕێگای بۆ دەست نیشان کرد.

ساڵی ١٣٥٤ی هەتاوی لە ڕێگای کاک حەمەڕەسوڵی حەسەنپوورەوە کە ئەو کات ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی ئەو حیزبە بوو، پێوەندیی تەشکیلاتیی دامەزراند و، وەک ئەندامێکی چالاک و هەڵسووڕ ئەرکی ڕوونکردنەوەی گەلەکەی بە تایبەت لاوەکانی وە ئەستۆ گرت.

وەک ئاڵقەی پێوەندیی نێوان تێکۆشەرانی حیزب کە لە گەرمێن بوون و ئەندامانی نێوخۆ بەردەوام لە هەڵسووڕان و تێکۆشاندا بوو، هەر بۆیە سیخوڕەکانی ساواکی شا، لێی وەگومان کەوتن و بە بیانووی جۆراوجۆر بانگ دەکرا و لێ پرسینەوەی لەگەڵ دەکرا.

کاتێک خۆپیشاندان و ڕێپێوان بە دژی ڕێژیم دەستی پێ کرد، هەلی تێکۆشان بۆ کاک محەممەد باشتر ڕەخسا و توند و تۆڵتر لە پێشوو درێژەی بە تێکۆشان دا. بە دوای سەرکەوتنی ڕاپەڕین و دەست پێ کردنەوەی تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکرات، بێ ڕاوەستان پێوەندیی لەگەڵ هاوڕێیانی نوێ کردەوە و، چەکی دیفاع لە دەسکەوتەکانی شۆڕشی کردە شان و، ئامادەیی خۆی بۆ وە ئەستۆ گرتنی هەر ئەرک و بەرپرسایەتییەک دەربڕی.

کاک محەممەد بە هۆی ئەو ئەزموونانەی لە ڕابردوو پاشەکەوتی کردبوون و ئەو باوەڕە پتەوەی بە ڕێبازەکەی بووی، لە یەکەم هەنگاوەکانییەوە گەیشتە پلەی کادری سیاسی و، ساڵی ١٣٥٨ بە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی سەردەشت هەڵبژێرا و، بەرپرسایەتیی بەشی ماڵیی کۆمیتەی شارستان و هێزی شەهید موعینیی وە ئەستۆ گرت.

ساڵی ١٣٥٩ بەرپرسایەتیی پێوەندییەکانی سەرسنووریی لە سوونێ پێ سپێرا و هاوکاریی بەشی ماڵیی کۆمیتەی

شارستانیشی لە ئەستۆ بوو. ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی بەرپرسی پێوەندییەکانی حیزب لە شاری قەڵادزێ، سلێمانی، هەولێر و تا کەرکووک بوو.

کاک محەممەد یەکێک لەو کادرە هەڵسووڕ و ماندووبی نەناسانە بوو کە بە تەواوی جێی بڕوا و متمانەی بەرپرسانی حیزبەکەی بوو. هەر بۆیە لە ساڵی ١٣٦٤ بەولاوە بۆ ماوەی ساڵێک لە لایەن حیزبەوە نێردرایە دەرەوەی وڵات و لە فەرانسە مایەوە. دوای گەڕانەوەی، ساڵی ١٣٦٦ بەرپرسایەتیی پێوەندییەکانی دەرەوەی لە شاری بەغدایە پێ سپێرا و، هەر بەو ئیرادە و ئیمانە بەهێزەوە درێژەی بە ڕاپەڕاندنی ئەرکی پێ سپێراوی حیزبەکەی دا.

کاک محەممەد یەکێک لەو کادرە ئەمین و دەست پاک و نەهێنی پارێزانە بوو کە ساڵی ١٣٦٧ی هەتاوی (١٩٥١ز) لە سکرتاریای حیزب ئەرکی بۆ دیاری کرا و هاوکاری سکرتێر بوو.

لە کۆنگرە یازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە ١ی بەفرانباری ١٣٧٦ (٢٢ی دێسەمبەری ١٩٩٧) لە شاری کەرکوک لە لایەن ڕێبەرایەتیی حیزبەوە بە ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندیی هەڵبژێرا و ئەرکی پێوەندییەکانی بەڕێوە برد.

کۆنگرەی دوازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ٤ی سەرماوەزی ١٣٧٩ (٢٤ی نۆڤەمبەری ٢٠٠٠) لە شاری کۆیە وەک جێگری کۆمیتەی ناوەندی بەرپرسایەتیی پێوەندییەکانی حیزبی لە شاری بەغدا پێ سپێرا و بەو پەڕی لێهاتوویی‌یەوە لە خزمەت ڕاپەڕاندنی ئەرک و بڕیارەکانی حیزبدا بوو.

ساڵی ١٣٨٣ (٢٠٠٤ز) بەرپرسایەتیی پێوەندییەکانی حیزبی لە شاری سلێمانی پێ سپێراو دواتر وەک کادری سکرتاریا لە خزمەت ڕاپەڕاندنی ئەرکی پیرۆزبدا بوو، هەروەها لە زۆربەی کۆنگرەکانی حیزبدا بەشداریی چالاکانەی هەبوو.

لە کۆنگرەی سیزدەیەمی حیزبدا کە لە ١٣ی پووشپەڕی ١٣٨٣ (٣ی جوولای ٢٠٠٤) لە شاری کویە پێکهات بۆ جاری دووهەم بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرایەوە.

کاک محەممەد ساڵی ١٣٦٤ (١٩٨٥ز) لەگەڵ خاتوو نەسرین حەدداد کە بە بنەماڵەوە حیزبی و پێشمەرگە بوون ژیانی هاوسەریی پێک هێنا، جێی سەرنجە خاتوو نەسرینیش یەکێک لەو کادرە تێکۆشەر و خاوەن بیر و باوەڕانە بوو کە گەیشتە پلەی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و، بە داخەوە ئەویش هەر لە مووشەک بارانەکەی قەڵای دێموکراتدا شەهید کرا و گیانی

بە نیشتمان بەخشی. کاک محەممەد یەکێک لەو کادرە پێگەیشتووانە بوو کە بە هەموو وجوودیەوە لە خزمەت بەرژەوەندیی گشتیی حیزب و گەلەکەیدا بوو. تەنانەت بە شەهید کرانی کاک حەمەسالّحی براشی کە کادرێکی کارامەی حیزب و سالّی ١٣٦٨ (١٩٨٩ز) لە مەئموریەتی حیزبیدا لە ناوچەی شنۆیە لە شەڕێکی قارەمانانەدا شەهید کرا، وەرە و ئیرادەی دانەبەزی و لە تێکۆشان هەنگاوی پێ شل نەبوو.

بەڵام بە داخەوە ئەویش بە ئاوات نەگەیشت و، لە مووشەک بارانەکەی قەڵای دێموکراتدا لە ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ی هەتاوی (٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨ی زایینی گیانی بە نیشتمان بەخشی.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت

شەهید مووسا باباخانی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی کۆنگرەی حەڤدە

شەهید مووسا باباخانی کوڕی مێهدیخان و دایە فیروزە ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی لە گوندی کوڵانی ناوچەی ئاژوانی سەر بە شاری کرماشان لەدایک بوو.

خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی و دواناوەندیی لە کرماشان تەواو کرد و ساڵی ١٣٧٨ لە تەمەنی ١٨ ساڵیدا هاتە ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتەوە.

دوای تەواوبوونی دەورەی سەرەتایی پێشمەرگە لە هێزی پارێزگاری سازمان درا و و دواتر لە ئۆرگانەکانی پارێزگاری، چاپەمەنی، تەشکیلات، ئاموزش، تیشک تیڤی و کوردکانااڵدا ئەرکی پێشمەرگانەی گرتە ئەستۆ. شەهید مووسا وێڕای خەباتی پێشمەرگانە، هۆگری هونەری فۆتۆگرافی بووە و ئەو تایبەتمەندییە لە کارە مێدیاییەکانیدا بەڕوونی دیار بوو. شەهید مووسا باباخانی ماوەی ٥ ساڵ لە هێزی پارێزگاری، ٣ ساڵ لە چاپەمەنی، ٢ ساڵ لە کۆمیسیۆنی تەشکیلات، ساڵێک لە کۆمیسیۆنی پەرەردە، ٦ ساڵ لە تیشک تی ڤی و بۆ ماوەی ٦ ساڵیش لە کوردکانااڵ ئەرکی پێشمەرگانەی ڕاپەڕاندووە و لەگەڵ هەر ئەرکێکی جیاوازی حیزبی هاوکات هاوکاریی کۆمیسیۆنی تەشکیلاتی کردووە.

شەهید مووسا لە ژیانی پێشمەرگایەتییدا چەند جار لە بەر لێهاتوویی و باش بەڕێوەبردنی ئەرکەکانیدا تەشویق کراوە و ڕێزنامەی دراوەتێ.

شەهید مووسا سالّی ١٣٨٣بەشداریی لە دەورەی سەرەتایی سیاسی و سالّی ١٣٨٩ دەورەی نێوەنجی سیاسی و دواتر دەورەی کادری دەرەجە ٣ی بە سەرکەوتوویی تەواو کردووە و لە چەند دەورەی نیزامی و هەروەها ڕاگەیاندندا بەشداریی کردووە.
هاوڕێ شەهید مووسا باباخانی، لە کۆنگرەی ١٥ی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بووەتە ئەندامی ڕێبەری و لە یەکەمین پلینۆمی دوای کۆنگرەی ١٦ی حیزبی دێموکراتی کوردستان بە ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی و لە کۆنگرەی ١٧ی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا بە ئەندامی ئەسڵیی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان هەڵبژێردرا.

شەهید مووسا لە ماوەی ژیانی پێشمەرگانەیدا لە چەندین مەئموریيەت و جەولەی پێشمەرگانە بۆ نێوخۆی وڵات ئامادە بووە و لەکاتی موشەکبارانی ١٧ی خەرمانانی سالّی ١٣٩٧ بە سەختی بریندار بوو کە تا شەهید بوونیشی ئاسەواری بە سەر جەستەیەوە دیار بوو.

شەهید مووسا لە ماوەی کاری لە بەشی ڕاگەیاندندا ئامادەکار و پێشکەشکاری چەندین بەرنامە بوو و دواییین بەرنامەشی "بانتر لە هەواڵ" و بەرنامەیەکی دۆکیۆمێنتاری ناتەواو لەسەر ٢٥ی گەلاوێژ، سالّڕۆژی دامەزرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان بوو. ئەو لەپێناو بڵاوکردنەوەی بیروباوەڕ و سیاسەتەکانی حیزبی دێموکرات و، کۆکردنەوەی خەڵک و ڕێکخستنیان لە دەوری ئامانجەکانی حیزب بەتایبەت لە ناوچەی کرماشان، ماندوویی‌نەناسانە کاری دەکرد و هەر ئەو چالاکییە بەرچاو و هەڵسووڕانە دیار و شوێندانەرەی مووسا باباخانی بوو کە ئەوی بۆ دەزگای ئەمنیەتی و تێرۆریستیی کۆماری ئیسلامیی ئێران کردبووە ئامانج و دواجار تواناییان لە پیلانێکدا، خۆی لێ نیزیک بکەنەوە و زەفەری پێ ببەن.

بەداخەوە هاوڕێی تێکۆشەر مووسا باباخانی، شەوی پێنجشەممە ١٤ی گەلاوێژی ١٤٠٠ی هەتاوی = ٥ی ناگۆستی ٢٠٢١ی زایینی لە هۆتێل "گوڵی سلێمانی" لە شاری هەولێر لەلایەن چەند تێرۆریستێکی نێردراوی ڕێژیمی جینایەتکاری کۆماری ئیسلامی تێرۆر کرا و بۆ هەمیشە مالّاوایی لە هاوڕێ و هاوسەنگەرانی کرد.

بەرەبەیانیی ڕۆژی سێشەممە ١٩ی گەلاوێژی ١٤٠٠ی هەتاوی = ١٠ی ئاگۆستی ٢٠٢١ی زایینی، ڕێوڕەسمی ناشتنی تەرمی پیرۆزی شەهید مووسا باباخانی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستان بە ئامادەبوونی ئەندامانی ڕێبەریی حیزبی دێموکرات و لایەنە سیاسییەکانی کوردستان و هەروەها کادرو پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکرات و دڵسۆزان و دۆستانی حیزب لە گۆڕستانی شەهیدانی حیزبی دێموکرات بە خاکی پیرۆزی کوردستان سپێردرا، بەڕێوەچوو.

یاد و ڕێبازی هەمیشە زیندوو.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد – ڕێکەوتی: ٩ی ئاگۆستی ٢٠٢١

بەداخەوە هیچ ژیاننامەیەکم لەم تێکۆشەرە نەدۆزیەوە تەنیا ئەو چەند دێرە خوارەوە نەبێ:

١- ١١ی ئاگۆستی ١٩٨٨ی زایینی = ٢٠ی گەلاوێژی ١٣٦٧ی هەتاوی؛ شەهید کردنی عوسمان فەتاحی ئەندامی ڕاویژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنفرانسی چوارەمی حیزبی دێموکرات ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر. بەهۆی شەڕی ناوخۆی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران.

مانّاوایی بەشیک لە ئەندامی ڕێبەری حیزب

کە بە هۆی نەخۆشی یان تەمەن دریژی

عەزیز یوسفی: ئەندامی ڕێبەری کۆنگرە دوو

عەزیز یوسفی ناوێکی ئاشنایە بۆ ئەو کەسانەی کە دڵیان بۆ ئازادیی لێبداوە و بۆ ڕزگاریی نەتەوەکەیان لە ستەمی داگیرکەران و دیکتاتۆرەکان تێکۆشاون. کاک عەزیز یەکێک بوو لەو کەسایەتییە شۆڕشگێڕانەی کە بە دوای هەرەسهێنانی کۆماری کوردستاندا لەگەڵ بەڕێزان غەنی بلوریان و سەدیق خاتەمی و گروپێکی تر لە هەڤاڵانی، لە ساڵی ١٣٢٧ - ١٩٤٨ز دا بە تاوانی ئەندام بوون لە حیزبی دیموکرات و بڵاوکردنەوەی ڕۆژنامەی (ڕێگا)دا، چوار ساڵ زیندانی کرا و دواتر سێ جاری تریش گیراو و بە گشتی ٢٥ ساڵ لە زیندانەکانی بنەماڵەی پەهلەویدا ڕاگیرا.

ساڵی ١٣٣٢ - ١٩٥٣ز، بە دوای کۆدیتای ٢٨ی گەلاوێژی شا و زاهیدی و لە دەسەڵات کەوتنی دوکتۆر محەمەد موسەدیق، لەگەڵ غەنی بلوریان، سەدیق خاتەمی، شەهید هاشم حەق تەلەب (قادر شەریف)، محەمەد ئەمین ڕاتبی و ژمارەیەکی تر، مهابادی بەجێهێشت و پەنای بۆ گوندی چوارگا برد و لە لای قادر ئاغای چوارگا کە ئەویش ئەندامێکی چالاکی حیزبی دیموکرات بوو، درێژەی بە چالاکییەکانی دا.

ساڵی ١٣٣٣ - ١٩٥٤ز لەگەڵ شەهید دوکتۆر عەبدولڕەحمان قاسملوو، شەهید سەدیق ئەنجیری و بەڕێز غەنی بلوریان و بە هاوکاریی فیرقەی دیموکراتی ئازربایجان و حیزبی تودەی ئێران خەریکی چاپ و بڵاوکردنەوەی ڕۆژنامەی کوردستان، ئۆرگانی حیزبی دیموکراتی کوردستان بوو کە بە نووسینی غەنی بلوریان لە لاپەڕەی ١٥٣ی ئاڵەکۆک دا، چاپخانەی فیرقەی دیموکرات ئاشکرا بوو و جەعفەر قەوسی سەرنووسەری ڕۆژنامەی ئازربایجان و عەزیز یوسفی دەستگیر کران و سەرلەنوێ یوسفی خرایە زیندانەوە.

نزیکەی سێ ساڵ لە زیندانـدا ڕاگیـرا و سـاڵی ١٣٣٦ - ١٩٥٧ز ئازادیـان کـرد، بـەڵام بـەهۆی گوشـاری پـۆلیس، مهابـادی بەجێهێشت و چووە تـاران و لەوێ بە هاوکاریی دۆست و ئاشنایانی لە بەشی ئەرشیوی زانکۆی کشتوکاڵی کەرەج دامەزرا. بەرلە گەڕانەوەی بارزانی لە سۆڤیەت بۆ عێراق، لە ٢٣ی گەلاوێژی ساڵی ١٩٥٨ز دا، عەزیز یوسفی و عەبدوڵا ئیسحاقی "ئەحمەد تۆفیق" لەسەر گەڵاڵەیەک بۆ دواڕۆژی حیزبی دیموکرات نـاکۆکی پەیدا دەکەن. بـە ڕووخـانی ڕژێمی فەیسـەڵ لـە عێراق، عەزیز یوسفی دەرفەت پەیدا دەکات کە بچێتە باشوری کوردستان و دەقی گەڵاڵەکەی خۆی ئاراستەی هەڤاڵانی لە باشوری کوردستان بکات و ڕای ئەوانی بـۆ ڕاکێشێت. بـەو ئومێدەوە لـە کـەرەج سواری ئوتوبـوس دەبێت، بێخەبـەر لـەوە کـە ساواک بە شوێنییەوە، بەرەو ورمێ دەچێت. لە ورمێ بەرگەکانی دەگۆڕێ و بەرگی کوردیی دەپۆشێت، تـا بە شێوەیەکی نـەناس بچێتەوە مهاباد و لەوێوە دەربازی باشوری کوردستان بێت کە لـە پاسگای "بـاڵانیش" لـە بیست کیلۆمـەتری جـادەی ورمێ بـۆ مهاباد دەیگرن. عەزیز بـە پەلـە گەڵاڵـەی پرۆگرامەکـە دەخاتـە نـاو زاری و دەیـەوێت قـوتی بـدات کـە ژاندارمـەکان دەگەنـە سەری و بە مستەکۆڵان لە زار و ئەوکی دەردێننەوە و قۆڵبەست دەیبەن بۆ ژاندارمەریی ورمێ. لـەوێوە بەڕێیدەکـەنـە تـاران و سـەرهەنگ زالتـاش و سـەرهەنگ عیسـا پژمـان کـە هـەردوو کـورد و خـەڵکی سـنە بـوون، دەکـرێن بـە مـەئموری پشـکنینی و سەرئەنجام بە لێدان و شکەنجە ناچاری دەکەن ڕاستییەکان بدرکێنێت.

ساڵی ١٣٤٢ - ١٩٦٣ز لەگەڵ بەڕێزان غەنی بلوریـان و جەلیل گـادانی لـە زینـدانی قەسری تـارانـەوە بـۆ زینـدانی بـەرازجان دوور دەخرێتەوە و لـەوێ بـەهۆی خراپیی هـەوا و نـەبوونی ئـاوی خـاوێن و خۆراکی خـراپ، گـەلێک نـازار دەبینێت و تـوشی نەخۆشیی گورچیلە و دڵ دەبێت.

ساڵی ١٣٤٦ - ١٩٦٧ز لە زیندانی بەرازجانەوە ڕەوانەی زیندانی "ئامل"ی دەکەن و لە زیندانی ئامل بەهۆی پێڕانەگەیشتن بە بـاری تەندروستیی و ڕەوانە نەکردنی نامەکەکانی بۆ براکەی، شکات لـە بەرپرسـانی زینـدان دەکـات. بـۆ پێڕاگەیشـتن بـە شکاتەکەی ڕۆژی ١٦ - ٢ - ١٣٥١ - ١٩٧٢ز لە ئاملەوە دەیبەنە ساری کە چاوی بـە دادیـاری سـەربازیی بکـەوێت. وەک بۆخۆی لە نامەیەکدا ئاماژەی بۆ دەکات بۆ ئەو دیدارەی دوو کاتژمێر لە ژوورێکی چوار مەترەوە دەیبەن بـۆ سـاری و دوای گەڕانـەوەی بۆ زیندان دیتنەکانی لەو نامەیەدا بۆ کاک عوسمانی برای دەنووسێت کە وەک بیرەوەرییەک بمێنێتەوە. ئـەو نامەیـە نزیکـەی ٣٧ ساڵە لە لایەن برادەرێکەوە ڕاگیراوە و ئەوە بۆ یەکەم جارە دەکەوێتە بـەرچاوی خوێنـەران. بەرلـە بڵاوکردنـەوەی، پڕبـە دڵ سوپاسی ئەو برا خۆشەویستەم دەکەم کە نامەکەی داومێ کە بڵاوی بکەمەوە.

دەزگای هەواڵگریی شا "ساواک" دواتر کاک عەزیزی لە ئاملەوە گواستەوە زیندانی قەسری تاران و ساڵی ١٣٥٦ - ١٩٧٧ز کە حکوومەتی شا بەرەو ئاڵۆزیی و ڕووخان دەچوو، شا ئیزنی بـە ئەمنیـستی ئینتەرناشـناڵ (ڕێکخـراوی لێبـووردنی جیهـانیی) دا

کە نوێنەریان بێت سەردانی زیندانە سیاسییەکان بکەن، ئەوە لە کاتێکدابوو کە پێشتر ڕایدەگەیاند: لە ئێراندا زیندانیی سیاسی نییە.

بەرلەوەی کە نوێنەرانی ئەمنێستی ئینتەرناشنالّ سەردانی زیندانی قەسر بکەن و هەندێک بەرلە ئازادبوونی کاک عەزیز لە زیندان هەواڵنێرێکی بلژیکی بۆ وتووێژ کردن لەگەڵ عەزیز یوسفی سەردانی زیندانی کرد. بەرلە چوونی ئەو هەواڵنێرە بۆ زیندان، بەرپرسانی زیندان لە عەزیزیان وێست کە لە درکاندنی شکەنجە و ڕاستییەکانی ناو زیندان بۆ هەواڵنێری بلژیکی خۆبپارێزێت و شتێک بە زماندا نەهێنێت، بەڵام کاک عەزیز دەڵێت:

- (مەگەر ئێوە زیندانییەکان شکەنجە ناکەن؟ کاتێک ئێوە بە هەموو بێ بەزەیی خۆتان، شێتانە منااڵنی خەڵک و نیشتمان قەسابیی دەکەن، حەقتانە لە ئاشکرا بوونی بترسن.) بەرپرسی زیندان پێی دەڵێت: ئاخر ئابرووی وڵات لە مەترسیی دایە. یوسفی لە وەاڵمیدا دەڵێت:

- (کام وڵات؟ وڵاتی تۆ یان وڵاتی ئێمە؟ وڵاتی زیندان سازان، زاڵمان، درۆزنان، ڕێگران، یان وڵاتی زیندانییەکان، خەباتکاران، زەحمەتکێشان؟ بەڕێزان، وڵاتی ئێمە و ئێوە جیاوازییان پێکەوە هەیە. لە زەوییەوە تا ئاسمان پێکەوە جیاوازن. ئێمە بۆ نیشتمانی خۆمان لە شکەنجە و زیندان و مەرگ ناترسین، بەاڵم ئێوە ئەو نیشتمانە دیلکراوەتان تەنیا بۆ دۆشینی پتر، مژینی پتر و مژتنی پتری شیرەی دەرونی ئەو دەوێت. هەر ڕۆژێک کە هەست بە مەترسییەکی بچوک بکەن، لەو نیشتمانە ڕادەکەن! نیشتمانی ڕاستینی ئێوە لە گیرفان و هەگبەکانتاندا لەگەڵ خۆتان دەبەن.)

بەرپرسانی زیندان هەرەشەیان لێکرد، بەاڵم سودی نەبوو، ئەو لە بەرامبەر هەواڵنێری بلژیکی دا هەموو تاوانە سامناکەکانی زیندانەکانی شای ئاشکرا کرد.

کاک عەزیز یوسفی لە زیندانداا دوو کتێبی بەو ناوانە لە زمانی ئینگلیزییەوە وەرگێڕایەوە سەر زمانی فارسی. کتێبی یەکەم: (یادداشتهای یک معلم مدرسه) لە نووسینی ف. ڤیگدورڤوا کە ساڵی ١٣٣٦ - ١٩٥٧ز بە دوای ئازادبوونی لە زیندان چاپی کردووە و کتێبی دووەم: (سرزمین کف) لە نووسینی یڤۆن یفریمۆڤ کە ساڵی ١٣٤٧ - ١٩٦٨ز، چاپخانەی ڕوز "ڕۆژ" بۆی چاپ کردووە.

سەرئەنجام کاک عەزیز یوسفی دوای نزیکەی ١٩ ساڵ زیندانیی لەسەر داوای ئەمنیەتی ئێنتەرناشنالّ بە هۆی نەخۆشیی دڵەوە لە پاییزی ساڵی ١٣٥٦ - ١٩٧٧ی زایینی لە زیندان ئازادکرا و گەڕایەوە مهاباد. ناوبراو کە سەرجەم ٢٥ ساڵی ژیانی خۆی لە زیندانەکانی شادا بەسەر بردبوو، دوای ئازادبوونی بە شێوەی ناڕاستەوخۆ هەوڵیدەدا بزووتنەوەیەکی ئارام و هێمنی لاوان لە کوردستاندا بەڕێبخات، بەڵام مەرگ مەودای پێنەدا و ڕۆژی ١٥ی جۆزەردانی ١٣٥٧ی هەتاوی = ٥ی جوونی ١٩٧٨ی زایینی) بە نەخۆشیی دڵ لە تاران کۆچی دوایی کرد.

ڕۆژی ٦ - ٦ - ١٩٧٨ز کۆمەڵێک دۆست و هاوڕێ و نووسەر و خەباتگێڕی کورد و ئێرانیی، تەرمی کاک عەزیزیان لەناو ئاپۆرەی خەڵکدا گەڕاندەوە مهاباد. هەزاران کەس لە مهابادەوە بەرەوپیری تەرمەکەی چوونە میاندواو و "مەلیک کەندی" و پێشوازییان لە تەرمەکەی کرد و دوای گەیشتنەوەی، ڕۆژی ٧ - ٦ - ١٩٧٨ز لە گۆڕستانی مهاباد بە خاکیان سپارد. بەخاکسپاردنی تەرمی کاک عەزیز بە بەشداریی ژمارەیەکی زۆری خەڵکی مهاباد و بەشداریی ئایەتوڵا مکارمی شیرازی کە لەو سەردەمەدا حکومەتی شا دوریخستبووەوە بۆ مهاباد، بە شێوەیەکی ئارام بەڕێوەچوو. مامۆستا شێخ عیزەدینی حوسێنی تەلقینی دادا و پۆلیس و ساواک ڕێگر نەبوون لە بەڕێوەبردنی ڕێوڕەسمەکەدا، بەڵام ڕۆژی ١٠ - ٦ - ١٩٧٨ز دوای سێ ڕۆژ ماتەمینیی لە خانەقای سەید نیزام کە لە حەوشەی مزگەوتی هەباس ئاغای بوو، خەڵک بە خۆپێشاندانێکی ئارام کە چەند تاجە گوڵ و وێنەی کاک عەزیزیان لەسەر شان بوو، بە شەقامی شاپووردا بەرەو "گومبەزان" واتە گۆڕستانی مهاباد کەوتینەڕێ. لە دەوری گڵکۆی کاک عەزیز کۆبوینەوە. کاک جەلیل گادانی وتارێکی لەسەر ژیان و بەسەرهاتەکانی کاک عەزیز پێشکەش کرد.

لەو ڕۆژەدا یەکەم خۆپێشاندانی جەماوەریی بە دروشمی "مەرگ بەر شا"، "بژی کورد – بژی کوردستان"، "یان کوردستان یان کورد نەمان" و "بمرێ شا" لە گۆرستانی مهاباد سەریهەڵدا و دواتر شاری ورمێ و سنە و شارەکانیتری کوردستان و ئازەربایجانی گرتەوە. ڕۆژانی هەینی ژمارەیەک تورک بە ناوی یەکیەتی کورد و تورکانەوە لە ورمێ و میاندواو و نەغەدەوە دەهاتنە مهاباد و دوای تەواوبوونی نوێژی هەینی، بەشداریی خۆپێشاندانەکانی خەڵکی مهابادیان دەکرد.

ئەمیر قادری ئەندامی: ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی نۆهەم

کاک ئەمیر قادری لە ساڵی ١٣١٨ی هەتاوی لە گوندی "سەروکانی" سەر بەناوچەی "لاجانی پیرانشار" لە بنەماڵەیەکی نیشتیمان پەروەر لە دایک بووە.

بنەماڵەی قادری لە عەشیرەتی (مامەش)ـە. ئەو بنەماڵەیە لەناو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانی ڕۆژهەڵات دا بە نیشتیمان پەروەر بەناوبانگن. مامەکانی کاک ئەمیر لەسەردەمی کۆماری کوردستان دا نەخشی بەرچاویان هەبووە لە بزووتنەوەی گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، ئێستاش زۆر لە ڕۆڵەکانی ئەم عەشیرەتە لەڕیزی بزووتنەوەی ئازادیخوازی گەلی کوردان.. کاک ئەمیر قادری ساڵی شەشەمی سەرەتایی لە گوندی "سەروکانی" تەواو کردووە خوێندنی ناوەندی لە شاری "ورمێ" تەواو کردووە. دوای ساڵێک دیتنی دەورەی تەربیەت موعەلیمی لە شاری "شنۆ" بووە بە مامۆستا. پاشان چووە بۆ زانستگای تەربیەت موعەلیمی "تاران" لەوێ دەورەی لیسانس و ڕیازی . فیزیکی تەواو کردووە و وەکوو کەسێکی کارامەو لێزان و زانا لە شارەکانی "تاران - نەغەدە - پیرانشار." لە قوتابخانەکانی ناوەندی دەرسی دەگووتەوە،

لە بەهاری ساڵی ١٣٥٧ بووە بە ئەندامی "حزبی دیموکراتی کوردستان و لە ماوەی ئەو چەند ساڵەدا ئەم ئەرکە حزبیانەی لە ئەستۆدا بووە، (ئەندامی کۆمیتەی شارستانی پیرانشار، ئەندامی کۆڕی پەروەردەی سەرتاسەری کوردستان، بەرپرسی نەخۆشخانەی حزب لە گوندی قالوێ، بەرپرسی ماڵی نەخۆشخانەی ٢٥ ی گەلاوێژ، ئەندامی کۆمسیۆنی ماڵی)

لە کۆنفرانسی چوارەم لە ساڵی ١٣٦٧ دا بوو بە جێگری کۆمیتەی ناوەندی حزب،، هەروەها لە کۆنگرەی ٩ لەساڵی ١٣٦٩ دا بوو بە ئەندامـی موشاویری کۆمیتەی ناوەندی حزب.

کاک ئەمیر لە تەواوی ئەو مەسئولیەتانەی کە پێی دراوە بەوپەڕی فیداکاری و دڵسـۆزی و ماندوو نەناسانە ئەرکەکانی خۆی بە ئەنجام گەیاندووە. هەموو کات و ساتێکی خۆی بۆ خزمەتی حزب و گەلەکەی تەرخان کـرد کاک ئەمیر قـادری هەم لەناو ڕیزەکانی حزب دا، هەم لەناوخۆی وڵات دا کەسێکی ئاشناو خۆشەویست بـوو، هەرکەسێک جارێک کـاک ئەمیـری دیبێ هەرگیز یادو یادگارەکانی و قسـە خۆشەکانی لەبیـر ناکـات، کەسێکی دڵ سـاف ،، بەبـاوەڕ شۆڕشگێڕ، کـوردو کـوردپەروەر،، سادق و دڵسۆز. لە ڕاستیدا کاک ئەمیر لەبـاری زمانەوە شارەزایی تەواوی بەسەر زمانەکـانی ئینگلیـزی و فـارسی و تـورکی دا هەبوو. چەندین جار لە حزب دا کلاسی فێربوونی زمـانی ئینگلیـزی بـۆ کـادرو پێشمەرگەکان دادەنـاو زۆرکەس لەسـەر دەستی کاک ئەمیر زمانیان بۆ ئینگلیزی پڕا.

زۆر بەداخەوە لەڕێکەووتی ١٧ی پووشپەڕی ساڵی ١٣٧٣ی هەتـاوی = ٧ی جـوونی ١٩٩٤ی زایینی بەهۆی ڕاوەستانی دڵە گەورەکەی بۆ هەمیشە کۆڕی خەبات و هاوڵان و خۆشەویستانی بەجێهێشت و چاوەکانی وەسەر یەک ناو هیواو ئاوات و ئامانجەکانی بۆ پاشماوەکانی دوای خۆی بەجێهێشت کـاک ئەمیر بەم کـۆچە نابەوەختەی غەم و پەژارەیەکـی گەورەی خستە دڵی ئازیزان و هاوڕێیانی،، یادو یادگارەکانت زیندوو بـن و ڕێگاکەت پڕ لە ڕێبـوار، کـاک ئەمیر لە گۆڕستانی شاری "ڕانیە"ی باشووری کوردستان لە لای پۆلێک لە شەهیدانی حزب بـە خاک ئەسپێردراوە.

سڵاو لەهەموو شەهیدانی حزب و گەل بەتایبەتی شەهید ئەمیر قادری.

شۆرش ئەسەدزادە

ڕێکەوتی: ٧ی جوونی ١٩٩٤ی زایینی

نەبی قادری: ئەندامی دەفتەری سیاسیی گۆنگرە دەیەم (ڕێبەرایەتی)

کاک نەبی قادری. لە ساڵی ١٣٢٠ی هەتاوی(١٩٤١ز) لە گوندی سوفیان – ی سەر بە ناوچەی لاجانی پیرانشار لە بنەماڵەیەکی سەر بە عەشیرەتی مامەش لە دایک بوو لە باوەشی گەرم و پر لە هەستی کوردایەتی دا گەورە بوو و هەست و بیری بە ئاوی پاکی نیشتمانپەروەری و گەل دۆستی پەروەردە بوو.

خوێندنی سەرەتایی لە شاری شنۆ تەواو کردو لە ساڵی ١٣٤٠(١٩٦١ز) چوو بۆ (دانشسرای مقدماتی) لە شاری ورمێ و، دوای تەواو کردنی سەرکەوتوانەی ئەو ناوەندە ئاموزشی یە لە شنۆ بوو بە مامۆستای قوتابخانە و، هەر لەو شارەش لە ساڵی ١٣٤١ (١٩٦٢ز) دا بە نهێنی بۆ بە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان. پاش ماوەیەک بۆ درێژەدانی خوێندن چوو بۆ تاران و لە زانستگەی گەورەی ئەو شارە دەرجەی لیسانسی لە رشتەی جوغرافی دا وەرگرت و، سەرلە نوێ گەڕایەوە بۆ شارەکەی و، کاری فەرهەنگیی خۆی لە تاکە دەبیرستانی ئەو شارە درێژە دا.

لەساڵی ١٣٥٥(١٩٧٦ز) دا شووڕای شاری شنۆ ئەو ڕۆڵە پاک و ئەمەگناسەی وەک شارەداری شار هەڵبژارد، بەڵام کاک نەبی کە لە شێوەی بەڕێوە چوونی دام و دەزگا دەوڵەتی یەکان بە تەواوی بێزار بوو زۆر زوو لەو کار خۆی کێشایەوە و بۆ خزمەت بە منداڵانی کورد گەڕایەوە سەر کاری پەروەردە و فیرکردن. بەدەست پێی کردنی شۆڕشی گەلانی ئێران، کارو تێکۆشانی حیزبی کاک نەبی لە شێوەی نهێنی هاتەدەر و گورو تینێکی بەرچاوی پەیدا کرد. ئیمانی پتەو بە خەباتی رزگاریخوازانەی حیزب و هەوڵ تێکۆشانی بێ وچانی لە لایەک و پاکی و دروستی و فیداکاری و لە خۆبردوویی بێ هەر

چەشنە چاوەروانی یەکی ئەو ڕۆژە هەڵکەوتووەی گەل و حیزب لە لایەکی دیکەوە بوون.

بە هۆی ئەوە کە لە کۆنگرەکانی پێنجەم، شەشەم و حەوتەم لە ساڵەکانی (١٣٦٠ - ١٣٦٢ - ١٣٦٤ی هەتاوی بەرامبەر (١٩٨١ - ١٩٨٤ - ١٩٨٥)ی زایینی بە ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرێ.

لە کۆنگرەی هەشتەم ٢٨ی بەفرانباری ١٣٦٦ی هەتاوی (١٨ی ژانویەی ١٩٨٨ی ز) لە شاری سلێمانی بەڕێوە چوو بە هۆی ناکۆکییەکانی نێو خۆی حیزب و دواتر لەت بوونی حیزب لە گەڵ بەشێک لە ئەندامانی ڕێبەری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران – ڕێبەرایەتیی شۆڕشگێڕ پێک هێنا و لە کۆنفرانسی چوارەم (١٣٦٧ (١٩٨٨ی ز) لە شاری رانیە، کۆنگرەی نۆیەم (١٣٦٩ (١٩٩٠ی ز) بە ئەندامی دەفتەری سیاسی هەڵبژێردرا. لە گۆنگرە دەیەم (١٣٧٣ (١٩٩٤ی ز) دا بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و بەرپرسی گشتیی کۆمیتەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران – ڕێبەریەتیی شۆڕشگێڕ لە دەرەوەی وەلآت دیاری کرا.

کاک نەبی لە ماوەی نزیک بە هەژدە ساڵ بەشداری چالاکانەی لە بزوتنەوەی میللی دێموکراتیکی گەلی کوردمان لە ڕۆژهەلآتی کوردستان کردو، دەکرێ بڵێین لە هەموو ناوچەکانی کوردستان لە باکوور کوردستانەوە هەت باشوور مەئموریەتی حیزبی بەڕێوە برد و لە هەموو ئەو ماوەیە دا سەرەڕای گیروگرفتی بێ ئەژمار، ئەرکی حیزبی و مەئموریەتی پێ سپێردراوی بە دڵسۆزیی تەواو و بە ئیمانی پتەوەوە بەڕێوە برد و لە زۆربەی نزیک بە تەواویان دا سەرکەوتنی وەدەست هێنا.
کاک نەبی، بێجگە لەوە کە پێشمەرگەیەکی ئازاو تێکۆشەرێکی بەجەرگ بوو، ئینسانێکی پێشکەوتنخواز، دێموکراتێکی ڕاستەقینە و کەسایەتی یەکی مرۆڤ دۆست و لایەنگر و پارێزەری مافی چین و تۆێژە چەوساوەکان و پیاوێکی ئازادیخواز و خەباتگێڕێکی بە ئیمانی ڕێگای رزگاریی ئیسان لە هەر چەشنە چەوسانەوەیەک بوو.

بەداخ و کەسەرێکی گرانەوە کاک نەبی قادری بە هۆی نەخۆشیی سەرەتانەوە کات ژمێر شەشی ئێوارەی دووشەممە ١٢ی سەرماوەزی ١٣٧٥ی هەتاوی = ٢ی دێسەمبەری ١٩٩٦ی زایینی؛ لە شاری کۆپنهاگ پایتەختی دانمارک دڵی پڕ لە ئاواتی بۆ سەرکەوتنی گەلی کوردی بەشخوارو و دابەشکراو لە لێدان کەوت و بەم جۆرە هاورێیان و هاوسەنگەرانی خەفەتبار و دۆسان و ئاشنایان و ئەندامی بنەماڵەی کورد پەروەر و وڵآتپارێزی قادری، تازیەدار کرد.

ڕووحی شاد و ڕێگای پڕ ریبوار بێ.

ئامادەکردنی: ڕەحمان نەقشی

سەرچاوە: نووسراوەکان هاورێیان

سەید سەلام عەزیزی: ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆنگرەی یازدەهەم

کاک سەلام عەزیزی ساڵی ١٣٤٥ی هەتاوی = ١٩٦٦ی زایینی لە گوندی "دونگوز"ی بۆکان دەرسی خوێند. دوای ئەو ماوەیە سێ ساڵ لەلای مامۆستایانی ئایینی درێژەی بە خوێندن دا.

پاشان بۆ درێژەدانی خوێندن رووی کردە مەدرەسەی عولووومی دینی لەشاری مەهابادو هاوکات لەگەڵ خوێندن لەو شوێنە دەورەی دەبیرستانیشی تەواو کردو لە شاری ورمێ بوو بە مامۆستای قوتابخانە. ساڵی ١٣٥٠ (١٩٧١ز) لە رشتەی حقووقی زانستگەی تاران وەرگیراو پاش تەواوکردنی دەورەی زانستگە، لە دادگوستەری ورمێ بوو بە قازی و دوای ماوەیەک بوو بە سەرۆکی دادگوستەری بۆکان.

سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران دژی ڕێژیمی پاشایەتی و هەستی بەهێزی کوردایەتی لە کاک سەلام دا، بوون بەهۆی ئەوە کە ساڵی ١٩٧٨ هەموو پلە و پایەیەکی ئیداری و هەر جۆرە مەقام و بەرپرسایەتییەکی حکوومەتی بەجێ بهێڵێ و پاشماوەی ژیانی لە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان دا بۆ خەبات و تێکۆشان لەپێناوی رزگاری هاونیشتمانانی لە بێ مافی و ژێرچەپۆکی و دیکتاتۆری تەرخان بکا.

بەڕێز سەلام عەزیزی لەژیانی حیزبایەتی دا بەهەموو هەست و تواناو فیداکاری یەوە تێکۆشاو بە لێهاتوویی‌یەوە پلەکانی

سەرکەوتن لە ئەرکە حیزبییەکانی دا یەک لەدوای یەک بڕی.

ساڵەکانی ١٩٨١ (١٩٨٢ز) ئەندامی کۆمیسیونی کۆمەڵایەتی حیزب بوو. لەدوای کۆنگرەی شەشەمی حیزب بەرپرسایەتی کومیتەی شارستانی سەردەشتی وەئەستۆوە گرت.

نەمر سەلام عزیزی لە کۆنگرەی حەوتەمی حیزب ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٦٤ی هەتاوی = ١٧ی دێسەمبەری ١٩٨٥ی زایینی لە گوندی کانیە میّو، باشووری کوردستان پێکهات دا بە ئەندامی کومیتەی ناوەندی هەڵبژێردراو بەدوای ئەو کۆنگرەیەدا، لەساڵی ١٣٦٥ی هەتاوی = ١٩٨٦ی زایینی وە تا بەهاری ١٣٦٨ی هەتاوی = ١٩٨٩ی زایینی، بەرپرسی پێوەندی یەکانی دەرەوەی حیزب لە بەغدا بوو.

ساڵی ١٣٦٨ (١٩٨٩ز) بەرپرسایەتی فێرگەی سیاسی - نیزامی پێ ئەسپێردرا.

لە کۆنگرەی هەشتەم و نۆهەم حیزب بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و کۆنگرەی دەیەم و یازدەهەم بە ئەندامی دەفتەری سیاسی هەڵبژێردرا.

لەو ماوەیەدا بەرپرسایەتی کومیسیونی کۆمەڵایەتی و دواتر بەرپرسایەتی کومیسیونی ماڵی حیزبی لەسەر شان بوو. لەساڵی ١٣٧٤(١٩٩٥ز) یشەوە تا کاتی ماڵئاوایی یەکجاری لەگەڵ و هاوسەنگەرانی وەک بەرپرسی کومیسیونی سیاسی - نیزامی لە خزمەت حیزبەکەی دابوو. هاوڕێ سەلام عەزیزی لەماوەی دوو دەیە تێکۆشانی حیزبایەتیدا هەموو تواناو زانستی خۆی بۆ بەرەو پێش بردنی کارەکانی حیزب تەرخان کرد.

ئەو کوڕی ڕۆژانی تەنگانەی حیزب بوو بەرامبەر بە حیزب و ڕێبازەکەی ڕۆڵەیەکی بە ئەمەگ و وەفادار بوو و قەت لە بیروباوەڕی دا ناهومێدی و لەرزۆک بوون بەدی نەکرا.

کاک سەلام ئینسانێکی خەڵکی و خاکی، دڵپاک و مەجلیس خۆش و کادرو بەرپرسێکی لێوەشاوەو خۆشەویست بوو. حیزبی دێموکراتی کوردستان بە لەدەست دانی کاک سەلام عزیزی بەرێوەبەرێکی بە ئەزموونی لەدەست داو گەلی کوردیش تێکۆشەرێکی وەفاداری ڕێگای ئازادی و دێموکراسی لە دەست چوو.

هاوڕێی تێکۆشەر سەلام عەزیزی ئەندامی دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە بەیانی ڕۆژی دووشەممە ٢٢ی جۆزەردانی ١٣٧٨هەتاوی (١٢ی جوونی ١٩٩٩ز) لە بنکەی دەفتەری سیاسی لە کۆیە تووشی نەخۆشی یەکی کوتوپڕ هاتبوو. لەسەر پێشنیاری دوکتورەکانی نەخۆشخانەی حیزب دەست بەجێ بۆ عیلاج کردن ڕەوانەی بەغدا کرا.

بەڵام هەموو هەوڵ و تێکۆشانی دوکتورەکان بۆ چارەسەری نەخۆشییەکەی کە سەکتەی مەغزی بوو، بەداخەوە بێ ئاکام مایەوەو ئەو هاوڕێ خۆشەویستەمان سەعات ٩ی شەوی هەینی بە کاتی هەولێر ڕێکەوتی ٢٤ - ٢٥ی پووشپەری ١٣٧٨ی هەتاوی = ١٥ - ١٦ی جوولای ١٩٩٩ی زایینی، بۆ هەمیشە چاوی لەسەریەک داناو مالئاوایی یەکجاری لە بنەماڵەو هاوسەنگەران و کوردستانی خۆشەویستی کردو دریژەدانی ڕێگای دوورو درێژی تێکۆشان لەپێناوی ئامانجە پیرۆزەکانی گەلەکەیدا، بۆ تێکۆشانی حیزبەکەی بەجێ هێشت.

نەمری بۆ ناو و یادی کاک سەلام و سەرکەوتن بۆ حیزبەکەی و ڕێگاو ڕێبازەکەی.

سەرچاوە: ماڵپەڕی شەهید

عوسمان ڕەحیمی: ئەندامی دەستەی ڕاوێژکاری دەفتەری سیاسی

کاک عوسمان ڕەحیمی، کوڕی حەمە ساڵە، ساڵی ١٣٣٥ی هەتاوی(١٩٥٦ز) لە بنەماڵەیەکی خەباتگێڕو نیشتمانپەروەر دا لە شاری بانە دایک بوو. باوکی کاک عوسمان یەک لە پێشمەرگەکانی کۆماری کوردستان بووو، هەتا دوا ساتی ژیانی بە ئامانجەکانی کۆماری کوردستانو حیزبی دێموکراتی کوردستان وەفادار مایەوە. برایەکی کاک عوسمانیش بە ناوی عومەری ڕەحیمی کە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی بانە بوو، ساڵی ١٣٦٢ (١٩٨٣ز) لە کاتی تۆپبارانی کۆنفرانسی کۆمیتەی شارستان لە لایەن کۆماری ئیسلامیەوە گیانی لەدەست دا. عوسمان ڕەحیمی خوێندکاری ساڵی پێنجی دام پزیشکیی زانکۆی تاران بوو کە شۆڕشی گەلانی ئێران بە دژی ڕێژیمی پاشایەتی سەرانسەری وڵاتی داگرت. بە هۆی ڕابردووی سیاسیی بنەماڵەکەیو تێکەڵاوی لە گەڵ کۆڕو کۆمەڵە خوێندکاریو خەباتگێڕەکان، وەک خوێندکارێکی شۆڕشگێڕو ئاگای کورد، ڕۆڵێکی چالاکی لەڕێکخستنی خۆپێشاندانەکانی ساڵی ١٣٥٧ی(١٩٧٨ز) شاری بانە دا گرتە ئەستۆ. هەر ئەو ساڵەش بوو بە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستانو لەو کاتەوە تا کاتی کۆچی بێوەختو لە ناکاوی هەموو توانای خۆی بۆ خزمەتی حیزبەکەیو بزوتنەوەی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان تەرخان کرد.

ئاگایی بەرزی سیاسی، خەڵکدۆستی، خاکەڕایی، ماندووبی نەناسیو ئامادەیی بۆ بەڕێوە بردنی ئەرکو بەرپرسایەتیی حیزبی، زۆر زوو عوسمان ڕەحیمی کرد بە سیمایەکی ناسراوو خۆشەویستی حیزبی دێموکرات لە شارستانی بانە. هەر بۆیە بەرپرسایەتیی جۆراوجۆری سیاسی، تەشکیلاتیو ئاموزشیی لە ئاستی کۆمیتەی شارستانو هەیئەتی ئیجرایی دا پێ سپێردرا. کاک عوسمان لە ئاکامی نیشاندانی لێوەشاوەیی لە خۆیو سەرکەوتنی لە ئەرکە پێ سپێردراوەکانی دا، لە

کۆنگرەی حەوتەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٦٤ (١٧ی دێسەمبەری ١٩٨٥ز) لە گوندی کانیە مێو، باشووری کوردستان بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵ بژێردراو بەرپرسایەتیی کۆمیتە شارستانی بانەی پێ سپێردرا.

لە کۆنگرەی هەشتەم بە هۆی ناکۆکییەکانی نێو حیزب و دواتر هەڵوێست گرتنی بەشیک لە کادری ریبەری و ئەندامانی حیزب و ڕاگەیاندنی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران (ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ) لە ١ی خاکەلێوەی ١٣٨٧ (٢١ی مارچی ١٩٨٨) زایینی، کاک عوسمان ڕەحیمی یەک لەوان بوو کە تێکەڵ بە ریزەکانی ئەم حیزب بوو،

کاک عوسمان کۆنفرانسی چوارەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران(ڕێبەرایەتی شۆرشگێڕ) کە لە ٨ی پووشپەڕی ١٣٦٧ (٢٩ی جوونی ١٩٨٨) لە شاری ڕانیە بەسترا بە ئەندامی کۆمیتە ناوەندی هەڵبژێردرا.

هەروەها بەهۆی لێهاتوویی لەم کۆنگرەکان دا متمانەی بەشداری کۆنکرەکانی بە دەست هێنا:

- کۆنگرەی نۆیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران (ڕێبەرایەتی شۆرشگێڕ) ٢١ی گەلاوێژی ١٣٦٩(١٢ی ئاگۆستی ١٩٩٠) لە گوندی قەڵاسەیدەی دۆلی شاوری شاری ڕانیە باشووری کوردستان.

کۆنگرەی دەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان ئێران(ڕێبەرایەتی شۆرشگێڕ) ١١ی بانەمەڕی ١٣٧٣(١ی مای ١٩٩٤)لە گوندی قەڵاسەیدەی دۆلی شاوری شاری ڕانیەی باشووری کوردستان

- کۆنگرە یازدە یەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ١ی بەفرانباری ١٣٧٦ (٢٢ی دێسەمبەری ١٩٩٧) لە شاری کەرکوک باشووری کوردستان.

- کۆنگرەی دوازدەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران ٤ی سەرماوەزی ١٣٧٩ (٢٤ی نۆقەمبەری ٢٠٠٠) لە شاری کۆیەی باشووری کوردستان.

کاک عوسمان تا کۆچی دوایی لە هەموو کۆنگرەکان بەشداری کردوە؛ لە هەموو کۆنگرەکان متمانەی بەشدارانی کۆنگرە بەدەست هیناوە و بە ئەندامی ڕێبەری حیزب هەڵبژێردراوە.

هاورێی بە نرخ عوسمان ڕەحیمی لە ماوەی نزیک بە ٣٠ ساڵ تێکۆشانی شێلگیرانە لە حیزبی دێموکراتی کوردستان دا، هەموو کات یەک لە بەڕێوەبەرانو بەرپرسە بەتواناو بە خزمەتەکانی حیزبەکەی بووو، بۆ ماوەی زیاتر لە ٢٠ ساڵ لە کادری ڕێبەریی حیزب دا، بەرپرسایەتیی جۆراوجۆری گرتە ئەستۆ. ئەگەر لە هەلومەرجی دژواری خەباتی پارتیزانی دا، بەرپرسێکی فیداکار، مودیرێکی سەرکەوتوو، سیاسیەکی ئاگاو فەرماندەیەکی بە توانا بوو، لە بەڕێوە بردنی تەشکیلاتی نهێنی، گرتنە ئەستۆی کاروباری پێوەندییەکان، بەرپرسایەتیی سکرتاریای حیزب، ئەندامەتیی دەستەی نووسەرانی ڕۆژنامەی "کوردستان"و ئیدارە کردنی رادیۆی دەنگی کوردستانیش دا، سەرکەوتووو سەربەرز بوو. ئەو خزمەتانەی عوسمان ڕەحیمی لە بواری فکرو نووسینو فێر کردنو ڕاگەیاندن دا بە حیزبی دێموکراتی کوردستانو خەباتی شۆرشگێرانە لە ڕۆژهەلاتی کوردستانی کردوون، لە خزمەتەکانی دیکەی کەمتر نین.

عوسمان ڕەحیمی وەک ڕووناکبیرێکی شۆرشگێر دڵی لەگەڵ ڕووداوەکانی خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەی دا لێی دەداو، تێکۆشانی ڕاستەوخۆ لە نێو جەرگەی ئەم بزوتنەوەیەی دا بە ئەرکی بێ ئەم لاو ئەولای خۆی دەزانی. هەر بۆیە لەگەڵ ئەوەی هەموو مەرجەکانی گیرسانەوە لە ئوروپای بۆ دابین ببوو، کاتێک دوای ٣ ساڵ لە ئەڵمان گەڕایەوە کوردستان، لە نێو تێکۆشەرانی خۆڕاگری حیزبەکەیو نەتەوەکەی دا مایەوە تا ڕۆڵێکی کاریگەرتری لە بەرەوپێشبردنی تێکۆشانی حیزبەکەیو خەباتی گەلەکەی دا هەبێ.

عوسمان ڕەحیمی ساڵی ١٣٧٣ (١٩٩٤ز) لەگەڵ خاتوو پەخشان کچی تێکۆشەری دێرین مامۆستا ئەبووبەکر فەلسەفی ژیانی هاوبەشی پێک هێنا. بەرهەمی ئەو ژیانە هاوبەشە ٢ کوڕو کچێکن بە ناوەکانی سامان، سووركێوو سنوور. ژیانی تایبەتیو بنەماڵەیی کاک عوسمانو هاوژیانە ڕووسوورەکەی، پێشاندەری لایەنێکی دیکە لە کەسایەتیی بەرزی ئەو دوو تێکۆشەرە بوو. چونکە ژیانی هاوبەشو ئەرکە بنەماڵەییەکان هیچ کات نەبوون بە ڕێگر لەبەردەم خزمەتی بێوچانی عوسمان ڕەحیمی بە حیزبی دێموکرات. لە لایەکی دیکەوە ماڵی کاک عوسمان هەموو کات شوێنێک بووە بۆ دانەدانو خزمەتی تێکۆشەرانو هەڵوەدایانی کوردایەتیو ئازادی.

بەداخو کەسەرێکی گرانەوە هاوڕێ عوسمان ڕەحیمی ئەندامی دەستەی ڕاوێژکاری دەفتەری سیاسیو تێکۆشەری دێرینو ناسراوی حیزبی دێموکراتی کوردستان بە هۆی سەکتەی میشک دوانیوەڕۆی ڕۆژی سێ شەممە ٢٠ی خەرمانانی ١٣٨٦(١١ی سێپتەمبەری ٢٠٠٧زایینی) لە تەمەن ٥١ سالی کۆچی دوایی کرد.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

مەلا خدر عومەرزادە ناسراو بە مەلا خدری دۆڵەگەرمی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە دەهەم (ڕێبەرایەتی)

مامۆستا مەلا خدر ڕۆژی ١١ی بەفرانباری ١٣٢٨هەتاوی (١ی جانیۆیری ١٩٥٠ز) لە گوندی دۆڵەگەرمی سەر بە ناوچەی سەردەشت، لە ڕۆژهەلاتی کوردستان، لە دایک بووە. هەر لە سەردەمی لاوەتییەوە و لە کاتی خوێندنی لە حوجرەکانی کوردستان دا، لە گەڵ بیر و باوەڕی کوردایەتی ئاشنا بووە و لە تەمەنێکی زۆر لاو دا بۆتە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان.

مامۆستا مەلاخدر دۆڵەگەرمی یەکێک لە چالاکانی جوولانەوەی ساڵە کانی ١٩٦٧ - ١٩٦٨ی حیزبی دێموکراتی کوردستان بووە. لە گەڵ شەهید مەلا ئاوارە و هاوڕێکانی هاوکاریەکی کاریگەری هە بووە و لە دابینکردنی پێداویستییەکانی پێشمەرگەکان و شاردنەوە و حاواندنەوەیان دا دەورێکی بەرچاوی گێڕاوە. لە قۆناخی نوێی خەباتی نەتەوەکەمان لە بەرامبەر ڕێژیمی ستەمکاری کۆماری ئیسلامی دا، ناوبراو یەکێک لەو کادرە تێکۆشەر و چالاکانە بووە کە لە سەرەتای دەستپێکردنی بەربەرەکانیی ڕەوای ڕۆڵەکانی نەتەوەکەمانەوە چالاک بووە و لە بەرپرسایەتیی جۆراوجۆری حیزبی دا، لە کادری سیاسییەوە تا ئەندامی ڕێبەرایەتیی حیزب، تێکۆشاوە و بۆ بە ئاکام گەیاندنی ئامانجەکانی نەتەوەکەی هەوڵی داوە.

مامۆستا مەلاخدر دۆڵەگەرمی لە کۆنگرەی نۆیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران (ڕێبەرایەتی شۆرشگێر) کە لە ٢١ی گەلاوێژی ١٣٦٩(١٢ی ئاگۆستی ١٩٩٠) لە گوندی قەڵاسەیدەی دۆڵی شاوری شاری رانیەی باشووری کوردستان بە ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

مامۆستا لە کۆنگرە دەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان ئێران(ڕێبەرایەتی شۆرشگێر) کە لە ١١ی بانەمەڕی ١٣٧٣ (١ی مای ١٩٩٤ز) لە گوندی قەڵاسەیدەی دۆلی شاوری شاری رانیەی باشووری کوردستان پێکهات دەنگی متمانەی بەشدارانی کۆنگرە بەدەست هێنا و بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

مامۆستا مەلا خدر زیاتر لە ٤٠ ساڵی تەمەنی خۆی بێپسانەوە بۆ خزمەت بە حیزب و گەلەکە ی تەرخان کردوە و لەو پێناوە دا چ لە سەردەمی حەمە ڕەزشا و چ لە سەردەمی کۆماری ئیسلامی دا ڕەنج و ئاوارەییەکی زۆری دیوە و خزمەتێکی گەورەی کردوە. ئەو یەکێک لە کادرە بە وەجەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان و خۆشەویستی کۆمەڵانی خەڵک، بە تایبەت لە ناوچەی سەردەشت بوو.

بە داخ و کەسەرێکی زۆرەوە مامۆستا مەلا خدری عومەرزادە، ناسراو بە مەلا خدری دۆڵەگەرمی، لە ڕۆژی ١٦ی جۆزەردانی ١٣٨٧ی هەتاوی (٥ی جوونی ٢٠٠٨ی زایینی) کاتژمێر ١٢,٣٠ دەقیقەی نیوەشەو، لە نەخۆشخانەی گشتیی پارێزگای "ئاکیش هوس" ی لە وڵاتی نۆرویژ، یەکێک لە ماندویی نەناسترین و خەباتگێڕترین ڕۆڵەکانی حیزب و گەلەکەمان، بە هۆی نەخۆشیی شێرپەنجەوە، لە دووڕە وڵاتی دا کۆچی دوایی کرد و مالاوایی لە هاوڕێیانی ڕێبواری کاروانی خەباتی ڕزگاریخوازانەی گەلەکەی کرد.

ڕوحی مامۆستا مەلا خدر شاد و ڕێگاکەی پڕ ڕێبوار بێ.

کوردستان و کورد ٦ی جوونی ٢٠٠٨

جەعفەر زەمانی: ئەندامی جیگری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چاردەهەم

جەعفەر زەمانی لە بنەماڵەیەکی ئازەری زمانی شاری نەغەدە لە دایک بوو و هەر لە سەرەتایی شۆرشی ساڵی ١٣٥٧ (١٩٧٩ز) وەک گەنجێکی بە توانا و هەڵسوور هاتە مەیدان و دوای دەست بەکار بوونی کارو تێکۆشانی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ساڵی ١٣٦٠ (١٩٨١ز) دا هاتە نێو ریزەکانی حیزب و بۆ ماوەی زیاتر لە چارەگە سەدەیەک وەک پێشمەرگە، فەرماندە، کادری سیاسی و مامۆستا و لە کۆنگرەی چاردەیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ١٦ی ڕەشەمەی ١٣٨٦ (٦ی مارچی ٢٠٠٨ز) لە شاری کۆیە بە جێگری ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب هەڵبژێردرا. و ریزەکانی حیزبدا خزمەتی بە نەتەوەی کورد کرد و لە سەر ئامانجەکانی گەلی کورد و ئازادی وڵاتەکەی ئازار و شەونخونیەکی زۆری کێشا.

کاک جەعفەر زەمانی وەک کادرو پێشمەرگە زۆربەی ناوچەکانی کوردستان گەراوە و لە زۆربەی شەرەکانی ناوچەکانی مەهاباد، سەردەشت، ڕەبەت، بانە، پیرانشار، شنۆ، نەغەدە و ورمێ دا بەشداری چالاکانەی کردوە و لە شەر بە دژی داگیرکەران دا ٢ جار بریندار ببوو. ئەو مرۆڤێکی مەندو لەسەرخۆ، کوڕێکی شیرین و لەبەردڵان بوو. زۆر جوان فێری زمانی کوردی ببوو و بە زاراوەیەکی شیرین و جوانی کوردی قسەی دەکرد. تابڵێی بە هەست و شۆرشگێر بوو، لە کاتی بەرنگار بوونەوە لەگەڵ دوژمنان دا ئازاو بە جەرگ و خۆراگر بوو، لە باری سیاسیەوە کادرێکی بە ئەزموون و لێوەشاوە بوو. لە زۆربەی کومیسیۆنەکانی حیزبدا کاری کرد بوو، کۆمەڵێک تایبەتمەندی جوان و شۆرشگێرانەی هەبوون و لەگەڵ خەڵک و هاوڕێیانی دا بە جوانترین شێوە دەجوڵایەوە. کاک جەعفەر زۆری کەیف بە خوێندنەوە دەکرد و لە هەر دەرفەتێک دا بۆی

گونجا بـا خەریکی خوێندنەوە دەبـوو، هـەر ئـەو تـایبەتمەندیـەش ببـوو هـۆی ئـەوە کـە جەعفـەر ببێتـە کـادرێکی بـاش و قسەکەرێکی بە توانا و نەترس. کاک جەعفەر کورێکی شەرم بەخۆ و راستگۆ بوو، لە کاتی قسە کردن دا نـان بەقـەرز دانـی نەدەزانی و زۆر بە سەراحەت و بەشەفافی قسەکانی خۆی لە بەرامبەر بەرپرسان و لێپرسراوان و هاوڕێیانی دادەردەبری. لـە نێو کوری هاوڕێیانی دا بە مرۆڤێکی مشوورخۆر و چاو نەترس و جێگای متمانە دەناسراو هەمیشە هەوڵی دەدا بـۆ برایـەتی و یەکگرتوویی و کۆدەنگی لە ریزەکانی حیزبدا و بە چاوی چاکسازیەوە دەیروانییە هـەموو ئـەو گیروگرفتانـەی دەهاتنـە سـەر ڕێگای کارو تێکۆشانی حیزب و هاوڕێیانی حیزبی دا.

بەداخەوە جەعفەر زەمانی ١٠ مانگ پـێش ئێستا لـە پشکنینێکی پزیشکی دا نەخۆشی شێرپەنجەی مێعـدەی لـێ دەرکـەوت و دوای ئەوە کە چەند جارێک سەردانی دوکتوری پسپۆر و شارەزای لـە کوردسـتان کـرد، دوکتورەکـان نـەیانتوانی کـە چارەسـەری نەخۆشیەکەی بکەن.

هـەر بۆیـە ڕێگـای دەرەوەی وڵاتـی هـەڵبژارد و پـاش چـەند مانـگ مانـەوە و سـەردانی دوکتـور کـردن و نەگـەیشتن بـە مەبەستی سەرەکی خۆی واتە چاک بوونـەوە، ڕێگـای گـەرانـەوەی کوردسـتانی گرتـە بـەر و بـۆ جـارێکیتر گـەرایـەوە نێـو کۆڕی بنەماڵە شۆرشگێڕەکەی و هاوڕێیانی لە حیزبـی دێموکراتی کوردسـتان دا و پـاش بەربەرەکانیـەکی زۆر لەگـەڵ نەخۆشی شێرپەنجەی مێعدە بەداخەوە ڕۆژی ١٧ی بانەمەڕی ١٣٨٨ (٧ی مای ٢٠٠٩)ی زائینی ماڵئاوایی یەکجارەکی لە بنەماڵە و لە هاوڕێیان و کەس و کاری کرد و هەموو لایەکی تووشی خەفەت و خەمباری کرد.

کۆچی دوایی کاک جەعفەر زەمانی خەسارێکی گەورەیە بۆ تێکۆشەرانی دێموکرات و خـەڵکی کوردستان و بە تایبـەت بنەماڵە شۆرشگێڕ و خۆراگرەکەی، کاک جەعفەر ٣ کۆڕپەی چاوگەشی بە ناوەکانی ڕێناس، بەناز و شەهریار لە پاش بەجێ ماون و هیوادارم کە منداڵە چاوگەشەکانی لە باوەشی گەرمی دایکیان و خزمانی دا فێری وانـەی خۆراگری و نیشتمانپەروەری بکرێن و ژیانێکی باشیان بۆ دابین بکرێ.

ڕووحی شاد و ڕێگای پڕ ڕێبوار بێ.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیاڕەنگ

تەها عەتیقی: ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم

کورتەیەک لە ژیاننامەی نەمر کاک تەها لە نووسینی خۆی

ڕۆژی ٢٣ی ڕێبەندانی ساڵی ١٣٢٧ی هەتاوی (١١ی فێبریوێری ١٩٤٩ز) لە شاری سابڵاخ لە دایک بوو.٠ باوکم مووچە خۆری ئیدارەی سجیل بوو. خوێندنی سەرەتاییم لە قوتابخانەی فیردەوسی و خوێندنی ناوەندیم لە قوتابخانەی ئیبنی سینای ئەم شارە تەواو کردووە.

ساڵی ١٣٤٧ی هەتاوی (١٩٦٨ز) چوومە زانستگای تەورێز و لە جۆزەردانی ١٣٥٢ (جوونی ١٩٧٣ز) لە لقی جوغرافیای ئابووری و ئینسانی لیسانسم وەرگرت. خزمەتی ئیجباریم وەک ماموستا لە قوتابخانە ناوەندی یەکانی،

کورشی کەبیری، بۆکان، و ڕەزاشای سابڵاخ تێپەڕ کرد. پاشان بەڕەسمی بوومە مامۆستا و تا جۆزەردانی ١٣٥٩ (جوونی ١٩٨٠ز) ماموستای قوتابخانەکانی سابڵاخ و هەروەها وەک نووسەری بەرنامەی، خاو وخێزانی رادیۆ مەهاباد خەریکی ئیش و کار بووم٠

لە بانەمەری ١٣٥٨ (مای ١٩٧٩ز) بوومە ئەندامی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێران. لە جەنگەی شەڕی سێ مانگە دا وەک کادری بەشی ماڵی لە ناو شار دا خەریکی تێکۆشانی حیزبایەتی بووم. پاش دەرچوونی پەیامی خومەینی بۆ خەڵکی کوردستان لە ٢٦ی خەزەڵوەری ١٣٥٨ (١٧ی نۆڤەمبەری ١٩٧٩ز) و گەڕانەوەی تێکۆشەران لە شاخەوە بۆ شار ماوەیەک لە کۆمیتەی شارستانی مەهاباد و پاشان لە ئینتشاراتی دەفتەری سیاسی لە نێو شار دا درێژەم بە ئەرکە پێ ئەسپێردراوەکان دا.

لە دەست پێکی بەرنامەکانی دەنگی کوردستانی ئێران. لە شەوی ١٩ لە سەر ٢٠ی جۆزەردانی ١٣٥٩ هەتاوی (٩ و ١٠ی جوونی ١٩٨٠ز) لە دۆڵی شێخانی ناوچەی مەنگورانی سابڵاخ لە زێدو ئەندامانی بنەماڵە ماڵئاواییم کردو سەنگەری خەباتم لە شارەوە بۆ شاخ گوێزتەوە.

بە پێی بڕیاری کۆمیتەی ناوەندی حدکا لە ٢٠ی مانگی خاکەلێوەی ١٣٦٠ هەتاوی (٨ی ئەپریلی ١٩٨١ز) بە ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەمی ئەم حیزبە دیاری کرام. لە کۆنگرەکانی ٥ ، ٦ ، ٧ ، ٨ ، ٩ دا بەشداریم بووە بەڵام لە هیچیان دا خۆم بۆ ئەندامەتی لە ڕێبەرایەتی حیزب لە هەر پلەیەک دا بووبێ نەپاڵاوتووە. وام بە باش زانیوە وەک کادرێک لە دەنگی کوردستانی ئێران دا درێژە بە کارو تێکۆشانم بدەم.

سەرەنجام لە بارودۆخێکی بەراستی نەخوازراو دا لە ٥ی پوشپەری ١٣٧٣ی هەتاوی (٢٦ی جوونی ١٩٩٤ز) بارگەوبنەم پێچرایەوە و ماڵئاواییم لە هەموو خوشیی و ناخۆشییەکانی ژیانی پێشمەرگایەتی و هەموو حەز و هیوا و ئاواتە وەدی نەهاتووەکان کردو بەرە و تاراوگە داگەرام.

ئێستا لە وڵاتی سویس بە هیوای شنەبای ئازادی و هیوا بە دوا ڕۆژێکی گەش بۆ نەتەوەکەمان و کۆتایی هاتن بە دیکتاتۆری ڕەش و وەدی هاتنی ئامانجی بەرزی ئەم گیانە پاکانەی لە پێناوی کوردو کوردستان دا فیدا بوون دەژیم.

بە هیوای سەرکەوتن تەها عەتیقی

١٠ی پوشپەڕی ١٣٨٤ی هەتاوی - ١ی جوولای ٢٠٠٥

تێبینێ:

مانْئاوایی و بە خاکسپاردن:

بە داخ و کەسەرێکی زۆرەوە رۆژی دووشەممە ٧ی بەفرانباری ١٣٨٨ (٢٨ی دێسەمبەری ٢٠٠٩) تێکۆشەری دێرین کاک تەها عەتیقی لە وڵاتی سویس لە تەمەنی ٦١ ساڵی دا کۆچی دوایی کرد.

بەیانی ڕۆژی ١٠ی بەفرانباری ١٣٨٨ هەتاوی (٣١ی دێسەمبەرێ ٢٠٠٩ز) بە بەشداری سەدان کەس لە دۆست و هاوڕێ و کەسایەتیە سیاسیەکان و ئەندامان و لایەنگرانی چەندین حیزبی کوردی تەرمی تێکۆشەری ناسراو و ماندوو نەناسی گەلی کورد و بێژەری ڕاستبێژ و حەقویژی ڕادیۆ دەنگی کوردستانی ئێران کاک تەها عەتیقی لە نێو دەریای خەمی هاوڕییانی و ئەندامانی بنەماڵەکەی دا لە یەکێک لە گۆرستانەکانی شاری بییل بە خاک سپێردرا.

بەرهەم و وەرگێران

کاک تەها وێڕای سەرقاڵبوون بە کاری ڕۆژانەی ڕادیۆوە، لە وەرگێڕانیش غافڵ نەبوو. وەرگێڕانی کتێبی بەناوبانگی "کوردستان و کورد"ی دوکتور قاسملوو بۆ سەر زمانی فارسی، بەرهەمی سەردەمێکە کە تەها عەتیقی لەچیاسەرکەشەکانی کوردستان لە سەنگەری ڕادیۆدا خزمەتی جووڵانەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کوردی دەکرد.
کاک تەها لە دەرەوەی وڵاتیش لە سەر خزمەت بە جووڵانەوەی نەتەوەیی و ئازادیخوازانەی گەلەکەی بەردەوام بوو. وەرگێڕان و بڵاوکردنەوەی کتێبی "کورتە مێژووی جووڵانەوە نەتەوایەتییەکانی گەلی کورد" لە فارسی یەوە بۆ کوردی کە دوکتور سادق شەرەفکەندی نووسیوێتی، یادگاری ساڵانی ژیان لە دەرەوەی وڵاتیی ئەم تێکۆشەرەیە.

پێک هێنانی ژیانی هاوبەش

کاک تەها، هاوینی ١٣٧٣ی هەتاوی (١٩٩٤ی زایینی) وەک پەنابەر ڕووی کردە وڵاتی سوئێدو لەوێ گیرسایەوە. چەند ساڵێک دواتر لە وڵاتی سویس نیشتەجێ بوو و لەگەڵ خاتوونی سەربەرزو ڕووسوور ئەسمەر ئیبراهیمزادە هاوسەری شەهید عەبدوڵڵا شەریفی ژیانی هاوبەشی پێک هێنا.

ڕووحی ڕەوانی شاد و ڕێگای پڕ ڕێبوار بێ.

محەمەد ئەمین موعینی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی یەکەم

محەمەد ئەمین کوڕی حاجی عەبدوڵڵا، کوڕی موعینودەولە، کوڕی حاجی عەبدوڵڵا، کوڕی حاجی سە عید، کوڕی حاجی محەمەد ئەمین، کوڕی حاجی عەبدوڵڵا، کوڕی حاجی سە عید، کوڕی موعین، کوڕی حاجی مەولانا، لە ساڵی ۱۹۱۰ی زایینی(۱۲۸۸ی هەتاوی) لە شاری سابڵاغ لەدایکبووە. تەمەنی پێنج ساڵان دەبێت کە باوکی لە نزیک ماوەت، دەکوژرێت. قۆناغی منداڵی و لاوێتیی ئەو بە دەستکورتی تێدەپەڕێت. دوای چەندێک دەکەوێتە بواری بازرگانی و سەرو سامانێک پێکەوەدەنێت. ساڵی ۱۹۳۱ز (۱۳۱۰هەتاوی) دەگەڵ خاتوو «زارا قادری» خێزان پێکەوەدەنێن. پاش ساڵێک کوڕێکیان دەبێت و ناوی «سولەیمان»ی لێدەنێن. دوای سولەیمان، سێ کچیان بە دوای یەکتردا دەبێت بە ناوەکانی: «فاتمە، پەریزاد و ئامین». دوای سێ کچەکان کوڕێکی تریان دەبێت کە ناوی دەنێن «سەعید»، کە زیاتر بە «خانە«ی بانگدەکەن.

محەمەد ئەمین لە سەفەر بۆ تەورێز و بەردەوامبوونی لە کاری بازرگانی دا، ساڵی ۱۹۴۲ لە شاری تەورێز، دووەمین هاوسەری خۆی هەڵدەبژێرێت کە خاتوو «زەری خانمی» تەورێزی دەبێ. لەو خانمەیش چوار کوڕ و سێ کچی دەبێ بەناوەکانی: «عەبدوڵڵا، جەعفەر، نەوید، مستەفا، سورەییا، ڕەعنا، فەریبا».

لە سەردەمی کۆماری کوردستاندا، بەهۆی ناسراویی کەسایەتیی ئەو لە کۆمەڵگای کوردستانی ئەو سەردەمەدا و هەروەها چالاکی سیاسی، لە کابینەی حکومەتی کۆماری کوردستاندا پلەی وەزیری ناوخۆی کوردستانی پێدەدرێت و لە پەیوەندییەکانی دیپلۆماسی حکومەتی کوردستان و ئازەربایجان و ڕوسەکان، بەڕێوەبەرایەتیی کاری میوانداری و پێڕاگەیشتن وەئەستۆ دەگرێت. لە ڕاستیدا قورسایی پێڕاگەیشتنی میوانانی دەرەکی دەکەوێتە سەرشانی بنەماڵەی ئەو. لەم

پەیوەندییەشدا ئەرکی سەرشان و خزمەت بە کوردستان کردنی خێزانی میرزا محەمەد ئەمین، واتە زاراخانمی خێزانی لە هی مێردەکەی نامێنێتەوە و دەکرێ بگوترێ ئەو شێرەژنە چەشنی پێشمەرگەیەکی ماندوونەناس بۆ بەڕێوەبردنی ئەرکی سەر شان تێکۆشاوە.

کاری میواندارییە بنەماڵەی موعینی وەک ئەڤینێکی ڕاستەقینە بووە بۆ کوردستان. چونکە لە بری میواندارێتی و خزمەت بە دیپلۆماتەکانی ئازەر و ڕووس، هەر نەک هەرگیز هیچ جیرە و پاداشێکی لە حکومەتی کوردستان وەرنەگرتووە، بەڵکە لە باری ئابووریییەوە یارمەتیدەری حکومەتی کوردستانیش بووە. میرزا محەمەد ئەمین خۆی گوتەنی، بۆ بەرەوپێشبردنی کار و باری ولات و بۆ خزمەت بە کوردستان و گەیشتن بە ئامانجی نەتەوەیی، خۆی و بنەماڵەکەی هەموو هەنگاوێکی پێویستیان هەڵێناوەتەوە بەبێ چاوەڕوانیی باری مادی. ئەوەی کە لە حکومەتی کوردستان وەری گرتووە، تەنیا یەک «تمەن»ی کاغەزی بووە کە لە دەستی پێشەوای وەرگرتووە و لە هەموو تەمەنی دواییشیدا ئەو تاک «تمەن»ەی پاراستووە. جار جاریش بە شانازییەوە ئەو تاک تمەنەی بە ماڵ و منداڵەکانی نیشانداوە و فەخری پێوە کردووە. گەلێک جاران خۆی بە ژن و منداڵانی خۆی گوتووە کە ئەو تمەنە لە هەموو گەنج و سامانی دنیا بەرزترە و وەک متفەڕک و بەرەکەتێکی پیرۆز بەلای منەوە هەر دەبێ بمێنێت، چونکە ئەوە پاداشی خزمەتەی خۆمە و یادگاری دەستی پێشەوای نەمرمانە.

لە دانیشتنەکانی خۆماڵیدا گەلێک جار بە منداڵەکانی دەگوت:

«ڕۆڵەکانم! هەتا لە دەستتان دێت و دەتوانن، بەبێ چاوەڕوانی لە مزی و موچەخۆری، خزمەت بە وڵاتەکەتان بکەن و هەردەمیش هەوڵبدەن گەل و وڵاتەکەتان پێشکەوێ و ئەوەندەی لە دەستتان دێت لە دووبەرەکیی خۆ بپارێزن. پێشکەوتوون و یەکگرتنی خەڵک،

سەربەستی و سەربەخۆیی وەدیدێنێ. ئەمەش بزانن کە دوژمنانتان قێڵبازن و لە نەزانی ئێوە کەڵک وەردەگرن بۆ گوراندنی دوژمنایەتیی ناوخۆ و پێکەوە بەشەڕدانتان ...».

محەمەد ئەمین موعینی لە سەرەتای گەنجی و لاوییدا تێکەڵ بە چالاکیی کۆمەڵەی (ژ. ک) دەبێت و بەپێی گوتەی خۆی و باسکردنی زانایی «حوسێنێ زێرینگەران»، دەبێ لە ژێر گاریگەریی ئەو کەسایەتییەوە ڕاکێشرابێتە نێو هەڵسووڕانی سیاسیەوە.

دوای ڕوخانی کۆماری کوردستان، محەمەد ئەمین موعینی وەک زۆربەی لێپرسراوان و کاربەدەستانی کۆمار، بۆ ڕاگرتنی یادگارەکانی کۆمار و بۆ پاراستنی گیان، خۆ حەشاردەدەن، بەڵام بە بیستنی لە سێدارەدانی پێشەوا و ڕابەرەکانی دیکەی

کۆمار، لە پەناگا دێنەدەر و بوێرانە دەچنەوە ماڵ. ڕژێمی پاشایەتی هەموو بگێڕان و کاربەدەستانی کۆمار دەگرێت و زۆربە یان حوکمی لەسێدارەدانیان بۆ دەردەچێت. بەڵام چونکە ئەوان گەندەڵیی حکومەتی ئێرانیان لەمێژ بوو ناسیبوو، بە ڕازی کردنی کاربەدەستانی حکومەتی ئێران و دانی پارە و بەرتیل، حوکمی لەسێدارەدانیان شکاند و کەوتنە بەندیخانە و بە زیندانیی هەتا مردن مەحکوم کران. محەمەد ئەمین موعینی سێ ساڵ لە بەندیخانەکانی مەهاباد، ورمێ و تەورێزدا مایەوە و دواییش بۆ شاری شیراز دوور خرایەوە. دیسان توانی ئەو حوکمەش بکرێتەوە و لە بری چوونی بۆ شیراز، لە تاران نیشتەجێبوو. لە تاران دوکانێکی کوتاڵفرۆشتنی کردەوە، بەڵام بەهۆی تاسەی زاراخانم و ئارەزووی منداڵەکانیان بۆ گەڕانەوە، ناچار لە ساڵی ١٩٥٠ دا گەڕانەوە مەهاباد. لەوێ بۆ وەدەستهێنانی بژیوی ژیانی خۆی و ماڵ و منداڵانی، دەستی بە کار کردەوە، بەڵام هەمیشە لەژێر چاودێریی کاربەدەستانی حکومەتی حەمە ڕەزاشادا بووە.

بە گوتەی خۆی، هەتا کەمێک بار و دۆخی سیاسی تووشی نالەباری دەهات، ئەو یەکەم کەس بووە کە کەوتوەتە ژێر چاودێری و جار جاریش کەوتوەتەوە بەندیخانە.

ساڵی ١٩٧٨ کاتێک ڕژێمی حەمە ڕەزاشا بەرەو ڕوخان و مەرگ دەچوو. محەمەد ئەمینی موعینی ئەگەرچی پیاوێکی بە جەرگ و بوێر و دڵگەرم بە شۆڕش بوو، بەڵام زۆرجاران بە کوڕان و کچانی دەور و بەری دەگوت کە چەک و چۆڵ و شەڕ و نا ئارامی، سەرکەوتن بە گەل نابەخشێت، بەڵکو شێوەکاری شۆڕشگێران لەم سەردەمەدا دەبێ لە ڕێگای بەرزکردنەوەی پلەی ڕامیاری و زانیاری فەرهەنگیی کۆمەڵگا بێت. تەنانەت زۆرجاران دەیگوت: «ئێمەی کورد دەبێ بە دۆست و دوژمن ڕابگەیەنین و پێیان ئیسبات بکەین کە کورد نەتەوەیەکی ئاشتیخواز و ئازادیخوازە و بەرابەریی مافی هەموو گەلان ستراتیژیی خەباتەکەیەتی».

شایانی باسە محەمەد موعینی خاوەن سێ کوڕی شەهیدە بە ناوەکانی سولەیمان، عەبدوڵڵا و سەعید(خانە) موعینی بوو کە لە پێناو خەباتی حەقخوازانەی گەلی کورد گیانی خۆیان فیدای خاک و نیشتمان کرد.

محەمەد ئەمین موعینی لە ڕۆژی چوارشەممە ٤ بەفرانباری ١٣٧٠ی هەتاوی (٢٥ی دێسەمبەری ١٩٩١ی زایینی) ماڵاوایی لە گەل و نیشتمانەکەی کرد و ئاواتی وەدی نەهاتووی بردە ژێر گڵ.

ڕووحی ڕەوانی شاد و ڕێگای پڕ ڕێبوار بێ.

سەرچاوە: ماڵپەڕی شەهید

عەبدولڕەحمان چەکۆ ڕەحیمی: ناسراو بە چەکۆ، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی

کۆنگرەی پانزدەهەم حدکا

کاک عەبدولڕەحمان ڕەحیمی ناسراو بە چەکۆ، ئەندامی خەمخۆر و تێگەیشتوو و لەمێژینەی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، ساڵی ١٣٣٣ی هەتاوی، ١٩٥٤ی زایینی لە شاری شۆڕشگێڕانی دێموکرات، لە مەهاباد لەدایک بوو.

بنەماڵەی هاورێی شەهیدمان کاک چەکۆ، بنەماڵەیەکی نیشتمانپەروەر و خاوەن جێگە و پێگەی کۆمەڵایەتی و ناسراوی شاری مەهاباد بوون و هەر بۆیەش، عەبدولڕەحمان بە بڕوایەکی نەتەوەیی و پەروەردەیەکی کوردپەروەرانەوە، تا دواییین قۆناغەکانی خوێندنی لە مەهاباد تەواو کرد و بۆ درێژەدان بە خوێندن، لە زانکۆی ئەفسەریی تاران وەرگیرا و بڕوانامەی لیسانسی لەو زانکۆیە وەرگرت و لە ئەرتەشدا بە پلەی ئەفسەری دەستی بە کار کرد.

هاورێی شۆڕشگێڕ و بە وڕە، سەروان عەبدولڕەحمان ڕەحیمی دوای شۆڕشی گەلانی ئێران، ١٣٥٧(١٩٧٩ز) بە ئاشکرا بوو بە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و دوای فەرمانی جەهادی خومەینی بە دژی کوردستان، وەکوو ئەفسەرێکی نیشتمانپەروەر و بەهەڵوێست، لە ڕیزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتدا دەستی دایە چەکی بەرگری لە مان و کەرامەتی نەتەوەکەی و وەکوو مامۆستایەکی نیزامی دەورەی تایبەتی بۆ پێشمەرگەکان دادەنا. هەر لە ڕیزی پێشمەرگەکانی حیزبی

دێموکراتدا ناوبانگی چەکۆی دەرکرد و بوو بە کاک چەکۆی خۆشەویستی پێشمەرگە و خەڵکی کوردستان.

هاوڕێ کاک چەکۆ لە بەر خۆنەویستی و قارەمانەتی و گیانبازی، لە ماوەی پێشمەرگایەتیدا چەند جار بەهۆی تەقینەوەی مینەوە، بە تووندی بریندار بوو وکاریگەریی ئەو تەقینەوە لە سەر لەشی مابوویەوە.

کاک چەکۆی ڕەحیمی، لە ڕیزی کادر و پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتدا، هەڵسووڕ و ماندووبی نەناس بوو و بەردەوام لەهەوڵی پێگەیاندن و بارهێنانی هەرچی باشتری پێشمەرگەی گیان لەسەردەستی نیشتمانداری بوو. بۆ ماوەیەک فەرماندەی هێزی سمکۆ، هێزی شەریفزادە و هێزی پێشەوا بوو و دوای دامەزرانی زانکۆی نیزامی لە حیزبدا کە دوایە گۆڕدرا بە فێرگەی سیاسی . نیزامی، لە یەکەم مامۆستایانی ئەو زانکۆیە بوو و دوای ماوەیەک وەک جێگری بەرپرس و دواتریش وەک بەرپرسی فێرگەی سیاسی نیزامی خزمەتی بە خەباتە ڕەواکەی نەتەوەکەی کرد.

هاوڕێی خەباتکارمان، بەهۆی شایستەیی و پێگەیشتوویی و خۆبەختکەرییەوە، لە ساڵی ١٣٦٢دا، لە کۆنگرەی شەشەمی حیزبدا کە لە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٦٢ی هەتاوی = ٢٢ی جانێوێری١٩٨٤ی زایینی، لە گوندی گەڵاڵەی باشووری کوردستان گێرا وەکوو ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی دەنگی متمانەی کۆنگرەی پێ درا،

لەو کاتەوە هەتا ساتی شەهید بوونی، لە ماوەی ٣٣ ساڵدا چ وەک ڕاوێژکار و چ وەک جێگر و چ وەکوو ئەندامی ئەسڵیی کۆمیتەی ناوەندی، بەردەوام لە ڕێبەرایەتیی حیزبدا بوو و چەندین بەرپرسیارەتیی قورس و شیاوی حیزبیی وەکوو بەرپرسی فێرگە، ئەندامی کۆمیسیۆنی پێشمەرگە و بەرپرسی کۆمیتەی ئەمنیەتی لە ئەستۆ بووە و بە شایەتیی هاوڕی و هاوسەنگەرانی، بەوپەڕی لێوەشاوەیی و خەمخۆری و دیسیپلینەوە، ئەرکەکانی بەجێ گەیاندووە.

هاوڕێی تێکۆشەرمان کاک چەکۆ ڕەحیمی کەسێکی دڵسۆز بۆ حیزب و گەلە بەشخوراوەکەی و ڕۆڵەیەکی تێگەیشتوو و پێگەیشتوو و وەفاداری مەکتەبی دێموکرات بوو کە لە ڕیزی کادر و پێشمەرگەکاندا خۆشەویست و لە ڕیزی ڕێبەرایەتیی حیزبدا کەسێکی خاوەن هەڵوێست و خاوەن پرەنسیپ و دیسیپلین بوو.

نیشتمانپەروەریی بنەماڵەکەی و تێگەیشتوویی تاکی خۆی و دیسیپلینی ئەفسەری و وەفاداری بە ڕێبازی ڕێبەرانی شەهید، خاکی بوون و لەگەڵ پێشمەرگە بوونی، بەتێکڕا کەسایەتییەکی مێژوویی و بەئەمەگ و بەناوبانگیان لە کاک چەکۆ دروست

کردبوو کە پیت بە پیتی وشەکانی ناوەکەی، وانەیەکی خەباتکاری و شۆڕشگێڕی بۆ قوتابیان و هاوڕێیان و هاوسەنگەرانی بوون.

بەداخەوە؛ کاک چەکۆ، دوانیوەڕۆی ڕۆژی چوارشەممە ٢٢ی بانەمەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی = ١١ی مای ٢٠١٦ی زایینی بە هۆی ڕاوەستانی دڵەوە، بەجێی هێشتین و هەواڵی مەرگی لەناکاوی هەموو دۆستان و دڵسۆزانی تاساند. بەڵام حیزبی دێموکرات لە مێژە ڕاهاتووە بە لەدەستدانی ئازیزان و تێکۆشەرە ماندوونەناسەکانی و بەردەوام سوورتر بووە لە سەر درێژەدان بە ڕێبازەکەیان.

تێکۆشەر و ماندوونەناسمان کاک چەکۆ ڕەحیمی ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی حیزب مانڵاوایی یەکجاریی لێ کردین و پەیوەست بوو بە کاروانی شەهیدانی ڕێگای ڕزگاریی کوردستان و درێژەی خەبات و تێکۆشانی بە دۆستان و هاوسەنگەرانی ئەسپارد.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

سەرچاوە: مانڵپەڕی کوردستان میدیا

حەمەڕەسوولّ حەسەنپوور: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە سێهەم

کاک حەمەڕەسوولّ حەسەنپور ساڵی ١٣٢١ی هەتاوی = ١٩٤٢ی زایینی، لە باوەشی بنەماڵەیەکی دیارو ناسراوی شاری سەردەشت دا لە دایک بوو،

ئەو هەر لە منداڵیەوە ڕێگای قوتابخانەی گرتۆتەبەر و هەموو قۆناخەکانی خوێندنی بە سەرکەوتوویی بڕیوە و دواتر بۆتە مامۆستا و بەڕێوەبەری قوتابخانە و لە ژیانداو ئەوەی لە توانای دابوو وەک مرۆڤێکی دیارو بەرچاو بۆ باشتر کردنی بنەماڵە و کۆمەڵگا و قوتابخانە و قوتابیەکان درێغی نەکردووە. کاک حەمەڕەسوولّ وەک لاوێکی بە هەست و نیشتمانپەروەر لە بنەماڵەیەکی تەواو شۆڕشگێڕ و تێکۆشەردا چاوی بە دونیا نابەرابەری و ستەم کراوەتەوە و هەر بۆیە لە هەڕەتی لاوەتی دا خولیای وەدەست هێنانی ئازادی بۆ گەلەکەی دەبێ.

باب و مامەکانی لە کەسە شۆڕشگێڕ و دیارەکانی حیزب و سەردەمی کۆمار دەبن و کاک حاجی برایم حەسەنپوور باوکی کاک حەمەڕەسوولّ لە ئەندامانی کۆمەڵەی ژێکاف و سوێندخۆری کۆمەڵە و کۆماری کوردستان و پێشمەرگەی کۆمار بووە. نەمر حاجی حەمەدەمین مامی یەکێک لە ئەندامە هەڵسووڕێنەرەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە سەردەشت دەبێ و ناوبراو بە هۆی هەڵسووڕانی بەردەوامی و هەروەها ئاشکرابوونی بەشێک لە ئەندامانی حدک لە ساڵی ١٣٣٢ی هەتاوی (١٩٤٣ز) لەگەڵ پۆلێک لە تێکۆشەران دەکەوێتە زیندان. شۆڕش و شۆڕشگێڕی و ئازادیخوازی زۆر زوو دەکەوێتە بیرو فکری کاک حەمەڕەسوولّی

تازە لاو و ئەو ڕووداوە دەبێتە هەنگاوێکی دیکە بۆ بەرچاو ڕونی زیاتر لە سەر شۆڕش و هەروەها ناسینی دیکتاتۆری حەمەرەزا شای پەهلەوی.

هەموو ئەو کەسانەی کە کاک حەمەرەسوڵیان دەناسی، هەستیان بە دڵپاکی و ڕاستگۆیی و ئەمینداریی ئەو لاوە خوێن گەرمە دەکرد و وەک کەسێکی جێگای باوەر وەک مرۆڤێکی بە هەست و شۆڕشگێر، وەک گەنجێکی لێزان و چاوکراوە سەیریان دەکرد بە گشتی لە ئەزموونی ژیانی مامۆستایەتی و دواتریش ئەزموونی کاری سیاسی کەڵکیان وەردەگرت. کاک حەمەرەسوڵ بە هۆی ئەوە کە بنەماڵەکەیان وەک یەکێک لە بنەماڵە شۆرشگێرەکانی دژ بە حکوومەتی پەهلەوی و ئاخوندی ناسرا بوو لە هەر دوو حکوومەت دا زۆر لێبراوانە و نەترسانە کاری سیاسی کردووە و بە گشتی بۆتە یەکێک لە سیما دیار و ناسراوەکانی شاری سەردەشت.

دوای تەواو کردنی خوێندن وەک مامۆستای قوتابخانە وانەی بە قوتابیان گوتووتەوە و ساڵی ١٣٤٢(١٩٦٣ز) موعەلیمی ئاوایی دیوالآنی سەردەشت و ساڵی ١٣٤٣ (١٩٦٤ز)موعەلیمی شڵماش و ساڵی ١٣٤٤ (١٩٦٥ز)موعەلیمی ژاژۆکە و باساوەی سەردەشت بووە و زۆرجار کادرەکانی حیزبی دیوە و لە کۆبوونەوە یەک دوو کەسیەکاندا بەشداری کردووە و زیاتر باری سیاسی خۆی بردۆتە سەر و لە ساڵی ١٣٤٢ی هەتاوی(١٩٦٣ز) دا بۆتە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان.

لە ساڵی ١٣٤٧ی هەتاوی (١٩٦٨ز) دا کاتێک رژێمی پەهلەوی بۆ چاوترسێن کردنی خەڵک پەنا بۆ تەبعید و دوورخستنەوەی سیما دیارەکانی ناوچەی سەردەشت و دەوروبەری دەکات، کاک حەمەرەسوڵ حەسەنپوور یەکێک لە دوورخراوەکان دەبێ و جارێک بۆ دەوروبەری شاری گورگان لە باکووری ئێران و پاش ئەوە بۆ شاری تەفریشی نزیک شاری قوم دوور خرابۆوە، کاک حەمەرەسوڵ لەو ماوەیەشدا هەوڵی دابوو کە جوانترین ڕەوشتی ئینسانی لە خۆی نیشان بدا بۆ ئەوەی سیمای کورد لەو شوێنانە وەک مرۆڤێکی سەردەمیانە و بە مشوور و خەمخۆر نیشان بدات. جێگای ئاماژەیە کە هەر لە کاتی دوورخرانەوەی دا جیا لەم دوو شوێنەی ئاماژەی پێکراوە، دوو ساڵیش بۆ شاری بانە دوورخراوەتەوە. ئەم دوورخستنەوەیەش دەبێتە قوتابخانەی ناسینی شوناسی نەتەوەیی و وەک بۆ خۆی دەیگووت ئەگەرچی زۆرم ئازاری دووری چێشت، بەڵام ئەم دوورخستنەوەیەش قوتابخانەیەک بوو بۆ لێ فێربوون و ڕێزگرتن لە خۆم و لە سرووشت و خەڵکی ناوچەی سەردەشت و کوردستان.

دوای گەرانەوەی بۆ سەردەشت لە لایەن خەڵکەوە ڕیزی تایبەتی لێ گیراوە و بە هۆی ژیری و وشیاریەوە توانیویەتی خۆی

لە دڵی چینی وەرزێر و کاسبکار و فەرهەنگیان و بازاریان دا جێ بکاتەوە و لەگەڵ ئەواندا بۆ بووژانەوەی شۆڕش کاری زۆر نەترسانە بکات. جیالەوانە کاک حەمەڕەسوڵ کەسێکی کۆمەڵایەتی و تێکەڵ و مرۆڤێکی خاکی و قسەخۆش و مامۆستایەکی شارەزا و بەڕێوەبەرێکی لێهاتوو بوو.

کاک حەمەڕەسوڵ بە هۆی شارەزایی لە سەر کولتور و جوغرافیای ناوچە و بە هۆی خوێندەواری دیارو بەرچاوی و هەروەها خوێندنەوە و نووسینی جۆراوجۆر، پسپۆرییەکی زۆری لە کار لەگەڵ خەڵکی گوندنشین و لادێیەکانی ناوچە و هەروەها کاسبکار و بازاریان و لەوەش گرینگتر فەرهەنگیان و ڕووناکبیرانی سەردەمی خۆی و قوتابخانەکان هەبوو. بە هۆی هەڵسووڕانی بێ وچانی و بە هۆی ئیمانی پتەوی بە ئازادی گەلەکەی زۆر زوو خولیای شۆڕش و کاری سیاسی دەبێ و لە ڕیگای کاک کەریم حەددادو و شەهید مەلا ئاوارەوە لە ساڵی ١٣٤٢ی هەتاوی(١٩٦٣ز) دا دەبێتە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان و دواتریش دەبێتە یەکێک لە کادرە هەرە دیار و هەڵسوڕەکانی حیزبی دێموکرات.

بە هۆی خۆشناوی و شارەزایی و بوێریەوە لە کۆنگرەی سێهەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە ١ی ڕەزبەری ١٣٥٢ی هەتاوی = ٢٢ی سێتەمبەری ١٩٧٣ی زایینی کە لە شاری بەغدای عێراق پێکهات.

لە گەڵ ئەوەدا لە کۆنگرەش دا حزووری نەبووە لە لایەن بەشدارانی کۆنگرەوە وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە نیوخۆی وڵات هەڵدەبژێردرێ و متمانەی گشتی بۆ کارو ئەرکی سیاسی و حیزبی لە نێوخۆی پێدەدرێ و ناوبراو بە حەق یەکێک لە دامەزرێنەرانی شانە و کۆمیتەکانی حیزبی لەو ناوچەیە دەبێ و هەروەها یەکێک لەو کادرە هەڵسووڕاوانەی حیزب دەبێ کە چاونەترسانە نامە و ڕاسپاردە و وتەکانی حیزب دەگەیێنێتە تاران و ناوچەکانی دیکەی کوردستان و دەبێتە بەرپرسی تەشکیلاتی سەردەشت و ناوچەکانی دەوروبەری و تا گرتنی کۆنگرەی ٤ ی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی (١٩٨٩ز) دا بەوپەری لێزانی و شارەزاییەوە لە نێو شەوەزەنگ و زەبروزەنگی ساواک و ژاندارمی پەهلەوی دا نەترسانە کاری سیاسی و تەشکیلاتی حیزبی دێموکراتی کوردستان بەڕێوە دەبا.

لە ڕاپەڕینی پڕ شکۆی گەلانی ئێران دا لە سەردەشت ڕۆڵێکی سەرەکی هەبوو، زۆر پێش ڕاپەڕین، لە ڕیگای کاک حەمەڕەسوڵەوە، شەهید دوکتور قاسملوو و چەند هاوڕێیەک دەگەیێندرێنە مەهاباد و شارەکانی دیکەی کوردستان بۆ ئەوەی لە ڕاپەڕین دا بەشدار بن.

دوای دامەزرانی هێزی پێشمەرگەی کوردستان و هێزی موعینی و کۆنگرەی ٤ی حیزبی دێموکراتی کوردستان، کاک حەمەرەسوڵ وەک کادر و بەرپرسی تەشکیلاتی سەردەشت و دواتریش لە ماوەی ٣٥ ساڵی ڕابردوو دا وەک بەرپرسی کۆڕی پەروەردە و فێرکردنی خوێندن، بەرپرسی بنکەی تداروکات و تەقەمەنی گشتی حیزب، ئەندامی کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی، بەرپرسی کۆمیسیۆنی کۆمەڵایەتی و بەشی دارایی و هەروەها لە ئۆرگانە جۆراجۆرەکانی دیکەدا خزمەتی زۆری بە حیزبی دێموکراتی کوردستان و بزووتنەوەی کورد بە گشتی کردووە و لە نێو شۆڕشیش دا بە سەدان قوتابی فێری وانەی خوێندن و وانەی شۆڕشگێری کردووە. لە ریزەکانی پێشمەرگایەتی دا کەسێکی ساحەب ئیرادە و بە هەڵوێست و شۆڕشگێر بوو، مرۆڤێکی دەست و داوێن پاک و خوو ڕەوشتی ئینسانی و ئەخلاقی شۆڕشگێری هەر هەموویان بۆ لێ فێربوون دەبون، جیالەوە لە هیچ مەئموریەتێکی حیزبی دریغی نەکردووە و هاوکاتیش هەمیشە هەوڵی بۆ یەکبوون و یەکریزی دەدا و تا بڵیی جێگای متمانەی ڕێبەری حیزب و هەموو کادرو پێشمەرگەکانی حیزب بووە و کەسێکی شەرم بەخۆ و جێی متمانەی گشتی بوو.

بە هۆی ڕاوەستاوی و شۆرشگێربوون و بوێری و چاونەترسی کاک حەمەرەسوڵ لە لایەن حکوومەتی ئێرانەوە حیسابی زۆری لەسەردەکرا و حکومەتیش بۆ ئەوەی کاک حەمەرەسوڵ بە چۆک دابێنێ. خانوو و سەروەت و سامانی ناوبراوی بە تەواوی دەست بە سەرداگرت. بەڵام کاک حەمەرەسوڵ کێوی ورە و ئیمان و ئیرادە بوو و هیچ کات گوێی بەوە نەدەدا کە سەروەت و سامان و ملک و ماڵی بە دەست حکوومەت و جاشەکانەوە بە تاڵان چووە.

لە شۆڕشدا هەم شەهیدی داوە (شەهید حەمەسالح حەسەنپوور و شەهید کاوە حەکیمزادە) و هەمیش نرخی زۆر و سەرمایەی ژیان و لاوەتی بۆ ئازادی گەلەکەی داوە، هەرچەند پێشمەرگە بووە، بەڵام منداڵەکانی لە خوێندن بێ بەش نەکردووە و هاوکاتیش هەمیشە هاوکاری ئەو کەسانەی کردووە کە ویستوویانە درێژە بە خوێندن بدەن.

لەگەڵ ئەوەدا ڕیزەکانی شۆڕش واتە نەبوونی و کەم و کوڕی بەڵام هەمیشە هەوڵی داوە کە بە باشترین شێوە یارمەتی بە دەوروبەری خۆی بکا و بۆ خۆم یەکێک لەو کەسانە بووم کە لە خزمەتی دا کاری سیاسی و کاری بەرێوەبەریم لە تەنیشت کردووە و کەسێکی سادق و خۆنەویست و دڵفراوان و خاکی بوو.

بە هۆی ئەوە لەگەڵ بنەماڵەکەیان لە شاری قەڵادزێ ژیاوە، لە ناوچەی پشدەر و بتوێن و بە گشتی خەڵکی شاری کۆیە و ئەو شوێنانەی دیکەی کە بە هۆی شۆڕشەوە لێی ژیاوە ناسیاوی زۆری لەگەڵ خەڵکی باشووری کوردستان هەبوە و لە شۆڕشی ئەیلوول و ئاوارە بوونی خەڵکی قەڵادزێ دوای بوردوومانی ساڵی ١٩٧٤ی زایینی دا لە کەسە دیارەکانی سەردەشت بووە کە یارمەتی بە ئاوارەکانی دەڤەری قەڵادزێ داوە و بە هۆی شارەزایی و مەئموریەتی حیزبی لەگەڵ شۆڕشی باشووری کوردستان

تێکەڵ بووە و ماڵەکەی هەمیشە شوێنی حاوانەوە و حەسانەوەی کوردەکانی باشووری کوردستان بووە و بێ شک مێژووی شۆڕشی باشووری کوردستان قەرزداری کاک حەمەرەسوڵ و بنەماڵە شۆڕشگێرەکەیەتی.

کاک حەمەرەسوڵ خەمخۆری بنەماڵەی شەهیدان و زیندانیانی سیاسی و خەڵکی کەم داهات و هەژار بوو، خۆشەویستی شەهیدانی ڕێبەر دوکتور قاسملوو و دوکتور شەرەفکەندی بوو، کەسێک بوو کە بەرگری لە سیاسەتە دڕووستەکانی حیزب دەکرد و هاوکاتیش کەسێکی قسەورگر بوو، ڕەخنەی دەگرت و ڕەخنەی قەبوڵ دەکرد و بۆ گەورەیی حیزب و بۆ ڕاپەراندنی ئەرکەکانی حیزبی کەسێکی تا بڵێی بەکار و بە هیممەت بوو، ڕۆڵی کاریگەری لە شوێنی کار و بەرپرسایەتییەکانی دا هەبوو و هەمیشە بە چاوی کراوەوە دەیروانیە کەم و کوڕیەکان و بۆ نەهێشتنی کەندوکۆسپەکانی سەر ڕێگا هەوڵی بێوچانی دەدا.

لەگەڵ ئەوەدا هەمیشە و بەردەوام لە هەڵسووڕانی حیزبی دابووە، هاوکات لە نووسین و وەرگێڕانیش دوور نەکەوتبۆوە و چەند کتێب و نوسراوەی بۆ دەوڵەمەندتر کردنی کتێبخانەی کوردی پێشکەش بە گەلەکەی کردووە، کە چەند دانەیان بریتین لە: مێژووی سەردەشت، (یادی یاران۱) ساتێک لەگەڵ مەلا ئەحمەد شەڵماشی (مەلا ئاوارە) دا، (یادی یاران۲) بەسەر کردنەوەیەکی سەرپێیی لە هەڵبەستەکانی مەلا غەفوور دەبباغی (حافزی مەهابادی)، لە بارەگای سوڵتاندا (مێژووی کۆمەڵایەتی ئێران بەرگی حەوتەم) و هەروەها چەند کتێبی ئامادەی چاپن کە بەداخەوە بۆ خۆی چاوی پێ نەکەوتن، جیا لەوە لە بۆنەی جۆراوجۆردا نووسین و تەنانەت هەڵبەست و نووسراوەی کورت و پڕ مانای نووسیون و بەشێک لەوان لە ڕۆژنامەی کوردستان و ماڵپەڕەکان دا چاپ و بڵاو بوونەوە.

زۆر بەداخەوە کاک حەمەرەسوڵ ماوەی ساڵێک دەبوو تووشی نەخۆشی و ناسازی ببوو، وێرای ئەوە کە بەردەوام لە ژێر چاودێری پزیشکی دابوو بەڵام مخابن لەوە زیاتر نەژیا کە ئازادی ئەو بەشەی کوردستان بە چاوی خۆی ببینێ و هەموو ئەندامانی بنەماڵەکەی بۆ جارێکی دیکە لە تەنیشت خۆی کۆبکاتەوە و زامی ئازاری دووریەکان بە دیتنەوەی کوڕو کچ و نەوەو برازا و هەموو خزمانی دیکە سارێژ بکاتەوە. بێشک ماڵئاوایی یەکجاریی کاک حەمەرەسوڵ کۆستێکی گەورەیە بۆ هەموو ئەندامانی بنەماڵەکەی و تێکڕای دۆستو ئاشنایانی و هەروەها بۆ حیزبی دێموکراتی کوردستان کە کاک حەمەرەسوڵ لە نێو ریزەکانی حدک دا زیاتر لە ٥٠ ساڵ تەمەنی خۆی بۆ خزمەت کردن بە گەل و نیشتمان تێپەڕ کرد و لە نێو ئەو حیزبەدا وەک قەڵای خۆراگری سەیری دەکرا. بە هیوای ئەوە کە گەلی کورد مرۆڤی تێکۆشەر و ماندووبینەناس و خۆشناوی وەک کاک حەمەرەسوڵ حەسەن‌پووری هەر زۆر بن بۆ ئەوەی منداڵەکانیان فێری وانەی چاونەترسی و مافپارێزی بکەن.

کۆچی نابەوەختی کاک حەمەرەسوڵ بۆ من و ئەو کەسانەی لە نزیکەوە دەمانناسی زۆر دژوارە و هەرچی لە سەر ناوبراو بینووسین، ئێستا قەڵەم هەر کەمی دێنێ و تەنیا ئەوەندە دەڵێم بنوو و بە ئاسوودە سەر بنێەوە کە ئێمە هەر قوتابی جەنابت دەبین و لە دڵمان دا هەموو کات زیندووی و تا هەین وانە و دڵفراوانی و خۆشەویستی تۆی تاجی سەرمان لە بیر ناچێتەوە. بە ئاسودەیی سەر بنێەوە کە ئێمە تا وەدیهێنانی ئامانجەکانت، ئازادی گەل و نیشتمان هەر بە ڕێگای خەباتی تۆی نموونەی وەفاداری دا دەڕۆین و تا سەر هەنگاوەکانمان بە جێی هەنگاوی بە جێماوی تۆی ئازیزدا هەڵدێنینەوە.

بەداخ و پەژارەیەکی زۆرەوە ئێوارەی ڕۆژی سێ شەممە ڕێکەوتی ١١ی پووشپەڕی ١٩٦٥ی هەتاوی = ٣١ی مای ٢٠١٦ی زایینی یەکێک لە سیما خۆشناو و ناسراوەکانی شاری سەردەشت و یەکیک لە کادرە دیار و بەرچاوەکانی نێو ریزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان بەڕێز حەمەرەسوڵ حەسەنپوور دوای ماوەیەک نەخۆشی و ناسازی لە نێو کۆڕی ئەندامانی بنەماڵەی لە ئازادی کۆیە لە ریزی پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان دا چاوەگەش و پڕ لە هیواکانی لە سەریەک دانان و کۆچی دوایی کرد.

ڕووحی شاد.

سەرچاوە: چەند دڵۆپ فرمێسک بۆ یارە بە وەفاکەی شەهید مەلا ئاوارە بەڕێز کاک حەمەرەسوڵ حەسەنپوور
نووسینی: حەمەرەسوڵ کەریمی

١ی جوونی ٢٠١٦

سەید ڕەزای دروودگەر: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی دوازدەیەم

بەداخ و کەسەرێکی زۆرەوە ڕۆژی هەینی ١٧ی بانەمەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی = ٦ی مەی ٢٠١٦ی زایینی، کادری بەوەجی حیزبی دێموکرات، سەید ڕەزای دروودگەر ئەندامی پێشووی ڕێبەریی حیزب، بەرەبەیانی ڕۆژی هەینی لە شاری بێرگن لە وڵاتی نۆروێژ کۆچی دوایی کردووە.

مەرگی سەید ڕەزای دروودگەر خەسارێکە بۆ حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، چوونکە حیزب و خەباتی نەتەوەیی دێموکراتیکی کورد لە کوردستانی ڕۆژهەڵات لە توانا و وزە و تێکۆشانی بەردەوامی یەکێک لە کادرە دڵسۆزەکانی بێبەش بوو.

سەید ڕەزای دروودگەر، ڕۆڵەیەکی تێگەیشتوو و خاوەن بڕوای پۆڵایین بە خەباتی ڕەوای نەتەوەکەی بوو کە لە ڕۆژی یەکەمی دەسپێکی تێکۆشان و خەباتی لە پێناو گەیشتن بە ئاوات و ئارمانجەکانی نەتەوە چەوساوەکەیدا تاکوو دواییین ساتەکانی ژیانی، بە ئیرادە و وزەیەکی شۆڕشگێرانە و کۆڵنەدەرانەوە، لە سەر ڕێگەی دروستی خەبات و تێکۆشان بەردەوام بوو و نەک وزەی بەرنەدەدا، بەڵکوو وزەبەخش بوو بۆ هاوڕێیان و هاوسەنگەرانی.

کاک سەید ڕەزا سانی ١٣٢٦ی هەتاوی لە شاری پاوەی کوردستانی ڕۆژهەڵات لە نێو بنەماڵەیەکی نیشتمانپەروەر و

بەناوبانگ و خاوەن پێگەی دیاری کۆمەڵایەتی لەدایک بوو. بنەماڵەی نیشتمانپەروەری درووگەر، جیا لە سەید ڕەزا دوو کوڕی دیکەی بەناوەکانی سید مەنسوور و سەید ڕەئووف درووگەر لە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتدا گیانیان پێشکەشی ڕێبازی پڕ سەروەری کردووە و شەهیدبوون. کاک سەید ڕەزا تاکوو قۆناخی "فەوق دیپلۆم" لە بواری "حەسابداریدا لە قوتابخانە و زانکۆدا خوێندی و لە شارەکەی خۆیدا خەرمانی کەسایەتیی بەپیتتر کرد.

لە سەرهەڵدانی گەلانی ئێراندا لە ساڵی ١٣٥٧دا، لە ڕێکخەران و کەسانی چالاکی شۆڕش لە شاری پاوە بوو و وەکوو دێموکراتێکی بەباوەڕ کار و خەباتی دەکرد و لە یەکەم کۆنگرەی حیزبی دێموکرات لە دوای شۆڕشی گەلانی ئێراندا بەشدار بوو و لە سەرتاسەری دەورانی خەباتی حیزبی دێموکرات بە دژی کۆماری ئیسلامیدا، بێ دوودڵی و بە باوەڕ بە ئارمانەکانی حیزبی دێموکرات، لە سەر ڕێگای خەبات بەردەوام بوو و بەوپەڕی لێبڕاوەییەوە خۆنەویستانە و ڕاستگۆیانە بۆ سەرکەوتنی باوەڕ و پرەنسیپە گشتیەکانی تێ دەکۆشا.

هاوڕێی کۆچکردوو، سەید ڕەزا درووگەر لە ساڵی ١٣٦٦، لە کۆنگرەی هەشتەمی حیزبەوە هەتاکوو ساڵی ١٣٨٨ی هەتاوی کە بۆ دەرمانی نەخۆشی چووە دەرەوەی وڵات، چ وەکوو ئەندامی ئەسڵی و چ وەکوو جێگر و چ وەکوو ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی، ئەندامی ڕێبەریی حیزب بوو.

ساڵی ١٣٨٨، بەناچاری و دوور لە ویست و حەزی خۆی، ئیجازەی پێ درا کە بۆ چارەسەری نەخۆشی بڕواتە دەرەوەی وڵات. هاوڕێ سەید ڕەزا لە ماوەی تێکۆشانی حیزبیدا، بەوپەڕی ڕاستگۆیی و لێوەشاوەیی و پێگەیشتووییەوە ئەرک و بەرپرسیارەتییە حیزبییەکانی بەجێ گەیاند و بەدرێژایی سااڵنی ئەندامەتیی لە ڕێبەرایەتیی حیزبدا، چەندین بەرپرسیارەتیی گرنگی لە ئەستۆ گرت، کە لە بڕگەی جیاوازی خەبات و تێکۆشانی لە ڕیزی کادر و پیشمەرگەی حیزبدا جێگەی باوەڕ و متمانەی ڕێبەریی و کادر و پێشمەرگەی حیزب بوو.

هەندێک لەو بەرپرسیارەتییانە بریتین لە:

- جێگری کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامی و بەرپرسی تەشکیلاتی نهێنی
- بەرپرسی کۆمیتەی هەورامان
- بەرپرسی مەڵبەندی سپیسەنگ (پیرانشار و نەغەدە)
- بەرپرسی حیسابداری و ماڵی و هەروەها جێگری بەرپرسی کۆمیسیۆنی ماڵیی حیزب

- جێگری کۆمیتەی ئەمنیەت

هاوڕێ سەید ڕەزا دروودگەر لە سەرتاسەری تەمەنی پێشمەرگایەتیدا بە ڕێبازی ڕێبەرانی شەهید، پێداگر و وەفادار بوو و لە هەموو بڕگە و قۆناغە سەختەکانی خەباتدا هەردەم ئامادەی وەئەستۆگرتنی ئەرکی قورستر لە پێناوی لەنگی پێکنەهاتن لەکارەکان و دڵخۆش نەبوونی دوژمنان و نەیاراندا بوو و بۆ چرکە ساتێکیش،بیرو باوەڕی لە کزی نەدا و دوودڵی لە ڕێگا دروستەکەیدا بۆ پێکنەهات.

لەم ساڵانەی دواییشدا بە ناچاری بۆ چارەسەریی نەخۆشی ڕووی لە وڵاتانی سکاندیناوی کرد و لە وڵاتی نۆرویژ دەژیا، بە دڵ و بە باوەڕ هەر لەگەڵ هاوسەنگەرانی و هاڕێیانی خەباتی بوو و بە نەخۆشی و خراپیی باری تەندروستیشەوە، هەردەم ڕێنوێن و پاڵنەری هاوڕێیانی بۆ درێژەدان بە خەبات و تێکۆشان بوو.

بەداخەوە بەرەبەیانی ڕۆژی هەینی، ١٧ی بانەمەڕی ١٣٩٥ی هەتاوی، بە هۆی ڕاوەستانی دڵەوە، ماڵئاوایی یەکجاری لە هاوڕێیان و هاوسەنگەرانی کرد و ئەرکی خەبات و تێکۆشانی بە دۆستان و هاوبیرانی ئەسپارد.

دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران، بە بۆنەی ئەو کۆچە ناوەختە و ئەو خەسارە لە ڕیزی خەباتی حیزب، سەرەخۆشی لە بنەماڵە و خزم و کەسوکاری هاوڕێی کۆچکردوو سەید ڕەزا دروودگەر و هەموو تێکۆشەرانی دێموکرات و هەروەها خەڵکی تێکۆشەر و دێموکراتپەروەری پاوە دەکات و خۆی لە خەمی لەدەستدانی هاوڕێیەکی دێرین و بەوەفادا بەشدار دەزانێ.

ڕۆحی شاد و ڕێبازی پڕ سەروەریی پڕڕێبوار بێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

دەفتەری سیاسی

١٨ی ٢ی ١٣٩٥

٧ی ٥ی ٢٠١٦

ڕاگەیەندراوی دەفتەری سیاسی بەبۆنەی کۆچی دوایی کادرێکی پێگەیشتوو و تێکۆشەری حیزب

کوردستان میدیا

فەتاح کاویان: ئەندامی دەستەی ڕاوێژکاری دەفتەری سیاسی

کاک فەتاح کاویان، ساڵی ١٣١٥ی هەتاوی = ١٩٣٦ی زایینی، لە شاری مەهاباد لە دایک بوو.

خوێندنی سەرەتایی لە شاری مەهاباد تەواو کرد. بە هۆی بارودۆخی بنەماڵەیی و گیرسانەوە لە شاری سنە، چەند ساڵێک لە قۆناغی ناوەندیی خوێندنی لەو شارە تێپەڕاند. لە پۆلی چواردەمی ناوەندی لەگەڵ دایکی لە سنەوە گەڕانەوە بۆ مەهاباد و دوای تەواو کردنی پۆلی پێنجەمی زانستی، وەک مامۆستای وەرزش لە شاری مەهاباد دامەزرا. ساڵی ١٣٣٦(١٩٥٧ز) بوو بە ئەندامی شانەی نهێنیی تەشکیلاتی حیزبی دیموکراتی کوردستان. ساڵی ١٣٣٨ (١٩٥٩ز) بە دوای پەلامارە سەرانسەریی ساواک بۆ سەر ڕێکخستنە نهێنییەکانی حیزب، کە لە کرماشانەوە هەتا سەڵماسی گرتەوە و بوو بە هۆی گرتنی نزیک بە ٢٥٠ کەس، فەتاح کاویانیش گیراو کەوتە زیندان. دوای بەڕێکرانیان بۆ تاران و بە ناو دادگایی کرانیان لە گەڵ چەندین کەسی دیکە لە ئەندامانی حیزب بە زیندانی هەتا هەتایی(حبس ابد) مەحکووم کران. بەڵام شای ئێران لە ژێر کاریگەریی بارودۆخی سیاسیی ئێران فەرمانی "لێخۆشبوون"ی دەرکرد و بێجگە لە ژمارەیەکی کەم لە بەندییە سیاسییەکان ئەوانی دیکە ئازاد کران.

کاک فەتاح دوای ئازاد بوون لە زیندان، دیپلۆمی وەرگرت و چووە زانستگەی تاران و لیسانسی زمانی ئینگلیزیی وەرگرت و بۆ ماوەی ١٢ ساڵان(تا ساڵێک پێش ڕووخانی ڕێژیمی شایەتی) لە دامەزراوەی نەتەوەیی زمان(مؤسسە ملی زبان) وەک

مامۆستاو بەڕێوەبەری وانەوتنەوە کاری کرد. دواتر بە مالّ و منداڵەوە گەڕایەوە مەهاباد. فەتاحی کاویان بە هۆی خۆشناوی، رابردووپاکی و تواناکانی، لەگەڵ بەرەوپێشچوونی ڕەوتی لاواز بوونی دەسەڵاتی ڕێژیمی شایەتی، پۆستی شارەداریی شاری مەهابادی گرتە ئەستۆ. ساڵی ١٣٥٧(١٩٧٨ز) چالاکانە ڕۆڵی گێڕا لە وەرێخستنی خۆپێشاندانەکانی دژ بە ڕێژیمی پاشایەتی لە شاری مەهابادو کاتێکیش خەباتی خەڵکی کوردستان و سەرانسەری ئێران بووە هۆی ڕووخانی ڕێژیمی پەهلەوی، تێکەڵ بە کاروتێکۆشانی حیزبەکەی بۆوە.

بەم جۆرە کاک فەتاح لە زستانی ١٣٥٧ (١٩٧٨ز) ەوە جارێکی دیکە چارەنووسی خۆی لە خەبات و تێکۆشانی حیزبی دیموکراتی کوردستان گرێ دایەوە و هەتا ئێوارەی ٢٩ی بەفرانباری ١٣٩٥ (١٨ی جانیۆڕی ٢٠١٧ز) بە هەموو توانای خۆیەوە لە خزمەت حیزبی دیموکرات و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی کوردستان دا بوو. فەتاحی کاویان بە هۆی بڕینی پلەکانی بەرزی خوێندن، شارەزایی بە سەر زمانەکانی کوردی، فارسی و ئینگلیزی، هەر وەها توانای ئەدەبی و لێهاتوویی لە نووسینو وەرگێڕان دا، هەر زۆر زوو بوو بە هاوکار و یاریدەدەرێکی بە نرخ بۆ ڕێبەریی حیزب.

لە کۆنگرەی چوارەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨(١٩ی فێبریوێری ١٩٨٠) کە لە شاری مەهاباد بەسترا بەرپرسایەتیی کۆمیسیۆنی بازرەسیی(لێکۆڵینەوە)ی حیزبی پێ سپێردرا و ئەم بەرپرسایەتییەی شانبەشانی ئەنجامدانی کۆمەڵێک کارو ئەرکی ڕۆژانەی دیکەی حیزبی، هەتا ساڵی ١٣٦٠ بەڕێوە برد.

لە کۆنگرەی پێنجەمی حیزب لە ١٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠ی هەتاوی = ٦ی دێسەمبەری ١٩٨١ی زایینی، کە لە گوندی شیوەجۆ لە ناوچەی گەورکی سەردەشت پێکهات وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی و، لە کۆمیتەی ناوەندییش دا بە ئەندامی دەفتەری سیاسی هەڵبژێردرا و لە کۆمیسیۆنی چاپەمەنیی حیزب، ئەرکی گرتە ئەستۆ.

کاک فەتاح لە کۆنگرەی پێنجی حیزبەوە هەتا کۆنگرەی ١٣ (١٣ی پووشپەری ١٣٨٣ی هەتاوی = ٣ی جوولای ٢٠٠٤ی زایینی لە شاری کویە)، بەردەوام یەکێک لە هەڵبژێراوانی کۆنگرەکانی حیزب بۆ ئەندامەتیی کۆمیتەی ناوەندی بووە و بەتایبەتی لە کۆمیسیۆنەکانی ڕاگەیاندن و سکرتاریای حیزب، ئەرک و بەرپرسایەتیی بەڕێوە بردوە. ئەدەبیاتی سیاسیی حیزبی دیموکرات لە زۆر قۆناغ دا، جێ پەنجەی ئەو مرۆڤە فازڵ و فەرزانەیەی پێوە دیارە. ئەو، هەر لەو کاتە دا کە بە زانیاری و بەهرە و تواناکانی خۆی لە بواری نووسین و ئەدەبیات و وەرگێڕاندا خزمەتی بە نرخی بە حیزبی دیموکرات و بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی نەتەوەکەی دەکرد، بۆ هاوکارەکانیشی مامۆستاو فێرگەیەک بووو بەرە بەرە پێی دەگەیاندن.

سەرەڕای سەرقاڵبوونی بە ئەرک و بەرپرسایەتیی حیزبییەوە، بەردەوام بەشێک لە کاتی خۆی بۆ کارکردن لە یەک یا چەند لە مەجالەکانی وەرزش، فەرهەنگنووسی، وەرگێڕانی کتێب، نووسینی بابەتی ئەدەبی و کاری فەرهەنگیی دیکە، دەهێشتەوە. ئامادە کردنی فەرهەنگی بە ناوبانگی "حەوتەوانە" و وەرگێڕانی کتێبی "خولیا و مەرگی قاسملووی کورد" لە ئینگلیزییەوە بۆ سەر زمانەکانی کوردیو هێندێک کتێب و بەرهەمی دیکە کە بە داخەوە هەتا ئێستا چاپ و بڵاو نەبوونەوە، نموونەیەک لە خزمەتە فەرهەنگییەکانی ئەو کەسایەتییە پڕکارە بوون. کاک فەتاح، پیاوێکی بە فەرهەنگ، کەسایەتییەکی کۆمەڵایەتی، مرۆڤێکی قسەخۆش و خۆش مەجلیس، خەباتکارو سیاسییەکی مرۆڤدۆست بوو. بە هۆی ئەم تایبەتمەندییانەوە لە نێو پێشمەرگەکان، بنەماڵە حیزبییەکان و لە نیو هیز و لایەنە سیاسیەکانی ڕۆژهەلات و بەشەکانی دیکەی کوردستانیش دا خۆشەویست و جێگای ڕێز بوو. لە هاوسۆزیو خەمخۆری لە ئاست گیروگرفت و کێشەکانی تێکۆشەرانو بنەماڵەکانیان، هاوکاریی پەناخوازان و هەر هاوڕێ و ناسیاوێکی لێقەوماو دا سنووری نەدەناسی و هەر هاوکارییەکی لە دەستی هاتبا، دریغی نەدەکرد.

بە خەم و پەژارەیەکی زۆرەوە کەسایەتیی پڕ خزمەت و تێکۆشەری دێرین و ناودار، کاک فەتاح کاویان، ئێوارە درەنگانی ڕۆژی چوارشەمە ٢٩ی بەفرانباری ١٣٩٥ی هەتاوی = ١٨ی جانیۆیڕی ٢٠١٧ی زایینی، لە تەمەنی هەشتا ساڵی و لە شوێنی ژیان و تێکۆشانی خۆی لە قەڵای دیموکرات لە نزیک شاری کۆیە، دڵی لە لێدان وەستا و بۆ هەمیشە ماڵاوایی لە خۆشەویستان، هاوخەباتان و هاوسەنگەرانی کرد.

بە کۆچی دوایی هاوڕێ فەتاحی کاویان، حیزبی دیموکراتی کوردستان، تێکۆشەرێکی بە وەفا، بە نرخ و ماندووبی نەناسی لە دەست دا. تێکۆشەرێک کە ٦٠ ساڵ لە ٨٠ ساڵ تەمەنی خۆی لە ئەندامەتیی ئەم حیزبە وخزمەتی بیروباوەر و ئامانجەکانی دا تێپەڕ کرد. بزووتنەوەی نەتەوەی و شۆڕشگێڕانەی کوردستان و گەلی کوردیش بە مەرگی ئەو کەسایەتییە خەباتکارە، یەک لە سیما پڕشنگدارەکانی خۆیان لە دەست دا.

کاک فەتاح، بۆ تێکۆشەران و ئەندامانی حیزب، بۆ ڕێبەریی ئەم حیزبەش حوکمی مامۆستایەکی بە ئەزموونی هەبوو، بۆیە گیانی ئەو دڵنیا دەکەین کە خزمەتە بە نرخەکانی، ئەزموون و وانەکانی دەپارێزین و لە خەبات و تێکۆشان هەتا وەدیهێنانی ئاوات و ئامانجەکانی، ناوەستین.

سڵاو لە گیانی پاکی فەتاحی کاویان،

ماڵپەری کوردستان و کورد

عەبدولڕەزا کەریمی: ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی

هاوڕێ عەبدولڕەزا کەریمی کوڕی "محەممەدعەلی" لەدایکبووی ساڵی ١٣٢٠ی هەتاوی لە شاری کرماشان بوو،

خوێندنی سەرەتایی و ناوەندی تا ڕادەی دیپلۆم لە پارێزگای کرماشان تەواو کرد و دواتر بۆ درێژەی خوێندن چووە شاری ئیسفەهان و لە بەشی مێژوودا لیسانسی وەرگرت و کاری دەبیری و مامۆستایەتی لە شاری مەریوان دەست پێکرد. لە پەنای ئەرکی مامۆستایەتیدا دەوری شیاوی لە ڕوونکردنەوەی بیروڕای گشتی و قوتابیان و زیاتر ئاشناکردنیان بە ماف و ئازادییەکانیان و خەبات دژ بە ڕێژیمی پاشایەتی گێڕا و بە ڕاشکاوی تێکەڵاوی کار و چالاکیی سیاسی بوو.

سەرەتا تێکۆشانی لە ڕیزی ڕێکخراوی چریکە فیدایییەکانی خەڵکی ئێران دەستپێکرد و پاش ئینشعاب لەو ڕێکخراوەیەدا، کاک عەبدولڕەزا کەریمی بەرپرسایەتی لقی کوردستانی بەشی ئەقەلییەتی ئەو ڕێکخراوەیەی وەئەستۆ گرت و هەر لەو کاتەشدا بۆ پەرەپێدانی هەستی نەتەوایەتی کورد دەوری بەرچاوی گێڕا. تا سەرئەنجام ساڵی ١٣٦١ی هەتاوی هاتە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و لە ئاستی ئەندامەتی هەیئەتی ئیجرایی کۆمیتەی حیزب لە ناوچەکانی هەورامان و جوانڕۆ ئەرکی وەئەستۆ گرت و پاشان وەک یەکێک لە دامەزرێنەرانی کۆمیتەی حیزب لە دااڵهۆ دەوری بەرچاوی گێڕا.

بەهۆی ئەو کار و تێکۆشانە لێبڕاوانەیەی هاوڕێ عەبدولڕەزا کەریمی بوو کە ساڵی ١٣٧٩ی هەتاوی وەک ئەندامی

ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. هاوڕێ عەبدولڕەزا کەریمی بەهۆی باری نالەباری جەستەیی، بە موافقەتی حیزب لە دەرەوەی وڵات و لە ئالمان دریژەی بە ژیان و تێکۆشانی دا و وەک نوێنەری پێوەندییەکانی حیزب و ڕاوێژکاری سکرتێری گشتی لە پێوەندی لەگەڵ کاروباری ئۆپۆزیسیونی ئێرانی دریژەی بە بەجێهێنانی ئەرکەکانی دا، و لە زۆربەی کۆڕوکۆبوونەوەکانی ئۆپۆزیسیونی ئێرانیدا بەشدار و لەسەر سیاسەت و هەڵوێستەکانی حیزب پێداگر بوو.
جیا لەوە هاوڕێ عەبدولڕەزا کەریمی لە بواری کاری ڕاگەیاندندا و بەتایبەت لە بەرنامەکانی تەلەویزیۆنی تیشکدا بە زاراوەی کوردیی کەلهوڕی و بە زمانی فارسی، سەرچاوەی خزمەتێکی بەرچاو بوو.

هاوڕێ عەبدولڕەزا کەریمی ڕۆڵەی بنەماڵەیەکی تێکۆشەری ناوداری کرماشان بوو کە لە سەردەمی مەشروتییەت باب و مامەکانی دەوری شۆڕشگێڕانەریان هەبووە، هەر بۆیەش هاوڕی عەبدولڕەزا سەرەڕای هەموو تێکۆشەری و چالاکییە سیاسییەکانی خۆی وەک سیمای ناسراوی بنەماڵەیەکی ناوداری کرماشان و دریژەپێدەری ڕێبازە سیاسییەکەی ئەو بنەماڵە لە کرماشان سەیری دەکرا.

بەداخ و کەسەرێکی زۆرەوە ڕادەگەیەنین کە ڕۆژی دووشەممە ڕێکەوتی ٢٥ی ڕێبەندانی ١٣٩٥ی هەتاوی بەرانبەر بە ١٣ی فوریەی ٢٠١٧ی زایینی هاوڕێ عەبدولڕەزا کەریمی تێکۆشەری دێرین و کادری بەوەجی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە دوای نەخۆشییەکی درێژخایەن، لە ئەیالەتی بادن بادن لە شاری هایدێلبێرگ لە وڵاتی ئالمان کۆچی دوایی و ماڵئاوایی لە هاوڕێ و خزم و دۆستانی کرد و خەبات لە پێناو ئازادی و ڕزگاریی کورددا بە هەڤاڵان و هاوسەنگەرانی ئەسپارد.

کۆچی دوایی هاوڕێی تێکۆشەر کاک عەبدولڕەزا کەریمی ناسراو بە "کاک ئەبوو" بۆ هەموو تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران جێگای داخ و کەسەرێکی گەورە و بۆ بزووتنەوەی دێموکراسیخوازی و مافخوازیی نەتەوەکانی ئێران بە گشتی و بزووتنەوەی کورد بەتایبەتی خەسارێکی گەورە بوو.

هەزاران سڵاو لە گیانی پاکی کاک عەبدولڕەزا کەریمی و هەموو شەهیدانی کوردستان و ڕێگا و ڕێبازی ئازادیخوازانەیان پر ڕێبوار بێ.

ڕاگەیەندراوی دەفتەری سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران سەبارەت بە کۆچی دوایی کاک عەبدولڕەزا کەریمی

٢٥ی ڕێبەندانی ١٣٩٥ی هەتاوی = ١٣ی فوریەی ٢٠١٧ی زایینی

کوردستان میدیا

کاک سەعید کوێستانی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حدکا

کاک سەعید کوێستانی کادری فیداکاری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە گوندی ئاڵیاویی شێخان، لە نێزیک شاری نەغەدەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان، لە بنەماڵەیەکی مەڵازادە، لە ساڵی ١٩٣٩ چاوی بەدونیا پشکووتوە.

٦ مانگانە بووە باوکی کۆچی کردوە و وێرای دایک و برای گەورە و دوو خۆشکی ڕویان کردوتە شاری نەغەدە. کاک سەعید هەر لە تەمەنی مێرمندالی بە هۆی برا گەورەکەیەوە، کە خەباتکارو سیاسی بوو، ڕەوانشاد کاک سادق کاوە، لە گەل خەباتکارانی ئەو سەردەمە ئاشنا دەبێ. لە تەمەنی ١٢ ساڵاندا لە لای خەباتکاری گەورەی نەتەوەکەمان، ڕەوانشاد کاک کەریم حیسامی خەڕێکی ڕۆژنامە فروشتن دەبێ. بەهۆی ئەوەی زۆربەی ڕۆژنامەکان کۆمەڵایەتی و سیاسی دەبن کاک سەعید چەندین جار لە لایەن ژاندەرمەکانی شا، توشی لێدان و ڕەپێنان دەبێ.

ڕەنگە ئەمانە هەوەلین گەرای، بوون بە خەباتکار و تێکۆشەری ڕێگای ئازادی, بووبێ کە لە ناخی کاک سەعیددا دەپشکوێ. دەورانی منداڵی و مێرمندالی کاک سەعید، بە دیتنی دەستەڵاتی ڕەشی پەهلەویەکان و شەری دوهەمی عالەمی و دەستەلاتی کۆماری کوردستان و هاتنە سەرکاری دوکتور موسەدیق لە ئێران تێپەڕیوە، کە هەمووی ئەم ڕوداوانە لە سەر پێگەیاندن و پوختەکردن و دەوڵەمەند کردنی هزرو بیری کاک سەعید کاریگەر بوونە. پاش گیرانی براکەی و قەپات کردنی چایخانەکەیان، دەگەڕێنەوە گوندی ئاڵیاوە. کاک سەعێد هەر هەتا پۆلی دووهەمی سەرەتایی توانیویەتی بخوێنێ. خۆی

دەڵێ: ئاواتی گەورەی من خوێندن بوو، بەڵام دایکم بۆی نەدەکرا لە شار بمێنێتەوە و ژیانمان دابین بکا و من بخوێنم. کاک سەعید بە هیمەت و تێکۆشانی خۆی دەبێتە خوێندەوار و نوسەر.

لە دێی ئالیاوێ ماڵەکەیان دەبێتە بنکەیەک بۆ تێکۆشەرانی دێموکرات. خۆی دەڵی هەر یەک دەهات و یەک دەرۆیشت. سەرەرای ئەوەی تەمەنم کەم بوو، کاتێک کادرەکان دەهاتنەوە ناوچە، مینان لە گەڵ خۆیان دەگێرا. کاک سەعید هەر زۆر زوو دەبێتە جێگای باور و متمانەی کادرەکانی دێمۆکرات. لە تەمەنی ١٦ ساڵانەدا، لە کۆبوونەوەی سەرکردەکانی بالای ئەوەمی دێمۆکرات لە گوندی ئالیاوێ ، وەک ئەندام و باوەرپێکراو ئاگادار بووە و کاری بۆ ڕاپەراندوون. لە تەمەنی ٢٠ ساڵیدا، کاتێک زۆربەی کادیرانی حیزبی لە لایەن حکۆمەتەوە دەگیرین، کاک سەعید دەرفەت پەیدا دەکا و دەرباز دەبێ بۆ باشوری کوردستان، ژیانی دوری لە خێزان و کەسو کار و تێکەڵاوی لە گەڵ شۆرش و خەباتی شاخ، هەر لەو کاتەوە بۆ کاک سەعید دەست پێدەکا. لە باشوری کوردستان و عێراق، کاک سەعید وەک پەنابەر لە هەولێر، شاهیدی ئالوگۆرەکانی عیراق و هاتنەوەی نەمر مەلا مستەفای بارزانی و بوژانەوەی خەباتی پارتی و حیزبی شیوعی و هەواڵانی دێمۆکرات دەبێ. بە هەڵگیرسانی شۆرشی ئەیلوول، کاک سەعید شاری هەولێر بەجێدێڵی و کاری ڕێخستنی خۆی لە گەل هەواڵانی دێمۆکرات دەستپێدەکاتەوە. کاتێک دەبێنی ڕێکخستنی حیزبی دێمۆکرات توشی بێئوسولی و سەرەڕۆیی و پەرشوبلاوی بۆە، لە گەل چەند لە هەواڵانی خۆی، بۆ دەربازبوون لەو وەزعە،

لە هاوینی ساڵی ١٣٤٢ (١٩٦٣) لە زینوێ شێخی کۆمیتەی ساغکەرەوی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان رادەگەینن. کاک سەعید یەکێک لە ئەندامی ئەم کۆمیتەیە بوو. لەبەر هەولمەرجی شەری ناوخۆیی لە باشوریی کوردستان و دەستتێوەردانی ئێران، ژیان و تێکۆشانی کادیرە بوێرەکانی حیزب لە رادەبەدر تاقەتپروکێن دەبێ.

پاش ماوەیەک کار کردن، بێتوانایی ڕێبەری تازەیی پاش کۆنگرەی دووهەمی حیزب دەردەکەوێ و ئەوجار کاک سەعید لە گەل هەواڵانی، کۆمیتەی ئینقلابی حیزبی دێموکراتی کوردستان رادەگەێنن و بۆ بووژانەوە و پەرەپێدانی هەرچی زیاتری خەبات و تێکۆشانی حیزبی لە ناو کۆمەڵانی خەڵکدا، دەگەڕێنەوە ڕۆژهەڵاتی کوردستان، کە بەداخەوە زۆربەی هەرە زۆری هەواڵانیان لە تێکهەڵچوون لە گەل ژاندەرمەکانی شا و دەستوپێوەندەکانیان لە باشوری کوردستان شەهید دەبن. جوڵانەوەی چەکدارانەی ساڵەکانی ١٣٤٦ - ١٣٤٧(١٩٦٧ - ١٩٦٨ز)، بە ئەستێرەی پرشەنگداری مێژووی کوردایەتی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەژمێردرێ.

پاش شەهید بوونی هەواڵانی، کاک سەعید بەناچاری دەگەڕێتەوە ئێران. پاش ماوەیەک گیران و سجنکێشان، دووکانێکی وێنەگری لە شاری نەغەدە دەکاتەوە. لەو ماوەیەدا کاک سەعێد لە پەنا ژیانی ئاسایی خۆی، لە چاوپێکەوتن و دیدار لە گەڵ دۆستانی سیاسی و جێگای متمانەی خۆی، دەست هەڵناگرێ. یەکێک لەو کەسانە، بەڕێز کاک مستەفای هیجری، کە ئەوکات دەبیری دەبیرستانەکانی شاری نەغەدە بووە، دەبێ.

بە ڕوخانی حکومەتی شا، کاک سەعید دیسان وەک کادیرێکی بە ئەزموونی ڕۆژانی سەختی خەبات دێتەوە مەیدان. کاک سەعید بە پێشنیاری شەهید دوکتور قاسملوو، کە دەفەرموێ، کاک سەعید دووجار حیزبی لە هەڵدێر ڕزگارکردوە،

کۆنگرەی پێنجەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران کە لە ١٥ی سەرماوەزی ١٣٦٠ی هەتاوی = ٦ی دێسەمبەری ١٩٨١ی زایینئ، لە گوندی شیوەجۆ لە ناوچەی گەورکی سەردەشت وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدبژێردرێ و گەڵێک بەرپرسایەتی باڵای حیزبی هەبووە.

کاک سەعید لە خەباتی دورودرێژی خۆیدا لە گەل زۆرێک لە سەرکردەکانی بەناوبانگی وەک نەمران جەلال تالەبانی و مەلا مستەفا بارزانی و زۆرێکی دیکە هەم کاری کوردوە و هەم دۆست و ئاشنا بووە.
کاک سەعید لە سیاسەتدا لایەنگری نەرمو نیانی نواندن و حاوانەوە و لەسەرخۆیی بوو. لە سەر کێشە و ناکۆکێکانی ناو خوی ڕێکخستن، هەم لە کوردستان و هەم لە تاراوگە، ئەهلی وتوویژو ئاخاقتن و سازان و پێکهاتن و یەکیەتی بوو. لە هەمان کاتدا لە گوتنی ڕاستیەکان و ڕەخنەی کاریگەر و بەوەج، قەت خۆی نەدەبوارد. کاک سەعید لە ژیانیدا، بە شاهیدی ئەو کەسانەی کاریان لەگەل کردوە، قەد چاوی لەوە نەبووە کە بۆ پاراستن یان وەدەستخستنی پلەوپایەی سەروی حیزبی، پرینسیپەکانی ئەخلاقی و حیزبی بێنێتە ژێر پێ. کاک سەعید لە ساڵی ١٩٨٦ کوردستان بە نەخۆشی بەجێدێڵێ و لە وڵاتی سوئێد لە گەل بنەماڵەی خۆی نیشتەجێ دەبێ. کاک سەعێد لە وڵاتی سوئێدیش لە کارو چاڵاکی لە پێناو سەروەری گەلی کورد ڕانەوەستا. بێجگە لە نوسێنی پەرتووک و مەقالەو بیرەوەری و وتوویژی ڕادیوویی و تلویزیونی، لە بەشداری لە کۆروکۆبوونەوەکانی کوردانی تاراوگە، بۆ هەموو بەشەکانی کوردستان ڕانەدەوەستا. ساڵی ٢٠٠٧ بە نەخۆشێکی کوتوپڕ هاوسەر و هاوڕێی ٥٠ ساڵەی دەورانی سەختی ژیانی خۆی، واتە ڕەحمەتی زارا خانم، لە دەستدەدا، کە بۆ ماوەیەکی یەکجار زۆر کاریگەری زۆر خەراپی لە سەر سەلامەتی دەرونی کاک سەعید دانا.

بە دوایین هەڵمەتی گەورەی کوردان، لە سەر ڕێفراندومی باشوری کوردستان، یەکجار زۆر دڵخۆش و خۆشحال بوو. دوای سەرکەوتنی ڕێفراندوم بە بەشداری ڕێژەیەکی یەکجار زۆری خەڵک، دیفەرموو، داخوا ئەم جارە، پێش مردنم، بڵەی ئاواتە

گەورەکەم کە دەوڵەتی کوردیە بیێتەدی؟ ئەگەر چی کاک سەعید لە باری ئابووریەوە، بازنشەستە یان تەقاویدێکی فەقیر بوو بەڵام هەمیشە دڵ ودەرونی باش بوو و یارمەتی بۆ پێشمەرگە و کەسانی بێ بەزاعەت لە کوردستان دەناردەوە.
کاک سەعید لە ناو بنەماڵەشدا، سەرەڕای راگرتنی دابوو نەرێتی کوردەواری، کەسێکی ویشک و توند و ناحالی لە کۆمەڵگای سوئێدی نەبوو، کاک سەعید کوێستانی بە بەشداری چالاکانە و ماوە درێژی خۆی لە جوڵانەوەی رزگاریخوازانەی گەلی کورد، بە کردەوە ببوو بە مێژوی زیندوی ئەم دەورانە، زۆرێک لە راستی و دروستی روداوەکانی لە لا بوو. بەخۆشیەوە بیرەوەریەکانی وەک سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراو و جێگای متمانە کەڵکی لێوەردەگیرێ. کاک سەعید سیاسەت و ئەخلاق و ویژدانی ئینسانی لێکنەدەکردوە و هەر بۆیە لە لایەن ئەوانەی کە تەنانەت هاوبیری سیاسیشی نەبوون، خۆشەویست و جێگای متمانە بوو.

پێویست بە ئاماژەیەکە کاک سەعید کوێستانی لە تێکۆشەرانی ساڵەکانی ٤٦ و ٤٧ی هەتاوی (١٩٦٧ - ١٩٦٨ز)، بووە و دوو دەورە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب بووە و لە چەند ئۆرگانی حیزبی دا کار و تێکۆشانی هەبووە و لە کەسە دیارەکانی بزووتنەوەی کورد بووە.

کاک سەعید مرۆڤێکی خاکی و تێکۆشەرێکی ڕێبازی کوردایەتی و دێموکرات بوو، لەگەڵ ئەندامانی بنەماڵەکەی بەوپەری دڵسۆزیەوە خەباتیان بۆ رزگاری کورد دەکرد و هاوسەری ژیانی وەک کەسێکی نزیک بە کاک سەعید لەو ژنە تێکۆشەرانەی کورد بوو کە خزمەتی زۆریان بە دۆزی ڕەوای گەلەکەمان و دێموکرات کردووە، کاک سەعید مرۆڤێکی جێگای متمانە و کەسێکی دڵسۆز بە گەل و نیشتمان بوو و لەگەڵ سەرکەوتنی شۆڕش شاگەشکە بووە و لە گەڵ نسکۆی شۆڕش ئەژنۆی خەمی لە باوەش گرتووە، بەڵام وەک خۆی نووسیوتەی هیچ کات لە شۆڕش دا نائومێد نەبووە و بە چاوی ئومێدەوە ڕووانیویەتی ئاسۆ و دوورە دیمەنی خەبات.

کاک سەعید دوای چەند دەیە خەبات و تێکۆشان بەداخەوە ڕۆژی ٣ی ئاگۆستی ٢٠١٨ بە هۆی نەخۆشی لە تەمەنی ٧٩ ساڵیدا مالئاوایی و کۆچی دوایی کرد و ڕۆژی ١٠ی ئاگۆستی ٢٠١٨ لە نێو ئاپۆرای هاوڕێ و هاوسەنگەر و ئەندامانی بنەماڵەکەیدا لە گۆرستانی لێنگدبروو شیرکا لە شاری ئۆرێبرووی ولاتی سوئید بە خاک سپێردرا.

روحی کاک سەعید شادو ڕێگای خەبات و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێ!

سەرچاوە: ماڵپەڕی حدک میدیا و ماڵپەڕی پێشمەرگەکان
ڕێکەوتی ١٠ی ئاگۆستی ٢٠١٨

کەریم حەددادە: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگری سێهەمی حدکا

کاک کەریم حەددادە هەر لە سەرەتای منداڵییەوە بە هۆی ئەوە کە باوک و خاڵەکانی پێشمەرگەی کۆماری کوردستان بوون لە گەڵ سیاسەت و نیشتمانپەروەری ئاشنا بووە هەر لەو کاتانەدا کە تەمەنی تەنیا پازدە ساڵ بووە لە گەڵ کۆمەڵێک لە هاو تەمەنەکانی لە شاری سەردەشت یەکییەتی لاوانی دێمۆکراتیان دامەزراندوە و خۆشی بوو بە یەکێک لە ئەندامانی چالاکی یەکیەتییەکە.

پاش تێپەڕینی چەند ساڵ بە سەر ڕووخانی کۆماری کوردستان و بووژانەوەی حیزبی دێمۆکرات بوو بە ئەندامی حیزب و وەک ئەندامێکی کارا و چالاک دەستی بە تێکۆشانی نهێنی کرد، هەر بەو هۆیەوە وەک نوێنەر بۆ بەشداریی لە کۆنگرەی دووهەمی حیزب کە لە گوندی "سونێ"ی باشووری کوردستان پێک هات، هەڵبژێردرا.

دوای کۆنگرەی دووهەم و گیرانی بەشێک لە ئەندامانی حیزب لە ساڵەکانی ٣٧ و ٣٨ (١٩٥٨ - ١٩٥٩) کاک کەریم وەک بەرپرسی تەشکیلاتی حیزب لە ناوچەی سەردەشت دیاری کرا و، لە گەڵ پۆلێک لە هاوڕێیانی لە ژێر زەبر و زەنگی ڕێژیمی پاشایەتیدا دەستیان بە تێکۆشان کرد.

کاک کەریم یەکێک لەو کەسانە بوو کە جیا لە ئەرکی خزمەت لە ناو حیزبەکەی خۆیدا خزمەتێکی زۆری بە جوولانەوەی باشووری کوردستان کرد، ئەو بە ناوی تیجارەتی جلوبەرگ و پێڵاو و پێداویستییەکانی بەشێکی پێشمەرگەکانی باشووری

دابین دەکرد.

لە جەریانی جوولانەوەکانی ١٣٤٦ و ١٣٤٧ (١٩٦٧ - ١٩٦٨ز) دا یەکێک لە هاوکارانی نیزیکی شەهیدان مەلا ئاوارە و سولەیمان موعینی بوو، هەر بەو هۆیەشەوە لە پاش دەستگیرکرانی مەلا ئاوارە بە ناچاری لە بەر ئەوەی نەکەوێتە مەترسیی دەستگیرکرانی لە لایەن ڕێژیمی شاوە، ئاوارەی باشووری کوردستان بووە.

لە باشوور لە گەڵ ئەو هاوڕێیانەی کە پاش تێک شکانی جوولانەوەی ١٣٤٦ و ١٣٤٧ هەتاوی (١٩٦٧ - ١٩٦٨)زایینی گەڕابوونەوە باشووری کوردستان یەک دەگرنەوە و تێکۆشانی حیزبی دەست پێدەکەنەوە.

هەر لەو سەردەمانەدا کە ماڵی لە قەلادزێ بووە دەکەوێتە بەر هێرشی پیاوەکانی ڕێژیمی شا و نارنجۆکی دە ماڵەکەی دەهاوێن کە بە خۆشییەوە زیانی گیانی لێ ناکەوێتەوە.

لە دوای نسکۆی ١٣٤٧(١٩٦٨) کە ئەندامانی حیزب بە هۆی ناکۆکی لە شێوازی بەڕێوەبردنی ئەرکی حیزبیدا لێک هەڵبڕابوون بە هیممەتی بەشێک لە کادرە سەرەکییەکانی حیزب یەک دەگرنەوە و کۆنفرانسی سێهەمی حیزبی ٣١ی جۆزەردانی ١٣٥٠(٢١ی جوونی ١٩٧١ز) لە شاری کۆیە باشووری کوردستان دەگرن، لەو کۆنفرانسەدا کاک کەریم وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیی حیزب هەڵبژێردرا و ئەو ئەرکەی تا گیرانی کۆنگری سێهەم بە ئەستۆوە بوو.

لە کۆنگرەی سێهەمیشدا کە لە ١ی ڕەزبەری ١٣٥٢ی هەتاوی = (٢٢ی سێپتەمبەری ١٩٧٣ی زایینی، لە شاری بەغدا لە عێراق بەسترا کاک کەریم بۆ جارێکی دیکە وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرێتەوە، لەو کۆنگرەیەدا کاک کەریم بە هۆی لێهاتوویی و خۆشەویستییەوە زۆرترین ژمارەی دەنگی بەشدارانی کۆنگرە وەدەست دێنێ.

لە پاش ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی و گەڕانەوەی کادر و ڕێبەرایەتیی حیزب بۆ ناوخۆی وڵات کاک کەریم وەک بەرپرسی کۆمیتە شارستانی سەردەشت دیاری دەکرێ و ڕێکخراوی شارستانی سەردەشتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران دەکاتەوە.
لە دوای کۆنگرەی چوارەمی حیزب، کاک کەریم وەک ئەندامی موشاویری کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرێ.

لە پاش دامەزراندنی ستادی پێشمەرگە (شووڕای نیزامی) کاک کەریم وەک ئەندامی ئەو ستادە دیاری دەکرێ، دوای گیرانەوەی شاری مەهاباد لە لایەن ڕێژیمەوە کاک کەریم ئەرکی فەرماندەیی هێزی شەهید موعینی پێ دەسپێردرێ و هاوڕێ

لە گەڵ بەشێکی بەرچاو لە فەرماندەکانی ناوچەی سەردەشت وەک کاک مەلا حەسەنی شیوەسەڵی دەستبەکار دەبن و بۆ چەند ساڵ ئەو ئەرکەی بەڕێوە بردووە.
کاک کەریم پاش کۆنگرەی پێنجەمی حیزب وەک بەرپرسی بەشی تەداروکاتی نیزامیی حیزب دیاری کرا و هەتا دوای کۆنگرەی شەشەمی حیزب و تەمەنی ٦٥ ساڵی ئەو ئەرکەی بەڕێوە برد.

کاک کەریم لە تەمەنی ٦٥ ساڵیدا بە هۆی نەخۆشی خانەنشین دەبێ و وەک ئەندامێکی بەوەفا و باوەڕپێکراوی حیزب لەگەڵ خەت و ڕێبازی حیزبەکەی مایەوە.
لە کونگرەی حەوتەم و نۆهەمی حیزبدا بە هۆی باوەڕپێکراوی و خۆشەویستییەوە وەک میوان بەشداری کۆنگرە بووە.
لە کۆتاییەکانی هاوینی ساڵی ١٩٩٢ی زایینی(١٣٧١ هەتاوی) وەک پەنابەر کوردستانی بەرەو هەندەران بەجێ هێشتووە و لە ساڵی ١٩٩٣ی زایینی ڕووی لە وڵاتی سوئێد کرد و هەتا دواماڵاوایی هەر لەو وڵاتە مایەوە.

لە ماوەی ساڵانی نیشتەجێ بوونی لە سوئێد وەک ئەندامێکی وەفاداری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و ڕێبواری ڕێگای شەهیدان پێشەوا قازی و قاسملوو و شەرەفکەندی دریژەی بە خەبات، دا و هەر بەو هۆیەوە خۆشەویست و باوەڕپێکراوی دۆستان و هاوڕێیانی بوو و ڕێز و حورمەتێکی زۆری لە لایەن ئەندامانی حیزبەوە لێدەگیرا.

شیاوی باسە کاک کەریم حەداد باوکی شەهید نەسرین حەداد ناسراو بە مامۆستا "نەسرین"ە و خاڵۆزای شەهید محەممەد حەسەن‌پوورە، کە لە ئاکامی مووشەکبارانی سپای پاسداران لە قەڵای دێموکرات لە ڕێکەوتی ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧(٨ی سێپتەمبەری ٢٠١٨ز) شەهید کران. هەروەها برای حاجی حوسین حەددادی کەسایەتی خۆشناو و سیاسی و تێکۆشەری دێرینی ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لە ڕۆژی پێنجشەممە ڕێکەوتی ٢٠ی سێپتەمبەری ٢٠١٨ لە تەمەنی ٨٠ ساڵیدا لە یەکێک لە نەخۆشخانەکانی شاری فرێدریکستاد لە وڵاتی نۆرویژ کۆچی دوایی کرد.

کاک کەریم حەداد تێکۆشەری دێرین و ناوێکی ئاشنا بۆسەرجەم خەباتکارانی دێموکرات ڕۆژی ١ی سەرماوەزی ١٣٩٧ی هەتاوی بەرانبەر بە ٢٢ی نۆڤەمبەری ٢٠١٨ی زایینی، لە تەمەنی ٨٨ ساڵەیدا لە وڵاتی سوید دڵە پڕ لە هیواو ئاواتەکەی لە لێدان کەوت ماڵاوایی لە ژیان کرد.

ڕووحی شاد و ڕێگای خەباتی و تێکۆشانی پڕ ڕێبوار بێت.

سەرچاوە: کوردستان و کورد و کوردستان میدیا

ئەبووبەکر ڕاد: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە دەیەمی (ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ)

کورتەیەک لە ژیاننامە هاوڕێی تێکۆشەر ئەبووبەکر ڕاد

ئامادەکردنی: ڕەحمان نەقشی

مێژووی جووڵانەوەی ئازدیخوازانەی گەلان بە گشتی و جووڵانەوەی میللی دێموکراتێکی گەلی کورد بەتایبەتی زۆر قۆناخی سەخت و دژوای تێپەڕاندوون و بۆ داکۆکی و بەرگری لە مافە نەتەوایەتیەکانی زۆر ڕۆڵەی چالاک و تێکۆشەری لە بوارەکانی سیاسی و کۆمەڵایەتی و هید... پەروەردە کردو، ئەوانیش بەرپرسانە بە پێی توانا هەرچێ لەدەست هات بە دژی زۆڵم زۆری داگیرکەرانی کوردستان کردیان و کەم تەرخەمیان نە کرد. بۆ قازانج و بەرژەوەندی نیشتمان و نەتەوەکەیان باشترین سەرمایەی ژیانیان واتە گیان خستە مەترسیەوە و لەم پێناوە دا بە هەزار شەهیدی پێشکەش بە خاک و گەلەکەیان کردووە.

یەکێک لەم ڕۆڵە تێکۆشەر و شۆڕشگێڕانە و سیمای خۆشناوی ناوچەی سەردەشت هاوڕێ ئەبووبەکر ڕادە کە زیاتر لە ٤٠ ساڵ خۆی و بنەماڵەکەی بۆ ئازادی و سەرفرازی دژی ڕێژیمی کۆنەپەرستی کۆماری ئیسلامی تا ڕۆژی کۆچی دوایی بەردەوام ئەم ئەرکەی کە گەلەکەی پێی سپاردبوو زیاتر لەخۆی بەرپرسانە بەجێ گەیاند.

هاوڕێ ئەبووبەکر ڕاد، کوڕی گەورە تێکۆشەری کورد مامۆستا قازی عەلی مارەغانییە. قازی عەلی ئەو کەسەی کە هەموو ژیانی بۆ ئازادی و ڕزگاری گەلی کورد تەرخان کرد. قازی عەلی یەکێک لە هەڵسوراوان و چالاکانی کۆماری کوردستان بوو. هزری نەتەوایەتی و ڕزگاریی کورد لە ژێر دەستەیی و دژایەتی لە گەڵ خوراڤاتی ئایینی، بنەمای پەروەردەی بنەماڵەی قازیی ڕاد بوو. کاک ئەبووبەکر، لە بنەماڵە و لەژێر ڕێنوێنی و پەروەردەی ئەم گەورە پیاوەدا، فێری بیری ڕزگاری و ئازادی بوو.

هاوڕێ ئەبووبەکر لە ٢٤ی سەرماوەزی ١٣٣٤ی هەتاوی بەرامبەر بە ١٥ی دێسەمبەری ١٩٥٥ی زایینی لە شاری سەردەشت لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان لە دایک بوو،

دەورانی سەرەتایی و مام ناوەندی لەو شارە خوێند و تەواو کرد.

لە ساڵی ١٣٥١ی هەتاوی(١٩٧٢ی زایینی) بۆ درێژەدان بە خوێندن و بە مەبەستی بوون بە مامۆستا بۆ دەورەیەکی دوو ساڵەچووە دانیشسەرای پەروەردەی مامۆستایەتی لە شاری خۆیە.

لە کۆتایی بەهاری ١٣٥٣ی هەتاوی (١٩٧٤ی زایینی) ئەو دەورەیەی بەسەرکەوتوویی تەواو دەکا، پاش پشووی هاوینی ناوبراو دەورەیەکی ٦ مانگەی نیزامی لە پادگانی سەراب دەبینێ، پاشان دەبێتە سوپاهی دانش و بۆ گوتنەوەی وانە و پەروەردەی منالانی کورد گەڕاوە ناوچەی سەردەشت و لە قوتابخانەکانی ئەو شارە دەستی بە کار کرد. هاوڕێ ئەبووبەکر لەهەر دوو ئەو قۆناخەدا هەم لە پادگان و هەم لە دەورانی دانیشسەرادا بەهۆی لێهاتوویی دەبێتە ئەرشەدی دانیشسەرا و ئەرشەدی گوردانەکەی.

پەروەردە بوون لەداوێنی بنەماڵەیەکی کوردپەروەرو گەورە بوون لەناوچەی سەردەشت جێی تێکۆشەرانی جووڵانەوەی ٤٦ - ١٣٤٧ی هەتاوی(١٩٦٧ - ١٩٦٨ی زایینی) و دۆستایەتی و هاوەمی دەگەڵ شەهید کاوە مارەغانی یەکێک لە قارەمانەکانی جووڵانەوەی ٤٦ - ١٣٤٧ی هەتاوی(١٩٦٧ - ١٩٦٨ی زایینی) و لە هەموو شت گرینگتر دیتنی ڕۆژانەی جەور و جەفای حکوومەتی پەهلەوی کاک ئەبووبەکری بە ڕووحی خەباتکارێکی ڕێگای ئازادی کورد و کوردستان پەروەردە و گۆش دابوو، ئەو یەکێک لە هەڵسوراوە چالاکەکانی ڕێکخستنی خۆپێشاندانەکانی دژی حکوومەتی پاشایەتی و لە پاشانیش یەکێک لەو کەسانە بوو کە لە گەڵ ژومارەیەک چالاکی سیاسی دیکە ئیدارە و کۆنترۆڵی ئەمنیەتی شاری سەردەشتیان بەدەستەوە گرت.

هاوڕێ ئەبووبەکر هاوکات دەگەڵ ئاشکرابوونی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی کوردستان ڕەشەمێ ١٣٥٧ی هەتاوی (مارسی١٩٧٩ی زایینی) ناوبراو لە ڕێگای تێکۆشەرانی دێموکرات پێوەندیی بەرێبەری حیزبەوە دەگرێ. ئەو یەکێک لەو کەسانە بوو کە ڕۆڵ و نەقشی بەرچاوی لە دامەزراندن و دەست بەکاربوونی بنکە و بارەگاکانی حیزب لە شاری سەردەشت و ناوچەکانی دەوروبەر بە تایبەت ناوچەی مارەغان، هەبوو.

هاوڕێ ئەبووبەکر لە هەوەڵین کۆنفڕانسی حیزبی لە شاری سەردەشت بە ئەندامی کۆمیتەی شار هەڵدەبژێردرێ و پاشانیش لە یەکەمین کۆنفڕانسی کۆمیتەی شارستان کە لە گوندی موسالان گیرا، بە ئەندامی کۆمیتەی شارستانی سەردەشت هەڵبژێردرا.

بەهاری ساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی(١٩٨١ی زایینی) هاوڕێ ئەبووبەکر بەمەبەستی پەروەردە بوون بۆ ئیدارەی داهاتووی ئۆرگانەکانی حیزب لە دەورەیەکی تایبەتی پەروەردەی کادر لە "خدراوێ" بەشدار دەبێ، بەم جۆرە کاک ئەبوو بەرەبەرە دەبێ بە یەکێک لە کادر و سیما بەرچاو و ناسراوەکانی دێموکرات لە ناوچەی سەردەشت.

لەساڵی ١٣٦٠ی هەتاوی(١٩٨١ی زایینی) لە پاش کۆتایی دەورەی کادرێتی ڕێبەریی حیزبی دێموکرات بە هۆی لێهاتووی بۆ ماوەیەک دەیکاتە بەرپرسی یەکێک لە گرینگترین کۆمیتە شارستانەکانی حیزب واتا پیرانشار، پاش ماوەیەک کارکردن لەوێ، ڕێبەریی حیزب ناوبراو ئەرکدار دەکا بە مەبەستی کردنەوەی دەفتەری نوێنەرایەتیی حیزب لە بەیروتی پێتەختی لوبنان و هەروەها گرتنی پێوەندی بە ڕێکخراوە فەلەستینییەکان و کوردەکانی لوبنان وەک ئەندامی هەیئەتێک بچێتە ئەو وڵاتە. هەرچەند بە هۆی هێرشی ئیسرائیل بۆ سەر لوبنان و بیروت ئەو مەعموورییەتە زیاتر لە چەند مانگی نەخایاند، بەڵام هەر لەو ماوەیەدا کاک ئەبووبەکر جگە لە هەوڵدان بۆ دامەزراندنی بنکەیەک بۆ نوێنەراتیی حیزب لەو وڵاتە پێوەندیی زۆر باشیشی دەگەڵ ڕێکخراوە شۆڕشگێرە فەلەستینی و کوردییەکان دامەزراند.

هاوڕێ ئەبووبەکر بەهۆی شەڕی لوبنان خۆیان گەیاندە فەرانسە و زۆر شانسی مانەوەی لە فەڕانسە هەبوو، بەڵام هەستی نیشتمانپەروەری و خاک و نیشتمان و ژیان بە شانازییەوە درێژەدانی خەبات و بەرخۆدان و پێشمەرگایەتی لەگەڵ کۆڕی تێکۆشەرانی جووڵانەی میللی دێموکراتیکی ناوخۆی وڵاتی پێ گرینگتر بوو هەربوویە گەڕایەوە کوردستان.

هەر بۆیەش ئەم بڕیارە شۆڕشگێرانەی زیاتر لە پێشوو بوو بە جێگەی متمانەی هاوڕێیان و لە کۆنگرەی شەش هاتە ڕیزی ڕێبەرانی حیزب.

کاک ئەبوبەکر لە زۆربەی کۆنگرەکانی حیزب بەشدار بوو، لە کۆنگرەی شەشەمی حیزبی دێموکرات کە لە ٢ی ڕێبەندانی ١٣٦٢ی هەتاوی بەرامبەر بە ٢٢ی جانیۆیڕی ١٩٨٤ی زایینی لە گوندی گەڵاڵەی باشووری کوردستان پێکهات متمانە ئەندامی کۆنگرەی بەدست هێنا و بە ئەندامانی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا. و دواتر بوو بە ئەندامی "ناوەندی سپی سەنگ" لە قووڵایی ناوچەی موکریان و بوو بە چقڵی چاوی کۆماری ئیسلامی. وەک ئەندامی ناوەندی سپی سەنگ کە سەرپەرستی و پێڕاگەیشتنی چەندین هێز و کۆمیتەی شاراستانی گەورەی دەگرتەوە، هاوڕێ ئەبووبەکر توانایی و لێهاتویی زیاتری خۆی دەرخست.

هاوڕێ ئەبوو لەکۆنگری حەوتەم حیزب لە ڕێکەوتی ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٦٤ی هەتاوی بەرامبەر بە ١٧ی دیسامبری ١٩٨٥ی زایینی لەگوندی کانیەمێو، کەلە باشووری کوردستان بەڕێوەچوو دا بەئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا و بوو بە بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی پیرانشار و هەتا کۆنگرەی هەشتی حیزب لەو ناوچەیە ئەرکی بەڕێوە بردن و ئیدارە کردنی کۆمیتەی شارستانی چالاکانە، بەڕێوە برد.

لە کۆنگرە هەشتەمی حیزب بە هۆی ناکۆکی تەشکیلاتی و شێوەی بەڕێوچوونی کۆنگرە و دواتر لەت بوونی حیزب و ڕاگەیاندنی ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ ١ی خاکەلێوەی ١٣٦٧ی هەتاوی بەرامبەر بە ٢١ی مارسی ١٩٨٨ی زایینی هاوڕێ ئەبوو یەکێک بوو لە واژۆ کەرانی ئەم ڕاگەیاندراوەیە و دەستەی بەڕێوەبەریی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران (ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ)

هاوڕێ ئەبووبەکر ڕاد لە کۆنفرانسی چوارەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران (ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ) کە لە ڕێکەوتی ٨ی پووشپەڕی ١٣٦٧ی هەتاوی بەرامبەر بە ٢٩ی جوونی ١٩٨٨ی زایینی لە شاری ڕانیەی باشووری کوردستان بەڕێوەچوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

هاوڕێ ئەبوو بۆ جاری دووهەم متمانە ئەندامانی کۆنگرەی نۆیەمی (ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ) بەدەست هێنا و لە کۆنگرە دا کە ڕێکەوتی ٢١ی گەلاوێژی ١٣٦٩ی هەتاوی بەرامبەر بە ١٢ی ئاگۆستی ١٩٩٠ی زایینی لە گوندی قەڵاسەیدەی دۆڵی شاوری شاری ڕانیە بەڕێوچوو بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەلبژێردرایەوە.
هاوڕێ ئەبوو راد بۆ جاری سێهەم لە کۆنگرە دەیەمی (ڕێبەرایەتی شۆڕشگێڕ) دا کە ڕێکەوتی ١١ی بانەمەڕی ١٣٧٣ی هەتاوی بەرامبەر بە ١ی مای ١٩٩٤ی زایینی لە گوندی قەڵاسەیدەی دۆڵی شاوڕێ، شاری ڕانیەی باشووری کوردستان بەسترا بۆ بە ئەندامی ڕێبەری حیزب.

لەماوەیەدا هاوڕی ئەبووبەکر زۆر بەرپرسایەتی هەستیار وەک بەرپرسی تەشکیلاتی ناوخۆ، بەرپرسی ئاموزیش، کۆمیسیۆنی سیاسی نیزامیی بەڕێوە برد. ماوەیەکیش ئەندامی هەیئەتی بەڕێوەبەری (ئیجرایی) حیزب بوو. ئەم پۆستە قورسترین کاری ڕۆژانەی حیزبی دەگرتەوە کە لە سێ کەس پێکهاتبوو و هاوڕی ئەبووبەکر، یەکێک لەم سێ کەسە شایستانە بوو. لەم ئەرک و ڕاسپاردانەدا، کەسێکی وشیار، خاوەن هەڵوێست و لێبڕاو و ورد و کارزان و سەرکەوتوو بوو.

پاشان هاوڕێ ئەبووبەکر بە هۆی توانایی و لێزانی، گوێزرایەوە بەشی پەیوەندییەکانی حیزب و ناردرایە بەغدا، بۆ درێژە و دامەزراندنی پەیوەندی دەگەڵ سەفارەت و بنکە و بنیاتە جیهانیەکان کە بنکەیان لەبەغدای پایتەختی عێراق هەبوو. هاوکات نوێنەری ئەسڵی یەکەمی حیزب بوو لە عێراق. لەم بەشەشدا هەموو ئەرکەکانی دیکەی، سەرکەوتوو و ڕووسوور، باڵوێزی پاک و سادقی حیزب و گەلەکەی بوو.

هاوڕی ئەبوو ڕاد وەک بەشێکی دیکەی ئەندامانی حیزب بە ناچاری و داسەپاوی ڕێگا هەندەران گرتەبەر هەربۆیە لە دێسەمبەری ١٩٩٩ زایینی بەرامبەر بە سەرماوەزی ١٣٧٨ی هەتاوی، وەک پەنابەر هاتە وڵاتی سوید. ناوبراو لە وڵاتی سوید پاش دیتنی چەند دەورەی مامۆستایەتی وەرگرتنی بڕوانامەی پێویست وەک مامۆستای زمانی کوردی لە شاری ستۆکهۆڵم دەست بەکار بوو، لەو ماوەیەدا ناوبراو دوو پەرتووکی بە نرخی فێربوونی زمانی کوردی نووسی و چاپی کردن و دوو دانەشی لە نۆبەی چاپ دان.

هاوڕێ ئەبووبەکر مرۆڤێکی تێکۆشەر، خەباتکارێکی نەسرەوتووی ڕێگای کوردایەتی، پێشمەرگەیەکی ئازا و جەسوور، ئەمین و ئەمانەتدار بوو. ئەبووبەکر ڕاد، لەو ماوەیەشدا لە دەرەوەی وڵات، قەت پشتی حیزبەکەی بەرنەدا، و هەمیشە ڕێنوێن و هاوکار و پشتگری بەرپرسان حیزب و داکۆکیکارێکی لێزان و وشیاری سیاسەتەکانی حیزبەکەمان بوو و هاوکات دەگەڵ ئازارەکانی حیزبەکەی و هاوڕێیانی دەژیا.

هاوڕی ئەبووبەکر لە ساڵی ٢٠١٦ی زایینی بەرامبەر بە ١٣٩٥ی هەتاویەوە تووشی نەخۆشی شێرپەنجە بوو، ئەم نەخۆشییە نەفرەتییە چەند ساڵێکە ڕووی لە کوردانی ڕۆژهەڵات کردوە و تائێستا گیانی لە چەندین تێکۆشەر و دڵسۆزانی گەلەکەمان ئەستاندووە کە دواینیان هاوڕی ئەبووبەکر ڕاد بوو.

هاوڕێ ئەبووبەکر چۆن لە مەیدانی بەربەرەکانی لەگەڵ دوژمنانی گەل و نیشتمان و داگیرکەر ئازایانە و بوێرانە داکۆکی و بەرگری دەکرد ئاواش ئازایانە بەربەرەکانی لە گەڵ نەخۆشی شێرپەنجە کرد، بەداخەوە شەوی ٢٥ی جانیۆێری ٢٠١٩ی زایینی بەرامبەر بە ٥ی ڕێبەندانی ١٣٩٧ی هەتاوی، لە تەمەنی ٦٣ ساڵیدا لە کاتژمێر ٨ و ٢٥ خولەک

دڵە پڕ لە هیواکەی بۆ ئازادیی کورد و کوردستان لە لێدان کەوت. و ڕۆژی هەینی ڕێکەوتی ١ی فێوریەی ٢٠١٩ی زایینی(١٢ی ڕێبەندانی ١٣٩٧ی هەتاوی) لە یەکێک لە گۆڕستانەکانی شاری ستۆکهۆڵم،ی پایتەختی سوید بە خاک سپێردرا.

بە کۆچی دوایی هاوڕی ئەبووبەکر گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان تێکۆشەرێکی ماندووبی نەناس، حیزبی دیموکرات ڕۆڵەیەکی بە ئەمەگ و بە هەڵوێست و، دۆستانی بەشێک لە جەستە و بنەماڵەکەی سەرپەرەستێکی بە وەجیان لە دەستدا. ڕووحی شاد و ڕێگای خەبات و بەرخۆدانی پڕ ڕێبوار بێت.

هاوڕێ تێکۆشەر ئەبووبەکر راد لە ڕێکەوتی ١١ی بانەمەڕی ١٣٦٤ی هەتاوی بەرامبەر بە ١ی مای ١٩٨٥ی زایینی لە گوندی گەورە دێ باشووری کوردستان لەناوەندی تێکۆشانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان، لە گەڵ خاتووی تێکۆشەر سوڕەیا گەنجە ژیانی هاوسەرگێری پێکهێناو و بەرهەمی ئەم هاوسەرگیریە دوو کچ بە ناوەکانی تریفە و هانا و کوڕێک بەناوی توانا ڕادە.

– شایانی باسە خاتوو سووریا گەنجە شەریکی ژیان هاوسەر و هاوڕێ بە ئەمەگ و هاوخەم و خۆڕاگرەکەی ڕۆژانی سەختی ژیانی هاوڕێ ئەبوو ڕاد، کە زیاتر لە سی ساڵ لە ڕۆژانی سەختی پێشمەرگایەتی، و لە دەروەی وڵات بە تایبەت دوای نەخۆشی یار و یاوەر و هاوڕێکی بەخەم و وەفادار بوو، هەر بۆیە جێگای ئەوپەری ڕێز و سپاس و پێزانینن.

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای خەبات و بەرخۆدانی پڕ ڕێبوار بێت.

سەرچاوە: نامیلکەی "تۆ لە دڵی پارێزەرانی ئاڵای کوردستانی"

ڕێکەوتی: ڕێبەندانی ٢٧٢٢ی کوردی = جانێویەری ٢٠٢٣ی زایینی

جەلیل گادانی: ڕاوێژکاری دەفتەری سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستان.

جەلیل گادانی لە ڕێکەوتی ١٢ - ١٢ - ١٣١٢ی هەتاوی = ٣ی مارچی ١٩٣٤ی زایینی) لەشاری مەهاباد لە بنەماڵەیەکی مام ناوەندی لە دایک بووە خوێندنی سەرەتایی و تا کلاسی پێنجی دواناوەندی لە شاری مەهاباد خوێندوە.

لە زەمانی کۆمەڵەی ژ - ک و لە تەمەنی ١١ ساڵی دا بە کوردایەتی گۆشکراوە، لە قوتابخانەکانی مەدرەسەی گەلاوێژی شەوانە بووە کە هەر لە زەمانی ژ - ک دا بۆ گوتنەوەی دەرسی کوردی لە ماڵی باوکی واتە حاجی ئەحمەدی گادانی دامەزراوە. دواتر ئەو قوتابخانە بووتە ڕۆژانە و هەر بەناوی گەلاوێژ چالاکی بەر چاوی هەبوو. هەر لەو قوتابخانە دوو جار جایزەی لەدەستی پێشەوا قازی وەرگرتووە.

هەر چەند تازە لاو بووە بەڵام لەو کاتەوە تەرمی پیرۆزی پێشەوای بە سێدارەوە دیوە، وە ویجدانی خۆیدا بەڵێنی داوە ڕێگەی پێشەوا و باقی شەهیدانی ئەو سەردەم ون ناکا.

دوای خوێندنەوە ئیحلامیەی(بەیاننامە)ی دەستنووسەکانی حیزب حەودانی دۆزینەوەی ڕچەی خەبات دەبێ و لە ڕێگەی عەبدوڵلا ئیسحاقی کە لە ناوەندی هاوپۆل دەبن دەست دەکاتەوە بە خەبات.

لەساڵی ١٣٢٧(١٩٤٨ز) هەر چەند تەمەنی کەمتر لە ١٨ ساڵ بووە بەڵام بەهۆی تێکۆشانی بەرچاوی بە ئەندامی حیزبی

دێموکراتی کوردستان وەردەگیرێ و لەو کاتەوە تا ئێستا بێ پسانەوە بەکار و چالاکی جۆی دریژەی داوە. لە ئەندامی سادە را تا پێشمەرگایەتی و گەیشتن بە ئەندامی دەفتەری سیاسی و سکرتێری، هەموو قوناغەکانی پیواون.

لە پێناو ئەو خەباتە دا پێنج جار لە زەمانی شا دا گیراوە، ساڵی ١٣٣٢،(١٩٥٣ز) ساڵی ١٣٣٣،(١٩٥٤ز) ساڵی ١٣٣٧،(١٩٥٨ز) ساڵی ١٣٤٧ (١٩٦٨ز) و ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی. (١٩٧٨ز) سەرجەم نیزیکەی ١٣ ساڵ لە بەندیخانە دا بووە، لە زیندانەکانی مەهاباد. ورمێ. تەوریز، تاران(قزلقەلعە و قەسری قاج) خۆرەم ئاباد - شیرازو برازجان دا ماوەتەوە. دوو جار داوای ئیعدامی بۆ کراوە، جاریکیان دوو ساڵ لە ژێر ئیعدام ماوەتەوە و دواتر رزگاری بووە.

لە بەندیخانە دا هەوڵی داوە مەتالا بکا و زمان فێر بێ. لەگەڵ زمانی رووسی و فەرانسەوی و عەرەبی ئاشنا بووە. هەر لە بەندیخانە ٣ی کتێبی لە فەرانسە ویرا وەرگیراوەتە سەر فارسی کە دوای ئازاد بوونی چاپ بوون. کتێبێکی لە فارسیەوە کردوتە کوردی کە بەداخەوە سەری تێداچوو. هەرگیز چاپ نەکرا.

جەلیل گادانی شەشی دەبیرستان لە بەندیخانەی برازجان بێ مامۆستا دەخوێنێ و لە تاقیکاریدا بەباشی دەردەچی.

لە ساڵی ١٣٤٦ (١٩٦٧ز) دوای شازدە ساڵ دووری لە زیدەی خۆی گەراوتەوە مەهاباد کە هەستی بەوەی کردوە شارەکەی کۆدەکستان (ڕەوەز)ی نی یە بەقەرز و قۆڵە و پارەی ئەو کتێبانەی وەرگیرانەوە و چاپی کردوە کۆدەکستانێکی مۆدیرنی داناوە بەڵام پاش دوو مانگ دەگیریتەوە دەبرێتە جەلدیان و فلک الافلاکی خرم آباد و ساڵێک لە بەندیخانە دا دەمێنیتەوە، کە هاتمەوە بەسەر هەواری خاڵی دا کەوت کودەستان نەما بوون.

ناوبراو لە زیندانەکاندا هەم بۆخۆی خوێندویەتی، هەم لە قەسرو هەم لە برازجان کلاسی دەرسی بۆ نەخوێندەوار و کەم سەوادان داناوە.

حەوتوێک دوای ئازاد بوونی دوور دەخریتە بۆ تاران بۆ ماوەی ٩ ساڵ لەوێ دەگیرسیتەوە لەوێ دۆستان زەختی دەخەنە سەر بخوینی، لە کونکور دا بەشداری دەکا لە بەشی زمانی فەرانسە وەک خوێندکاری مەدرەسەی عالی تەرجەمە و وەرگیرای بە سێ ساڵان لیسانس وەردەگرێ.

هەر چەند لە تەبعید دا دەبێ هاوسەرگیری دەکا و دەگەڵ ئەسمەر خانم بەدری ٦ منداڵ واتە سێ کۆڕو سێ کچیان هەیە بە

ناوەکانی شیرکۆ، دیاکۆ، گۆران و گلارە، ئاشتی و ژوان.

دەگەڵ ئەوەی هەوڵی داوە لە هەموو حاڵێکدا پەیوەندی دەگەڵ حیزب نەپچڕێ دەگەڵ خەڵک تێکەڵاو بووە.

لەساڵی ١٣٥٧(١٩٧٨ز) دا کە هەوای سیاسی بەرەو گۆران ڕویشت بە هاوکاری یارانی حیزبی توانی جەمعیەتی کوردانی دانیشتووی تاران پێک بێنێ کە ڕۆڵی زۆر بەرچاوی لە خۆپیشاندان و میتنگەکان دا هەبووە.

هەر لە ساڵی ١٣٥٧ی هەتاوی = (١٩٧٨ی زایینی، دا بێ ئەوەی بۆخۆی لە کۆبوونەوەی کۆمیتەی ناوەندی دا بەشدار بێ کراوەتە ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی حیزبی دێموکراتی کوردستان.

بەر لە گەرانەوەی هاوڕێیان دا بۆ ئێران، لە تاران و سنە و کرماشان پایەی حیزبی دامەزراندوەتەوە و دواتریش بە دڵ و گیان هاوکاری کردوون هەتا ڕاگەیاندی جیهادی خومەینی بە دژی کورد، بە گوێرەی پیویستی کاری حیزبی هەر لە تاران بووە، بەدوای ساز بوونی شەڕ هاتووتەوە کوردستان، لەشەڕی سێ مانگە دا بووتە بەرپرسی تەشکیلاتی گشتی حیزب و هەتا دوای کۆنگرەی پێنج لەو بەرپرسایەتی یە دا ماوەتەوە.

ئەو کات کە بەرپرسایەتی لە تاران بووە. سێ جار بۆ کاری حیزبی دەگەڵ هەئیەت چووتە لای خومەینی و بازرگانی سەرۆک وەزیری کاتی.

لە ساڵی ١٣٥٧ (١٩٧٨ز) را تا ئێستا کادری تەواو وەختی حیزبی دێموکراتە.

لەساڵ ١٣٦٧ی هەتاوی = ١٩٨٨ی زایینی، دەگەڵ پۆلێک لە ئەندامانی ڕێبەری حیزب جیابوونەوە و بە ناوی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران – ڕێبەرایەتی شۆڕشگێر، خەریکی تێکۆشان بوو، ٨ ساڵ لەو حیزبە دا سکرتێر بوو.

لە بواری فەرهەنگیشەوە ئەوەندی لە دەستی هاتووە خزمەتی کردوە، تا ئێستا بیزیکەی ٢٠ بابەتی لە وەرگیران و نووسین و ئامادە کران و بڵاو بوونەتەوە کە زیاتریان پەیوەندیان بە حیزبی دێموکراتی کوردستان و شۆرش و پێشمەرگەوە هەیە.

ئێستاش سەرەڕای ئەوەی بازنشتەم(خانەنشینم) و بنەماڵەشم لە دەرەوەی دەژین، بۆخۆم هەر لە کوردستان ماومەوە و ئەوەندەی لە دەستم بێ خزمەت بە حیزب و نەتەوەکەم دەکەم و تازە نە دەستم پێ لە سیاسەت هەڵدەگیری و نەدەتوانم لە

خـزمەت بە گەل و نیشـتمان غافـل (کەمـتەرخەم)بم و هەتـاهەم درێـژەدەری ئەو ریگـایە دەبـم کە لە تـازە لاویەوە گرتوومەتەبەر. ئاواتی بنەرەتیشم رزگاری گەل و نیشتمان و سەربەخۆیی کوردستانە.

بەخەت و دەست نووسی هاوڕێ جەلیل گادانی لەسەر داوای من

کۆچی دوایی

– هاوڕێ جەلیل گادانی ماوەی حەوتوویەک بوو بۆ چارەسەری نەخۆشیی کۆرۆنا لە یەکێک لە نەخۆشخانەکانی هەرێمی کوردستان لەژێر چاودێریی پزیشکیدا بوو، بە داخ و کەسەرێکی زۆرەوە رۆژی پێنجشەممە، ١٦ی گەلاوێژی ٢٧٢٠ی کوردی = ٦ی ئاگۆستی ٢٠٢٠ی زایینی، هاوڕێ جەلیل گادانی، سیاسەتمەدار، کەسایەتیی دیاری سیاسیی کورد و تێکۆشەری دێرینی حیزبی دێموکراتی کوردستان و بزووتنەوەی سیاسیی کورد، پاش حەوت دەیە تێکۆشانی سیاسی لەپێناو ڕزگاریی نەتەوەکەیدا کۆچی دوایی کرد. چووە ڕیزی کاروانی نەمرانەوە.

– رۆژی پێنجشەممە، ١٦ی گەلاوێژی ٢٧٢٠ی کوردی = ٦ی ئاگۆستی ٢٠٢٠ی زایینی، لە ڕێوڕەسمێکی شایستە دا و سەرەڕای مەترسییەکانی پەتای کۆرۆنا، تەرمی کاک جەلیل گادانی بە ئامادە بوونی جێگری سکرتێر، ئەندامانی ڕێبەری و کۆمەڵێکی بەرچاو لە تێکۆشەرانی دیموکرات و نوێنەری حیزب و ڕێکخراوە کوردستانییەکان لە گۆڕستانی شەهیدانی دیموکرات لە شاری کۆیە بە خاکی پیرۆزی کوردستان سپێردرا.

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای خەبات و بەرخۆدانی پڕ ڕێبوار بێت

تەیفوور بەتحایی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حیزب

لە ئینسایکلۆپیدیای ئازادی ویکیپیدیاوە

تەیفور بەتحایی (لەدایکبووی ٨ی ئازاری ١٩٤٧) نووسەر، فیلمساز، چالاکی سیاسی. لە سنە هاتووەتە دنیا و خوێندنی سەرەتایی هەر لەو شارەدا تەواو کردووە.

دوای تەواو کردنی خوێندن لە چوارچێوەی گەڵاڵەی سوپای دانێشدا سااڵێک مامۆستایی کردووە. لە ساڵەکانی ١٩٦٩ هەتا ١٩٧٢ لە «مەدرەسەی سینەما و تەلەڤزیۆنی تاراندا» لە بەشی وێنەگرتندا خوێندوویەتی. لە سەرەتای دەیەی ٧٠ م (پەنجای شەمسی) بە هۆی لایەنگری ئایدۆلۆژی چەپ و ئەندامەتی لە گروپی ناونراو بە «گروپی دوازدە» لە گەڵاڵەی بەبارمتەگرتنی «فەرەح پەهلەوی» دا، دادگایی کرا و زیندانی هەتاهەتایی بۆ دەرچوو. لە کاتی شۆڕشی ١٩٧٩دا لەگەڵ باقی زیندانییە سیاسییەکاندا ئازاد بوو و گەڕایەوە کوردستان و خەباتی سیاسی خۆی لە ریزەکانی حیزبی دێمۆکراتدا درێژە پێدا. لە ساڵی ١٩٨٥ حیزبی بە جێ هێشت، بەاڵم چالاکی سیاسی خۆی لە تەبعیددا و پاش نیشتەجێ بوون لە سوید درێژە پێداوە. هاوکات کە لە یەکێک لە مەدرەسەکانی سویدادا مامۆستای فیلمی دێکومێنتار و سینەما بووە، وەکوو نووسەر و پەیکەرەساز چالاک بووە.

ژیان

تەیفور بەتحایی منداڵی پێنجەمی بنەماڵەیەکی هەشت منداڵی دانیشتووی گەڕەکی جۆرئاوای سنە بوو. بابی مامۆستای مەدرەسەکانی سەرەتایی سنە و دایکی بنەوانی ماڵبووە. خوێندنی سەرەتایی لە مەدرەسەی ١٥ بەهمەندا و سیکلی یەکەمی دەبیرستان لە بوعەلی و سیکلی دووهەم لە دەبیرستانی شاپوردا (رشتەی سروشت) خوێندووە. دوایە چووەتە سەربازی و پاش دەورەی راهێنانی سەربازی، وەکوو مامۆستای سوپای دانش چووەتە تورکەمەن سەحرا (گوندی حەکیم ئاوا، سەر بە پارێزگای گونبەد کاووس). بەتحایی دوای گەڕانەوە بۆ سنە بە مۆژیاری برا گەرورەکەی لە تاقیکردنەوەکانی کونکوردا بەشداری دەکا و لە «مەدرەسەی عالی سینەما و تلەڤیزیۆن» دا وەردەگیری و رشتەی وێنەگرتن هەڵدەبژێرێ. پاش تەواو بوونی خوێندن بۆ کار لە تلەڤزیۆندا دەچێتە شاری شیراز و لەوێ لەگەڵ «کەرامەتی دانشیان» دا ئاشنا دەبێ. کەرامەت کە ئەویش پێشتر هەر لەو مەدرەسەدا خوێندوویە باوەڕی بە خەباتی چەکداری هەبووە و ئاشنایەتی تەیفور لەگەڵ ئەو دەستپێکی قۆناخێکی تازە لە ژیانیدایە.

خەبات

گەڵاڵەی بارمتەگرتن بریتی بوو لە بەبارمتەگرتنی شاژنی ئێران و کوڕەکەی لە جێژنێکدا کە بۆ دانی خەڵاتی سینەمایی پێکدەهات. بە مەبەستی ئازادی زیندانییە سیاسییەکان لە لایەن «عەباس سەماکار و رەزا عەلامەزادەوە». ئەم گەڵاڵە درایە گروپی دانشیان و بەتحایی.(١) کە لە لایەن ئەوانە پێشوازی لێی کرا و چۆنیەتی بەڕێوەچوونی گەڵاڵەکە کاری لەسەر کرا، بەڵام بەر لە ئەنجام لە لایەن "ئەمیر فەتانەتەوە کە لەپەیوەندی لەگەڵ کەرامەتدا بوو و بەدەست هێنانی چەکی بە ئەستۆ گرتبوو، راپۆرتی درایە ساواک.(٢) هەموو ئەندامانی گروپەکە جگە لە ئەمیر فەتانەت لە مانگی خەرمانانی ١٩٧٣دا دەستەبەر کران.(٣) لە رەوتی لێکۆڵینەوەکاندا دوو کەسیتر کە ئەندامی گەڵاڵەی تێرۆری شا بوون و سەر بە گروپێکی دیکە بوون لە لایەن یەکێک لە گیراوەکانەوە، ئاشکرا کرا و بە بێ ئەوە پەیوەندییەکی راستەوخۆیان لەگەڵ ئەم گروپەدا هەبووبێ، لە لایەن ساواکەوە تێکەڵ کران و لە یەک دادگادا، دادگایی کران.(٤) ئەم پەروەندە بە هۆی ژمارەی دادگایی کراوەکانە بە گروپی دوازدە ناسران.

کە بریتی بوون لە:

«تەیفور بەتحایی، خەسرەو گوڵسورخی، مەنوچێهر موقەدەم سەلیمی، کەرامەت دانشیان، عەباس سەماکار، رەزا

عەلامەزادە، ئیرەج جەمشیدی، شکوە میرزادەگی، مورتەزا سیاپۆش، مەریەم ئیتحادییە، ئیبراهیم فەرهەنگ، فەرهاد قەیسەری». لە دادگای یەکەمدا تەیفور، خەسرەو، کەرامەت، عەباس، رەزا، ئیرەج، مەنوچهر. حوکمی ئێعدامیان وەرگرت و لە دادگای دووهەمدا ئەو حوکمە بۆ پێنج کەسی یەکەم وەکوو خۆی مایەوە. لە قۆناخی فەرجامدا حوکمی تەیفور بەتحایی و عەباس سەماکار و رەزا عەلامەزادە کرا بە زیندانی هەتا هەتایی، بەڵام حوکمی کەرامەت دانشیان و خەسرەو گولسورخی بە هۆی بەرگری ئایدۆلۆژی لە دادگادا هەر بە ئێعدام مایەوە.

گەڕانەوە بۆ کوردستان

تەیفور بەتحایی دوای پێنج ساڵ زیندان لەگەڵ زیندانییەکانی دیکە لە ٣ی خەزەڵوەی ١٩٧٨دا ئازاد بوون و گەڕایەوە سنە.

پاش ماوەیەک (لە سەروبەندی شەڕی سنەدا) چووە ریزەکانی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئێرانەوە و لە کۆنگرەی پێنجەمی حیزبدا (زستانی ١٩٨٢) بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی حیزب هەڵبژێردرا و بەرپرسایەتی یەکێتی لاوانی دێمۆکراتی بە ئەستۆ گرت.

تەیفور لە ماوەی چوارساڵدا چوار فیلمی دێکومێناری لە سەر ژیان و خەباتی کوردانی ڕۆهەڵات ساز کرد کە ناسراوترینیان نان و ئازادییە.(٥) ئەم فیلمانە لە فستیوالەکاندا (فستیوالی نانت و سینەما لە تەبعید)(٦) و لە بۆنە جۆراجۆرەکاندا پیشان دراون. دواتر بە هۆی شەڕی نێوان حیزبی دێمۆکرات و حیزبی کۆمۆنیستی ئێران (کۆمەڵە) لە ساڵی ١٩٨٥ دا مالاوایی لە حیزب کرد. دوای ئازاد بوون لە ئەندامەتی حیزب کۆچی کرد بۆ سوید و ئێستا زۆربەی چالاکی لە بواری نووسیندایە.

کۆچی دوایی

زۆر بەداخەوە خەباتکاری دێرین و ناسراو، تەیفوور بەتحایی، پاش نیوەڕۆی پێنج شەممە،٢٠ی خەرمانانی ١٣٩٩ی هەتاوی = ١٠ی سێپتەمبەری ٢٠٢٠ی زایینی، دوای تەمەنێک خەبات لە پێناوی ڕزگاریی نەتەوەکەی و ئامانجە بەرزەکانی دیکەیدا، لە تەمەنی ٧٣ ساڵیدا لە شاری یوتۆبووریی لە وڵاتی سوئێد دڵە گەورەکەی بۆ هەمیشە لە لێدان کەوت.

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای خەبات و بەرخۆدانی پڕ ڕێبوار بێت

بەرهەم

فیلم

ئازار - دێکومێنتار ١٩٧٩
نان و ئازادی - دێکومێنتار ١٩٨١ هەتا ٨٣
هەوار - دێکومێنتار ١٩٨١ هتا ٨٣
شاخە سەربەزەکان - دێکومێنتار ١٩٨١ هتا ٨٣
ڕوناکایی شەمەکان - دێکومێنتار ١٩٨١ هتا ٨٣
گەلە گورگ دراما ١٩٩٠
دێبلیاچا - دێکومێنت سەبارەت بە قەرەجەکان ٢٠٠٢
پیلانی ڕەش - دێکومینتار ٢٠٠٦

کتێب

فارسی

ئاغەی چۆخ بەخت یۆخ ١٩٩٠
ژیان بە دەم زریانەوە (ڕۆمان) ١٩٩٣
چوار ڕەوایەت (چوار وتووێژ) ١٩٩٨
دارا و نەدار لە دنیادا (وەرگێڕان لە سویدییەوە)٢٠٠١

کوردی

گەلاوێژ (سەناریۆ - چیرۆک) ١٩٩٢
ژیان بەدەم زریانەوە (ڕۆمان) ١٩٩٣
مافی ژن لە کۆمەڵی کوردەواریدا (کاری هاوبەشی ژیلا فەرجی و تەیفور بەتحایی)٢٠٠٠
نووسینی سەناریۆ بۆ فیلم (وەرگێڕان لە سویدییەوە) ٢٠١٢
سەفەری خەیاڵ (ژیاننامە) ٢٠١٣

ژیان وەکوو خۆی (ڕۆمان) ٢٠١٥

پەراوێزەکان

١- دو نقد عباس سماکار و طیفور بطحایی بر رضا علامه زاده
http://www.peykeiran.com/Content.aspx?ID=46718
٢- یک فنجان چای بی موقع، سایت تاریخ شفاهی ایران، گزرش :محمود فاضلی
٣- بطحایی، طیفور، سفر خیال (از کرسان تا کردستان)، چاپ اول گوتنبرگ، ناشر:خانه هنر و ادبیات، ٢٠١٢
٤- خاطرات عزت شاهی(٣٠)"وەشانی ئەرشیڤکراو". لە ڕەسەنەوە ئەرشیڤ کراوە لە ١٣ی ئازاری ٢٠١٦. لە ڕێکەوتی ٢٥ی ئایاری ٢٠١٦ هێنراوە.
٥- ٣٢ سال پس از آزادی هزار زندانی سیاسی، عصر نو، یداله بلدی
http://asr-nou.net/php/view_print_version.php?objnr=11994
٦- به پیشواز هشتمین دوره جشنواره جهانی سینمای در تبعید، اکتبر ٢٠٠٧، سوئد، گوتنبرگArchived http://www.cinemaye-azad.com/views&news/views&news01.html ١٣ی تەممووزی ٢٠١٤, لە وەیبەک مەشین.

سەرچاوەکان:

https://web.archive.org/web/20160414235201/http://taifor.nu/start.htm
https://archive.is/20160403220357/http://www.lajvar.se/ketab/shoreshi/shoreshi-samakar.ht
بطحایی، طیفور، سفر خیال (از کرسان تا کردستان)، چاپ اول گوتنبرگ، ناشر:خانه هنر و ادبیات، ٢٠١٢
خاطرات عزت
شاهی(٣٠)
https://web.archive.org/web/20160313071716/http://irandidban.com/master.asp?id=13144
.http://asre-nou.net/php/view_print_version.php?objnr=11994
بی بی سی فارسی،
http://www.bbc.com/persian/arts/2014/04/140425_l41_book_fetanat_interview
سماکار، عباس، من یک شورشی هستم، شرکت کتاب لس انجلس، چاپ دوم ١٣٨٥
یک فنجان چای بی موقع، سایت تاریخ شفاهی ایران، گزارش: محمود فاضلی
http://www.oral-history.ir/?page=post&id=2123
دستی بر هنر چشمی بر سیاست، سایت تاریخ شفاهی ایران، گزارش: محمود فاضلی
http://www.oral-history.ir/?page=post&id=1946

۳۲ سال پس از آزادی هزار زندانی سیاسی، عصر نو، ید اله بلدی
http://asre-nou.net/php/view_print_version.php?objnr=119
به پیشواز هشتمین دوره جشنواره جهانی سینمای در تبعید، اکتبر ۲۰۰۷، سوئد، گوتنبرگ
https://web.archive.org/web/20140713030505/http://www.cinemaye-azad.com/views%26news/views%26news01.html

لوقمان میهفەر: ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی ناوەندی سیاسی

بەوپەڕی داخ و پەژارەوە ڕادەگەیەنین کە هاوڕێی ماندوونەناس و دڵسۆز و تێکۆشەری حیزبەکەمان، حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران کاک لوقمان میهفەر ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی ناوەندی سیاسی پاش مانگێک بەربەرەکانی لەگەڵ نەخۆشی کۆرۆنا، بەرەبەیانی ڕۆژی شەممە ٢١ی خاکەلێوەی ١٤٠٠ی هەتاوی بەرانبەر بە ١٠ی ئاوریلی ٢٠٢١ی زایینی لە یەکێک لە نەخۆشخانەکانی شاری هەولێر کۆچی دوایی کرد و هاوڕێیان و هاوسەنگەرانی لەگەڵ خەمێکی قوورڵ و حیزبەکەمانی لەگەڵ خەساڕێکی نوێ بەرەوڕوو کرد و درێژەی خەبات و خۆڕاگری بە هاوڕێ و هاوسەنگەرانی ئەسپارد. لەدەست چوونی ئەم تێکۆشەرە تەنیا خەساڕێکی نوێ بۆ حیزبەکەمان نەبوو بەڵکوو زامێکی تازەیە کە کەوتۆتە سەر جەستەی بزووتنەوەی کورد لە کوردستانی ڕۆژهەڵات.

شەهید کاک لوقمان میهفەر کوڕی خورشید سالّی ١٣٤٣ی هەتاوی لە ئاوایی مەلا عیسا لە ناوچەی دەشتەبێلّی شنۆ لەدایک بووە.

لەتەمەنی مێرمنداڵیدا ئۆگری بە بزووتنەوەی کوردستانەوە گرت و لەپێناو ئازادی کورد و ڕزگاری کوردستاندا سالّی ١٣٥٨ی هەتاوی لە یەکیەتیی لاوانی دێموکرات و دواتر لە ڕیزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا جێی گرت و تا دواهەناسەکانی ژیانی لە هەوڵ و تێکۆشان و بەڕێوەبردنی ئەرکی نەتەوەیی و نیشتمانی کورد و حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا بەردەوام و شوێندانەر بوو.

هاوڕێی لەدەست چوومان کاک لوقمان میهفەر لەڕەوتی تێکۆشان لە ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێرا دا چەندین بەرپرسایەتیی لە ئەستۆ بووە کە لە هەموو ئەو بەرپرسایەتییانەدا بەوپەڕی دڵسۆزی و فیداکارییەوە تێکۆشاوە و لێهاتوویی خۆی نیشان داوە.

شەهیدی نوێمان کاک لوقمان لە کۆنگرەکانی ٩، ١١ و ١٢دا وەک ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراوە و لە کۆنگرەکانی ١٠، ١٣، ١٤ و ١٥دا وەک ئەندامی ئەسڵی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا.

هاوڕێی لەدەست چوومان لە ڕێبەرایەتی حیزب و لە ڕەوتی تێکۆشانیدا چەند بەرپرسیارەتی بەرچاوی لە ئەستۆ بووە وەک:

بەرپرسی کومیسیۆنی کۆمەڵایەتی، جێگری بەرپرسی کومیسیۆنی سیاسی - نیزامی، بەرپرسی کومیسیۆنی ڕادیۆ، بەرپرسی ناوەندی ٢ی کوردستان و لە کۆنگرەی ١٦ی حیزبدا وەک ئەندامی ناوەندی سیاسیی هەڵبژێردرا و دواییین بەرپرسایەتیی ئەندامی هەیئەتی ئیجرایی ناوەندی سیاسی بوو.
شەهید لوقمان هەر لە پەنا کار و تێکۆشانی حیزبییدا درێژەی بە خوێندن دا و لە زانکۆی سەلاحەدین لە شاری هەولێر لیسانسی حقووقی وەرگرت و بوو بە پارێزەر بە پلەی ڕاوێژکاری. شەهید لوقمان کەسایەتییەکی ناسراو و خاوەنی کۆمەڵێک تایبەتمەندی بەرزی ئینسانی بوو؛ لە تێکۆشاندا جێددی لە کاردا ماندووبی نەناس و لە کۆمەڵدا ئۆگری پێوەندی گەرم لەگەڵ خزمان، دۆستان و هاوڕێیانی بوو؛ باوەڕی قووڵی بە ڕێبازی حیزب و ئازادی کورد و کوردستان هەبوو، هەربۆیەش لای هەمووان خۆشەویست و جێگای ڕێز بوو.
ناوەندی سیاسی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە بۆنەی ئەم خەسارە تازەوە وێڕای دەربڕینی ئەوپەڕی داخ و پەژارەی خۆی، سەرەخۆشی لە بنەماڵەی بەڕێز هاوڕێی شەهیدمان کاک لوقمان میهفەر، هەموو خزم و دۆست و ئاشنایان، ئەندامانی ڕێبەرایەتی حیزب و گشت لایەنگران، ئەندامان و کادر و پێشمەرگەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بەتایبەتی دەکا و داوای سەبوری بۆ هەموو خەمهەڵگرتووەکانی ئەم خەسارە تازەیە دەکا.

ڕۆحی هاوڕێی شەهیدمان شاد و ڕێبازی پڕ ڕێبوار و ئاواتەکانی بێنەدی

ڕاگەیەندراوی ناوەندی سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

٢١ی خاکەلێوەی ١٤٠٠ی هەتاوی = ١٠ی ئاوریلی ٢٠٢١ی زایینی

عەبدوڵڵا عیزەتپوور: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی حەوتەمی حیزب

کاک عەبدوڵڵا عیزەتپوور خەرمانانی ساڵی ١٣١٣ی هەتاوی = ١٩٣٤ی زایینی. لە گوندی حاجی بەرکەولیی گەڵی قاسملوو لەدایک بوو.

ئەو لە بنەماڵەی گەورەی قاسملوو بوو. کاک عەبدوڵڵا، تێکۆشەری دێرینی حیزبی دێموکرات دوای ڕووخانی کۆماری کوردستان و لە تەمەنی ١٤ ساڵیدا لەژێر ڕێنوێنیی شەهید د. قاسملوو پێوەندیی بە حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە گرت و سەرەڕای تەمەنی کەمی، شانی وەبەر ئەرک و بەرپرسایەتیی گرینگ و هەستیاری حیزبی نا. ئەو یەکێک لە بەشدارانی کۆنفڕانسی یەکەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان (١٣٣٤) بوو کە لە بووژاندنەوەی حیزبی دێموکرات و گرۆتین بەخشێنەوە بە خەباتی نەتەوەییدا خاڵ وەرچەرخانێکی گەورە لە مێژووی حیزبی دێموکراتدایە. ناوبراو پێشتر لە ڕەوتی کودەتای ١٣٣٢ و پاشان ڕەشبگیری دەزگای سەرکوتی حەمەڕەزاشای پەهلەویدا کەوتبووە زیندان و لەسۆنگەی بیروباوەڕە سیاسی و نەتەوەییەکانیەوە خرابووە ژێر ئەشکەنجە و گوشاری قورسەوە. کاک عەبدوڵڵا عیزەتپوور لە دەیەی ٥٠ی هەتاویشدا جارێکی دیکە کەوتەوە بەر ڕقی ساواک و خرایەوە بەندیخانە و، ماوەی پێنج ساڵ لەگەڵ زیندانییە بەناوبانگەکانی وەک عەلی عەموویی بەند کرا؛ دوای ئازادبوونیشی لە زیندان لە ساڵی ١٣٥٦دا، لەسەر داوای شەهید دوکتور قاسملوو بۆ کاروباری پێوەندیگرتن بە کەسایەتی و ڕێکخراوە سیاسییەکانەوە هەتا دوای سەرکەوتنی شۆڕشێ گەلانی ئێران لە شاری تاران مایەوە.

کاک عەبدوڵڵا یەکێک لە تێکۆشەرانی بە بیروباوەڕی نێو ڕیزەکانی حیزبی دێمۆکرات بوو کە تەواوی تەمەنی لە سەنگەری خەباتی نەتەوایەتیی گەلەکەیدا بەسەر برد. ئەو مرۆڤێکی خەباتکار، خاکەڕا، بەئیرادە، خاوەن بۆچوونی سەربەخۆ، بەورە و دڵسۆزی دۆزی مافخوازیی ڕەوای نەتەوەکەی بوو.

کاک عەبدوڵڵا هاوکات کادرێکی سیاسیی بەوەجی حیزب بوو کە لەسۆنگەی لێهاتوویی، شارەزایی و ئەرکوەخۆگرییەوە لە کۆنگرەی شەشەمدا وەک ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا و لە کۆنگرەی حەوتەمی حیزبیشدا وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی دەنگی متمانەی کۆنگرەی پێ درا.

نەمر عەبدوڵڵا عیزەت‌پوور کەسی جێگەی متمانەی ڕێبەریی حیزبی دێموکرات بوو. بەرپرسایەتیی کۆمیتەی حیزب لە ورمێ، کادری سیاسی لە هێزی باپیر (نحۆ شکاک)، بەرپرسایەتیی نەخۆشخانەی حیزب، بەرپرسایەتیی ڕێکخراوە دێموکراتیکەکانی حیزب، کادری ڕاگەیاندن، بەرپرس لە بەشی کۆمەڵایەتیی حیزب بەشێک لەو ئەرک و بەرپرسایەتییانە بوو کە نەمر عەبدوڵڵا عیزەت‌پوور لە قۆناغە جۆراوجۆرەکانی ژیانی پێشمەرگانەیدا وەئەستۆی گرتبوو و بە سەرکەوتوویەوە ڕاپەڕاندبوون.
کاک عەبدوڵڵا عیزەت‌پوور ساڵی ١٣٧١ی هەتاوی بەهۆی نەخۆشی و لەسەر بڕیاری د. شەرەفکەندی نێردرایە دەرەوەی وڵات و لە وڵاتی ئاڵمان نیشتەجێ بوو؛ بەڵام ئەوە بە مانای لەکاروەستان و کۆتایی خزمەتە سیاسی، نەتەوەیی و نیشتمانییەکانی نەمر عیزەت‌پوور نەبوو. ئەو تا دواهەناسەی ژیانی لە سەنگەری حیزبی دێموکراتدا درێژەی بە خەبات و پێگەیاندنی لاوانی وشیاری نەتەوەکەی دا.
حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بە مەرگی کاک عەبدوڵڵا عیزەت‌پوور، کادرێکی سیاسیی بەوەج و کەسایەتییەکی شۆڕشگێڕانەری خۆی لەدەست دا. هاوکات بەڕێوەبەریی حیزبی دێموکرات بەو بۆنەیەوە سەرەخۆشی لە بنەماڵە و کەسوکاری نەمر عەبدوڵڵا عیزەت‌پوور، خەڵکی ناوچەی ورمێ و تێکۆشەرانی حیزبی دێموکرات دەکات.

بەداخەوە ڕۆژی چوارشەممە، ٧ی بەفرانباری ١٤٠١ی هەتاوی = ٢٨ی دێسەمبەری ٢٠٢٢ی زایینی کاک عەبدوڵڵا عیزەت‌پوور،ئەندامی پێشووی ڕێبەریی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و پێشمەرگەی ڕۆژە سەختەکانی جووڵانەوەی کورد لە ئێران، لە تەمەنی ٨٨ ساڵیدا لە وڵاتی ئاڵمان کۆچی دوایی کرد.

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای خەبات و بەرخۆدانی پڕ ڕێبوار بێت

ڕاگەیەندراو ناوەندی بەڕێوەبەری حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
٧ی بەفرانباری ١٤٠١ی هەتاوی = ٢٨ی دێسەمبەری ٢٠٢٢ی زایینی

کاک عیسمەت عەبدی: تێکۆشەری سیاسی و ئەندامی پێشووی ڕێبەریی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران

کاک عیسمەت عەبدی، تێکۆشەری سیاسی و ئەندامی پێشووی ڕێبەریی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە گوندی "ساکان"ی ناوچەی "سۆما"ی ورمێ لەدایک ببوو.بەهۆی جەڵتەی مێشک لە وڵاتی هۆڵەند کۆچی دوایی کرد.

کاک عیسمەت دوای سەرکەوتنی ڕاپەڕینی گەلانی ئێران و ئاشکرابوونەوەی تێکۆشانی حیزبی دێموکرات لە ساڵی ١٣٥٨ی هەتاویدا وەک لاوێکی خوێندەوار و خاوەنهەستی نەتەوەیی ڕیزەکانی حیزبی دێموکراتی بۆ خەبات و تێکۆشان هەڵبژارد. ئەو وەک کادرێکی تەشکیلاتی لە ناوچەکانی سۆما، ئەنزەل و کەناربەرۆژ ئەرکیی حیزبیی گرتە ئەستۆ و دواتر وەک بەرپرسی تەشکیلات لەو ناوچانە ناوونابانگی دەرکرد.

کاک عیسمەت عەبدی خەزەڵوەری ١٣٦٣ لە چیای "شێخ بازید"ی ناوچەی سۆما لە شەڕێکی قورس و نابەرابەری هێزییێشمەرگە لەگەڵ هێزی کۆک و پۆشتەی ڕێژیمدا بەتوندی بریندار بوو، بەڵام دوای ساڕێژبوونەوەی برینەکانی، بەورەتر لە جاران لە ڕاپەڕاندنی ئەرک و بەرپرسایەتییەکانیدا بەردەوام بوو.

کاک عیسمەت عەبدی بەهاری ساڵی ١٣٦٤ی هەتاوی بوو بە ئەندامی ناوەندی ئاگری و بەرپرسی کۆمیتەی ئاڕاڕات و لە

کاروانێک لە ڕێبەرانی شەهیدی حیزبی دێموکراتی کوردستان

کۆنگرەی ٧ی حیزبدا کە هەر لەو ساڵەدا گیرا، بە ئەندامی جێگری کۆمیتەی ناوەندیی حیزب هەڵبژێردرا و بە بەرپرسی کۆمیتەی شارستانی سەڵماس و ئەندامی مەڵبەندی شیمال دیاری کرا.

دوای ڕووداوەکانی کۆنگرەی ٨ کاک عیسمەت هەتا ساڵی ١٣٦٩ کە کوردستانی بەرەو دەرەوەی وڵات بەجێ هێشت و دواجار لە وڵاتی هۆڵەند گیرسایەوە، کادری تەواووەختی حیزب لە چەندین ئۆرگانی دەوروبەری ڕێبەرایەتی بوو.

نەمر عیسمەت عەبدی مرۆڤێکی پاک، سادق، دڵسۆز و بەئەزموون بوو. ئەو خەباتگێڕێکی جێی متمانە و بەوەفای ڕێبازی حیزبەکەی بوو. لە کار و ئەرکی حیزبیدا شێلگیر و بەمشوور بوو. بۆیە بە کۆچی دوایی کاک عیسمەت، گەلی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان تێکۆشەرێکی بەوەفا، حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران کادرێکی خەباتکار و بەئەزموونی خۆی و، دەڤەری شیمالی کوردستانیش کەسایەتییەکی جێی متمانە و هیوای دواڕۆژی لەدەست دا.

کاک عیسمەت عەبدی کە ڕۆژی دووشەممە، ٢٢ی جۆزەردان (١٢ی ژۆئەنی ٢٠٢٣) ژینئاوایی لە خەڵکی کوردستان و هاوسەنگەرانی کرد، ساڵی ١٣٣٤ی هەتاوی (١٩٥٥ی زائینی)

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران بەو بۆنەیەوە سەرەخۆشی لە بنەماڵە و هاوسەنگەرانی کاک عیسمەت عەبدی و خەڵکی شیمالی کوردستان دەکات و خۆی بە بەشداری خەمیان دەزانێت.

لە ڕاگەیەندراوی ناوەندی تەشکیلاتی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران وەرگێڕاوە

سەرچاوە: ماڵپەڕی: کوردستان میدیا: - ٢٣ی جۆزەردانی ١٤٠٢ = ڕێکەوتی: ١٣ی جوونی ٢٠٢٣

کورتەیەک لە ژیاننامەی هاوڕێی تێکۆشەر هاشم کەریمی

ناوڕدانەوە لە لاپەڕەکانی ژیانی کاک هاشم کەریمی، لە ڕاستیدا ناوڕدانەوەیەکە لە دوو لاپەڕەی بە یەک بەستراوی مێژووی هاوچەرخمان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

یەکەم لاپەڕە، گرێدراوە بە مێژووی سەرهەڵدانی دەوڵەتانی مودیڕنی داگیرکەر لە ئێران و زیاتر لە سەدەیەک ستەم، نادادپەروەری و شەڕی داسەپاو لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

لاپەڕەیەکی دیکەی ئەم مێژوە، هاوکات گرێدراوە بە سەرهەڵدانی شۆڕشی ڕزگاریخوازی کورد، بە ناڵ و گۆڕی کۆمەڵایەتی و سیاسی لە کوردستان و بە خەبات و بەرخۆدانی گەلێکی ستەم لێکراو.

کاک هاشم کەریمی نە تەنیا ڕۆڵی گرنگی لەم مێژەدا هەبووە، بەڵکوو لە بەرهەمهێنانی فکر و گووتاریدا ڕاستەوخۆ بەشداری کردووە.

کاک هاشم کەریمی لە ساڵی ١٣١٩ بەرامبەر بە ١٩٤٠ی زایینی لە شاری بانە لە دایک بووە.

قۆناغە سەرەتایەکانی ژیانی لە شاری بانە، لە ژێر ئاسەواری دواڕۆژەکانی ڕژیمی ڕەزا شا، ڕووداوەکانی شەڕی جیهانی

دووهەم و هەروەها سەرهەڵدان و ئاوابوونی کۆماری کوردستان بە سەر بردوە.

سەرەڕای تەمەنی منداڵی، کاریگەری ئەم ڕووداوە مێژوویانە هەر دەم لە سەر ژیانیدا دیار بووە. بە تایبەت سەرهەڵدانی کۆماری کوردستان لە مەهاباد بووە هۆی سەرەتایەک لە پێکهاتنی ئەندیشە و بیری سیاسی ئەو وەک مرۆڤێکی نیشتمانپەروەری کورد لە شارۆچکەیەکی دابڕاو و ستەملێکراو.

کاک هاشم ژیانی منداڵی و لاویی لە بانە لە ناو بنەماڵەیکی نیشتمانپەروەر و خاوەن هەستی کوردایەتی تێپەڕ کردوە. بڕا گەورەکەی - کاک محەمەد کەریمی - یەکێک لەو کەسانە بووە کە لە هاندان و داچاندنی فکری سیاسی و نیشتمانپەروەریی کاک هاشمدا ڕۆڵی گرنگی هەبووە.

لە ساڵانی نێوان ١٩٤٧ تا ١٩٥٩(بەرامبەر بە ١٣٢٦ تا ١٣٣٨) کاک هاشم قۆناغەکانی سەرەتایی و ناوەندی خوێندنی تەواو کردووە و دواتریش بۆ خوێندنی مامۆستایی چۆتە دانشسرای سنە.

بۆ ئەم مەبەستە ناکرێت کە پێناسێک لە ژیانی کاک هاشم بکەی، بە بێ هەڵسەنگاندنی هەل و مەرجی ڕۆژهەڵاتی کوردستان لەو سەردەمەدا.

ساڵانی نێوان ١٩٤٧ تا ١٩٥٩ی زایینی، سەردەمی ڕووخانی خەونی ئازادیخوازی کورد بوو، سەردەمی بە هێزتربوونی ڕژێمی شا و بەرفراوانتر بوونی گووتاری دەسەڵاتداری داسەپاو و سەردەمی هەوڵدان بۆ سڕینەوە بنەڕەتی جووڵانەوەی رزگاری خوازی کورد بوو. هاو کات سەردەمی گۆڕنکاریە کۆمەڵایەتی و ئابووریەکان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانی بوو. لە هەموو گرینگتر، سەردەمی ئەوپەڕی بێدەنگ کردنی گوتاری سیاسی بوو. بە واتەیکی دیکە، سەردەمی خنکاندی هەر دەنگێکی ناڕەزایی و دژایەتی بوو. هێزەکانی سەرکوت لە سوپاوە تا ساواک لە هەموو قۆژبنێکی وڵاتدا لەنگەریان گرتبوو.

بەڵام سەرەڕای زاڵبوونی ئەم فەزایە لە کوردستان، دەکرێ ئەم قۆناغە وەک قۆناغی دانەبڕان لە ئۆمێد و دەستبەرنەدان لە خەباتیش پێناس بکرێت.

ساڵەکانی ١٩٥٠ زایینی تا ١٩٦٠ (بەرامبەر بە ١٣٣٠ و ١٣٤٠کانی هەتاوی) بە گشتی، دەکرێ وەک قۆناغێک ڕوانینی لە سەر بکرێت کە لە سەر فکر و هزری سیاسی کاک هاشم کاریگەریکی بەرچاوی هەبوو.

دیسانەوە سەرهەڵدانەوەی جوولانەوەی کورد لە ژێر ڕێبەرایەتی حیزبی دیموکراتی کوردستان و دەرکەوتنی ئەو حیزبە وەک ڕێکخەرێکی پێشڕەوی دەنگی ئازادی کورد، توانی تۆوی ئۆمێد و ئاسۆ لە دڵی کەسانی وەک کاک هاشمدا ببووژێنێتەوە.

بێ گومان ئەمانە تەنیا فاکتۆری گۆڕانکاری نەبوون. ساڵانی دوای ١٩٥٠ی زایینی، سەرهەڵدانی بیری ئازادیخوازی چەپ و گرێدانی بە بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی نەتەوەیی لە لایەکەوە، لە لایکی دیکەشەوە شەپۆلی چەندین گۆڕانکاری بنەڕەتی لەودیوی سنوورەوە، واتە لە باشووری کوردستانەوە بوو.

لەوانە بووژاندنەوەی شۆڕشی کورد لە دوای کوودتای ١٩٥٨ی زایینی کە دیارە لەبەر گرنگیی بە شۆڕش ناسراوە، دروستبوونی کەشێکی تا ڕادەیک ئازاد لە باشووری کوردستان، لە هەموو گرنگتر بەرفراوان بوون لە بڵاوکردنەوەی کتێب و نووسینی کوردی، لە شیعر و ئەدەبەوە بگرە تا بابەتە کۆمەڵایەتی و سیاسیەکان. کە هەرێک بە شێوەیکی بەربڵاو کاریگەری لە ڕۆژهەڵات کوردستانیش هەبوو. لەو سەردەمەدا، بانە وەک شارێکی سەرسنوور ببوو بە پردێکی بە هێز بۆ ڕاگوێزانی شەپۆلی ئەم هزر و ئەندیشە نوێیانە بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

بە بێ شک، بە گشتی هەر یەک لە مانە کاریگەری گرنگ و ڕاستەو خۆیان لە سەر دروست بوونی کەسایەتی سیاسی کاک هاشم هەبووە.

بەڵام دەیەی ١٩٦٠کان و سەرەتای ١٩٧٠کان (واتە ١٣٤٠کان و ١٣٥٠کانی هەتاوی) کاریگەریی ڕاستەوخۆتر و گرنگتری لە سەر کاک هاشم هەبووە. لە گەڵ بەرفراونتر کردنی دەسەڵاتی ڕژێم، بە سیستماتیک کردنی فرەتری ئەم دەسەلاتە، بە تایبەت دوابەدوای دابەزاندنی پاکەجی شۆڕشی سپی، خەبات و بەرخۆدان لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان پێی نایە ناو قۆناغێکی ترەوە و پێناسێکی نوێتری بە خۆیەوە گرت.

لە گەڵ سەرهەڵدانی جوولانەوەی ٤٦ - ٤٨ ی هەتاوی بە ڕێبەری شەریفزادە و موعینی و ئاوارە ئومێدیکی نوێی لە سەر دڵی گەنجانی وەک کاک هاشم دروست کرد.

لەم ماوەیەدا، لە ژێر مەترسی ساواکدا، کاک هاشم وەک ڕۆشنبیرێکی تازە پێگەیشتوو و وەک هەڵسووڕێکی سیاسی لە بڵاو کردنەوەی هزری سیاسی جوولانەوەی کورد و ئاشنا کردنی لاوانی کورد بەم هزرە سیاسیە نەخشی بەرچاوی گێڕا. هەر ئەمەش بووە هۆی ئەوەی کە چەند جار لە لایەن ساواکەوە بە مەبەستی دوور خستنەوەی لە خەڵکەکەی دوو جار بۆ

شارەکانی ناوەڕاستی ئێران و جارێکیش بۆ گوندێکی دابڕاوی ڕۆژهەڵات دوورخرایەوە.

بەڵام، بێ گومان ئەمە نەکۆتایی بوو بە خەباتی کاک هاشم و نە کۆتایی بە شەپۆلی بێ پسانەوەی ئازادی خوازی لە ڕۆژهەڵات.

ساڵانی کۆتایی ١٣٤٠کان و سەرەتای ١٣٥٠کان، دەستپێکی قۆناغێکی نوێ لە ژیان و خەباتی کاک هاشم بوو. لە سەرەتای ١٣٥٠دا کاک هاشم پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە حیزبی دیموکراتی کوردستانەوە گرت و هەر لەو ساڵەشدا وەک هەلسووڕێکی سیاسی ئەرکی ڕێکخستنی ئەم حیزبەی بە ئەستۆ گرت. هاوکات لەو ساڵەشدا توانی لە ڕشتەی سیاسی دانشکەدەی حقووقی زانکۆی تاران لیسانس وەربگرێت.

ساڵێک دواتر لە گەڵ خانمی زێنەب ڕەسوولپەنا ژیانی هاوبەشی پێکهێنا. و دواتر بووە خاوەنی کچێک بە ناوی بەیان و سێ کوڕ بە ناوەکانی گۆران، سۆران و بابان.

لەم دەیەدا بوو کە کاک هاشم توانی وەک کادرێکی بە توانا لە شاری بانە و لە شارەکانی دەوروبەر و لە نێوان ڕەوندی کورد لە تاراندا دەربکەوێ، و توانی لە بڵاو کردنەوەی بیری نوێ و ئازادی خوازی بزووتنەوەی کوردیدا لە شارەکانی ڕۆژهەڵات نەخشی سەرەکی هەبێ. بە گشتی لە ژێر مەترسیکی یەکجار زۆر دا، لەم ماوەدا، کاک هاشم لە تێکشکاندی گووتاری داسەپاوی ڕژێمی پاشایەتیدا ڕۆڵی گرنگی هەبوو، کە بێ گومان گشت ئەم کاریگەریانە لە شۆڕشی ١٩٧٩ دا ڕەنگی دایەوە.

بە واتەیکی دیکە، ناکرێ نەخشی کەسانی وەک کاک هاشم بە کەم بگیردرێت لە سەرهەڵدانی دووبارەی جووڵانەوەی ڕزگاری خوازی لە ڕۆژهەڵات لە ساڵانی ١٣٥٠کاندا، لە بەرزکردنەوەی وردی جەماوەر بە مانای بەرخۆدان لەبەرانبەر هێزی سەرکوتکەر، شکاندنی سامی خەڵک لە سیاسەتی ترس و تۆقاندن، لە بەگژدا چوونەوەی کۆشکی ستەم و چالاک کردنی ئەکتەرەکان و لە ئەنجامدا لە سەرهەڵدانی شۆڕشی ساڵی ١٣٥٧دا.

پێویستە ئاماژەش بەوە بکرێت کە لە ساڵانی نێوان(١٣٤٠ تا ١٣٥١) کاک هاشم وەک پیشە، مامۆستا بووە. هەر لەم ماوەشدا، سیستمی خوێندن لە ژێر دەسەڵاتداری دیکتاتۆری حکوومەتی ناوەندی وەک ناوەندێک بۆ گواستنەوی گووتاری دەسەلات بەکاردەهێنرا و لە لایەن ئەکتەرەکانی ڕژێمەوە هەڵدەسووڕا.

لە ماوەی تەمەنی مامۆستایدا، کاک هاشم نەک تەنیا دژایەتی ڕاستەوخۆی کردووە لە گەڵ ئەکتەرەکانی ڕژێم لە سیستەمی خوێندندا وەک ئەرک هەڵگرێکی لێ هاتوو، لە بەرهەم هێنانی بیری ئازادی لە نێو منداڵان و گەنجاندا دا نەخشی سەرەکی هەبووە. هەر بەم هۆیەشەوە بوو کە چەندین جار لە لایەن بەرپرسی فەرهەنگ و کار بەدەستانی مەرزەبانی بانگهێشت کراوە، هەڕەشەی لێ کراوە و تۆمەتی بڵاو کردنەوە و فێرکردنی سروودی کوردی نیشتمانی لێ دراوە.

لە ڕاستیدا هەڕەشەکان بێ ئاکام نەبوون، بە داخێکی زۆرەوە، لە سالی ١٩٧٣ دا (نەورۆزی ١٣٥٢)، لە ژێر فشار و زۆرداری ساواک، کاک هاشم ناچار دەکرێ کە زێدی خۆی، هاوسەر و کچە ساواکەی، کە تەنیا چوار مانگ تەمەنی دەبێ، بە جێ بهێڵێت و بۆ هەندەران بۆ ماوەی شەش ساڵ ئاوارە بێت. کاک هاشم کاتێک وڵات بە جێ دێڵێ کە کاک عوسمانی برای لە زیندانی ریژیمی شادا بوو. دابڕان لە خەڵکەکەی بێ گومان مەبەستی سەرەکی ڕژێم بوو. زیندان، ئەشکەنجە، دوورخستنەوە، هەندێ تاکتیکی گرنگن کە دەسەڵاتداران بە کاری دەهێنن بۆ دوور خستنەوەی ئەو کەسایەتیانەی کە مەترسی دەخەنە سەر بەردەوام بوونی دەسەڵاتی ڕەهایان.

لە ساڵی ١٩٧٣، لە لووتکەی دەسەڵاتی ساواکدا، بە داخێکی زۆرەوە شانەی نهێنی حزب لە شاری بانە بە هۆی جاسووسێکی ساواک بە ناوی سەلیمی خا شەرافەت ئاشکرا دەبێت. لە ئەنجامدا کاک قادری وێردی هەر لە شاری بانە وەبەر دستڕێژی بەکریگیراوانی ریژیم دەدری و شەهید دەبێ و کاک مەحەمەد سەدیق و کاک عەزیز مستەفازادە لە سێدارە دەدرێن و کۆمەڵێک هەڵسووڕی سیاسی دیکە یان ئاوارە بوون یان زیندانی کران. کاک هاشم یەکێک لەو کەسانە بوو کە بە خۆشیەوە نەکەوتە دەست دوژمن و توانی گیانی دەرباز بکات و هەڵبێ. ئەگەرچی لە غیابیدا، دەستووری لە سێدارەدانی لە لایەن ڕژیمەوە دەرچوو بوو.

ئاوارە بوونی کاک هاشم بۆ ماوەی شەش ساڵ و دابڕانی لە ژن و منداڵی، خزم و کەسوکار و هاوڵاتیانی لە ڕۆژهەلات، بێ گومان کاریگەریکی قوڵ و بنەڕەتی لە سەر ڕۆح و کەسایەتی دانا.

بەڵام لە دەورانی ئاوارەبوونی دا لە باشووری کوردستانی، بوو بە هۆی کرانەوی هەندێ دەرفەتی گرنگ، بۆ نموونە ئاشنا بوونی لە گەڵ هەندێ کەسایەتی گرنگی کورد لە دەرەوەی وڵات وە هەروەها سوود وەرگرتن لە هەندێ فەزای ئازادی سیاسی.

کاک هاشم ئەم هەل و مەرجەی قۆستەوە بۆ دەوڵەمەند کردنی بیر و ئەندیشەی سیاسی، کۆمەڵایەتی خۆی و لە ئاکامدا

خەڵکەکەی.

تەمەنی ئاوارەیی و دووری لە خۆشەویستان کۆڵی بە کاک هاشم نەدا و خۆڕاگرانتر لە جاران بە دژایەتی کردن لە گەڵ سیستەمی پاشایەتی و بۆ وەدەستهێنانی مافی خەڵکەکەی کاری دەکرد.

لەم ماوەدا، ژن و منداڵ و کەس و کاری لە ژێر چەپۆکی ساواکدا مابوونەوە و تەنانەت هاتنی نامەش بە ئاسانی نەدەکەوتە دەستیان.

بەڵام خۆشبەختانە، لە گەڵ سەرهەڵدانی شۆڕشی دژی شا لە ئێران و کوردستان، تەمەنی دووری کورت بۆوە و کاک هاشم بۆ ماوەی چوار مانگ بەر لە سەرکەوتنی شۆڕش گەڕایەوە بۆ ڕۆژهەڵات، بە مەبەستی ڕێکخستنی شۆڕشی دژ بە ڕژێمی پاشایەتی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

لەم ماوەدا بوو کە کاک هاشم وەک یەکێک لە ڕێبەرانی لێ هاتووی خەڵکەکەی لە ڕۆژهەڵات ناسرا و ئەمجارە توانی بە ئازادی دەست بکا بە هەڵسووڕانی سیاسی لە ناو خەڵکەکەیدا.

دوای شەش ساڵ ئاوارە بوون، لە ڕۆژی ٢٣ی ڕێبەندانی ١٣٥٧، واتە ڕۆژێک دوای سەرکەوتینی شۆڕش، کاک هاشم گەڕایەوە بۆ شاری بانە و لە لایەن زۆر لە دانیشتوانی شارەکەی پێشوازیی لێکرا.

کاک هاشم لە ماوەی کورتی ئازادی دا، بەر لە سەر هەڵدانی کۆماری ئیسلامی، لە ڕێکخستنی جەماوەری خەڵکی کوردستاندا ڕۆڵی سەرەکی هەبوو. وەک ئەندامێکی هەڵسووڕی حیزبی دیموکراتی کوردستان، لە بەرەو پێش بردن و بەرگریکردنی ماف و ویستەکانی خەلکەکەی نەخشی بەرچاوی گێڕاوە.

بەڵام بە داخەوە دیسان تەمەنی ئازادی کورت بوو و دیسان ڕژێمێکی کۆنەخواز و ستەمکاری دیکە بە دروشمێکی نوێی دیکەوە لە کورسدتاندا شەپۆلی شەڕێکی نوێیی داسەپاند. لەم ماوەدا کاک هاشم وەک پێشمەرگەی گەل بەرامبەر بە ڕژێمی تازە ڕاوەستا. سەرەڕای لە دەستانی دەیان هاوڕێ و هاوسەنگەر، بە داخێکی زۆرەوە بۆ خۆشەویستی - کاک عوسمان کەریمی، لە بانەمەڕی ساڵی ١٣٥٨ لە شەڕی نەغەدەدا شەهید کرا.

لە ساڵانی نێوان ١٩٨٠ تا ١٩٩٧، کاک هاشم کەریمی لە گەرمەی شەڕی داسەپاوی کوردستاندا وەک ئەندامی دەفتەری سیاسی حیزب، لە ڕێبەرایەتی شۆڕشی گەلی کورد بە دژی کۆماری ئیسلامی دا بووە. لەم ماوەدا سەرەڕای تێپەڕکردنی قۆناغێکی لە هەر کات دژوارتر، کاک هاشم نە تەنیا یەکێک لە ڕیبەرانی شۆرشی چەکداری بووە، بەڵکوو لە نووسین و وەرگێڕانی دەیان نووسراوە، چیرۆک، کتێب، بە مەبەستی بەرزکردنەوەی هەستی زانستی و فکری خەڵکەکەی و ئاشنا کردنیان بە ئەدەبیاتی بەشەکانی دیکەی کوردستان و بە گشتی جیهان نەخشی بەرچاوی هەبووە.

کاک هاشم سەرەڕای ئەمانە نەخشی بەرچاوی لە دابین کردنی راستەقینەی یەکسانی لە کۆمەڵگای کوردیدا هەبووە.

بۆ نموونە لە داهێنانی چەمکی یکسانیخوازی لە نێوان ژن و پیاو، هێنانەگۆڕی دادپەروەری کۆمەڵایەتی، و پشتیوانی کردنی چینە هەرە چەوساوەکانی گۆمەڵگای کوردیدا نەخشی بەرچاوی هەبووە. لە هەر بەشێک لە کوردستاندا، خۆی بە هاوڕێ و هاوپشتی چینی چەوساوەی کورد زانیوە، بە دژی چینی زۆردار، کۆنەخواز و ئەو چینانەی کە بەرهەمی حزووری دەسەڵاتدارنی کوردستان و لە خزمەت بەرژەوەندی ئەواندا بوون خەباتی کردووە.

لە هەر قۆناغێک لە ژیانیدا بووبێت، کاک هاشم لە تێکۆشان، لە هەوڵدان بۆ دابین کردنی ژیانێکی باشتر، دادپەروەرانەتر، مرۆڤانەتر، و یەکسانیتر بۆ خەڵکەکەی دریغی نەکردوە.

لە گەڵ دریژبوونەوەی تەمەنی رژێمی کۆماری ئیسلامی لە ئێران، بەردەوامی ستەم، دژواربوونەوەی شۆڕشی گەلەکەمان و گۆڕنکاری سیاسی ناو خۆیی، کاک هاشم لە ساڵی ١٩٩٧دا بەرەوە هەندەران سەفەری کرد. لە ساڵی ١٩٩٧وە تا کوو ئەمڕۆ لە بریتانیا وەک پەنابەر دەژی.

سەرەڕای ژیانی دژواری پەنابەری، کاک هاشم هێشتاش لە گەڵ خەڵکەکەی هاو دڵ و هاودەنگە. لە ماوەی ژیانی لە غوربەتدا سەرەڕای کاری نووسین و وەرگێڕان، لە چوونی هەر ڕێپێوان و خۆپیشاندان بۆ پشتیوانی خەڵکەکەی و بە دژی کۆماری ئیسلامی خۆی نەپاراستوە. وەک ئەندامێکی خۆشەویستی کۆمەڵگای کورد لە بریتانیا، لە پێکهێنانی دۆستایەتی و یەکدەنگی لە نێوان کوردەکانی دایسپۆرادا بە تایبەت کوردەکانی ڕۆژهەڵاتدا نەخشی بەرچاوی هەبووە. لە پتەوکردنی هەستی یەکڕیزی، هاودەنگی، و تێکشکاندنی دووبەرەکی لە نێوان کوردەکانی ڕۆژهەڵات دا ڕۆڵی هەرە کاریگەری هەبووە.

لە کۆڕی دۆستاندا، کاک هاشم وەک مرۆڤێکی ڕوو خۆش، دڵفراوان، زانا، و سەمبوولێکی ڕاستەقینەی ڕاستگۆیی ناسراوە و هەردەم توانیویەتی کاریگەری لە سەر کەسانی دەوروبەری دابنێ.

کۆچی دوایی کردن

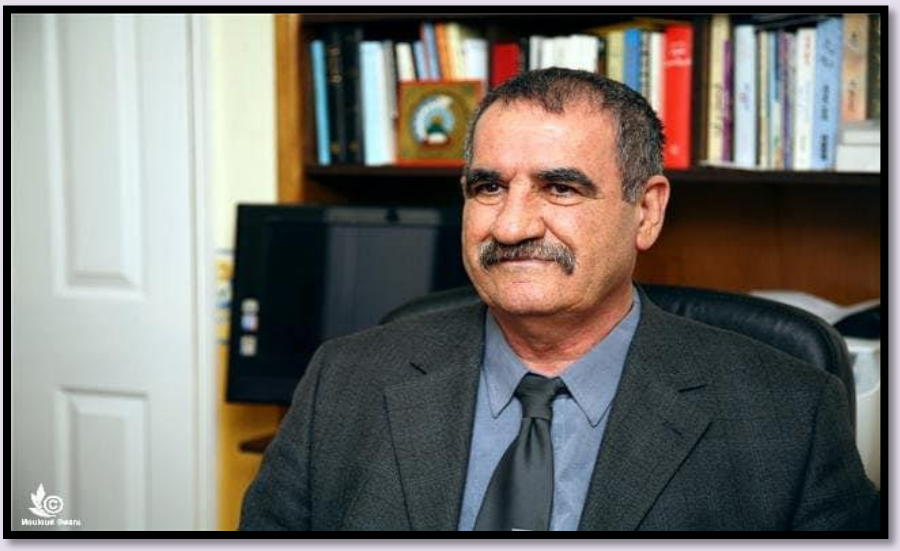

– سەرلەبەیانیی ڕۆژی هەینی، ١٧ی خاکەلێوەی ٢٧٢٤ی کوردی = ٥ی ئەپریلی ٢٠٢٤ی زایینی؛ کاک هاشم کەریمی، کەسایەتیی سیاسی و تێکۆشەری لەمێژینەی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە تەمەنی ٨٦ ساڵیدا لە شاری لەندنی پێتەختی وڵاتی بریتانیا کۆچی دوایی کرد.

– ڕۆژی پێنج شەممە ٣٠ی خاکەلێوەی ٢٧٢٤ی کوردی = ١٨ی ئەپریلی ٢٠٢٤ی زایینی؛ لە ڕێورەسمێک دا تەرمی پیرۆزی تێکۆشەری بەوەجی گەلەکەمان، نەمر کاک هاشم کەریمی لە ئارامگەی گانێسبێری ئەفینیو لە شاری لەندەن بەخاک ئەسپەردە کرا.

– ڕۆژی شەممە ای بانەمەری ٢٧٢٤ی کوردی = ٢٠ی ئەپریلی ٢٠٢٤ی زایینی، کۆڕیادی ڕێزلێنان لە خەبات و تێکۆشانی چەندین دەیەی کۆچکردوو بەڕێوەچوو.

– ڕۆژی شەممە، ١٠ی جۆزەردانی ٢٧٢٥ی کوردی = ٣١ی مای ٢٠٢٥ی زایینی، کۆڕێک بۆ ناساندنی کتێبی بیرەوەرییەکانی کاک "هاشم کەریمی" تێکۆشەری دێرینی نێو ڕیزەکانی حیزبی دێموکرات و ئەندامی پێشووی کۆمیتەی ناوەندی و دەفتەری سیاسیی حیزب، لە شاری ستۆکهۆڵم بەڕێوە چوو.

کتێبەکە لەژێر سەردێڕی " گەشتێک لە ئارباباى بانەوە بۆ باواجیى کۆیە"، لە قەبارەی ٥١٦ لاپەڕەدا بڵاو کراوەتەوە و چاپی یەکەمی ساڵی ٢٠٢٤ بڵاو کراوەتەوە و ساڵی ٢٠٢٥ بە هێندێک دەستکارییەوە بۆ جاری دووهەم چاپ کراوەتەوە. ئەو کتێبە لەلایەن وەشانخانەی "کتێبی هەرزان" لە شاری ستۆکهۆڵم چاپ کراوە.

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای خەبات و بەرخۆدانی پڕ ڕێبوار بێت.

بەداخەوە هیچ ژیاننامەیەکم لەم تێکۆشەرانە نەدۆزیەوە تەنیا ئەو چەند دێرە خوارەوە نەبی:

ڕەحیم بەغدادی

١- ساڵی ١٩٨٨ی زایینی = ساڵی ١٣٦٧ی هەتاوی؛ کۆچی دوایی ڕەحیم بەغدادی ئەندامی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی شەشەم و کادری پێوەندییەکانی حیزب لە سلێمان.

عەزیز لەحیمی

٢- کۆچی دوایی عەزیز لەحیمی ئەندامانی ڕاوێژکاری کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی پێنجەمی حیزب لە وڵاتی فەرانسە. بەداخەوە هیچ زانیارێک لە ڕێکەوتی مانڵئاوایی دەست نەکەوت.

ڕێبەرانی کۆچکردۆ:

کە بە هۆی جیاواز حیزبیان جێ هێشتوو، یان لە دوور خراونەتەوە

عەبدولڕەحمان زەبیحی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرە یەکەم

عەلی کەریمی خوشکەزای عەبدولڕەحمان زەبیحی دەڵێ: ئەوەی من بیستوومە و ئەوەی کە ئێمە لە خانەوادە دا ئاگامان

لێیە زەبیحی کورە گەورەی پێاوێکی موسوڵمانی، قورئان خوێنی، دەنگخۆش بە ناوی سۆفی مینە بووە. سۆفی مینە ماڵی لە سابڵاغ بووە هەر لە کۆنەوە و ئەوەی کە لە دایکم بیستووە باب و باپیرانیش هەر لە مەهاباد بوون، زەبیحی کوڕە گەورە بووە، سۆفی مینە چەند کوڕی هەبووە، زەبیحی هەبووە، عەبدوڵای هەبووە، محەمەدی هەبووە، فاتمی هەبووە، ڕەعنای هەبووە، هاجەری هەبووە وەکوو کچ. ئەوەندەی کە مابن.

- لەو سیجیلەیدا کە بە دەست عەلی کەریمی خوشکەزای و لە لای دایکی بوو تاریخێکی تێدایە ١٩١٨، بەڵام ئەو دەڵێ کەمن لە ئێسێکلۆپێدیای ڕووسی دا دیتوومە و دواتر بەراوەردی دەکەی لەگەڵ خەبات و دەسپێکردنی حیزبی ئازادیی کوردستان و کۆمەڵە ژێکاف و تەحسیلاتی ٣ی دەبیرستانی، بە قسەی دۆستەکانی کە ئەمن دەو ئاخرانە دا بە حزووری زۆریان گەیشتووم دەبێ لە ١٩١٨ کەمتر بێ بەرەو ١٩١٦ - ١٩١٧ چونکە ئەوەیکە من لە خۆییم بیستووە، لە دایکم بیستووە، زەبیحی هەبووە و گەورە بووە کە ڕەزا شا ئیدارەی سیجیلی داناوە، یانی پێش ئەو سەردەمە شۆرەت و شتی ئاوا نەبووە.

- زەبیحی بە شێوەیەک لە شێوەکان تەحتی تەئسیری فراماسۆنەکان، یان ئەو شێوەیە لە کاری نهێنی، خەباتی ژێر زەمینی بووە. چونکە هەر کەسێک لە ڕەفیقەکانی بە تایبەت لە باشووری کوردستان و لە ڕۆژاوای کوردستان کە ئەمن دیومن وەکوو حەمید دەرویش و کۆمەڵێک برادەری دیکە، جەلاڵ تاڵەبانی هەموو باسی ئەوە دەکەن کە ئەو پیاوە هەموو شتێکی نهێنی بووە، خوای کاری نهێنی و کاری ڕێکخستن بووە، بۆیە ئەوەی کە سیستمی کۆمەڵەی ژێکافیش،

ئەوەی کە لە موساحەبەی زۆر کەسان وەک میرزا مەنافی کەریمی ، مەلا قادری مودەرەسی، کاک سەعیدی هومایوون، دواتر دوکتور شیرازی، دواتر محەمەدی شاپەسند هاتووەتە گۆڕێ، هەمویان لە سەر ئەو خاڵە کۆکن کە مۆتۆر و مەرکەز و ڕووحی کۆمەڵەی ژێکاف لە باری کاروباری ڕێکخستنەوە، لە باری ئێعلام و گۆڤار و نووسین و پێوەندی دیپلۆماتیک بەولا و بەولا و بە باشوورەوە مۆتۆرەکە زەبیحی بووە،

- زەبیحی ئەو هەستە، ئەو فیلینگە بە قەولی ئینگلیسی دەڵێ، هەیبووە و ڕۆژگار، یانی حەقیقەت پێی نیشان داوە. ئەوە کە توانیویەتی بنووسێ، توانیویەتی کوردی شرۆڤە بکات، توانیویەتی زۆر زوو، حەتتا دوکتور هاشمی شیرازی دەڵێ، دوکتور عێزەدین مستەفا ڕەسوڵ کە لە سووریا لەگەڵی بووە دەڵێ زۆر زوو ئەو گیوی موکریانی بە جێ هێشتووە لە فێر بوونی زمانی فەڕانسەیی دا. وە ئەوە بۆ ئەو دەمی کە خەریکی خوێندنی ئەلفوبێی زمانی فەڕانسەیی بووە لە لای گیوی موکریانی ئەو کەلکەلەی قامووسێکی وەکوو لاڕووسی فەڕانسەیی بە کوردی چووە دە مێشکییەوە.

- حەقیقەت ئەوەیە زەبیحی کە هەر دوای ژێکافیش، دوای کۆماریش ئیدامە کاری خۆی داوە، کاری کردووە و لە سەر ئەو بیروباوەڕەی سوور بووە و هەتا مردنیش لە سەر ڕێبازی چوار پارچەی کوردستان و کوردستان وولاتێکە و دابەش کراوە لای نەداوە، و ئەوانی دیکە ئەلئان مەسەلەن لەگەڵ کاک سەدیقی حەیدەری کە دۆستێکی نزیکی زەبیحی بووە یەکجار لێک نزیک بوون لە زەمانی ژێکاف و کۆمار، و یان ئاغای مەحمودی وەلیزادە، ئاغای نەجمەدینی تەوحیدی، ئاغای میرزا ڕەحمانی ئیمامی ئایا لە کوێی سیاسەتی کوردی دا بوون؟ دوای کۆمار زۆربەی هەرە زۆریان وازیان سیاسەت هێنا.

- یەک قۆناغی پچووک بە دێڕێک. لە ١٩٧٦ دوای تێکچوونی شۆڕشی ئەیلوول و ئەو شکانە گەورەیە، زەبیحی سەفەرێکی لوبنان دەکا لە لوبنان، یان لە سووریا لە دیمیشق بۆ ماوەی مانگێک لەگەڵ هێرۆ خان و مام جەلالی دەبێ. کە دێتەوە بەغدا سیخوڕ لەگەڵیان بووە لە بەغدا دەگیرێ سالّی ١٩٧٦، حوکمی ئێعدامی دەردەچێ. بە هۆی ئەو وەزیرانەی کە لە دەوڵەتی بەعس دا بوون و شەخسی وەکوو مەلا ماتۆر و شێخ ستار و ئەو جۆرە خەڵکە هەموو شەفاعەتی بۆ دەکەن و هەموو دەچن بۆ بەر بارەگای بەعس و بۆ لای شەخسی سەدام حوسین و حەسەن ئەلبەکری. کە بابە ئەوە مونازلێکە خەڵکی ئێرانە، لە ئێعدامی دەگێڕنەوە.

- زەبیحی لە ١٩٧٩ی گەراوەتەوە مەهاباد، خەریکی ساز کردنی دانیشگای ئازاد بوو لە مەهاباد خەڵک دەهات پێوەندی پێوە دەکرد زانکۆیەک لە سابلاغ دابنێن. بەڵام یەک جێ لەگەڵ مامۆستا شێخ عیزەدینی کەوتنە دەفتەر دروست کردن، وەکوو باشووری کوردستان یەکێتییەکی نیشتمانییەک و خەتی گشتییەک و دەبێ کۆمەڵە هەبێت، دێمۆکرات هەبێت خەتی گشتی بێ مامۆستا سەرپەرشتی بکات. زەبیحی لە بنەوە مۆتۆڕی حەرەکەتە و بەڕێوەبەری دەفتەرەکە بی. کە زۆر زوو، بەڵام دواتر زۆر زوو لەوە پەشیمان بووەوە، زۆر زوو، دوو سێ مانگ، دوومانگ، سێ مانگ. لە "تووژەل" و لە "شێنێ" و لە "ئالان" ێ ئیتر لە ئالانێ تەقریبەن مامۆستا زەبیحی شێخ عیزەدینی بەجێ هێشت.

– زەبیحی سالّی ١٩٧٨ ئەوە پێش هاتنی بۆ کوردستان، چوو بووە مالّی مامۆستا برایم ئەحمەد لە لەندەن، و هەروەها کاک نەوشیرەوانیشی دیبوو ئەمە پێش هاتنیەتی بۆ مەهاباد.

– لە سالّی ١٩٨١ زەبیحی لە بەغدا شرت و گوم بووە.

روانگە

عەبدولڕەحمانی زەبیحی (بێژەن) گەڕێنەندەی " نیشتمان"

بێ ئەملاو و ئەولا عەبدولڕەحمانی زەبیحی (بێژەن)، گەڕێنەندەی "نیشتمان" و بەرپرسی چاپەمەنی ژ - ک (مطبوعات مدیری) یەک لە ڕووناکبیرە هەرە هەڵکەوتووەکانی ساڵانی چلەکانی زایینی کوردستان بووە. لە تەمەنێکی کەمدا کاروباری چاپەمەنی "کۆمەڵەی ژیانی کورد"ی وەستایانە هەڵسووڕاندووە.

هەژار لە بیرەوەرییەکانی دا "چێشتی مجێور" دامەزرێنەرانی کۆمەڵە ئاوا دەناسێنێ:

"لە پاش قەومانی شەهریوەر (مەبەست ٢١ی خەرمانی ١٣٢٠ی هەتاوی و لە سەر تەخت لاچوونی ڕەزاشای پەهلەوییە) و هاتنی ڕووس بۆ مەڵبەندی موکریان، ئەفسەرێک لە لایەن کۆمەڵی هیوای کوردستانی بەر دەستی عێراقەوە هاتۆتە سابڵاغ و دەیەوێ کەسێک پەیدا کا کە گوێ لە ئامۆژگاری بگرێ. چەند ڕۆژێک لەو و لەم پرسیار دەکا، پێی دەڵێن زەبیحی دەم لەو مەسەلانە وەردەدا. زەبیحی و حوسێنی (مەبەست حوسێنی زێڕینگەرانە) پێ دەناسێنێ و چەند کەسێکیش ساز دەدەن کە گوێ لەو ئەفسەرە کە ناوی میرحاجە بگرن. یازدە کەس لە باغی سیسەی دەگەڵ میرحاج کۆ دەبنەوە. لە سەر ئامۆژگاری ئەو، حیزبی "ژ.ک" دادەمەزرێنن، سوێندنامەکەی دەنووسنەوە، پڕۆگرامی حیزبی هیوا بە تۆزێک دەسکاریەوە دەکەنە پڕۆگرامی "ژ.ک". حوسێن فرووهەر (حوسێنی زێڕینگەران)، زەبیحی (عەبدولڕەحمان)، تەوحیدی مەلا نەجمە (نەجمەی تەوحیدی)، ئیمامی (عەبدولڕەحمان)، محەممەدی نانەوا (زادە)، قادری مودەرسی، محەممەدی یاهو، شاپەسەندی (محەممەد)، محەممەد سەلیمی، قاسم قادری (قازی)، خاڵە مەلای داودی بناغە دانەر بون. جا کە زەبیحی منی بردە سوێند دان، بە منەوە بوینە بیست ئەندام. حوسێن ئەندامی ژمارە یەک و زەبیحی ژمارە دو بو و حوسێن سەرۆکی کۆمەڵەی "ژ.ک" بوو."

زەبیحی لە کاتی ڕاگەیاندنی کۆمار لە مهاباد نەبوو. لەگەڵ قاسمی قادری قازی و دڵشادی ڕەسوڵی لە لایەن مەئموورانی حکوومەتی نێوەندی لە نزیک ورمێ دەگیرێن، ڕادەگوێزرێن بۆ تاران.بە هەول و تێکۆشانی قاسمی سەدری قازی کە ئەو سەروبەندی لە تاران لە خولی ١٤ی مەجلیسی شووڕای میللی (پارڵمانی ئێران) نوێنەری مهاباد بوو و تەنانەت دوای تەواو بوونی ئەوخولەی مەجلیسیش هەر لە تاران مابووەوە و نوێنەری قازی محەممەد بوو، لە زیندان بەردەدرێن و دێنەوە مهاباد.

ڕۆژنامەی کوردوستان لە ژمارەی ١٣ی خۆیدا (چوارشەممۆ ٢٤ ڕێبەندان ١٣٢٤ = ١٣ی فیوریە ١٩٤٦) خەبەری بەربوونی زەبیحی و هاوڕێانی ئاوا باس دەکا: "مزگینی!! وەڵام گەیشتوە کە سی (سێ) کەسی آزادیخوازی ئێمە: عبدالرحمن ذبیحی و

دلشاد و قاسم قادری کە هەشت مانگ لەمەوبەر لە لاین کاربەدەستانی فاشیست مابی ایرانی بە ناحەق بە دیل گیران و یەکسەر بردنیانە تاران لە حمدی خودا دەگەل آزادی ئێمە ئەوانیش آزاد کراون و ئەم روژانە خزم و کەس و برایان بەوان شاد دەبن.

زەبیحی لە دوای بەربوون لە زیندان، هەر وەک ڕابردوو هەڵسووڕاوە، لە ڕۆژنامەی کوردستان دا وتار و نووسراوە بڵاو کردووتەوە، هەروەها لە پێوەندییەکانی دیپلۆماتیکی کۆمار دا وەک لە چەند وێنەیەکدا کە دواتر بڵاوی دەکەینەوە دەسەلمێ بەشداری کردووە، ئیگلتن دەڵێ لە سەردەمی کۆمار دا وەکوو پشکنێری حکوومەت کاری کردووە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی: وێنەی کۆماری کوردستان (حەسەنی قازی)

مامۆستا هێمن: ئەندامی کۆنگرەی سێیەم و شاعری ناوداری کورد

مامۆستا هێمن-ی شاعری ناوداری کورد ناوی تەواوی محەممەدئەمین، کوڕی سەید حەسەنی شێخەلیسلامی موکرییە، دایکی ناوی زەینەب، کچی شێخی بورهانە.

هێمن لە شەوی ٤ لەسەر ٥ی مانگی مەیی ساڵی ١٩٢١ لە گوندی لاچین-ی نزیک شاری مەهاباد لەدایکبووە.

هەر بە منداڵی دەخرێتە بەر خوێندنو چەند ساڵ لە قوتابخانەی سەعادەت لە شاری مەهاباد دەخوێنێت. پاشان باوکی لە قوتابخانە دەریدەهێنێتو دەینێرێت بۆ خانەقای شێخی بورهان، بە مەبەستی ئەوەی کە لە دواڕۆژدا ببێتە مەلاو جێی مەلا جامی، باپیرە گەورەی، بگرێتەوە.

چوار ساڵ لە خانەقا دەخوێنێت، لەوێ چاو و گوێی دەکرێتەوە. لەگەڵ زۆر کەس دەبێتە دۆستو ئاشناو گەلێک کەسی ڕووناکبیرو تێکۆشەرو شاعیر دەناسێتو بە دیداریان شاد دەبێت.

پاشان باوکی دەینێرێت بۆ گوندی کولیجەو لەوێ لای مامۆستا مەلا ئەحمەدی فەوزی دەرێژە بە خوێندن دەدات. ساڵ و نیوێکیش لای فەوزی دەخوێنێت و لەوەوە شارەزایی لە زمانو ئەدەبی کوردیدا پەیدا دەکاتو هەستی شاعیریی چەکەرە

دەکات. فەوزی خۆشەویستیی نیشتمانو نەتەوە لە ناخیدا دەچێنێت.

ساڵی ١٩٣٨ کە تەمەنی دەگاتە ١٧ ساڵی دەست لە خوێندن هەڵدەگرێتو دەگەڕێتەوە بۆ گوندی شیلاناوێ. بە ڕۆژ لەگەڵ باوکیدا بە کشتوکاڵ و شەوانیش خۆ بە خوێندنەوەی کتێب و گۆڤار و ڕۆژنامەی فارسییەوە خەریک دەکات.

وردەوردە هاتوچۆی مەهاباد دەکاتو لەگەڵ کۆمەڵە لاوێکی هوشیارو ئازادیخواز دەبێتە هاوڕێ. ئەو لاوانە کتێبو گۆڤارو ڕۆژنامەی کوردییان گیردەکەوێتو بۆ خوێندنەوە دەیاندەن بە هێمن-یش.

ساڵی ١٩٤١ لەپاڵ کشتوکاڵ و ئاژەڵداریدا دەست بە شیعرنووسین دەکاتو هێدی هێدی شیعرەکانی لە دەفتەرێکدا دەنووسێتەوە. بەڵام باوکی پێی خۆش نابێت کە کوڕەکەی بە شیعر نووسینەوە خەریکبێتو ببێتە شاعیر، بۆیە کاتێک دەفتەری شیعرەکانی هێمن-ی دەکەوێتە دەست، دەمودەست دەیسوتێنێتو لێی زوێر دەبێتو سەرزەنشتی دەکات.

ڕۆژی پێنج شەممە، ٢٤ - ٨ - ١٩٤١ لە کێڵگەکەی خۆیان دەبێت لەپڕێکدا دوو فڕۆکە پەیدا دەبنو بەیاننامە فڕێدەدەنە خوارێ. کاتێک هێمن دانەیەکی لەو بەیاننامەیە دەستدەکەوێتو دەیخوێنێتەوە، دەبینێت بە زمانی کوردی نووسراوە. ئیدی لەخۆشییاندا شاگەشکە دەبێت. لە ناوەڕۆکی بەیاننامەکەوە ئەوەی بۆ ڕوونەدەبێتەوە کە فڕۆکەکان هی دەوڵەتی سۆڤییەت بوونو مەبەستیشیان لە بڵاوکردنەوەی ئەو بەیاننامەیە ئەوەیە کە بە خەڵکی کوردستان ڕابگەیەنن لەشکری سوور هاتوەتە خاکی ئێرانەوەو وا بەرەو ناوچەکانی کوردستان بەڕێوەیەو با خەڵکی کوردستان بە هێزی داگیرکەریان نەزانن‌و وەک هێزێکی ڕزگارکەر پێشوازییان لێبکەن.

ئیدی یەکێتی سۆڤێت ناوچەکانی سەرووی ئێرانو دەوڵەتی بریتانیاش ناوچەکانی خواروو و ناوەڕاستی ئێران دەخەنە ژێر کۆنترۆڵی خۆیانەوە.

ڕۆژی یەکشەممە، ١٦ - ٨ - ١٩٤٢ دەستەیەک لە کەسە ڕووناکبیرو چالاکەکانی شاری مەهاباد کۆمەڵەی "ژ. ک"، (کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستان) دادەمەزرێنن‌و حسێن فروهەر بە سەرۆکی کۆمەڵە هەڵدەبژێرن.

لەو ڕۆژانەدا هێمن لە تەورێز دەبێت. کاتێک بۆ مەهاباد دەگەڕێتەوە، لە ڕێگای مامۆستاعەبدولڕەحمان زەبیحی-یەوە و لە

مامۆستا حسێن فروهەر پەیوەندیی بە کۆمەڵەی ژ. ک. ـەوە دەکاتو ناوی نهێنیی "هێمن" بۆخۆی هەڵدەبژێرێت و ژمارەی ئەندامێتیشی ٥٥ دەبێت.

لە کۆبوونەوەی ئاپریلی ١٩٤٣ دا کە لە بناری چیای خواپەرست سازدەدرێت، کۆمەڵەی ژ. ک. بڕیاردەدات کە ئۆرگانی خۆی

بە ناوی نیشتمان دەربکات. هێمن وەک ئەندامێکی بەدیسپلین و وەک شاعیرێکی نیشتمانپەروەر لە دووەم ژمارەی گۆڤاری نیشتمانەوە هەتاکو دواژمارەی بە شیعرو وتار بەشداریدەکات. کاتێکیش لەسەر بنەماکانی کۆمەڵەی ژ. ک. حزبی دیموکراتی کوردستان دادەمەزرێنرێت،

هێمن لە ڕیزەکانی ئەو حزبەدا تێکۆشانی خۆی درێژەپێدەدات. دواتریش لە گۆڤار و ڕۆژنامەکانی کۆماری کوردستاندا وتارو شیعر دەنووسێتو ئەرکە حزبییەکانی خۆیشی ئەنجامدەدات.

هەروەها لە بۆنە و کۆبوونەوەکاندا بەردەوام شیعر دەخوێنێتەوەو جۆشو خرۆش دەخاتە ئەو بۆنانەوە.

هێمن لە ١٦ - ١١ - ١٩٤٦ دا لەگەڵ کچی خاڵی خۆی بە ناوی ئایشە زەماوەند دەکاتو خێزان پێکدێنێت. بەرهەمی ئەو هاوسەرییە کوڕێک دەبێتو ناوی دەنێن سەلاح.

مانگێک دوای زەماوەندی هێمن، کۆماری کوردستان دەڕوخێت. بەوەش نائومێدی باڵ بەسەر خەڵکی کوردستان بەگشتی و خەڵکی ژێرسایەی کۆماردا بەتایبەتی دەکێشێت.

ڕۆژی ١٧ - ١٢ - ١٩٤٦ سوپای داگیرکەری ئێران دەگەڕێتەوە شاری مەهابادو شارو گوندە ئازادکراوەکانی دیکەو وەک پیشەی هەمیشەیی خۆی دەست بە گرتنو ڕاونانی تێکۆشەرانو ڕوناکبیران دەکاتەوە.

هێمن لەو دەمەدا خۆ دەگەیەنێتە لای خاڵی، شێخ محەممەدی کوڕی شێخی بورهان،و لە خانەقای شێخی بورهان دەمێنێتەوە. بەو جۆرە لە گرتنو زیندان ڕزگاری دەبێت.

لە خانەقا تووشی نەخۆشی گرانەتا دەبێتو دوو مانگ لە جێدا دەکەوێت. دوایی تاڕادەیەک باش دەبێتو دەچێتەوە

گوندەکەی خۆیانو لەنێو خێزانو کەسوکاریدا ماوەیەک دەگوزەرێنێت.

ڕۆژی ٣١ - ٣ - ١٩٤٧ لە کاتێکدا کە هێمن لە ماڵی خۆی خەریکی کتێب خوێندنەوە دەبێت، هەواڵ لە گوندەکەیاندا بڵاودەبێتەوە کە قازی محەممەدو سەدری بڕایو محەممەد حسێن-ی ئامۆزای، لە مەهاباد لەسێدارە دراون. ئەو ڕووداوە دڵتەزێنە کار لە ناخی هێمن دەکاتو ناسۆرێکی گەورە لە دڵیدا دروستدەکات. سێ ڕۆژ دواتر لە ٣ - ٤ - ١٩٤٧ دا هێمن لەگەڵ کەسێکی هەژار و تێکۆشەری هاوڕێیدا بەرەو شاروچکەی قەڵادزێ بەڕێدەکەون. کاتێک هێمن دەگاتە ناو قەڵادزێ، دەمودەست پۆلیس دەیگرێت. دوو کەس بەبێ ئەوەی هێمن بناسن بۆی تێدەکەونو لەچنگی پۆلیس ڕزگاریدەکەن. یەکێک لەو دوو کەسانە مەلایەک دەبێت، هێمن دەباتە لای خۆیو ماوەیەک وانەی پێدەڵێتەوەو لای خۆی دەپارێزێت.

دوای ماوەیەک بارودۆخی ڕۆژهەڵاتی کوردستان تاڕادەیەک ئارام دەبێتەوە. ئیتر هێمن-یش دەگەڕێتەوە بۆناو کەسوکاری خۆیو دەست بە کشتوکاڵو ئاژەڵداریی دەکاتەوە.

لەو دەمەدا حزبی تودەی ئێران بە ئاشکرا خەبات دەکاتو گۆڤارو ڕۆژنامەی جۆراوجۆر بڵاودەکاتەوە. هێمن لەپاڵ ئیشوکاری ڕۆژانەیدا بە خوێندنەوەی ئەو چەشنە بڵاوکراوانەوە خۆی سەرگەرم دەکات. هاوکات دەستە لاوێک بە هاوکاریو ڕێنوێنیی حزبی تودەی ئێران، وردەوردە حیزبی دیموکراتی کوردستان زیندوودەکەنەوە. هێمنیش ئەوەندەی دەرفەتی دەبێت هاوکارو هاوبیری ئەو لاوانە دەبێتو پشتیوانیی خۆی بۆیان دوپات دەکاتەوە.

ڕۆژی ٤ - ٢ - ١٩٤٩ حەمەڕەزا شا بەشداریی لە یادی دامەزراندنی دانشگای حقوق لە تاران دەکات. لە ناوەختێکدا لاوێک بە ناوی ناسر فەخرارایی شا دەداتە بەر گوللەو بریندارى دەکات. هاوکات پاسەوانەکانی شا دەستڕێژ لەو لاوە دەکەنو بە سەختیی بریندارى دەکەنو پاش چەند سەعات دەمرێت. هەر ئەو ڕۆژە بە ئاشکرا حزبی تودەی ئێران تاوانبار دەکرێتو شاڵاوی گرتنو ڕاونانی ڕابەرانو ئەندامانی ئەو حزبە لە سەرتاسەری ئێراندا دەستپێدەکات.

گرتن و زیندانیکردنی ڕووناکبیرانو تێکۆشەران کوردستان-یش دەگرێتەوە. گەلێک کەس دەگیرێنو هەندێکیش دیسان ئاوارە دەبنەوە. هێمن وەک سەدان مرۆڤی ئازادیخوازی کورد ماوەیەک خۆی دەشارێتەوە.

لەو سەروەختەدا لە ئێراندا گرانی دادەکەوێتو ژیانی هەزارەها خێزان دەکەوێتە بەر هەڕەشەی لەبرسامردن. هێمن بە چاوی

خۆی زۆر دیمەنی تراژیدیو دڵتەزێنی ئەو ڕۆژانە دەبینێتو ناسۆرێکی گەورە لە دڵیدا دروستدەکات. خۆی و کەسوکارەکەی ئەوەندەی لە توانایاندا دەبێت بەپیر ئەو خەڵکە برسییانەوە دەچن کە ڕوو لە گوندەکەیان دەکەن؛ فریایان دەکەون و تێریان دەکەن.

ساڵی ١٩٥١ بزوتنەوەی خۆماڵیکردنی نەوتی ئێران بە ڕابەریی دکتۆر موسەدیق پەرەدەستێنێتو پەل بۆ گشت شار و شارۆچکەیەکی ئێران دەهاوێت. لە ٢٢ - ٧ - ١٩٥٢ دا دکتۆر موسەدیق دەبێتە سەرۆک وەزیرانی ئێرانو خەڵک پشتیوانیی خۆیان لە حکومەتەکەی دەردەبڕن. بەوەیش جێ بە شا و دارودەستەکەی لەق دەبێت. وردەوردە هەلومەرجێکی تاڕادەیەک ئازاد و دیموکرات لە ئێراندا جێگیر دەبێت. لە کوردستانیش هێدی هێدی چالاکیی سیاسیو ڕۆشنبیریی دەستپێدەکاتەوەو لاوانو ڕووناکبیرانی کورد بە نهێنیو نیمچە ئاشکرا دەکەونە کارکردن. هێمن هەمیشە لەگەڵ ئەو ڕووناکبیرو تێکۆشەرانە هاوەمو هاوبیر دەبێت. بەڵام ئەو لەوەدا لەگەڵیان ناکۆک دەبێت کە ئەوان بیر لەوە ناکەنەوە کە بە زمانی کوردی گۆڤار و ڕۆژنامەو بڵاوکراوە دەربکەنو لەو هەلومەرجەدا بە کارێکی گرنگی نازانن. هێمن ڕێنوێنییان دەکاتو هانیاندەدات هەرچی زووە گۆڤارو ڕۆژنامە بە زمانی کوردی دەربکەنو لەنێو خەڵکی کوردستاندا بڵاویانبکەنەوە.

سەرەنجام دەستەیەک لەو لاوە تێکۆشەرانە بۆچوونەکەی هێمن دەسەلمێنێنو بڕیادەدەن کە دەست بە دەرکردنەوەی ڕۆژنامەی کوردستان بکەن. بەڵام بەر لەوەی کە ئەوان یەکەم هەنگاو بنێن، ڕۆژی ١٩ - ٨ - ١٩٥٣ کۆمەڵێک ئەفسەر بە پاڵپشتیی ئەمریکا و بریتانیا کودەتایەک لە دژی حکومەتی دوکتۆر موسەدیق بەڕپادەکەن و جارێکی دیکە حەمەڕەزا شا بۆسەر حوکم دەگێڕنەوە. بە گەڕانەوەی حکومەتی شا، گرتنو ڕاونانی نازادیخوازان دەستپێدەکاتەوە. هێمن وەک سەدان لاوی تێکۆشەری کورد جارێکی دیکە خۆی دەشارێتەوە. پاشان هەر چۆنێک بێت دەچێتەوە نێو ماڵومنداڵی خۆی. بەڵام هەمیشە لەژێر چاودێریی پۆلیسدا دەبێتو گەلێک جار ئەمسەرو ئەوسەری پێدەکەن. هەر لەو ساڵانەدا دوچاری نائومێدیو ڕەشبینیی دەبێتو ماوەی چەند ساڵ پێوەی دەتلێتەوە. ئەوەش وای لێدەکات کە هێز و توانای دەربڕین و شیعر نووسینی نەمێنێتو ژیانێکی گۆشەگیرانە بۆخۆی هەڵبژێرێت.

ساڵانی ١٩٦٧ - ١٩٦٨ بزووتنەوەی ڕزگاریخوازیی کورد لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان پێدەنێتە قۆناغێکی نوێو دەستەیەک لاوی شۆڕشگێڕ خەباتی سیاسیو چەکداریی پێکەوە گرێدەدەنو لەبەرامبەر لەشکری داگیرکەری دەوڵەتی شادا دەست بە شەڕی پارتیزانی دەکەن. لە هەندێک لەو شەڕ و پێکدادانانەدا چەند لاوێکی ئازا و ڕووناکبیر شەهید دەبنو تەرمەکانیان دەکەونە دەست ژاندارمەکانی ڕێژیمی شا و بەسەر جادەو شەقامەکاندا ڕایاندەکێشنو بێحورمەتییان پێدەکەن. ئەم چەشنە

دیمەنە جەرگبڕانە لە چەند ناوچەو شوێنی کوردستان دوبارە دەبنەوەو لە سەرتاسەری کوردستاندا ڕق و بێزاریی خەڵک دەگاتە ئەوپەڕی.

هێمن وەک هەر مرۆڤێکی ئازادیخوازی کورد بەو هەواڵانە خەمۆ پەژارە دایدەگرێت. هاوکات کۆمەڵێک لاوی هۆشیار خۆ لە هێمنو گەلێک ڕووناکبیری دیکە نزیک دەکەنەوەو هێزو تین بە بەریاندا دەکەنەوەو بەرەو تێکۆشان هانیاندەنەوە. هێمن زوو دێتەوە سەر خۆ و لە جاران شێلگیرتر دەستبە تێکۆشان دەکاتەوە. سەرنجام مالۆمندالی خۆی جێدەهێڵێتو ڕوو لە چیاکانی کوردستان دەکات.

ماوەیەک لەگەڵ" هەژار" پێکەوە دەژین. پاشان بڕیاردەدات کە لەنێو ڕیزەکانی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێراندا درێژە بە تێکۆشانی خۆی بداتەوە. کادیر و ئەندامانی ئەو حزبە بە سنگفراوانییەوە پێشوازیی لێدەکەن.

لە مانگی حوزەیرانی ١٩٦٩ دا کۆنفرانسی دووەمی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە گوندێکی نزیک قەڵادزێ دەبەسترێت. هێمن یەکێک لە بەشدارانی ئەو کۆنفرانسە دەبێتو لەگەڵ چەند کەسی تێکۆشەری دیکەدا تێدەکۆشێت بۆ وەلانانی کێشە شەخسیو لاوەکییەکانو وەگەڕخستنەوەی حزبەکە.

هەر لەوێشدا بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرێت. پاش چەند مانگ لە کارکردنو چالاکی، دەست بە دەرکردنەوەی ڕۆژنامەی "کوردستان" دەکەنەوەو لە کانوونی دووەمی ١٩٧٠دا یەکەم ژمارەی دەردەکەن. هەر لەو کاتەدا لە باشووری کوردستان-یش "یەکێتیی نووسەرانی کورد" دادەمەزرێت. هێمن وەک شاعیر و نووسەرێکی خاوەن هەڵوێستو کوردپەروەر بە ئەندام وەردەگیرێتو لە زۆربەی کۆڕ و کۆبوونەوەو بۆنەکانی ئەو ڕێکخراوەدا هەڵدەسووڕێتو لە گۆڤار و بڵاوکراوەکانیشیدا شیعر و وتاری ئەدەبی بڵاودەکاتەوە.

ڕۆژانی ٢١ - ٢٤ - ٦ - ١٩٧١ لە شاری کۆیە کۆنفرانسی سێیەمی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران دەبەسترێت. لەو کۆنفرانسەدا هێمن بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندییو دەفتەری سیاسیی حیزبەکە هەڵدەبژێردرێت. هاوکات کۆمیتەی ڕاگەیاندنی حزب پێکدەهێنرێت کە هێمن یەکێک لە ئەندامە چالاکەکانی دەبێت.

ساڵی ١٩٧٣ هێمن دەبێتە ئەندامی "کۆڕی زانیاریی کورد"و چەند کاری بەنرخ ئەنجام دەدات کە یەکێکیان ساغکردنەوەی تێکستەکانی کتێبی "تحفه مظفریه" دەبێت کە کاتی خۆی ئۆسکارمان کۆیکردبۆوە.

ڕۆژی ٢٢ - ٩ - ١٩٧٣ کۆنگرەی سێیەمی حیزبی دیموکرات لە شاری بەغداد دەبەسترێت. سەرەتا هێمن وەک بەتەمەنترین ئەندامی بەشدار لەو کۆنگرەیەدا وتارێکی بەنرخ دەخوێنێتەوە. پاشتریش لە کاروبارەکانی کۆنگرەکەدا چالاکانە بەشداریی دەکات. لە کۆتایی کۆنگرەکەیشدا بە ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرێت.

کۆتایی ساڵی ١٩٧٣ دەست بە نووسینەوەی بیرەوەرییەکانی دەکات و بەشێکی لێدەخاتە سەر کاغەز. لە ٢٤ - ١ - ١٩٧٤ دا لە نووسینەوەی بیرەوەرییەکانی دەبێتەوە. پاشان دکتۆر عەبدولڕەحمان قاسملوو شیعرەکانی دەخوێنێتەوەو لێکۆڵینەوەیەکی کورتو شایستە دەربارەی ناوەرۆکی شیعرەکانی دەنووسێت. ئیتر هەموو ئەمانە پێکەوە لە هاوینی ساڵی ١٩٧٤ دا لە کتێبێکدا بە ناوی "تاریک و ڕوون" چاپدەکرێن و دەخرێنە بەردەستی خوێنەرانی کورد. کتێبی تاریک و ڕوون لەلایەن لاوان و ڕووناکبیرانەوە دەقۆزرێتەوەو وەک دیارییەکی بەنرخ دەیخوێننەوەو وتووێژی لەسەر دەکەن. هاوکات چەند نووسەر و شاعیر بیروڕای خۆیان دەربارەی دەنووسنو مشتومڕێکی گەرم دەخولقێنێت.

سەرەتای ساڵی ١٩٧٨ جووڵانەوەی جەماوەریی دژ بە ڕێژیمی حەمەڕەزا شا لەنێو شارە گەورەکانی ئێراندا دەستپێدەکاتو زۆر بە خێرایی سەرانسەری ئێران دەگرێتەوەو مەرگی ئەو ڕێژیمە دیکتاتۆرییە نزیک دەبێتەوە. هێمن وەک هەر تێکۆشەرێکی کوردی ئاوارە، حەزی گەڕانەوە بۆنێو کەسوکارو خێزانی خۆی دەکەوێتە سەری. هەر لەو دەمانەیشدا حزبی دیموکرات دەستە دەستە ئەندامەکانی خۆی ڕەوانەی ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەکاتەوە. هەربۆیە هێمن-یش بڕیاری خۆی دەداتو لەگەڵ هاوڕێیەکیدا بەڕێدەکەون.

ڕۆژی ١٨ - ٢ - ١٩٧٩ لە ئۆردوگای بەستەسێنی نزیک قەڵادزێ لە ماڵی دۆستێک دەمێننەوە. بۆ شەوەکەی بەرەو سەردەشت دەکەونەڕێ. ڕۆژی ٢٠ - ٢ - ١٩٧٩ دەگەنە سەردەشتو لەگەڵ پێشوازییەکی گەرمدا لە ماڵی چەند دۆست و ناسیاو دەمێنێتەوە. هاوکات تەلەفۆن بۆ مەهاباد دەکەنو هەواڵی گەڕانەوەی هێمن بە کەسوکاریو خەڵکی مەهاباد ڕادەگەیەنن. ئەو هەواڵە خۆشە لەو دەمەدا زۆر بە خێرایی لەنێو خەڵکدا بڵاودەبێتەوە. دەستە دەستە لاوانو ڕووناکبیرانو خەڵک خۆ سازدەدەن بۆ پێشوازیکردن لە هێمن. دەمودەست سەلاح-ی کوڕی لەگەڵ کۆمەڵێک خزمو دۆست بەرەو سەردەشت دەکەونەڕێ.

سەرلەبەیانیی ڕۆژی ٢١ - ٢ - ١٩٧٩ هێمن لەگەڵ خزمو کەسەکانیو کۆمەڵێک لە خەڵکی سەردەشت بەرەو مەهاباد بەڕێدەکەوێت. کۆمەڵ خەڵک بە ئوتومبێل دێن بەپیریەوەو دەیکەنە ڕۆژی شایی‌و ئاهەنگ. دەمەوعەسری ئەو ڕۆژە کاتێک کەژاوەی ئوتومبێلەکان دەگەنە "تاقەدار"ی نزیک مەهاباد، تێکەڵ بە کۆڕی شیعرخوێندنەوەو شایی‌و هەڵپەڕکێ دەبنو هەموو بە چاوی پڕ لە فرمێسکی شادییەوە پێشوازیی لە هێمن دەکەنو بۆنێو مەهابادی دەبەنەوە.

چەند ڕۆژ کۆمەڵ کۆمەڵ دەستە دەستە خەڵک لە شارو شارۆچکەو دێهاتەکانی کوردستانەوە بۆ سەردانی هێمن بەرەو مەهاباد دەچن و بەردەوام ماڵی هێمن پڕ لە میوان و دۆستان دەبێت. ئیدی لەو ساتەوە ماڵەکەی وەک بنکەیەکی ئەدەبیی لێدێتو دەبێتە جێی شیعرو باسی ئەدەبیو شوێنی بەیەکگەیشتنی ئەدیبانو ڕووناکبیران.

ڕۆژی ١٩ - ٢ - ١٩٨٠ لە شاری مەهاباد چوارەمین کۆنگرەی حزبی دیموکراتی دەبەسترێت. هێمن لەو کۆنگرەیەدا بەشداریی دەکات. لە کۆتایی کۆنگرەکەدا بە ئەندامی کۆمیتەی ڕاگەیاندنی حزب هەڵدەبژێردرێت، زۆر نابات هێمن بڕیار دەدات کە خۆ لە کاری حزبایەتی بدزێتەوەو لە بواری ئەدەبە و نووسیندا خزمەتی نەتەوەکەی بکات.

بەدرێژایی ساڵانی ١٩٧٩ - ١٩٨٦ هێمن لە زۆربەی کۆڕو کۆبوونەوە و بۆنەکاندا لە شارەکانی سنە، کرماشان، ورمێو مەهاباد...دا چالاکانە بەشداریی دەکاتو بە شیعرو وتاری جوان ئەو بۆنانە ڕازاوە دەکات. سەرەتای ساڵی ١٩٨٣ لەگەڵ چەند شاعیرو نووسەردا وتووێژ دەکاتو پێیان دەڵێت با بە هەموومان هەوڵبدەین دەزگایەکی چاپەمەنی ساز بکەینو گۆڤارو ڕۆژنامەو کتێبی کوردیی تیا چاپبکەین.
هەر بۆ ئەو مەبەستە لەگەڵ چەندین کاربەدەستی حکومەتی ئێراندا قسەوباس دەکاتو هەوڵدەدات کە ڕەزامەندیی ئەوان بەدەستبێنێت. ئەم وتووێژو هەوڵانە درێژە دەکێشێن و حکومەتی ئێران بە بیانووی جۆراوجۆر داواکەیان ڕەتدەکاتەوە. بەڵام هێمنو هاوکارەکانی کۆڵنادەن تا سەرەنجام بە ئیمکاناتێکی کەمەوە بنکەیەک بە ناوی "ناوەندی بڵاوکردنەوەی فەرهەنگ و ئەدەبی کوردی - ئینتیشاراتی صلاح الدینی ئەییوبی" لە ورمێ دادەمەزرێنن و گۆڤارێک بە ناوی سروە دەردەکەن. هەتاکو هێمن خۆی لە ژیاندا دەبێت، چوار ژمارە لەو گۆڤارە دەردەکەن.

پاشتریش کەریمی قەیومیو چەند نووسەرو شاعیری دڵسۆز لەسەر دەرکردنی سروە بەردەوام دەبن. ئینجا دەست بە چاپکردنی هەندێک کتێب دەکەنو وردەورده کارەکانیان گەشەپێدەدەنو بەنیاز دەبن زیاتریش گەورەو فراوانی بکەن.

بەڵام لەگەرمەی کارکردنیاندا مامۆستا هێمن: ئەندامی کۆنگرەی سێیەم و شاعری ناوداری کورد شەوی ١٨ لەسەر ١٩ - ٤ - ١٩٨٦ لە شاری ورمێ هێمن کۆچی دوایی دەکات.

بەرەبەیانی ڕۆژی شەممە ١٩ - ٤ - ١٩٨٦ تەرمەکەی بەرەو مەهاباد بەڕێدەکرێت. پاشنیوەڕۆی هەمان ڕۆژ لە مەراسیمێکی پڕشکۆداو لەنێو ئاپۆرەی جەماوەردا لە گۆڕستانی بوداق سوڵتان بەخاک دەسپێردێت.

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای پڕ ڕێبوار بێت

دوکتور ڕەحیم سەیفی قازی: ئەندامی کۆنگرەی چوارەم

– دوکتور ڕەحیمی سەیفی قازی لە ساڵی ١٩٢٦ی زایینی لە گوندی گوێگجەلی لە ناوچەی کوردنشینی شاری میاندواو لە دایک بووە.

- لە دووەم ساڵی دامەزرانی "کۆمەڵەی ژیانی کورد" لە کۆمەڵە دا بە ئەندام وەرگیراوە و نێوی نهێنی لە کۆمەڵە دا "هۆگر" بووە.

*** لە کۆنگرەی یەکەمی حیزبی دێمۆکراتی کوردستان (خەزەڵوەری ١٣٢٤ی هەتاوی (ئۆکتۆبەری ١٩٤٥) دا بەشداری کردووە.**

- ڕەحیمی سەیفی قازی بە پێی حوکمێک لە " تەڕەف وەزیری هێزی جمهووریيەتی کوردستان و بە ئیمزای سەرۆکی ٢ محەمەدی نانەوازادە" دەرەجەی "سەربەرز"ی دەدرێتە و دەکرێ بە فەرماندەی چڵی ٢، لە پۆلی ٣ی هێزی پێشمەرگەی کوردستان.

- ڕەحیمی سەیفی قازی لە پەیامێکدا بۆ ڕۆژنامەی کوردستان کە لە ژمارە ٩، شەمۆ ١٣ی ڕێبەندانی ١٣٢٤ی هەتاوی (٢ی فێبریوێری ١٩٤٦) دا بڵاو کراوەتەوە دەنووسێ:

سڵاو لەتۆ ئەی کوردستان

ساڵەهایە کە تەواوی نەتەوەی کورد چاوەنۆڕی ئەو ڕۆژە بوو کە خەت و زبانی شیرینی کوردی لە لاپەڕەی ڕۆژنامە چاو پێ بکەوێ، وە ئەمن کە یێکێکم لە پێش مەرگەکانی مهاباد ئەوەڵ ڕۆژ کە چاوم بە ژمارە یەکی ڕۆژنامەی کوردوستان کەوت چاوم ڕوون بۆ وە وە سوپاسی خودای بەرز و بێ هاوتا ئەکەم کە چرای کوردان هەڵ کراوە،ئێستا دەتوانن بە زمانی کوردی ڕۆژنامە و گۆوار لە تەواوی دونیا دا بڵاو بکەنەوە،بە تەواوی دنیا ڕابگەیێنن کە کورد لایقی ژیانە و لە ماوەیەکی کەمدا دەتوانێ لە گەورەترین نەتەوەی دنیا حیساب بکرێ و بە دڵێکی بەهێز دەڵێم خودایا هەتا ڕۆژ لە ڕۆژهەڵات سەر وەدەر دەنێ وە لە ڕۆژئاوا ئاوا دەبێ چرای کوردان ڕوونـاک کەیەوە وە ئـاڵای موقەدەسی کوردان سەربڵند کەی. وەک شاعیری بە ناوبانگ دەفەرموێ:

چەند خۆشە ئەو دەورە بۆ دینی محەمەدی، بژی دەوڵەتی کوردی ڕەبی تا دەورەی مەهدی.
لە پاش ئیحساساتێکی زۆر بە دەنگێکی بەرز دەڵێم: بژی بە ژیانێکی بە ئەبەد ڕەئیس جمهوری کوردوستان و پایەدار بێ هێزی کوردوستان.

پێشمەرگە ڕەحیمی سەیفی قازی"

- لە مانگی ئاوریلی ١٩٤٦ لە گەڵ نزیک ٥٠ کەسی دی بۆ خوێندنی عەسکەری ناردراوەتە باکۆ.

- دوای ڕووخانی کۆمار، پاشملە حوکمی ئیعدامی دراوە. لە ئازەربایجان تەشکیلاتێکی کوردی وەک درێژەدەری کۆمار دامەزراوە، مەلا مستەفای بارزانی سەرۆک و ڕەحیمی قازی جێگری بووە. ئەو تەشکیلاتە دوای ماوەیەک هەڵوەشاوە.

- ڕەحیمی قازی و چەند کەسێک لە کوردەکان لە فیرقەی دێمۆکراتی ئازەربایجان دا وەخۆ کراون. ڕەحیمی قازی بۆ چەند دەورە معاونی سەدری فیرقەی دێمۆکراتی ئازەربایجان بووە، دواتر وازی هێناوە.

- لە ساڵی ١٩٥٤ لە زانکۆی باکۆ لە بواری مێژوو دا دەرەجەی دوکتورای وەرگرتووە.

- لە ساڵی ١٩٥٨ ڕۆمانی پێشمەرگەی نووسیوە کە لە پێشدا لە ئەرمەنستان و دواتر لە بەغدا چاپ کراوە و بە یەکەم ڕۆمانی چاپکراوی کوردیی سۆرانی دەژمێردرێ.

- لە ساڵی ١٩٤٧ تا ساڵی ١٩٦٢ لە گەڵ عەلی گەلاوێژ ڕۆژنامەی "کوردستان" یان لە باکۆ بڵاو کردووەتەوە.

– لە کۆنگرەی دووەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ساڵی ١٩٦٤ پاشملە وەک ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردراوە.

- لە مانگی مارسی ١٩٧٩ دوای ٣٣ ساڵ گەڕاوەتەوە زێدی خۆی.

– لە کۆنگرەی چوارەم ساڵی ١٩٨٠ وەک ئەندامی کونگرە هەڵبژێردراوە، دوای چەند مانگ لە گەڵ غەنی بلووریان و چەند کەسی دی پەیڕەوانی کۆنگرەی چوارەمیان پێک هێنا و لە حدک جوێ بوونەوە. ئەو تەشکیلاتە دوای چەند مانگ هەڵوەشا.

– دوکتور ڕەحیمی سەیفی قازی لە ساڵی ١٩٨١ گەڕاوەتەوە باکۆ و لە ٩ی مانگی مای ١٩٩١ لە نەخۆشخانەیەکی باکۆ وەفاتی کردووە و هەر لەو شارە نێژراوە.

- دوکتور ڕەحیمی قازی جگە لە ڕۆمانی پێشمەرگە بە کوردی، فارسی، ئازەربایجانی چەند کتێبی نووسیوە. یەکێک لە کارەکانی " قازیی محەمەد و بزووتنەوەی نەتەوایەتی کورد" کە بە کوردی و فارسییە، وەک دەستخەت ماوەتەوە و هێشتا چاپ نەکراوە.

لە لایەن حەسەن قازی

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای پڕ ڕێبوار بێت

کەریم حسامی: ئەندامی دەفتەی سیاسی کۆنگرەی سێهەم

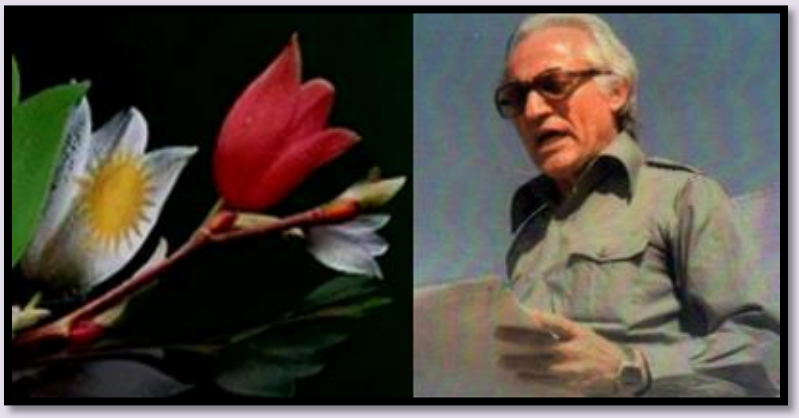

عبدللکریم حیسامی، کە بە کەریم حسامی ناسراوە، ساڵی ١٩٢٦ لە گوندی (بەیرەم) ناوچەی مەنگوری مەهاباد لە ڕۆژهەلاتی کوردستان لە بنەماڵەیەکی وەرزێر و دیندار چاوی بە دنیا هەڵێناوە.

بە منداڵی لە لای میرزا ڕەسوی گوندی و لە لای بابی خوێندوویە. پاشان لەبەر دەست تەنگی و نەداری بنەماڵەی نەیتوانیوە درێژە بە خوێندن بداو بە کارو کوێرەوەری کشت و کاڵەوە خەریک بوە. ساڵی ١٩٤٤ چۆتە نێورێکخراوی کۆمەڵەی ژک (کۆمەڵەی ژیانەوەی کورد). هەر لەم ساڵەدا بە هۆی لەداست دانی برا گەورەکەی و دەست تەنگی ماڵەوە کاری سیاسی بۆ ماوەیەک وەلا دەنی.

دووای تێکچونی کۆماری کوردستان لە ساڵی ١٩٤٩ دەبێتە تەندامی حیزبی دێمۆکراتی تیران، و چالاکانە بەردەوام دەبێ لە تێکۆشان. ساڵی ١٩٥٣ بە نوێنەرایەتی لاوانی کورد لە کوردستانی تیران لە ڤیستیوالی چواردەمی لاوانی جیهاندا لە بوخارست پێتەختی ڕۆمانیا بەشداری کردووە.

چەند جار بە تاوانی خەباتی سیاسی کەوتۆتە بەندیخانەو، تاخرجار بە ٣ ساڵ حوکم دراوە. کاتێ لە بەندیخانەدا بووە، باوکی و خێزانی و منداڵەکەی مردوون و لە دیداریان بەشبراو بووە. دووای تازادی لە زیندان ساڵی ١٩٥٧ لە مەهاباد لە

ژێر تێقامەتی تیجباریدا بووە. ساڵی ١٩٥٨ ڕایکردووە چۆتە کوردستانی غێراق و لە بەغدا داوای پەنابەریسیاسی کردووە. ساڵی ١٩٦٠ دووای تەنگەژەی سیاسی لە باشووری کوردستان چۆتە چێکوسلۆاکیا. لەوی چۆتە زانستگاو، لیسانسی زانستی کۆمەلایەتی لە زانستگای پراگ وەرگرتووە. پاشان چۆتە بولغاریاو تا ساڵی ١٩٧٠ لە بەشی کوردی رادیۆی پەیکی تێراندا کاری کردووە. دوا بە دووای بەیانی ١١ی تادار چۆتە وە غێراق و لە ڕێکخستنەوە و بوژانەوەی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی تێراندا چالاکانە بەشداری کردووە، تا سالی ١٩٧٨ جێگری سکرتێرو تەندامی دەفتەری سیاسی حیزبی دێمۆکراتی تیران بووە. دووای روخانی ڕژێمی پاشایەتی گەراوەتەوە بۆ تیران و تا سالی ١٩٨٤ لە حیزبدا تێکۆشاوەو بەرپرسایەتی جۆراوجۆری لە تەستۆ بووە. ساڵی ١٩٨٤ کاتێکی بە تیجازەی دەفتەری سیاسی بۆ سەردانی منداڵەکانی بە سەفەر هاتۆتە تورووپا، لە لایەن بەرپرسی تەشکیلاتی حیزب بە نووسراوەیەکی سێ چوار دێری لە حیزبی دێمۆکرات بە یەکجاری وەلا دەنرێ.

کەریمی حسامی جگە لە تێکۆشانی سیاسی لە مەیدانی نووسین و وەرگێرانیشدا دەستی بالآی هەبووە.

پێنج ساڵ سەرنووسەری ڕۆژنامەی سەردەمی نوێ بووە کە لە سوید دەرچوە. جگە لە ١١ بەرگی بیرەوەریەکانی خۆیی، تا تیستا ٢١ کتێبی دیکەی نووسیوەو ١٧ کتێبیشی لە زمانی بێگانەوە کردوون بە کوردی. لە چەندەها سێمینارو کۆنفرانسی جۆراوجۆردا سەبارەت بە مەسەلەی کورد بەشداری کردووە.

کەریم حسامی: ئەندامی دەفتەی سیاسی کۆنگرەی سێهەم نووسەر تا تەو کاتەی لە ژیاندا بووە لە نووسین و خزمەت بە نەتەوەی کورد بەردەوام بووە. لە ٦ - ١٠ - ٢٠٠١ بە هۆی نەخۆشی شێرپەنجە دڵە گەورەکەی بۆ هەمیشە لە لێدان کەوت.

کەریم حسامی:

١٩٢٦ زایینی لە گوندی (بەیرەم) لە ناوچەیی مهاباد لە دایک بووە.
١٩٤٩ هاتووەتە ڕیزی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران.
١٩٥٣ بەشداری فێستیڤاڵی لاوان لە بوخارستی کردووە.

١٩٥٤ لە لایەن ڕێژێمی پەهلەوییەوە دەستگیر کراوە.

١٩٥٧ لە زیندان ئازاد کراوە.

١٩٥٩ ڕوو لە باشووری کوردستان دەکات.

١٩٦٠ ڕوو لە چیکوسلۆڤاکیای دەکات.

١٩٦٤ دەچێتە بولغارستان و دەبێتە وێژەر لە ڕادیۆ پەیکی ئێران.

١٩٦٧ سەردانی باشووری کوردستان دەکاتەوە.

١٩٧١ لە کۆنفرانسی سێیەمی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێراندا بە ئەندامی دەفتەری سیاسی هەڵدەبژێردرێت.

١٩٧٢ لە کۆنگرەی سێیەمی حیزبدا دەبێتە ئەندامی دەفتەری سیاسی و ئەرکی جێگری سکرتێری حیزب بەڕێوە دەبات.

١٩٧٩ دەگەڕێتەوە بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان.

١٩٨٠ لە لایەن ڕێژێمی عێراقەوە دەستگیر دەکرێ.

١٩٨٤ کاتی سەردانی بنەماڵەکەی لە بلغارستان، لە حیزبی دئموکرات وەلا دەنرێ.

١٩٨٦ لە بەلغارستانەوە کۆچ دەکا بۆ سوئێد.

١٩٨٦ بڵاوکردنەوەی ڕۆژنامەی سەردەمی نوێ و .....

- جگە لە نووسینی سەدان ووتار، ٣١ کتێبی نووسیوە.

- ٦ - ١٠ - ٢٠٠١ دڵە گەورەکەی بۆ هەمیشە لە لێدان کەوت.

ڕووح و ڕەوانی شادو ڕێگای پڕ ڕێبوار بێت

سەنار مامەندی: ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی کۆنگرەی چوارەم

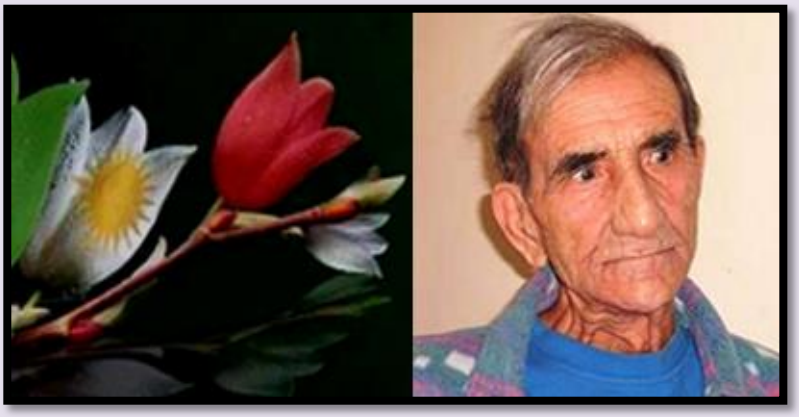

سەنار مامەدی کوڕی حاجی قۆتاز مامەدی لە مانگی ڕەشەمەی ساڵی ١٣٠٤ی هەتاوی بەرابەر بە ١٩٢٧ی زایینی لە ناوچەی سەڵماسی کوردستانی ئێران لە دایک بوو.

سەنار هەر لە سەرەتای ڕۆژەانی جەوانی کە هاوکات بوو لە گەڵ کۆتایی هاتنی شەڕی دووهەمی جیهانی و پێک هاتنی هەوەڵین کۆماری کوردستان لە مهاباد، لە گەڵ کێشەی سیاسی و تێکۆشانی بۆ ئازادی گەڵی کورد ئاشنایی پەیدا کرد و بە عەلاقەوە بەشداری تێدا کرد. ناو براو لە درێژەی موخالفەتەکانی خۆی لە گەڵ ڕژیمی شاهەنشای لە گەڵ عدەیەک لە کەسایەتی عەشایری ناوچەی شیمالی کوردستان لە وانە شەهید نحۆ پاشایی و تاهر خانی سمکۆ لە ساڵی ١٣٢٨ بۆ یەزد تەبعید کرا و بۆماوەی یەک ساڵ لە تەبعید دا بوو.

ناوبراو دوای ئازاد بوونی لە تەبعید گەڕایەوە بۆ کوردستان وهەر وەک پێشوو لە بەرانبەر ئستبدادی ڕژیمی شاهەنشاهی و بە تایبەت لە ژێر گوشاری هێزەکانی ژاندەرمەری و ئەرتش بۆ سەر خەڵکی کوردستان درێژەی بە دژایەتی و بەربەرەکانی خۆی دە دا.

سەنار لە ساڵی ١٩٦٥ لە ژێر هەرەشەکانی ڕژیمی شاهەنشاهی ڕووی لە کوردستانی عێراق کرد و چوو ناو ریزی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران و یەکێک بوو لە ئەندامانی کۆمیتەی شۆرشگێڕی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان لە ساڵەکانی ١٣٤٦ - ١٣٤٧ هەتاوی (١٩٦٧ - ١٩٦٨ز)

سەنار دوای نسکوی جووڵانەوەی ساڵەکانی ١٣٤٦ - ١٣٤٧ هەتاوی (١٩٦٧ - ١٩٦٨ز) گەڕایەوە ئێران و ماوەیەک قاچاغ بوو و دوایی کەوتە زیندان.

سەنار لە ساڵی ١٩٧١ زایینی بۆ جاری دووهەم گەڕایەوە کوردستانی عێراق و بە دوای ماوەیەک خۆ ئامادە کردن و تەدارکات بۆ شۆڕشی چەکداری لە کوردستانی ئێران لە گەڵ کۆمەڵێک لە هاوڕێکانی ئەم ناوچەیەیان بە جێ هێشت و بەرەو کوردستانی ئێران ڕۆیشتن کە بە داخەوە لە سنووری ئێڕان بە بریندارى دەکەوێتە دەستی ساواکی ئێران و دوای ماوەیەک موجازاتێکی قورسیان بۆ بڕیەوە کە تا سەرکەوتنی شۆڕشی گەلانی ئێران و سەرنگوونی ڕژیمی شاهەنشاهی لە زیندان بەسەر دەبات و لە ساڵی ١٣٥٧ هەتاوی بەرابەر بە ١٩٧٨ زایینی لە گەڵ باقی زیندانیانی سیاسی لە زیندان ئازاد دەکرێت.

سەنار مامەدی لە کۆنگرەی چوارەمی حیزبی دێموکراتی کوردستان ئێران کە لە ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٥٨ی هەتاوی = ١٩ی فێبریوێری ١٩٨٠ی زایینی، لە شاری مەهاباد پێکهات بە ئەندامی کۆمیتە ناوەندی هەڵبژێردرا.

سەنار مامەدی بە دوای سیاسەتەکانی کۆماری ئیسلامی و دەستپێکردنی شەڕی تەحمیلی لە کوردستان ڕووی کردە شاخەکانی کوردستان و تێکۆشانی خۆی لە ریزەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران دەست پێکرد، و تا ساڵی ١٩٨٤ لە شیمالی کوردستان ماندوویی نەناسانە تێکۆشانی بێوچانی خۆی بە دژی کۆماری ئیسلامی ئێران دریژە پێدا و لە ڕێبەری کردنی تێکۆشان و ڕێکخستنی گشتی خەڵکی ناوچەیەکەدا نەخشی بەرچاوی گێڕا. سەنار لە ساڵی ١٩٨٤ بە هۆی ناسازی و نەخۆشی کوردستانی بە جێ هێشت و تا کۆتایی ساڵەکانی ژیانی لە وڵاتی سوئێد مایەوە.

بەداخێکی زۆررەوە سەناری مامەدی لە ڕۆژی ١٥ی ئاگۆستی ٢٠٠٩ی زایینی دوای ماوەیەکی دوور و درێژ ی ناسازی و نەخۆشی لە شاری ستوکهۆلمی سوئێد کۆچی دوایی کرد.

بە بۆنەی کۆچی دوایی سەنار مامەدی ئەم تێکۆشەرە نەمرە کە هیچ کات هیواو و ئاواتی گەڕانەوەی بۆ کێوەکانی پر لە شانازی کوردستان تا ئاخرین هەناسەکانی ژیانی خۆی لە دەست نەدا سەرەخۆشی دەکەین لە هەموو خەڵکی کوردستان بە گشتی و بنەماڵەی خوالێخۆشبوو بە تایبەتی دەکەین و ڕێز لە خۆڕاگری خوالێخۆشبوو دەگرین.

جێگای سرنجە کە ڕژیمی کۆماری ئیسلامی بە دوای بیستنی هەواڵی کۆچی دوایی سەناری مامەدی بە بنەماڵەکەی ڕاگەیاندووە کەنابی هیچ چەشنە ڕێوڕەسمێک بەم بۆنەیەوە نە لە مزگەوت نە لە شوێنی دیکە بەڕێوەبەرن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی ورمێ – تیمور مرادی

حەمەدەمین سیراجی (م. ا. ڕەوەند): ئەندامی درفتەری سیاسی کۆنگرەی سێهەم

هەتاکو دواپشوو ڕێبواری ڕێگای عیشق و ئازادیم،
ئەگەر بێجگە لە ناکامیش نەبینم بەرهەمێکی تر
هێمن

کاک حەمەدەمین لە ساڵی ١٩٣٤، لە شاری مەهاباد، لەدایکبوو. خوێندنی سەرەتایی و ناوەندیی لە مەهاباد تەواو کرد.

لەسەرەتا مامۆستایی قۆتابخانەی کردە پیشە و پاشان لە زانکۆی تاران بەردەوام بوو لە خوێندنی حقوق (ماف).

لەسەرەتای هەرەتی لاوێتی، بە هۆی دیتنی دەرد و پەژارەی ژیانی نەتەوەی بندەست و باری گرانی ژیانی چینی هەژار و چەوساوە، بڕیاری هەڵبژاردنی ڕێگای خەباتی دا و بوو بە ئەندام لە ڕێکخراوی لاوانی ئەو سەردەمی حیزبی دێمۆکرات. لە هەموو خۆپێشاندانەکانی ساڵانی ١٩٥٢ - ١٩٥٣ی شاری مەهابادا، یەک لەوان میتینگی باخی میکائیل، بەشداری هەبوو. لە سەردەمی خوێندکاریدا لە تاران، چالاکی بێوینەی لە کاروباری سیاسیدا هەبوو. لە ساڵی ١٩٦٣، بەهۆی ئاشکرابوونی چالاکییەکانی، وێڕای هاوڕییانی وەک سمایل شەریفزادە، سالار حەیدەری و.. ڕووی کردە چیاکانی کوردستان و بە هیوایەکی زۆرەوە بەرەو ناوچە رزگارکراوەکانی باشووری کوردستان پەنایان برد.

دوای ڕووداوەکانی پێش کونگرەی دووهەمی حیزب و لادانی بەڕێوەبەری لە پەیرەویکردن لە بیروڕای گشتی و داسەپاندنی تاکڕەوی، سەرەڕای ئەوەی کە سکرتێری ئەوکات، ئەحمەد تۆفیق (عەبدولا ئیسحاقی) بۆ کۆنگرە بانگی کردبوو، ئامادە نەبوو هاورییانی بەجێهێڵی و بەشداریی کۆنگرەی نەکرد.

وێڕای سمایل شەریفزادە، مەلا ئاوارە، سەنار مامیدی، مەلا ڕەسول، سالار حەیدەری، مەلا سمایل... کۆمیتەی شۆڕشگێڕی حیزبی دێمۆکراتی کوردستانی ئیرانیان پێکهێنا و لەم ڕێکخراوەیەدا دەوری سەرەکی و چالاکی هەبوو. پاشان کاتێک شەهید سولەیمان موعینی کە لە کۆنگرەی دووهەمدا وەک جێگری سکرتێر هەلبژێردرا بوو، وێڕای گەلێک کادیر و پێشمەرگە لە کۆمیتەی شۆڕشگێڕی یەکیان گرتەوە، لەسەر پێشنیاری کاک حەمەدەمین، شەهید سولەیمان دەبێتە ووتەبێژی کۆمیتە.

لە ساڵەکانی ١٩٦٧ - ١٩٦٨، و پاش شەهید بوونی گەلێک کادیر و ئەندام و پێشمەرگە، بارودۆخێکی شپرزە بە سەر هەر دوو باڵی ح.د.ک.ا دا دادەسەپێ. کاک حەمەدەمین وێڕای هاوڕێیانی هەول دەدەن بۆ بوژاندنەوەی حیزب.

داوای یارمەتی لە هەموو لایەک دەکەن. لە کۆنفیدراسیۆنی خوێندکارە ئێرانییەکانەوە هەتا حیزبی تودەی ئێران.

لە کۆتایی شەستەکان و سەرەتای حەفتاکانەوە بە هەوڵێکی زۆر، وێڕای کاک کەریم حیسامی و دوکتور قاسملۆ کە کادێری حیزبی تودەی ئێران بوون و بۆ یارمەتی بەوان ناردرابوونەوە باشووری کوردستان، گەمێی تێکشکاوی دێموکرات ساز دەکرێتەوە و بە سازدانی کۆنفرانسی سێهەم و پاشان کۆنگرەی سێهەم، حیزبی دێمۆکراتی کوردستان دەبووژێننەوە (ساڵی ١٩٧١.) لەسەر پێشنیاری کاک حەمەدەمین، دوکتور قاسملۆ دەکەنە سکرتێر.

لەو کاتەوە هەتا ساڵی ١٩٨٠، کاک حەمەدەمین وەک ئەندامی دەفتەری سیاسی چالاکانە بە هەر ئەرکێک هەلدەستێ، لە پاش کۆنگرەی چوار، دیسان هەمان نەخۆشی کۆنی تاکڕەوی دەبێتە هۆی جیابوونەوەی بەشێکی بەرچاوی ڕووناکبیرەکان لە حیزب بە ناوی لایەنگرانی کۆنگرەی چوارەم.

کاک حەمەدەمین، مامە غەنی بلوریان، مامۆستا هێمن، وێڕای سەدان کادێر، لە حیزبی دێمۆکرات پەیڕەوانی کۆنگرەی چوارەمدا، دریژە بە خەبات دەدەن.

لە ساڵی ١٩٨٣، پاش هێرشی هەمەلایەنەی ڕژێمی ئێران بو سەر ڕێکخراوەکانی نائایینی، هەمدیسان کاک حەمەدەمین و برادەرانی ڕوو دەکەنەوە چیاکانی کوردستان. بە یارمەتی پارتی و حیزبی شیوعی عێراق لە ناوچە ڕزگارکراوەکانی باشووردا

خۆدەگرنەوە.

لە ساڵی ١٩٨٥دا، وێڕای هاوڕێیانی تێکەڵاوی حیزبی تودەی ئێران دەبن و لە کۆنفرانسی بەرفراوانی ئەم حیزبەدا لە کابوڵ پایتەختی ئەفغانستان، بە ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندی هەڵدەبژێردرێت.

ماوەیەک لە پراگ نوێنەری ئەو حیزبە لە گۆڤاری ئاشتی و سۆسیالیزم و ماوەیەک نوێنەری حیزب لە ئەفغانستان دەبێ.

لە ساڵی ١٩٨٨ەوە، وێڕای کوردەکانیتری ئەندامی حیزبی تودەی ئێران، بە ڕوانگەی نوێی ڕەخنەگرانە بەرەوڕووی بەرێوەبەرایەتی ئەو حیزبە دەبنەوە و لە ئەنجامدا بە هیوای پێکهێنانی ڕێکخراوەیەکی کوردی چەپی سەربەخۆ، بەیانییەی دابڕانی زۆربەی کادیر و ئەندامانی کورد لە حیزبی تودە بڵاودەکەنەوە.

کاک حەمەدەمین وەک پەنابەر ڕووەکاتە سوێد و لەوی دەمێنێتەوە.

ئاواتی پێکهاتنی حیزبێکی چەپی کوردی سەربەخۆ نەهاتە دی.

لە سوید دەبێتە ئەندامی فێدراسیۆنی کۆمەڵە کوردستاییەکان و یانەی سانمەندانی کورد دادەمەزرێنی کە هەتا کاتی کۆچی دوایی بەرێوەی دەبرد.

بەرهەمی نووسینی کاک حەمەدەمین زۆر بوون. لە ڕۆژنامەی کوردستان، تیشک، ڕادیۆ دەنگی نەجاتی کوردستان، دنیا، کوردستان ئۆرگانی پەیرەوانی کۆنگرەی چوار و لە دەیان بڵاوکراوەی تردا بلاوکراونەتەوە. مانیفێستی کۆمۆنیستی، لە زمانی ئینگلیزیەوە وەرگێڕاوەتە سەر کوردی. چەند وەرگێڕانێکیتری هەیە کە لە چاپ نەدراون، وەک شەری پارتیزانی مانۆ. کاک حەمەدەمین بەر لە چالاکێکی سیاسی، مرۆڤێکی بەنرخ، ڕاستبێژ، ڕوح سوک، لێبو بەخەندە و لەسەرەخۆ بوو. تەنانەت لە ئاست دژبەرەکانیشیدا قین هەڵگر نەبوو.

بە داخ و پەژارەیەکی زۆرەوە ڕۆژی ٢٩ی مانگی مای ٢٠١٠ دڵی پڕ لە هەست و خۆشەویستیی کاک حەمەدەمین، پاش ململانییەکی چەند مانگە لەگەڵ نەخۆشیی شێرپەنجە، لە شاری ستۆکهۆڵمی سوێد، وەستا. کۆچی دوایی کاک حەمەدەمین بوو بە هۆی ماتم و پەژارەیەکی زۆری دۆستان و کەسوکار و تێکرای کومەڵگای کوردی پەرەوازە.

بە کۆچی دوایی کاک حەمەدەمین، نەتەوەی کورد یەکێک لە ڕۆڵە هەرە پاک و نەترس و کۆڵنەدرەکانی خۆی لەدەست دا.

یادی هەمیشە زیندوو و ناوی هەمیشە بەرز بێت.

*** حەسەن ماوەڕانی وەک خۆارزای کاک حەمەدمین، لە نزیکەوە ئاگادارییەکی باشی لەسەر قۆناخەکانی ژیانی سیاسیی و کەسێتی ئەو تێکوشەرە کوچکردووە هەیە**

غەنی بلوریان: ئەندامی دەفتەری سیاسی کۆنگرەی چوارەم

غەنی بلوریان ساڵی ١٣٠٣ی هەتاوی = (١٩٢٤ی زایینی، لە ناو بنەماڵەیەکی سامانداری شاری مهاباد چاوی بە ژین کردووەتەوە.

خوێندنی سەرەتایی لە مهاباد و دواناوەندیی لە مهاباد و تاران خوێندووە. لە سەردەمی کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستاندا، بەهۆی کاکە مینەی خزمەتکاریانەوە، ئاشنایەتی لەگەڵ بەشێک لە مێژووی بزووتنەوەکانی کوردستان پەیدا کردووە.

ساڵی ١٣٢١ (١٩٤٢ز) لەگەڵ ژمارەیەک لە هاوڕێیانی (سازمانی جەوانانی کورد)ی لە مهاباد دامەزراندووە. بەرپرسانی ئەو ڕێکخراوەیەی لاوان بریتیی بوون لە: غەنی بلوریان، عەلی مەولەوی، محەمەد ساڵحیان، قادر مەحمودزاد و عەزیزی فەرهادی.

ساڵی ١٣٢٣ (١٩٤٤ز)سازمانی جەوانان بوو بە ئەندامی کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستان. ساڵی ١٣٢٤ (١٩٤٥ز) یەکێک بوو لە ئەکتەرەکانی شانۆی (دایکی نیشتمان) کە لەلایەن کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستانەوە خرایە سەر شانۆ.

ساڵی ١٣٢٤ (١٩٤٥ز) لە دامەزراندنی حیزبی دیموکراتی کوردستان و پێکهاتنی کۆماری کوردستاندا بەشدار بوو و ساڵی

١٣٢٥ (١٩٤٦ز) لەگەڵ ٥٠ کەسی تر لە لایەن کۆماری کوردستانەوە ڕەوانەی باکۆ (ئازەربایجانی سۆڤیەت) کرا کە دوای مەشقی سەربازیی وەک ئەفسەر لە کۆماردا خزمەت بکات.

دوای هەرەسهێنانی کۆمار لە سۆڤیرتەوە گەڕایەوە بۆ ئێران و لە سەرەتای ساڵی ١٣٢٧ (١٩٤٨ز) دا هەوڵی زێندوو کردنەوەی حیزبی دیموکراتیدا و بۆ ئەو مەبەستە چووە باشوری کوردستان و لە ماڵی شێخ لەتیفی شێخ مەحمود بە هاوکاریی حەسەن قزڵجی و عەبدولڕەحمان زەبیحی ڕۆژنامەی ڕێگای بڵاوکردەوە.

بە دوای هێنانەوەی ڕۆژنامەکە بۆ مهاباد و بڵاوکردنەوەی، حکومەتی ئێران نزیکەی ٣٠٠ کەسی دەستگیر کرد کە یەکێک لە دەستگیرکراوەکان غەنی بلوریان بوو.

دوای ئازابوونی لە زیندان بەرگی سەربازیی دەپۆشێت و دوای کۆتاییهاتنی سەربازیی بەهۆی گوشاری حکومەت بڕیاردەدات کە بگەڕێتەوە بۆ سۆڤیەت کەچی لە (بیلەسەواری) ئەردەوێل دەستگیری دەکەن.

ساڵی ١٣٣١ و ١٣٣٢ (١٩٥٢ - ١٩٥٣ز) لە پەیوەندیی لەگەڵ خۆماڵی کردنی نەوتی ئێران، وەک حیزبی دیموکراتی کوردستان، چالاکانە هاوکاریی نوێنەری حیزبی تودەی ئێران کاک سارەمەدین سادق وەزیری بۆ خولی ١٧ پەرلەمانی ئێرانی کردووە.

ساڵی ١٣٣٣ (١٩٥٤ز) لەگەڵ عەزیز یوسفی و عەبدولرحمان قاسملوو و سەدیق ئەنجیری ئازەر و سادق وەزیری لە چاپخانەی ئەرمەنییەکانی تەورێز چوار ژمارەی کوردستان ئۆرگانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی بڵاوکردووەتەوە.

دواتر بەرپرسایەتی کۆمیتەی حیزبی دیموکراتی کوردستان لە سنە لە ئەستۆ دەگرێت و هەر لەو ساڵەدا سەرلەنوێ دەکەوێتە دەست پیاوانی حکومەت و تا ساڵی ١٣٣٧ (١٩٥٨ز) لە زیندانداا دەمێنێتەوە.

لە هەمان ساڵدا لەگەڵ مەرزیە خانمی سەدیقی ژیانی هاوسەریی پێکدەهێنێت و ئەم جارەیان تا ساڵی ١٣٣٨ (١٩٥٩ز) ژیانی نهێنی هەڵدەبژێرێت، بەڵام دەکەوێتەوە دەست پۆلیس و تا ڕوخانی ڕژێمی پاشایەتی لە زیندان ڕایدەگرن و بە سەرکەوتنی شۆڕش لە ساڵی ١٣٥٧،(١٩٧٨ز) ئەویش لە زیندان ئازاد دەبێت.

ساڵی ١٣٣٨ (١٩٥٩ز) لەگەڵ عەزیز یوسفی و ڕەحمەت شەریعەتی، دادگای سەربازیی ئێران حوکمی ئیعدامیان بەسەردا دەسەپێنێت، بەڵام بە هەوڵ و تێکۆشانی خوێندکارانی کورد لە ئەورووپا و جەمال عەبدولناسر، ژەنەڕاڵ دوگۆل، سۆکارنۆ و ئەندرە مۆرۆ حوکمەکەی بۆ زیندانی هەمیشەیی دادەبەزێت.

ساڵی ١٣٣٨ (١٩٥٩ز) کە لە زیندانیدا دەبێت، ئاگاداری دەکەنەوە کە مەرزیە خانمی خێزانی دوو کچی دووانەی بە سکێک بوو.

بلوریان سەرەتا لە زیندانی تەورێزەوە دەگواستڕێتەوە بۆ قزل قەلعە و دواتر دەیبەن بۆ زیندانی قەسری قاجار و لەوێوە بۆ زیندانی بەرازجانی دوور دەخەنەوە و دوای پێنج ساڵ دەیگەڕێننەوە بۆ زیندانی قەسر و دواتر دەیبەن بۆ زیندانی عادل ئابادی شیراز.

ساڵی ١٣٤٣ (١٩ کە لە زیندانی بەرازجان بووە، بۆ یەکەم جار چاوی بە خێزانی و منااڵەکانی کەوتووە.

دوای ئازادبوونی لە زیندانی عادل ئاباد، بلوریان ساڵی ١٣٥٧ دەگەڕێتەوە بۆ مهاباد و چونکە لە کۆنگرەی دووەمی حیزبی دیموکراتدا بە ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندیی هەڵبژێردرابوو، سەرلەنوێ بەرپرسایەتی دەدرێتەوە.

یەکێک بوو لە وتووێژکەران کە بە نوێنەرایەتی خەڵکی کورد لەگەڵ نوێنەرانی کۆماری ئیسلامیی وتووێژی کرد. لە هەڵبژاردنی یەکەم پەرلەمانی ئێراندا، بە نوێنەرایەتی خەڵکی مهاباد هەڵبژێردرا، بەڵام بەهۆی فەرمانی خەزای خومەینی بۆ سەر گەلی کوردستان، وەک نوێنەرەکانی تر، بەشداریی پەرلەمانی نەکرد.

ساڵی ١٣٣٨ لە کۆنگرەی چوارەمی حیزبی دیموکراتدا بۆ ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندیی و دەفتەری سیاسیی هەڵبژێردرا و ساڵی ١٣٥٩ بەهۆی ناکۆکی لەگەڵ سیاسەتەکانی ڕێبەرایەتی حیزبی ، لەو حیزبە جیا بووە و لەگەڵ کەمایەتییەک لە ئەندامانی دەفتەری سیاسیی و کۆمیتەی ناوەندیی، حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران (پەیڕەوانی کۆنگرەی چوارەم)ی دامەزراند.

ساڵی ١٣٦٣ حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران (پەیڕەوانی کۆنگرەی چوارەم) هەڵدەوەشێتەوە و ساڵی ١٣٦٥،

حیزبی تودە کۆنفراسی میللی پێکهێنا و غەنی بلوریانی بە ئەندامی هەیئەتی سیاسیی حیزبی تودە هەڵبژارد.

ساڵی ١٣٦٨ لەگەڵ زۆربەی کوردەکانی ناو حیزبی تودە، دژی سیاسەتەکانی حیزبی تودە سەبارەت بە نەتەوەی کورد ئەو حیزبەی بەجێهێشت و ئەوەش کۆتاییهاتن بوو بە خەباتی حیزبایەتیی مامە غەنی بلوریان.

ساڵی ١٣٧٦ بیرەوەرییەکانی لە بەرگێکدا لەژێر ناوەی (ئالەکۆک) بە هاوکاریی حامید گەوهەری بڵاوکردووەتەوە.

لەو ساڵانەی دواییدا بە بەشداریی کردن لە کۆمەڵە کوردییەکاندا، وتاری پێشکەش دەکرد و بۆ چارەسەریی کێشەی کورد بە شێوی مەدەنی هەوڵی دەدا و ساڵی ١٣٨٤ لەسەر بانگهێشتی بەڕێز نێچیرڤان بارزانیی سەردانی کوردستانی کورد کە لەوێ بمێنێتەوە کەچی دوای ماوەیەک بەهۆی نەخۆشیی گەڕایەوە ئەڵمانیا.

کاتژمێر ١٤:٤٥ ی ڕۆژی ٩ - ٣ - ٢٠١١ لە نەخۆشخانەی (ئالسباخ) لە ئەڵمانیا دڵی لە لێدان کەوت.

تەرمەکەی لەناو پێشوازییکردنێکی گەرمدا بە بەشداریی سەرۆک مەسعود بارزانیی گەیشتەوە کوردستان و هەرلەو ڕۆژەدا لە هەولێر لە گوردستانی نوێی (کەسنەزان) بە خاکی پیرۆزی کوردستان سپاردرا.

ڕوحی شاد و یادی پیرۆز

ئەم بەشە لە کۆڕی ڕێزلێنان لە خەباتی غەنی بلوریان لە کۆڵن خوێندرایەوە

٢٨ی ڕەشەمەی ١٤٠٣ی هەتاوی = ١٨ی مارچی ٢٠٢٥ی زایینی؛ کۆچی دوایی موهەندیس ڕەحمان حاجی ئەحمەدی ئەندامی پێشووتری حیزبی دێموکرات. سەرۆکی پێشووی پارتی ژیانی ئازادی کوردستان (پژاک) لە وڵاتی ئاڵمان.

بەداخەوە هیچ ژیاننامەیەکم دەست نەکەوت

بۆ هەموو شەهیدانی کوردستان.

مستەفا شڵماشی

بەهاری کوردستانی من شادی هێنە، ڕەنگاورەنگ و هەست بزوێنە، دەماری گشت گیاندارەکان دەکاتەوە، خەمان لە بیر دەباتەوە – خاکەلێوە، هەموو ساڵێ لە گوڵان لێواولێوە. بەڵام داخی گرانم، یەک پەڵەی سووری وا پێوە.

ڕۆژی دەیەم لەم مانگەدا، هەموو ساڵێ لە تاوان هەنیسکان دەدا. خۆی زۆر بە مەغدوور دەزانێ و شیوەنی شەهیدان دەکا. بیری مەیدانی چوارچرا، ئەو سێدارەی کە هەڵخرا – سێ ئاڵقەی پەتی سێدارە، هەر دەم لە چوارچرا دیارە. سەردارانی گەردەن بەرز، دێن بە بێ خۆف و بێ لەرزە – بە هەنگاوی شێرانە، شەهادەت هەر لەوان جوانە، پێشەوای نێوچاوان ڕووناک، پێشمەرگەی دڵسۆز و بێباک، هیچ ترسی لە مردن نیە، هەروا بزانە شایی‌یە، بە چوار دەوری دا دەروانێ، دوا دیداری نیشتمانی، بە زەردەخەنە جوان دەکا، دوژمنان هەراسان دەکا، هاوار دەکا ئەی دوژمنان! تینوو بە خوێنی گشت کوردان! بەم کارەش کۆتایی نایە، قازیی، سەد قازی لە دوایە، ڕۆڵەکانی ئاو و خاکم، ئەم داستانە دەنووسنەوە، بە خوێنی گەش و ئاڵی من، ڕێچکەی خەبات دەدۆزنەوە. حوسێن خان مەردی مەردانێ، سەردار بۆ وی وەک سەربانە، پەت خۆی لە بەر وی ناگرێ، مل کەچ دەکا و ڕادەبڕێ، ڕێوی ترسیان لێ دەنیشێ، شێر ڕاساوە، هەروا بە دەستی بەستراوە، نەرەی دێ ئەو شێرە پیاو، ئێمە لە مردن بێباکین، شەهیدی ڕێی گەل و خاکین، ڕووەمان لە لای گەلمان سووڕە، لەرزۆکی لە ئێمە دوورە.

دوژمن بزانە ڕۆژێک دێ، بۆ تۆش سێدارە هەڵدەخرێ . بەڵام هی تۆ لە سەر تاوان، لە سەر کوشت و بڕی لاوان، ئێمە لە سەر مافی ڕەوا، ئێوە بە تۆڵەی پێشەوا، ئێمە لە ڕێی گەل و وڵات، ئێوە لە پێناو دەسەڵات، ئێمە ڕێمان بۆ زنوێرە، ڕێگای وە بەرەو هەڵدێرە. لەو لاوە سەدری قازی هات، بەرەو خەزنەی میژووی وڵات، بێباک لە گیان بەخت کردن، سوور لە سەر بۆ وڵات مردن، هەروا هێمن و بە وبقار، بێ ترس دەچێتە سەر دار، میژوو بە خوێن دەرەنگینێ، ڕێچکەی شەهیدان دەشکێنێ.

حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران
ناوەندی نەشکیلاتی نهێنی
سەرچاوە
Serchawe

کاروانێکە بێ بڕانەوە، تا قاسملوو بێ پسانەوە، شەرفکەندیش بە دوای دا دێ، ئەو کاروانە هەر ناوەستێ .

دزە دەکەم بەرەو میژوو، شێست ساڵ لە ئێستا ڕابردوو . لە ڕۆژی ١٠ی خاکەلێوە، بۆ مەهاباد وام بەڕێوە . لە گەڵ کازیوەی بەیانی، لە چوارچرایە دەمڕوانی، سێ لامپا هەڵاوەسرا بوون، لە نووری خۆیان دا مابوون، لەزگەی تیشکیان بڵاو دەبۆوە، بە ئاسمانێ دا دەچۆوە، هەتا بارەگای کردگار، لەوێرا دەهاتەوە خوار. دەرژا سەر هەموو کوردستان، هەر چوار پارچە بو چراخان، تیشکاوێژ بۆ ئەو ڕووداوە، هەر چەند پەژارەی بە دواوە، خەڵکی مەهاباد خرۆشا، کوردستان بە دوای دا جۆشا، گەورە و بچووک لە ژن و پیاو، بۆ کۆستی سەروەران داماو، ڕۆژێکی میژوویی ناخۆش، هەمو کەس مات و بە پەرۆش، هەموو کوردستان ڕەشپۆشە، تا بڵێی ڕۆژێکی ناخۆشە.

من خۆی تێدا ڕاناگرم، لە میژوو را باڵان دەگرم، دێمەوە نێو ئەو زەمانە، کەچی لێرەش خەم میوانە، حیزبەکەی پێشەوا قازی، هەروا بەو ڕۆژە دەنازی، کراوە بە ڕۆژی شەهیدان، بۆ زیندوو مانی هەموویان، بۆ سەردارانی چوارچرا، بۆ یازدە سواردی فەیزوڵڵا، شەهیدانی چل و شەش و چل و حەوت، ئەوە نۆرەیان بەرکەوت، ئیدی فەرامۆش ناکرێن، لە کاروانێ هەڵناپڕێن، موعینیەکان، شەریفزادە، باپیر شکاک و زەنگەنە، مراد شێرێژ و لاجانی، مینە شەم و سەید فەتاح لە گەڵ کاوە مارەغانی، هەموویان لە گەڵ ئاوارە، بێشک جێگای خۆیان دیارە. وێردیەکان سەر وەدەردەنێن، کاروان دوارۆژن هەروا دێن . تا دەگەنە عەباسی شێر، سەرگوردی ژیر، زانا و دلێر، هەژار و حاتەم و عەلییار، ئێقبالڵ، ئەفشین، سەعید کاڵ کاڵ، حەکیم، بەهرامی و دەباغی. کاروان درێژەو بێ کۆتایی . سەر قافلەی تازە دوو دەستەن، یەک لە بەرلین، یەک لە وییەن، قادری لە گەڵ قاسملوو، خۆیان فیدا کرد دووبەدوو، عەبدولی و ئەردەڵان لە کوێن، لە گەڵ شەرەفکەندی دەدوێن. تاکەی بژمێرم نەمامان، هێندە زۆرن لە نیشتمان . بەرد بە بەردی ئەم وڵاتە، کفنی شەهیدی خەڵاتە.

با لەم ڕۆدا یادیان بکەین،
خوێنی وان بەفیرۆ نەدەین .
ڕووحیان شاد کەین، بە یەکگرتن،
ڕێگایان بگرین تا مردن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٩ی مارچی ٢٠٠٧

سەرچاوە:

– نێوسەدە تێکۆشان نووسینی: ڕێزدار مامۆستا عەبدوڵا حەسەن زادە.

– ٥٠ ساڵ خەبات نووسینی: ڕێزدار جەلیل گادانی.

– ماڵپەڕی شەهید – کوردستان و کورد – کوردستان میدیا – ڕۆژنامەی کوردستان.

کاروانێک لە ڕێبەرانی شەهیدی حیزبی دێموکراتی کوردستان

سەرچاوە
Serchawe

کۆکردنەوە و ئامادەکردنی: ڕەحمان نەقشی

خاکەلیّوەی ٢٧٢٢ی کوردی = مارچی ٢٠٢٣ی زایینی

نۆژەنکردنەوە: خەزەڵوەری ٢٧٣٦ی کوردی = نۆڤەمبەری ٢٠٣٦ی زایینی

سپاس و پێزانین

بۆ هەموو هاوڕێ و دۆستان بۆ نووسین و ئامادەکردنی ژیاننامەو بەسەرهاتی ژیانی ئەم تێکۆشەرانە،

رووح و رەوانیان شادو ڕێگای خەبات و بەرخۆدانیان پڕ ڕێبوار بێت

دەستتان خۆش و هەروا قەڵەم ڕەنگین بن بۆ گەل و نیشتمان.

ڕەحمان نەقشی

